

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΕΝΙΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ: 2015-2016

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Του ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ
Α.Μ.:1655

**«ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΩΣ
ΤΡΙΤΟΥ»**

Επιβλέποντες:

Τσικρικάς Δημήτριος

Δεληκωστόπουλος Ιωάννης

Πανταζόπουλος Στέφανος

Αθήνα, Οκτώβριος 2017

Copyright © Εμμανουήλ Στεφανάκης, 04 Μαΐου 2018

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται σε αυτήν την εργασία εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	3
ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.....	8
Α) Συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος προς εκτέλεση.....	8
Β) Αναγκαστική εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων.....	14
Γ) Τα μέσα εκτέλεσης του άρθρου 951 ΚΠολΔ.....	14
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : Η ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΩΣ ΜΕΣΟ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ.....</u>	<u>15</u>
Α) Αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου.....	17
Β.1) Γενικές προϋποθέσεις της κατασχέσεως εις χείρας τρίτου.....	20
Β.2) Η τριμερής δικονομική σχέση.....	22
Β.3) Αντικείμενο της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου.....	24
Γ) Η Συντηρητική κατάσχεση ως ασφαλιστικό μέτρο.....	28
Γ.1) Έννοια και σκοπός.....	28
Γ.2) Συντηρητική κατάσχεση εις χείρας τρίτου.....	30
Γ.3) Η ex lege εκχώρηση συντηρητικώς κατασχεθείσας απαίτησης.....	31
Δ) Κατάσχεση εις χείρας τετάρτου.....	32
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΤΟ ΚΑΤΑΣΧΕΤΟ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ.....</u>	<u>34</u>
Α) Η τάση της νομολογίας πριν και μετά τη ρύθμιση του άρθρου 24 του Ν. 2915/2001.....	34
Β) Το ρυθμιστικό βεληνεκές του άρθρου 24 ν. 2915/2001- Υπαγόμενα είδη καταθέσεων.....	40
Γ) Η κατάσχεση μελλοντικών απαιτήσεων εις χείρας Τράπεζας ως τρίτης.....	42
Δ) Κατάσχεση στα χέρια Τράπεζας ως τρίτης της χρηματικής της οφειλής έναντι του τρίτου δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής.....	45
Ε) Η κατάσχεση καταθέσεως που συνδέεται με κοινό λογαριασμό.....	46
ΣΤ) Η κατάσχεση καταθέσεως σε αλληλόχρεο λογαριασμό.....	49
ΣΤ.1) Το ζήτημα του κατασχετού ή μη του υπολοίπου του αλληλόχρεου λογαριασμού κατά το χρονικό σημείο της κατασχέσεως, πριν από το κλείσιμο του λογαριασμού.....	51
ΣΤ.2) Το ζήτημα της κατάσχεσης υπολοίπου μετά το οριστικό κλείσιμο του αλληλόχρεου λογαριασμού.....	53
ΣΤ.3) Το ζήτημα της κατάσχεσης απαιτήσεως από το οριστικό κατάλοιπο του αλληλόχρεου λογαριασμού.....	54
Ζ) Δυνατότητες πληροφόρησης του δανειστή και περιουσιακή διαφάνεια του οφειλέτη.....	55
Η) Η στάση της Τράπεζας σε περίπτωση τήρησης περισσότερων λογαριασμών του οφειλέτη – καθού η εκτέλεση.....	57
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ.....</u>	<u>58</u>
Α) Φύση και αναγκαίο περιεχόμενο του κατασχετηρίου.....	62
Β) Κατάσχεση απαιτήσεων από τίτλο εις διαταγήν.....	66
Γ) Η επίδοση του κατασχετηρίου σε τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα.....	67
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΩΣ ΤΡΙΤΗΣ.....</u>	<u>70</u>
Α) Για τον καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη.....	71
Α.1) Δυνατότητα ασκήσεως αγωγής ή επισπεύσεως αναγκαστικής εκτελέσεως.....	75
Β) Για το Τραπεζικό Πιστωτικό Ίδρυμα.....	78

B.1) Απαγόρευση εξόφλησης της απαίτησης και συμψηφισμού με μεταγενέστερη ανταπαίτηση.....	78
B.2) Απαγόρευση απόδοσης του κατασχεθέντος πράγματος στον καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη.....	83
B.3) Απαγόρευση διάθεσης του κατασχεθέντος πράγματος σε τρίτους.....	83
B.4 Η ευθύνη του τρίτου.....	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: Η ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	85
A) Αρμόδιο όργανο, τύπος και προθεσμία υποβολής της δηλώσεως.....	85
B) Περιεχόμενο δηλώσεως της Τράπεζας.....	88
B.1) Επί καταφατικής δηλώσεως.....	88
B.2) Επί αρνητικής δηλώσεως.....	89
B.3) Επί μελλοντικών απαιτήσεων.....	90
B.4) Αναφορά προηγούμενων κατασχέσεων.....	92
B.5) Αναφορά περί ακατασχέτου.....	93
B.5.I) Γενικώς για την έννοια των ακατασχέτων.....	93
B.5.II) Ειδικές ρυθμίσεις.....	99
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΣΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΗΣ ΑΡΝΗΤΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	104
A) Η αξίωση αποζημίωσης κατ' άρθρο 985 παρ. 3 ΚΠολΔ.....	105
B) Η προσβολή της αρνητικής δηλώσεως.....	108
B.1) Φύση και περιεχόμενο της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ.....	108
B.2) Σώρευση με την αγωγή αποζημίωσης του άρθρου 985 παρ. 3 ΚΠολΔ.....	111
B.3) Αντικείμενο ανακοπής.....	112
B.4) Αρμοδιότητα και εφαρμοστέα διαδικασία.....	114
B.5) Συμμετοχή τρίτων στη δίκη της ανακοπής και απόδειξη των εκατέρωθεν ισχυρισμών.....	116
B.6) Η άμυνα της Τράπεζας.....	117
B.7) Απόφαση επί της ανακοπής.....	119
B.8) Συνέπειες από την παράλειψη ασκήσεως εμπρόθεσμης ανακοπής.....	123
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο: ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΦΑΤΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΠΟΛΔ	123
A) Η ex lege εκχώρηση της απαίτησης.....	123
B) Πλείονες κατασχέσεις.....	128
B.1) Επάρκεια της κατασχεμένης απαιτήσεως.....	128
B.2) Ανεπάρκεια της κατασχεμένης απαίτησης.....	129
Γ) Η περαιτέρω διαδικασία όταν ο τρίτος αρνείται να συμμορφωθεί προς το περιεχόμενο της καταφατικής δηλώσεώς του.....	131
Δ) Ειδικότερα η διαδικασία επί κατασχέσεως απαιτήσεως στα χέρια Τράπεζας ως τρίτης.....	135
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο: ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ	139
A) Υπό του καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη.....	139
B) Υπό του τρίτου οφειλέτη.....	142
Βασική Βιβλιογραφία.....	144
ΑΡΘΡΑ-ΜΕΛΕΤΕΣ.....	148
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ.....	151

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Αδημ: Αδημοσίευτη
ΑΕΔ: Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο
Α.Ε.: Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΚ: Αστικός Κώδικας
Αποφ: Απόφαση
ΑΠ: Άρειος Πάγος
Άρθρ: Άρθρο
Αρ: Αριθμός
Αρμ: Αρμενόπουλος
ΑρχΝ: Αρχείο Νομολογίας
Βλ: Βλέπε
Γ.Ε.ΜΗ.: Γενικό Εμπορικό Μητρώο
Δ: Δίκη
ΔΕΕ: Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιρειών
Δηλ: Δηλαδή
ΔΣ: Διοικητικό Συμβούλιο
Εδ: Εδάφιο
ΕΔΔΑ: Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕΔΚΑ: Επιθεώρησης Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλισης
ΕΕΝ: Εφημερίδα Ελλήνων Νομικών (περιοδικό)
Ε.Ε.: Ετερόρρυθμη Εταιρεία
ΕΕΔ: Επιθεώρηση Εμπορικού Δικαίου
ΕΕμπΔ: Επιθεώρηση Εμπορικού Δικαίου
ΕιρΑθ: Ειρηνοδικείο Αθηνών
ΕιρΚαλ: Ειρηνοδικείο Καλλιθέας
ΕιρΚαλαυρ: Ειρηνοδικείο Καλαυρίας
ΕιρΛαμ: Ειρηνοδικείο Λαμίας
ΕιρΛαυρ: Ειρηνοδικείο Λαυρίου
ΕισΝΑΚ: Εισαγωγικός Νόμος Αστικού Κώδικα
ΕιρΠατρ: Ειρηνοδικείο Πάτρας
ΕιρΠειρ: Ειρηνοδικείο Πειραιώς
ΕΚ: Ευρωπαϊκός Κανονισμός
ΕΛΛΔνη: Ελληνική Δικαιοσύνη
ΕΟΟΣ: Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού
Ε.Π.Ε.: Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
ΕπισκΕΔ: Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου
ΕπιστΕπετΔΣΘ: Επιστημονική Επετηρίδα Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης
ΕΠοΔ: Επιθεώρηση Πολιτικής Δικονομίας
ΕΣΔΑ: Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων Ανθρώπου
ΕΣυγκΔ: Επιθεώρησης Συγκοινωνιακού Δικαίου
ΕτΚ: Εφημερίδα της Κυβερνήσεως
ΕΤΡΑΞΧρΔ: Επιθεώρηση τραπεζικού-αξιογραφικού, χρηματιστηριακού δικαίου
ΕΤραπΔ: Επιθεώρηση Τραπεζικού Δικαίου

ΕυρΔΔΑ: Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων Ανθρώπου

ΕφΑθ: Εφετείο Αθηνών

ΕφΑΔ: Εφημερίδα Αστικού Δικαίου

ΕφΔωδ: Εφετείο Δωδεκανήσων

ΕφΘες: Εφετείο Θεσσαλονίκης

ΕφΠατρ: Εφετείο Πατρών

ΕφΠειρ: Εφετείο Πειραιά

Ι.Κ.Ε.: Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία

ΚΔιοικΔ: Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας

ΚΕΔΕ: Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων

ΚΙΝΔ: Κώδικας Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου

ΚποινΔ: Κώδικας ποινικής δικονομίας

ΚπολΔ: Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

ΜΕΦΑθ: Μονομελές Εφετείο Αθηνών

ΜΕΦΘες: Μονομελές Εφετείο Θεσσαλονίκης

ΜΠΑιγ: Μονομελές Πρωτοδικείο Αίγινας

ΜΠΒερ: Μονομελές Πρωτοδικείο Βέροιας

ΜΠΒολ: Μονομελές Πρωτοδικείο βόλου

ΜΠΕυρ: Μονομελές Πρωτοδικείο Ευριτανίας

ΜΠΖακυνθ: Μονομελές Πρωτοδικείο Ζακύνθου

ΜΠΘες: Μονομελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης

ΜΠΘηβ: Μονομελές Πρωτοδικείο Θηβών

ΜΠΙωαν: Μονομελές Πρωτοδικείο Ιωαννίνων

ΜΠΚαρδ: Μονομελές Πρωτοδικείο Καρδίτσας

ΜΠΚιλκίς: Μονομελές Πρωτοδικείο Κιλκίς

ΜΠΚορινθ: Μονομελές Πρωτοδικείο Κορίνθου

ΜΠΛαρ: Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας

ΜΠΛιβ: Μονομελές Πρωτοδικείο Λιβαδειάς

ΜΠΠατρ: Μονομελές Πρωτοδικείο Πάτρας

ΜΠΠειρ: Μονομελές Πρωτοδικείο Πειραιά

ΜΠΠρεβ: Μονομελές Πρωτοδικείο Πρέβεζας

ΜΠΡοδ: Μονομελές Πρωτοδικείο Ρόδου

ΜΠΤρικ: Μονομελές Πρωτοδικείο Τρικάλων

ΜΠΧαλκ: Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας

Ν: Νόμος

Ν.δ. : Νομικό Διάταγμα

ΝΔικ: Νέον Δίκαιον (περιοδικό)

ΝοΒ: Νομικό Βήμα

ΝΠΙΔ: Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου

ΝΠΔΔ: Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου

ΝΣΚ: Νομικό Συμβούλιο του Κράτους

Ο.Ε.: Ομόρρυθμη Εταιρεία

ΟΛΑΠ: Ολομέλεια Αρείου Πάγου

ό.π. : όπως παραπάνω

ΟΤΑ: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Παρ: Παράγραφος

ΠΔ: Προεδρικό Διάταγμα

ΠειρΝ: Πειραϊκή Νομολογία
Περ: Περίπτωση
ΠοινΛογ: Ποινικός Λόγος
ΠολΔ: Πολιτική Δικονομία
ΠΠΑ: Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών
ΠΠΒερ: Πολυμελές Πρωτοδικείο Βέροιας
ΠΠΘες: Πολυμελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης
ΠΠΠειρ: Πολυμελές Πρωτοδικείο Πειραιά
ΠΠΧαλκ: Πολυμελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας
ΠρΑν: Πρακτικά αναθεωρητικής επιτροπής
Πρβλ: Παράβαλε
Σ: Σύνταγμα
Σελ: Σελίδα
ΣτΕ: Συμβούλιο της Επικρατείας
ΣχΠολΔ: Σχέδιο Κώδικα πολιτικής δικονομίας
ΤοΣ: Το Σύνταγμα
Τομ: τόμος
ΤΠΔ: Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων
ΦΕΚ: Φύλλο Εφημερίδας Κυβέρνησης
ΧρηΔικ: Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Α. Συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος προς εκτέλεση

Η απονομή της δικαιοσύνης αποτελεί ύψιστο καθήκον κάθε ευνομούμενης πολιτείας. Η ανεμπόδιστη πρόσβαση του πολίτη στον δικαιοδοτικό της μηχανισμό αποτελεί, συνεπώς, εξυπακουόμενη υποχρέωσή της. Στο ελληνικό δίκαιο, η αξίωση του πολίτη προς παροχή έννομης προστασίας απέκτησε γρήγορα και συνταγματικό μανδύα με το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος της 7^{ης} Ιουνίου του 1975¹, που εγγυάται όχι μόνον τη δικαστική διάγνωση και την προσωρινή, ακόμη, προστασία του κρίσιμου ουσιαστικού δικαιώματος, αλλά και την υλοποίηση των σχετικών δικαστικών επιταγών μέσω της αναγκαστικής εκτελέσεως² (αυτό κατέστη ακόμη πιο ευκρινές με την αναθεώρηση του άρθρου 94 και της παρ. 5 του άρθρου 95 του Συντάγματος, από την Ζ' Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων της 6^{ης} Απριλίου του 2001)³. Βέβαια, στην περίπτωση που ο ενάγων επιζητεί με την αγωγή του τη διάγνωση μόνον της υπάρξεως συγκεκριμένου δικαιώματός του, η έννομη προστασία του είναι πλήρης με την έκδοση της αποφάσεως που τέμνει τελεσίδικα την επίδικη διαφορά και αναγνωρίζει δεσμευτικά την ύπαρξη του δικαιώματος⁴. Πλήρης είναι και η έννομη προστασία για τον ενάγοντα όταν εκδίδεται τελεσίδικη, ή ανάλογα⁵, αμετάκλητη δικαστική απόφαση, που αναγνωρίζει την ύπαρξη δικαιώματος του δικαστικής διαπλάσεως και απαγγέλει την επιδιωκόμενη νομική μεταβολή. Η επιδιωκόμενη διάπλαση εδώ επέρχεται αυτομάτως, με την έκδοση της τελεσίδικης ή ενίοτε αμετάκλητης⁶ δικαστικής αποφάσεως. Και στην περίπτωση των καταψηφιστικών αποφάσεων η έκδοση ευνοϊκής αποφάσεως, που καταδικάζει τον εναγόμενο σε συγκεκριμένη παροχή, αποτελεί σαφώς ένα πολύ σημαντικό βήμα για τον ενάγοντα. Το βήμα αυτό ωστόσο δεν είναι ικανό να

¹ Κατά το άρθρο 20 παρ. 1: «Καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του, όπως νόμος ορίζει».

² Νίκας Ν. «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως Ι - Γενικό Μέρος», 2010, σελ. 1 έπ., Βλ. Ιδίως Μητσόπουλος Γ., «Πολιτική Δικονομία Α'», 1972, σελ. 39 έπ., Γέσιου-Φαλσή Π., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως - Γενικό μέρος, Τόμος Ι», 1998, παρ. 7 αριθ. 1 έπ., παρ. 9 αριθ 2 επ., την ίδια, «Η Αναγκαστική Εκτέλεση κατά του Δημοσίου ή των άλλων ΝΠΔΔ με κατάσχεση στα χέρια τρίτου μετά το Σ/2001 και τον ΚΔιοικΔ», ΕλλΔνη 2002, σελ. 1243, Μπέης Κ., «Τα συνταγματικά όρια της αναγκαστικής εκτέλεσης», Δ 1985, σελ. 581, Κλαμαρής Ν. «Το δικαίωμα δικαστικής προστασίας κατά το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος του 1975», 1989, σελ. 167 έπ., Σταματόπουλος Στ., «Η δικαστική προστασία του τρίτου στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚπολΔ», 1994, σελ. 15 κ' επ., Μπρίνιας Ι. «Αναγκαστική εκτέλεσις Ι», 1980, άρθρ. 928, σελ. 329 έπ.

³ Κατά το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 94 του Συντάγματος: «... Οι δικαστικές αποφάσεις εκτελούνται αναγκαστικά και κατά του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όπως νόμος ορίζει», ενώ κατά την παρ. 5 του άρθρου 95 : « Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης».

⁴ Ν. Νίκας «Πολιτική Δικονομία Ι», 2003, παρ. 37 αρ. 1 και 19

⁵ Ν. Νίκας «Πολιτική Δικονομία ΙΙ», 2005, παρ. 100 αριθμ. 7

⁶ Βλ. άρθρο 602 ΚπολΔ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο τέταρτο του του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015, για την παραγωγή δεδικασμένου στις διαφορές του άρθρου 592 ΚπολΔ (Διαφορές από την οικογένεια, τον γάμο και την ελεύθερη συμβίωση).

ολοκληρώσει την έννομη προστασία του, αν δεν συμπληρωθεί λειτουργικά και με τη δυνατότητά του να εκβιάσει τη συμμόρφωση του υποχρέου προς το περιεχόμενο της δικαστικής αποφάσεως, εν ανάγκη με μέτρα υλικού καταναγκασμού, περνώντας στο στάδιο της αναγκαστικής εκτέλεσης. Κατά τον Γ. Ράμμο⁷: «Η αναγκαστική εκτέλεσις αποτελεί μίαν εκ των εκδηλώσεων ή μορφών, υπό τας οποίας παρέχεται και πραγματοποιείται κατά συνταγματικήν επιταγήν υπό της Πολιτείας, η έννομος και δη δικαστική υπό την ευρύτεραν έννοιαν προστασία, η προβλεπόμενη και αναγνωριζόμενη υπό του (εκάστοτε) ισχύοντος ουσιαστικού κυρίως (ενίοτε όμως και δικονομικού) δικαίου. Αι δύο άλλαι εκδηλώσεις είναι, η διά της εκδόσεως εϋνοικής αποφάσεως και η διά της λήψεως ή παροχής αδείας προς λήψιν επειγουσής φύσεως ή ασφαλιστικών καλουμένων (προσωρινών, συντηρητικών, ή προφυλακτικών και εξασφαλιστικών) μέτρων». Έτσι θα μπορούσαμε να πούμε ότι, ενώ η διαγνωστική διαδικασία αφομοιώνει τη «λογικοθεωρητική» λειτουργία της διαγνώσεως του δικαίου και τα ασφαλιστικά μέτρα την «προληπτική» λειτουργία της αποτροπής της μειώσεως της περιουσίας του οφειλέτη, η αναγκαστική εκτέλεση επιτελεί την πρακτική λειτουργία της πραγματώσεως του διαγνωσθέντος ή διασφαλισθέντος δικαίου⁸. Η υπό στενή έννοια «δικαιοδοτική» λειτουργία της Πολιτείας, που αποσκοπεί στη διάγνωση ή στην εξασφάλιση των δικαιωμάτων, συμπληρώνεται από την «δικαιοτελεστική»⁹, την αναγκαστική εκτέλεση, αμφότερες δε ολοκληρώνουν την καθόλου λειτουργία της απονομής της δικαιοσύνης¹⁰. Η αναγκαστική εκτέλεση λοιπόν, συνιστά εκείνο το τμήμα ή μάλλον εκείνο τον τρόπο και το είδος της παροχής δικαστικής προστασίας, το οποίο εκφράζει με την πιο έντονη μορφή την παροχή της τελευταίας, αφού η αναγκαστική εκτέλεση όχι μόνο είναι η ειδικότερη διαδικασία, που στοχεύει στην κατ' εξοχήν πραγμάτωση της παροχής δικαστικής προστασίας, στην υλοποίηση/μορφοποίηση, στη φανέρωση και στην εξωτερίκευση αυτής, αλλά ταυτόχρονα και στην πραγματικότητα συνιστά αυτή την ίδια πραγμάτωση της¹¹. Κατά τον ορισμό του Γ. Ράμμου¹²: «Αναγκαστική εκτέλεσις καλείται ή είναι η δια της ενεργείας και συνδρομής των αρμοδίων οργάνων της δημόσιας αρχής εν ονόματι του Κράτους και κατ'επιταγήν των ορισμών του ισχύοντος δικαίου επερχόμενη εις τον εξωτερικόν κόσμον μεταβολή, η δημιουργούσα ή αποκαθιστώσα κατάστασιν, ανταποκρινόμενην προς το περιεχόμενον του προστατευτέου ή προς ικανοποίησιν του οποίου χωρεί αυτή δικαιώματος ή

⁷ Ράμμος Γ., «Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου», τ. Γ', 1982, σελ. 1297, βλ. επίσης Κλαμαρής Ν., ό.π., σελ. 168 με περαιτέρω παραπομπές : Γ. Μητσόπουλος, ό.π., σελ. 38/39, και σελ. 77 κ' έπ., ο ίδιος, «Ιστορική και δικανική γνώσις», ΝοΒ 36 (1988), σελ. 273 έπ., Κ. Μπέης, «Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη», 1981, σελ. 46

⁸ Βλ. Νίκα Ν., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως Ι - Γενικό Μέρος», 2010, σελ. 4

⁹ Κατά την έκφραση του Γ. Μητσόπουλου, ό.π. σελ. 41.

¹⁰ Βλ. και Μαριδάκη Γ., «Η εκτέλεσις αλλοδαπών αποφάσεων», 1970, σ. 88 έπ., Νικολόπουλο Γ., «Αναγκαστική Εκτέλεση», Β' Έκδοση, 2012, σελ. 8 έπ.

¹¹ Κλαμαρής Ν., ό.π., σελ. 170.

¹² Ράμμος Γ., ό.π., τ. Γ' σελ. 1296/1297, ο ίδιος, «Στοιχεία Ελληνικής Πολιτικής Δικονομίας», τομ. 2^{ος}, 1966, σελ. 120, Φραγκίστας Χ., «Δίκαιον Αναγκαστικής εκτελέσεως Α'», 1961, σελ. 22, Μητσόπουλος Γ., Δ 1970, σελ. 445: «Δια της αναγκαστικής εκτελέσεως το διά της αποφάσεως απονεμηθέν δίκαιον μεθίσταται εις την πραγματικότητα».

πραγματοποιούσα αμέσως ή εμμέσως το περιεχόμενο αυτού...»¹³. Οι κανόνες που ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις, τα υποκείμενα, τη μορφή της διαδικασίας¹⁴, τα είδη και τα μέσα που προβλέπονται για την πραγμάτωση της ουσιαστικής αξιώσεως, μέσω κρατικής επιβολής, συνθέτουν το δίκαιο της αναγκαστικής εκτελέσεως, το οποίο ως τμήμα του αστικού δικονομικού δικαίου, ανήκει, κατά την απολύτως κρατούσα γνώμη, στο δημόσιο δίκαιο¹⁵.

Η αξίωση προς αναγκαστική εκτέλεση δεν έχει όμως μόνον συνταγματικό υπόβαθρο. Στηρίζεται και σε διεθνή συμβατικά κείμενα ενισχυμένης τυπικής ισχύος, αντλείται συγκεκριμένα από το άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, από το άρθρο 1 παρ. 1 του Πρόσθετου (πρώτου) Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και από το άρθρο 2 παρ. 3 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα¹⁶. Οι ανωτέρω υπερνομοθετικές ρυθμίσεις εγγυώνται όχι μόνον την ελεύθερη πρόσβαση στο δικαστήριο, αλλά και την πραγματική ικανοποίηση του επιδικασθέντος δικαιώματος μέσω της αναγκαστικής εκτελέσεως, χωρίς την οποία η προσφυγή στο δικαστήριο θα απέβαλε την ουσιαστική της αξία και την χρησιμότητά της¹⁷. Όπως είπε το δικαστήριο του Στρασβούργου¹⁸, το δικαίωμα προσβάσεως στο δικαστήριο θα ήταν ανώφελο και δεν θα περιέγραφε το άρθρο 6 παρ. 1 ΕΣΔΑ, αν το εθνικό δικαιοσύστημα επέτρεπε να παραμείνει ανεκτέλεστη μία δικαστική απόφαση.

Τα μέτρα καταναγκασμού βέβαια εις βάρος του οφειλέτη δεν μπορούν να ληφθούν από τον ίδιο τον ενάγοντα, αφού το δίκαιό μας απαγορεύει την αυτοδικία¹⁹. Ως αντιστάθμισμα της απαγορεύσεως της αυτοδικίας, η πολιτεία οφείλει, με τα αρμόδια όργανά της, την προσήκουσα συνδρομή προς λήψη των κατάλληλων εκείνων μέτρων, που θα αναγκάσουν τον οφειλέτη να συμμορφωθεί προς το περιεχόμενο της ουσιαστικής αξιώσεως του δανειστή, όπως αυτή αποτυπώνεται στον εκτελεστό τίτλο. Η αξίωση εκτελέσεως εξαντλείται στο

¹³ Ο.π., «Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου», τ. ΙΙΙ, 1982, σελ. 1297 έπ., ο ίδιος σημειώνει: «Η υπό του ισχύοντος ουσιαστικού και δικονομικού ενίοτε δικαίου αναγνωριζόμενη και παρεχόμενη έννομος προστασία συνήθως πραγματοποιείται και ολοκληρούται δια της αναγκαστικής εκτελέσεως, η οποία λαμβάνει χώραν εν συνεχεία της προηγηθείσης διαγνωστικής διαδικασίας ή και αυτοτελώς και κατ' ευθείαν υπό ωρισμένας προϋποθέσεις... Η αναγκαστική εκτέλεσις, η οποία διεξάγεται εφ' όσον δεν χωρεί εκουσία εκτέλεσις, αποτελεί την κυρίως και εξωτερικώς αντιληπτήν μορφήν της παρεχομένης εννόμου προστασίας, ενεργείται δε αποκλειστικώς υπό την Πολιτείας, αποκλειομένης κατά κανόνα (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων), ως ελέγθη ανωτέρω, της αυτοδικίας».

¹⁴ Για την αναγκαστική εκτέλεση ως διαδικασία παροχής έννομης προστασίας και για την αυτοτελεία της έναντι της διαγνωστικής δίκης και των ασφαλιστικών μέτρων βλ. Μητσόπουλο Γ., ό.π., σελ. 37, Κ. Μπέης, «Πολιτική Δικονομία - Γενικές αρχές και ερμηνεία των άρθρων», 1973, αρθρ. 21, σελ. 12.

¹⁵ Βλ. ενδεικτικά Γιδοπούλου Λ., «Το Δίκαιον της Αναγκαστικής εκτελέσεως», 1933, σ. 13, Ράμμος Γ., ό.π., τομ. Γ', σελ. 1299-1300, Κ. Μπέης «Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, Αναγκαστική εκτέλεση», Β' έκδοση, 1984, σελ. 9, τον ίδιο, «Πολιτική Δικονομία - Γενικές αρχές και ερμηνεία των άρθρων», 1973, αρθρ. 21, σελ. 19, Νικολόπουλο Γ., «Αναγκαστική Εκτέλεση», Β' έκδοση, 2012, σελ. 1, Γέσιου-Φαλτσή Π., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως – Γενικό μέρος, Τόμος Ι», 1998, παρ. 8 σελ. 106 και την εκεί σημ. Ι, όπου και αναφορά της σχετικής γερμανικής και γαλλικής φιλολογίας.

¹⁶ Βλ. αναλυτικά Γεσίου-Φαλτσή Π., «Η Αναγκαστική Εκτέλεση κατά του Δημοσίου ή των άλλων ΝΠΔΔ με κατάσχεση στα χέρια τρίτου μετά το Σ/2001 και τον ΚΔιοικΔ», ΕλλΔνη 2002, σελ. 1244 έπ.

¹⁷ ΟΛΑΠ 21/2001, ΕλλΔνη 2002, σελ. 83

¹⁸ ΕΔΔΑ 19.3.1997 (Hornsby κατά Ελλάδος), ΕΔΚΑ 1997, σελ. 556 έπ., Reports - ΙΙ σελ. 510-511, σκέψεις 40 επ., ΕΔΔΑ 12.12.2002 (Καλογεροπούλου κατά Ελλάδος) Δ 2003, σελ. 292, παρατ. Μπέη Κ. NJW 2004, σελ. 273

¹⁹ Βλ. 282, 283 ΑΚ

περιεχόμενο αυτό. Δεν εγγυάται την εϋνοική έκβαση της σχετικής διαδικασίας και την ικανοποίηση της ουσιαστικής αξιώσεως του δανειστή. Το μονοπώλιο του καταναγκασμού ανήκει αποκλειστικά στο κράτος, που νομιμοποιείται, άλλωστε στην χρήση βίας, προκειμένου να διασφαλίσει την ειρηνική συμβίωση των πολιτών του. Διαθέτοντας το κράτος ένα οργανωμένο και αποτελεσματικό σύστημα παροχής έννομης προστασίας, μπορεί να εγγυηθεί ότι η χρήση βίας ή νομικού καταναγκασμού σε βάρος του οφειλέτη θα γίνει με την πιστή τήρηση της νομιμότητας, με βάση προδιαγεγραμμένους όρους και προϋποθέσεις, με σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των θεμελιωδών παραγγελμάτων της καλής πίστεως και της ηθικής. Η εκπλήρωση των υποχρεώσεων συνεπώς δεν μπορεί να τεθεί σε κάθε περίπτωση «υπεράνω και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δια περιφρονήσεως και αυτών των στοιχείων της ανθρώπινης υπάρξεως του ατυχήσαντος οφειλέτου»²⁰. Η προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας του οφειλέτη, ο εξευτελισμός του ή ο οικονομικός του αφανισμός με μέτρα δυσανάλογα προς τα αναγκαία για την ικανοποίηση του δανειστή του ή με μέτρα εκτελέσεως που θα εξυπηρετούσαν απλώς τις εκδικητικές του τάσεις, δεν επιτρέπονται²¹. Στο ελληνικό δίκαιο της αναγκαστικής εκτελέσεως η ιδιότητα του οφειλέτη, ως του ασθενούς μέρους, άξιου μείζονος προστασίας, είναι σεβαστή²². Η σχέση μεταξύ των μέσων αναγκαστικής εκτέλεσης και επιδιωκόμενου σκοπού της έχει ληφθεί υπόψη από τον νομοθέτη²³.

Το Σύνταγμα εγγυάται ρητά²⁴ την παροχή έννομης προστασίας με την μορφή αναγκαστικής εκτελέσεως, μόνον όταν επιχειρείται με βάση δικαστική απόφαση. Με γνώμονα τη διαπίστωση αυτή, υποστηρίχθηκε²⁵ ότι αν δεν έχει προηγηθεί δικαστική διάγνωση του ουσιαστικού δικαιώματος, η πραγμάτωσή του μέσω αναγκαστικής εκτελέσεως δεν αποτελεί λειτουργικό και αναπόσπαστο στοιχείο της δικαικής υπερδομής. Η αναγκαστική εκτέλεση λ.χ. με βάση συμβολαιογραφικό έγγραφο (άρθρο 904 παρ. 2 περ. δ' ΚΠολΔ), διαταγή πληρωμής (άρθρο 904 παρ. 2 περ. ε' ΚΠολΔ) κ.λπ. δεν αποτελεί ειδικότερη εκδήλωση του συνταγματικά αναγνωρισμένου δικαιώματος παροχής έννομης προστασίας και ο κοινός νομοθέτης δικαιούται να μην την επιτρέψει. Οι τίτλοι εκτελέσεως, που δεν προέρχονται από δικαιοδοτικά όργανα, θεσπίζονται από λόγους σκοπιμότητας (π.χ. εξυπηρέτηση συναλλαγών), η δε διενεργούμενη με

²⁰ Γιδόπουλος Λ., ό.π., σελ. 2

²¹ βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., παρ. 1, σελ 15

²² Για το συνταγματικώς κατοχυρωμένο δικαίωμα δικαστικής προστασίας υφίστανται και όρια που απορρέουν επίσης από το Σύνταγμα, βλ. Μπέη Κ. «Τα συνταγματικά όρια της αναγκαστικής εκτέλεσης», Δ 16 (1985), σελ. 581, Ν. Κλαμαρή, «Το δικαίωμα δικαστικής προστασίας κατά το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος 1975», 1989, σελ. 177 έπ.

²³ Βλ. τη διάταξη του άρθρου 951 ΚΠολΔ παρ. 2 που ορίζει ότι : «Η κατάσχεση δεν επιτρέπεται να επεκταθεί σε περισσότερα από όσα χρειάζονται για να ικανοποιηθεί η απαίτηση». Με τον τρόπο αυτό αποδίδεται, η καθιερούμενη στο Σύνταγμα αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 Σ). Βλ. εκτενώς Γέσιου-Φαλτσή Π., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως –Γενικό μέρος, Τόμος Ι», 1998, παρ. 9, σελ. 143 έπ., Ν. Κλαμαρή, «Το δικαίωμα δικαστικής προστασίας κατά το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος 1975», 1989, σελ. 185 έπ.

²⁴ Άρθρα 94 παρ. 4, 95 Σ.

²⁵ Ν. Κλαμαρή, ό.π., σελ. 176 έπ, ο ίδιος, στον τόμο της ΕΕΔ: «Το Δημόσιο και η Πολιτική Δίκη» (2006) σελ. 84 έπ. (89), στον ίδιο τόμο και προς την ίδια κατεύθυνση βλ. Μπακόπουλο Κ., σελ. 104, Κουσουλή Στ., σελ. 103, Τσικρικά Δ., σ. 108 έπ., ο ίδιος, «Τα θεμελιώδη δικονομικά δικαιώματα κατά την πρόσφατη νομολογία των πολιτικών δικαστηρίων», ΤοΣ 2006, σελ. 351 έπ.

βάση έναν τέτοιο τίτλο αναγκαστική εκτέλεση συμπλέει, κατά την άποψη αυτή, τότε μόνον με το Σύνταγμα, όταν όχι μόνον χορηγείται στον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη το δικαίωμα προσφυγής²⁶ στα αρμόδια δικαιοδοτικά όργανα κατά της επισπευδόμενης σε βάρος του αναγκαστικής εκτελέσεως, δορυφορούμενη μάλιστα με αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα, ή, τουλάχιστον, με δυνατότητα υποβολής αιτήσεως αναστολής εκτελέσεως²⁷, αλλά, επιπροσθέτως, και όταν η εκτέλεση αυτή επιχειρείται με όσο το δυνατόν ηπιότερο τρόπο ή με ήπια μέσα²⁸, λ.χ. όχι με προσωπική κράτηση²⁹.

Αποτελεί ωστόσο σήμερα κοινό τόπο ότι στην έννοια του κατοχυρωμένου από το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος και του άρθρου 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ δικαιώματος δικαστικής προστασίας περιλαμβάνεται εκτός από την οριστική και προσωρινή δικαστική προστασία και η αναγκαστική εκτέλεση «ως ισότιμη μορφή δικαστικής προστασίας και ως αναγκαία αυτοτελής δικονομική προέκταση του ουσιαστικού δικαιώματος και όχι αποκλειστικά ως προέκταση κάποιας διαγνωστικής διαδικασίας»³⁰. Η έννομη τάξη δεν αρκεί όπως σημειώθηκε, να απονέμει δικαιώματα πρέπει και να εξασφαλίζει τον τρόπο πραγματώσεώς τους και με μέτρα καταναγκασμού. Άλλο το ζήτημα ότι σε περίπτωση αμφισβητήσεως των δικαιωμάτων αυτών οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προσφύγουν στην δικαστική τους διάγνωση, είτε πριν είτε μετά την έναρξη της εκτελεστικής διαδικασίας. Η εκτέλεση των άλλων, πλην των δικαστικών αποφάσεων, εκτελεστών τίτλων, δεν διασφαλίζεται λοιπόν ρητά από τα άρθρα 94 παρ. 4 και 95 του Συντάγματος, κατοχυρώνεται όμως αναμφισβήτητα από το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος και από το άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ. Εφόσον οι τίτλοι αυτοί εκτελέσεως προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, θα πρέπει να είναι σε θέση και να εγγυώνται την αποτελεσματικότερη έννομη προστασία του δανειστή, στην έκταση και στον βαθμό που το κάνουν και οι δικαστικές αποφάσεις³¹. Ο νομοθέτης μπορεί να σβήσει τους εκτελεστούς τίτλους από τον δικονομικό χάρτη, όχι όμως και να τους αποδυναμώσει σε βαθμό που να μην μπορούν να ανταποκριθούν στην λειτουργική τους αποστολή να παράσχουν δραστική έννομη προστασία του δανειστή. Αυτό υπαγορεύεται και από την ίδια την αρχή της ισότητας³².

Η ανύψωση της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης σε συστατικό στοιχείο της αξιώσεως παροχής έννομης προστασίας και του κράτους δικαίου γενικότερα, σημαίνει ακόμη ότι οποιαδήποτε πράξη υλικής αντιστάσεως ή

²⁶ Η αναγνώριση ένδικων βοηθημάτων κατά της διενεργούμενης εκτελέσεως αποτελεί συνταγματική επιταγή όχι μόνον όταν η εκτέλεση επισπεύδεται με βάση τίτλο που δεν προέρχεται, αλλά και με βάση τίτλο που προέρχεται από δικαιοδοτικά όργανα, βλ. εγγ. Ν. Κλαμαρή, «Το δικαίωμα δικαστικής προστασίας κατά το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος του 1975», 1989, σελ. 176-177

²⁷ Ν. Νίκας, μελέτη επί του καταργηθέντος με την παρ. 1 του άρθρου ογδού του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015, άρθρου: «Το παραδεκτό της αιτήσεως αναστολής εκτελέσεως (ΚπολΔ 938) ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου», Αρμ. 1995, σελ. 552 έπ. (554), Π. Γέσιου-Φαλτσή, στον τόμο: «Ζητήματα των δικών περί την εκτέλεση», 2004, σ. 31 έπ.

²⁸ Βλ. Ν. Κλαμαρή, ό.π., σελ. 172 κ' έπ.

²⁹ Βλ Μπέη Κ., Δ 1985, σελ. 588 έπ., τον ίδιο, «Αφιέρωμα στον Γ. Οικονομόπουλο», 1981, σελ. 195-207

³⁰ ΕφΑθ 1837/2007, ΝοΒ 2007, σελ. 1143 (1145 ΙΙ)

³¹ Πρβλ. ΕΔΔΑ 27.7.2006 (Ευσταθίου κατά Ελλάδος), ΝοΒ 2006, σελ. 1170 (1174/1175), ΕΔΔΑ 14.2.2006 (Ζουμπουλίδης κατά Ελλάδος), ΝοΒ 2007, σελ. 206 έπ.

³² Βλ. Νίκα Ν., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως Ι - Γενικό Μέρος», 2010, σελ. 9

άμυνας εκ μέρους του οφειλέτη κατά των οργάνων εκτελέσεως αποκλείεται απολύτως³³, ακόμη και όταν ο ίδιος θεωρεί παράνομες τις διενεργούμενες πράξεις εκτελέσεως. Τυχόν παρανομία των εν λόγω πράξεων ελέγχεται, πάντοτε, μέσω των ενδίκων βοηθημάτων των ανακοπών κατά της εκτελέσεως. Καθώς τα όργανα της αναγκαστικής εκτελέσεως δεν έχουν ούτε τη δικαιοδοσία ούτε και το υπηρεσιακό καθήκον να ερευνήσουν την εσωτερική νομιμότητα της επιχειρούμενης πράξεως εκτελέσεως, οφείλουν να αγνοήσουν τις αντιρρήσεις του καθού η εκτέλεση οφειλέτη³⁴, ακόμη και όταν ο ίδιος αποδεικνύει παραχρήμα (λ.χ. με έγγραφη απόδειξη) την εξόφληση της επισπευδόμενης απαιτήσεως. Η εναντίωση και εδώ δεν μπορεί να γίνει παρά από την οδό της ανακοπής κατά της εκτελέσεως³⁵.

Παράλληλα, πρέπει να σημειωθεί ότι από το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος, κατοχυρώνονται όχι μόνον η αξίωση εκτελέσεως του δανειστή, αλλά και τα διάφορα είδη αναστολών εκτελέσεως του οφειλέτη³⁶. Ο θεσμός της αναστολής εκτελέσεως αποτελεί μορφή προσωρινής δικαστικής προστασίας, που επίσης αποτελεί εκδήλωση της αξιώσεως προς παροχή έννομης προστασίας.

Ωστόσο, η αξίωση προς αναγκαστική εκτέλεση, ως στοιχείο της έννομης προστασίας (Συντ 20 παρ. 1, ΕΣΔΑ 6 παρ. 1), δεν πρέπει να συγχέεται και θα πρέπει να διακρίνεται αυστηρά από την εκτελούμενη αξίωση, δηλαδή από την ουσιαστικού δικαίου αξίωση του δανειστή, που πραγματώνεται μέσω της αναγκαστικής εκτελέσεως. Η ουσιαστικού δικαίου αξίωση του δανειστή³⁷ μπορεί να κατευθύνεται σε ορισμένη παροχή³⁸, παράλειψη³⁹ ή ακόμη και σε ανοχή⁴⁰. Η αξίωση, αντίθετα, του δανειστή προς αναγκαστική εκτέλεση έχει αμιγώς δημόσιο χαρακτήρα: απευθύνεται κατά του κράτους και επιζητεί τη συνδρομή του, προκειμένου να του επιτραπεί η επιχείρηση των προβλεπόμενων από τον νόμο μέσων εκτελέσεως και να ικανοποιήσει την ιδιωτικού δικαίου αξίωσή του κατά του οφειλέτη⁴¹. Μολονότι η αξίωση εκτελέσεως υφίσταται χάριν της ουσιαστικής αξιώσεως δεν εξαρτάται από αυτή. Αξίωση εκτελέσεως θεμελιώνεται ακόμη και όταν η εκτελούμενη αξίωση δεν έχει γεννηθεί, ή, ακόμη, και όταν έχει ήδη αποσβεσθεί⁴². Κατ' ακριβολογία, ούτε από την ύπαρξη εκτελεστού τίτλου (904 ΚΠολΔ) απορρέει η αξίωση εκτελέσεως. Αξίωση εκτελέσεως θεμελιώνεται μόνον, αφότου ο σχετικός τίτλος εφοδιασθεί με τον εκτελεστήριο τύπο και

³³ ΠΚ 167, πρβλ. ΠΚ 177,178

³⁴ Πρβλ. πάντως 1050 Ι ΚπολΔ

³⁵ Μέσω του άρθρου 933 του ΚπολΔ

³⁶ Γεσίου-Φαλτσή Π., στον τόμο : «Ζητήματα δικών περί την εκτέλεση», 2004, σελ. 31 έπ.

³⁷ Έχοντας ως υπόβαθρο το 247 ΑΚ

³⁸ λ.χ. πληρωμή συγκεκριμένου χρηματικού ποσού, επιχείρηση συγκεκριμένης πράξεως

³⁹ λ.χ. συκοφαντικού ισχυρισμού

⁴⁰ λ.χ. διέλευση από ορισμένο ακίνητο

⁴¹ Νικολόπουλος Γ., «Αναγκαστική Εκτέλεση», Β' έκδοση, 2012, σελ. 6 έπ., Γιδόπουλος ό.π., σελ. 13, Μητσόπουλος Γ., ό.π. σελ. 37, Κ. Μπέης, «Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας, Αναγκαστική Εκτέλεση», ό.π., σελ. 9, Π. Γεσίου Φαλτσή, «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως –Γενικό μέρος, Τόμος Ι», 1998, παρ. 7, σελ. 88

⁴² Για τον ίδιο ακριβώς λόγο τα όργανα της εκτελέσεως δεν δικαιούνται σε κανένα στάδιο της διαδικασίας να ελέγξουν την ύπαρξη ή όχι της απαιτήσεως και να αναστείλουν κατόπιν την εκτελεστική διαδικασία. Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 12 Γεσίου-Φαλτσή Π., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως –Γενικό μέρος», Τόμος Ι, 1998, παρ. 7 αριθμ. 3

εκδοθεί το σχετικό απόγραφο (918 παρ. 1 ΚΠολΔ)⁴³. Διαφέρει επομένως, η αξίωση προς εκτέλεση όχι μόνον κατά την προέλευση και το περιεχόμενο, αλλά και κατά τον αποδέκτη της. Η αξίωση εκτελέσεως συνιστά δημοσίου δικαίου αξίωση ενώ η εκτελούμενη αξίωση πηγάζει, κατά κανόνα, από το ιδιωτικό δίκαιο⁴⁴. Παρόλα αυτά, ο τελολογικός σύνδεσμος της αξιώσεως εκτελέσεως προς την εκτελούμενη αξίωση δεν μπορεί να αγνοηθεί. Αν ύστερα από άσκηση ανακοπής κατά της εκτελέσεως διαπιστωθεί ότι δεν υφίσταται η εκτελούμενη αξίωση, γεννάται υπό προϋποθέσεις, υπέρ του οφειλέτη δικαίωμα αποζημιώσεως⁴⁵.

Β. Αναγκαστική εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων

Η εκτέλεση προς ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων αποτελεί μακράν τη συνηθέστερη αλλά και πολυπλοκότερη μορφή αναγκαστικής εκτελέσεως στις μέρες μας. Το χρήμα αποτελεί μέσο πληρωμών και μέτρο αξίας των αγαθών⁴⁶. Οι οικονομικές συναλλαγές και οι πιστωτικές συμβάσεις εκφράζονται σε χρήμα, ενώ και οι αρχικώς μη χρηματικές αξιώσεις μετατρέπονται σε χρηματικές σε περιπτώσεις ανώμαλης εξελίξεως της ενοχής⁴⁷. Η έννοια της χρηματικής απαιτήσεως καθορίζεται από το αστικό δίκαιο⁴⁸. Ως χρηματικές απαιτήσεις νοούνται οι ενοχικές απαιτήσεις (από σύμβαση, αδικοπραξία ή από τον νόμο), των οποίων η παροχή συνίσταται σε χρήμα υπό την στενή του όρου έννοια, ως φορέα αξίας, ως μέσου δηλαδή πληρωμών. Κατά την ορθότερη γνώμη⁴⁹ μπορεί να καταστεί αντικείμενο κατασχέσεως στα χέρια τρίτου και το αλλοδαπό χρήμα, το οποίο μετατρέπεται σε ημεδαπό χρήμα⁵⁰. Δεν εμπίπτουν στην έννοια του νόμου οι απαιτήσεις, που κατευθύνονται στην παροχή χρήματος όχι ως φορέα αξίας αλλά ως πράγματος κινητού⁵¹.

Με βάση τον Κανονισμό 1103/1997, ο οποίος θέσπισε την αρχή της συνέχειας των χρηματικών ενοχών, που είναι εκφρασμένες σε εθνικά νομίσματα των κρατών-μελών της Ε.Ε., από τον χρόνο της αντικαταστάσεως της δραχμής με το ευρώ (1.1.2002-1.7.2002), οι συμβάσεις εκπληρώνονται μόνο σε ευρώ. Αφού λοιπόν το ευρώ αποτελεί το μοναδικό νόμιμο χρήμα στα κράτη-μέλη της Ε.Ε., ως χρηματικές ενοχές με την έννοια των άρθρων 951 επ. ΚΠολΔ, εννοούνται αυτές που εκφράζονται σε ευρώ.

Γ. Τα μέσα εκτελέσεως του άρθρου 951 ΚΠολΔ

⁴³ Π. Γεσίου Φαλτσή, «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως –Γενικό μέρος» Ι, 1998, ό.π., παρ. 7, αριθμ. 3

⁴⁴ Π. Γεσίου Φαλτσή, ό.π., παρ. 7 αριθμ. 3

⁴⁵ 940 παρ. 3 ΚΠολΔ

⁴⁶ Βλ. Απ. Γεωργιάδη, «Ενοχικό Δίκαιο - Γενικό Μέρος», 1999, παρ. 8 αριθμ. 2 κ'επ, Σταθόπουλος Μ., «Γενικό Ενοχικό Δίκαιο», 2004, παρ 11 αριθ. 2 έπ.

⁴⁷ Π. Γεσίου-Φαλτσή «Εγχειρίδιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, Γενικό και Ειδικό Μέρος», 2011, σελ. 453 κ' επ.

⁴⁸ Π. Γεσίου Φαλτσή ό.π., σελ. 453, Αστ. Γεωργιάδη, «Ενοχικό Δίκαιο - Γενικό Μέρος», 2003, παρ. 8 αριθμ 1

⁴⁹ Βλ. αναλυτικά Π. Γεσίου- Φαλτσή «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης- ΙΙ», 2001, παρ. 64 αριθ. 65-66 Πρβλ. όμως Βαθρακοκοίλη Β., «ΚΠολΔ, Ερμηνεία-Νομολογιακή ανάλυση (κατ' άρθρο)», τόμος ΣΤ', 2001, άρθρο 982 σελ. 23

⁵⁰ Επιχ. από το άρθρο 957 παρ. 1 εδ β'

⁵¹ Βλ. Νίκα Ν., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως ΙΙ, Ειδικό μέρος», 2012, σελ. 142

Για την ικανοποίηση των χρηματικών του αξιώσεων επιτρέπεται κατά το άρθρο 951 ΚΠολΔ στον δανειστή, κατ' επιλογή, η χρήση των εξής μέσων αναγκαστικής εκτελέσεως, σωρευτικά ή διαδοχικά: 1) της κατασχέσεως 2) της αναγκαστικής διαχειρίσεως και 3) της προσωπικής κρατήσεως, στο μέτρο που αυτή επιτρέπεται και συντρέχουν οι ειδικές προϋποθέσεις του νόμου (1047-1048 ΚΠολΔ). Παράλληλα επιτρέπεται η χρήση, ως οιονεί μέσου εκτελέσεως και του βεβαιωτικού όρκου (952 ΚΠολΔ)⁵². Τα μέσα εκτελέσεως για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων δεν οδηγούν στην ικανοποίηση του δανειστή με την ενέργεια μιας και μόνης πράξεως αλλά κατόπιν μίας σειράς διαδικαστικών ενεργειών, οδηγούν τελικά στην αυτούσια ικανοποίησή του. Η αναγκαστική εκτέλεση συνεπώς στην εν λόγω περίπτωση χαρακτηρίζεται ως έμμεση⁵³. Τα μέσα αυτά επιλέγονται ελεύθερα από τον επισπεύδοντα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο σωρευτικά⁵⁴ όσο και διαδοχικά⁵⁵, χωρίς να τηρείται μεταξύ τους ορισμένη σειρά⁵⁶. Φυσικά, εγγενή όρια και φραγμούς θέτει τόσο η αρχή της αναλογικότητας όσο και αυτή της απαγορεύσεως καταχρηστικής συμπεριφοράς. Από τα μέσα που προβλέπει το άρθρο 951 ΚΠολΔ, εκείνο που θα μας απασχολήσει στην παρούσα γραπτή εισήγηση, είναι εκείνο της κατασχέσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Η ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΩΣ ΜΕΣΟ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Ως γνωστόν, διαδικαστικές χαρακτηρίζονται οι πράξεις, οι έχουσες ως άμεσο και κύριο αντικειμενικό σκοπό τη σύσταση, την πρόοδο ή την περάτωση ορισμένης διαδικασίας, κατατείνουσας στην παροχή συγκεκριμένης μορφής έννομης προστασίας⁵⁷. Ως διπλής δε λειτουργίας διαδικαστικές πράξεις νοούνται εκείνες που αποβλέπουν αμέσως και κυρίως τόσο στη διάπλαση ορισμένης διαδικασίας όσο και στη διαμόρφωση των ουσιαστικών εννόμων σχέσεων των υποκειμένων της⁵⁸. Στον κύκλο των τελευταίων, των διπλής λειτουργίας διαδικαστικών πράξεων, εμπίπτει και η επιβαλλόμενη κατά το άρθρο 951 ΚΠολΔ αναγκαστική κατάσχεση, η επιχείρηση της οποίας επενεργεί αμέσως, επαγόμενη τις κύριες συνέπειές της τόσο στο χώρο του δικονομικού όσο και του ουσιαστικού δικαίου: στο χώρο του δικονομικού δικαίου, διότι η κατάσχεση, αποτελούσα την πρώτη μετά την επιταγή πράξη της αναγκαστικής εκτέλεσης, προωθεί τη σχετική διαδικασία και υπηρετεί τον τελικό της σκοπό, την πραγμάτωση δηλ. της επί

⁵² Βαθρακοκόιλης Β., «ΚπολΔ, Ερμηνεία-Νομολογιακή ανάλυση (κατ' άρθρο)», τόμος Ε', 2001, άρθρο 951 σελ. 660

⁵³ Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., σελ. 454

⁵⁴ Βλ. ΣχΠολΔ VIII, σελ. 230

⁵⁵ Βλ. Μπρίνια Ι., «Αναγκαστική Εκτέλεση», Τομ. II, 1979, άρθρο 951 σελ. 687, Γέσιου- Φαλτσή Π. «Δίκαιο Αναγκαστικής εκτελέσεως- Ειδικό Μέρος», Τομ. II, 2001, παρ. 53 αριθ. 4, πρβλ. ΑΠ 622/1975, ΝοΒ 1976, σελ. 39 (40), ΠΠΑ 4552/1973, Δ 1974, σελ. 70 (71)

⁵⁶ ΕφΑθ 2056/1990, ΕλλΔνη 1990, σελ. 1516, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος Γ.), «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας - Τόμος II», 2000, άρθρο 951 αριθ. 1.

⁵⁷ Βλ. Κολοτούρο Π., «Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου», ΕΠολΔ 2016, σελ. 127, Νίκα Ν., «Εγχειρίδιο Πολιτικής Δικονομίας», 2012, σελ. 285 έπ.

⁵⁸ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 291

αναγκαστική εκτελέσει αξίωσης του κατασχόντος. Στο χώρο δε του ουσιαστικού δικαίου, διότι με την επιβολή της προκαλείται σειρά ουσιαστικών εννόμων συνεπειών, προκειμένου να επιτευχθεί ο αντικειμενικός σκοπός της κατάσχεσης, η νομική δηλ. και υλική δέσμευση του κατασχόμενου περιουσιακού στοιχείου⁵⁹.

Η αναγκαστική κατάσχεση, λοιπόν, συνιστά διαδικαστική πράξη, με την οποία δεσμεύονται νομικά (μέσω της απαγορεύσεως διαθέσεως) και υλικά (μέσω της μεσεγγυήσεως ή της διαχειρίσεως) περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη⁶⁰, προκειμένου αυτά μέσω πλειστηριασμού να ρευστοποιηθούν (εφόσον πρόκειται για αντικείμενα για τα οποία χωρεί πλειστηριασμός) ή στην περίπτωση απαιτήσεων να διανεμηθούν, ώστε να ικανοποιηθεί ο επισπεύδων και όσοι δανειστές αναγγεληθούν. Με την αναγκαστική κατάσχεση αφετηριάζεται η κύρια διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως προς ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, εντοπίζεται και εξειδικεύεται στη σχετική έκθεση το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο, ώστε να καταστεί διακριτό από κάθε άλλο και να δεσμευθεί⁶¹. Κατά το σύστημα του ΚΠολΔ η αναγκαστική κατάσχεση δε δημιουργεί προνόμιο υπέρ του κατασχόντος δανειστή. Σε αντίθεση, μάλιστα, προς το Γερμανικό, στο Ελληνικό δίκαιο δεν ισχύει η αρχή της προτεραιότητας. Με την επιφύλαξη της συνδρομής γενικών ή ειδικών προνομίων, επικρατεί εδώ η αρχή της σύμμετρης ικανοποιήσεως του κατασχόντος και των αναγγελημένων δανειστών (αρ. 977 ΚΠολΔ)⁶². Η αναγκαστική κατάσχεση δεν συνιστά δημιουργική δικαιώματος πράξη. Καταλαμβάνει απλώς και καθλώνει το κατασχόμενο αντικείμενο στη νομική και υλική κατάσταση που βρίσκεται κατά τον χρόνο της κατασχέσεως⁶³. Δεν αποτελεί επίσης η κατάσχεση πράξη διαθέσεως αλλά την προυποθέτει και την καταλύει.

Σε συνάρτηση προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, το πρόσωπο εις χείρας του οποίου διενεργείται καθώς και το αντικείμενο πάνω στο οποίο επιβάλλεται, η κατάσχεση υπόκειται σε διακρίσεις. Συγκεκριμένα:

Ανάλογα προς τον επιδιωκόμενο σκοπό και τις επιβαλλόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις, η κατάσχεση διακρίνεται⁶⁴ σε αναγκαστική και συντηρητική. Στην πρώτη περίπτωση, απαιτείται εκτελεστός τίτλος, που βεβαιώνει τη χρηματική απαίτηση του δανειστή και αποσκοπεί στην ικανοποίηση του κατασχόντος. Αντίθετα, η συντηρητική κατάσχεση αποτελεί ασφαλιστικό μέτρο⁶⁵, που επιβάλλεται με δικαστική απόφαση ή με βάση διαταγή πληρωμής

⁵⁹ Βλ. Ράμμο Γ., «Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου», τομ. III, 1982, παρ. 394 I, II A, σελ. 1458 έπ. δεχόμενο γενικώς ότι «...Η αναγκαστική κατάσχεσις εκπληροί συνήθως δύο λειτουργίας, συναφείς μεν αλλά διακεκριμένας απ' αλλήλων και παραγούσας ίδιας εκάστη συνεπειάς, (αφενός) σκοπούσα και επιφέρουσα... δικαστικήν δέσμευσιν του κατασχόμενου περιουσιακού αντικειμένου, (αφετέρου) επιδρώσα αντανάκλαστικώς προς διαφόρους κατευθύνσεις, και δη εις εννόμους σχέσεις του ουσιαστικού κυρίως, ενίοτε όμως και του δικονομικού δικαίου...», Βλ. και Μητσόπουλο Γ., «Διαδικαστικάί πράξεις», Τιμ. Τομ. Ράμμου II, 1979, σελ. 625-671, Μπέη Κ., «Οι διαδικαστικές πράξεις», Δ 1981, σελ. 504-535, Τσιρκικά Δ., «Ζητήματα από την επίδοση πράξεων της αναγκαστικής εκτελέσεως», 2002, σελ. 27-28

⁶⁰ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 143

⁶¹ Βλ. Κεραμέα Κ., «Είδη εκτελέσεως για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεως από συγκριτική άποψη», Αρμ. 1996, σελ. 1301-1308, Μπέης Κ. «Τα συνταγματικά όρια της αναγκαστικής εκτελέσεως», Δ 1985, σελ. 581-590

⁶² Ν. Νίκας «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως II- Ειδικό μέρος», 2012, σελ. 144

⁶³ Βλ. Μπρίνια Ι., II, ό.π., άρθρο 951 σελ. 691

⁶⁴ Βλ. Ράμμο Γ., «Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου», τομ III, 1982, παρ. 392 σελ. 1445

⁶⁵ Άρθρο 707 ΚΠολΔ κ έπ.

και αποσκοπεί στη διασφάλιση μελλοντικής αναγκαστικής εκτελέσεως, όταν συντελεσθούν οι προϋποθέσεις επιβολής της.

Ανάλογα με το πρόσωπο στα χέρια του οποίου βρίσκεται το κατασχεμένο περιουσιακό στοιχείο, η κατάσχεση διακρίνεται σε κατάσχεση στα χέρια του οφειλέτη και σε κατάσχεση στα χέρια τρίτου. Για κατάσχεση στα χέρια του οφειλέτη πρόκειται, όταν το αντικείμενο της κατασχέσεως βρίσκεται στη νομή ή την κατοχή του οφειλέτη καθώς και στα χέρια μεσεγγυούχου κατά την έννοια του άρθρου 956 παρ. 1 ΚΠολΔ ως συνέπεια προηγούμενης κατάσχεσης⁶⁶. Οι διατάξεις για την κατάσχεση στα χέρια του οφειλέτη εφαρμόζονται και στην περίπτωση όπου η κατάσχεση γίνεται σε κινητά πράγματα του οφειλέτη που βρίσκονται στα χέρια του δανειστή ή και τρίτου, που είναι όμως πρόθυμος να το αποδώσει, ή όταν το αντικείμενο της κατάσχεσης συνίσταται σε εμπράγματο δικαίωμα του οφειλέτη επάνω σε ξένο κινητό πράγμα ή όταν πρόκειται για κινητά πράγματα, που είχαν μεταβιβασθεί από τον οφειλέτη σε τρίτο, εφόσον η κατάσχεση επιβάλλεται από δανειστή που πέτυχε τη διάρρηξη της μεταβιβάσεως ως καταδολιευτικής κατά το άρθρα 939 επ. του ΑΚ⁶⁷. Αντίθετα, για κατάσχεση εις χείρας τρίτου γίνεται λόγος όταν, το αντικείμενο της κατασχέσεως βρίσκεται στην νομή ή την κατοχή τρίτου, που οφείλει να το παραδώσει ή να το αποδώσει στον οφειλέτη ή όταν αυτό συνίσταται σε απαίτηση του οφειλέτη κατά τρίτου.

γ) Ανάλογα προς το αντικείμενο της κατασχέσεως, η κατάσχεση διακρίνεται σε κατάσχεση κινητών, η οποία μπορεί να γίνει είτε στα χέρια του οφειλέτη (953 επ. ΚΠολΔ) είτε στα χέρια τρίτου (982 επ. ΚΠολΔ), σε κατάσχεση ακινήτων (992 επ. ΚΠολΔ), οι ρυθμίσεις της οποίας εφαρμόζονται και για την κατάσχεση δικαιωμάτων στα οποία ισχύουν οι σχετικοί με τα ακίνητα κανόνες, όπως επίσης και για την κατάσχεση πλοίων και αεροσκαφών (992 παρ. 1 εδ. Γ' ΚΠολΔ), σε κατάσχεση απαιτήσεων, που γίνεται πάντοτε στα χέρια του τρίτου οφειλέτη (982 επ. ΚΠολΔ), και σε κατάσχεση ειδικών περιουσιακών στοιχείων (1022 επ. ΚΠολΔ).

A. Αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου

Στην κατάσχεση κινητών, ο ΚΠολΔ θεσπίζει διαφορετική διαδικασία εκτελέσεως, ανάλογα με το αν τα περιουσιακά αντικείμενα του οφειλέτη βρίσκονται «στα χέρια του οφειλέτη» (953 παρ. 1 κ 2 ΚΠολΔ) ή στα «χέρια τρίτου» (982 παρ. 1 β ΚΠολΔ). Στην ίδια αυτή διαδικασία (κατάσχεση στα χέρια τρίτου, άρθρα 982-991 ΚΠολΔ) έχει επιπλέον υπαχθεί και η κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που εμφανίζονται με την μορφή απαιτήσεων, χρηματικών ή για μεταβίβαση της κυριότητας κινητών μη εξαρτώμενων από αντιπαροχή (982 παρ. 1α ΚΠολΔ). Έτσι, για την ικανοποίηση της χρηματικής απαιτήσεώς του, ο επισπεύδων δανειστής, παράλληλα με τα υπόλοιπα μέσα εκτελέσεως, μπορεί να προσφύγει σωρευτικά και στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου, υπό τον περιορισμό του άρθρου 951 παρ. 2 ΚΠολΔ.

⁶⁶ Άρθρο 953 παρ. 1 ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου ογδού του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015

⁶⁷ Άρθρο 953 παρ. 2 ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου ογδού του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015

Κατάσχεση στα χέρια τρίτου υπό τον ΚΠολΔ⁶⁸ είναι επομένως το είδος εκείνο της κατασχέσεως που επιβάλλεται από τον δανειστή κατά του οφειλέτη, αλλά στρέφεται κατά τρίτου προσώπου, το οποίο είτε χαρακτηρίζεται ως ο οφειλέτης της χρηματικής απαιτήσεως του οφειλέτη, είτε κατέχει κινητά πράγματα που εμφανίζονται ότι ανήκουν κατά κυριότητα στον οφειλέτη, είτε εμφανίζεται ως υπόχρεο να μεταβιβάσει τα κινητά αυτά κατά κυριότητα στον οφειλέτη. Κατά τον ορισμό του Γ. Ράμμου⁶⁹: «Κατάσχεσις εις χείρας τρίτου καλείται η κατάσχεσις η επιβαλλόμενη υπό του εμφανιζόμενου ως δανειστού Α κατά του χαρακτηριζόμενου ως οφειλέτου Β εις χείρας τρίτου, τυγχάνοντας κατ' αυτόν οφειλέτου του οφειλέτου ή κατέχοντας κινητά πράγματα, ανήκοντα κατά τον επισπεύδοντα εις τον οφειλέτην τούτου υπόχρεων απλώς να μεταβιβάσει ταύτα εις τον οφειλέτην». Το σύνθετο σχήμα που παρουσιάζει η κατάσχεση στα χέρια

⁶⁸ Ο ΚΠολΔ μετέβαλε ριζικά τη μορφή της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου της ΠολΔικ Maurer, όπως αυτή είχε υιοθετηθεί κατά απομίμηση του (προηγούμενου) γαλλικού δικαίου. Οι δύο σπουδαιότερες καινοτομίες του ΚΠολΔ οι οποίες χαρακτηρίζουν την φυσιογνωμία όλου του συστήματος είναι: Α) Διάκριση μεταξύ συντηρητικής και αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου: Η ρύθμιση της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου στον ΚΠολΔ έχει καταστρωθεί σε δύο επίπεδα: κατά πρώτο λόγο ρυθμίζεται αυτοτελώς η κατάσχεση στα χέρια τρίτου ως ασφαλιστικό μέτρο (συντηρητική κατάσχεση στα χέρια τρίτου: άρθρα 707-708, 710, 712-713, 715-719, 721-724 ΚΠολΔ). Κατά δεύτερο λόγο ρυθμίζεται στο «Βιβλίο όγδοο» της Αναγκαστικής εκτελέσεως η κατάσχεση στα χέρια τρίτου ως μέσο αναγκαστικής εκτελέσεως (αναγκαστική κατάσχεση στα χέρια τρίτου: άρθρα 982-991B ΚΠολΔ). Η συντηρητική κατάσχεση προϋποθέτει την έκδοση δικαστικής αποφάσεως που να τη διατάσσει (707,712) ή διαταγής πληρωμής (724), και έχει ως αντικείμενο απαιτήσεις και γενικά όλα τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη που βρίσκονται στα χέρια τρίτου (707). Η αναγκαστική κατάσχεση στα χέρια τρίτου απαιτεί την ύπαρξη εκτελεστού τίτλου (983 παρ. 1 ΚΠολΔ). Β) Η κατάργηση της αγωγής για το κύρος της απαιτήσεως και της κατασχέσεως: Η δεύτερη σημαντικότερη καινοτομία του ΚΠολΔ είναι η κατάργηση της αγωγής για το κύρος της απαιτήσεως και της κατασχέσεως που επέβαλε η ΠολΔικ Maurer (925, 927, 934). Η κατάργηση αυτή είναι άμεση απόρροια του συστήματος του ΚΠολΔ να απαιτεί την ύπαρξη εκτελεστού τίτλου, προκειμένου να επιτραπεί η χρήση της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου ως μέσου αναγκαστικής εκτελέσεως. Αγωγή για το κύρος της απαιτήσεως δεν είναι υπό τον ΚΠολΔ νοητή, αφού η απαίτηση υπέρ της οποίας επισπεύδεται η εκτέλεση περιβάλλεται πάντοτε πλέον με τις εγγυήσεις του εκτελεστού τίτλου. Αλλά ούτε και η αγωγή για το κύρος της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου κρίθηκε αναγκαία. Βλ. Ι. Καστριώτη, ό.π., «Η κατάσχεσις εις χείρας τρίτου», τομ. ΙΙΙ, 2008, σελ. 9-10. Το κύρος της κατασχέσεως θα κριθεί μόνο κατόπιν ανακοπής κατά το άρθρο 933 ΚΠολΔ, Γ. Οικονομόπουλος, σε Σχεδ. Πολ. Δικ. Τομ VIII, σελ. 186, Βλ. Μπρίνια Ι., «Η Αναγκαστική Εκτέλεση», Τομ 5^ο, Έκδοση Β', 1982, παρ. 1227 Η αρχική πρόταση για την εισαγωγή συστήματος δικαστικής επικυρώσεως της κατασχέσεως δεν υιοθετήθηκε, προκειμένου να μειωθεί ο αριθμός των δικών και να απαλλαγεί ο τρίτος από αδικαιολόγητες επιβαρύνσεις. ΜΠΘες 315/1974 ΕΣυγκΔ 3, σελ. 358. Ο ΚΠολΔ κατήργησε την αγωγή περί κύρους της κατασχέσεως προς τον σκοπόν, κατά την πρόθεσιν των συντακτών του, μειώσεως των δικών και απαλλαγής του τρίτου από δικαστικών επιβαρύνσεων. Πρακτ. Σχεδ. Πολ. Δικ. VIII, σελ. 186, και ΑΕ σελ. 266, Κ. Κεραμεύς, «Συντηρητική κατάσχεσις κινητών εις χείρας τρίτου και αρνητική δήλωσις του τρίτου», γνwm. 1971, ΝοΒ 19, σελ. 1095. Η κατάργηση της αγωγής για το κύρος της απαιτήσεως και της κατασχέσεως επέβαλε την καθιέρωση από τον ΚΠολΔ και της πρόσθετης επιδόσεως του κατασχετηρίου στον οφειλέτη (983 παρ. 1 και 2 ΚΠολΔ), υποχρέωση που δεν προβλεπόταν από την ΠολΔικ ενόψει της επιδόσεως της αγωγής αυτής, Ι. Καστριώτης, ό.π. σελ. 10, Ράμμος Γ. «Στοιχεία Πολιτικής Δικονομίας», Τομ. 2^ο, 1963, εκδ. 5^η τεύχ. 2^ο σελ. 300 και 302

⁶⁹ Γ. Ράμμος, «Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου», 1982, τομ. Γ', σελ. 1622 έπ., ο ίδιος, «Στοιχεία Πολιτικής Δικονομίας», 1966, σελ. 295 έπ. όπου και επισημαίνει: «Η κατάσχεσις εις χείρας τρίτου έχει θεωρητικήν και αξιολογών πρακτικήν αξίαν, εάν ληφθή υπ' όψιν το γεγονός ότι εις πολλάς περιπτώσεις ολόκληρος η περιουσία ή σημαντικόν τμήμα αυτής ωρισμένου κύκλου προσώπων, ίδια των ασχολουμένων εις το εμπόριον, την βιομηχανίαν και εν γένει εις την οικονομικήν κίνησιν αποτελείται εξ απαιτήσεων χρηματικών ποικίλης μορφής». Πρώτος επιχειρήσει να προσδιορίσει τον όρο «κατάσχεσις εις χείρας τρίτου» ο Β. Οικονομίδης, Οικονομίδης- Λιβαδάς- Γιδόπουλος (-Οικονομίδης), «Εγχειρίδιον Πολιτικής Δικονομίας», τομ. ΙΙΙ, 1926, παρ. 268 σελ. 277 : « Το όνομα κατάσχεσις εις χείρας τρίτου φέρει η δικαστική πράξις, δι' ης παρεμποδίζεται παρά τω τρίτω η απότισις χρέους του τινός προς τον δανειστήν αυτού».

τρίτου συνίσταται στο ότι συνδέει τρία διαφορετικά πρόσωπα, τα οποία εμφανίζονται με την ιδιότητα δύο διαφορετικών δανειστών και δύο διαφορετικών οφειλετών. Σημειώνεται ότι, η ρύθμιση του νόμου δεν εννοεί απαραίτητα τρία πρόσωπα, αλλά τρεις διαφορετικούς νομικούς χαρακτήρες και από τους οποίους οι δύο ενδέχεται να συνυπάρχουν στο ίδιο πρόσωπο⁷⁰. Έτσι, καθίσταται δυνατό ο τρίτος-οφειλέτης να είναι συγχρόνος και δανειστής του κατασχόντος. Στην περίπτωση αυτή γίνεται δεκτό ότι ο τρίτος δύναται να επιβάλει κατάσχεση εις χείρας εαυτού ως τρίτου⁷¹.

Σύμφωνα με τα όσα γίνονται δεκτά στην θεωρία η κατάσχεση εις χείρας τρίτου συνιστά εξώδικη διαδικαστική πράξη. Πράγματι, «μέσω του κατασχετηρίου δεν προσκαλείται δικαστήριο τι να δικάση»⁷². Δεν προκαλείται δηλαδή δίκη προκειμένου να γίνει διάγνωση του ιδιωτικού δικαιώματος, ούτε εισάγεται προς εκδίκαση απαίτηση του κατασχόντος. Συνεπώς, ορθώς η θεωρία χαρακτηρίζει την κατάσχεση εις χείρας τρίτου ως «εξώδικον»⁷³, ως πράξη δηλαδή εκτός δίκης γιγνόμενη. Παράλληλα, δεδομένου ότι συνιστά πράξη της αναγκαστικής εκτελέσεως καθώς και ότι οι πράξεις της τελευταίας είναι διαδικαστικές, ορθώς αυτή χαρακτηρίζεται και ως διαδικαστική⁷⁴ και μάλιστα κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα ως διπλής λειτουργίας.

Ωστόσο η συστηματική καθυπόταξη της κατάσχεσης στην εννοιολογική κατηγορία των διπλής λειτουργίας διαδικαστικών πράξεων δεν σημαίνει ότι αυτή κατηγορείται και ως διφυής ή διπλού πραγματικού διαδικαστική πράξη⁷⁵: καίτοι επιβάλλεται με τη διενέργεια δύο διακριτών μεταξύ τους διαδικαστικών πράξεων, δηλαδή με την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ' ου η κατάσχεση αφενός και στον τρίτο οφειλέτη αφετέρου, ένα είναι το πραγματικό, από το οποίο απορρέουν οι δικονομικές και ουσιαστικές συνέπειες της επιβαλλόμενης στα χέρια τρίτου αναγκαστικής κατάσχεσης⁷⁶.

Από άποψη πρακτικής εφαρμογής, τη μεγαλύτερη σπουδαιότητα παρουσιάζει η κατάσχεση χρηματικών απαιτήσεων εις χείρας τρίτου. Η διαρκώς αυξανόμενη σημασία που αποδίδεται από τις σύγχρονες έννομες τάξεις στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου, ως μέσο για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, είναι περισσότερο ευδιάκριτη κατά τα τελευταία έτη. Αυτό οφείλεται πρωταρχικά στην ιδιοσυστασία της, καθώς το είδος αυτό της κατασχέσεως, είναι περισσότερο συμβατό με τα δομικά στοιχεία της σύγχρονης οικονομικής και συναλλακτικής ζωής. Σε μία οικονομία με παγκόσμιο χαρακτήρα, όπου το συντριπτικό τμήμα της περιουσίας των οικονομικών και βιομηχανικών μονάδων εμφανίζεται με

⁷⁰ Β. Μπρακατσούλας «Αναγκαστική εκτέλεση», Γ' έκδοση, 2014, σελ. 490

⁷¹ Ι. Καστριώτης, «Κατάσχεσις εις χείρας τρίτου», Τομ III, 2008, σελ. 2

⁷² Οικονομίδης, ό.π. παρ. 265, σελ. 266

⁷³ Βλ. Μητσόπουλο Γ., Γνωμ. σε ΕλλΔνη 25 (1984), σελ. 19

⁷⁴ Βλ. Κ Μπέη, «Πολιτική Δικονομία», σελ. 109 έπ., Ράμμος Γ. «Συμβολαί», Τόμος Α', σελ. 224, Μητσόπουλος, ό.π., σελ. 19

⁷⁵ Βλ. Κολοτούρο Π., ό.π., σελ. 127

⁷⁶ Πρβλ. Ράμμο Γ., III, ό.π., παρ. 394 σελ. 1460, κατά τον οποίο, παρά «... την διυπόστατον μορφήν και λειτουργίαν της, η αναγκαστική κατάσχεσις ... είναι μία ενιαία πράξις και έννομος κατάσταση, έχουσα διαφόρους εκδηλώσεις και εμφανίσεις...». Αντίθ. όμως Μπέης Κ., «Θεμελιακά ζητήματα της κατάσχεσης χρηματικών απαιτήσεων στα χέρια τρίτου», Δ 28 (1997), σελ. 399. Βλ. και Φανό, «Τινά περί κατασχέσεως ακινήτων», ΝΔικ 32 (1976), σελ. 345 (350).

άυλη μορφή και όπου οι τρέχουσες συναλλαγές διεκπεραιώνονται με λογιστικές τραπεζικές εγγραφές (λογιστικό χρήμα) ή με πλαστικό ή ηλεκτρονικό χρήμα, το μέσο που περισσότερο συνάδει για την ικανοποίηση των χρηματικών απαιτήσεων είναι πράγματι η κατάσχεση απαιτήσεων. Η ενίσχυση αυτού του είδους της κατασχέσεως πρέπει ακόμη να αποδοθεί στην μέριμνα των σύγχρονων νομοθετών να καταστήσουν την κατάσχεση στα χέρια τρίτου μέσο εκτελέσεως περισσότερο αποτελεσματικό, ώστε να επιτύχουν την ικανοποίηση των δανειστών όσο γίνεται ταχύτερα και με τρόπο όσο γίνεται λιγότερο επιβαρυντικό για τον οφειλέτη. Καθώς λοιπόν το μεγαλύτερο ποσοστό των σύγχρονων οικονομικών σχέσεων δημιουργεί χρηματικές απαιτήσεις, η κατάσχεση στα χέρια τρίτου στηρίζεται ακριβώς στη λογική ότι οι απαιτήσεις αυτές, όταν δεν έχουν ακόμη ικανοποιηθεί, αποτελούν τμήμα των περιουσιακών στοιχείων του δανειστή⁷⁷. Όταν επομένως ο δανειστής έχει και δικούς του δανειστές, οι χρηματικές απαιτήσεις του πρέπει να τεθούν στη διάθεση αυτών, σύμφωνα με τη γενική αρχή ότι όλη καταρχήν η περιουσία του οφειλέτη πρέπει να αποτελεί μέσο ικανοποίησης των δανειστών του. Με βάση λοιπόν την οπτική αυτή, η αυξανόμενη σημασία της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου πρέπει να αποδοθεί στο ότι, σε πολλές περιπτώσεις, η περιουσία του οφειλέτη περιορίζεται μόνο στα εισοδήματα που αυτός αποκομίζει από την εργασία του, εμφανίζεται δηλαδή κυρίως με την μορφή χρηματικών απαιτήσεων.

B.1 Γενικές προϋποθέσεις της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου

Αφού η κατάσχεση αποτελεί μέσο εκτελέσεως για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων και αφού η κατάσχεση στα χέρια τρίτου ειδικότερα αποτελεί μία από τις μορφές που ο γνωρίζει ο ΚΠολΔ, είναι ευνόητο ότι, κατά το σύστημα του ΚΠολΔ, προκειμένου να μπορεί αυτή να επιχειρηθεί νόμιμα, πρέπει να συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις της αναγκαστικής εκτελέσεως⁷⁸. Εκτός από τον εκτελεστό τίτλο (904,905 ΚΠολΔ)⁷⁹, επιβάλλεται λοιπόν να υπάρχουν η περιαφή του εκτελεστήριου τύπου (918 ΚΠολΔ), αξίωση του κατασχόντος βέβαιη και εκκαθαρισμένη (915, 916 ΚΠολΔ)⁸⁰, όπως και όλες οι προϋποθέσεις που αφορούν τα υποκείμενα της αναγκαστικής εκτελέσεως. Εξάλλου, όπως και σε όλα τα είδη και μέσα της αναγκαστικής εκτελέσεως, καλούνται και εδώ σε εφαρμογή όλες οι διατάξεις (904-940 ΚΠολΔ) του Γενικού Μέρους⁸¹. Αυτό σημαίνει πιο συγκεκριμένα ότι εφαρμοστέες είναι και στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου, εκτός από τις διατάξεις που αφορούν τις προϋποθέσεις της αναγκαστικής εκτελέσεως, και όλες οι ρυθμίσεις του Γενικού Μέρους που αναφέρονται στην

⁷⁷ Βλ. Π. Γέσιου- Φαλτσή, «Εγχειρίδιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως», 2011, σελ. 700

⁷⁸ Σχ. ΠολΔ VIII 186, ΕΑ 557/1970, Αρμ. 24, σελ. 717, ΜΠΑΘ 957/1979 ΝοΒ 28, σελ. 556, Π. Γέσιου- Φαλτσή «Εγχειρίδιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως», 2011, σελ. 701, Β. Μπρακατσούλας, ό.π., σελ. 490, Ι. Μπρίνια, «Αναγκαστική Εκτέλεση» Τόμος 3^{ος}, Β' έκδοση, 1980, σελ. 1230 έπ., Ι. Χαμηλοθώρης, Χ. Κλουκίνας, Θ. Κλουκίνας, «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης-Κατάσχεση» Τ. 3^{ος}, 2007, σελ. 86

⁷⁹ ΠρΑνΕπ 477, Γ. Ράμμος, Εισηγήσεις σελ. 519

⁸⁰ ΜΠΑ 8491/1976, ΝοΒ 1976, σελ. 1119, Βλ. και Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 982, σελ. 1230, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), Ερμηνεία ΚποΔ, Τόμος ΙΙ, 2000, άρθρο 982 αριθμ. 2, Νίκα Ν., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως ΙΙ- Ειδικό Μέρος», 2012, σελ. 612

⁸¹ Ι. Καστριώτης, ό.π. σελ. 15

κύρια διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως (927-932 ΚΠολΔ), όπως οι διατάξεις για τη δόση της εντολής και τα δικαιώματα και υποχρεώσεις του δικαστικού επιμελητή, και ιδίως εκείνες που αφορούν τις δίκες περί την εκτέλεση ή την αποζημίωση (933-940 ΚΠολΔ). Τέλος, αφού η κατάσχεση στα χέρια τρίτου αποτελεί μία από τις μορφές της κατασχέσεως που υιοθετεί ο ΚΠολΔ, πρέπει να εφαρμοσθούν και οι διατάξεις που αφορούν γενικά την κατάσχεση (951-952 ΚΠολΔ). Όπως είναι ευνόητο, ιδιαίτερη σημασία μπορεί να έχει η εφαρμογή του άρθρου 951 παρ. 2 ΚΠολΔ κατά το οποίο «η κατάσχεση δεν επιτρέπεται να επεκταθεί σε περισσότερα από όσα χρειάζονται για να ικανοποιηθεί η απαίτηση και για να καλυφθούν τα έξοδα της εκτέλεσης». Η ιδιομορφία της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου επιβάλλει ωστόσο συχνά την κατάλληλη προσαρμογή των παραπάνω γενικών ρυθμίσεων στην ιδιαίτερη φύση της ή καθιστά ορισμένες από αυτές ανεφάρμοστες.

Γεννήθηκε το ερώτημα, αν στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου είναι απαραίτητη η τήρηση της προδικασίας που επιβάλλει ο ΚΠολΔ με τις γενικές διατάξεις της αναγκαστικής εκτελέσεως, αν απαιτείται δηλαδή πρόσθετα (εκτός και πριν από τις δύο επιδόσεις που προβλέπει το άρθρο 983 ΚΠολΔ) και η προηγούμενη επίδοση της επιταγής (924 ΚΠολΔ), όπως και η συνακόλουθη τήρηση της προθεσμίας του άρθρου 926 παρ. 1 ΚΠολΔ. Η θεωρία⁸², υπό τον ΚΠολΔ, τάχθηκε υπέρ της απόψεως ότι η τήρηση της προδικασίας που επιβάλλουν οι γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ πρέπει να γίνει αυτονόητα αντιληπτή ως γενική και απαραίτητη προϋπόθεση, η οποία επιβάλλεται με ποινή ακυρότητας ανεξάρτητα από βλάβη σε κάθε είδος και μέσο αναγκαστικής εκτελέσεως, άρα και στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου. Από μερίδα της νομολογίας⁸³ ωστόσο, έγινε δεκτό ότι για το κύρος της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου αρκεί η επίδοση του κατασχετηρίου σύμφωνα με το άρθρο 983 ΚΠολΔ, το οποίο ως ειδική ρύθμιση επικρατεί και εξοβελίζει τη γενική διάταξη του άρθρου 924 ΚΠολΔ και ότι επομένως δεν αποτελεί προϋπόθεση της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου η προηγούμενη επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση, όπως και η τήρηση της νόμιμης προθεσμίας (926 παρ. 1 ΚΠολΔ). Η εξήγηση αυτής της ερμηνείας πρέπει να αναζητηθεί στην προσπάθεια διασφάλισης της αποτελεσματικότητας της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου, καθώς εδώ, από την φύση του αντικειμένου τους, τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη μπορούν να εξασφαλίζονται άμεσα. Ωστόσο, κατά αντίθετη και ορθή γνώμη⁸⁴, η επίδοση της επιταγής του άρθρου 924, ως γενική προϋπόθεση της αναγκαστικής εκτελέσεως, δεν είναι δυνατόν κατά το σύστημα του ΚΠολΔ να υποκατασταθεί από τις επιδόσεις του

⁸² Μπρίνιας, ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982, σελ. 1230, Ράμμος Γ., «Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου», τομ. ΙΙΙ, 1982, σελ. 1627, Π. Γέσιου-Φαλτσή, «Αναγκαστική Εκτέλεση ΙΙ- Ειδικό μέρος», 2001, παρ. 64, αριθμ. 30, η ίδια, «Εγχειρίδιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως», 2011, σελ. 703, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), Ερμηνεία ΚΠολΔ, Τόμος ΙΙ, 2000, άρθρο 982 αριθμ. 1, Καστριώτης Ι., ό.π. σελ. 15 κ' έπ., Από Νομολογία βλ. Ενδεικτ. ΜΠΑ 8491/1976, ΝοΒ 1976, σελ. 1119, ΜΠΑ 957/1979, ΝοΒ 1980, σελ. 556

⁸³ ΝΣΚ Γνωμ. 1330/1969, ΕφΑθ 557/1970 Αρμ. 24, σελ. 717, ΜΠθες 3812/1987, Αρμ. 1988 σελ. 1141

⁸⁴ Μπρίνιας, ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982, σελ. 1230, Π. Γέσιου-Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 30, Βαθρακοκοίλη Β, «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας-Ερμηνευτική-Νομολογιακή Ανάλυση», Τομ. ΣΤ', 2001, άρθρο 988, σελ. 22, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), ό.π., ΙΙ, άρθρο 982, αριθμ. 1, Βλ. από Νομολογία ΜΠΑ 957/1979, ΝοΒ 1980, σελ. 556, ΜΠΑ 957/1979, ΝοΒ 1980, σελ. 556, βλ. όμως αντίθετα, ΕφΑθ 557/1970, Αρμ 1970, σελ. 717, ΜΠθες 3812/1987, Αρμ. 1988, σελ. 1141

κατασχετηρίου σύμφωνα με το άρθρο 983. Διότι, η προηγούμενη επίδοση της επιταγής κατά το άρθρο 924, και η πάροδος της προθεσμίας του άρθρου 926 παρ. 1 ΚΠολΔ, συνιστούν την προδικασία της εκτελέσεως, που ως τέτοια θεραπεύει συγκεκριμένους σκοπούς. Σε όλες τις περιπτώσεις της ανακοπής κατά της εκτελέσεως και συνεπώς και της κατασχέσεως εις χείρας τρίτου (στην οποία εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις των άρθρων 904-940 ΚΠολΔ, και συνεπώς των άρθρων 933 κ' έπ. ΚΠολΔ περί ανακοπών κατά της εκτελέσεως, ως μέσου αναγκαστικής εκτελέσεως), αφετήριο γεγονός για τον υπολογισμό των προθεσμιών εντός των οποίων πρέπει να ασκηθεί ανακοπή, κατά των καθ' έκαστων πράξεων της εκτελέσεως, λαμβάνεται η πρώτη μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης, που στην περίπτωση που εξετάζουμε είναι η κατάσχεση. Κρίνεται επομένως, αναγκαία η επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση του άρθρου 924, καθώς σε διαφορετική περίπτωση θα καθίστατο αδύνατος ο υπολογισμός των προθεσμιών για την άσκηση της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ⁸⁵. Η επίδοση συνεπώς, του κατασχετηρίου κατά το άρθρο 983, ως πράξη της κύριας διαδικασίας, η οποία συνιστά τον τρόπο επιβολής της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου δεν μπορεί να ικανοποιήσει αυτούς τους σκοπούς.

B.2 Η τριμερης δικονομική σχέση

Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου προυποθέτει την ύπαρξη τριών προσώπων: του επισπεύδοντος δανειστή, του καθού η εκτέλεση οφειλέτη και του τρίτου. Εγκαθιδρύει συνακόλουθα μια τριμερή δικονομική έννομη σχέση⁸⁶ στην οποία συμπλέκονται και οι επιμέρους σχέσεις του επισπεύδοντος δανειστή προς τον οφειλέτη, του επισπεύδοντος δανειστή προς τον τρίτο και του οφειλέτη προς τον τρίτο.

A) Ο επισπεύδων δανειστής : ο προσδιορισμός του επισπεύδοντος δανειστή ακολουθεί τους γενικούς κανόνες: Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εμφανίζεται στον εκτελεστό τίτλο ως δικαιούχος χρηματικής απαιτήσεως, ή που νομιμοποιείται ενεργητικά (919 ΚΠολΔ) να επισπεύσει αναγκαστική εκτέλεση για την ικανοποίηση της χρηματικής αυτής απαιτήσεως, μπορεί να επισπεύσει αναγκαστική εκτέλεση με την επιβολή κατασχέσεως στα χέρια τρίτου⁸⁷.

B) Ο καθού η εκτέλεση οφειλέτης : αλλά και ο καθού η εκτέλεση οφειλέτης στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου καθορίζεται με βάση καταρχήν τους γενικούς κανόνες: Καθού η εκτέλεση οφειλέτης μπορεί να είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, σύμφωνα με το περιεχόμενο του εκτελεστού τίτλου, είναι ο υπόχρεος χρηματικής παροχής, όπως και κάθε άλλο πρόσωπο που νομιμοποιείται

⁸⁵ Ι. Καστριώτης, ό.π. σελ. 19

⁸⁶ Έχει υποστηριχθεί η άποψη ότι ο τρίτος καθίσταται μόνον υποκείμενο της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης αλλά και «ειδικής ενοχικής σχέσης» υφιστάμενης μεταξύ αυτού και του κατασχόντος δανειστή, και όχι υποκείμενο (διάδικος) της έννομης σχέσης. Συνεπώς, κατά την άποψη αυτή, ο όρος «τριμερής δικονομική σχέση» είναι αδόκιμος βλ. Κολοτούρο Π., «Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου», ΕΠολΔ 2016, σελ. 138 με περαιτέρω παραπομπές στο Γερμανικό Δίκαιο. Για την θέση του τρίτου στο πλαίσιο της επιβαλλόμενης κατά τη διαδικασία των άρθρων 982 έπ. ΚΠολΔ αναγκαστικής κατάσχεσης, βλ. εγγύτερα Κοντογεωργακόπουλο, «Κατάσχεση στα χέρια τρίτου: η δήλωση του τρίτου κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ», 2010, σελ. 226 έπ. και ιδίως 230 έπ., με παραπομπές στη γερμανική θεωρία και νομολογία.

⁸⁷ Βλ. Π. Γέσιου-Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., σελ. 704, Ι. Καστριώτης, ό.π. σελ. 20

παθητικά (919, 920 ΚΠολΔ) για την ικανοποίηση με αναγκαστική εκτέλεση αυτής της χρηματικής απαιτήσεως. Ο καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτης στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου πρέπει ωστόσο να έχει διπλή ιδιότητα: Εκτός από εκείνην του οφειλέτη της χρηματικής παροχής για την οποία επισπεύδεται αναγκαστική εκτέλεση, πρέπει συγχρόνως να έχει και την ιδιότητα είτε του δανειστή της απαιτήσεως είτε του κυρίου του κινητού που βρίσκεται στα χέρια του τρίτου και που αποτελεί το αντικείμενο της κατασχέσεως⁸⁸.

Γ) Ο τρίτος: Το πρόσωπο αυτό, ως ισότιμος παράγων της εκτελεστικής διαδικασίας, προσδίδει στο θεσμό της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του, ενώ και το ζήτημα του ασφαλούς προσδιορισμού του προσώπου του τρίτου αποβαίνει κρίσιμο, ιδίως, αν ληφθεί υπόψη ότι η κατ' άρθρο 983 ΚΠολΔ κοινοποίηση του κατασχετήριου εγγράφου σε πρόσωπο που κατέχει την ιδιότητα του τρίτου, συνιστά απαραίτητο στοιχείο για το υποστατό της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου. Ως τρίτος μπορεί να νοηθεί κάθε φυσικό η νομικό πρόσωπο, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, το οποίο εξ ιδίου δικαίου, δηλαδή με βάση ορισμένη έννομη σχέση μεταξύ αυτού και του οφειλέτη καθού η εκτέλεση, είναι κάτοχος περιουσιακού στοιχείου που ανήκει στον καθού η εκτέλεση⁸⁹ και συγκεκριμένα, είτε οφείλει χρηματική παροχή, είτε έχει την υποχρέωση να μεταβιβάσει την κυριότητα κινητών προς τον καθού η εκτέλεση οφειλέτη ή κατέχει κινητά πράγματα που ανήκουν κατά κυριότητα στον οφειλέτη⁹⁰. Κριτήριο για τον προσδιορισμό του «τρίτου» στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου, είναι το στοιχείο της νομικής αυτοτέλειας⁹¹ που πρέπει να έχει το τρίτο αυτό πρόσωπο, η οποία απορρέει από προϋφιστάμενη έννομη σχέση (λ.χ. εντολή, μίσθωση πράγματος ή έργου, παρακαταθήκη, χρησιδάνειο κλπ.) που τον συνδέει με το πρόσωπο του οφειλέτη και η οποία δεν επιτρέπει την ταύτιση με αυτόν.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, θέση τρίτου επέχει, ενδεικτικά, ο μισθωτής⁹², ο λήπτης χρησιδανείου, το Τ.Π.Δ. ως θεματοφύλακας για την κατατεθείσα αποζημίωση από αναγκαστική απαλλοτρίωση⁹³, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού ως προς το πλειστηρίασμα⁹⁴, ο διαχειριστής αφανούς εταιρίας, η έχουσα νομική προσωπικότητα εταιρία έναντι του εταίρου, ως προς τα κέρδη ή την εισφορά του τελευταίου, ο εκτελεστής διαθήκης απέναντι στους κληρονόμους, ο εντολοδόχος, ο παραγγελιοδόχος, ο αγοραστής που δεν έχει εξοφλήσει το τίμημα από σύμβαση πώλησης ακινήτου, η ασφαλιστική εταιρία για το ποσό που έπρεπε να καταβάλει

⁸⁸ Ράμμος Γ., ΙΙΙ, ό.π., παρ. 464, σελ. 1624, ΠΠΑ 10084/1974, ΝοΒ 20, σελ. 220

⁸⁹ Βλ. ΑΠ 508-9/2001 ΕΛΔνη 2001, σελ. 1577, ΕΕΝ 2002, σελ. 589, ΜΠρΘηβ 50/2008 Δ 2008, σελ. 532, με παραρ. Κ. Μπέη.

⁹⁰ Βλ. Ι. Μπρίνια, ό.π., ΙΙΙ, σελ. 1248 (με περαιτέρω παραπομπές: Οικονομίδης-Λιβαδάς-Γιδόπουλος «Εγχειρίδιο Πολιτικής Δικονομίας», 1926, παρ. 267 σημ. 1, Ράμμος/Glasson Ε παρ. 1028, ΕφΘες 165/1958 Αρμ. 12, σελ. 367, Ειρ.Καλαυρ. 21/2007 ΑΝ 41, σελ. 224, ΜΠΑθ 5436/75 Δ 7, σελ. 830), Π. Γέσιου-Φαλτσή, «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως- Ειδικό Μέρος», 2001, σελ. 681 έπ.

⁹¹ ΜΠΑθ 5436/1975, Δ 7, σελ. 830, με σχόλια Κ. Μπέη, Βλ. εκτενέστερα Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., σελ. 683 επ., Ι. Μπρίνια, ό.π., ΙΙΙ, άρθρ. 982, παρ. 440, σελ. 1266.

⁹² ΜΠρΘεσ 20091/2013 ΝΟΜΟΣ.

⁹³ Άρθρ. 8 Ν 2882/2001, βλ. ΑΠ 256/2011 ΝΟΜΟΣ.

⁹⁴ ΑΠ 480/2012 ΝΟΜΟΣ.

στον υπαίτιο του ατυχήματος – καθού η εκτέλεση οφειλέτη⁹⁵. Αντίθετα, δεν θεωρείται τρίτος το πρόσωπο που δεν κατέχει την ξένη περιουσία δυνάμει ιδίου δικαιώματος, αλλά ενεργεί απλώς ως διαχειριστικό όργανο του οφειλέτη. Στο εν λόγω πλαίσιο κρίθηκε ότι δεν είναι τρίτοι όσοι ενεργούν ως αντιπρόσωποι, υπάλληλοι ή όργανα του καθού η εκτέλεση οφειλέτη (λ.χ. ο ασκών τη γονική μέριμνα⁹⁶, ο επίτροπος⁹⁷, ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομιάς, ο εισπράκτορας ταμίας της επιχείρησης⁹⁸, η ΔΕΗ για την είσπραξη των τελών καθαριότητας, φωτισμού και ακίνητης περιουσίας υπέρ του Δήμου⁹⁹).

Όπως ήδη τονίστηκε, κατά την κρατούσα άποψη¹⁰⁰, καθίσταται δυνατό ο οφειλέτης να είναι συγχρόνως και δανειστής του κατασχόντος και έτσι ο τελευταίος να επιβάλει κατάσχεση εις χείρας αυτού ως τρίτου¹⁰¹. Ωστόσο από μερίδα της θεωρίας υποστηρίζεται ότι το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω θεσμού είναι μάλλον περιορισμένο¹⁰². Η επιβολή αναγκαστικής κατασχέσεως στα χέρια τρίτου από τον δανειστή στηρίζεται πάντοτε σε εκτελεστό τίτλο ενώ στην περίπτωση ανεκκαθάριστης χρηματικής απαιτήσεως του τελευταίου αυτή δεν καθίσταται δυνατή¹⁰³. Ωστόσο, όταν η απαίτηση του δανειστή στηρίζεται σε εκτελεστό τίτλο και άρα σε εκκαθαρισμένη απαίτηση, δεν αποδεικνύεται αποδοτική η κατάσχεση εις χείρας του δανειστή ως τρίτου, αφού συντρέχουν ήδη οι προϋποθέσεις του συμψηφισμού (440 ΑΚ)¹⁰⁴, ο οποίος μπορεί να προταθεί ανεμπόδιστα και στο στάδιο της εκτελέσεως (442 ΑΚ)¹⁰⁵. Έτσι έχει υποστηριχθεί η άποψη ότι «το έννομο συμφέρον για την επιβολή κατασχέσεως ελλείπει αν ο δανειστής μπορεί να προβεί εξωδίκως σε συμψηφισμό της απαίτησής του με ανταπαίτηση του οφειλέτη»¹⁰⁶.

B.3 Αντικείμενο της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου

Ύστερα από έντονες διεργασίες στην Αναθεωρητική Επιτροπή¹⁰⁷, η δυνατότητα κατασχέσεως στα χέρια τρίτου περιορίσθηκε υπό τον ΚΠολΔ σε τρεις κατηγορίες περιουσιακών δικαιωμάτων του οφειλέτη: στις μη εξαρτώμενες από αντιπαροχή

⁹⁵ ΕφΑθ 1022/2008 ΕφΑΔ 2009, σελ. 288 επ., με παρατ. Δ. Ποταμίτη.

⁹⁶ 1510 ΑΚ

⁹⁷ 1589-1654 ΑΚ

⁹⁸ Βλ. εγγύτερα Ι. Μπρίνια, ό.π., άρθρο 982, σελ. 1247-1248, Ν. Νίκα, «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως ΙΙ - Ειδικό Μέρος», 2012, παρ. 59, σελ. 613 επ., ΑΠ 508-9/2001 ΕλλΔνη 2001, σελ. 1576 επ.

⁹⁹ ΠΠΑΘ 259/2000 ΝΟΜΟΣ

¹⁰⁰ Βλ. Ι. Καστριώτη, ό.π., σελ. 49 με περαιτέρω παραπομπές

¹⁰¹ Βλ. από τη νομολογία ΜΠρΠατρ 5704/2008 ΕφΑΔ 2009, σελ. 351 επ., ΜΠρίων 2808/2007 ΕφΑΔ 2008, σελ. 1122 επ.

¹⁰² Ν. Νίκας, ό.π., σελ. 616, Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982, σελ. 1249-1250, Π. Γέσιου Φαλτσή, «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης, Ειδικό Μέρος», 2001, παρ. 64 αριθμ 50

¹⁰³ Βλ. εγγύτερα Ν. Νίκα, «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως ΙΙ (Ειδικό Μέρος)», 2012, παρ. 59, σελ. 616.

¹⁰⁴ Η εν λόγω κατάσχεση θα μπορούσε να ειπωθεί ότι αποκτά πρακτική σημασία, όταν δεν μπορεί να επέλθει ικανοποίηση των εκατέρωθεν απαιτήσεων των μερών με συμψηφισμό, λόγω μη συνδρομής των προβλεπόμενων από το νόμο προϋποθέσεων λ.χ. επί μη ομοειδών απαιτήσεων (440 ΑΚ)

¹⁰⁵ Μπρίνιας Ι., ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 982, σελ. 1249/1250, Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., ΙΙ, παρ. 64, αριθμ. 50

¹⁰⁶ Κ. Μπέης, «Πολιτική Δικονομία - Γενικές αρχές και ερμηνεία των άρθρων», Τόμος 1^{ος}, 1983, Β' έκδοση, άρθρο 68, σελ. 269, Μπρίνιας Ι., ό.π., ΙΙΙ, παρ. 443, σελ. 1005

¹⁰⁷ ΠρΑν. 449-450, 473-478.

χρηματικές απαιτήσεις του κατά του τρίτου, στις εξαρτώμενες από αντιπαροχή απαιτήσεις του προς μεταβίβαση της κυριότητας κινητών πραγμάτων και στα κινητά πράγματα, που βρίσκονται στα χέρια του τρίτου και αυτός δεν είναι πρόθυμος να τα αποδόσει (982 παρ. 1 ΚΠολΔ).

Η μακράν συνηθέστερη στην πράξη, άρα και σπουδαιότερη, περίπτωση κατασχέσεως στα χέρια τρίτου είναι οι χρηματικές απαιτήσεις του καθ' ου η εκτέλεση κατά τρίτου, εφόσον δεν εξαρτώνται από αντιπαροχή¹⁰⁸. Ως χρηματικές απαιτήσεις νοούνται οι ενοχικές απαιτήσεις (από σύμβαση, αδικοπραξία ή από τον νόμο), των οποίων η παροχή συνίσταται σε χρήμα υπό την στενή του όρου έννοια, ως φορέας αξίας, ως μέσου δηλαδή πληρωμών, που είναι για τη Χώρα μας το ευρώ. Κατά την ορθότερη¹⁰⁹ γνώμη μπορεί να καταστεί αντικείμενο κατασχέσεως στα χέρια τρίτου και το αλλοδαπό χρήμα, το οποίο μετατρέπεται σε ημεδαπό χρήμα¹¹⁰. Δεν εμπίπτουν στην έννοια του νόμου οι απαιτήσεις, που κατευθύνονται στην παροχή χρήματος όχι ως φορέας αξίας αλλά ως πράγματος κινητού. Για να λειτουργήσει ο μηχανισμός της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου θα πρέπει η χρηματική απαίτηση του καθ' ου η εκτέλεση να μην εξαρτάται από αντιπαροχή. Πρόκειται για χρηματικές απαιτήσεις, που δεν θα μπορούσαν στο πλαίσιο διαγνωστικής δίκης να αποκρουσθούν με την ένσταση του μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος (ΑΚ 374)¹¹¹. Αν η χρηματική απαίτηση εξαρτάται από αντιπαροχή, επιστρατεύεται η διαδικασία κατασχέσεως ειδικών περιουσιακών (1022 ΚΠολΔ)¹¹². Η αντιπαροχή μπορεί να έχει οποιαδήποτε μορφή, χρηματική ή όχι¹¹³, η προϋπόθεση δε αυτή επιβλήθηκε για να αποφεύγονται περιπλοκές και συνακόλουθα επιμήκυνση της διαδικασίας¹¹⁴. Η έννοια της αντιπαροχής ερμηνεύεται σήμερα με ευρύτητα. Εφαρμόζεται έτσι η διαδικασία των άρθρων 982 επ. ΚΠολΔ, όταν η παροχή του (δανειστή) καθ' ου η εκτέλεση εκπληρώθηκε ήδη, ενώ γίνεται επίσης δεκτό¹¹⁵ ότι στις διαρκείς ενοχές, λ.χ. στη μίσθωση πράγματος, μπορούν να κατασχεθούν μελλοντικά μισθώματα στα χέρια του μισθωτή, αρκεί να έχει πραγματοποιηθεί η παράδοση της χρήσεως του μισθίου σ' αυτόν. Κατασχετές εις χείρας τρίτου είναι και οι ασφαλιζόμενες απαιτήσεις κατά το άρθρο 991 ΚΠολΔ¹¹⁶.

Με το σύστημα της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου κατάσχονται και απαιτήσεις του καθ' ου η εκτέλεση κατά τρίτου προς μεταβίβαση της κυριότητας κινητών,

¹⁰⁸ ΑΠ 1081/2015, ΑΠ 480/2012 ΝΟΜΟΣ

¹⁰⁹ Βλ. αναλυτικά Γέσιου-Φαλτσή Π., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης, Ειδικό Μέρος», 2001, σελ. 702-703, Πρβλ. όμως Βαθρακοκόλη Β., ό.π., άρθρο 982 σελ. 23.

¹¹⁰ Επιχ. Από το άρθρο 957 Ι 2 ΚΠολΔ.

¹¹¹ βλ. πρόσφατα ΜΠρΘες 3188/2016 ΝΟΜΟΣ: «Η ερμηνεία της μη εξάρτησης της χρηματικής απαίτησης από αντιπαροχή επιχειρείται με ευρύτητα, ώστε να μην αποκλείονται εξ ορισμού από τα αντικείμενα κατάσχεσης στα χέρια τρίτου οι χρηματικές απαιτήσεις που απορρέουν από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις», Καστριώτης Ι., ΙΙΙ, σελ. 69-70.

¹¹² ΕιρΑΘ 7269/04, ΕλλΔνη 2006, σελ. 237, ΕιρΑΘ 3060/2007, ΕλλΔνη 2007, σελ. 1709

¹¹³ Μπρίνιας Ι., ό.π., ΙΙΙ άρθρο 982 σελ. 1235.

¹¹⁴ Ράμμος Γ., ό.π., ΙΙΙ, παρ. 464 σελ. 1625.

¹¹⁵ Βλ. Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 982 σελ. 1235, Βαθρακοκόλη Β., ό.π., άρθρο 982 σελ. 23, Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., ΙΙ, παρ. 64 αριθ. 68 μ.π.π. ΑΠ 368/1971, ΝοΒ 1971, σελ. 993, ΕφΑΘ 5867/1982, Δ 1987, σελ. 562 (565). ΕφΑΘ 7269/2004, ΕλλΔνη 2006, σελ. 237, ΜΠΘες 3812/1987, Αρμ 1988, σελ. 1141 (1142), ενημ. Σημ. Αρβανιτάκη, ΜΠΒερ 5/2010, ΕφΑΔ 2010, σελ. 598.

¹¹⁶ ΑΠ 108/97, ΔΕΕ 1997, σελ. 223, ΑΠ 1125/87 ΕΕμπΔ 1990, σελ. 222, ΕΑΘ 1050/2008 ΕλλΔνη 2008, σελ. 847

εφόσον αυτές επίσης δεν εξαρτώνται από αντιπαροχή (982 παρ. 1 α΄ ΚΠολΔ)¹¹⁷. Αντικείμενο της κατασχέσεως δεν είναι στην περίπτωση αυτή το ενσώματο κινητό πράγμα, στο οποίο αναφέρεται αξίωση, αλλά η ίδια η αξίωση προς μεταβίβαση της κυριότητάς του¹¹⁸. Πρόκειται για τη μοναδική περίπτωση στο σύστημα του ΚΠολΔ, κατά την οποία κατάσχεται και πλειστηριάζεται όχι (ενσώματο) κινητό ή ακίνητο πράγμα, αλλά απαίτηση¹¹⁹. Την απαίτηση αυτή θα αποκτήσει ο υπερθεματιστής. Επιβάλλεται διασταλτική ερμηνεία της ρυθμίσεως¹²⁰, ώστε να περιληφθεί όχι μόνον η απαίτηση προς μεταβίβαση της κυριότητας κινητών πραγμάτων, αλλά και η απαίτηση προς παράδοση της νομής ή κατοχής αυτών. Χωρίς τη διεύρυνση αυτή θα ήταν ανεφάρμοστη η διάταξη του άρθρου 983 παρ. 3 ΚΠολΔ στους περισσότερους από τους τίτλους σε διαταγή, που έχουν αντικείμενο κινητά πράγματα (φορτωτικές σε διαταγή, αποθετήρια)¹²¹. Ο όρος «απαίτηση» θα πρέπει να αναφέρεται αποκλειστικά στη μεταβίβαση της κυριότητας κινητών πραγμάτων. Κάθε άλλη απαίτηση ή αξίωση του καθ' ου η εκτέλεση, όπως λ.χ. η απαίτηση από προσύμφωνο και γενικά η απαίτηση προς ενέργεια υλικών ή νομικών πράξεων, δεν υπόκειται σε κατάσχεση με τη διαδικασία των άρθρων 982 επ., αλλά, ενδεχομένως, με τη διαδικασία των άρθρων 1022 επ.¹²².

Αντικείμενο της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου είναι, τέλος, και τα κινητά πράγματα, της κυριότητας του οφειλέτη, που βρίσκονται στην κατοχή του τρίτου (982 παρ. 1 β΄), λ.χ. η κατάσχεση μετοχών στα χέρια της ΑΕ ως τρίτης¹²³. Για να εφαρμοσθεί όμως η διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου στην περίπτωση αυτή θα πρέπει ο τρίτος όχι μόνον να έχει την εξουσία διαθέσεως, αλλά να αρνείται να αποδώσει τα κινητά που κατέχει στον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη. Διότι, αν ο τρίτος είναι πρόθυμος να αποδώσει τα κινητά αυτά και να παραιτηθεί από την κατοχή τους, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί κατασχέσεως στα χέρια τρίτου, αλλά οι διατάξεις της κατασχέσεως των κινητών στα χέρια του οφειλέτη (953 παρ. 2 α΄ ΚΠολΔ). Τα κινητά πράγματα, που βρίσκονται στην κατοχή του τρίτου, θα πρέπει να ανήκουν κατά κυριότητα στον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη ή στον παθητικώς νομιμοποιούμενο (919 επ. ΚΠολΔ), που υπεισήλθε στη θέση του καθ' ου η εκτέλεση¹²⁴. Αρκεί ο ισχυρισμός του επισπεύδοντος ότι το συγκεκριμένο κινητό ανήκει κατά τον χρόνο της κατασχέσεως στην κυριότητα του οφειλέτη. Το δικαίωμα του καθ' ου η εκτέλεση θα πρέπει να είναι ελεύθερο επιβαρύνσεων ή δικαιωμάτων τρίτου, που

¹¹⁷ ΠρΑνΕπ 449-451, 473-478, 498 επ., σελ. 502-508, Μπρινιάς Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1235 επ.

¹¹⁸ Βλ. Φιλιώτη, «Κατάσχεσις των απαιτήσεων των προερχόμενων εκ φορτωτικών εις διαταγήν και αποθετηρίων», Δ 1975, σελ. 90 επ.

¹¹⁹ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982 σελ. 1237/1238.

¹²⁰ Έτσι Φιλιώτης, ό.π., Δ 1975, σελ. 90 επ. (97). Σύμφωνοι και Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982 σελ. 1238, Βαθρακοκοίλης Β., ό.π., άρθρο 982 σελ. 24. Βλ. και Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθ. 76.

¹²¹ Βλ. ΕφΠειρ 869/2006, ΔΕΕ 2007, σελ. 328 (329).

¹²² Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982, σελ. 1239, Βαθρακοκοίλης Β., ό.π., άρθρο 982 σελ. 24.

¹²³ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), ΙΙ, άρθρο 982 αριθ. 6, ΜΠΑ 2530/1985, ΕλλΔνη 1986, σελ. 373 (374).

¹²⁴ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982 σελ. 1238/1239.

αντιτάσσονται κατά του υπερθεματιστή και παρέχουν δικαίωμα προς άσκηση ανακοπής (936 ΚΠολΔ)¹²⁵.

Με το άρθρο 58 παρ. 1 ν. 3994/2011 προστέθηκε στον ΚΠολΔ γενική διάταξη (991 Α), σύμφωνα με την οποία οι διατάξεις των άρθρων 983 επ. εφαρμόζονται αναλόγως και όταν αντικείμενο της κατασχέσεως είναι κινητές αξίες ή χρηματοπιστωτικά μέσα, που τηρούνται σε άυλη μορφή και εκποιούνται σε χρηματιστήριο ή άλλη ρυθμιζόμενη αγορά που λειτουργεί στην ημεδαπή. Στην έννοια των κινητών αξιών περιλαμβάνονται οι μετοχές και άλλοι τίτλοι ισοδύναμοι με μετοχές εταιριών, προσωπικών εταιριών και άλλων οντοτήτων, καθώς και πιστοποιητικά καταθέσεως αυτών, ομόλογα ή άλλες μορφές τιτλοποιημένου χρέους¹²⁶, αξιόγραφα εν γένει που προσφέρονται για επενδύσεις¹²⁷, ενώ στην έννοια των χρηματιστικών μέσων οι κινητές αξίες, τα μέσα χρηματαγοράς, τα μερίδια οργανισμών συλλογικών επενδύσεων και μια σειρά παράγωγων προϊόντων¹²⁸. Η εκποίηση των κατασχεθέντων κινητών αξιών ή χρηματοπιστωτικών μέσων γίνεται στο πλαίσιο δημοσίου αναγκαστικού πλειστηριασμού, σύμφωνα με τη μέθοδο εκποίησης που προβλέπεται στον Κανονισμό του Χρηματιστηρίου Αθηνών (ΧΑ)¹²⁹. Είναι προφανές ότι με τη ρύθμιση του άρθρου 991Α κωδικοποιήθηκαν οι κρατούσες μέχρι σήμερα αντιλήψεις¹³⁰.

¹²⁵ Μπρίνιας Ι., προηγ. σημ. σελ. 1239.

¹²⁶ Βλ. άρθρο 2 XIII Κωδ. 3606/2007 «Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις» (ενσωματώθηκε η Οδηγία 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου).

¹²⁷ Βλ. Κορδή-Αντωνοπούλου, «Το νομικό πλαίσιο των αγορών χρηματοπιστωτικών μέσων και η αγορά αξιών της Χρηματιστήριο Αθηνών ΑΕ», 2010, σελ. 31.

¹²⁸ Βλ. άρθρο 5 ν. 3606/2007. Η έννοια της ρυθμιζόμενης ή άλλης οργανωμένης αγοράς προσδιορίζεται από το άρθρο 2 ν. 3606/2007 και είναι ένα πολυμερές σύστημα, το οποίο λειτουργεί υπό τη διεύθυνση διαχειριστή αγοράς και επιτρέπει ή διευκολύνει την προσέγγιση περισσοτέρων συμφερόντων τρίτων προσώπων, τα οποία (συμφέροντα) κατευθύνονται στην αγοραπωλησία χρηματοπιστωτικών μέσων. Η κατάσχεση των ανωτέρω κινητών αξιών ή χρηματοπιστωτικών μέσων, που τηρούνται σε άυλη μορφή, θεωρείται πλέον ρητά ως κατάσχεση πράγματος, που βρίσκεται στα χέρια τρίτου (991Α παρ. 2 ΚΠολΔ). Μετά την κατάργηση του άρθρου 49 IV 2 ν. 2396/1996 Δυνάμει του άρθρου 17 ν. 2937/2001, βλ. ΚωδΝοΒ 2001, σελ. 2056 επ. (2073) τρίτος, στα χέρια του οποίου πρέπει να επιβληθεί η κατάσχεση και επιδίδεται το σχετικό κατασχετήριο υπό τους όρους του άρθρου 983, νοείται, σύμφωνα με το άρθρο 50 της αποφάσεως 3/304/10.6.2004 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «Κανονισμός Λειτουργίας Συστήματος Άυλων Τίτλων» (ΦΕΚ Β' 901/16.6.2004), όπως ισχύει, ο χειριστής που ορίζεται στον εν λόγω Κανονισμό, κατ' ουσία δηλαδή ο θεματοφύλακας, που τηρεί (στο ΣΑΤ) τις σχετικές αξίες για τον παρακαταθέτη (καθ' ου η κατάσχεση). Σε ειδικές και μόνον περιπτώσεις νοείται ως τρίτος το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών (ΚΑΑ), ήδη ο Διαχειριστής του ΣΤΑ με βάση τον ν. 3756/2009 που σήμερα είναι εταιρία «Ελληνικά Χρηματιστήρια ΑΕ» (ΕΧΑΕ) βλ. «Σύστημα Άυλων τίτλων, διατάξεις για την Κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», ΚωδΝοΒ 2009, σελ. 510 επ.. Αυτό συμβαίνει, όταν οι σχετικές αξίες βρίσκονται, σύμφωνα με το άρθρο 50 του ανωτέρω Κανονισμού, καταχωρημένες στον Ειδικό Λογαριασμό (αυτό σημαίνει ότι κατέχονται απευθείας από το ΚΑΑ). Τέτοιες περιπτώσεις απαριθμούνται περιοριστικά στο άρθρο 15 III του ανωτέρω Κανονισμού. Στην πράξη, βέβαια, ο επισπεύδων δανειστής δεν γνωρίζει σε ποιον θεματοφύλακα έχει ο οφειλέτης κατατεθειμένους τους τίτλους του. Γι' αυτό μπορεί ο ίδιος να υποβάλει σχετική αίτηση στο ΚΑΑ, κατ' εφαρμογή του άρθρου 24 ν. 2915/2001 και του άρθρου 22 του ανωτέρω Κανονισμού Λειτουργίας ΣΑΤ. Οι εσωτερικές ενέργειες που επακολουθούν προβλέπονται από το ίδιο το άρθρο 50 του ανωτέρω Κανονισμού, η δε περαιτέρω προώθηση της αναγκαστικής εκτελέσεως ακολουθεί κατά βάση τις συνήθεις διατάξεις (985 επ.).

¹²⁹ Βλ. άρθρο 50 II γ, δ του ανωτέρω Κανονισμού Λειτουργίας ΣΑΤ.

¹³⁰ Βλ. Τσιμπανούλη, ΔΕΕ 2002, σελ. 828 επ. βλ. ακόμη Αι'Εκθ ν. 3994/2011 (υπό το άρθρο 58).

Οι διατάξεις των άρθρων 983 επ. ΚΠολΔ εφαρμόζονται αναλόγως και όταν αντικείμενο της κατασχέσεως είναι «μερίδια οργανισμών συλλογικών επενδύσεων», σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2, 3, 12 και 14 ν. 3283/2004¹³¹. Η κατάσχεση αυτή θεωρείται κατά τη νεοπαγή διάταξη του άρθρου 991Β.2, που προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 3994/2011, ως κατάσχεση απαιτήσεως στα χέρια τρίτου και καταλαμβάνει την αξίωση για εξαγορά των μεριδίων και όχι το μερίδιο αμοιβαίου κεφαλαίου ή τα επί μέρους στοιχεία, που συνθέτουν την περιουσία του αμοιβαίου κεφαλαίου¹³². Ως τρίτος, στον οποίο επιδίδεται το κατασχετήριο του άρθρου 983, νοείται η εταιρία διαχειρίσεως που έχει εκδώσει τα μερίδια (991Β.3) και διαχειρίζεται το υπό συλλογική διαχείριση χαρτοφυλάκιο¹³³.

Σημειώνεται ότι η επιβολή της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου προϋποθέτει αντικείμενο κατασχετό. Η περιπτωσιολογία περί ακατασχετού θα εξετασθεί κατωτέρω σε συνάρτηση με την φύση και τα ιδιαίτερα γνωρίσματα της τριμερούς δικονομικής σχέσης που δημιουργείται, στην περίπτωση που τρίτο συνιστά τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα.

Γ. Η συντηρητική κατάσχεση ως ασφαλιστικό μέτρο

Γ.1 Έννοια και σκοπός

Η συντηρητική κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη συνιστά ασφαλιστικό μέτρο το οποίο λαμβάνεται, ύστερα από αίτηση του δανειστή που δεν έχει τίτλο εκτελεστό για την απαίτησή του, με σκοπό την εξασφάλιση της μελλοντικής ικανοποίησης χρηματικής απαίτησης του, όταν αποκτήσει κατά του οφειλέτη τίτλο εκτελεστό. Η συντηρητική κατάσχεση ρυθμίζεται βασικώς από τις διατάξεις των άρθρ. 707- 724 ΚΠολΔ (αλλά και από τις γενικές διατάξεις περί ασφαλιστικών μέτρων στα άρθρα 682 -703 ΚΠολΔ)¹³⁴. Στο νόμο προβλέπεται η

¹³¹ «Ανώνυμες εταιρίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, αμοιβαία κεφάλαια και άλλες διατάξεις», ΚωδΝοΒ 2004, σελ. 1495 επ. (1506 επ.).

¹³² Αφού το δικαίωμα συγκυριότητας του μεριδιούχου δεν παρέχει σ' αυτόν εξουσία διαθέσεως. Η τελευταία αυτή εξουσία παρέχεται από τον κανονισμό αμοιβαίου κεφαλαίου στην εταιρία διαχειρίσεως. Ο δανειστής του μεριδιούχου δεν μπορεί να έχει δικαίωμα που δεν έχει ο μεριδιούχος. Βλ. Μούζουλα, «Το αμοιβαίο κεφάλαιο (οικο)νομική οντότητα», 2009, σελ. 126.

¹³³ Βλ. άρθρο 16 ΙΙ ν. 3283/2004. Η ρύθμιση έχει ως αφετηρία τη σκέψη ότι οι τίτλοι μεριδίων δεν έχουν αξιολογικό χαρακτήρα (βλ. Αιτ'Εκθ ν. 3994/2011 υπό άρθρου 58), η ίδια ανταποκρίνεται στο αίτημα να τίθενται στη διάθεση του δανειστή όλα τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη. Δεν φαίνεται, ωστόσο, να απηχεί αυτή τις κρατούσες στη νομική φιλολογία αντιλήψεις. Βλ. Παμπούκη, «Κατάσχεση του μεριδίου αμοιβαίων κεφαλαίων», ΕπισκΕΔ 2003, σελ. 639 επ. (645 επ., 652): η κατάσχεση του δικαιώματος εξαγοράς γίνεται με τη διαδικασία της κατασχέσεως ειδικών περιουσιακών στοιχείων (1022 επ. ΚΠολΔ), έτσι και Μούζουλας, «Αμοιβαία κεφάλαια, κατάθεση σε κοινό λογαριασμό και τραπεζικό απόρρητο», ΔΕΕ 2001, σελ. 84 επ., ενώ η μελλοντική απαίτηση του μεριδιούχου-οφειλέτη για τα κέρδη με τη διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου. Βλ. πάντως και ΜονΠΠειρ 3510/1993, ΕΤραΕΧρΔ 1994, σελ. 505 με παρατ. Βελέντζα ΜονΠΠειρ 820/1994, ΕΤραΕΧρΔ 1994, σελ. 502. Ρητά υπογραμμίσθηκε στην Αιτιολογική Έκθεση του ν. 3994/2011(υπό το άρθρο 58) ότι η προσέγγιση της ανωτέρω ρυθμίσεως είναι ειδική, με την έννοια ότι καλύπτονται μόνον ανάγκες της εκτελεστικής διαδικασίας.

¹³⁴ Για τη συντηρητική κατάσχεση γίνεται αναφορά και στα αρθρ. 491, 494, 546 παρ. 1, 565 παρ. 1, 729 παρ. 3, 1038 παρ. 3 ΚΠολΔ, 52 αρ. 7 ΕισΝΚΠολΔ.

συντηρητική κατάσχεση: α) ακινήτων (714 ΚΠολΔ), β) κινητών του οφειλέτη (711 ΚΠολΔ), γ) πλοίων ή αεροσκαφών (713 ΚΠολΔ), δ) κινητών ή απαιτήσεων στα χέρια τρίτου (712 ΚΠολΔ)¹³⁵. Γίνεται δεκτό, παρόλο που στο νόμο δεν γίνεται ρητή αναφορά, ότι είναι δυνατή η συντηρητική κατάσχεση και ειδικών περιουσιακών στοιχείων των οποίων την αναγκαστική κατάσχεση προβλέπει το αρθρ. 1022 ΚΠολΔ¹³⁶.

Οι διαφορές της συντηρητικής από την αναγκαστική κατάσχεση εντοπίζονται τόσο στις προϋποθέσεις όσο και στον σκοπό επιβολής τους. Για την επιβολή αναγκαστικής κατάσχεσης απαιτείται η ύπαρξη εκτελεστού τίτλου, ενώ για την επιβολή συντηρητικής κατάσχεσης δεν απαιτείται καν να έχει προηγηθεί αγωγή για την αξίωση¹³⁷. Αντίστοιχα, με τη συντηρητική κατάσχεση επιδιώκεται η εξασφάλιση της ικανοποίησης της αξίωσης του δανειστή ενώ με την αναγκαστική αρχίζει η υλοποίηση της ικανοποίησης της αξίωσης του δανειστή με τη διενέργεια πλειστηριασμού. Κατά λογική αναγκαιότητα λοιπόν, ο δανειστής δεν έχει έννομο συμφέρον να ζητήσει συντηρητική κατάσχεση, αν έχει ενεργό εκτελεστό τίτλο με βάση τον οποίο μπορεί να επιβάλει αναγκαστική κατάσχεση.

Προπόθεση για τη λήψη γενικώς του ασφαλιστικού μέτρου της συντηρητικής κατάσχεσης είναι η ύπαρξη επικείμενου κινδύνου¹³⁸, που πρέπει να αποτραπεί και ως τέτοιος νοείται ο κίνδυνος να ματαιωθεί τελικά η ικανοποίηση της κρίσιμης απαίτησης του δανειστή, είτε διότι μέχρις ότου η απαίτηση του δανειστή εξοπλισθεί με εκτελεστό τίτλο, ο οφειλέτης θα έχει αποξενωθεί από τη διαθέσιμη περιουσία του, είτε διότι θα έχει βλάψει, αλλοιώσει και γενικώς αποκρύψει τα περιουσιακά του στοιχεία, είτε τέλος διότι τα περιουσιακά του στοιχεία θα έχουν επιβαρυνθεί με δικαιώματα υπέρ τρίτων¹³⁹. Συνεπώς, η ελαττωμένη περιουσιακή κατάσταση του οφειλέτη δεν δικαιολογεί μόνη αυτή τη συντηρητική κατάσχεση των περιουσιακών του στοιχείων, αφού ανάγκη εξασφάλισης της απαίτησης του δανειστή δεν δημιουργείται όταν ο οφειλέτης είναι κάτοχος μικρής περιουσίας, αλλά όταν υφίσταται κίνδυνος εκποίησης, αποκρύψεως, επιβαρύνσεως και γενικώς βλάβης της περιουσίας του¹⁴⁰.

¹³⁵ Σημειώνεται ότι αν τα κατασχεμένα πράγματα είναι ασφαλισμένα, η κατάσχεση ισχύει και για την αποζημίωση που οφείλεται από την ασφάλιση (κατά αναλογική εφαρμογή του άρθρου 953 παρ. 4 ΚπολΔ) βλ. Ι. Ν. Κατράς «Σύστημα Ασφαλιστικών Μέτρων- Αναγκαστικής Εκτέλεσης-Διαταγών πληρωμής και απόδοσης μισθίου», 3^η έκδοση, 2013, σελ. 333

¹³⁶ ΕφΑθ 10417/1978 ΝοΒ 27, σελ. 1501, ΜΠρΑιγ 10/2012 ΤΝΠ-ΔΣΑ, ΜΠρΘες 11328/2011 ΤΝΠ-ΔΣΑ, ΜΠρΘες 9546/2010, Αρμ 2011, σελ. 474

¹³⁷ βλ. άρθρο 715 παρ. 5 ΚπολΔ

¹³⁸ άρθρο 682 παρ. 1 ΚπολΔ

¹³⁹ Ι. Ν. Κατράς «Σύστημα Ασφαλιστικών Μέτρων- Αναγκαστικής Εκτέλεσης-Διαταγών πληρωμής και απόδοσης μισθίου», 3^η έκδοση, 2013, σελ. 336

¹⁴⁰ ΜΠρΑθ 31951/1996 Αρμ. 1997, σελ. 1500. Βλ και ΜΠρΑθ 22493/1994 ΕλλΔνη 37, σελ. 8. Όπως έχει κριθεί: «Στην αίτηση για συντηρητική κατάσχεση, ως επικείμενος κίνδυνος νοείται η πιθανολόγηση ότι επίκειται προσεχής αποξένωση του οφειλέτη από την κατασχετή περιουσία του, ούτως ώστε να είναι αδύνατη η επίσπευση εναντίον του αναγκαστικής εκτέλεσεως, όταν κάποτε ο αιτών δανειστής θα αποκτήσει εκτελεστό τίτλο μετά τον τερματισμό της διαγνωστικής δίκης. Έτσι, η ελαττωμένη περιουσιακή κατάσταση του καθ' ου δεν αρκεί για να δικαιολογήσει την λήψη ασφαλιστικού μέτρου της συντηρητικής κατασχεσεως. Εξάλλου, δε δύναται να θεωρηθεί ότι αποτελεί επικείμενο κίνδυνο ή επείγουσα περίπτωση, πιθανή μεταβολή στο μέλλον της περιουσιακής καταστάσεως κάποιου προσώπου, διότι με τέτοια εκδοχή θα εδικαιολογείτο η λήψη ασφαλιστικών μέτρων, και δη με την εξεταζόμενη μορφή της συντηρητικής κατασχεσεως, σε κάθε εκκρεμή

Και στην περίπτωση της συντηρητικής κατάσχεσης ως ασφαλιστικού μέτρου βρίσκουν εφαρμογή, όπως σημειώθηκε, οι γενικές διατάξεις των άρθρων 682-703 ΚΠολΔ. Έτσι ο δανειστής δύναται με την κατάθεση της σχετικής αίτησης να σφραγίσει και αίτημα για έκδοση προσωρινής διαταγής σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης έως ότου εκδοθεί η απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου για την επιβολή της συντηρητικής κατασχέσεως (άρθρο 691^A ΚΠολΔ, όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου πεμπτού του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015). Παράλληλα, ισχύουν οι διατάξεις περί δυνατότητας (696-697 ΚΠολΔ) ή υποχρέωσης (698 ΚΠολΔ) ανάκλησης του ασφαλιστικού μέτρου στις προβλεπόμενες από τον νόμο περιπτώσεις. Ειδικώς για την περίπτωση της συντηρητικής κατάσχεσης, στο άρθρο 724 ΚΠολΔ¹⁴¹ προβλέπεται η δυνατότητα επιβολής της στα χέρια οφειλέτη ή τρίτου, με βάση οριστική απόφαση ή διαταγή πληρωμής χρηματικών απαιτήσεων, για το ποσό που επιδικάζεται με την απόφαση ή ορίζεται ότι πρέπει να επιβληθεί με τη διαταγή πληρωμής¹⁴².

Γ.2 Συντηρητική κατάσχεση εις χείρας τρίτου

Η συντηρητική κατάσχεση απαιτήσεων ή κινητών στα χέρια τρίτου γίνεται με επίδοση στον τρίτο αντιγράφο της απόφασης που τη διατάζει με επιταγή να μην εξοφλήσει την απαίτηση ή να μην παραδώσει τα κινητά, καθώς και με επίδοση μέσα σε οκτώ ημέρες σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η κατάσχεση εγγράφου στο οποίο αναφέρεται η κατάσχεση που έχει επιβληθεί στα χέρια του τρίτου, αλλιώς η κατάσχεση είναι άκυρη (712 παρ. 1 εδ. α' ΚΠολΔ). Για την έννοια του τρίτου, στα χέρια του οποίου γίνεται η συντηρητική κατάσχεση, ισχύουν όσα σημειώθηκαν και στην περίπτωση της αναγκαστικής κατάσχεσης. Ο δανειστής, μάλιστα, που πέτυχε την έκδοση απόφασης για συντηρητική κατάσχεση μπορεί να επιβάλει στα δικά του χέρια ως τρίτου, συντηρητική κατάσχεση απαιτήσεων του οφειλέτη κατ' αυτού¹⁴³. Με ρητή πρόβλεψη του νόμου, στην κατάσχεση εφαρμόζονται οι διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης απαιτήσεων ή κινητών στα χέρια τρίτου (712 παρ. 1 εδ β' ΚΠολΔ). Ο τρίτος, εκείνος που επέβαλε την κατάσχεση και ο οφειλέτης, έχουν όλες τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που προβλέπουν οι διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης απαιτήσεων ή κινητών στα χέρια τρίτου, και εφαρμόζεται η διαδικασία για την άσκηση ή τη διαφύλαξή τους που ορίζεται στις διατάξεις αυτές (712 παρ. 2 ΚΠολΔ). Εξάλλου, ενόψει της διάταξης του άρθρου 712 παρ.

αγωγή, ενόψει της ενδεχόμενης, κατά την κοινή πείρα και λογική, μεταβολής ή ελαττώσεως της περιουσιακής κατάστασής του διαδίκου». ΜΠρΘες 6516/2010 ΝΟΜΟΣ

¹⁴¹ όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου πέμπτου του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015

¹⁴² Ωστόσο, το ίδιο δικαστήριο που εξέδωσε την οριστική απόφαση ή τη διαταγή πληρωμής, μπορεί με αίτηση εκείνου κατά του οποίου στρέφονται και κατά τη διαδικασία του άρθρου 702 παρ. 1 ΚΠολΔ, να αναστείλει ολικά ή εν μέρει την εκτέλεση της συντηρητικής κατάσχεσης, αν πιθανολογείται εξόφληση ή ανυπαρξία, ολική ή εν μέρει, της απαίτησης για την οποία έχει εκδοθεί η οριστική απόφαση ή η διαταγή πληρωμής ή να περιορίσει την συντηρητική κατάσχεση σε ορισμένα περιουσιακά στοιχεία, αν πιθανολογείται ότι τα στοιχεία αυτά είναι επαρκή για την εξασφάλιση της απαίτησης (άρθρο 724 ΚΠολΔ παρ. 2).

¹⁴³ Π. Γέσιου-Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αρ. 51, με αποτέλεσμα να μπορεί να αρνηθεί μετέπειτα την άμεση καταβολή της ληξιπρόθεσμης οφειλής του προς τον καθού βλ. ΜΠρΙωαν 181/2008 ΕφΑΔ 1, σελ. 1121.

1 εδ'β ΚΠολΔ πρέπει να γίνει δεκτό, πως έχουν εν προκειμένω εφαρμογή και οι διατάξεις για τα μέσα της αναγκαστικής εκτέλεσης (άρθρο 941-953 ΚΠολΔ)¹⁴⁴.

Τα αποτελέσματα της συντηρητικής κατάσχεσης απαιτήσεων ή κινητών εις χείρας τρίτου αρχίζουν από την επίδοση του εγγράφου που ανακοινώνει την κατάσχεση σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται (άρθρο 715 ΚΠολΔ παρ. 2 περ. β'). Από το χρονικό αυτό σημείο, απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση η εξόφληση από τον τρίτο της απαίτησης που έχει κατασχεθεί ή ο συμψηφισμός της με μεταγενέστερη απαίτηση ενώ αν πρόκειται για κατάσχεση κινητών στα χέρια τρίτου, απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση ή απόδοση ή η διάθεση των κατασχεμένων.

Τέλος, σε περίπτωση που δεν έχει προηγηθεί της επιβολής συντηρητικής κατασχέσεως άσκηση αγωγής, ο δανειστής οφείλει, μέσα σε τριάντα ημέρες από την επίδοση στον οφειλέτη του εγγράφου για την κατάσχεση, να ασκήσει αγωγή για την κύρια απαίτηση, που να απευθύνεται στο καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο (άρθρο 715 παρ. 5 εδ. γ'). Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία αυτή, αίρεται αυτοδικαίως το ασφαλιστικό αυτό μέτρο. Δεν απαιτείται να ασκηθεί αγωγή, αν έχει ήδη ασκηθεί η αγωγή για την κύρια απαίτηση ή η συντηρητική κατάσχεση έγινε με βάση διαταγή πληρωμής ή αν επιδοθεί διαταγή πληρωμής μέσα στην παραπάνω προθεσμία (άρθρο 715 παρ. 5 εδ. γ'). Ο τρίτος, εφόσον πρόκειται για κατάσχεση χρημάτων ή άλλων πραγμάτων που κατά το νόμο επιδέχονται κατάθεση, εφόσον είναι οφειλέτης του καθού η συντηρητική κατάσχεση, οφείλει να τα καταθέσει δημοσίως αμέσως μετά την κατάσχεση αν η εναντίον του απαίτηση είναι ληξιπρόθεσμη, διαφορετικά μόλις λήξει η προθεσμία (άρθρο 716 παρ. 3 ΚΠολΔ). Ωστόσο η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει αν ο οφειλέτης ή ο τρίτος είναι το δημόσιο, νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα (άρθρο 716 παρ. 4 ΚΠολΔ).

Συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου μπορεί να επιβληθεί και σε αντικείμενα τα οποία έχουν ήδη κατασχεθεί συντηρητικώς (721 ΚΠολΔ). Κατά το νέο άρθρο 958 παρ. 2 ΚΠολΔ¹⁴⁵ είναι δυνατή και η συντηρητική κατάσχεση αντικειμένων που έχουν ήδη κατασχεθεί αναγκαστικώς¹⁴⁶.

Γ.3 Η ex lege εκχώρηση συντηρητικώς κατασχεθείσας απαίτησης

Σε αντίθεση με την συντηρητική κατάσχεση κινητών και ακινήτων, επί συντηρητικής κατασχέσεως απαίτησης εις χείρας τρίτου, η συντηρητική κατάσχεση δεν μετατρέπεται σε αναγκαστική (με επίδοση απογράφου στον τρίτο της απόφασης κατ' άρθρο 722 παρ. 1 ΚΠολΔ) αλλά επέρχεται αυτόματα εκχώρηση της απαίτησης στον δανειστή. Προϋπόθεση για την αυτόματα εκχώρηση είναι η ύπαρξη τελεσίδικης δικαστικής απόφασης και δεν αρκεί

¹⁴⁴ Διαφορετική εκδοχή, θα οδηγούσε σε λογικό και νομικό παράδοξο, ώστε να ισχύουν μεν οι πιο πάνω διατάξεις του Γενικού Μέρους και επί συντηρητικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, οι διατάξεις, όμως, για τα μέσα της αναγκαστικής εκτέλεσης να μην ισχύουν ΑΠ 1914/2011, ΕλλΔνη 53, σελ. 1271

¹⁴⁵ Όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου ογδού του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015

¹⁴⁶ ΜΠρΕυρ 46/1971, Δ 1972, σελ. 299, Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 54 αρ. 121, Βαθρακοκόιλης Β., ό.π., αρθρ. 707, αρ. 7. Αντίθετος Θ. Λιβαθινός, ΝοΒ 20, σελ. 1129

απόφαση προσωρινώς εκτελεστή. Πρόκειται δηλαδή, για την λεγόμενη *ex lege* εκχώρηση της κατασχεμένης απαίτησης στον κατάσχοντα δανειστή, μόλις τελεσιδικήσει η πιο πάνω απόφαση¹⁴⁷. Ο δανειστής λοιπόν καθίσταται δικαιούχος ολόκληρης της απαίτησης ή μέρους της, ανάλογα με το περιεχόμενο της απόφασης (722 παρ. 2 ΚΠολΔ). Οι διαφορές που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 722 ΚΠολΔ δικάζονται κατά τις διατάξεις του άρθρου 702 ΚΠολΔ, από το αρμόδιο, σύμφωνα με το άρθρο αυτό, δικαστήριο (722 ΚΠολΔ παρ. 3). Η διαδικασία και η αρμοδιότητα που προβλέπονται στο άρθρο 722 παρ. 3 ΚΠολΔ αφορούν στενά και μόνο τις διαφορές αυτές, και όχι σε εκείνες από την άσκηση ανακοπών κατά της εκτέλεσης. Οι τελευταίες κρίνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης¹⁴⁸.

Αν υπάρχουν περισσότερες συντηρητικές κατασχέσεις της απαίτησης, τότε ως προς τους λοιπούς συντηρητικώς κατασχόντες εφαρμόζονται τα άρθρα 988 παρ. 1 και 723 ΚΠολΔ¹⁴⁹. Σ' αυτήν την περίπτωση, αν η κατασχεμένη απαίτηση δεν επαρκεί για να ικανοποιηθούν όλοι όσοι επέβαλαν κατάσχεση, ο τρίτος οφείλει να κάνει δημόσια κατάθεση και η διανομή γίνεται από συμβολαιογράφο που ορίζεται, αφού το ζητήσει οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον, από το κατ' άρθρο 702 ΚΠολΔ δικαστήριο (722 παρ. 3 ΚΠολΔ)¹⁵⁰. Στην περίπτωση που όσο ισχύει η συντηρητική κατάσχεση γίνει αναγκαστική εκτέλεση επάνω στα κατασχεμένα, εκείνος που έχει επιβάλει τη συντηρητική κατάσχεση μετέχει προσωρινά στη διανομή και κατατάσσεται τυχαίως, σύμφωνα με τις διατάξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης (723 ΚΠολΔ). Η έννοια της τυχαίας κατάταξης είναι ότι η απαίτηση για την οποία έχει επιβληθεί συντηρητική κατάσχεση θα καταταγεί οριστικώς και κατά την τάξη του προνομίου της εάν και όταν, αποκτήσει ο δανειστής τίτλο εκτελεστό¹⁵¹ ή άλλο έγγραφο δεσμευτικής αποδεικτικής δύναμης. Η κατάταξη δεν γίνεται αυτεπαγγέλτως από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού άλλα πρέπει να προηγηθεί αναγγελία του δανειστή¹⁵².

Δ. Κατάσχεση εις χείρας τετάρτου

Ο αυξημένος βαθμός αλυσιτελών κατασχέσεων εις χείρας των οφειλετών ή εις χείρας τρίτων αποτελεί μία πραγματικότητα¹⁵³. Σε αρκετές περιπτώσεις λόγω της αφερεγγυότητας των οφειλετών και των δυσμενών κοινωνικών και οικονομικών συγκυριών της ελληνικής πραγματικότητας, επιχειρείται εκ μέρους των οφειλετών η μεταβίβαση των περιουσιακών τους στοιχείων σε τρίτα πρόσωπα με νομική αυτοτέλεια, προκειμένου να αποφευχθεί η δυνατότητα επιβολής κατασχέσεως (συντηρητικής ή αναγκαστικής) επ' αυτών από τους αρχικούς δανειστές τους. Επί καταδολιευτικώς απαλλοτριωθέντος περιουσιακού στοιχείου

¹⁴⁷ ΑΠ 1914/2011, ΕΛΔνη 53, σελ. 1271

¹⁴⁸ Μπέης Κ., ό.π., σελ. 753

¹⁴⁹ βλ. Μπέης Κ., ό.π., σελ. 571, Βαθρακοκοίλη, ό.π., αρθρ. 722 αρ. 7α

¹⁵⁰ Μπέης Κ., ό.π., σελ. 571, Βαθρακοκοίλης Β. ό.π., αρθρ. 723, αρ. 3

¹⁵¹ βλ. ΑΠ 172/1994, ΕΛΔνη 37, σελ. 63

¹⁵² Κ. Μπέης, ό.π., σελ. 576

¹⁵³ Βλ. Αναλυτικά Ι. Δεληκωστόπουλο/ Γ. Κοπακάκη, «Κατάσχεση εις χείρας τετάρτου», ΧρΙΔ ΙΖ/2017 σελ. 248

λοιπόν, η επιβολή κατασχέσεως παρουσιάζεται απρόσφορη. Και τούτο διότι αν τα κατασχεθέντα δεν ανήκουν στον οφειλέτη ή τον τρίτο κατά την έννοια του 982 επ. ΚΠολΔ, η κατάσχεση καθίσταται άκυρη¹⁵⁴. Για την αντιμετώπιση της αποτροπής του εν λόγω κινδύνου, αποτελεσματική θα μπορούσε να αποδειχθεί η δικονομική δυνατότητα της κατασχέσεως εις χείρας τετάρτου, η οποία παριστά στην ουσία πλαγιαστική άσκηση (72 ΚΠολΔ) του δικαιώματος επιβολής της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου¹⁵⁵. Σχηματικά, ο Α δανειστής ασκεί πλαγιαστικά το δικαίωμα του Β να επιβάλει κατάσχεση στα χέρια του Δ της απαιτήσεως του οφειλέτη του Γ. Η εν λόγω δικονομική δυνατότητα, είναι διαχρονικά αποδεκτή υπό προϋποθέσεις, βέβαια, τόσο από την θεωρία¹⁵⁶, όσο και από την νομολογία¹⁵⁷. Ωστόσο κατάσχεση εις χείρας πέμπτου έκτου κλπ. δεν επιτρέπεται¹⁵⁸. Στην πραγματικότητα πρόκειται για δύο ταυτόχρονες κατασχέσεις εις χείρας τρίτου σε ένα ενδεχομένως κατασχετήριο¹⁵⁹: μια πρώτη πλαγιαστικώς ασκούμενη κατάσχεση εις χείρας τρίτου και συγχρόνως, ταυτόχρονα, μία δεύτερη απλή κατάσχεση εις χείρας τρίτου, υπό την αίρεση ότι υπάρχει η πρώτη. Στην πρώτη κατάσχεση, ο κατασχών, ενεργώντας ως μη δικαιούχος διάδικος¹⁶⁰, ασκεί πλαγιαστικά τα δικαιώματα του οφειλέτη του, «κέκτηται την εξουσίαν»¹⁶¹, προς επιβολή κατάσχεσης εις χείρας τρίτου. Καίτοι δηλαδή δεν είναι δικαιούχος του εν λόγω δικαιώματος, αφού φορέας αυτού εξακολουθεί να είναι ο οφειλέτης του, ενεργεί ως μη δικαιούχος (νομιμοποιούμενος) διάδικος¹⁶². Στη δεύτερη κατάσχεση, που δεν είναι κάτι διαφορετικό από μια απλή κατάσχεση εις χείρας τρίτου, ο κατασχών ενεργεί πλέον εξ ιδίου δικαίου για να εξασφαλισθεί έναντι της αφερεγγυότητας του οφειλέτη. Με τον τρόπο αυτό και σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της δίκης «η τετραμερής σχέση μετουσιώνεται σε δύο τριμερείς έννομες σχέσεις»¹⁶³. Το όλο δικονομικό κατασκεύασμα θεμελιώνεται στο άρθρο 72 του ΚΠολΔ περί πλαγιαστικής άσκησης δικαιωμάτων, το οποίο ως θεσμός υπήρχε ήδη στην ΠολΔ του 1834 ρυθμιζόμενη στο άρθρο 1025 παρ. 2¹⁶⁴ αυτής. Επομένως, προκειμένου να καταστεί δυνατή η επιβολή κατασχέσεως εις χείρας τετάρτου θα πρέπει να πληρούνται σωρευτικώς και οι προϋποθέσεις για την άσκηση του δικαιώματος

¹⁵⁴ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνης), Ερμηνεία ΚπολΔ, Τόμος ΙΙ, 2000 άρθρο 707 αριθ. 2

¹⁵⁵ Βλ. Καστριώτη Ι, ό.π., σ. 55 επ., Ν. Νίκα, ό.π., σελ. 617

¹⁵⁶ Βλ. Ι. Μπρίνια, «Αναγκαστική Εκτέλεσις», Τόμος τρίτος, Β' έκδοσις, 1980, σελ. 1245 επ., Π. Γέσιου-Φαλτσή, «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσεως-Ειδικό Μέρος», τομ. ΙΙ, 2001, σελ. 693, Ν. Νίκα, ό.π. σελ. 617,

¹⁵⁷ ΜΠρΕυρ 46/1971 Δ 1972, σελ. 297 επ. με παρατηρήσεις Παπακαρυά, Μπρίνια Ι. και Μπέη Κ., ΜΠρΑθ 6043/1994 ΤΝΠ ΔΣΑ, πρβλ Καστριώτη Ι., ό.π. σελ. 53-54

¹⁵⁸ βλ. Ι. Δεληκωστόπουλο/Γ. Κοπακάκη, ό.π. σελ. 249, Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., σελ. 695

¹⁵⁹ βλ. Ι. Δεληκωστόπουλο/Γ. Κοπακάκη, ό.π. σελ. 249, πρόκειται για το σύστημα της «διπλής κατάσχεσης», βλ. Ι. Καστριώτη, ό.π. σελ. 57

¹⁶⁰ Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1253

¹⁶¹ Στ. Δεληκωστόπουλος/Λ. Σινανιώτης, Ερμηνεία ΚπολΔ Α', 1968, σελ. 213

¹⁶² Έτσι, Ράμμος Γ., «Στοιχεία Ελληνικής Πολιτικής Δικονομίας», Ε' έκδοσις, 1961, σελ. 193 και υποσημείωση 1β, Σ. Δεληκωστόπουλος/Λ. Σινανιώτης, ό.π. σελ. 213, Καλαβρός Κ., «Παρατηρήσεις τινές εξ αφορμής της πλαγιαστικής αγωγής», Δ 1977, σελ. 483, Μακρίδου, ΕλλΔνη 1983, ιδίως σελ. 1175, Στ. Κουσουλής, «Η κύρια παρέμβαση στην πολιτική δίκη», 1987, σελ. 257, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας, ό.π., σελ. άρθρο 7, αρ. 3, Ν. Κλαμαρή/ Στ. Κουσουλής/Στ. Πανταζόπουλος, «Πολιτική Δικονομία», Α' έκδοσις, 2012, σελ. 339, Μ. Μαργαρίτης/ Α. Μαργαρίτη, Ερμηνεία ΚπολΔ, τόμ Ι, 2012, άρθρο 72, αριθμ. 5 και άρθρο 325, αριθμ. 8

¹⁶³ Ι. Δεληκωστόπουλο/Γ. Κοπακάκη, ό.π. σελ. 249

¹⁶⁴ βλ. Ι. Καστριώτη, ό.π., σελ. 54 με περαιτέρω παραπομπές

του άρθρου 72 ΚΠολΔ, ήτοι να υπάρχει η ιδιότητα του δανειστή στο πρόσωπο του αρχικώς κατασχόντος και εν συνεχεία να προκύπτει η αδράνεια του οφειλέτη αυτού να ενεργήσει την κατάσχεση εις χείρας τρίτου. Μάλιστα, η εν λόγω αδράνεια θα πρέπει να αποδεικνύεται επί ποινή αοριστίας¹⁶⁵. Η δυνατότητα ικανοποίησης του δανειστή από το δικαίωμα του οφειλέτη και η αδράνεια του τελευταίου θεμελιώνουν το έννομο συμφέρον του δανειστή για πλαγιαστική άσκηση του δικαιώματος¹⁶⁶. Σημειώνεται, ότι άλλη είναι η περίπτωση συντηρητικής κατάσχεσης εις χείρας τετάρτου και άλλη η αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τετάρτου. Η αναγκαστική κατάσχεση προϋποθέτει την ύπαρξη δύο εκτελεστών τίτλων του άρθρου 904 ΚΠολΔ¹⁶⁷: έναν εκτελεστό τίτλο του δανειστή Α κατά του οφειλέτη του Β και έναν άλλο εκτελεστό τίτλο του Β κατά του Γ¹⁶⁸. Η συντηρητική κατάσχεση εις χείρας τετάρτου απαιτεί τη συνδρομή επικείμενου κινδύνου και προϋποθέτει την έκδοση δικαστικής απόφασης ασφαλιστικών μέτρων (707 ΚΠολΔ), ή, ενδεχομένως την έκδοση διαταγής πληρωμής ή οριστική απόφαση μόνο δικαστική απόφαση κατά το νέο άρθρο 724 ΚΠολΔ (όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου πέμπτου του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015). Το αντικείμενο της κατάσχεσης (αναγκαστικής ή συντηρητικής) δεν αποτελεί πραγματικό πρόβλημα, δεδομένου ότι αυτό ταυτίζεται με εκείνο της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου. Ζήτημα όμως δύναται να δημιουργηθεί ως προς τον μηχανισμό επιβολής της κατάσχεσης εις χείρας τετάρτου¹⁶⁹. Η πρακτική χρησιμότητα του θεσμού αυτού ιδίως για την περίπτωση επιβολής αναγκαστικής κατάσχεσης αμφισβητείται πάντως από μέρος της θεωρίας¹⁷⁰. Η επιβολή δύο κατασχέσεων (έστω με το ίδιο κατασχετήριο), που ακολουθεί κάθε μια ίδιους κανόνες, μάλλον περιπλοκές προκαλεί και αυτό εξηγεί γιατί και ο θεσμός αυτός παραμένει στη σκιά. Σε κάθε περίπτωση επικοδομητική μπορεί να αποδειχθεί η συντηρητική κατάσχεση στα χέρια τετάρτου (707)¹⁷¹.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΤΟ ΚΑΤΑΣΧΕΤΟ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Α. Η τάση της νομολογίας πριν και μετά τη ρύθμιση του άρθρου 24 του Ν. 2915/2001

Προτού επιχειρηθεί η αναμόχλευση, με αφετηρία τη θεωρία και οδηγό τη νομολογία, ορισμένων από τα ζητήματα που δημιουργούνται κατά την υλοποίηση της διαδικασίας κατασχέσεως των καταθέσεων μετά το άρθρο 24 Ν. 2915/2001, σκόπιμο είναι να γίνει μία πολύ σύντομη αναφορά στην επέμβαση του νομοθέτη καθώς και στη μεταστροφή της νομολογίας σε σχέση με το ζήτημα

¹⁶⁵ Βλ. ΜπρΘες 2005/2016, ΕλλΔνη 2015, σελ. 1702 με παρατηρήσεις Α. Πλέυρη σελ. 1703 έπ.

¹⁶⁶ Σ. Δεληκωστόπουλος/Α. Σινανιώτης, ό.π. σελ. 212, Γ. Μητσόπουλο/Κ. Κεραμεύς, ΕλλΔνη 1983, σελ. 13

¹⁶⁷ Ι. Δεληκωστόπουλο/Γ. Κοπακάκη, ό.π. σελ. 250

¹⁶⁸ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1255, Π. Γέσιου-Φαλτσή, ΙΙ, ό.π. σελ. 697

¹⁶⁹ Για το εφικτό λειτουργίας και τα ζητήματα που ανακύπτουν επί του μηχανισμού επιβολής κατάσχεσης εις χείρας τετάρτου βλ. αναλυτικά Ι. Δεληκωστόπουλο/Γ. Κοπακάκη, ό.π. σελ. 250

¹⁷⁰ Ν. Νίκας, ό.π. σελ. 617

¹⁷¹ Για την οποία βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθ. 59. ΜονΠΑθ 6043/1994, Δ 1994, σελ. 728, παρατ. Μπέη.

του κατασχετού των καταθέσεων. Όπως είναι γνωστό, έως την απόφαση – σταθμό της ΟΛΑΠ 19/2001, το λεγόμενο ειδικό¹⁷² τραπεζικό απόρρητο κατά τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, και 3 του ν.δ. 1059/1971¹⁷³, με την έννοια του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων, είχε «αξιοποιηθεί» από τη νομολογία ως εμπόδιο του κατασχετού των καταθέσεων. Μάλιστα, η θεμελίωση του ακατασχετού των καταθέσεων στο τραπεζικό απόρρητο συνιστούσε πρωτοτυπία του ελληνικού δικαίου. Η έλλειψη δυνατότητας κατασχέσεως εις χείρας της Τράπεζας των καταθέσεων του οφειλέτη, λόγω του απορρήτου αυτών, κατέστη σαφής από δύο αποφάσεις της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου, του Ανώτατου Ακυρωτικού της χώρας, ενώ την ίδια στιγμή και ήδη από τότε, η νομική θεωρία υποστήριζε ότι οι διατάξεις του ν.δ. 1059/1971 δεν απέκλειαν την κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων από τους δανειστές του καταθέτη και δεν απαγόρευαν την κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ δήλωση της τράπεζας ως τρίτης, στα χέρια της οποίας επιβλήθηκε η κατάσχεση, ότι υπάρχει η χρηματική κατάθεση που κατασχέθηκε¹⁷⁴.

Συγκεκριμένα, την αρχή έκανε η ΟΛΑΠ 1224/1975¹⁷⁵, η οποία εξ αφορμής της επιβολής συντηρητικής κατασχέσεως τραπεζικής καταθέσεως εις χείρας της Τραπέζης της Ελλάδος ως τρίτης και ερμηνεύοντας τις διατάξεις του ν.δ. 1059/1971, σημείωσε τα ακόλουθα: «Εξαιρουμένων των υπό του νόμου ρητώς μνημονευομένων ως ανωτέρω δύο περιπτώσεων απαγορεύεται επί ποινή φυλακίσεως εις τους εκπροσώπους και υπαλλήλους των Ελληνικών Τραπεζών να παρέχουν καθ' οιονδήποτε τρόπον είτε εξωδίκως είτε ενώπιον δικαστηρίου οιαδήποτε πληροφορίαν περί των παρ' αυταίς καταθέσεων, χαρακτηριζομένων ως απορρήτων, και συναινούντος έτι του καταθέτου. Απαγορεύεται συνεπώς εις την Ελληνικήν Τράπεζαν όπως προβή και εις την υπό του άρθρου 985 ΚΠολΔ προβλεπομένην δήλωσιν εν περιπτώσει κατασχέσεως, εις χείρας της ως τρίτης, τραπεζικής καταθέσεως, εξ ου έπεται ότι ούτε η παράλειψις της δηλώσεως ταύτης εξομοιούται προς αρνητικήν δήλωσιν κατά την § 3 του αυτού άρθρου, ούτε ο κατασχών δικαιούται να ασκήση κατ' αυτής ανακοπήν συμφώνως προς

¹⁷² Για την έννοια του ειδικού τραπεζικού απορρήτου σε συνάρτηση προς το λεγόμενο γενικό τραπεζικό απόρρητο βλ. ενδεικτικά από τη νομολογία ΜΠρΤρικ 738/2002, ΔΕΕ 2002, σελ. 1006, βλ. ακόμη Γέσιου-Φαλτσή Π., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά τον Ν 2915/2001», Δ 2002, σελ. 421-424, Ψυχομάνη Σπ., «Τραπεζικό Δίκαιο», 2001, Ε' έκδοση, σελ. 202 επ. Για το απόρρητο των καταθέσεων με αμφισβήτηση του «ειδικού χαρακτήρα» του βλ. Ψυχομάνη Σπ., «Η κατάσχεση των καταθέσεων», ΔΕΕ 2002, σελ. 473 επ. Γενικά για το τραπεζικό απόρρητο βλ. Κοτσίρη Λ., «Τραπεζικό απόρρητο και κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων», Τιμητικός Τόμος Μπέη Κ., τ. Δ', 2003, σελ. 2931 επ.

¹⁷³ Ν.δ. 1059/1971 «περί του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων», όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 63 Ν 4170/2013, 27 παρ. 1 Ν 1868/1989 και 10 παρ. 1 το Ν 1858/1989 και ισχύει. Είναι χαρακτηριστικό ότι, κατά το ν.δ. 1059/1971, ρητά, ακόμη και η συναίνεση ή έγκριση του καταθέτη, υπέρ του οποίου ίσχυε το απόρρητο, δεν αναιρεί τον αξιόποιο χαρακτήρα της πράξεως του διοικητή, μέλους Διοικητικού Συμβουλίου ή άλλου συλλογικού οργάνου ή υπαλλήλου τράπεζας, που, ως εκ των καθηκόντων του λαμβάνει γνώση των τραπεζικών καταθέσεων και παρέχει πληροφορίες καθ' οιονδήποτε τρόπο σχετικά με τις καταθέσεις. Για τη σημασία αυτής της ειδικότερης πτυχής της ρυθμίσεως του απορρήτου βλ. Ψυχομάνη Σ., ό.π., ΔΕΕ 2002, σελ. 473-474 και «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», Α' έκδοση, 2002, σελ. 192.

¹⁷⁴ Βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά τον Ν 2915/2001», Δ 2002, σελ. 421, Μάζη Π., «Μερικές σκέψεις για την κατάσχεση σε χέρια τρίτου (και ιδιαίτερα σε Τράπεζα ως Τρίτη)», ΔΕΕ 1997, σελ. 455, σημ. 3 με βιβλιογραφικές παραπομπές.

¹⁷⁵ Βλ. ΝοΒ 1976, σελ. 188.

το άρθρο 986, μη εφαρμοζομένων ούτω των διατάξεων των άρθρων τούτων επί κατασχέσεως τραπεζικής καταθέσεως εις χείρας Ελληνικής Τραπέζης ως τρίτης, της τοιαύτης κατασχέσεως ούτης πλέον ανεπιτρέπτου και ως εκ τούτου ακύρου».

Επομένως, η πλειοψηφία της Ολομελείας 1224/1975 έκρινε ως ανεπίτρεπτη και άκυρη την επιβληθείσα κατάσχεση εις χείρας Ελληνικής Τραπέζης ως τρίτης, ένεκα της δεσμεύσεώς της από το ειδικό τραπεζικό απόρρητο του ν.δ. 1059/1971, με αποτέλεσμα να μην δύναται αυτή να προβεί στην προβλεπόμενη από το άρθρο 985 ΚΠολΔ δήλωση τρίτου και κατ' επέκταση η έλλειψη αυτής να μην εξομοιώνεται πλασματικά με αρνητική δήλωση κατ' άρθρο 985§3 ΚΠολΔ, ενώ και ο κατασχών στερείται με βάση το παραπάνω σκεπτικό την δικονομική δυνατότητα ασκήσεως της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ.

Εντούτοις, η προαναφερθείσα άποψη της πλειοψηφίας της ΟΛΑΠ 1224/1975 δεν έμεινε στο απυρόβλητο από τη δυναμική μειοψηφία¹⁷⁶ εννέα μελών, που από την πλευρά της προσπάθησε να περισώσει το κύρος της επιβολής της κατασχέσεως. Μάλιστα, τα επιχειρήματα που άρθρωσε συνοψίζονται στα εξής: α) Η απαγόρευση παροχής πληροφοριών του άρθρου 2§1 του ν.δ. 1059/1971 δεν περιλαμβάνει και την από το νόμο επιβαλλόμενη υποχρέωση της Τραπέζης, ως υποκείμενο της έννομης σχέσεως της καταθέσεως, να παράσχει πληροφορίες στον κατασχόντα, που εν προκειμένω ασκεί κατά το νόμο τα δικαιώματα του υπέρ ου το απόρρητο καταθέτη¹⁷⁷, β) Το ν.δ. 1059/1971 δεν κατήργησε τα άρθρα 707, 712, 982, 984, 985 και 986 ΚΠολΔ και άρα η Τράπεζα οφείλει να προβεί εντός οκτώ ημερών από την επίδοση του κατασχετηρίου σε αυτήν στην κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ δήλωση τρίτου, ενώ η έλλειψη αυτής εξομοιώνεται με αρνητική δήλωση, υποκείμενη σαφώς σε ανακοπή, γ) Η αντίθετη άποψη οδηγεί στο ακατάσχετο των τραπεζικών καταθέσεων, το οποίο εάν ήταν στους σκοπούς του νομοθέτη θα οριζόταν ρητώς, ενώ κατ' αυτό τον τρόπο παρέχεται η δυνατότητα στους μεν διαπράττοντες εγκλήματα κατά της περιουσίας να αποκρύπτουν ευχερώς το προϊόν των εγκλημάτων τους σε τραπεζικές καταθέσεις, στους δε κακόπιστους οφειλέτες, με την ίδια τακτική, να αποφεύγουν την ικανοποίηση των δανειστών τους.

Δεκαεπτά έτη αργότερα, ήρθε εκ νέου η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου για να επιβεβαιώσει την εμμονή της νομολογίας στην άρνηση της δυνατότητας

¹⁷⁶ Αδόκιμη χαρακτήρισε την άποψη της μειοψηφίας ο Καλδελλής Ε., Αρμ 1981, σελ. 714-715, θεωρώντας ότι ο νόμος (ν.δ. 1059/1971) δεν κάνει καμία διάκριση ανάμεσα σε τρίτο που ασκεί τα δικαιώματα του καταθέτη και σε τρίτο που δεν τα ασκεί.

¹⁷⁷ Βλ. Μπρίνια Ι., «Το τραπεζικόν απόρρητον εν σχέσει προς την κατάσχεσιν εις χείρας τρίτου», ΝοΒ 1973, σελ. 1054-1055, σύμφωνα με τον οποίο ο νομοθέτης του ν.δ. 1059/1971 απευθύνεται στην Τράπεζα ως τρίτη και όχι ως υποκείμενο της έννομης σχέσεως της καταθέσεως, από την οποία και πηγάζουν ορισμένες υποχρεώσεις, είτε του ουσιαστικού είτε του δικονομικού δικαίου, και τέτοια υποχρέωση είναι και η υποβολή της δηλώσεως του άρθρου 985 ΚΠολΔ. Ακόμη, ο κατασχών δανειστής με την ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ επικαλείται και ασκεί το δικαίωμα του καθού η κατάσχεση οφειλέτη, από τη στιγμή που με την ανακοπή εισάγεται προς εκδίκαση η απαίτηση του καθού προς την Τράπεζα και συνεπώς την ίδια συμπεριφορά που οφείλει να τηρήσει έναντι του καταθέτη και δικαιούχου της καταθέσεως, την ίδια συμπεριφορά οφείλει να επιδείξει και έναντι του κατασχόντος – ανακόπτοντος τη δήλωση της Τραπέζης. Αντίθετος ο Κουσουλής Σ., «Απόρρητο και δυνατότητες κατασχέσεως», ΕλλΔνη 1998, σελ. 769-771, ο οποίος ναι μεν δεν δέχεται ότι ο δανειστής έχει καταστεί φορέας της απαιτήσεως του καταθέτη-οφειλέτη έναντι της τραπεζής (και άρα ορθώς η τράπεζα δεν προβαίνει στη δήλωση του άρθρου 985 ΚΠολΔ) αλλά επισημαίνει τη δυνατότητα κατασχέσεως των τραπεζικών καταθέσεων με τη διαδικασία των άρθρων 1022 επ. ΚΠολΔ.

κατασχέσεως των τραπεζικών καταθέσεων εις χείρας Τραπεζής ένεκα του απόρρητου χαρακτήρα αυτών. Κατόπιν, λοιπόν, παραπομπής των υπ' αριθμόν 1561/1991¹⁷⁸ και 974/1992¹⁷⁹ αποφάσεων του Α' πολιτικού τμήματος του δικαστηρίου του Αρείου Πάγου εκδόθηκε η απόφαση της Ολομελείας 3/1993, η οποία και κατέβαλε προσπάθεια να εναρμονίσει το τραπεζικό απόρρητο με το δικαίωμα δικαστικής προστασίας. Η ΟΛΑΠ 3/1993¹⁸⁰ κατέληξε στο ερμηνευτικό συμπέρασμα ότι «η κατάσχεση, αναγκαστική ή συντηρητική, εις χείρας ελληνικής τραπεζής ως τρίτης, από δανειστή οποιουδήποτε καταθέτη της, χρηματικής απαιτήσεως του καταθέτη για παροχή πιστωτικού, υπέρ αυτού, υπολοίπου του σχετικού προς την κατάθεση λογαριασμού, κατάσχεση που προϋποθέτει, ως όρο της διαδικαστικής, συμφώνως προς τα άρθρα 712, 983, 985, 986, 989, 990 ΚΠολΔ, λειτουργίας της, νομική δυνατότητα και υποχρέωση της τραπεζής για δήλωση, ότι υπάρχει, εις βάρος της, η κατασχόμενη υπαρκτή, τυχόν, απαίτηση, έχει, εμμέσως καταστεί ανεπίτρεπτη κατά τον νόμο και αν πραγματωθεί είναι άκυρη δυνάμει των ανωτέρω διατάξεων του ν.δ. 1059/1971, οι οποίες, στην έκταση που είναι απαγορευτικές κατασχέσεως δεν αντίκεινται στο άρθρο 20§1 του Συντάγματος του 1975, περί του δικαιώματος καθενός για παροχή, από τα δικαστήρια, έννομης προστασίας (ώστε να δύνανται να θεωρηθούν καταργημένες, σύμφωνα με το άρθρο 111§1 του Συντάγματος, από την έναρξη της ισχύος του), αφού, από τα αντικείμενα κατασχέσεως, αναγκαστικής ή συντηρητικής, εξαίρεση των απαιτήσεων από χρηματικές καταθέσεις σε ελληνικές τράπεζες δεν καθιστά, καθεαυτήν, αλυσιτελή ουσιαστικώς τη δικαστική προστασία, την παρεχόμενη με απόφαση καταψηφιστική για χρηματική παροχή ή με διαταγή πληρωμής». Προς επίρρωση μάλιστα της θέσεώς της αυτής, η πλειοψηφία της Ολομελείας πρόβαλε και το επιχείρημα της μη αυθεντικής ερμηνείας κατά το άρθρο 77 του Συντάγματος από το νομοθέτη των διατάξεων του ν.δ. 1059/1971, παρά το πέρας δεκαεπτά ετών από την ΟΛΑΠ 1224/1975 (την οποία και ακολούθησαν έκτοτε τα δικαστήρια της ουσίας) και τη μέγιστη σπουδαιότητα του συγκεκριμένου ζητήματος.

Και από αυτή την απόφαση της Ολομελείας δεν έλειψε η ισχυρή αντίθεση της μειοψηφίας και δη δεκατριών μελών (εν αντιθέσει με την μειοψηφία των εννέα μελών της προηγούμενης αποφάσεως της Ολομελείας του Ανώτατου Ακυρωτικού), τασσόμενη υπέρ της εφαρμογής εν προκειμένω των άρθρων 712 και 982 έως 991 ΚΠολΔ και επικαλούμενη τα κάτωθι επιχειρήματα: α) Τα οριζόμενα στο νόμο ακατάσχετα, συνιστούν εξαίρεση από τον κανόνα και πρέπει να ερμηνεύονται στενά, αφού μάλιστα πολλές φορές δυσχεραίνουν ουσιαστικά ή ακόμη και αποκλείουν την παροχή έννομης προστασίας στο στάδιο της αναγκαστικής εκτελέσεως, κατά παραβίαση της διατάξεως του άρθρου 20§1 του Συντάγματος¹⁸¹. Το ν.δ. 1059/1971 όμως, ενώ προέβλεψε το απόρρητο, καθόλου

¹⁷⁸ Βλ. ΕΛΛΔνη 1993, σελ. 315

¹⁷⁹ Βλ. Δ 1993, σελ. 369

¹⁸⁰ Βλ. Δ 1994, σελ. 497

¹⁸¹ Αναφορικά με την αντίθεση στο άρθρο 20§1 Συντ. της απόψεως περί αδυναμίας κατασχέσεως των τραπεζικών καταθέσεων λόγω του απόρρητου χαρακτήρα τους βλ. Μπρίνια Ι., ό.π., ΝοΒ 1973, σελ. 1054- 1056, όπου και τονίζεται ότι οι διατάξεις του δικονομικού δικαίου για την κατάσχεση εις χείρας τρίτου αποτελούν πρόσφορο και αποτελεσματικό τρόπο ικανοποιήσεως της ουσιαστικής απαιτήσεως του δανειστή και ότι η δυνατότητα αυτή δε δύναται να ανατραπεί με την επέκταση του τραπεζικού απορρήτου και επί των

δεν ασχολήθηκε με το ακατάσχετο, πράγμα που θα γινόταν αν υπήρχε πράγματι νομοθετική βούληση για το ακατάσχετο, β) Η θέσπιση των ακατάσχετων υπαγορεύεται ιδίως από λόγους συντηρήσεως προσώπων που χρήζουν ιδιαίτερης προστασίας ή στηρίζεως βασικών κοινωνικών θεσμών ή εγκείμενους στη φύση του αντικειμένου και τέτοιοι λόγοι δεν συντρέχουν στις απαιτήσεις από τραπεζικές καταθέσεις, γ) Στόχος της καθιερώσεως του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων ήταν η προσέλκυση της ιδιωτικής αποταμιεύσεως για παραπέρα διοχέτευσή της στην παραγωγή προς όφελος της εθνικής οικονομίας. Αντίθετα, ο νομοθέτης δεν αποσκοπούσε στην υπόθαλψη της κακοπιστίας του οφειλέτη, που κάνοντας χρήση του απορρήτου και κατ' επέκταση ακατασχέτου των τραπεζικών καταθέσεων, αρνείται την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του έναντι του δανειστή.

Η τάση αυτή των Ολομελειών του Αρείου Πάγου, όπως αποτυπώθηκε στις ως άνω δικαστικές αποφάσεις, ακολουθήθηκε, όπως ήταν άλλωστε αναμενόμενο και από τα δικαστήρια της ουσίας, τα οποία και αρνούνταν κατηγορηματικά τη δυνατότητα επιβολής κατασχέσεως επί τραπεζικών καταθέσεων εις χείρας τραπεζίτη ως τρίτης, επαναλαμβάνοντας τις θέσεις των ΟΛΑΠ 1224/1975 και 3/1993. Η συγκεκριμένη άποψη της νομολογίας, με ορισμένες εξαιρέσεις, εξακολούθησε να υιοθετείται μέχρι τη νομοθετική επέμβαση με τη ρύθμιση του άρθρου 24 του ν. 2915/2001 και τη ριζική στροφή της νομολογίας με την ΟΛΑΠ 19/2001.

Εκείνο το οποίο, ουσιαστικά, διευκρινίστηκε με την απόφαση της 19/2001 της ΟΛΑΠ¹⁸², με αποτέλεσμα να ανοίξει διάπλατα ο δρόμος για την ελεύθερη κατάσχεση των καταθέσεων, είναι ότι «απόρρητο δεν υφίσταται στο μέτρο που, για την ικανοποίηση του δικαιώματος του κατασχόντος δανειστή, απαιτείται να αποκαλυφθεί η ύπαρξη της κατάθεσης διότι το δικαίωμα αυτό κατισχύει»¹⁸³. Με άλλα λόγια, κρίθηκε ότι το συνταγματικά κατοχυρωμένο (άρθρο 20 παρ. 1 Συντάγματος) δικαίωμα αναγκαστικής εκτελέσεως¹⁸⁴ δεν μπορεί να φαλκιδεύεται μέσω της δήθεν αδυναμίας της τράπεζας να προβεί στην απαραίτητη κατ' άρθρο 985 ΚπολΔ δήλωσή της ως τρίτης λόγω του

κατασχέσεων εις χείρας των τραπεζών. Πολλές φορές μάλιστα η κατάσχεση εις χείρας τρίτου συνιστά και το μοναδικό μέσο εκτελέσεως, το οποίο και εξοβελίζεται δια του θεσμού του τραπεζικού απορρήτου.

¹⁸² Βλ. Δ 2002, σελ. 133 με παρατηρήσεις Μπέη Κ., ΝοΒ 2002, σελ. 685, ΕλλΔνη 2002, σελ. 79, ΑρχΝ 2002, σελ. 212, ΔΕΕ 2002, σελ. 190 με σημ. Κουτσούκη Δ., ΕΕΝ 2002, σελ. 420 και ΕΕργΔ 2002, σελ. 489. Το σκεπτικό της ΟΛΑΠ 19/2001 ακολουθεί η ΑΠ 358/2004, ΕΕΝ 2004, σελ. 582, ΕΕμπΔ 2004, σελ. 581, Δ 2005, σελ. 149 με παρατηρήσεις Μπέη Κ., με την οποία επιβεβαιώνεται, με αφορμή υπόθεση με πραγματικά περιστατικά πριν από το άρθρο 24 ν. 2915/2001, ότι από το απόρρητο των καταθέσεων δεν απορρέει το ακατάσχετό τους. Βλ. ακόμη ΠΠΑ 4001/2002, ΝοΒ 2003, σελ. 1437, ΑΠ 785/ 1999 ΕΕμπΔ 1999, σελ. 477, με παρατ. Κουτσούκη Δ., ΕφΔωδ 287/1996, ΕπισκεΔ 1997, σελ. 204, ΠΠΠειρ 2447/2014 ΝΟΜΟΣ.

¹⁸³ Βλ. σχετικά σημ. του Κουτσούκη Δ. στην ΟΛΑΠ 19/2001, ΔΕΕ 2002, σελ. 192.

¹⁸⁴ Βλ. Μητσόπουλο Γ., «Η επίδραση του Συντάγματος επί της Πολιτικής Δικονομίας, Μελέται γενικής θεωρίας και αστικού δικονομικού δικαίου,» 1983, σελ. 2013 επ., ο ίδιος, Δ 1975, σελ. 673-678 για τη διαπίστωση ότι η αδυναμία κατασχέσεως των τραπεζικών καταθέσεων λόγω του απορρήτου τους προσκρούει στο συνταγματικό δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας. Βλ. σχετικά με την παραπάνω θέση του Μητσόπουλου Γ., Γέσιου – Φαλτσή Π., «Η συμβολή της θεωρίας στην αναγκαστική εκτέλεση», στον τομ. «30 χρόνια εφαρμογής του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», 2001, σελ. 43 επ. και 49. Επίσης, για την κατοχύρωση του δικαιώματος αναγκαστικής εκτελέσεως στο Σύνταγμα και τις διεθνείς συμβάσεις, ιδίως δε την ΕΣΔΑ βλ. ενδεικτικά Κρουσταλάκη Ε., «Σκέψεις για την αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του Δημοσίου», Δ 2003, σελ. 1092-1093 επ.

απορρήτου¹⁸⁵.

Το ίδιο προκύπτει και από τη διατύπωση που είχε ήδη, λίγο πριν από την έκδοση της ΟΛΑΠ 19/2001¹⁸⁶, επιλέξει ο νομοθέτης, προκειμένου να παρέμβει στην προβληματική του κατασχετού¹⁸⁷ των τραπεζικών καταθέσεων. Κατά το άρθρο 24 ν. 2915/2001, «το απόρρητο των κάθε μορφής καταθέσεων σε πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και των άυλων μετοχών που καταχωρίζονται στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (Σ.Α.Τ.) δεν ισχύει έναντι του δανειστή που έχει δικαίωμα κατάσχεσης της περιουσίας του δικαιούχου της κατάθεσης ή της μετοχής. Το απόρρητο αίρεται μόνο για το χρηματικό ποσό που απαιτείται για την ικανοποίηση του δανειστή.» Η άρση, συνεπώς, του ειδικού τραπεζικού απορρήτου είναι περιορισμένης έκτασης, καθόσον η ισχύς της ως άνω διατάξεως εκτείνεται μόνο έναντι του δανειστή που έχει δικαίωμα κατάσχεσης της περιουσίας του δικαιούχου (φυσικού ή νομικού προσώπου) της κατάθεσης και μόνο για το χρηματικό ποσό που απαιτείται για την ικανοποίησή του¹⁸⁸. Το εν λόγω άρθρο προστέθηκε πλέον, με την παρ.3 του άρθρου ογδόου του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015, και στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, στην παρ. 5 του άρθρου 983. Αξίζει στο σημείο αυτό να επισημανθεί ότι η τελευταία αυτή διάταξη δεν παρέχει γενική αξίωση στο δανειστή να ζητήσει πληροφορίες ως προς τους τηρούμενους λογαριασμούς του οφειλέτη του. Η ρύθμιση υποχρεώνει απλώς την Τράπεζα να προβεί σε εμπρόθεσμη δήλωση, κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ στο πλαίσιο της θεσμοθετημένης διαδικασίας του ΚΠολΔ για την κατάσχεση στα χέρια τρίτου¹⁸⁹. Τυχόν παράλειψη υποβολής της δηλώσεως εξομοιώνεται με αρνητική δήλωση, σύμφωνα με τη γενική διάταξη του άρθρου 985 παρ. 3 ΚΠολΔ. Κατά της –ρητής ή σιωπηρής- αρνητικής δηλώσεως της τράπεζας χωρεί η άσκηση ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ. Επομένως, ο νομοθέτης θεωρώντας ορθώς ως δεδομένη τη δυνατότητα κατασχέσεως των τραπεζικών καταθέσεων, ανέτρεψε την έμμεση, νομολογιακή καθιέρωση του ακατασχέτου των καταθέσεων με επίκληση του απορρήτου τους και απλώς επιβεβαίωσε την υποχώρηση του απορρήτου έναντι του δικαιώματος του δανειστή για αναγκαστική εκτέλεση, διευκρινίζοντας παράλληλα την, κατά τα λοιπά, αδιαμφισβήτητη επιβίωση του τραπεζικού απορρήτου¹⁹⁰.

¹⁸⁵ Βλ. χαρακτηριστικά ΟΛΑΠ 19/2001 ΔΕΕ 2002,190-191, με σημ. Κουτσούκη Δ., Δ 2002, σελ. 133, παρατ. Κ. Μπέη, ΝοΒ 2002, σελ. 685, ΕΛΛΔνη 2002, σελ. 79, ΑρχΝ 2002, σελ. 212, ΕΕργΔ 2002, σελ. 489, ΑΠ 785/ 1999 ΕΕμπΔ 1999, σελ. 477, με παρατ. Κουτσούκη Δ., ΕφΔωδ 287/1996, ΕπισκεΔ 1997, σελ. 204, ΠΠΠειρ 2447/2014 ΝΟΜΟΣ και για τη μέχρι τότε αντίθετη θέση της νομολογίας ΟΛΑΠ 1224/1975, ΕΤραξΧρΔ 1993, σελ. 217, ΟΛΑΠ 3/1993, ΕΕμπΔ 1994, σελ. 204.

¹⁸⁶ Για τη σημασία που έχει η έκδοση της ΟΛΑΠ 19/2001 έστω και λίγο μετά το άρθρο 24 ν. 2915/2001 βλ. Μπέη Κ., παρατ. στην ΟΛΑΠ 19/2001, Δ 2002, σελ. 136.

¹⁸⁷ Για την εφαρμογή του άρθρου 24 ν. 2915/2001 τόσο στην περίπτωση αναγκαστικής όσο και στην περίπτωση συντηρητικής κατασχέσεως βλ. ΠΠΑ 7415/2002, ΜΠΤρικ 738/2002, ΔΕΕ 2002, σελ. 1006, Π. Γέσιου –Φαλτσή., ό.π., Δ 2002, σελ. 421-423, Μάζη Π., «Θέματα αστικού, εμπορικού και δικονομικού δικαίου», τομ. ΙΙ, 2003, σελ. 267 επ. (274), Κοτσίρη Λ., ό.π., «Τραπεζικό απόρρητο και κατάσχεση τραπεζικών καταθέσεων», Τιμητικός Τόμος Κ. Μπέη, τ. Δ', 2003, σελ. 2931-2934.

¹⁸⁸ ΑΠ 1022/2011 ΧρΙΔ 2012, σελ. 288 επ., ΑΠ 1241/2008 Δ 39, 1068, ΕφΘεσ 702/2005 Αρμ 2006, σελ. 1226, με παρατ. Δ Χατζημιχαήλ, ΠΠΠειρ 2447/2014 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΘεσ 9473/2011 ΕΕμπΔ 2012, σελ. 108.

¹⁸⁹ Βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., «Δικαίωμα αποδείξεως και Τραπεζικό απόρρητο», ΕΛΛΔνη 2009, σελ. 419 επ., ΕφΘεσ 1013/2011, ΕΠολΔ 2012, σελ. 395.

¹⁹⁰ Το κατασχετό των τραπεζικών καταθέσεων μπορεί να προκύψει και ερμηνευτικά, δηλαδή με

Β. Το ρυθμιστικό βεληνεκές του άρθρου 24 ν. 2915/2001– Υπαγόμενα είδη καταθέσεων

Στο πλαίσιο του άρθρου 24 Ν. 2915/2001 και πλέον της παρ. 5 του άρθρου 983 ΚΠολΔ, γίνεται λόγος για το ανίσχυρο, έναντι του δανειστή που έχει δικαίωμα κατασχέσεως, του απορρήτου «των κάθε μορφής καταθέσεων» σε πιστωτικά ιδρύματα¹⁹¹. Συγχρόνως, στο άρθρο 1 του ν.δ. 1059/1971, όπου καθιερώνεται το τραπεζικό απόρρητο, γίνεται λόγος γενικά για «καταθέσεις εις Ελληνικής Τραπέζας» και πλέον, μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 10 ν. 1858/1989, όπως αυτό ισχύει μετά το άρθρο 27 ν. 1868/1989, για «απόρρητες χρηματικές ή άλλες καταθέσεις»¹⁹². Είναι φανερό ότι η ευρεία διατύπωση της διατάξεως του άρθρου 24 ν. 2915/2001 (και ήδη παρ. 5 του άρθρου 983 ΚΠολΔ), σε συνδυασμό φυσικά με την ορθή πλέον κατανόηση του σκοπού του νομοθέτη του ν.δ. 1059/1971, επιτρέπει την υπαγωγή στο κατασχετό όλων, κατ' αρχήν, των καταθέσεων σε πιστωτικά ιδρύματα¹⁹³.

Σε γενικές γραμμές, ο σκοπός του νομοθέτη, σε συνδυασμό με τον γενικό κανόνα της στενής ερμηνείας όλων των διατάξεων που καθιερώνουν ακατάσχετα¹⁹⁴, άρα ματαιώνουν ή έστω περιστελλούν τη δυνατότητα του δανειστή να ικανοποιηθεί με αναγκαστική εκτέλεση, επιβάλλει την ευρεία ερμηνεία του άρθρου 24 ν. 2915/2001 (και πλέον της παρ. 5 του άρθρου 983 ΚΠολΔ). Η θεώρηση ότι στο κατασχετό υπάγονται, κατ' αρχήν, όλες οι καταθέσεις πρέπει να αποτελεί την αφετηρία για την αντιμετώπιση κάθε προβλήματος που έχει σχέση με τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής της παραπάνω διατάξεως. Έτσι, στο κατασχετό εν γένει εμπίπτουν εκτός από τις συνηθισμένες καταθέσεις ταμειυτηρίου ή όψεως, όλες οι χρηματικές

επανακαθορισμό της σημασίας των διατάξεων του ν.δ. 1059/1971, χωρίς καμία νέα νομοθετική παρέμβαση, βλ. σχετικά Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 168 επ. Για «νομολογιακή κατασκευή» κάνει λόγο ο Μπέης Κ., σημ. στην ΑΠ 1540/2000, Δ 2001, σελ. 537, αναφερόμενος στη στάση της νομολογίας που συνέδεε το απόρρητο των καταθέσεων με το ακατάσχετό τους. Για τον όρο «νομική κατασκευή» βλ. Τσάτσο Κ., «Το πρόβλημα της ερμηνείας του δικαίου», 1978, σελ. 193.

¹⁹¹ Για την έννοια του πιστωτικού ιδρύματος βλ. άρθρο 1 επ. και 24 ν. 2076/1992, Κοτσίρη Λ., «Εθνικό και Κοινοτικό Δίκαιο: Η εναρμόνιση στον τομέα των πιστωτικών ιδρυμάτων», ΕΤραπΔ 1993, έκδοση 3^η, σελ. 26, Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 217 επ., 245 επ. Για τη διάκριση της έννοιας της καταθέσεως από εκείνην του λογαριασμού βλ. Ψυχομάνη Σ., ό.π., σελ. 155 επ. Κατά τις διατάξεις των άρθρων 4 ν. 2076/1992 και 10 και 11 ν. 5076/1931, μόνο πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες) μπορούν να δέχονται καταθέσεις κατ' επάγγελμα.

¹⁹² Για τον συσχετισμό, από πλευράς πεδίου εφαρμογής, του ακατασχετού των καταθέσεων με το απόρρητό τους, σε συνάρτηση και προς τη διατύπωση του ν.δ. 1059/1971, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση του άρθρου 3 αυτού από το άρθρο 27 παρ. 1 ν. 1868/1989, βλ. Γέσιου – Φαλτσή Π., ό.π., Δ 2002, 421-422, Τριανταφυλλάκη Γ., «Οι πρόσφατες εξελίξεις στη νομολογία σε σχέση με το τραπεζικό απόρρητο», ΕΛΛΔνη 1993, σελ. 1445-1446.

¹⁹³ Βλ. Σχετικά Ψυχομάνη Σ., ό.π., ΔΕΕ 2002, σελ. 473, 475, τον ίδιο, «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», ό.π., σελ. 195

¹⁹⁴ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982 παρ. 444-3, σελ. 128

καταθέσεις¹⁹⁵, ελεύθερες ή δεσμευμένες¹⁹⁶, υπό όρο ή αίρεση, απρόθεσμες ή μετά προθεσμία ή προειδοποίηση, σε ατομικό ή κοινό (διαζευκτικό ή μη) λογαριασμό, καταθέσεις υπέρ τρίτου, καταθέσεις σε ευρώ ή συνάλλαγμα, καταθέσεις υπέρ εξαγωγέων από επιστροφές ή χρηματικές επιδοτήσεις (πριμ)¹⁹⁷, σε αλληλόχρεο λογαριασμό κλπ. Επίσης, είναι δυνατή, κατ' αρχήν και η κατάσχεση μελλοντικών απαιτήσεων εις χείρας τράπεζας ως τρίτης, σύμφωνα με όσα εκτίθενται ειδικότερα κατωτέρω. Η ιδιότητα του καταθέτη ως φυσικού ή νομικού προσώπου δεν παίζει κανένα ρόλο σε σχέση με το ζήτημα του κατασχετού της καταθέσεως. Στο κατασχετό των καταθέσεων εμπίπτουν όχι μόνον οι χρηματικές καταθέσεις αλλά και οι καταθέσεις χρεογράφων, τίτλων, μετοχών, ομολογιών κ.λπ.¹⁹⁸. Επιπρόσθετα, σε κατάσχεση υπόκειται και το περιεχόμενο μισθωμένης θυρίδας, υπό τους όρους του άρθρου 93 παρ. 1 και 2 του ν.δ. 17.7/ 13.8.1923 «Περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών»¹⁹⁹. Σε περίπτωση κατάσχεσης απαίτησης από κοινό λογαριασμό, κατάσχεται μόνο το μέρος της κατάθεσης που αναλογεί στον οφειλέτη -καθού η εκτέλεση- καταθέτη, αφού κατά ex lege αμάχητο τεκμήριο, το κατατεθειμένο ποσό ανήκει στους δικαιούχους του λογαριασμού κατά ίσα μέρη²⁰⁰. Με την εν λόγω διάταξη καθιερώνεται ειδική περίπτωση ακατάσχετου ως προς τον οφειλέτη²⁰¹.

Στην αντίθετη κατεύθυνση, με το άρθρο 24 ν. 2915/2001(και ήδη παρ. 5 του άρθρου 983 ΚΠολΔ), δεν φαίνεται να καταργήθηκαν ορισμένες ειδικές διατάξεις που καθιερώνουν το αναπαλλοτρίωτο ή ευθέως το ακατάσχετο ορισμένων

¹⁹⁵ Με βάση την ορθότερη εκδοχή, κατά την οποία η τραπεζική σύμβαση ανοίγματος πίστωσης συνιστά ιδιόρρυθμη συναινετική πιστωτική σύμβαση αμφοτεροβαρούς χαρακτήρα, ακατάσχετη πρέπει να θεωρείται κατά τον Κολοτούρο Π. («Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου», ΕΠολΔ 2016, σελ. 157), η απαίτηση του πιστολήπτη που απορρέει από την προκείμενη σύμβαση, τόσο διότι η σχετική απαίτηση εξαρτάται από αντιπαροχή (ΚΠολΔ 982 παρ. 1), όσο και λόγω του απολύτως προσωπικού χαρακτήρα και της σχέσης εμπιστοσύνης που η σύμβαση προϋποθέτει Πρβλ. Παπανικολάου, «Περί του ακατάσχετου της απαίτησεως του δανειολήπτη του οφειλόμενου από την Τράπεζα ποσού από δάνειο συναινετικό (σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως)», ΧρΙΔ 16 (2016), σελ. 321 επ., με εντελέστερη και ιδιαίτερα πειστική επιχειρηματολογία. Βλ. επίσης Κουζιώρη, ό.π., σελ. 231 επ. Μάζη Π., «Εμπράγματα εξασφάλιση τραπεζών και ανωνύμων εταιριών», 2^η έκδ., 1993, σελ. 65 επ., 71. Παμπούκη, ό.π., σελ. 119 επ., 123. Άλλη όμως ερμηνεία, προσδίδουσα στη σύμβαση τη φύση του λεγόμενου «συναινετικού δανείου», θεωρεί κατασχετή, ως μη εξαρτώμενη από αντιπαροχή, την απαίτηση του πιστολήπτη στα χέρια της τράπεζας ως τρίτης Κρατούσα γνώμη στη νομολογία, για την οποία βλ. πρόσφατα ΑΠ 1081/2015 ΝΟΜΟΣ.

¹⁹⁶ Δεν αποκλείεται, ωστόσο, το ακατάσχετο ορισμένης καταθέσεως να απορρέει από τον ειδικότερο λόγο χαρακτηρισμού της ως δεσμευμένης. Έτσι, ως ακατάσχετες θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ουσιαστικά οι καταθέσεις που χαρακτηρίζονται ως δεσμευμένες, επειδή ειδικότερα είναι ενεχυριασμένες, αναπαλλοτρίωτες κλπ. Σχετικά βλ. Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 265 επ.

¹⁹⁷ Βλ. ΟΛΑΠ 19/2001. Ακόμη, για το κατασχετό των καταθέσεων που αφορούν σε «πριμ» εξαγωγών και την υπαγωγή ή μη αυτών των καταθέσεων στο τραπεζικό απόρρητο βλ. ΑΠ 580/1990, ΕΕ 1991, σελ. 169.

¹⁹⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά τον ν. 2915/2001», Τιμ. Τόμ Μπέη ΙΙΙ, 2003, σελ. 2102, Ταμαμίδης Α., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων ιδιωτών», 2005, σελ. 43-44, Καστριώτης Ι., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων», Δ 2007, σελ. 67. Για την κάλυψη από το άρθρο 24 ν. 2915/2001 και των μη χρηματικών καταθέσεων (χρεογράφων, ομολογιών, τίτλων, μετοχών κλπ.) βλ. Γέσιου – Φαλτσή Π., ό.π., Δ 2002, σελ. 421-422 επ. Ακόμη και πριν από το άρθρο 24 ν. 2915/2001 γινόταν δεκτό ότι μπορούσαν να κατασχεθούν καταθέσεις αξιών (μετοχών, τίτλων εις διαταγήν). Οι καταθέσεις τίτλων, μετοχών, ομολογιών και άλλων χρεογράφων δεν ενέπιπταν, άλλωστε, στο ειδικό τραπεζικό απόρρητο. Σχετικά βλ. ΟΛΑΠ 1225/1975, ΝοΒ 1976, σελ. 189.

¹⁹⁹ ΜΠρΚαρδ 136/2015 ΝΟΜΟΣ.

²⁰⁰ Βλ. άρθρ. 4 Ν 5638/1932.

²⁰¹ ΑΠ 785/1999 Δ 31, σελ. 33-34 με παρατ. Κ Μπέη. ΜΠρΘεσ 8588/2012 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, Ειρ/Λαμ 423/2015 ΝΟΜΟΣ

τραπεζικών καταθέσεων²⁰². Είναι εν μέρει διαφορετικό το ζήτημα, εάν με την καθιέρωση ακατασχέτων παραβιάζεται το δικαίωμα εκτέλεσης ως συνιστώσα του εν γένει δικαιώματος δικαστικής προστασίας, όπως αυτό το δικαίωμα θεμελιώνεται ιδίως στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος και στο άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ. Όπως είναι γνωστό, γενικά η νομοθετική καθιέρωση ακατασχέτων δεν προσκρούει a priori στο δικαίωμα εκτέλεσης.

Γ. Η κατάσχεση μελλοντικών απαιτήσεων εις χείρας Τράπεζας ως τρίτης

Ενώ για το επιτρεπτό της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου απαιτείται η αξίωση υπέρ της οποίας επισπεύδεται η εκτέλεση να είναι βέβαιη και εκκαθαρισμένη υπό τους όρους των άρθρων 915 και 916 ΚΠολΔ, δεν είναι αναγκαία η συνδρομή των όρων αυτών για αυτή καθεαυτή την κατασχόμενη χρηματική απαίτηση²⁰³. Σύσσωμη σχεδόν η σύγχρονη θεωρία²⁰⁴, αλλά και η νομολογία²⁰⁵, ακολουθώντας τις λύσεις που είχαν επικρατήσει υπό την ισχύ της ΠολΔ/1835, ενστερνίζονται

²⁰² Πρόκειται για λογαριασμούς ή καταθέσεις που ρητά καθιερώνονται ως ακατάσχετες ή αναπαλλοτρίωτες και δεν υπόκεινται σε αναγκαστική ή συντηρητική κατάσχεση. Έτσι, ακατάσχετος είναι και ο κατ' άρθρο 4 παρ. 14 του ν. 3862/2010 «λογαριασμός πληρωμών» εκ μέρους των δανειστών του πληρωτή, κατασχετός όμως από τους δανειστές του τελικού αποδέκτη του χρηματικού ποσού που αποτελεί το αντικείμενο της πράξης πληρωμής, βλ. Κολοτούρο Π., ΕΠολΔ 2016, ό.π., σελ. 157, Παναγόπουλο Κ., «Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου», ΕφΑΔ 2016 τεύχος 1, σελ. 17 επ. Ακόμη βλ. την περίπτωση των λογαριασμών που τηρούνται στο Σύστημα Λογιστικής Παρακολούθησης Συναλλαγών και δεν υπόκεινται σε αναγκαστική ή συντηρητική κατάσχεση, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 2198/1994. Επίσης, τις περιπτώσεις των καταθέσεων – ιδίως χρεογράφων – που ορίζονται ως αναπαλλοτρίωτες κατά τα άρθρα 4 επ. του ν.δ. 1923. Κατά το άρθρο 7 του ιδίου ν.δ. «κατάθεση αναπαλλοτρίωτη επιτρέπεται να γίνει μόνο α) υπέρ νομικού προσώπου που δεν ασκεί εμπόριο, β) υπέρ ανηλίκου, απαγορευμένου ή ασώτου, γ) λόγω ισόβιας προσόδου υπέρ ορισμένου προσώπου, αλλά μόνο με δικαιοπραξία αιτία θανάτου». Σχετικά βλ. Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 255 επ. Επίσης, ακατάσχετα, επειδή δεν εμπίπτουν στην έννοια της ιδιωτικής, κατασχετής περιουσίας του ελληνικού Δημοσίου, είναι τα χρηματικά διαθέσιμα του που κατατίθενται σε ειδικό λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδας, εφόσον αυτά έχουν ταχθεί για την εκπλήρωση δημόσιου σκοπού, σύμφωνα με τον εκάστοτε ψηφιζόμενο κρατικό προϋπολογισμό., βλ. σχετικά Σταματόπουλο Σ., «Το αντικείμενο της αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος του ελληνικού Δημοσίου», ΧρΙΔ 2001, σελ. 108 (114), τον ίδιο, «Το αντικείμενο της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του ελληνικού Δημοσίου και των ν.π.δ.δ.», Δ 2003, σελ. 1107 (1131). Γενικά, υπέρ του κατασχετού των καταθέσεων του Δημοσίου σε πιστωτικά ιδρύματα με το σκεπτικό ότι η λειτουργία του κρατικού προϋπολογισμού θίγεται, μόνον εάν πρόκειται για τόσο σημαντικό ποσό, ώστε να τίθεται πράγματι σε κίνδυνο η εκτέλεση του προϋπολογισμού ως προς την άσκηση λειτουργιών που έχουν ζωτική σημασία για το κοινωνικό σύνολο, βλ. Κασιμάτη Γ., «Τα συνταγματικά όρια της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του ελληνικού Δημοσίου», Δ 2003, σελ. 1075 (1089).

²⁰³ ΜΠΒολ 522/2014, ΧρΙΔ 2014, σελ. 743.

²⁰⁴ Κεραμεύς Κ., «Αναγκαστική Κατάσχεση εις χείρας τρίτου απαιτήσεως υπό αίρεση», γνwm., Αρμ 1982, σελ. 278 (279), Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), ΙΙ, άρθρο 982 αριθ. 4, Μπρίνιας Ι., ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 982, σελ. 1240 επ., Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθ. 70 μ.π.π. Βαθρακοκοίλης Β., ό.π., άρθρο 982, σελ. 26. Καστριώτης Ι., ό.π., σελ. 79 επ. πρβλ. πάντως Μπέη Κ., «Κατάσχεση του δικαιώματος συμμετοχής στα μελλοντικά κέρδη εμπορικής εταιρείας» Δ 1980, σελ. 131 επ. (134): η κατάσχεση των μελλοντικών απαιτήσεων θα πρέπει να ακολουθεί τη διαδικασία κατασχέσεως των ειδικών περιουσιακών στοιχείων (1022 επ. ΚΠολΔ). Για τη δυνατότητα κατασχέσεως μελλοντικών απαιτήσεων εις χείρας Τράπεζας ως τρίτης βλ. Μάζη Π., ό.π., «Θέματα αστικού, εμπορικού και δικονομικού δικαίου», τ.ΙΙ, σελ. 267 επ., 279 επ., Ψυχομάνη Σ., ό.π., ΔΕΕ 2002, σελ. 473, 475, τον ίδιο, «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», ό.π., σελ. 195.

²⁰⁵ Βλ. ΑΠ 358/2004, ΝοΒ 2005, σελ. 476 (478), Δ 2005, σελ. 149 (151), ΕφΑθ 6431/1975, Αρμ 1976, σελ. 518, ΕφΑθ 2883/1979, ΝοΒ 1979, σελ. 1134, ΕφΑθ 3416/1990, ΕλλΔνη 1991, σελ. 1026 (1029 ΙΙ), ΕφΑθ 4345/1991, ΕλλΔνη 1993, σελ. 615 (616 ΙΙ), ΠΠΘες 10250/2003, Αρμ 2003, σελ. 1323, ΜΠΒερ 5/2010, ΕφΑΔ 2010, σελ. 598 (599 Ι).

την άποψη ότι μπορούν να κατασχεθούν και μελλοντικές χρηματικές απαιτήσεις, αρκεί να υφίσταται κατά το χρόνο επιβολής της κατασχέσεως η βασική έννομη σχέση (μίσθωση²⁰⁶, εντολή, εταιρία, παρακαταθήκη, χρησιδάνειο) και να μην τελεί απλώς υπό προσδοκία²⁰⁷. Περαιτέρω δε πρέπει να προσδιορίζεται από την έννομη σχέση τόσο το πρόσωπο του οφειλέτη που επέχει θέση τρίτου²⁰⁸, όσο και το είδος της κατασχόμενης απαίτησης, ακόμη και αν δεν είναι εκκαθαρισμένη ως προς το ποσό της²⁰⁹. Η κατάσχεση της μέλλουσας απαίτησης διενεργείται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 982 επ. ΚΠολΔ και όχι με βάση τα άρθρα 1023 επ. ΚΠολΔ. Διότι και αυτής της μορφής η αξίωση είναι δυνατό να εκχωρηθεί²¹⁰. Οι μελλοντικές χρηματικές απαιτήσεις, που δεν στηρίζονται σε υπαρκτή και ενεστώσα (δικαιολογική) έννομη σχέση, αποκλείονται από την κατάσχεση. Η ανωτέρω λύση στηρίζεται²¹¹ δογματικά στη δυνατότητα (εκούσιας) εκχωρήσεως²¹² της μελλογέννητης απαιτήσεως και τελολογικά στην ανάγκη ενισχύσεως της εμπορικής πίστεως του οφειλέτη και συνακόλουθα των συναλλαγών, αλλά και στην ανάγκη να μην διαφεύγουν της κατασχέσεως απαιτήσεις, οι οποίες από τη φύση τους γεννώνται και αποθνήσκουν ταχύτατα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποκτά η κατάσχεση μελλοντικών απαιτήσεων στα χέρια τραπεζών²¹³. Γενικά, είναι απόλυτα θεμιτή και επιτρεπτή η κατάσχεση μελλοντικών απαιτήσεων εις χείρας Τράπεζας, σύμφωνα με τα γενικώς ισχύοντα²¹⁴ παρουσιάζοντας ιδιαίτερη πρακτική σημασία. Ο διαρκής χαρακτήρας των περισσότερων και σημαντικότερων συμβάσεων του τραπεζικού δικαίου ενισχύει το ενδεχόμενο να εμφανισθεί οφειλή της Τράπεζας έναντι του καθού η εκτέλεση σε χρόνο μεταγενέστερο της επιδόσεως του κατασχετηρίου. Τέτοια είναι η περίπτωση των εντολών και εμβασμάτων επ' ονόματι του καθού η κατάσχεση, που πιστώνεται σε λογαριασμό καταθέσεως του που έχει ήδη κατασχεθεί και ως προς το μέλλον από δανειστή του. Σχηματικά θα μπορούσε να ειπωθεί ότι, από τη στιγμή που θα ολοκληρωθεί η μεταφορά του ποσού με τη διενέργεια σχετικής λογιστικής εγγραφής στον λογαριασμό καταθέσεως του

²⁰⁶ ΕιρΑθ 2883/79 ΝοΒ 27, σελ. 2234, ΜΠΑ 2227/86 ΝοΒ 35, σελ. 1070

²⁰⁷ ΑΠ 358/2004 Δ 2005, σελ. 149, ΕφΑθ 7269/2004 ΕλλΔνη 2006, σελ. 237, ΕφΑθ 1473/2002 ΕλλΔνη 43, σελ. 795, ΠΠΘες 10250/2003 Αρμ ΝΖ, σελ. 1323-1324, ΕιρΑθ 5740/2011, ΔΕΕ 2012, σελ. 131, ΠΠΠειρ 2447/2014 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΕυρυτ 157/2013 ΕΠολΔ 2013, σελ. 829 με σημ. Π. Γιαννόπουλου, ΕιρΠειρ 319/2013 ΝΟΜΟΣ.

²⁰⁸ ΠΠΘες 10250/2003, ό.π.

²⁰⁹ ΑΠ 1081/2015 ΝΟΜΟΣ.

²¹⁰ Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1243, Βλ. από Νομολογία: ΟΛΑΠ 302/1959, ΝοΒ 7, σελ. 1021, ΕιρΑθ 6580/1976, ΕΕΝ 43, σελ. 885, ΕιρΑθ 2883/1979, ΝοΒ 27, σελ. 1134, ΑΠ 285/1973, ΝοΒ 21, σελ. 1106, ΑΠ 116/1957 ΝοΒ 5, σελ. 637, ΕιρΑ 1853/1990, ΕλλΔνη 33, σελ. 611, ΕιρΑθ 5867/1982, Δ 18, σελ. 562. Αντίθετος όμως ο Κ. Μπέης, Δ 11, σελ. 131

²¹¹ Βλ. εγγ. Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 982 σελ. 1242-1243.

²¹² Άρα και στη μη απαγόρευση της αναγκαστικής εκχωρήσεως. Βλ. Βαθρακοκοίλη Β., ό.π., άρθρο 982, σελ. 26. Τυχόν συμφωνία για το ανεκχώρητο της απαιτήσεως (ΑΚ 466), δεν αντιτάσσεται κατά του δανειστή του οφειλέτη, που επιχειρεί κατάσχεση στα χέρια αυτού ή τρίτου. Βλ. Βαθρακοκοίλη Β., ό.π., άρθρ. 982 σελ. 25/26.

²¹³ Βλ. για το ζήτημα ιδίως Ταμαμίδη, «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων ιδιωτών», 2005, σελ. 48 επ.

²¹⁴ Για τη δυνατότητα κατασχέσεως μελλοντικών απαιτήσεων εις χείρας Τράπεζας ως τρίτης βλ. Μάζη Π., ό.π., «Θέματα αστικού, εμπορικού και δικονομικού δικαίου», τ.ΙΙ, σελ. 267 επ., 279 επ., Ψυχομάνη Σ., ό.π., ΔΕΕ 2002, σελ. 473, 475, τον ίδιο, «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», ό.π., σελ. 195. Γενικά, για την κατάσχεση εις χείρας τρίτου μελλοντικών απαιτήσεων βλ. Κεραμέα Κ., «Αναγκαστική Κατάσχεση εις χείρας τρίτου απαιτήσεως υπό αίρεση» γνωμ., Αρμ 1982, σελ. 278 επ., Μπέη Κ., «Κατάσχεση του δικαιώματος συμμετοχής στα μελλοντικά κέρδη εμπορικής εταιρείας», Δ 1980, σελ. 131 επ.

λήπτη, αν πρόκειται λ.χ. για εντολή στο πλαίσιο συμβάσεως γύρου ή από τη στιγμή που το μεταφερόμενο ποσό σε μετρητά θα πιστωθεί στον λογαριασμό καταθέσεων του λήπτη, αν πρόκειται για έμβασμα, ο λήπτης αποκτά απαίτηση κατά της τράπεζας, η οποία μπορεί να κατασχεθεί εις χείρας της τελευταίας από δανειστές του λήπτη²¹⁵. Στο πλαίσιο αυτό γίνεται δεκτό²¹⁶, όπως θα εξετάσουμε και αμέσως παρακάτω, ότι κατάσχετα στα χέρια της Τράπεζας η χρηματική της οφειλή έναντι του τρίτου δικαιούχου εγγυητικής επιστολής (E/E), όχι μόνον μετά²¹⁷, αλλά και πριν από την κατάπτωσή της.

Με το σύστημα της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου (και επομένως και τραπεζικού πιστωτικού ιδρύματος) κατάσχεονται και οι υπό αίρεση²¹⁸ ή προθεσμία χρηματικές απαιτήσεις. Η υπό αίρεση ή προθεσμία απαίτηση περιλαμβάνεται στην περιουσία του δικαιούχου, ο οποίος μπορεί και να την εκχωρήσει²¹⁹, η ενοχή υφίσταται λοιπόν και προ της πληρώσεως της αιρέσεως, ώστε να μπορεί αυτή να κατασχεθεί²²⁰. Αρκεί, επομένως, σε κάθε περίπτωση και εδώ να υφίσταται η βασική έννομη σχέση²²¹ για την κατάσχεση της υπό αίρεση ή υπό προθεσμία χρηματικής απαίτησεως του δανειστή κατά του τρίτου. Η κατασχόμενη απαίτηση πρέπει να μπορεί να προσδιορισθεί κατ'είδος και οφειλέτη, έστω και αν το ποσό της δεν είναι ορισμένο²²². Εξυπακούεται, πάντως, ότι ο τρίτος (το τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα εν προκειμένω) θα καταστεί οφειλέτης της απαίτησεως, μόνον όταν αυτή θα καταστεί βέβαιη²²³. Κατάσχεονται, επομένως, απαιτήσεις που τελούν υπό προθεσμία, όπως η απαίτηση του μισθωτή χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) περί μεταβίβασης της κυριότητας κινητού από τον εκμισθωτή-τρίτο, μετά την αποπληρωμή του τελευταίου συμφωνηθέντος μισθώματος. Ακόμη κατάσχεονται απαιτήσεις από πίστωση που έχει περιέλθει στην περιουσία του δικαιούχου αμετάκλητης

²¹⁵ Σχετικά με τη σύμβαση τραπεζικού γύρου και τα εμβάσματα καθώς και τις δυνατότητες κατασχέσεως βλ. Τριανταφυλλάκη Γ., «Σύμβαση τραπεζικού γύρου και εντολή μεταφοράς πίστωσης, Νομικά προβλήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου, Δ 1992», σελ. 401, 430 επ., Ψυχομάνη Σ., ό.π., ΔΕΕ 2002, σελ. 473, 475, 476, τον ίδιο, «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», ό.π., 195, τον ίδιο, «Τραπεζικό Δίκαιο» 170. Βλ. ακόμη άρθρο 2 παρ.1 ν.δ. 1923, κατά το οποίο, εάν έγινε κατάθεση χρημάτων ή ανωνύμων χρεογράφων υπέρ τρίτου σε εταιρεία (ιδίως τράπεζα), στην οποία ισχύει το ν.δ., ο τρίτος καθίσταται δικαιούχος των κατατεθέντων αμέσως μόλις κατατεθούν, χωρίς να χρειάζεται μνεία της αιτίας της καταθέσεως ή αποδοχή του τρίτου. Πριν από το άρθρο 24 ν. 2915/2001, για την κάλυψη των καταθέσεων εμβασμάτων από το απόρρητο και το εντεύθεν ακατάσχετο βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, Τομ. Γ', άρθρο 982 παρ. 444-3, σελ. 1284.

²¹⁶ Βλ. ΑΠ 358/2004, ΝοΒ 2005, σελ. 476 (478), Δ 2005, σελ. 149 (151), παρατ. Μπέη Κ., ΕΕμπΔ 2004, σελ. 581(583)

²¹⁷ ΕφΑθ 6431/1975, Αρμ 1976, σελ. 518

²¹⁸ ΜΠρΒερ 5/2010 ΕφΑΔ 2010, σελ. 598.

²¹⁹ Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982 σελ. 1242.

²²⁰ ΣχΠολΔ VIII, σελ. 198, Μπέης Κ, Δ 1980, σελ. 131 επ. (134 επ.)

²²¹ Βλ. ΕφΑθ 2883/1979, ΝοΒ 1979, σελ. 1134 (1135).

²²² Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982 σελ. 1244, Βαθρακοκοίλη Β., άρθρο 982 σελ. 26. ΕφΑθ 1786/1994, ΕλλΔνη 1996, σελ. 401 (402). ΜΠΒερ 5/2010, ΕφΑΔ 2010, σελ. 598 (599 Ι).

²²³ Βλ. Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (-Νικολόπουλο) ΙΙ άρθρο 982 αριθ. 4. ΕφΑθ 3416/1990, ΕλλΔνη 1991, σελ. 1026 (1029), ΠΠΑ 4552/1973, Δ 1974, σελ. 70 (71), με παρατ. Μπρίνια. ΠΠΘες 10250/2003, Αρμ 2003, σελ. 1323 (1324 Ι).

ενέγγυας πίστωσης που τελεί υπό την αίρεση της παράδοσης των φορτωτικών εγγράφων²²⁴.

Δ. Κατάσχεση στα χέρια Τράπεζας ως τρίτης της χρηματικής της οφειλής έναντι του τρίτου δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής

Η σημασία του κατασχετού των υπό αίρεση ή προθεσμία μελλοντικών απαιτήσεων επιβεβαιώνεται στην περίπτωση κατασχέσεως καταθέσεως, η οποία συνιστά «κάλυμμα» τραπεζικής εγγυητικής επιστολής, δηλαδή έχει δεσμευθεί, προκειμένου να εξασφαλισθεί η απαίτηση που θα έχει η τράπεζα κατά του πελάτη της, εάν καταπέσει η υπέρ του τελευταίου χορηγηθείσα εγγυητική επιστολή και η τράπεζα αναγκασθεί να καταβάλει το ποσό της στον δέκτη της επιστολής²²⁵.

Συγκεκριμένα, με την ΑΠ 358/2004²²⁶ έγινε δεκτό ότι το ποσό της παραπάνω καταθέσεως υπόκειται σε κατάσχεση εις χείρας της τράπεζας από τους δανειστές του δικαιούχου της καταθέσεως, διότι το ποσό αυτό αφορά απαίτηση που τελεί υπό την αίρεση της μη καταπτώσεως της εγγυητικής επιστολής²²⁷, δηλαδή απαίτηση υποκείμενη σε κατάσχεση. Όπως γίνεται δεκτό, η δέσμευση της καταθέσεως στην παραπάνω περίπτωση έχει ενοχική μόνον ενέργεια και δεν δεσμεύει τους τρίτους δανειστές του δικαιούχου της καταθέσεως. Στην τραπεζική πρακτική, η δέσμευση της καταθέσεως που συνιστά «κάλυμμα» εγγυητικής επιστολής μπορεί να έχει τη μορφή είτε ανέκκλητης εξουσιοδοτήσεως εκ μέρους του δικαιούχου της καταθέσεως προς την τράπεζα για πληρωμή του ποσού της καταπεσούσης εγγυητικής επιστολής από το ποσό της καταθέσεως είτε της ενεχυριάσεως της καταθέσεως, σε συνδυασμό μάλιστα με εκχώρηση ή όχι. Στην περίπτωση της εξουσιοδοτήσεως, η συμφωνία μεταξύ τράπεζας και δικαιούχου καταθέτη αποκλείεται να θεωρηθεί ότι δεσμεύει και τους δανειστές του καταθέτη, που θα επιδίωκαν την κατάσχεση της καταθέσεως. Στην περίπτωση του ενεχύρου, απλού ή συνδυασμένου με εκχώρηση, το ενέχυρο δεν αποκλείει την κατάσχεση, αλλά απλώς συνεπάγεται την προνομιακή κατάταξη της τράπεζας²²⁸. Σε κάθε περίπτωση, όταν πρόκειται για ενεχύραση – εκχώρηση της απαιτήσεως, είναι ερευνητέο κατά πόσο προέχει, αντίστοιχα, ο μεταβιβαστικός ή εξασφαλιστικός χαρακτήρας της δικαιοπραξίας²²⁹.

²²⁴ Μάζης Π., «Εμπράγματα εξασφάλιση τραπεζών και ανωνύμων εταιρειών», 1993, σελ. 370-371, Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., σελ. 903-904.

²²⁵ Για την δεσμευμένη κατάθεση ως «κάλυμμα» εγγυητικής επιστολής βλ. Θέμελη Χ., «Η ανεξάρτητη τραπεζική εγγυητική επιστολή», 1999, σελ. 111 επ., γενικά για την κατάσχεση εις χείρας της τράπεζας απαιτήσεως από εγγυητική επιστολή βλ. Γέσιου – Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθ. 358, σελ. 905 επ.

²²⁶ Βλ. αναλυτικά Δ 2005, σελ. 149 επ. με σύμφ. παρατ. Μπέη Κ.

²²⁷ Πρβλ. Γκούσκου, «Η εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση», 1995, σελ. 232 επ.

²²⁸ Σε ό,τι αφορά την περίπτωση συνδυασμού ενεχύρου με εκχώρηση, τίθεται στην πραγματικότητα το ζήτημα του επιτρεπτού και των εννόμων συνεπειών της εκχωρήσεως, η οποία, πάντως, στην απλή μορφή της κατά τις κοινές διατάξεις του ΑΚ, συνεπάγεται μεταβολή στο πρόσωπο του δικαιούχου – φορέα της απαιτήσεως και επομένως, με αυτήν την έννοια, κανονικά θα εμπόδιζε την κατάσχεση από δανειστές του πρωτοφειλέτη.

²²⁹ Όπως παρατηρεί ο Μπέης Κ., ό.π., το συμφέρον της τράπεζας για ικανοποίηση, μέσω της καταθέσεως της απαιτήσεώς της από την καταπεσούσα εγγυητική επιστολή μπορεί να προστατευθεί μέσω δηλώσεως συμψηφισμού. Πάντως, από το άρθρο 984 ΚΠολΔ προκύπτει ότι κρίσιμος, για το επιτρεπτό ή μη, του συμψηφισμού στην περίπτωση κατασχέσεως εις χείρας τρίτου είναι ο προγενέστερος ή μεταγενέστερος

Ε. Η κατάσχεση καταθέσεως που συνδέεται με κοινό λογαριασμό

Όπως αναφέρθηκε ήδη, με το άρθρο 24 ν. 2915/2001 (και ήδη παρ. 5 του άρθρου 983 ΚΠολΔ), δεν καταργήθηκε το λεγόμενο ειδικό τραπεζικό απόρρητο αλλά απλώς και μόνο διευκρινίσθηκε ότι το εν λόγω απόρρητο κάμπτεται, όταν πρόκειται να διενεργηθεί αναγκαστική εκτέλεση και μάλιστα στο βαθμό που αυτό είναι απαραίτητο για την ικανοποίηση του δανειστή. Σε καμία, λοιπόν, περίπτωση, δεν μπορεί να ισχυρισθεί κανείς ότι το τραπεζικό απόρρητο έπαυσε γενικά, ανεξάρτητα, δηλαδή, από το ζήτημα της κατασχέσεως των καταθέσεων, να ισχύει. Θα λέγαμε, μάλιστα, ότι η εξακολούθηση της υποχρέωσης της τράπεζας για σεβασμό του τραπεζικού απορρήτου αποκτά πρακτικό ενδιαφέρον σε δύο, κυρίως, περιπτώσεις: Πρώτον, όπως προκύπτει και από την ίδια τη διατύπωση του άρθρου 24 ν. 2915/2001, όταν η κατάθεση αφορά ποσό μείζον εκείνου «που απαιτείται για την ικανοποίηση του δανειστή», δηλαδή εκείνου για το οποίο επιβάλλεται η κατάσχεση²³⁰ και δεύτερον, αυτονόητη σχεδόν και μη χρήζουσα νομοθετικής αποσαφήνσεως θα πρέπει να θεωρείται η ανάγκη διαφυλάξεως του απορρήτου των καταθέσεων τυχόν τρίτων προσώπων, τα οποία εκ των πραγμάτων εμπλέκονται στη διαδικασία της κατασχέσεως εις χείρας της τράπεζας.

Πολύ συχνό στην πράξη είναι το φαινόμενο τηρήσεως από την τράπεζα κοινού λογαριασμού, ήτοι λογαριασμού με περισσότερους του ενός συνδικαιούχους από κοινού, με την έννοια ότι μπορεί να κάνει χρήση του λογαριασμού, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς τη σύμπραξη των υπολοίπων, είτε ένας είτε ορισμένοι είτε και όλοι οι δικαιούχοι χωριστά²³¹. Σε μία τέτοια περίπτωση, επειδή ανεξάρτητα από τη νομοθετική κατοχύρωση της δυνατότητας κατασχέσεως των τραπεζικών καταθέσεων, το τραπεζικό απόρρητο εξακολουθεί να υφίσταται, η τράπεζα οφείλει να μην αποκαλύψει ούτε τα ονόματα του/των συνδικαιούχων ούτε βέβαια το συνολικό ύψος της καταθέσεως, όταν αυτό υπερβαίνει –σε οποιοδήποτε

χαρακτήρα της ανταπαιτήσεως του τρίτου σε σχέση με την επιβολή της κατασχέσεως. Στην περίπτωση των καταθέσεων το πρόβλημα γίνεται απλούστερο, εάν υπάρχει συμφωνία των μερών (εκούσιος συμψηφισμός), βάσει της οποίας παρακάμπτονται οι προϋποθέσεις του συμψηφισμού κατά τις κοινές διατάξεις του ΑΚ, μεταξύ των οποίων και το ληξιπρόθεσμο των απαιτήσεων. Για το ζήτημα των προϋποθέσεων συμψηφισμού, όταν πρόκειται για κατάσχεση απαιτήσεων μελλοντικών ή υπό αίρεση, βλ. Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., αριθ. 183, σελ. 783 επ.

²³⁰ Αυτή την έννοια μπορεί να έχει η διατύπωση του άρθρου 24 ν. 2915/2001 (και ήδη παρ. 5 του άρθρου 983 ΚΠολΔ), δεδομένου ότι ο δανειστής προσδιορίζει το αναγκαίο και επιθυμητό μέτρο της ικανοποίησής του μέσω του καθορισμού του συγκεκριμένου ποσού, για το οποίο επιβάλλεται η κατάσχεση.

²³¹ Ο ορισμός του κοινού λογαριασμού δίνεται αυθεντικά από το άρθρο 1 παρ. 1 ν. 5638/1932. Για την έννοια του κοινού λογαριασμού βλ. αναλυτικά Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 256 επ., Αργυριάδη Α., Αρμ 1978, σελ. 521 επ., Μούζουλα Σ., «Η τύχη της κατάθεσης σε κοινό λογαριασμό μετά τον θάνατο ενός από τους συνδικαιούχους της και τα δικαιώματα των κληρονόμων του επί του ποσού της κατάθεσης», ΕτρΑξΧρΔ 1998, σελ. 37 επ., Φουντεδάκη Ι., «Κατάθεση σε κοινό λογαριασμό και προστασία του νομίμου μεριδούχου (με αφορμή την ΕφΑθ 5774/1995)», Αρμ 1997, σελ. 593 επ., Γεωργακόπουλο Λ., «Χρηματοπιστωτικό και Τραπεζικό Δίκαιο», 1999, σελ. 309 επ. Ασφαλώς, κοινói θεωρούνται και οι λεγόμενοι αδιαίρετοι ή συμπλεκτικοί ή ενωμένοι λογαριασμοί, καθώς και σε αυτούς διαπιστώνεται πλειονότητα συνδικαιούχων. Ωστόσο, στο ελληνικό δίκαιο έχει επικρατήσει η έννοια του κοινού λογαριασμού με το περιεχόμενο που αναφέρεται στο άρθρο 1 ν. 5638/1932, χωρίς, βεβαίως, να αποκλείεται διαφορετική, ρητή συμφωνία των μερών, βλ. σχετικά Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 257.

ποσοστό- το αναγκαίο για την ικανοποίηση του δανειστή μέτρο. Η τράπεζα οφείλει να εφαρμόσει το τεκμήριο του άρθρου 4 του ν. 5638/1932, σύμφωνα με το οποίο η κατάθεση σε κοινό λογαριασμό τεκμαίρεται ότι ανήκει σε όλους τους δικαιούχους κατ' ίσα μέρη²³². Αρκεί η απλή αναφορά του συγκεκριμένου ποσού, το οποίο αναλογεί στον καθού η εκτέλεση κατ' εφαρμογή του τεκμηρίου.

Κατά συνέπεια, επακόλουθο της εφαρμογής του τεκμηρίου είναι η μετατροπή της ενοχής από τον κοινό λογαριασμό από ενεργητική εις ολόκληρον, που είναι βάσει των άρθρων 1 και 2 του ν. 5638/1932 κατ' αρχήν, δηλαδή πριν από την κατάσχεση, σε διαιρετή και μάλιστα κατ' ισομοιρίαν μετά την κατάσχεση²³³. Εάν δεν υπήρχε το συγκεκριμένο τεκμήριο, θα ίσχυε και στην περίπτωση κατασχέσεως ό,τι ισχύει και στην περίπτωση αναλήψεως του συνολικού ποσού της καταθέσεως από έναν από τους συνδικαιούχους, οπότε η τράπεζα απαλλάσσεται με την καταβολή όλου του κατατεθειμένου ποσού σε οποιονδήποτε συνδικαιούχο, ανεξάρτητα από την τυχόν αξίωση που διατηρεί ο άλλος συνδικαιούχος κατά του τελευταίου από την εσωτερική τους σχέση, η οποία μπορεί να συνίσταται ακόμη και σε εντολή. Πρέπει να σημειωθεί ότι, αν και το τεκμήριο του άρθρου 4 ν. 5638/1932 δε φαίνεται να εναρμονίζεται με τον χαρακτήρα της δημιουργούμενης στον κοινό λογαριασμό ενοχής ως ενεργητικής εις ολόκληρον ενοχής, εν τέλει και ο τελευταίος χαρακτήρας, μολονότι αδιαμφισβήτητος βέβαια εν όψει του άρθρου 1 ν. 5638/1932, πάντως συνιστά εξαίρεση από τον γενικό κανόνα του άρθρου 480 ΑΚ, σύμφωνα με τον οποίο αν περισσότεροι οφείλουν διαιρετή παροχή ή περισσότεροι έχουν δικαίωμα, όπως εν προκειμένω, σε διαιρετή παροχή, σε περίπτωση αμφιβολίας, κάθε οφειλέτης έχει την υποχρέωση να καταβάλει και κάθε δανειστής έχει το δικαίωμα να λάβει ίσο μέρος. Διευκρινίζεται, πάντως, ότι η υπαγωγή των καταθέσεων σε κοινό λογαριασμό στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 24 ν. 2915/2001 (και ήδη παρ. 5 του άρθρου 983 ΚΠολΔ) δεν τίθεται εν αμφιβόλω²³⁴. Η αντίθετη εκδοχή, σύμφωνα με την οποία οι εν λόγω καταθέσεις εκφεύγουν του κατασχετού είτε *a priori* είτε όταν οι πλείονες δικαιούχοι δεν είναι ταυτόχρονα οφειλέτες – καθών η εκτέλεση, είναι απολύτως αποκρουστέα με βάση το γράμμα όχι μόνον του άρθρου 24 ν. 2915/2001 (και ήδη παρ. 5 του άρθρου 983 ΚΠολΔ), όπου δε γίνεται καμία διάκριση, αλλά και του άρθρου 4 ν. 5638/1932, από τη διατύπωση

²³² Σχετικά βλ. Γέσιου– Φαλτσή Π., ό.π., Δ 2002, σελ. 421, 443. Το άρθρο 4 του ν. 5638/1932 «περί καταθέσεως εις κοινόν λογαριασμόν» ορίζει: «κατάσχεσις της καταθέσεως επιτρέπεται, έναντι όμως των κατασχόντων αυτή τεκμαίρεται αμαχίτως ότι ανήκει εις πάντας τους δικαιούχους κατ' ίσα μέρη». Για το εν λόγω τεκμήριο βλ. Μητροπούλου Σ., «Ο κοινός λογαριασμός στο ελληνικό Δίκαιο», 2002, σελ. 118 επ., Βελεντζά Ι., «Δίκαιο τραπεζών», 2004, σελ. 564.

²³³ Βλ. Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 260 και Μητροπούλου Σ., ό.π., σελ. 118. Για την ενεργητική εις ολόκληρον ενοχή που δημιουργείται μεταξύ των καταθετών σε σχέση με την τράπεζα στην περίπτωση καταθέσεως σε κοινό λογαριασμό, βλ. ΑΠ 1183/1985, ΝοΒ 1985, σελ. 1257, ΑΠ 530/1988, ΕλλΔνη 1989, σελ. 962, ΑΠ 907/1989, ΝοΒ 1991, σελ. 59, ΕΕμπΔ 1991, σελ. 425, ΕφΑθ 7224/2000, ΔΕΕ 2001, σελ. 288, ΕφΑθ 5378/2003, ΔΕΕ 2003, σελ. 1344.

²³⁴ Βλ. Κεραμέα/ Κονδύλη/Νίκα (Νικολόπουλο Γ.), Συμπλ. ΚΠολΔ, 2000, άρθρο 982 αριθ. 4, σελ. 113, Βαθρακοκοίλη Β., ό.π., άρθρο 982 αριθ. 4, σελ. 941. Εξάλλου, ο κοινός λογαριασμός μπορεί να αφορά σε καταθέσεις με τη μορφή όψεως, ταμειυτηρίου, επί προθεσμίας ή υπό προειδοποίηση κλπ. Μετά από συγκριτική έρευνα η Μητροπούλου Σ., ό.π., σελ. 285 επ. καταλήγει στη διαπίστωση ότι είναι γενικά επιτρεπτή η κατάσχεση, εις χείρας της τράπεζας ως τρίτης, της απαιτήσεως ορισμένου από τους συνδικαιούχους κοινού διαζευκτικού λογαριασμού επί του υπολοίπου του λογαριασμού.

του οποίου προκύπτει σαφώς το επιτρεπτό της κατασχέσεως καταθέσεως σε κοινό λογαριασμό²³⁵. Υπενθυμίζεται, ωστόσο, ότι οποιαδήποτε παράβαση της τράπεζας σε σχέση με την τήρηση του απορρήτου ως προς τους λοιπούς συνδικαιούχους επισύρει τις ανάλογες κυρώσεις. Άλλωστε, η τράπεζα ευθύνεται έναντι των καταθετών ως θεματοφύλακας, δεδομένου ότι τράπεζα και καταθέτες συνδέονται, τουλάχιστον κατά την κρατούσα αντίληψη ιδίως στη νομολογία, με έννομη σχέση ανώμαλης παρακαταθήκης²³⁶. Τυχόν υποβολή από την τράπεζα δηλώσεως, με την οποία θίγονται συμφέροντα συνδικαιούχων, με την έννοια της εις βάρος τους παραβιάσεως του τεκμηρίου του άρθρου 4 του ν. 5638/1932 δίνει το δικαίωμα στους θιγόμενους συνδικαιούχους να ασκήσουν ανακοπή κατά της εκτελέσεως κατά το άρθρο 936 ΚΠολΔ, εφόσον επικαλούνται προσβολή του δικαιώματός τους επί του αντικειμένου της εκτελέσεως, το οποίο δικαιούνται να αντιτάξουν σε εκείνον κατά του οποίου έχει στραφεί η εκτέλεση²³⁷.

Σημειωτέον, εξάλλου, ότι η εκτέλεση που επισπεύδεται με βάση την καταφατική δήλωση του τρίτου σε βάρος του τελευταίου, εάν βεβαίως χωρήσει τελικά τέτοια εκτέλεση, συνιστά αυτοτελή εκτελεστική διαδικασία, δεδομένου μάλιστα ότι η καταφατική δήλωση του τρίτου ανάγεται ρητά, κατά το άρθρο 989 ΚΠολΔ, σε εκτελεστό τίτλο. Αυτή η αυτοτελής εκτελεστική διαδικασία υπόκειται, ασφαλώς, σε προσβολή με ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ από τον τρίτο, ο οποίος προέβη στην καταφατική δήλωση και πλέον εξομοιώνεται με κάθε οφειλέτη, εις βάρος του οποίου επισπεύδεται εκτέλεση. Σε κάθε περίπτωση, κατ' εφαρμογή του γενικού κανόνα, σύμφωνα με τον οποίο οι λόγοι ανακοπής του άρθρου 933 δεν μπορούν να θεμελιώσουν την άσκηση ανακοπής του άρθρου 936 ΚΠολΔ – και αντίστροφα – και γενικότερα, εν όψει της αδήριτης ανάγκης σεβασμού του πεδίου εφαρμογής κάθε μίας από τις δύο παραπάνω διατάξεις,

²³⁵ Βλ. Ψυχομάνη Σ., Τραπεζικό Δίκαιο, σελ. 259, κατά τον οποίο η διάταξη του άρθρου 4 ν. 5638/1932 επανήλθε στο προσκήνιο μετά τη νομολογιακή μεταστροφή στο θέμα του κατασχετού των καταθέσεων. Σύμφωνα με τη νομολογία, πριν από το άρθρο 24 ν. 2915/2001, με το ν.δ. 1059/1971 είχε καταργηθεί σιωπηρά η διάταξη του άρθρου 4 ν. 5638/1932. Βλ. σχετικά ΟΛΑΠ 3/1993, ΕΤραπΔ 1993, σελ. 410. Ωστόσο, σύμφωνα με την ΑΠ 785/1999, ΔΕΕ 1999, σελ. 888, με το άρθρο 4 ν. 5638/1932 καθιερώνεται ειδική περίπτωση ακατασχετού ως προς τους συνδικαιούχους του κοινού λογαριασμού που δεν αποτελούν οφειλέτες.

²³⁶ Πρόκειται για ανώμαλη παρακαταθήκη όταν συμφωνείται η απόδοση του ποσού της καταθέσεως όποτε το ζητήσει ο καταθέτης και για δάνειο προς την τράπεζα, όταν συμφωνείται η απόδοση του ποσού μετά από προθεσμία ή προειδοποίηση, βλ. σχετικά Ψυχομάνη Σ., ΔΕΕ 2002, σελ. 473, 475, τον ίδιο, «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», σελ. 195, τον ίδιο, «Τραπεζικό Δίκαιο», σελ. 217 επ., Βενιέρη Ι., «Εξοδα κίνησης και τήρησης τραπεζικού λογαριασμού καταθέσεως, η επιβάρυνση του καταναλωτή και ο έλεγχος του σχετικού όρου κατά τον ν. 2251/1994», ΕΕμπΔ 2004, σελ. 717, 737 επ. Για την έννοια της ανώμαλης παρακαταθήκης βλ. Καστριώτη Ι., «Η δημόσια κατάθεση ως αποσβεστικός λόγος των ενοχών», 1992, σελ. 36 επ.

²³⁷ Γενικά, για τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 936 ΚΠολΔ, ανεξάρτητα από το είδος της επισπευδόμενης αναγκαστικής εκτελέσεως βλ. Σταματοπούλο Σ., ό.π., σελ. 120. Για τη δυνατότητα ασκήσεως ανακοπής του άρθρου 936 ΚΠολΔ στην περίπτωση κατασχέσεως εις χείρας τρίτου βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 983 παρ. 448, σελ. 1325 επ. Η Π. Γέσιου Φαλτσή, (ΙΙ, ό.π., παρ.64 αριθ. 415, σελ. 944) αναφέρεται στην περίπτωση ασκήσεως ανακοπής τρίτου κατ' άρθρο 936 ΚΠολΔ από τον τρίτο που ισχυρίζεται ότι είναι φορέας δικαιώματος πάνω στο αντικείμενο της εκτελέσεως, δηλαδή πάνω στο αντικείμενο που κατασχέθηκε εις χείρας του ίδιου ως τρίτου κατά τα άρθρα 982 επ. ΚΠολΔ. Επισημαίνεται ότι αυτής της μορφής η ανακοπή τρίτου μοιάζει να μην έχει σημαντική πρακτική εφαρμογή, δεδομένου ότι συνήθως ο τρίτος, ο οποίος επικαλείται δικαίωμα επί του πράγματος που κατασχέθηκε εις χείρας του ως τρίτου, θα προβεί σε ρητή ή σιωπηρή αρνητική δήλωση, με αποτέλεσμα η ύπαρξη ή η ανυπαρξία του δικαιώματός του να κριθεί κατ' ανάγκη στο πλαίσιο της κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ δίκης επί της ανακοπής που θα ασκήσει ο κατασχών δανειστής κατά της δηλώσεως του τρίτου.

πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο συνδικαιούχος του κοινού λογαριασμού δεν έχει την ευχέρεια ασκήσεως ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, προβάλλοντας τυχόν ακυρότητες της εκτελέσεως, καθώς δεν φέρει καν την ιδιότητα του δανειστή του καθού η εκτέλεση οφειλέτη.

Τέλος, δε θα πρέπει, σε καμία περίπτωση, να σχηματισθεί η εντύπωση ότι το τεκμήριο του άρθρου 4 ν. 5638/1932 ωφελεί πάντοτε τον κατασχόντα δανειστή, καθώς, ακόμη και όταν στην πραγματικότητα ο οφειλέτης του είναι ο κύριος ή ακόμη και ο μοναδικός αληθινός, κατά την εσωτερική σχέση των συνδικαιούχων, δικαιούχος του ποσού της καταθέσεως σε κοινό λογαριασμό, ο δανειστής, λόγω ακριβώς του τεκμηρίου, δεν μπορεί να επιληφθεί παρά μόνον του ποσοστού που αναλογεί στον οφειλέτη. Κατ' αυτήν την έννοια, μέσω του ανοίγματος ενός ή ακόμη και περισσοτέρων κοινών λογαριασμών, με όσο το δυνατόν περισσότερα έμπιστα πρόσωπα ως συνδικαιούχους, ο οφειλέτης μπορεί να κατορθώσει να κρατήσει εκτός της σφαίρας επεμβάσεως των δανειστών του σημαντικό τμήμα του συνολικού κεφαλαίου του. Έτσι, με αυτήν την έννοια, το τεκμήριο του άρθρου 4 ν. 5638/1932²³⁸ μπορεί μεν να διευκολύνει τις συναλλαγές αλλά στην πραγματικότητα είναι, σε έναν βαθμό, άδικο και, πάντως, μη σύμφωνο με τη φύση της ενεργητικής εις ολόκληρον ενοχής που, ανεξαρτήτως κατασχέσεως, δημιουργείται εξαιτίας του κοινού λογαριασμού²³⁹.

ΣΤ. Η κατάσχεση καταθέσεως σε αλληλόχρεο λογαριασμό

Η ενασχόλησή μας με το ζήτημα της κατασχέσεως καταθέσεων που τηρούνται σε αλληλόχρεο (τρέχοντα ή τρεχούμενο ή ανοικτό)²⁴⁰ λογαριασμό παρουσιάζεται ως φυσική αναγκαιότητα δεδομένης της ολοένα και περισσότερο διαδεδομένης χρήσης της συμβάσεως αλληλόχρεου λογαριασμού στις σχέσεις των τραπεζών με τους πελάτες τους. Σύμφωνα με τον πλέον παραδοσιακό ορισμό²⁴¹,

²³⁸ Στο πλαίσιο της γενικότερης αξιολογήσεως των εμπλεκόμενων συμφερόντων, πρέπει να σημειωθεί ότι το τεκμήριο του άρθρου 4 ν. 5638/1932 αφορά αποκλειστικά και μόνον την κατάσχεση κοινού λογαριασμού και όχι και τον συμψηφισμό με απαιτήσεις της τράπεζας, ιδίως εν όψει της τραπεζικής πρακτικής, δηλαδή της συνομολογήσεως με τους καταθέτες ειδικών όρων συμψηφισμού. Ως προς τον συμψηφισμό, ισχύει η γενικότερη φύση της δημιουργούμενης στον κοινό λογαριασμό ενοχής ως ενεργητικής εις ολόκληρον, με αποτέλεσμα η τράπεζα να δικαιούται στον συμψηφισμό της απαιτήσεώς της με απαίτηση του οφειλέτη της για ανάληψη του συνόλου του κατατεθειμένου ποσού. Σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του άρθρου 491 ΑΚ, ο συμψηφισμός συγκαταλέγεται μεταξύ των γεγονότων που λειτουργούν αντικειμενικά, δηλαδή ο συμψηφισμός εκ μέρους του οφειλέτη ανταπαιτήσεώς του με απαίτηση ενός από τους περισσότερους δανειστές που συνδέονται μεταξύ τους με ενεργητική εις ολόκληρον ενοχή επιδρά στο σύνολο των εις ολόκληρον δανειστών, με αποτέλεσμα να έχει ο οφειλέτης τη δυνατότητα προκλήσεως, μέσω συμψηφισμού, ανταπαιτήσεως που έχει κατά ενός από τους δανειστές, αποσβέσεως της εναντίον του απαιτήσεως όλων των δανειστών. Τη διάκριση των συνεπειών και της λειτουργίας της κατασχέσεως από εκείνες του συμψηφισμού, στην περίπτωση ειδικά του κοινού λογαριασμού διέγινωσε το ΠΠΘες με την υπ' αριθμ. 24377/2003 απόφασή του, (Αρμ 2004, σελ. 1282). Αντίθετα, κατά τον Μάζη Π., ό.π., «Θέματα αστικού, εμπορικού και δικονομικού δικαίου», ό.π., τ. ΙΙ, σελ. 267 επ., 272 σημ. 11, από τον κανόνα του άρθρου 4 ν. 5638/1932 συνάγεται ο αποκλεισμός, σε αντίστοιχο μέρος και του συμψηφισμού.

²³⁹ Βλ. Μητροπούλου Σ., ό.π., σελ. 287.

²⁴⁰ Για το ταυτόσημο των όρων βλ. Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 172, σημ. 277, Μάζη Π., «Εμπράγματη Εξασφάλιση», αριθμ. 81, σελ. 76

²⁴¹ Σχετικά με τον ορισμό αυτό βλ. Κονδύλη Δ., «Έννοια, λειτουργία και αποτελέσματα του αλληλόχρεου λογαριασμού», 1995, σελ. 13 και Δούβλη Β., «Η μεταβίβαση τραπεζικής πίστωσης με αλληλόχρεο

αλληλόχρεος λογαριασμός είναι η σύμβαση, κατά την οποία δύο πρόσωπα, από τα οποία τουλάχιστον το ένα είναι έμπορος, συμφωνούν να μην επιδιώκουν ούτε να διαθέτουν κατά τρόπο μεμονωμένο τις απαιτήσεις που προκύπτουν από τις μεταξύ τους συναλλαγές αλλά να τις τηρούν σε κοινό λογαριασμό, με σκοπό να τις εκκαθαρίσουν κατά το κλείσιμο του λογαριασμού, το οποίο γίνεται σε ορισμένα χρονικά διαστήματα, ώστε το τυχόν κατάλοιπο να συνιστά τη μοναδική μεταξύ τους απαίτηση. Στην τραπεζική πρακτική, ο αλληλόχρεος λογαριασμός έχει εδώ και αρκετά χρόνια καθιερωθεί ως το συνηθέστερο δικαιοπρακτικό όχημα για την παροχή πιστώσεως σε εμπόρους²⁴². Τα τελευταία χρόνια, μάλιστα, ολοένα και περισσότερο προωθείται από τις τράπεζες η ιδέα της καταρτίσεως συμβάσεων αλληλόχρεου λογαριασμού ακόμη και με πρόσωπα που δεν είναι έμποροι, ώστε μέσω αυτού του λογαριασμού να υποκατασταθούν, κατά τρόπο ενιαίο, οι περισσότεροι λογαριασμοί που συνήθως τηρούνται για την ξεχωριστή εξυπηρέτηση καταθέσεων ταμειευτηρίου ή όψεως, συμβάσεων καταναλωτικών ή στεγαστικών δανείων, πιστωτικών καρτών, πάγιων εντολών εξοφλήσεως λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος, κινητής και σταθερής τηλεφωνίας, συνδέσεως στο διαδίκτυο, καταβολής ασφαλιστρών, μισθών ή συντάξεων και ασφαλιστικών παροχών κλπ²⁴³.

Κατ' αρχάς, ομόφωνα γίνεται δεκτό ότι, λόγω του ενοποιητικού αποτελέσματος του αλληλόχρεου λογαριασμού και της απώλειας της ατομικότητας των κατ' ιδίαν απαιτήσεων που εντάσσουν οι ανταποκριτές στον εν λόγω λογαριασμό, είναι αδύνατη η κατάσχεση αυτών των απαιτήσεων αυτοτελώς από δανειστές του κάθε συμβαλλόμενου στον αλληλόχρεο λογαριασμό μέρους²⁴⁴. Εκείνο που συζητείται και θα αναλυθεί εν προκειμένω στις παραγράφους που ακολουθούν είναι η δυνατότητα κατασχέσεως του υπολοίπου που παρουσιάζει ο αλληλόχρεος λογαριασμός είτε σε ορισμένη δεδομένη χρονική στιγμή είτε κατά το οριστικό κλείσιμό του.

λογαριασμό», 1994, σελ. 32 επ., αμφότερος με πλήθος παραπομπών σε θεωρία και νομολογία. Για τον ορισμό που δίδεται στο άρθρο 161 του Σχεδίου του Εμπορικού Κώδικα βλ. Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», σελ. 151 επ., Μάζη Π., «Η ρύθμιση του αλληλόχρεου λογαριασμού με το σχέδιο του Εμπορικού Κώδικα», ΕπισκεΔ 1997, σελ. 836 επ.

²⁴² Σχετικά με τη συζήτηση ως προς τον αναπόφευκτο χαρακτήρα του αλληλόχρεου λογαριασμού ως συμβάσεως παροχής πιστώσεως βλ. Κονδύλη Δ., ό.π., σελ. 20 καθώς και σελ. 16 επ. για τον αλληλόχρεο λογαριασμό ως παρεπόμενο συμβάσεως παροχής τραπεζικής πιστώσεως και σελ. 18 για το ζήτημα της εμπορικής ιδιότητας των μερών. Για τη σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως ή (ανακυκλούμενης) πιστώσεως με τρέχοντα, ανοικτό ή αλληλόχρεο λογαριασμό ως τη συνηθέστερη μορφή τραπεζικής χρηματοδοτήσεως επιχειρήσεων με κεφάλαια κινήσεως βλ. Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», σελ. 169 επ. Για την πρακτική σημασία του αλληλόχρεου λογαριασμού βλ. Μάζη Π., «Ο τραπεζικός αλληλόχρεος λογαριασμός και η αντιμετώπισή του από τη νομολογία», ΝοΒ 1997, σελ. 182. Ακόμη, βλ. Κιάντου – Παμπούκη Α., «Ζητήματα τινά της συμβάσεως τρέχοντος λογαριασμού», 1956, σελ. 19 επ. Γενικά για την έννοια της πιστώσεως βλ. Γεωργιάδη Α., «Η εξασφάλιση των πιστώσεων», 2001, σελ. 1επ.

²⁴³ Για τη νομική φύση των λεγόμενων τρεχόμενων λογαριασμών καταθέσεων ως μικτών συμβάσεων, που περιέχουν στοιχεία από τις συμβάσεις ανώμαλης παρακαταθήκης, ανοίγματος πιστώσεως ή συναινετικού δανείου, επιταγής ή γύρου, που συνδυάζονται με σύμβαση τρέχοντος λογαριασμού βλ. Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 247. Για την κατάθεση ως είδος τραπεζικού προϊόντος, που περιλαμβάνει πακέτα υπηρεσιών και προγραμμάτων προς τον καταναλωτή, βλ. Βενιέρη Ι., ΕΕμπΔ 2004, σελ. 717, 719.

²⁴⁴ Γενικά για το ακατάσχετο, αυτοτελώς, από τρίτους των κατ' ιδίαν απαιτήσεων των μερών που εισάγονται σε αλληλόχρεο λογαριασμό βλ. Κιάντου – Παμπούκη Α., ό.π., σελ. 73 επ., Σαμαρτζή Β., «Περί αλληλοχρέου λογαριασμού», ΕΕ 1982, σελ. 445, 458, Βελέντζα Ι., «Δίκαιο Τραπεζών», σελ. 750.

ΣΤ.1 Το ζήτημα του κατασχετού ή μη του υπολοίπου του αλληλόχρεου λογαριασμού κατά το χρονικό σημείο της κατασχέσεως, πριν από το κλείσιμο του λογαριασμού

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον και ακανθώδες εμφανίζεται το ζήτημα εάν είναι νόμιμη η κατάσχεση του λογιστικού υπολοίπου, το οποίο εμφανίζει ο αλληλόχρεος λογαριασμός κατά τον χρόνο επιβολής της κατασχέσεως, πριν δηλαδή το οριστικό κλείσιμό του²⁴⁵. Σύμφωνα με μία άποψη²⁴⁶, η οποία μάλιστα θεωρείται επικρατούσα στους κόλπους της σύγχρονης θεωρίας²⁴⁷ και υιοθετείτο και στο πλαίσιο του άρθρου 166 του Σχεδίου του Εμπορικού Κώδικα, η παραπάνω κατάσχεση είναι επιτρεπτή, δεδομένου ότι η ύπαρξη θετικού υπέρ του καταθέτη υπολοίπου στον αλληλόχρεο λογαριασμό κατά τη δεδομένη στιγμή, έστω και πριν από το κλείσιμό του και άρα πριν από το χρονικό σημείο στο οποίο αυτό το υπόλοιπο έχει καταστεί απαιτητό από τον καταθέτη, σημαίνει την ύπαρξη αξιοποιήσιμου ενεργητικού περιουσιακού στοιχείου του τελευταίου, δηλαδή στοιχείου του οποίου θα πρέπει να μπορούν να επιληφθούν οι δανειστές του καταθέτη. Αν και το υπόλοιπο που εμφανίζεται σε δεδομένο χρονικό σημείο, πριν το οριστικό κλείσιμο, δεν έχει νομική υπόσταση, αποτελεί πάντως αναμφισβήτητο περιουσιακό στοιχείο του υπέρ ου. Η εν λόγω άποψη, στηρίζεται κυρίως στην αντιμετώπιση του αλληλόχρεου λογαριασμού ως οικονομικού μεγέθους με την έννοια ότι, εν όψει και του αναπόφευκτου διαρκούς χαρακτήρα της έννομης σχέσεως που δημιουργείται με τον αλληλόχρεο, δεν μπορεί, κατά τον καθορισμό της περιουσίας ορισμένου προσώπου, να μην ληφθεί υπόψιν το γεγονός ότι υπέρ ή εις βάρος αυτού του προσώπου, ενεχομένου σε αλληλόχρεο λογαριασμό, εμφανίζεται, στον κρίσιμο χρόνο, πιστωτικό ή χρεωστικό (λογιστικό) υπόλοιπο, έστω και αν μέχρι το κλείσιμο του λογαριασμού οι αντίστοιχες απαιτήσεις ή οφειλές δεν είναι δικαστικώς ή εξωδίκως επιδιώξιμες και εν γένει απαιτητές²⁴⁸. Ο κατασχών δανειστής δεν μπορεί βέβαια να επιληφθεί αμέσως του ποσού που δεσμεύθηκε υπέρ αυτού αλλά προστατεύεται μέσω της αδυναμίας κλεισίματος του λογαριασμού με κατάλοιπο υπέρ του καθού η

²⁴⁵ Η προβληματική αφορά μόνο στο κατασχετό ή μη του υπολοίπου που εμφανίζει ο αλληλόχρεος λογαριασμός κατά τον χρόνο επιβολής της κατασχέσεως και όχι στο ακατάσχετο, αυτοτελώς, των κατ' ιδίαν απαιτήσεων που εισάγονται στον αλληλόχρεο λογαριασμό.

²⁴⁶ Βλ. Κιάντου – Παμπούκη Α., ό.π., 77 επ., 80 επ., την ίδια, «Δίκαιον τραπεζικών εργασιών» σελ. 57 επ., Λιακόπουλο, «Ο αλληλόχρεος λογαριασμός de lege lata και de lege ferenda», ΕΕμπΔ 39 (1988), 238 (240 επ.). Παμπούκη Κ., «Τραπεζικάί πιστωτικά συμβάσεις», 1962, σελ. 563- 564, Κρίμπα Δ., ΕΕμπΔ 1967, σελ. 321, 333 επ., 336 επ. για την πρόταση να καθιερωθεί και νομοθετικά το κατασχετό του υπολοίπου που παρουσιάζει ο λογαριασμός σε κάθε δεδομένη στιγμή. Επίσης, Ψυχομάνη Σ., ό.π., ΔΕΕ 2002, σελ. 473, 476, τον ίδιο, «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», ό.π., σελ. 195 επ., τον ίδιο, «Τραπεζικό Δίκαιο» σελ. 170, 184. Για τις απόψεις που έχουν υποστηριχθεί σε σχέση με το κατασχετό ή μη βλ. Κοτσίρη Λ., ό.π., Τιμητικό Τόμος Κ. Μπέη, 2003, τ. Δ', σελ. 2931 επ., Δούβλη Β., ό.π., σελ. 76, σημ. 267

²⁴⁷ Πρβλ. Κουζιώρη, «Κατάσχεση στα χέρια Τράπεζας ως τρίτης», ΕπιστΕπετΔΣΘ 1994, σελ. 239 επ., σελ. 240. Κριμπα, «Προς πληρεστέραν νομοθετικήν ρύθμισιν του αλληλοχρέου λογαριασμού», ΕΕμπΔ 18 (1976), σελ. 321 (333 επ., 336 επ.). Μάζη Π., «Κατάσχεση Τραπεζικών καταθέσεων μετά την θέση σε ισχύ του άρθρου 24 του ν. 2915/2001», ΝοΒ 50 (2002), σελ. 647. Παμπούκη, ό.π., σελ. 564. Ψυχομάνη Σ., ό.π., σελ. 476.

²⁴⁸ Βλ. Κονδύλη Δ., ό.π., σελ. 30 επ.

εκτέλεση, το οποίο θα είναι μικρότερο από το ποσό που αντιστοιχεί στο (λογιστικό) υπόλοιπο που υπήρχε, κατά τον χρόνο επιβολής της κατασχέσεως, υπέρ του καθού η εκτέλεση²⁴⁹. Επομένως, οι κατ' άρθρο 988 ΚΠολΔ συνέπειες της καταφάσεως της υπάρξεως της απαιτήσεως που κατασχέθηκε επέρχονται κατά το κλείσιμο του αλληλόχρεου λογαριασμού και όχι νωρίτερα²⁵⁰.

Έντονη είναι η κριτική που ασκείται στην παραπάνω άποψη, καθώς, όπως είναι γνωστό, η εισαγωγή των διάφορων απαιτήσεων των μερών σε αλληλόχρεο λογαριασμό συνεπάγεται την απώλεια της αυτοτέλειάς τους και τη μετατροπή τους σε απλό κονδύλιο που θα συνυπολογισθεί κατά την εκκαθάριση, προκειμένου, μέσα από την διαδικασία του συμψηφισμού²⁵¹ των αμοιβαίων απαιτήσεων καταβολών, να εξαχθεί το οριστικό κατάλοιπο του λογαριασμού. Οι εισαγόμενες στον αλληλόχρεο λογαριασμό απαιτήσεις δεν μπορούν πλέον να ασκηθούν, δικαστικώς ή εξωδίκως, ούτε να εκχωρηθούν ή να κατασχεθούν από τρίτο²⁵². Έτσι, στην ύπαρξη πιστωτικού ή χρεωστικού υπολοίπου που εμφανίζεται για κάθε πλευρά σε ορισμένη χρονική στιγμή δεν αποδίδονται έννομες συνέπειες, αφού καμία αξίωση δε γεννιέται ως προς αυτό το προσωρινό υπόλοιπο²⁵³. Εν ολίγοις, η αναγνώριση του κατασχετού του υπολοίπου που εμφανίζει ο αλληλόχρεος λογαριασμός κατά τον χρόνο της επιχειρούμενης κατασχέσεως δεν φαίνεται να συμβαδίζει με την ιδιαίτερη φύση του αλληλόχρεου λογαριασμού, καθώς δεν είναι εύλογο να επιτρέπεται η κατάσχεση του εκάστοτε υπολοίπου από δανειστές του αντίστοιχου συμβαλλόμενου στη σύμβαση του αλληλόχρεου λογαριασμού μέρους, ούτε όταν το τελευταίο αυτό μέρος θεωρεί ότι έχει αποκτήσει απαίτηση κατά του άλλου. Με άλλα λόγια, στους δανειστές των μερών της συμβάσεως αλληλόχρεου λογαριασμού δεν μπορούν να αναγνωρισθούν περισσότερα δικαιώματα απ' όσα έχουν τα ίδια τα μέρη²⁵⁴.

Μολονότι η άποψη, η οποία δέχεται το κατασχετό του υπολοίπου του λογαριασμού πριν από το κλείσιμο του, σπεύδει να διευκρινίσει ότι η επιβολή κατασχέσεως επί του προσωρινού υπολοίπου του αλληλόχρεου λογαριασμού δεν αποτελεί λόγο που συνεπιφέρει αυτοδίκαιο κλείσιμο του λογαριασμού, πρέπει να ομολογηθεί ότι πολύ δύσκολα μία τέτοια κατάσχεση θα μπορεί να αφήσει

²⁴⁹ Για την ενέργεια και τα αποτελέσματα της κατασχέσεως του υπολοίπου που τυχόν εμφανίζει σε ορισμένο χρονικό σημείο ο αλληλόχρεος λογαριασμός βλ. Κιάντου – Παμπούκη Α., ό.π., σελ. 81 έπ.

²⁵⁰ Βλ. σχετικά με την άποψη αυτή Κονδύλη Δ., ό.π., σελ. 32, ο οποίος, όμως, επισημαίνει, ότι, με βάση τον επιδιωκόμενο μέσω του αλληλόχρεου λογαριασμού ασφαλιστικό σκοπό των εκατέρωθεν απαιτήσεων, είναι ορθότερο να γίνει δεκτή ή δυνατότητα περαιτέρω μειώσεως του υπολοίπου που κατασχέθηκε, όταν η μείωση αυτή οφείλεται, ακριβώς, στη διασφάλιση των εισαγόμενων στον αλληλόχρεο λογαριασμό απαιτήσεων των μερών μέσω της προοπτικής ικανοποιήσεως αυτών των απαιτήσεων κάθε μέρους με τον συμψηφισμό τους με τις απαιτήσεις του άλλου μέρους. Κατά τον Παμπούκη Κ., ό.π., σελ. 565, το ζήτημα, εάν η κατάσχεση του εκάστοτε υπολοίπου επιφέρει απλώς τη δέσμευση του αντίστοιχου ποσού, το οποίο, ωστόσο, θα αναληφθεί κατά το κλείσιμο του λογαριασμού, ώστε να καθίσταται απαιτητό το υπόλοιπο, είναι στην πραγματικότητα ζήτημα ερμηνείας της υποκείμενης σχέσεως του αλληλόχρεου λογαριασμού.

²⁵¹ Για το ιδιότυπο αυτού του συμψηφισμού βλ. Κονδύλη Δ., ό.π., σελ. 35

²⁵² Βλ. Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 178 Πρβλ. Σαμαρτζή, «Περί αλληλοχρέου λογαριασμού», ΕΕΝ 49 (1982), σελ. 445 (459). Σούρλο, «Το δίκαιον του αλληλοχρέου λογαριασμού», 1975, σελ. 152 επ. Βλ. και Ταμαμίδα, ο.π., σελ. 84 επ.

²⁵³ Βλ. Δούβλη Β, ό.π., σελ. 46

²⁵⁴ Σχετικά με την άποψη αυτή βλ. Σαμαρτζή Β., ό.π., ΕΕΝ 1982, σελ. 445, 459

ανεπηρεάστη την περαιτέρω ομαλή λειτουργία του αλληλόχρεου λογαριασμού²⁵⁵. Και όταν γίνεται δεκτό το κατασχετό του υπολοίπου του αλληλόχρεου λογαριασμού σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή, πριν από το κλείσιμό του, διαπιστώνεται παράλληλα η πρόκληση σοβαρών πρακτικών προβλημάτων, αναφορικά με την περαιτέρω, μετά την κατάσχεση, κίνηση του λογαριασμού, δεδομένου ότι το «μπλοκάρισμα» του λογαριασμού δεν ισοδυναμεί και με το κλείσιμό του²⁵⁶. Τέλος, δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι η εξασφάλιση του κατασχόντος δανειστή μέσω του κατασχετού του μη οριστικού υπολοίπου, η οποία προϋποθέτει ήδη την παράκαμψη του κανόνα της απώλειας της ατομικότητας των καταχωρούμενων στον αλληλόχρεο επί μέρους απαιτήσεων, δε συνιστά επίδειξη υπέρμετρης εύνοιας προς τον κατασχόντα σε βάρος άλλων προσώπων, είτε αυτά είναι άσχετα προς τη σύμβαση του αλληλόχρεου λογαριασμού είτε, έστω, ο αντισυμβαλλόμενος του καθού και ιδίως η τράπεζα, που υπολογίζει σε θετικό υπέρ αυτής κατάλοιπο.

ΣΤ.2 Το ζήτημα της κατάσχεσης υπολοίπου μετά το οριστικό κλείσιμο του αλληλόχρεου λογαριασμού

Σε αντίθεση με τα όσα παρατέθηκαν παραπάνω αναφορικά με το ζήτημα της δυνατότητας κατασχέσεως υπολοίπου πριν το οριστικό κλείσιμο του αλληλόχρεου λογαριασμού, σχεδόν αυτονόητα, είναι απολύτως νόμιμη και συμβατή με την έννοια του αλληλόχρεου λογαριασμού η κατάσχεση καταθέσεως, δηλαδή πιστωτικού υπολοίπου υπέρ του αντισυμβαλλομένου της τράπεζας, σε λογαριασμό που τηρείται μετά το οριστικό κλείσιμο του

²⁵⁵ Έπειτα, δεν είναι βέβαιο ότι το επιτρεπτό της παραπάνω κατασχέσεως μπορεί και πρέπει να παίξει τον ρόλο του μέσου αποτροπής της πιθανής καταδολιευτικής συμπεριφοράς των μερών, τα οποία θα επιδιώξουν το κλείσιμο του αλληλόχρεου λογαριασμού χωρίς κατάλοιπο υπέρ του καθού η κατάσχεση ή έστω με υπέρ αυτού κατάλοιπο που θα είναι όμως σημαντικά χαμηλότερο από το προσωρινό υπόλοιπο που υπήρχε υπέρ αυτού κατά τον χρόνο επιβολής της κατασχέσεως.

²⁵⁶ Στο επίπεδο της νομολογίας σχετικά με το κατασχετό των τραπεζικών καταθέσεων μετά το άρθρο 24 ν. 2915/2001, με την Ειρθεσ 8080/2002 (αδημ.) εθίγη τόσο το ζήτημα, εάν είναι δυνατή η κατάσχεση του τυχόν πιστωτικού, υπέρ του καθού η εκτέλεση, υπολοίπου του αλληλόχρεου λογαριασμού πριν από το κλείσιμό του όσο και το ζήτημα, εάν η επιβολή της κατασχέσεως στην παραπάνω περίπτωση συνεπάγεται από μόνη της το κλείσιμο του λογαριασμού. Με την εν λόγω απόφαση απορρίφθηκαν ανακοπές κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ κατά των αρνητικών δηλώσεων τράπεζας, στην οποία είχαν κοινοποιηθεί κατασχετήρια για κάθε υφιστάμενη ή μελλοντική απαίτηση του καθού η εκτέλεση εναντίον της, επειδή κρίθηκαν αληθείς οι δηλώσεις της τράπεζας, μολοντί, κατά τη στιγμή της επιδόσεως των κατασχετηρίων, τηρείτο στην τράπεζα και στο πλαίσιο συμβάσεως πιστώσεως αλληλόχρεος λογαριασμός, που εμφάνιζε πιστωτικό υπόλοιπο υπέρ του καθού η κατάσχεση. Σύμφωνα με την απόφαση, η αρνητική δήλωση ήταν αληθής, εφόσον, κατά τον χρόνο της κατασχέσεως, όπως και μέχρι τη συζήτηση των ανακοπών, ο αλληλόχρεος λογαριασμός δεν είχε κλείσει, αφού δεν είχε καταγγελθεί από οποιαδήποτε πλευρά και, επομένως, το υφιστάμενο στον χρόνο της κατασχέσεως προσωρινό υπόλοιπο υπέρ του καθού η εκτέλεση δεν ήταν ακόμη απαιτητό και δεν αντιστοιχούσε σε απαίτησή του κατά της τράπεζας. Περαιτέρω, η επιβολή της κατασχέσεως δεν επιφέρει το κλείσιμο του αλληλόχρεου λογαριασμού, ώστε να μπορεί να κατασχεθεί το υπόλοιπο που υπάρχει κατά τη στιγμή της κατασχέσεως. Η εκ μέρους του δανειστή επιβολή της κατασχέσεως εις χείρας της τράπεζας δεν μπορεί να εκληφθεί ως πλαγιαστική άσκηση του δικαιώματος καταγγελίας του αλληλόχρεου λογαριασμού, το οποίο έχει ο οφειλέτης του. Κατά την απόφαση, η καταγγελία του αλληλόχρεου λογαριασμού είναι μονομερής και απευθυντέα δικαιοπραξία, που αναπτύσσει έννομες συνέπειες από την περιέλευση της δηλώσεως στον αποδέκτη της, πράγμα που δεν θεωρήθηκε ότι έγινε με την επίδοση των κατασχετηρίων, στα οποία μάλιστα δεν περιεχόταν δήλωση του κατασχόντος ότι καταγγέλλει πλαγιαστικά τη σύμβαση του αλληλόχρεου λογαριασμού.

αλληλόχρεου λογαριασμού, δηλαδή σε λογαριασμό που δεν είναι μεν κατ' ακριβολογία αλληλόχρεος αλλά πάντως τηρείται για την περαιτέρω, μετά το κλείσιμο, παρακολούθηση του καταλοίπου του αλληλόχρεου λογαριασμού²⁵⁷. Πράγματι, δεν αποκλείεται μετά το κλείσιμο του αλληλόχρεου λογαριασμού²⁵⁸ να εμφανισθεί πιστωτικό υπόλοιπο υπέρ του αντισυμβαλλομένου της τράπεζας είτε διότι ήδη κατά το κλείσιμο υπήρχε τέτοιο υπόλοιπο, το οποίο παρέμεινε στον τηρούμενο λογαριασμό, είτε διότι το εν λόγω πιστωτικό υπόλοιπο του τηρούμενου λογαριασμού δημιουργήθηκε μεταγενέστερα, μετά το κλείσιμο του αλληλόχρεου και την εξόφληση του χρεωστικού εις βάρος του πελάτη της τράπεζας οριστικού καταλοίπου που εμφανίσθηκε κατά το κλείσιμο του λογαριασμού²⁵⁹. Εάν, επομένως, επιβληθεί σε αυτό το χρονικό σημείο κατάσχεση εις χείρας της τράπεζας, θα πρόκειται για κατάσχεση ενεστώσης απαιτήσεως και η τράπεζα θα οφείλει ασφαλώς να προβεί στην ανάλογη (καταφατική) δήλωση. Το κατασχετό της απαιτήσεως για το – οριστικό και πιστωτικό υπόλοιπο του καθού η εκτέλεση – κατάλοιπο του αλληλόχρεου λογαριασμού δεν αμφισβητείται. Έτσι, ο καθού η εκτέλεση δε θα δικαιούται να προβάλλει αντιρρήσεις κατά της κατασχεσεως με επίκληση της ιδιαίτερης νομικής φύσεως του αλληλόχρεου λογαριασμού, εφόσον μετά το κλείσιμο παύουν να συντρέχουν οι έννομες συνέπειες της συμφωνίας των μερών για εισαγωγή των απαιτήσεών τους σε αλληλόχρεο λογαριασμό και ιδίως η αρχή του αδιαιρέτου των εισαγόμενων απαιτήσεων.

ΣΤ.3 Το ζήτημα της κατάσχεσης απαιτήσεως από το οριστικό κατάλοιπο του αλληλόχρεου λογαριασμού

Όσον αφορά το ζήτημα του κατασχετού εις χείρας της τράπεζας της μελλοντικής απαιτήσεως του καθού η εκτέλεση από το τυχόν πιστωτικό κατάλοιπο που θα εμφανισθεί κατά το οριστικό κλείσιμο του αλληλόχρεου λογαριασμού, δεν μπορούν να εγερθούν σοβαρές επιφυλάξεις²⁶⁰. Συντρέχουν εδώ όλες οι

²⁵⁷ Σχετικά βλ. Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64. αριθ. 361, σελ. 909, Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982 παρ. 444-3, σελ. 1286. Για την ανάλογη περίπτωση του λογαριασμού που τηρείται μετά την επέλευση λόγου λήξεως τρέχοντος λογαριασμού ή γύρου βλ. Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 227. Πρβλ. αντί πολλών Κουζιώρη, «Κατάσχεση στα χέρια Τράπεζας ως τρίτης», ΕπιστΕπετΔΣΘ 1994, σελ. 239 επ.

²⁵⁸ Για τη λήξη της έννομης σχέσης του αλληλόχρεου λογαριασμού βλ. Κονδύλη Δ., ό.π., σελ. 33 επ., Βελέντζα Ι., ό.π., σελ. 57 επ., Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», ό.π., σελ. 178 επ., τον ίδιο, «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 186 επ.

²⁵⁹ Σχετικά με την περίπτωση αυτή βλ. το ιστορικό της ΑΠ 1540/2000, Δ 2001, σελ. 529 με σημ. Κ. Μπέη, όπως αυτό προκύπτει σε συνδυασμό με την έκθεση του εισηγητή Αρεοπαγίτη: Την 23.12.1997, δηλαδή μετά το κλείσιμο του αλληλόχρεου λογαριασμού, που έγινε την 29.9.1997 και την εξόφληση του χρεωστικού καταλοίπου του, που έγινε την 22.12.1997, κοινοποιήθηκε στην τράπεζα κατασχετήριο εις χείρας της, ως τρίτης, των εις βάρος της υφιστάμενων και μελλοντικών απαιτήσεων του καθού η εκτέλεση. Η τράπεζα προέβη την 31.12.1997 στην κατ' άρθρο 985 ΚΠολΔ δήλωση, αναφέροντας ότι κατά την ημερομηνία κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου σε αυτήν (23.12.1997) δεν υπήρχε απαίτηση του οφειλέτη και ότι θα δέσμευε τυχόν μελλοντική απαίτηση του τελευταίου εναντίον της. Πράγματι, την 08.01.1998 η τράπεζα προέβη σε δεύτερη (καταφατική) δήλωση, αναφέροντας ότι πλέον, δυνάμει της από 31.12.1997 εντολής άλλης τράπεζας, ο καθού η εκτέλεση είχε αποκτήσει απαίτηση, την οποία και δέσμευσε.

²⁶⁰ Βλ. υπέρ του ανεπιφύλακτα κατασχετού του μελλοντικού καταλοίπου του αλληλόχρεου λογαριασμού Κιάντου – Παμπούκη Α., ό.π., σελ. 74 επ., Παμπούκη Κ., ό.π., σελ. 563 με αναφορά στην παλαιότερη αμφισβήτηση, που ξεκινούσε από την αδυναμία εκ των προτέρων προβλέψεως του οριστικού

προϋποθέσεις του κατασχετού μελλοντικών απαιτήσεων, δεδομένου μάλιστα ότι η συγκεκριμένη έννομη σχέση, από την οποία θα πηγάσει η απαίτηση που κατάσχεται, έχει σαφώς γεννηθεί σε χρόνο προγενέστερο της επιβολής της κατασχέσεως. Μάλιστα, όταν πρόκειται για τραπεζικό αλληλόχρεο λογαριασμό, όπως εν προκειμένω, επειδή η σχετική σύμβαση καταρτίζεται εγγράφως, δεν τίθεται καν ζήτημα αμφισβήτησεως του αντίστοιχου χρόνου, δηλαδή της προγενέστερης της κατασχέσεως γεννήσεως της έννομης σχέσεως από την οποία θα απορρέει η μελλοντική απαίτηση που κατάσχεται²⁶¹. Στην πράξη, βέβαια, εάν επιβληθεί κατάσχεση σε κατάθεση σε αλληλόχρεο λογαριασμό, το πιθανότερο είναι να μην εμφανισθεί πιστωτικό κατάλοιπο υπέρ του καθού η εκτέλεση, γεγονός που στερεί την πρακτική αξία από την παραπάνω δυνατότητα του δανειστή²⁶². Τέλος, χαρακτήρα κατασχέσεως μελλοντικής απαιτήσεως έχει και η κατάσχεση εκείνη που αφορά στο κατάλοιπο του αλληλόχρεου λογαριασμού, όταν υπάρχει συμφωνία ότι το κατάλοιπο αυτό δε θα είναι αμέσως απαιτητό με το κλείσιμο του λογαριασμού αλλά, κατ' εξαίρεση, επιτρεπτή ωστόσο, θα είναι απαιτητό μόνο μετά την πάροδο ορισμένης προθεσμίας με αφετηρία την ημερομηνία κλεισίματος²⁶³.

Z. Δυνατότητες πληροφόρησης του δανειστή και περιουσιακή διαφάνεια του οφειλέτη

Το ζήτημα του δικαιώματος του δανειστή για πληροφόρηση ως προς τις καταθέσεις του οφειλέτη μετά τη θέση σε ισχύ του άρθρου 24 Ν. 2915/2001, αντιμετωπίστηκε από την θεωρία²⁶⁴ κατά τρόπο διαφοροποιημένο. Κατά την ορθότερη αντίληψη²⁶⁵, το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δεν επιτρέπει την

καταλοίπου, Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 170, 184. Για τη δυνατότητα συντηρητικής κατασχέσεως του μελλοντικού καταλοίπου βλ. Σαμαρτζή Β., ό.π., ΕΕ 1982, σελ. 445, 459.

²⁶¹ Γενικά, πάντως, δεν είναι απαραίτητη η τυπικά και μάλιστα έγγραφη κατάρτιση της συμβάσεως αλληλόχρεου λογαριασμού αλλά η σχετική βούληση των μερών μπορεί να συνάγεται και σιωπηρά.

²⁶² Βλ. Γέσιου- Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθ. 361, σελ. 909.

²⁶³ Για το επιτρεπτό μίας τέτοιας συμφωνίας βλ. Κονδύλη Δ., ό.π., σελ. 20 επ.

²⁶⁴ Κατά τον Μάζη Π., «Θέματα αστικού, εμπορικού και δικονομικού δικαίου», ό.π., τ. ΙΙ, σελ. 267-275, τόσο από τον σκοπό του νομοθέτη όσο και από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 24 Ν. 2915/2001 συνάγεται η αξίωση του δανειστή που έχει δικαίωμα κατασχέσεως να ζητήσει την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις καταθέσεις του οφειλέτη του. Σχετικά βλ. Κουτσούκη Δ. σε Κοτσίρη Λ./ Τριανταφυλλάκη Γ./ Γραμματικά Γ., Συνήγορος 2001, σελ. 259 επ.. Επίσης, Βαθρακοκοίλη Β., «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνευτική – Νομολογιακή ανάλυση (κατ' άρθρο), Οι τροποποιήσεις έως τον ν. 2915/2001», Συμπλ. Τόμος, 2001, σελ. 942 επ., κατά τον οποίο η επίδοση απλώς του εκτελεστού τίτλου στην τράπεζα ενεργοποιεί την υποχρέωσή της για παροχή πληροφοριών στον δανειστή. Αντίθετα, κατά την Γέσιου – Φαλτσή Π., Δ 2002, ό.π., σελ. 421 (448 επ.), υποχρέωση της τράπεζας για παράκαμψη του απορρήτου των καταθέσεων υφίσταται, κατά το άρθρο 24 Ν. 2915/2001, μόνον όταν της κοινοποιείται κατασχετήριο και όχι όταν απλώς υποβάλλεται αίτημα του δανειστή, που έχει πρόθεση κατασχέσεως, για παροχή πληροφοριών σχετικά με τις καταθέσεις του οφειλέτη του.

²⁶⁵ Γέσιου – Φαλτσή Π., Δ 2002, ό.π., σελ. 448 επ., η ίδια, «Δικαίωμα αποδείξεως και Τραπεζικό απόρρητο», ΕλλΔνη 2009, σελ. 419 επ., ΕφΘεσ 1013/2011 ΕΠολΔ 2012, σελ. 395. Κατά τον Ψυχομάνη Σ., ΔΕΕ 2002, ό.π., σελ. 473-475, τον ίδιο, «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», ό.π., σελ. 193 επ., τον ίδιο, «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 168 επ., η συνταγματική κατοχύρωση του τραπεζικού απορρήτου δεν επιτρέπει την άρση του, παρά μόνο όταν, μεταξύ άλλων, αυτό επιβάλλεται από την αρχή της αναλογικότητας. Άρα, κατά την άποψη αυτή, το απόρρητο των καταθέσεων αίρεται, μόνον όταν επισπεύδεται ήδη αναγκαστική εκτέλεση από τον δανειστή, δηλαδή όταν η τράπεζα καλείται να απαντήσει στο κατασχετήριο που της επιδόθηκε. Και στο γαλλικό δίκαιο γίνεται δεκτό ότι δεν αρκεί η απλή επίδειξη του κατασχετηρίου στην τράπεζα αλλά

αναγνώριση υποχρέωσης της τράπεζας για παροχή πληροφοριών στον δανειστή, ο οποίος δεν προχώρησε στην επιβολή κατασχέσεως εις χείρας της τράπεζας, ακόμη και εάν έχει τα «προσόντα» (εκτελεστό τίτλο) για κάτι τέτοιο. Δεν παρέχεται συνεπώς γενική αξίωση στο δανειστή να ζητήσει πληροφορίες ως προς τους τηρούμενους λογαριασμούς του οφειλέτη του. Η ρύθμιση τόσο του άρθρου 24 Ν. 2915/2001 όσο και του άρθρου 985 παρ. 5 ΚΠολΔ (όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015), υποχρεώνει απλώς την Τράπεζα να προβεί σε εμπρόθεσμη δήλωση, κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ στο πλαίσιο της θεσμοθετημένης διαδικασίας του ΚΠολΔ για την κατάσχεση στα χέρια τρίτου²⁶⁶. Μία τέτοια υποχρέωση, άλλωστε, δεν μπορεί να θεμελιωθεί στον σκοπό του νομοθέτη, που ήταν απλώς και μόνο να διευκρινισθεί ότι το ειδικό τραπεζικό απόρρητο των άρθρων 1, 2 και 3 του ΝΔ 1059/1971 δεν αρκεί για την απαλλαγή της τράπεζας από την υποχρέωση υποβολής δηλώσεως, όταν της κοινοποιείται κατασχετήριο. Η άρση, όπως σημειώθηκε, του ειδικού τραπεζικού απορρήτου είναι περιορισμένης έκτασης, καθόσον αυτή εκτείνεται μόνο έναντι του δανειστή που έχει δικαίωμα κατάσχεσης της περιουσίας του δικαιούχου (φυσικού ή νομικού προσώπου) της κατάθεσης και μόνο για το χρηματικό ποσό που απαιτείται για την ικανοποίησή του²⁶⁷. Εξάλλου, η σύνδεση της υποχρέωσης της τράπεζας για πληροφόρηση με την απλή υποβολή σχετικού αιτήματος από τον δανειστή ή την εκ μέρους του κοινοποίηση αντιγράφου του εκτελεστού τίτλου δεν φαίνεται να συνεπάγεται ουσιαστικό όφελος για τον δανειστή, δεδομένου ότι οι έννομες συνέπειες της κατασχέσεως και ιδίως η αδυναμία εξοφλήσεως συναρτώνται αποκλειστικά προς την επίδοση κατασχετηρίου στον τρίτο²⁶⁸.

Διαφορετικό είναι, ωστόσο, το ζήτημα ότι η αποτελεσματική κατοχύρωση του δικαιώματος δικαστικής προστασίας άρα και του δικαιώματος αναγκαστικής εκτελέσεως, θα συνηγορούσε ώστε να αναπτυχθεί νομοθετική πρωτοβουλία για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με το δικαίωμα του δανειστή να λάβει όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την ικανοποίηση της απαιτήσεώς του με αναγκαστική εκτέλεση, συμπεριλαμβανομένης της κατασχέσεως τραπεζικών καταθέσεων του οφειλέτη του. Όσο, όμως, μία τέτοια πρωτοβουλία δεν έχει αναληφθεί, δεν υφίσταται σχετική υποχρέωση της τράπεζας για πληροφόρηση του δανειστή. Μία κάποια λύση για τον δανειστή θα λέγαμε ότι αποτελεί η προσφυγή στη διαδικασία του άρθρου 952 ΚΠολΔ²⁶⁹ για τον βεβαιωτικό όρκο. Εάν το σχετικό αίτημα γίνει εν τέλει δεκτό, ο οφειλέτης είναι υποχρεωμένος να συμπεριλάβει στον κατάλογο που θα υποβάλει και τις τυχόν καταθέσεις του σε τράπεζα. Ωστόσο, η ιδιαίτερη φύση των εν λόγω καταθέσεων, ως περιουσιακού στοιχείου που είναι δυνατό να μεταβιβασθεί, επιβαρυνθεί ή και να εξαφανισθεί με ιδιαίτερη ευχέρεια, δε φαίνεται να καθιστά τον βεβαιωτικό όρκο πραγματικά

απαιτείται επίδοσή του, προκειμένου να ενεργοποιηθεί η υποχρέωση της τράπεζας για παράκαμψη του τραπεζικού απορρήτου.

²⁶⁶ Βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., «Δικαίωμα αποδείξεως και Τραπεζικό απόρρητο», ΕλλΔνη 2009, σελ. 419 επ., ΕφΘεσ 1013/2011 ΕΠολΔ 2012, σελ. 395.

²⁶⁷ ΑΠ 1022/2011 ΧρΙΔ 2012, σελ. 288 επ., ΑΠ 1241/2008 Δ 39, σελ. 1068, ΕφΘεσ 702/2005 Αρμ 2006, σελ. 1226, με παρατ. Δ Χατζημιχαήλ, ΠΠΠειρ 2447/2014 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΘεσ 9473/2011 ΕΕμπΔ 2012, σελ. 108.

²⁶⁸ Βλ. Γέσιου – Φαλτσή Π., Δ 2002, ό.π., σελ. 421, 449.

²⁶⁹ Όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου ογδού του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015

αποτελεσματικό μέσο ενημερώσεως του δανειστή.

Η. Η στάση της Τράπεζας σε περίπτωση τήρησης περισσότερων λογαριασμών του οφειλέτη – καθού η εκτέλεση

Όπως γίνεται εύκολα κατανοητό από τα όσα αναφέρθηκαν μέχρι τώρα, σε περίπτωση περισσότερων ατομικών καταθέσεων του καθού η εκτέλεση, θα πρέπει να δεσμεύονται τόσες καταθέσεις, ώστε να συμπληρώνεται το ποσό εκείνο για το οποίο επιβλήθηκε η κατάσχεση²⁷⁰. Η μη υπέρβαση του αναγκαίου για την ικανοποίηση του κατασχόντος δανειστή μέτρου, αν και σχεδόν αυτονόητη, ενόψει και της αρχής της αναλογικότητας²⁷¹, προκύπτει σήμερα και από τη διατύπωση του άρθρου 24 ν. 2915/2001 με αποτέλεσμα να μην είναι απαραίτητη η επίκληση της γενικής διατάξεως του άρθρου 951 παρ. 2 ΚΠολΔ. Αντίθετα, η προσφυγή του καθού η εκτέλεση στην τελευταία αυτή διάταξη είναι σκόπιμη, όταν ο δανειστής προχωρεί παράλληλα σε κατάσχεση άλλων περιουσιακών στοιχείων του ή όταν προβαίνει σε κατάσχεση καταθέσεων του σε περισσότερες τράπεζες, ιδίως με τη μορφή της κατασχέσεως και μελλοντικών απαιτήσεων.

Η ανάγκη προστασίας, όμως, του καθού η εκτέλεση ανακύπτει κυρίως σε περίπτωση πλειονότητας ετεροειδών καταθέσεων με μοναδικό δικαιούχο τον καθού η εκτέλεση, οπότε η τράπεζα οφείλει να επιδιώξει την ικανοποίηση του δανειστή από εκείνην την κατάθεση, η δέσμευση της οποίας θα επιφέρει τις λιγότερο επαχθείς συνέπειες για τον πελάτη της – καταθέτη. Εάν, επομένως, υφίστανται επ' ονόματι του καθού η εκτέλεση περισσότεροι ατομικοί λογαριασμοί, από τους οποίους λ.χ. άλλοι είναι απλοί λογαριασμοί ταμειευτηρίου και άλλοι επενδυτικοί λογαριασμοί²⁷², η τράπεζα οφείλει, για ευνόητους λόγους

²⁷⁰ Βλ. σχετικά Μάζη Π., ό.π., «Θέματα αστικού, εμπορικού και δικονομικού δικαίου», 2003, Τόμος ΙΙ, σελ. 267 επ., 277 επ.

²⁷¹ Βλ. Κοσιρή Λ., ό.π., Τιμητικός Τόμος Κ. Μπέη, Τόμος Δ', 2003, σελ. 2931 επ., 2936. Γενικά για την αρχή της αναλογικότητας στην περίπτωση της κατασχέσεως τραπεζικών καταθέσεων θα λέγαμε ότι η αρχή αυτή επιβάλλει την απόλυτη εξάρτηση του βαθμού, κατά τον οποίο αίρεται το απόρρητο, από το ποσό της επιδιωκόμενης απαιτήσεως του κατασχόντος δανειστή. Το τραπεζικό απόρρητο, συνταγματικά κατοχυρωμένο, πρέπει να επιβιώνει, όταν η παράκαμψή του δεν είναι εντελώς απαραίτητη για την αποτελεσματική ικανοποίηση του δανειστή, δηλαδή όταν η υποχώρηση του απορρήτου δεν είναι απολύτως αναγκαία για την αποτελεσματική προστασία του επίσης συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος αναγκαστικής εκτελέσεως του δανειστή. Άλλωστε, ο ίδιος ο δανειστής, μέσω της αναφοράς του ποσού για το οποίο επιβάλλεται η κατάσχεση, καθορίζει το μέτρο, κατά το οποίο θα υποχωρήσει το απόρρητο των καταθέσεων του οφειλέτη του. Τυχόν άρση του απορρήτου ή/και δέσμευση των καταθέσεων του καθού σε μεγαλύτερο βαθμό από όσο είναι πραγματικά απαραίτητο για την πλήρη ικανοποίηση του κατασχόντος δανειστή θα μπορούσε να έχει εξαιρετικά δυσμενείς και, κυρίως, άδικες συνέπειες για τον καθού, ιδίως εν όψει της τεράστιας διαδόσεως των συναλλαγών που διενεργούνται μέσω τραπεζικών λογαριασμών. Άλλωστε, είναι χαρακτηριστικό ότι, ακόμη και όταν υποχωρεί η αρχή της αναλογικότητας με την έννοια της δεσμεύσεως καταθέσεων του καθού, το ύψος των οποίων υπερβαίνει το ποσό της κατασχέσεως, πάντως αυτή η δέσμευση, ανεξάρτητα από τις αντικειμενικές δυσχέρειες που συνεπάγεται, είναι εξ αρχής περιορισμένη χρονικά. Για τα παραπάνω ζητήματα και ιδίως για τα συμφέροντα που εξυπηρετεί το τραπεζικό απόρρητο και ειδικότερα το απόρρητο των καταθέσεων βλ. Καστριώτη Ι., ό.π., Digesta 4 (χεμ. εξαμ. 2000-2001), σελ.28, 29 επ., Μοσχούρη – Τοκμακίδου, «Τραπεζικό απόρρητο. Ένας θεσμός υπό διωγμόν», ΕπισκεΔ 2004, σελ. 578 επ.

²⁷² Πάντως, για τη μη υπαγωγή στο ειδικό τραπεζικό απόρρητο και το κατασχέτο των μεριδίων ή κλασμάτων μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων, δηλαδή των αντίστοιχων ονομαστικών τίτλων που εκδίδονται από Α.Ε. διαχειρίσεως και παραδίδονται δυνάμει παρακαταθήκης σε τράπεζα, η οποία ενεργεί ως απλή εντολοδόχος

και προς το συμφέρον πάντοτε του πελάτη της, να δεσμεύσει τους λογαριασμούς ταμειευτηρίου, δεδομένου ότι η ρευστοποίηση των τίτλων ενδέχεται, ως γνωστόν, να αποβεί εις βάρος του δικαιούχου λόγω της αναπόφευκτης αβεβαιότητας ως προς το προϊόν της ρευστοποιήσεως.

Τέλος, υπενθυμίζεται ο χαρακτηρισμός της καταθέσεως χρημάτων ως ανώμαλης παρακαταθήκης, ώστε, σε περίπτωση αμφιβολίας, η κατάθεση να λογίζεται ως δάνειο, εάν ο θεματοφύλακας διατηρεί την εξουσία να χρησιμοποιεί τα χρήματα (άρθρο 830 ΑΚ). Έτσι, η Τράπεζα γίνεται κυρία των κατατεθειμένων χρημάτων και δικαιούται να τα χρησιμοποιήσει ως ίδια, υποχρεούμενη απλώς να αποδώσει στον καταθέτη, κατά τον δέοντα χρόνο, άλλα χρήματα ίδιας ποσότητας, πλέον των προβλεπόμενων τόκων. Στο μέτρο, λοιπόν, που δεν υφίσταται ζημία ο καταθέτης, η τράπεζα είναι, κατ' αρχήν, με βάση και τους όρους της συμβάσεως ανοίγματος λογαριασμού, ελεύθερη να προβαίνει σε μεταφορές ποσών από τον ένα λογαριασμό σε άλλον, χωρίς να απαιτείται συναίνεση του καταθέτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ

Η κατάσχεση εις χείρας τραπεζικού πιστωτικού ιδρύματος ως τρίτου, συντελείται με την επίδοση προς αυτό και προς εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση εγγράφου, το οποίο πρέπει να περιέχει σωρευτικά τα οριζόμενα στα άρθρα 118 και 983 παρ. 1 ΚΠολΔ στοιχεία²⁷³. Το έγγραφο αυτό, το οποίο αποκαλείται από τον ίδιο τον νόμο «κατασχετήριο», θα πρέπει μάλιστα να επιδοθεί στον καθού η εκτέλεση το αργότερο μέσα σε οκτώ ημέρες, αφοτου γίνει η επίδοση στον τρίτο, αλλιώς η κατάσχεση είναι άκυρη (αρ. 983 παρ.2 ΚΠολΔ)²⁷⁴. Η δια του κατασχετηρίου επιβολή της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου αποτελεί τον αποκλειστικό τρόπο και τύπο επιβολής αυτής και συνιστά, σε συνδυασμό με την κοινοποίησή του στον τρίτο, συστατικό τύπο της επιβαλλόμενης κατάσχεσης. Η κατ' άλλον τρόπο επιβαλλόμενη κατάσχεση, χωρίς δηλαδή επίδοση κατασχετηρίου, είναι ανυπόστατη²⁷⁵. Η επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου, σε αντίθεση με τη σύνταξη αυτού²⁷⁶ αποτελεί

έναντι της εντολέως και εκδότριας του τίτλου Α.Ε. Σχετικά βλ.. ΜονΠρΠειρ 3510/1993, Δ 1994, σελ. 863 και Μούζουλα Σ., «Αμοιβαία κεφάλαια, κατάθεση σε κοινό λογαριασμό και τραπεζικό απόρρητο», γνwm., ΔΕΕ 1996, σελ. 1041 επ. Για τη μη εφαρμογή του άρθρου 24 ν. 2915/2001 στα αμοιβαία κεφάλαια βλ. Γέσιου- Φαλτσή Π., ό.π., Δ 2002, σελ. 421, 423. Κατά την ΜΠΑ 6338/2000, ΔΕΕ 2001, σελ. 83 με σημ. Μούζουλα Σ., αν και τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, λόγω της κατ' άρθρο 19 παρ. 5 ν. 1969/1991 αδυναμίας συμβατικής μεταβιβάσεώς τους, δεν κατάσχονται, είναι πάντως νόμιμη η κατά τα άρθρα 1022 επ. ΚΠολΔ κατάσχεση του δικαιώματος εξαγοράς των εν λόγω μεριδίων. Για το ζήτημα του κατασχετού και της διαδικασίας κατασχέσεως μεριδίου αμοιβαίου κεφαλαίου βλ. και Παμπούκη Κ., «Κατάσχεση του μεριδίου αμοιβαίου κεφαλαίου», ΕπισκεΔ 2003, σελ. 639 επ. και τον ίδιο, «Αμοιβαίο εφάλαιο και μερίδιο αμοιβαίου κεφαλαίου», ΕπισκεΔ 2002, σελ. 641 επ. για τη νομική φύση του αμοιβαίου κεφαλαίου.

²⁷³ Βλ. ΜΠρΠρεβ 69/2013 ΔΕΕ 2013, σελ. 614, ΕΠολΔ 2013, σελ. 541.

²⁷⁴ Δεν τίθεται θέμα τήρησης του οκταημέρου και δεν παράγεται ακυρότητα, όταν η επίδοση του κατασχετηρίου στον καθού γίνεται πριν από την επίδοση αυτού στον τρίτο ΑΠ 197/2005, ΕλλΔνη 2006, σελ. 477, ΕφΘες 3043/2007, ΕΠολΔ 2008, σελ. 587 με σημ. Π. Γιαννόπουλου

²⁷⁵ ΕφΑΘ 5494/2008, ΕΠολΔ 2010, σελ. 538. Ανυπόστατη είναι και η κατάσχεση στα χέρια τρίτου όταν επιβάλλεται με έκθεση κατασχέσεως του δικαστικού επιμελητή βλ. Μπρίνια Ι. ΙΙΙ, ό.π. άρθρο 983, σελ. 1320

²⁷⁶ Βλ. ΑΠ 884/2010 ΕλλΔνη 2011, σελ. 758, ΝοΒ 2011, σελ. 754.

διαδικαστική πράξη της αναγκαστικής εκτελέσεως²⁷⁷. Αμφιλεγόμενο είναι ωστόσο το ζήτημα, αν η επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ' ου (άρθρο 983 παρ. 2 ΚΠολΔ), αποτελεί στοιχείο του λεγόμενου «ειδικού» πραγματικού της εν λόγω διαδικαστικής πράξης και συνεπώς όρο του υποστατού ή, αντιθέτως, αν η ίδια αυτή επίδοση συνιστά στοιχείο του «γενικού» πραγματικού και συνεπώς προϋπόθεση του κύρους της κατάσχεσης²⁷⁸. Κατά την κρατούσα²⁷⁹ άποψη, η κατάσχεση εις χείρας τρίτου πραγματώνεται με μόνη την κοινοποίηση του κατασχετηρίου προς τον τρίτο. Το σύστημα της διπλής επιδόσεως τροποποιήθηκε δυνάμει του ν.δ. 958/1971, ώστε εφεξής η επίδοση του κατασχετηρίου στον καθού η εκτέλεση να αποτελεί προϋπόθεση του κύρους και όχι του υποστατού της κατάσχεσης. Η κατάσχεση που επιβλήθηκε με επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο, χωρίς να επακολουθήσει επίδοση στον καθού, παράγει έννομες συνέπειες μέχρι να ακυρωθεί με δικαστική απόφαση. Αν η επίδοση του κατασχετηρίου στον καθού βραδύνει και δεν πραγματοποιηθεί μέσα σε οκτώ (8) ημέρες από την επίδοσή του στον τρίτο, η κατάσχεση είναι μεν υποστατή, καθίσταται, όμως, άκυρη και ακυρώνεται μέσω της ανακοπής κατά της εκτελέσεως (αρ. 933 ΚΠολΔ), χωρίς την επίκληση και απόδειξη δικονομικής βλάβης (αρ. 159 παρ.1 ΚΠολΔ)²⁸⁰. Η κοινοποίηση του κατασχετηρίου αυτού

²⁷⁷ Βλ. ΜΠρΛιβ 144/2012 ΕφΑΔ 2013, σελ. 1127.

²⁷⁸ Για την επιχειρηματολογία υπέρ της άποψης ότι η επίδοση κατασχετηρίου στον καθ' ου συνιστά στοιχείο του γενικού πραγματικού, και συνεπώς η κατάσχεση εις χείρας τρίτου συντελείται με μόνη την επίδοση στον τρίτο (ως στοιχείο του ειδικού πραγματικού) βλ. Κολοτούρο Π., «Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου», ΕΠολΔ 2016, σελ. 128-133.

²⁷⁹ Πρβλ. Καστριώτη Ι., «Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου», τομ. ΙΙ, 2009, σελ. 23 επ., τον ίδιο, «Η έναρξις της προθεσμίας προς υποβολήν δηλώσεως τρίτου Αρμ 33 (1979)», σελ. 214, τον ίδιο, «Αι πλημμέλειαι των διατάξεων του ΚΠολΔ περί των συνεπειών της κατασχεσεως εις χείρας τρίτου κ.λπ.», Αρμ 37 (1983), σελ. 450, τον ίδιο, «Επί κατασχεσεως του δανειστού εις τας ιδίας εαυτού χείρας ως τρίτου απαιτείται επίδοσις του κατασχετηρίου και εις εαυτόν», Αρμ 36 (1982), σελ. 471, Βαθρακοκοίλη Β., ό.π., άρθρο 983, σελ. 74, Κουσουλή Κ., «Απόρρητο και δυνατότητες κατασχεσεως», ΕλλΔνη 39 (1998), σελ. 768 (770). Μητσόπουλο Γ., «Κατάσχεση στα χέρια τρίτου κ.λπ.» (γνμδ), ΕλλΔνη 25 (1984), σελ. 18 (20). Μπέη Κ., «Μαθήματα πολιτικής δικονομίας – Αναγκαστική Εκτέλεση», 2^η έκδ., Αθήνα 1984, παρ. 25.6.3γ σελ. 236. Τον ίδιο, Παρατηρήσεις υπό την ΜονΠρωτΑθ 11410/1976, Δ 9 (1978), σελ. 562 (567). Μπρίνια Ι., «Αναγκαστική εκτέλεσις, τομ. ΙΙΙ», 2^η έκδ., 1980, άρθρον 983 παρ. 448β σελ. 1321 επ., Ποδημάτα, «Ζητήματα από την κατάσχεση στα χέρια του τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ», ΕλλΔνη 41 (2000), σελ. 1517 (1521 επ.). Έτσι και η κρατούσα στη νομολογία γνώμη, για την οποία βλ. ενδεικτ. ΟΛΑΠ 3/1993 ΝοΒ 43 (1995), σελ. 223 (224), ΑΠ 197/2005 ΤΝΠ. ΑΠ 347/2013 ΕφΑΔ 2013,796, ΑΠ 197/2005 Νομολογία, ΕφΘες 1189/2014 ΕλλΔνη 55 (2014), σελ. 1453, ΜΕΦΑΘ 1536/2013 ΕφΑΔ 2013,909 επ., με αντιθ. Παρατ. Ι. Μιχαηλίδη, σελ. 912 επ., ΕΦΑΘ 5494/2008 ΕΠολΔ 3 (2010), σελ. 538 (539), ΕΦΑΘ 3043/2007 ΕΠολΔ 1 (2008), σελ. 587 (588). ΕΦΑΘ 937/2004 ΝοΒ 52 (2004), σελ. 1411 (1414 επ.), ΕΦΠειρ 727/1984, ΠειρΝ 1984, σελ. 283, ΜΠΑ 1056/2003 ΕλλΔνη 46 (2005), σελ. 286 (287). ΕΠολΔ 2010, σελ. 538, ΜΠΑΘ 7438/1992, ΑρχΝ 1994, σελ. 318, ΜΠρΡοδ 2616/2006 ΝΟΜΟΣ, κατά την οποία η επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον τρίτο αποτελεί συστατική της κατάσχεσης διαδικαστική πράξη, ενώ η επίδοσή του στον καθού οφειλέτη ανάγεται σε προϋπόθεση του κύρους της κατάσχεσης, ΕιρΚαλαυρίας 21/2007 ΑρχΝ 2009, σελ. 224.

²⁸⁰ Βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., «Αναγκαστική Εκτέλεση, Ειδικό Μέρος», εκδ. 2001, παρ. 64, σελ. 753-755, η ίδια, «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά τον ν. 2915/2001», Δ 2002, σελ. 421-454., Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 321, σελ. 648, Μάζης Π., «Μερικές σκέψεις για την κατάσχεση σε χέρια τρίτου (και ιδιαίτερα σε Τράπεζα ως Τρίτη)», ΔΕΕ 3 (1997) σελ. 455 επ. (459), Μπέης Κ., Παρατηρήσεις στην ΕΦΠειρ 869/2006 Δ 39, σελ. 82-83, Νίκας Ν., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως ΙΙ, Ειδικό Μέρος» (2012), παρ. 59, σελ. 647 επ. (648), Νικολόπουλος Γ., «Αναγκαστική Εκτέλεση», εκδ. Β' (2012), σελ. 434, βλ. από τη νομολογία ενδεικτικά ΑΠ 1078/2008 Δ 2008, σελ. 913 επ., με παρατ. Γ. Μωράτη, ΕΦΠειρ 869/2006 Δ 2008, σελ. 74 επ., ΕΦΑΘ 5616/1978 ΝοΒ 27 (1979), σελ. 791, ΕΦΑΘ 6431/1975 Αρμ. Λ', σελ. 518, ΕΦΑΘ 5916/1978 ΝοΒ 27, σελ. 791, ΠΠΘες 2080/1973 ΝοΒ 21, σελ. 1248, ΜΠρΛιβ 144/2012 ΕφΑΔ 2013, σελ. 1127.

στον καθού η εκτέλεση δεν αποτελεί λοιπόν συστατικό στοιχείο της κατασχέσεως, αλλά πρόσθετη διαδικαστική πράξη του κύρους της κατασχέσεως²⁸¹. Κατ' άλλη όμως εκδοχή²⁸², η κατάσχεση θεωρείται ως συντελεσθείσα με την κοινοποίηση του κατασχετηρίου εγγράφου τόσο στον τρίτο όσο και στον καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη διαφορετικά θα πρέπει να θεωρηθεί αυτή ανυπόστατη²⁸³. Το ζήτημα έχει πρακτική σημασία για την έναρξη της προθεσμίας του άρθρου 934 παρ. 1 α' ΚΠολΔ, μέσα στην οποία πρέπει να ασκηθεί κατά του κύρους της αναγκαστικής κατασχέσεως εις χείρας τρίτου ανακοπή από τον καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη²⁸⁴ και η οποία αρχίζει από την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον οφειλέτη-καθού η κατάσχεση²⁸⁵. Δεν τίθεται, πάντως, ζήτημα τήρησης της οκταήμερης (8) προθεσμίας και δεν προκαλείται ακυρότητα, όταν η επίδοση του κατασχετηρίου στον καθού η κατάσχεση-οφειλέτη διενεργείται πριν από την επίδοσή του στον τρίτο²⁸⁶. Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της οκταήμερης (8) προθεσμίας, ο επισπεύδων δανειστής οφείλει να προβεί εκ νέου σε επίδοση προς τον τρίτο και να κοινοποιήσει εντός της νέας οκταήμερης (8) προθεσμίας το κατασχετήριο έγγραφο και προς τον καθού η εκτέλεση. Τυχόν παραβίαση της διατάξεως αυτής, κοινοποίηση δηλαδή του κατασχετηρίου στον καθ'ού μετά την πάροδο της ανω οκταήμερης προθεσμίας δεν επιδρά κατά τα ως άνω εκτεθέντα στο υποστατό, αλλά στο κύρος της αναγκαστικής κατάσχεσης, η οποία μπορεί να προσβληθεί από τον μεν καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη με την κατ' άρθρον 933 ΚΠολΔ ανακοπή²⁸⁷, από τον δε τρίτο ως ένσταση στην δίκη της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ ή με την γενική ανακοπή του άρθρου 583 έπ. του ΚΠολΔ σύμφωνα

²⁸¹ Στην άποψη αυτή έχει αντιταχθεί το επιχείρημα ότι η παρ. 2 του άρθρου 983 ΚΠολΔ, η οποία απειλεί ρητά με ποινή ακυρότητας (και όχι ανυποστάτου) τη μη εμπρόθεσμη επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον καθού η κατάσχεση-οφειλέτη, αναφέρεται στην τήρηση της προθεσμίας επίδοσης του κατασχετηρίου και όχι στην επίδοση καθεαυτή, η οποία, ως διακριτή διαδικαστική πράξη, αποτελεί, αυτοτελή προϋπόθεση του υποστατού της επιβαλλόμενης κατάσχεσης. Βλ. ΜΕΦΑΘ 1536/2013 ΕφΑΔ 2013, σελ. 909 επ., με παρατ. Ι. Μιχαηλίδη, σελ. 912 επ. Συνεπώς, προτού λάβει χώρα η επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου και προς τον καθού η εκτέλεση, η κατάσχεση δεν τελειούται, με αποτέλεσμα ο τελευταίος να μην υποχρεούται σε υποβολή της κατ' άρθρο 985 ΚΠολΔ δηλώσεως ΕφΑΘ 6431/1975, ό.π..

²⁸² Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή, «Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως, τομ. ΙΙ: Ειδικό μέρος», 2001, § 64 V 1^α αρ. 141 επ., σελ. 753 επ. Μάζη Π., «Μερικές σκέψεις για την κατάσχεση σε χέρια τρίτου», ΔΕΕ 3 (1997), σελ. 455 (459 επ.). Νίκα Ν., «Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως, τομ. ΙΙ: Ειδικό μέρος», 2012, § 59 VI 1 αρ. 69 επ., σελ. 647 επ. Νικολόπουλο Γ., «Αναγκαστική εκτέλεση», 2^η έκδ., 2012, σελ. 434, ο ίδιος σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, Ερμηνεία ΚΠολΔ, ΙΙ, 2000, άρθρο 983, αριθμ. 1, Ράμμο Γ., ό.π., ΙΙΙ, παρ. 465 ΙΙ Δ σελ. 1629. Τσικρικά Δ., ό.π., σελ. 262 επ. (267). Από τη νομολογία βλ. και ΕφΑΘ 5916/1978 ΝοΒ 27 (1979), σελ. 791. ΠΠΘες 2080/1973, ΝοΒ 21 (1973), σελ. 1248 (1249). ΜΠλιβαδ 62/1984, ΑρχΝ 37 (1986), σελ. 59 (60). ΕιρΑΘ 1908/1988, Δ 19 (1988), σελ. 584 (585), με αντίθ. παρατ. Ασημάκη-Χαρτοκόλλη.

²⁸³ Η άποψη αυτή, βρίσκει έρεισμα στην ίδια τη γραμματική διατύπωση του άρθρου 983 παρ. 1 ΚΠολΔ: «Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου γίνεται με επίδοση στον τρίτο και σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση εγγράφου», βλ. και άρθρ. 712 παρ. 1 ΚΠολΔ, όσον αφορά στη συντηρητική κατάσχεση στα χέρια τρίτου.

²⁸⁴ Ράμμος Γ., ό.π., ΙΙΙ, παρ. 465 σελ. 1629, Γέσιου Φαλτσή, ό.π., ΙΙ, παρ. 64 σελ. 753, Κεραμέας/Κονδύλης/Νίκας(-Νικολόπουλος Γ.), Ερμ. ΚΠολΔ ΙΙ, 2000, άρθρο 983 αριθμ. 1, ΑΠ 1195/2009 ΝΟΜΟΣ

²⁸⁵ Βλ. ΑΠ 1195/2009, ΝΟΜΟΣ

²⁸⁶ Βλ. από τη νομολογία ΑΠ 197/2005 ΕλλΔνη 47, σελ. 478, ΕφΘες 3043/2007, ΕΠολΔ 2008, σελ. 587 επ., με σημ. Π. Γιαννόπουλου.

²⁸⁷ Γέσιου Φαλτσή Π., ό.π., ΙΙ, παρ. 64 σελ. 753, Κεραμέας/Κονδύλης/Νίκας(-Νικολόπουλος Γ.), ό.π., άρθρο 983 αριθμ. 2, ΕφΑΘ 5916/1978, ΝοΒ 1979, σελ. 791.

και με το άρθρο 987 ΚΠολΔ.

Το κατασχετήριο έγγραφο, που αποτελεί δικόγραφο²⁸⁸, συντάσσεται από τον ίδιο τον επισπεύδοντα που δίνει εντολή στον δικαστικό επιμελητή για την επίδοσή του στον τρίτο και στον καθού η εκτέλεση. Σημειωτέον ότι το κατασχετήριο επιδίδεται απλώς από τον δικαστικό επιμελητή. Ο τελευταίος, επομένως, ενεργεί εδώ ως όργανο επιδόσεως και όχι ως όργανο εκτελέσεως²⁸⁹. Η έκθεση, την οποία συντάσσει ο δικαστικός επιμελητής, δεν συνιστά κατασχετήρια έκθεση, αλλά έκθεση επιδόσεως²⁹⁰ (αρ. 117, 139 ΚπολΔ). Αν κάποια από τις επιδόσεις αυτές ακυρωθεί, επειδή βαρύνεται από κάποια πλημμέλεια, ανατρέπονται οι συνέπειες της κατασχέσεως, αλλά και τα θεμέλιά της, αν σωρευθεί στη σχετική ανακοπή και αίτημα για την αναγνώριση της ανυπαρξίας της (αρ. 69 παρ. 1δ ΚπολΔ)²⁹¹. Τα ελαττώματα της επιδόσεως δεν έχουν την ίδια βαρύτητα με το εκπρόθεσμο της επιδόσεως στον καθού η εκτέλεση (αρ. 983 παρ.2 ΚπολΔ). Η απαγγελία της ακυρώσεως στην πρώτη περίπτωση προϋποθέτει δικονομική βλάβη (αρ. 159 παρ.3), όχι όμως και στη δεύτερη (αρ. 159 παρ.1)²⁹².

Δεύτερη κατάσχεση από τον ίδιο δανειστή για την αυτή απαίτηση επιτρέπεται, εφόσον ο δανειστής παραιτηθεί, ρητά ή σιωπηρά, με την επιβολή της δεύτερης κατάσχεσης και εντός της προθεσμίας άσκησης της κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ ανακοπής κατά της αρνητικής δήλωσης του τρίτου²⁹³. Εάν, πάντως, η αρχική κατάσχεση είναι ανυπόστατη ή άκυρη για οποιονδήποτε λόγο, η μεταγενέστερη χρονικά κατάσχεση καθίσταται έγκυρη, θεωρούμενη ως πρώτη και μόνη επιβληθείσα²⁹⁴.

²⁸⁸ Βλ. για την νομική φύση του κατασχετηρίου Γέσιου – Φαλτσή Π., II, ό.π., παρ. 64 αριθ. 146 επ., σελ. 757 επ., Μπρίνια Ι., III, ό.π., άρθρο 983 παρ. 448 επ., σελ. 1319 επ.

²⁸⁹ Π. Γέσιου-Φαλτσή, II, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 138

²⁹⁰ Βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ. 749.

²⁹¹ Βλ. Βαθρακοκοίλη Β. ό.π., άρθρο 983, σελ. 61, Π. Γέσιου- Φαλτσή, II, ό.π. παρ. 64 αριθμ. 143

²⁹² Κατά την ορθότερη άποψη, η επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο θα πρέπει να γίνεται και όταν η κατάσχεση επιβάλλεται από τον δανειστή στα ίδια του τα χέρια. Η επίδοση του κατασχετηρίου από τον δανειστή στον ίδιο του τον εαυτό αποτελεί, βέβαια, ανορθόδοξη μεθόδευση, συνίσταται, όμως, για λόγους ασφάλειας της διαδικασίας, καθώς η επίδοση αυτή αφητηριάζει τη διαδρομή των προθεσμιών των άρθρων 983 παρ.2, 984 παρ. 2, 985 παρ.1 και 934 ΚπολΔ. Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 651, Καστριώτη Ι., Αρμ. 1982, ό.π., σελ. 471 επ, ο ίδιος, II, ό.π., σελ. 17 επ., Βαθρακοκοίλης Β., ό.π., σελ. 59, Π. Γέσιου-Φαλτσή, II ό.π., παρ. 64, αριθμ. 145

²⁹³ Αρβανιτάκης Π., «Κύρος δεύτερης κατασχέσεως εις χείρας του ίδιου τρίτου από τον ίδιο κατάσχοντα για την αυτή απαίτηση (γνωμ.)», Αρμ 2002, Γνωμοδότηση, σελ. 1128.

²⁹⁴ Βλ. από τη νομολογία ΕφΑθ 6431/1975, ό.π., σελ. 519, ΜΠρΛιβαδ 144/2012 ΕφΑΔ 2013, σελ. 1127, κατά την οποία «Στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου μπορεί να εμφανιστούν κεκτημένα δικαιώματα, ως προς τα οποία έχει δημιουργηθεί αμετάκλητη ευνοϊκή δικονομική κατάσταση και τα οποία διατρέχουν τον κίνδυνο να θιγούν εξαιτίας της παραίτησης του δανειστή από την κατάσχεση. Εάν μετά την πρώτη κατάσχεση δεν επακολουθήσουν και άλλες κατασχέσεις, τότε είναι δυνατή η παραίτηση του δανειστή που έχει επιβάλλει την κατάσχεση στα χέρια τρίτου κατά πάντα χρόνο από την επιβολή αυτής μέχρι της όγδοης ημέρας απ' αυτής. Για την παραίτηση δεν απαιτείται καμία και από οποιονδήποτε συναίνεση, γιατί ουδενός τα δικαιώματα θίγονται, αλλά απλώς ο επισπεύδων «απαλλοτριό το εαυτού δικαίωμα». Μετά ταύτα, δεν είναι δυνατή, αλλά ούτε και νοητή, η παραίτηση του δανειστή που έχει επιβάλλει την κατάσχεση και τούτο λόγω της κατά το στάδιο τούτο επερχόμενης αναγκαστικής εκχώρησης που έχει ως συνέπεια το περιουσιακό αντικείμενο που έχει κατασχεθεί να περιέρχεται αμετάκλητα στην περιουσιακή σφαίρα του επισπεύδοντος και ειδικού διαδόχου του καθού η εκτέλεση».

Α. Φύση και αναγκαίο περιεχόμενο του κατασχετηρίου

Το κατασχετήριο αποτελεί ιδιωτικό διαδικαστικό έγγραφο της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου και μάλιστα δικόγραφο, με το οποίο επιχειρείται η πρώτη μετά την επίδοση της κατ' άρθρο 924 ΚΠολΔ επιταγής διαδικαστική πράξη της αναγκαστικής εκτελέσεως²⁹⁵, συνάμα δε και συστατικό στοιχείο της επιβαλλόμενης κατάσχεσης. Ως δικόγραφο συντάσσεται και υπογράφεται είτε αυτοπροσώπως από τον κατασχόντα δανειστή, ο οποίος έχει ικανότητα δικαστικής παράστασης, είτε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του²⁹⁶ και απαιτείται να περιλαμβάνει τα γενικά στοιχεία²⁹⁷ των δικογράφων, σύμφωνα με τη γενική ρύθμιση του άρθρου 118 ΚΠολΔ²⁹⁸, αρκεί αυτά να προσαρμόζονται στη φύση του ως διαδικαστική πράξη της επισπευδόμενης εκτέλεσης. Επιπρόσθετα, πρέπει να διαλαμβάνει και τα ειδικότερα στοιχεία που προβλέπονται στη διάταξη του άρθρου 983 παρ. 1 ΚΠολΔ. Πρέπει δε εξ αρχής και πριν προβούμε στην ανάλυση των επιμέρους αναγκαίων στοιχείων του κατασχετηρίου, να τονισθεί ότι το ζήτημα του ορισμένου του κατασχετηρίου ως προς την απαίτηση που επιδιώκεται να κατασχεθεί εμφανίζει ακόμη μεγαλύτερη σπουδαιότητα, εάν ληφθεί υπόψη ότι συνδέεται άμεσα με εκείνο του ορισμένου της ανακοπής που ασκείται, σύμφωνα με το άρθρο 986 ΚΠολΔ, από τον κατασχόντα δανειστή κατά της σιωπηρής ή ρητής αρνητικής δηλώσεως του τρίτου. Το κατασχετήριο λοιπόν κατά το άρθρο 983 παρ. 1 ΚΠολΔ πρέπει να περιέχει:

α) Ακριβή περιγραφή του εκτελεστού τίτλου και της απαιτήσεως, που στηρίζουν την κατάσχεση στα χέρια τρίτου (αρ. 983 παρ. 1α ΚΠολΔ). Ως ακριβής περιγραφή νοείται η αληθής και όχι η λεπτομερής περιγραφή²⁹⁹. Θα πρέπει, επομένως, να προσδιορίζεται το είδος του εκτελεστού τίτλου καθώς και να διευκρινίζεται το είδος και το ποσό της απαιτήσεως με μνεία και των πραγματικών της γεγονότων³⁰⁰.

β) Το ποσό για το οποίο επιβάλλεται η κατάσχεση (αρ. 983 παρ. 1β ΚΠολΔ). Υποδηλώνεται στη συγκεκριμένη περίπτωση τόσο η απαίτηση υπέρ της οποίας γίνεται η κατάσχεση όσο (και ιδίως) η απαίτηση που κατάσχεταται³⁰¹. Το κατασχόμενο ποσό θα πρέπει να αναλογεί στην απαίτηση του κατασχόντος. Ό,τι

²⁹⁵ Πρβλ. Αρβανιτάκη Π., «Κύρος δεύτερης κατασχέσεως εις χείρας του ίδιου τρίτου από τον ίδιο κατάσχοντα για την αυτή απαίτηση (γνωμ.)», Αρμ 2002, σελ. 1125-1126.

²⁹⁶ άρθρ. 97 παρ. 1 ΚΠολΔ.

²⁹⁷ Επισημαίνεται η ανάγκη όσο το δυνατόν πληρέστερης αναφοράς ιδίως των στοιχείων ταυτότητας του καθού η κατάσχεση, ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος συγχύσεως με τρίτα πρόσωπα. Βλ. σχετικά Κεραμέα –Κονδύλη –Νίκα (-Γ. Νικολόπουλο), «Ερμηνεία Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Συμπλήρωμα)», 2000, άρθρο 982 αριθ. 5, σελ. 114.

²⁹⁸ Για τα στοιχεία του κατασχετηρίου βλ. Φραγκίστα Χ., «Στοιχεία κατασχετηρίου εγγράφου επί αναγκαστικής κατασχέσεως εις χείρας τρίτου», γνωμ., Δ 1970, σελ. 174 επ., Καστριώτη Ι., ό.π., τ. Β', σελ. 373 επ., Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 983 παρ. 450, σελ. 1328 επ.

²⁹⁹ ΠρΑν. Σελ. 452

³⁰⁰ Συνήθως γίνεται παραπομπή στη δικαστική απόφαση που την επιδίκασε βλ. Νίκα Ν., ό.π. σελ. 652, Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982, σελ. 1329

³⁰¹ Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 983 σελ. 1329/1330, Βαθρακοκόιλης Β., ό.π., άρθρο 983, σελ. 64, βλ. από νομολογία ΕφΑθ 5419/1983, ΑρχΝ 1985, σελ. 76, ΕφΠατρ 135/2003, ΑχΝομ 200, σελ. 211

δικαιούται να λάβει ο κατασχών από τον οφειλέτη, δικαιούται να το λάβει και από τον τρίτο. Πρόκειται, ασφαλώς, για το ουσιωδέστερο στοιχείο του κατασχετηρίου, αφού το ποσό αυτό δεσμεύεται και προσδιορίζει τα όρια ευθύνης του τρίτου έναντι του κατασχόντος, όπως και την εξέλιξη της διαδικασίας της κατασχέσεως σε περίπτωση συρροής περισσότερων κατασχέσεων³⁰². Στο κατασχόμενο ποσό θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να προστίθενται και οι τόκοι, τα δικαστικά έξοδα και τα έξοδα της εκτελέσεως³⁰³, μολονότι δεν είναι δυνατός ο υπολογισμός τους με ακρίβεια κατά τον χρόνο της συντάξεως του κατασχετηρίου³⁰⁴. Ενώ ο ακριβής προσδιορισμός του ποσού σε περίπτωση επιβολής κατάσχεσης επί μελλοντικών απαιτήσεων δεν είναι απαραίτητος³⁰⁵, ορθώς γίνεται δεκτό ότι θα πρέπει να καθορίζεται συνολικά το κατασχόμενο ποσό κατ' ανώτατο όριο³⁰⁶. Σε περίπτωση επιβολής κατάσχεσης επί μελλοντικών απαιτήσεων, τούτο απαιτείται να αναφέρεται ρητώς στο κατασχετήριο, της φράσης «μέχρι εξοφλήσεως» ή «μέχρι του ποσού της κατάσχεσης» μη αρκούσης. Ο νόμος αρκείται στην αναγραφή του ποσού για το οποίο γίνεται η κατάσχεση και δεν αξιώνει άλλο ειδικότερο, προσδιοριστικό της απαιτήσεως στοιχείο. Παρά τη σιωπή του νόμου, ωστόσο, γίνεται δεκτό³⁰⁷, για λόγους προστασίας του τρίτου, ότι στο κατασχετήριο θα πρέπει να αναφέρονται και επαρκή στοιχεία³⁰⁸ για τον καθορισμό της έννομης σχέσεως, που συνδέει τον καθού η κατάσχεση με τον τρίτο (λ.χ. μίσθωση, εντολή, εταιρεία κλπ.)³⁰⁹. Η αναφορά της έννομης αυτής σχέσεως είναι απολύτως απαραίτητη, ιδίως όταν κατάσχονται μελλοντικές απαιτήσεις. Αρκεί να προσδιορίζεται η έννομη σχέση που αποτελεί τη δικαιολόγο αιτία της οφειλής του τρίτου, ενώ μνεία των γενεσιουργών περιστατικών της οφειλής δεν είναι απαραίτητη³¹⁰.

Στην ειδική περίπτωση της κατασχέσεως των τραπεζικών καταθέσεων³¹¹ δεν μπορεί να δικαιολογηθεί, κατ αρχήν, απομάκρυνση από την παραπάνω

³⁰² Βλ. Καστριώτη Ι., ΙΙ, ό.π., σε. 62 έπ., Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., Δ 2002, σελ. 421

³⁰³ ΕφΠατρ 135/2003 ΑχΝομ 2004, σελ. 211 επ., ΜΠρΑθ 700/2013 ΝοΒ 2013, 1265, Αρμ 2014, σελ. 1717, με παρατ. Χ. Ευθυμίου

³⁰⁴ ΕφΠατρ 135/2003, ΑχΝομ 2004, σελ. 211

³⁰⁵ Βλ. από τη νομολογία ενδεικτικά ΠΠΘες 10250/2003 Αρμ 2003, σελ. 1324.

³⁰⁶ Πρβλ. και κατωτ. υπό άρθρ. 986, αρ. 1

³⁰⁷ Βλ. ΑΠ 660/1975, ΑρχΝ 1976 σελ. 185, Φραγκίστα Χ., Δ 1970, σελ. 175 έπ., Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 983, σελ. 1330 έπ., ο ίδιος, Δ 1974, σελ. 72, Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 151, την ίδια, ΝοΒ 2003, σελ. 2105 έπ.

³⁰⁸ Βλ. ΜΠρΘες 8702/2015 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

³⁰⁹ Δεν αρκεί η μνεία ότι κατάσχεται κάθε απαίτηση που οφείλεται από οποιαδήποτε αιτία εκ μέρους του τρίτου στον οφειλέτη του κατασχόντος. Η αοριστία μπορεί να οδηγήσει σε ακύρωση της κατασχέσεως με τη συνδρομή του στοιχείου της βλάβης (159 αριθμ. 3), βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 983, σελ. 1330, 1331

³¹⁰ Βλ. σχετικά Ψυχομάνη Σ., «Η κατάσχεση των καταθέσεων», Αρμ 2002, σελ. 987-996, ΔΕΕ 2002, σελ. 473-479, Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1330-1331, από νομολογία ΕφΑθ 7654/1986, Δ 1987, σελ. 174, ΕφΑθ 6325/2008, ΕλλΔνη 2010, σελ. 182

³¹¹ Η κατάθεση χρημάτων σε τράπεζα φέρει, ως γνωστόν, τον χαρακτήρα ανώμαλης παρακαταθήκης, επί της οποίας εφαρμόζονται αφενός η περί δανείου διάταξη του άρθρου 806 ΑΚ., κατά την οποία η τράπεζα αποκτά την κυριότητα επί των κατατιθέμενων χρημάτων, αφετέρου η διάταξη του άρθρου 827 ΑΚ, η οποία ορίζει ότι ο θεματοφύλακας, αν ο παρακαταθέτης απαιτήσει το πράγμα, οφείλει να το αποδώσει και αν ακόμη δεν έχει παρέλθει η προθεσμία που ορίστηκε για τη φύλαξή του Βλ. ΑΠ 844/2006, ΝοΒ 2007, σελ. 423, ΑΠ 707/2009, Δελτίο ΑΕ και ΕΠΕ, 2010, σελ. 286, ΕφΑθ 2689/2008, ΔΕΕ 2009, σελ. 206, ΕφΑθ 2408/2010, ΔΕΕ 2010, σελ. 1321, και αναλυτικά Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», Β' έκδοση, 2008, αριθμ. 133 έπ. σελ. 49 έπ.

παραδοχή. Ταυτόχρονα, όμως, πρέπει να συνεκτιμηθούν ορισμένα δεδομένα, όπως η αντικειμενική, συνήθως, αδυναμία του δανειστή να καθορίσει την αιτία της απαιτήσεως του οφειλέτη του εναντίον της τράπεζας λεπτομερέστερα από την απλή αναφορά στην τήρηση επ' ονόματί του καταθέσεως στη συγκεκριμένη τράπεζα. Ο εντοπισμός της ύπαρξης καταθέσεως σε συγκεκριμένη τράπεζα, πόσο μάλλον σε συγκεκριμένο υποκατάστημα αυτής, εμφανίζει ιδιαίτερα μεγάλη δυσκολία. Με αυτήν την λογική υποστηρίζεται³¹² ότι, στην περίπτωση κατασχέσεως εις χείρας της τράπεζας ως τρίτης, πρέπει και αρκεί να αναφέρεται η ύπαρξη καταθέσεως (ή η ύπαρξη τραπεζικής θυρίδας) του καθού η εκτέλεση οφειλέτη στην τράπεζα. Δεν απαιτείται, ωστόσο, περαιτέρω εξειδίκευση του είδους της κατάθεσης³¹³ (λ.χ. όψεως, προθεσμιακή, ταμειωτηρίου, σε κοινό λογαριασμό κ.λπ.), πολλώ δε μάλλον η αναγραφή του αριθμού του τηρούμενου λογαριασμού, του ύψους του πιστωτικού υπολοίπου ή του συνολικού ύψους της κατάθεσης³¹⁴. Ούτε η αναγραφή του καταστήματος στο οποίο τηρείται ο λογαριασμός είναι φυσικά και μετά τις τελευταίες νομοθετικές εξελίξεις απαραίτητη³¹⁵. Οι διερευνητικού χαρακτήρα κατασχέσεις είναι αναπόφευκτες, ως ένα βαθμό πάντως δικαιολογημένες, αν δεν περιγράφεται το ακατάσχετο των τραπεζικών καταθέσεων. Όταν η κατάθεση συνοδεύεται από συμφωνία τρέχοντος λογαριασμού, η κατάσχεση στα χέρια της τράπεζας ως τρίτης δεν μπορεί παρά να αφορά, όπως ήδη σημειώθηκε, το οριστικό μετά το κλείσιμο του λογαριασμού κατάλοιπο, κατά τη στιγμή που αυτή επιβάλλεται. Κατάσχεση απαιτήσεως, που έχει καταχωρηθεί σε τρέχοντα (αλληλόχρεο) λογαριασμό, όπως ήδη τονίστηκε και κατά την ορθότερη γνώμη, παραμένει ανεπίτρεπτη ενόσω ο λογαριασμός αυτός εξακολουθεί να λειτουργεί. Καθώς, όμως, είναι δυνατή, υπό προϋποθέσεις και η κατάσχεση μέλλουσας απαιτήσεως στα χέρια τρίτου, θα πρέπει να θεωρηθεί επιτρεπτή και η κατάσχεση (μελλοντικού) καταλοίπου ενός τέτοιου λογαριασμού, που τυχόν θα προκύψει μετά το κλείσιμό του³¹⁶. Στην αντίθετη κατεύθυνση, δεν αρκεί για το ορισμένο του κατασχετηρίου η αναφορά σε οποιαδήποτε απαίτηση έχει τυχόν ο καθού η εκτέλεση κατά της τράπεζας³¹⁷.

³¹² Βλ. Γέσιου Φαλτσή Π., ό.π., Δ 2002, σελ. 421, 446, την ίδια, ΝοΒ 2003, σελ. 2095, 2106, την ίδια, «ΔικΑνΕκτ II», ό.π., παρ. 64, αριθ. 329, σελ. 882. Βλ. ακόμη Ψυχομάνη Σ., ό.π., ΔΕΕ 2002, σελ. 473, 476, τον ίδιο, «Τραπεζικές δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», ό.π., σελ. 195, τον ίδιο, «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 170. Κατά τον Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (-Γ. Νικολόπουλο), ό.π., άρθρο 982 αριθ. 5, σελ. 1114, δεν είναι αναγκαία η αναφορά του είδους του λογαριασμού στο πλαίσιο του κατασχετηρίου αλλά πάντως θα πρέπει η απαίτηση που κατάσχετα να εξειδικεύεται, ώστε να παρέχονται στην τράπεζα τα περιθώρια υποβολής ακριβούς δηλώσεως.

³¹³ Και υπό την εκδοχή πάντως, ότι είναι απαραίτητη για το ορισμένο του κατασχετηρίου η αναγραφή του είδους της κατάθεσης δύσκολα θα μπορούσε η παράλειψη σήμερα να προκαλέσει βλάβη στην τράπεζα, που διαθέτει on line συστήματα ελέγχου όλων των καταθέσεων βλ. Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., ΝοΒ, 2003, σελ. 2106

³¹⁴ Βλ. Ν. Νίκα, «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως II, Ειδικό Μέρος», παρ. 59, σελ. 651 επ., Βλ. Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., ΝοΒ 2003, σελ. 2106, Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο, ό.π., σελ. 156, Καστριώτης Ι., Δ 2007 σελ. 84 επ. ΕιρΑθ 5139/2015 ΝΟΜΟΣ.

³¹⁵ Βλ. άρθρο 983 παρ. 4, όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου ογδόου του άρθρου 1 του Ν. 3994/2011

³¹⁶ Μπρίνιας Ι., ό.π., III, άρθρο 982 ΚπολΔ, σελ. 1286, Π. Γέσιου-Φαλτσή, II, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 361

³¹⁷ Βλ. Γέσιου Φαλτσή Π., ό.π., ΝοΒ 2003, σελ. 2095, 2106, Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 170, Βελέτζα Ι., «Δίκαιο Τραπεζών», 2004, σελ. 346.

Εξάλλου, επειδή, σε κάθε περίπτωση, η ελλιπής αναφορά των στοιχείων του κατασχετηρίου δεν προκαλεί ακυρότητα της κατασχέσεως, παρά μόνον εάν γίνει επίκληση και απόδειξη βλάβης, επισημαίνεται³¹⁸ ότι, ακόμη και η παράλειψη εξειδικεύσεως της καταθέσεως που κατάσχεται, δεν καθιστά πάντοτε ελαττωματική την κατάσχεση. Η ύπαρξη περιθωρίων βλάβης της τράπεζας από την εν λόγω παράλειψη αναγνωρίζεται μόνον κατ' εξαίρεση, λ.χ. όταν πρόκειται για κατάσχεση μισθών ή συντάξεων³¹⁹.

γ) Επιταγή προς τον τρίτο να μην καταβάλει σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση³²⁰ (αρ. 983 παρ. 1γ ΚΠολΔ). Πρόκειται για προσταγή προς τον τρίτο να παρακρατήσει τα κατασχεθέντα υπό την ιδιότητα του μεσεγγυούχου και εφόσον συντρέξουν οι όροι και οι προϋποθέσεις του άρθρου 988 παρ.1 ΚΠολΔ, να καταβάλει στον καθέναν από τους κατασχόντες, το ποσό για το οποίο έγινε η κατάσχεση. Στην έννοια της καταβολής, όπως θα δούμε αναλυτικά και παρακάτω, περιλαμβάνεται κάθε αποσβεστικός της ενοχής λόγος.

δ) Διορισμός αντικλήτου³²¹, που κατοικεί στην περιφέρεια του ίδιου ειρηνοδικείου ή στην έδρα του πρωτοδικείου, όπου και η κατοικία του τρίτου, αν ο επισπεύδων την κατάσχεση δανειστής δεν κατοικεί στην περιφέρεια του ειρηνοδικείου της κατοικίας του τρίτου³²² (αρ. 983 παρ. 1δ ΚΠολΔ). Αν ο επισπεύδων και ο τρίτος κατοικούν στην περιφέρεια του ίδιου ειρηνοδικείου, δε διορίζεται αντίκλητος. Ο διορισμός του αντικλήτου στον τόπο της κατοικίας του τρίτου είναι επομένως υποχρεωτικός, μόνον όταν ο επισπεύδων δεν κατοικεί στην περιφέρεια αυτή. Δεν θεωρείται ως αντίκλητος ο δικηγόρος που υπογράφει το κατασχετήριο, ενώ στον αντίκλητο επιδίδονται όλα τα έγγραφα ή δικόγραφα της διαδικασίας της εκτελέσεως, συμπεριλαμβανομένων και των δικογράφων (εισαγωγικών ή μη) των δικών περί την εκτέλεση.

Οι ελλείψεις ως προς το κατά νόμον αναγκαίο περιεχόμενο του κατασχετηρίου επιφέρουν δικονομική ακυρότητα, μόνο με την επίκληση και απόδειξη του στοιχείου της δικονομικής βλάβης³²³, την οποία μπορεί να επικαλεσθεί τόσο ο καθ'ού η εκτέλεση όσο και ο τρίτος (εν προκειμένω το τραπεζικό πιστωτικό

³¹⁸ Βλ. Γέσιου – Φαλτσή Π., ό.π., Δ 2002, 421, σελ. 446 επ., την ίδια, ΝοΒ 2003, σελ. 2095, 2106

³¹⁹ Έτσι, αναφορικά με τα παραπάνω, με την ΜΠΑ 1450/2003 (ΝΟΜΟΣ), κρίθηκε ότι το κατασχετήριο είναι άκυρο, με τη συνδρομή, ωστόσο, της προϋπόθεσης βλάβης κατ' άρθρο 159 ΚΠολΔ, όταν δεν αναφέρεται, εκτός από το ποσό της κατασχέσεως, η αιτία της οφειλής της τράπεζας, χωρίς όμως να είναι απαραίτητο να ορίζεται ο αριθμός του τραπεζικού λογαριασμού του καταθέτη, αφού διαφορετικά θα επερχόταν στην ουσία αδυναμία κατασχέσεως των καταθέσεων. Κατά την ως άνω απόφαση, η αναφορά της απαιτήσεως του καθού η εκτέλεση εναντίον της τράπεζας περιλαμβάνει την έκθεση της έννομης σχέσεως, από την οποία απορρέει η οφειλή της τράπεζας, κατά τρόπον ώστε να μπορεί να προσδιορισθεί αυτή κατ' είδος και οφειλέτη και να μπορεί να διαπιστωθεί ότι πρόκειται λ.χ. για έννομη σχέση ανώμαλης παρακαταθήκης, δανείου κλπ. Την συνδρομή των ίδιων προϋποθέσεων απαίτησε το ΜΠΑ και για το ορισμένο της ανακοπής τόσο με την παραπάνω, υπ' αριθμ. 1450/2003, όσο και με την υπ' αριθμ. 1681/2003 (ΝΟΜΟΣ) απόφασή του. Στην δεύτερη αυτή απόφαση, το δικαστήριο απέρριψε την ανακοπή λόγω αοριστίας ως προς την περιγραφή της απαιτήσεως που κατασχέθηκε και ως προς τη ζημία του ανακόπτοντος από την επικαλούμενη ανειλικρινή δήλωση της τράπεζας.

³²⁰ Βλ. από τη νομολογία ΕφΑθ 2819/2005 ΝοΒ 2006, σελ. 81 επ.

³²¹ άρθρ. 142, 143, 983 παρ. 1δ ΚΠολΔ.

³²² Βλ. από τη νομολογία ΜΠρΡοδ 618/2013 ΝΟΜΟΣ.

³²³ Βλ. αντί πολλών Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., σελ. 757-758 με περαιτέρω βιβλιογραφικές και νομολογιακές παραπομπές, η ίδια Δ 2002, ό.π., σελ. 446/447, ΜΠρΘες 30152/2002 ΝοΒ 2004, σελ. 284.

ίδρυμα)³²⁴.

B. Κατάσχεση απαιτήσεων από τίτλο εις διαταγήν

Συνεπής προς την χαραχθείσα γραμμή να τίθενται στη διάθεση του δανειστή όλα τα δυνάμενα να αποδώσουν περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη, ο σύγχρονος³²⁵ νομοθέτης τάχθηκε³²⁶ υπέρ του κατασχετού και των απαιτήσεων από τίτλους εις διαταγήν και στα χέρια τρίτου. Αντικείμενο της διάταξης του άρθρου 983 παρ. 3 ΚΠολΔ είναι να τεθούν στη διάθεση του κατασχόντος δανειστή τα υπό στενή έννοια αξιόγραφα³²⁷, οι πιστωτικοί δηλαδή τίτλοι, οι οποίοι ενσωματώνουν ορισμένη απαίτηση που πρέπει να πληρωθεί στον νόμιμο κομιστή του τίτλου. Προυποτίθεται ότι τα αξιόγραφα αυτά αφορούν σε μη εξαρτώμενες από αντιπαροχή αξιώσεις³²⁸, που εμπίπτουν στο περιεχόμενο του άρθρου 982 παρ. 1 ΚΠολΔ και έχουν εκδοθεί αυτοδικαίως ή δυνητικώς εις διαταγήν³²⁹. Τα εν λόγω αξιόγραφα απαριθμούνται περιοριστικά στο άρθρο 76 ΝΔ 1923 «Περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών» και είναι τα εξής: η χερσαία και θαλάσσια φορτωτική εις διαταγήν³³⁰, οι τραπεζικές επιταγές³³¹, τα γραμμάτια εις διαταγήν και οι συναλλαγματικές, που έχουν εκδοθεί εις διαταγήν³³², τα αποθηκόγραφα και τα ενεχυρόγραφα των γενικών αποθηκών³³³, τα ασφαλιστήρια, οι εντολές πληρωμής που εκδίδονται μεταξύ εμπόρων, τα χρεωστικά ομόλογα, τα γεωργικά ενεχυρόγραφα και το δελτίο αεροπορικής μεταφοράς πραγμάτων, που εκδίδεται εις διαταγήν³³⁴. Σύμφωνα με το άρθρο 983 παρ. 3 ΚΠολΔ, όταν πρόκειται για απαίτηση από τίτλο εις διαταγήν, η κατάσχεση στα χέρια τρίτου μπορεί να γίνει μόνον, αφού ο τίτλος αφαιρεθεί κατά το άρθρο 954 παρ. 1 ΚΠολΔ από εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και παραδοθεί σε εκείνον υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση. Στοιχείο του πραγματικού για την προκείμενη κατάσχεση δεν αποτελεί επομένως μόνον η κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο και στον καθού η εκτέλεση, αλλά επιπροσθέτως και η αφαίρεση του τίτλου από τον καθού

³²⁴ ΕφΑΘ 2810/2005, ΝοΒ 2006, σελ. 81, Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 983, σελ. 1332-1333, Νίκας Ν. ό.π., σελ. 655

³²⁵ Οι απαιτήσεις αυτές θεωρούνταν ακατάσχετες υπό το καθεστώς της Δικονομίας του Maurer (άρθρο 920 αριθμ. 3 ΠολΔ/1835)

³²⁶ βλ. ΣχΠολ VIII, σελ. 197

³²⁷ ΑΠ 1078/2008, Δ 2008, σελ. 912, με συμφ. παρατηρ. Μάρκου και Κ. Μπέη. ΕφΑΘ 8423/2006, ΔΕΕ 2007, σελ. 602, Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π. άρθρο 983 σελ. 1334, Γέσιου Φαλτσή Π., ό.π., ΙΙ, παρ. 64 αριθμ. 369

³²⁸ ΕφΠειρ 870/2006, ΠειρΝ 2006, σελ. 484

³²⁹ Η ρήτρα εις διαταγήν αποτελεί στοιχείο των τίτλων, που εντάσσονται στη ρύθμιση του άρθρου 983 παρ. 3 ΚΠολΔ είτε πρόκειται για αξιόγραφα γεννημένα (εκ του νόμου) εις διαταγήν, έστω και αν δεν περιέχουν τη σχετική ρήτρα (λ.χ. συναλλαγματική, τραπεζική επιταγή), είτε πρόκειται για αξιόγραφα δυνητικά εις διαταγήν, τα οποία γίνονται τέτοια όταν περιέχουν ρήτρα εις διαταγήν βλ. Κιάντου-Παμπούκη, «Δίκαιο Αξιογράφων», 1997, σελ. 26 έπ.

³³⁰ βλ. ΑΠ 1078/2008 Δ 2008, ό.π., ΕφΠειρ 870/2006 ό.π.

³³¹ βλ. ΕφΑΘ 8423/2006 ΔΕΕ 2007, σελ. 602 επ.

³³² εκτός αν περιέχουν τη ρήτρα «ουχί εις διαταγήν», οπότε, ως ονομαστικά πλέον αξιόγραφα, δεν υπόκεινται στη ρύθμιση του άρθρου 983 παρ. 3 ΚΠολΔ και κατ' ακολουθίαν η ενσωματωμένη σε αυτά απαίτηση κατάσχετα σύμφωνα με τα άρθρα 982 επ. ΚΠολΔ, χωρίς την προηγούμενη αφαίρεση του τίτλου ΠΠΑ 4001/2002, ΝοΒ 2003, σελ. 1437.

³³³ ΝΔ 3077/1954.

³³⁴ Άρθρ. 99 παρ. 3 Ν 1815/1988 «Κύρωση του Κώδικα Αεροπορικού Δικαίου».

η εκτέλεση. Η αφαίρεση του τίτλου γίνεται όπως η κατάσχεση στα χέρια κινητών και συντελείται με δύο πράξεις: αφενός την (προ)αφαίρεση, δηλαδή τον, διά του δικαστικού επιμελητή αποχωρισμό, του σώματος του τίτλου από την κατοχή του καθού η κατάσχεση κατά το άρθρο 954 παρ. 1 ΚπολΔ, συντασσόμενης σχετικής εκθέσεως περί τούτου, και αφετέρου την παράδοσή του στον κατασχόντα δανειστή (δίχως να συντρέχει, εν προκειμένω, ανάγκη διορισμού μεσεγγυούχου), άλλως είναι ανυπόστατη³³⁵. Το ανυπόστατο της κατάσχεσης μπορεί να προταθεί τόσο από τον καθού η εκτέλεση οφειλέτη, όσο και από τον τρίτο, ο οποίος δεν δεσμεύεται από τη ρύθμιση του άρθρου 987 ΚΠολΔ³³⁶ και δεν υποχρεούται να προβεί στην κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ δήλωση³³⁷. Η εν λόγω θέση ερείδεται στο αξίωμα της γενικής θεωρίας περί αξιογράφων, κατά την οποία η άσκηση της ενσωματωμένης στο έγγραφο αξίωσης προϋποθέτει το κομίζειν το έγγραφο. Σκοπός της αφαιρέσεως του τίτλου είναι προδήλως η διασφάλιση του τρίτου και εν προκειμένω της τράπεζας, από τον κίνδυνο δεύτερης πληρωμής του κατασχεθέντος ποσού, η οποία επιτυγχάνεται με την αδυναμία περαιτέρω κυκλοφορίας του τίτλου. Με τη συντέλεση της κατάσχεσης και την παράδοση του τίτλου στον κατασχόντα δανειστή, ο τελευταίος νομιμοποιείται σε είσπραξη της απαίτησης, δεν θεωρείται, εν τούτοις, νόμιμος κομιστής αυτού, με αποτέλεσμα να στερείται του δικαιώματος οπισθογράφησης του τίτλου³³⁸. Αν τυχόν επιβληθεί μεταγενέστερη κατάσχεση από άλλον δανειστή για την ίδια απαίτηση, δεν αφαιρείται ο τίτλος από την κατοχή του αρχικώς κατασχόντος, αφού η αποτροπή της κυκλοφορίας του τίτλου έχει ήδη συντελεστεί με την πρώτη κατάσχεση. Αν η προθεσμία πληρωμής του τίτλου έχει ήδη λήξει, δεν απαιτείται η προηγούμενη αφαίρεσή του ως πρόσθετη διατύπωση για την επιβολή της κατάσχεσης, αφού πλέον δεν είναι δυνατή η κυκλοφορία του³³⁹. Δεν απαιτείται, επίσης, η αφαίρεση του τίτλου που βρίσκεται στην κατοχή του τρίτου, εάν η κατάσχεση επιβάλλεται στο ίδιο έγγραφο, ως πράγμα και όχι στην απαίτηση καθεαυτή, που το έγγραφο ενσωματώνει³⁴⁰.

Γ. Η επίδοση του κατασχετηρίου σε τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα

Από πρακτικής καθαρά πλευράς, το σημαντικότερο, ίσως, από τα ζητήματα που αναφύονται γύρω από την κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων είναι αυτό της υπάρξεως ή μη, υποχρεώσεως για επιβολή της κατασχεσεως στο συγκεκριμένο υποκατάστημα της τράπεζας στο οποίο υφίσταται η κατάθεση του

³³⁵ ΑΠ 341/2010 ΕΕμπΔ, σελ. 773, ΑΠ 1078/2008, ό.π., με συμφ. Παρατηρήσεις Μάρκου και Κ. Μπέη, ΕφΠειρ 869/2006, ό.π., Μπρίνιας Ι., ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 983 σελ. 1337, Π. Γέσιου- Φαλτσή, ό.π., ΙΙ, παρ. 64 αριθμ 379. Ανυπόστατη είναι η κατάσχεση εμπορευμάτων, για τα οποία έχει ήδη εκδοθεί φορτωτική εις διαταγήν, ενώ η μετά την έκδοση της φορτωτικής κατάσχεση των εμπορευμάτων παραμένει χωρίς νομικό αποτέλεσμα, εφόσον η αξίωση παράδοσης ενσωματώνεται στον τίτλο και κυκλοφορεί με αυτόν Άρθρο 180 ΑΚ, βλ. ΑΠ 1078/2008, ό.π.

³³⁶ ΑΠ 1078/2008 ό.π.

³³⁷ ΕφΠειρ 870/2006, ό.π., σελ. 484, ΕφΑθ 8423/2006, ΔΕΕ 2007, σελ. 602

³³⁸ Ν.Νίκας, «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως ΙΙ- Ειδικό Μέρος», β έκδοση, 2012, παρ. 59, σελ. 656 επ. (658).

³³⁹ ΠΠΑ 5164/1974, ΝοΒ 1975, σελ. 69, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), ΕρμΚπολΔ ΙΙ, ό.π., άρθρο 983 αριθμ. 5

³⁴⁰ Βλ. ΑΠ 379/1974 ΑρχΝ 1974 (ΚΕ'), σελ. 791.

οφειλέτη – καθού η εκτέλεση³⁴¹. Το ζήτημα ανακύπτει με τον ίδιο περίπου τρόπο τόσο όταν το κατασχετήριο επιδίδεται στην έδρα του νομικού προσώπου της τράπεζας όσο και όταν επιδίδεται σε υποκατάστημα, που είναι, όμως, διαφορετικό από αυτό στο οποίο υφίσταται η κατάθεση επ' ονόματι του καθού. Μετά την εξουδετέρωση του ειδικού απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων (άρθρο 24 ν. 2915/2001 και ήδη παρ. 5 του άρθρου 983 ΚΠολΔ) και τη δυνατότητα κατασχέσεως στα χέρια της Τράπεζας ως τρίτης, ανέκυψε διχογνωμία³⁴² αν το κατασχετήριο θα έπρεπε να κατατεθεί μόνον στο κατάστημα ή υποκατάστημα όπου υπάρχει η κατάθεση, όπως όριζε η διατηρηθείσα³⁴³ και μετά τον ν. 2915/2001 διάταξη του άρθρου 90 ν.δ. 17.7/13.8.1923 ή θα μπορούσε να κατατεθεί και στην έδρα της Τράπεζας. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 90 παρ. 1 του ν.δ. του 17.7/13.8.1923³⁴⁴: «εάν η εταιρία έχη και υποκαταστήματα εν Ελλάδι, κατάσχεσις εις χείρας αυτής, ως τρίτης, επιτρέπεται μόνον παρά τω καταστήματι ή υποκαταστήματι, ένθα υφίσταται η κατάθεσις ή άλλη οφειλή προς τον καθού η κατάσχεσις»³⁴⁵. Στους κόλπους της θεωρίας είχε γίνει αρκετός λόγος για την επιβίωση ή μη της ισχύος του άρθρου 90 του ν.δ. του 1923³⁴⁶. Η παραπάνω διάταξη δεν είχε καταργηθεί ρητά ούτε με τον ΕισΚΠολΔ ούτε, πολύ περισσότερο, με το άρθρο 24 ν. 2915/2001 και εξακολουθούσε κανονικά να ισχύει. Επιπλέον, υπέρ της απόψεως της διατηρήσεως του άρθρου 90 ν.δ. 1923 συνηγορούσε και το άρθρο 52 αρ. 3 ΕισΚΠολΔ, κατά το οποίο διατηρούνταν σε ισχύ οι διατάξεις του ν.δ. του 1923 που αφορούσαν στην αναγκαστική εκτέλεση για ικανοποίηση απαιτήσεων που ασφαλιζόνταν με ενέχυρο ή υποθήκη, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 60, 63, 92 και 94, οι οποίες καταργήθηκαν με την εισαγωγή του ΚΠολΔ³⁴⁷. Μεταξύ των διατάξεων αυτών του ν.δ. του 1923 που

³⁴¹ Με άλλα λόγια, κρίσιμο είναι το ζήτημα εάν η κατάσχεση επιβλήθηκε στο συγκεκριμένο υποκατάστημα και όχι βέβαια εάν το υποκατάστημα αυτό αναφέρεται στο πλαίσιο του κατασχετηρίου. Είναι διαφορετικό το ζήτημα της τυχόν παραλείψεως τηρήσεως του άρθρου 90 ν.δ. του 1923 από το ζήτημα του κύρους του κατασχετηρίου, στο οποίο δεν αναφέρεται το συγκεκριμένο υποκατάστημα, μολοντί η επίδοση έγινε εν τέλει σε αυτό. Βλ. σχετικά την ΜΠρΘες 30152/2002, ΝοΒ 2004, σελ. 284.

³⁴² Ο Άρειος Πάγος δέχθηκε τελικά ότι είναι ανυπόστατη η κατάσχεση, που γίνεται όχι στο υποκατάστημα όπου τηρείται η κατάθεση του καθ'ού, αλλά στο κεντρικό κατάστημα της τράπεζας (βλ. και ΕφΑθ 6281/2007, ΕΛΛΔνη 2008, σελ. 850). Η ανυπόστατη κατάσχεση δεν καθίσταται μάλιστα υποστατή έστω και αν η πρότασή της είναι καταχρηστική βλ. ΑΠ 1004/2010, Αρμ 2010, σελ. 1390 με σημ. Ταμαμίδη, ΕπισκεΔ 2010, σελ. 1031, με παρατ. Παμπούκη

³⁴³ Κατ' άρθρο 52 παρ.3 Εισ.Ν.Κ.Πολ.Δ. διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εφαρμογή του ΚΠολΔ.

³⁴⁴ Βλ. Τσαντίνη Σ., «Κατάσχεση στα χέρια τράπεζας ως τρίτης μετά τον Ν. 2915/2001: Ισχύει ακόμη σήμερα το άρθρο 90 ν.δ. 17.7. – 13.8.1923 «Περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών»; ΧρΙΔ 2002, σελ. 307 επ., Κοτσίρη Λ. σε Λ. Κοτσίρη/Γ. Τριανταφυλλάκη/ Γ. Γραμματικά/, ό.π., Συνήγορος 2001, σελ. 259 επ., σελ. 263.

³⁴⁵ Η διάταξη αυτή συνιστά εξαίρεση από τον κανόνα του άρθρου 126 παρ. 1 στοιχ. δ' ΚΠολΔ, σύμφωνα με τον οποίο η επίδοση σε νομικό πρόσωπο γίνεται στον εκπρόσωπό του κατά τον νόμο ή το καταστατικό. Για την επίδοση σε νομικό πρόσωπο βλ. Κ. Μπέη / Κ. Καλαβρό / Σ. Σταματόπουλο, «Δικονομία των ιδιωτικών διαφορών- Γενικό μέρος», τόμος Α', 1999, σελ. 433.

³⁴⁶ Στο γερμανικό δίκαιο γίνεται δεκτό ότι αρκεί η επιβολή της κατασχέσεως στην έδρα της τράπεζας αλλά, στο πλαίσιο της εξατομικεύσεως της απαιτήσεως που κατάσχεται, απαιτείται η αναφορά του συγκεκριμένου υποκαταστήματος στο οποίο τηρείται ο λογαριασμός, βλ. Κοτσίρης Λ., «Τραπεζικό απόρρητο και κατάσχεση τραπεζικών καταθέσεων», Τιμητικός Τόμος Κ. Μπέη, 2003, τ.Δ', σελ. 2931 επ., σελ. 2933, 2940, ακόμη Ψυχομάνη Σ., ό.π., ΔΕΕ 2002, σελ. 473, 476 σημ. 21, Τον ίδιο, «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», ό.π., σελ. 197 σημ. 21.

³⁴⁷ Για τη ρύθμιση του άρθρου 52 αρ. 3 ΕισΝΚΠολΔ βλ. Κεραμέα Κ./Κονδύλη Δ. /Νίκα Ν. (-Σ. Κουσουλή), ΚΠολΔ 2000, ΙΙ, άρθρο 52 αρ. 3 ΕισΝΚΠολΔ αριθ. 4, σελ. 2085 επ.

διατηρήθηκαν σε ισχύ, συγκαταλέχθηκε και εκείνη του άρθρου 90³⁴⁸. Κατά το προγενέστερο της άνω νομοθετικής προσθήκης καθεστώσ γινόταν λοιπόν δεκτό ότι επί επιβολής κατάσχεσης στα χέρια Τράπεζας ως τρίτης, το κατασχετήριο, κατά ρητή διάταξη νόμου³⁴⁹, επιδιόταν αποκλειστικά στο διευθυντή του υποκαταστήματος, όπου ευρίσκεται η κατασχόμενη απαίτηση, δηλαδή όπου τηρείται η κατάθεση³⁵⁰, άλλως η κατάσχεση θεωρείται ανυπόστατη³⁵¹. Η αντίθετη αυτή λύση του προγενέστερου καθεστώτος έθετε στον κατασχόντα δανειστή σχεδόν ανυπέβλητα εμπόδια, αφού αυτός δεν μπορούσε να γνωρίζει με ασφάλεια το ακριβές υποκατάστημα στο οποίο τηρείται ο λογαριασμός του οφειλέτη.

Τη σχετική αμφισβήτηση ήρε ο πρόσφατος νόμος 3994/2011, ο οποίος με το άρθρο 57 πρόσθεσε νέα (τέταρτη) παράγραφο στο άρθρο 983, σύμφωνα με την οποία : «Για την κατάσχεση στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος ως τρίτου το έγγραφο επιδίδεται στην έδρα του ή σε οποιοδήποτε κατάστημά του». Παράλληλα, η παρ. 1 του άρθρου 90 του ν.δ. 17.7/13.8.1923 καταργήθηκε δυνάμει του άρθρου 74 παρ. 1 του ν. 3994/2011. Το κατασχετήριο επιδίδεται, έτσι, κατ' επιλογή του επισπεύδοντος δανειστή, ή στην έδρα της τράπεζας ή σε οποιοδήποτε κατάστημά της. Την εν λόγω νομοθετική παρέμβαση υπαγόρευσε προδήλως η ανάγκη προς άρση της ανακύψασας αμφισβήτησης αναφορικά με το πού έπρεπε να λάβει χώρα η επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου επί επιβολής κατάσχεσης στα χέρια Τράπεζας ως τρίτης³⁵². Αποσαφηνίζεται, πλέον, ότι η κατάσχεση εις χείρας Τράπεζας ως τρίτης μπορεί να γίνει με επίδοση του κατασχετηρίου κατ' επιλογήν του δανειστή, και στην έδρα του πιστωτικού ιδρύματος ή σε οποιοδήποτε κατάστημα αυτού³⁵³. Συγκεκριμένα, με τη ως άνω νομοθετική ρύθμιση δεν απονέμεται νομική προσωπικότητα, αλλά απλώς προσδίδεται νομική αυτοτέλεια στα καταστήματα ή υποκαταστήματα, κατά τρόπο ώστε να παρέχεται η δυνατότητα εμπρόθεσμης υποβολής της σχετικής δήλωσης του τρίτου, στη θέση δε του τρίτου τοποθετείται το αρμόδιο για την πληρωμή της απαίτησης κατάστημα ή υποκατάστημα, στο οποίο προσδίδεται κάποια νομική αυθυπαρξία, καίτοι δεν αποτελεί αυτοτελές νομικό πρόσωπο³⁵⁴.

³⁴⁸ Μάλισσα, ήδη πριν το άρθρο 24 ν. 2915/2001, με την ΠΠΑ 8765/1975, ΕΕμπΔ 1975, σελ. 593 (βλ. για το κείμενο της αποφάσεως και Κουτσούκη Δ., «Τραπεζικό Απόρρητο (Νομοθεσία – Νομολογία)», 1998, σελ. 121 επ.) κρίθηκε ότι το άρθρο 90 του ν.δ. του 1923 εφαρμόζεται και μετά την εισαγωγή του ΚΠολΔ. Εν προκειμένω, επρόκειτο για περίπτωση, κατά την οποία το απόρρητο της καταθέσεως (δικαιούχος: ομόρρυθμη εταιρεία) δεν μπορούσε να αντιταχθεί στον κατασχόντα δανειστή (ομόρρυθμο εταίρο).

³⁴⁹ Άρθρο 90 το ΝΔ 17.7./13.8.1923, το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του άρθρου 52 παρ. 3 του ΕισΝΚΠολΔ, καταργήθηκε, όμως, πλέον δυνάμει του άρθρου 74 παρ. 1 Ν 3994/2011.

³⁵⁰ Βλ. Ι. Καστριώτη, «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων», Δ 38, σελ. 76-80, Ι. Μπρίνια, ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 982, παρ. 444 υπό ΙΙ, σελ. 1258, σημ. 108, Α. Ταμαμίδη, «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων ιδιωτών», 2005, σελ. 111 επ. Από τη νομολογία ΕφΑθ 6281/2007 ΕλλΔνη 49, σελ. 851, ΕφΠατρ 1218/2007, (αδημ.), ΕφΑθ 6431/1975 Αρμ Λ', σελ. 519, ΠΠΑθ 25/2005, (αδημ.), ΜπρΑθ 1681/2003 (αδημ.), ΜΠρΑθ 510/2006 (αδημ.).

³⁵¹ Βλ. ΑΠ 1004/2010 ΝοΒ 2011, 105, με σημ. Α. Ταμαμίδη, ΑΠ 1182/2009 ΕφΑΔ 2009, σελ. 1243.

³⁵² Βλ. από τη νομολογία ΑΠ 1183/2015, ό.π., ΑΠ 347/2013 ΕφΑΔ 2013, σελ. 796, ΧρΙΔ 2013, σελ. 595, ΑΠ 1383/2012 ΧρΙΔικ 2012, σελ. 459.

³⁵³ Βλ. και Γ. Διαμαντόπουλο, σε Μακρίδου/Απαλαγάκη/Διαμαντόπουλο, «Πολιτική Δικονομία, υπό το ν. 4335/2015», 2016, σελ. 52. Τα δικόγραφα πάντως των δικών περί την εκτέλεση απευθύνονται κατά του νομικού προσώπου και κοινοποιούνται στη διοίκησή του κατά τις κοινές διατάξεις (ΚπολΔ 126 παρ. 1 δ, βλ. ΕφΑθ 6281/2007, ΕλλΔνη 2008, σελ. 850

³⁵⁴ Βλ. ΑΠ 1183/2015 Ε7 2016, σελ. 277.

Η ανωτέρω λύση εμφανίζεται εύλογη και ενόψει της ηλεκτρονικής διασύνδεσης του δικτύου των τραπεζών, υπό την έννοια ότι η εκάστοτε τράπεζα, μέσω του on-line ηλεκτρονικού συστήματος που διαθέτει, έχει άμεση ενημέρωση και πλήρη εποπτεία για την ύπαρξη ή μη λογαριασμών ή άλλων τραπεζικών προϊόντων³⁵⁵ σε όλα τα υποκαταστήματά της. Η ρύθμιση αυτή θεωρείται μέτρο προς την σωστή κατεύθυνση, μολονότι έτσι διευκολύνονται οι κατασχέσεις διερευνητικού χαρακτήρα³⁵⁶. Υπέγγυα σε κατάσχεση είναι, σε κάθε περίπτωση, όλη η περιουσία του οφειλέτη. Προς την ίδια κατεύθυνση, με το άρθρο 67 παρ. 2 του Ν 3842/2010 προστέθηκε ήδη στον ΚΕΔΕ³⁵⁷ το άρθρο 30^Α. Σύμφωνα με τη νέα ρύθμιση, το Δημόσιο και οι λοιποί δημόσιοι φορείς που επισπεύδουν εκτέλεση κατά τον ΚΕΔΕ, εγκύρως επιδίδουν το κατασχετήριο έγγραφο σε οποιοδήποτε υποκατάστημα του πιστωτικού ιδρύματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΩΣ ΤΡΙΤΗΣ

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 984 ΚΠολΔ: «Απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ του κατασχόντος η διάθεση του κατασχεμένου από εκείνον κατά του οποίου έγινε η κατάσχεση, αφότου του επιδοθεί το κατά το άρθρο 983 έγγραφο, έστω και αν το έγγραφο αυτό δεν έχει ακόμη επιδοθεί στον τρίτο. Η ευθύνη του τρίτου ρυθμίζεται σύμφωνα με την παρ.3». Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου: «Απαγορεύεται και δεν παράγει έννομες συνέπειες για τον κατασχόντα η εξόφληση από τον τρίτο της κατασχεμένης απαίτησης ή ο συμψηφισμός της με μεταγενέστερη απαίτηση, καθώς και η απόδοση σε εκείνον κατά του οποίου έγινε η κατάσχεση ή η διάθεση σε τρίτους του κατασχεμένου, αφότου του επιδοθεί το έγγραφο του άρθρου 983, έστω και αν αυτό δεν επιδόθηκε ακόμα σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η κατάσχεση. Όταν πρόκειται για χρηματικές απαιτήσεις, η απαγόρευση αφορά μόνο το ποσό για το οποίο έγινε η κατάσχεση».

Η επιβολή της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου επιφέρει ως άμεση συνέπεια τη νομική δέσμευση του περιουσιακού στοιχείου που κατασχέθηκε, η οποία επιτυγχάνεται με την επιβαλλόμενη απαγόρευση διάθεσης του κατασχόμενου αντικειμένου (ius alienandi). Η ως άνω άρση της εξουσίας διάθεσης έχει ως αποδεκτές τόσο τον καθού η εκτέλεση οφειλέτη (984 παρ. 1 ΚΠολΔ) , όσο και τον τρίτο (984 παρ.2 εδ. α' περ. δ' ΚΠολΔ), ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο ματαίωσης του επιδιωκόμενου με την κατάσχεση αποτελέσματος³⁵⁸. Παράλληλα προς τη διαφοροποίηση του τρόπου, ανακύπτει και ζήτημα διαφοροποίησης του χρόνου επελεύσεως των συνεπειών της κατάσχεσης. Οι συνέπειες της κατασχέσεως κρίνονται ξεχωριστά για τον καθού και τον τρίτο (δηλαδή την τράπεζα), αρχίζουν δε από την επίδοση του

³⁵⁵ Σχετικά με τις μεταβολές που επέφερε ο Ν. 3994/2011 βλ. Βασιλακάκη Γ., «Οι τροποποιήσεις του ν. 3994/2011 στο βιβλίο του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περί αναγκαστικής εκτελέσεως – μεταβατικές διατάξεις», ΕΠολΔ 2013, σελ. 28. Επίσης, βλ. ΑΠ 347/2013 και ΕιρΠειρ 319/2013 ΝΟΜΟΣ.

³⁵⁶ Βλ. Απαλαγάκη Χ., «Η διαγνωστική δίκη και η αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ», 2011, σελ. 57-58

³⁵⁷ ΝΔ 356/1974.

³⁵⁸ ΜΠΠρεβ 69/2013, ΔΕΕ 2013, σελ. 614, ΕΠολΔ 2013, σελ. 541, με παρατ. Π. Κοντογεωργακόπουλου, ΜΠΘες 9473/2011, ΕΕμπΔ 2012, σελ. 108.

κατασχετηρίου σε καθέναν από αυτούς. Κρίσιμος χρόνος για την επέλευση των ως άνω συνεπειών, τόσο ως προς τον καθ' ου η εκτέλεση, όσο και τον ως προς τον τρίτο, είναι η επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον καθένα από αυτούς, με τη συντέλεση δε αμφοτέρων των επιδόσεων του κατασχετηρίου επέρχεται, ως περαιτέρω έννομη συνέπεια της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, η αναγκαστική και αυτοδίκαιη εκχώρηση της κατασχόμενης απαίτησης από τον μέχρι τότε δικαιούχο της (καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη) στον κατασχόντα δανειστή³⁵⁹. Μολονότι ο ΚΠολΔ δεν αναφέρεται ρητά στην εν λόγω εκχώρηση, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 983 παρ. 3, 988 παρ.1 και 990 αυτού, προκύπτει ότι η εκ μέρους του τρίτου εμπρόθεσμη υποβολή καταφατικής δηλώσεως και η πάροδος της προβλεπόμενης από το άρθρο 988 παρ. 1 ΚΠολΔ οκταήμερης (8) προθεσμίας, η οποία εκκινεί από την προς τον καθού η κατάσχεση επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου (όχι, όμως, πριν από την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο³⁶⁰), συνεπάγεται την αυτοδίκαιη εκ του νόμου εκχώρηση στον κατασχόντα της απαιτήσεως που κατασχέθηκε³⁶¹.

Α. Για τον καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη

Μοναδική συνέπεια για τον καθού η εκτέλεση οφειλέτη συνιστά η απαγόρευση διαθέσεως. Η σχετική απαγόρευση εκκινεί από την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου προς τον καθού η εκτέλεση οφειλέτη (όχι από την επομένη της κοινοποίησης, καθώς οι περί προθεσμιών διατάξεις των άρθρων 144 επ. ΚΠολΔ δεν έχουν εδώ εφαρμογή³⁶²), ακόμη και αν αυτό δεν έχει επιδοθεί στο τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα, και καταλαμβάνει κάθε διάθεση υπό την ευρεία έννοια του όρου, ακόμη δε και όταν επάγεται απλώς τη μείωση της αξίας του αντικειμένου της κατάσχεσης³⁶³. Ειδικότερα η απαγορευόμενη κατά το άρθρο 984 παρ. 1 εδ α' ΚΠολΔ ουσιαστική μεταβολή μπορεί να συνίσταται: πρώτον στην ολική ή μερική μεταβίβαση και την εντεύθεν επερχόμενη παράγωγη μεταφορική κτήση του κατασχεθέντος δικαιώματος, όπως λ.χ. στην εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης ή την παραχώρηση της κυριότητας του κατασχεθέντος πράγματος³⁶⁴. Δεύτερον στην ολική ή μερική επιβάρυνση και την εντεύθεν παράγωγη δημιουργική κτήση αποσπώμενων εξουσιών εκ του κατασχεθέντος δικαιώματος, όπως λ.χ. στην παροχή εμπράγματης ασφάλειας ενεχύρου επί του κατασχεθέντος αντικειμένου³⁶⁵. Τρίτον στην ποσοτική ή ποιοτική αλλοίωση του κατασχεθέντος δικαιώματος κατά το αντικείμενο και περιεχόμενό του, όπως λ.χ. στην ανανέωση της ενοχής με την αφαίρεση υφιστάμενης ποινικής ρήτρας ή στη χορήγηση

³⁵⁹ Βλ. ΑΠ 1540/2000 ΕΛΛΔνη 42, σελ. 1298, ΕφΑθ 640/1990 ΕΛΛΔνη 33, σελ. 605.

³⁶⁰ Βλ. ΟΛΑΠ 3/1993 ΕΕμπΔ ΜΕ, σελ. 204, Μπρίνια Ι., ό.π., παρ. 475 α', σελ. 1437, Β. Βαθρακοκοίλη, ό.π., άρθρο 988, αριθ. 3.

³⁶¹ Βλ. ΟΛΑΠ 3/1993 ό.π., ΑΠ 1540/2000 ό.π., ΜΠρΠρεβ 69/2013 ΔΕΕ 2013, σελ. 614, Μπρίνια Ι., ό.π., παρ. 463, Β. Βαθρακοκοίλη, ό.π., άρθρο 988, αριθ. 4.

³⁶² Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1349

³⁶³ Βλ. Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., παρ. 64, σελ. 764.

³⁶⁴ Βλ. Γέσιου- Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, σελ. 763, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 665

³⁶⁵ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 984, σελ. 1353

προθεσμίας προς εξόφληση της κατασχεθείσας απαίτησης³⁶⁶. Τέταρτον, στην ολική ή μερική απόσβεση του κατασχεθέντος πράγματος, λ.χ. με την είσπραξη της κατασχεθείσας απαίτησης ή τον συμψηφισμό αυτής, με την άφεση ή τη στερητική αναδοχή χρέους, το συμβιβασμό κ.λπ.³⁶⁷ Αδιάφορη είναι εν προκειμένω η αιτία, επαχθής η χαριστική, της επιχειρούμενης ουσιαστικής μεταβολής (πώληση, ανταλλαγή, δωρεά, εισφορά κατά κυριότητα σε εταιρεία κ.λπ.)³⁶⁸. Όταν η κατάσχεση επιβάλλεται επί χρηματικών απαιτήσεων του καθού η εκτέλεση οφειλέτη, η διάταξη καταλαμβάνει, κυρίως, την απαγόρευση της εκχώρησης (άρθρ. 455 ΑΚ) και της ενεχύρασης (άρθρ. 1248 ΑΚ) της κατασχεθείσας απαίτησης και μόνον μέχρι το ύψος του ποσού για το οποίο επιβάλλεται η κατάσχεση³⁶⁹. Στην πρακτικά σπουδαιότερη περίπτωση της εκχωρήσεως, θα πρέπει ασφαλώς να συνεκτιμηθούν και οι παράμετροι του ουσιαστικού δικαίου, καθώς ο εκδοχέας δεν αποκτά δικαίωμα έναντι του οφειλέτη και των τρίτων πριν από την αναγγελία της εκχωρήσεως στον οφειλέτη (ΑΚ 460). Κριτήριο ισχύος της εκχωρήσεως είναι πάντοτε η αναγγελία. Αν, λοιπόν, πριν από την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθού η εκτέλεση, υπήρξε εκχώρηση και αναγγελία της κατά του τρίτου απαιτήσεώς του, ο εκδοχέας καθίσταται δανειστής του τρίτου και η εκχώρηση ισχύει έναντι του κατασχόντος³⁷⁰. Οι δανειστές του εκχωρητή δεν μπορούν πλέον να προχωρήσουν σε κατάσχεση της απαιτήσεως³⁷¹. Αν η εκχώρηση έγινε πριν από την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθού η εκτέλεση, αλλά η αναγγελία έλαβε χώρα μετά την επίδοση αυτή, η εκχώρηση δεν παράγει συνέπειες έναντι του κατασχόντος και δεν μπορεί να προταθεί εναντίον του. Η κατάσχεση είναι έγκυρη³⁷². Ο τρίτος καλώς καταβάλλει πάντως στον εκδοχέα μέχρι να επιδοθεί σε αυτόν το κατασχετήριο. Αν η αναγγελία προηγηθεί και από την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο, ο εκδοχέας καθίσταται δανειστής του τρίτου (ΑΚ 460). Αν, όμως, η αναγγελία έλαβε χώρα μετά την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο, η εκχώρηση είναι μεν έγκυρη, αλλά ο εκδοχέας δεν αποκτά δικαιώματα έναντι του τρίτου και συνεπώς δε θα ικανοποιηθεί από τον τρίτο οφειλέτη, αφού προηγείται η κατάσχεση³⁷³. Η παράβαση της απαγορευτικής διάταξης του άρθρου 984 παρ. 1 εδ. α' ΚΠολΔ, με την οποία αίρεται η εξουσία διάθεσης του καθ' ού επί του κατασχόμενου περιουσιακού στοιχείου, επάγεται την αυτοδίκαιη ακυρότητα της διάθεσης (174, 175 εδ. α' ΑΚ). Η ακυρότητα αυτή είναι σχετική, δοθέντος ότι η ως άνω παραβιασθείσα

³⁶⁶ Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., παρ. 64, σελ. 764, Νίκας Ν., ό.π., σελ. 665

³⁶⁷ Πρβλ για τον συμψηφισμό Σταθόπουλο Μ., «Γενικό Ενοχικό Δίκαιο», 4^η έκδοση, 2004, σελ. 1302, για τον συμβιβασμό Νικά Ν., «Ο δικαστικός συμβιβασμός», 1984, σελ. 219, για την άφεση και τη στερητική αναδοχή χρέους βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ 64, σελ. 763, και Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1353, για την είσπραξη της κατασχεθείσας απαίτησης βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ 64, σελ. 764 και Νικά Ν., ό.π., σελ. 665

³⁶⁸ Βλ και Κολοτούρο Π. , «Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου», ΕΠολΔ 2016, σελ. 134-135

³⁶⁹ Άρθρο 984 παρ. 2 εδ. β' Βλ. Μπρίνια Ι, ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1350

³⁷⁰ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), «Ερμηνεία ΚπολΔ», 2000, ΙΙ, άρθρο 984 αριθμ. 2 , ΠΠΑ 4305/1972, Δ 1972, σελ. 382

³⁷¹ ΕφΑθ 450/1979, ΝοΒ 1979, σελ. 983, Π. Γέσιου- Φαλτσή, ό.π., ΙΙ, παρ. 64, αριθμ. 161, η ίδια, «Αφιέρωμα Αστ. Γεωργιάδη», 2005, σελ. 89

³⁷² Νίκας Ν., ό.π. σελ. 66

³⁷³ Βλ. Νικά Ν., ό.π., σελ. 666

διάταξη εξυπηρετεί το ιδιωτικό συμφέρον του κατασχόντος και των ταυτιζόμενων με αυτόν προσώπων (175 εδ. β' ΑΚ). Κατά συνέπεια δικαίωμα να επικαλεσθούν την ακυρότητα αλλά και να την αντιτάξουν τόσο κατά των μετασχόντων στην άκυρη δικαιοπραξία προσώπων, κατά των καθολικών ή ειδικών διαδόχων τους όσο και κατά παντός τρίτου έλκοντος εξ αυτής δικαιώματα, έχουν μόνον ο κατασχών δανειστής, οι καθολικοί και οιονεί καθολικοί διάδοχοί του, όπως και ο υπερθεματιστής³⁷⁴. Δεν γεννάται αμφιβολία ότι η ακυρότητα ωφελεί συλλήβδην όλους τους δανειστές, που επέβαλαν κατάσχεση πριν από τη διάθεση του κατασχεθέντος³⁷⁵. Διχάζει³⁷⁶ όμως τη θεωρία το ζήτημα, αν στα πρόσωπα, που νομιμοποιούνται να επικαλεσθούν την ακυρότητα, συγκαταλέγονται και οι δανειστές, οι οποίοι επέβαλαν κατάσχεση μετά τη διάθεση του κατασχεθέντος. Υπέρ της καταφατικής εκδοχής³⁷⁷, συνηγορεί η ratio και η συστηματική της ρυθμίσεως, ιδίως δε η ανάγκη να εξασφαλισθεί η ισότιμη μεταχείριση όλων των δανειστών, που επιβάλουν διαδοχικά κατάσχεση³⁷⁸ στα χέρια τρίτου, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τη μεταχείριση των αναγγελλμένων δανειστών στην κατάσχεση κινητών και ακινήτων. Αποτρέπονται έτσι και οι δόλιοι αποκλεισμοί των άλλων δανειστών που δεν πρόλαβαν, προτίθενται όμως να συμμετάσχουν στη διανομή³⁷⁹. Η αποφαιτική εκδοχή προβάλλει ως επιχείρημα ότι, «.....εφόσον ο καθ' ού η κατάσχεσις εξεχώρησε την απαίτησίν του, έπαυσε να υπάρχει αντικείμενο προς μεταγενεστέραν κατάσχεσιν...» και συνεπώς «....η μεταγενεστέρα διάθεσις, (ενώ) δεν βλάπτει τους πρότερον κατασχόντας, υπερισχύει των μεταγενεστέρων κατασχέσεων...»³⁸⁰. Η εν λόγω εκδοχή όμως υποστηρίζεται ότι δεν είναι ορθή εκ διττού κυρίως λόγου³⁸¹: Πρωτίστως διότι αποκλείει όσους δανειστές του καθ' ού επέβαλαν κατάσχεση εντός της οριζόμενης με το άρθρο 988 παρ. 1 εδ α' ΚΠολΔ προθεσμίας, ενόσω δηλαδή υπήρξε ακόμη αντικείμενο προς κατάσχεση, και συνεπώς δημιουργεί δύο διάκριτες και πάντως ανισότιμες κατηγορίες δανειστών κατά πλήρη παραμερισμό της δικονομικής αρχής της ισότητας των υποκειμένων της εκτελεστικής διαδικασίας. Έπειτα δεν διότι ως εκλαμβάνει ως δεδομένο ό,τι εδώ είναι ζητούμενο, δηλαδή ότι μόνον η προγενέστερη και όχι η

³⁷⁴ Γέσιου – Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., σελ. 768-769, Νίκας Ν., ό.π., σελ. 666, Ι. Μιχαηλίδη σε Απαλαγάκη Χ., «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνεία Κατ' Άρθρο», Τομ. ΙΙ, 4^η έκδοση, 2016, σελ. 2670, Βαθρακοκοίλης Β., ό.π., τόμος ΣΤ, άρθρο 984 αριθμ. 5

³⁷⁵ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 984 σ. 1351. Γέσιου-Φαλτσή, προηγ. Σημ. αριθ. 164.

³⁷⁶ Υπέρ της καταφατικής εκδοχής Νίκας Ν., ό.π., σελ. 666, Γέσιου-Φαλτσή Π., ανωτ., την ίδια, «Αφιέρωμα Αστ. Γεωργιάδη», ό.π., σελ. 91 επ., (92-93). Την αντίθετη άποψη υποστηρίζουν οι Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙΙ, σελ. 1351, Βαθρακοκοίλης Β., ό.π., τόμος ΣΤ', άρθρο 984 σελ. 75 επ.: αν έλαβε χώρα διάθεση (εκχώρηση) από τον καθ' ού, δεν υφίσταται πλέον αντικείμενο προς περαιτέρω κατάσχεση, ώστε η κατασχεθείσα απαίτηση να διανέμεται αποκλειστικά στους πριν από τη διάθεση κατασχόντες δανειστές (υπό τη συνδρομή ασφαλώς των προϋποθέσεων του άρθρου 988 ΚΠολΔ). Σύμφωνα και ο Ορφανίδης Γ. «Σύγκρουσις συμφερόντων δανειστών στην αναγκαστική εκτέλεση», 2004, σελ. 368 έπ.

³⁷⁷ Νίκας Ν., ό.π., σελ. 667

³⁷⁸ Προϋποτίθεται φυσικά πάντοτε ότι η μεταγενέστερη κατάσχεση επιβλήθηκε μέσα στην προθεσμία του άρθρου 988 Ι 1 ΚΠολΔ. Βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., «Αφιέρωμα Αστ. Γεωργιάδη», ό.π., σελ. 92.

³⁷⁹ Βλ. Γέσιου-Φαλτσή ΙΙ § 64 αριθ. 164.

³⁸⁰ Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙΙ, σελ. 1351, Ορφανίδης Γ. «Σύγκρουσις συμφερόντων δανειστών στην αναγκαστική εκτέλεση», 2004, σελ. 368 έπ.

³⁸¹ Κολοτούρος Π., «Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου», ΕΠολΔ 2016, σελ. 134

μεταγενέστερη της εκχωρήσεως κατάσχεση λειτουργεί υπέρ του πρότερον κατασχόντος και κατά των υπολοίπων δανειστών, οι οποίοι καίτοι μεταγενεστέως, κατέσχεσαν πάντως το αντικείμενο ανήκον στην υπέγγυα του καθ' ού περιουσία. Ορθότερο ως εκ τούτου είναι να γίνει δεκτό ότι η τεταγμένη προς όφελος του κατασχόντος δανειστή σχετική ακυρότητα «απολυτοποιείται» προς όφελος και των λοιπών δανειστών του καθού, εφόσον αυτοί επέβαλαν κατάσχεση προ της παρόδου της κατ' άρθρον 988 παρ. 1 εδ. α' ΚΠολΔ προθεσμίας³⁸². Αντίστοιχη απαγόρευση διαθέσεως του κατασχεθέντος πράγματος σε τρίτους επιβάλλεται και ως προς τον τρίτο-οφειλέτη³⁸³, ώστε να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο μετάθεσης της κυριότητας επί του κατασχεθέντος αντικειμένου στον καλόπιστο συναλλασσόμενο κατ' εφαρμογή των διατάξεων περί καλόπιστης κτήσης κυριότητας από μη κύριο³⁸⁴. Εξάλλου, πρέπει να επισημανθεί, ότι στην περίπτωση επιβολής κατάσχεσης απαιτήσεων από τραπεζικούς λογαριασμούς στα χέρια τράπεζας³⁸⁵, η δέσμευση των λογαριασμών του οφειλέτη καταλαμβάνει μόνο το υφιστάμενο υπόλοιπο κατά το χρονικό σημείο επίδοσης του κατασχετηρίου, εκτός αν κατάσχονται και μελλοντικές απαιτήσεις από τους λογαριασμούς, οπότε η δέσμευση, εκτός άρσης ή ακύρωσης της κατάσχεσης, καταλαμβάνει κάθε ποσό που κατατίθεται από τον οφειλέτη στους λογαριασμούς του και μετά την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου. Στην προκειμένη περίπτωση απαιτείται, όπως ήδη σημειώθηκε, ενόψει της ανάγκης για πλήρη και ορισμένο προσδιορισμό του κατασχεθέντος αντικειμένου, η σαφής αναφορά στο κατασχετήριο έγγραφο περί επιβολής κατάσχεσης και επί των μελλοντικών απαιτήσεων του οφειλέτη κατά της τράπεζας από τους τηρούμενους σε εκείνη τραπεζικούς λογαριασμούς. Αντίθετα, η απαγόρευση διάθεσης για τον καθ' ού της παρ. 2 του άρθρου 984 ΚΠολΔ, δεν καταλαμβάνει την ex lege ή συνεπεία δικαστικής αποφάσεως επερχόμενη διάθεση, καθώς και οιαδήποτε ουσιαστική μεταβολή, εφόσον δι' αυτής διατηρείται η κατάσταση ή διασφαλίζεται η υπόσταση ή αναβιβάζεται η αξία του κατασχεθέντος αντικειμένου λ.χ. με την προσθήκη ποινικής ρήτρας για τη μη προσήκουσα εκπλήρωση της σύμβασης, από την οποία απορρέει η κατασχεθείσα απαίτηση, με την συμφωνία για την καταβολή τόκων όταν η οφειλή είναι άτοκη³⁸⁶.

Τέλος, η επιβολή της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου δεν εμποδίζει την επιβολή δεύτερης ή και τρίτης αναγκαστικής ή συντηρητικής κατάσχεσης από έτερο δανειστή. Ήδη πριν από την νέα ρύθμιση των άρθρων 958 ΚΠολΔ και 997 παρ. 5 ΚΠολΔ, όπως αυτά αντικαταστάθηκαν με την παρ. 2 του άρθρου ογδόου του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015 (όπου πλέον θεμελιώθηκε η δυνατότητα επιβολής περισσότερων αναγκαστικών ή συντηρητικών κατασχέσεων επί του ίδιου αντικειμένου, κινητού ή ακινήτου), υποστηριζόταν³⁸⁷ ότι, ο κανόνας της απαγορεύσεως κατασχέσεως ήδη κατασχεμένων αντικειμένων, υποχωρεί στην

³⁸² βλ. Κολοτούρο Π., ό.π., σελ. 136, βλ. και Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, σελ. 769, Νίκας Ν., ό.π., σελ. 667

³⁸³ άρθρ. 984 παρ. 2 εδ. α' περ. δ' ΚΠολΔ.

³⁸⁴ Άρθρ. 1036 επ. ΑΚ. Πρβλ. Νίκα Ν., ό.π., παρ. 59, αρ. 112, σελ. 674.

³⁸⁵ ΜΠρΘες 9473/2011, ΕΕμπΔ 2012, σελ. 108.

³⁸⁶ Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως», τομ. ΙΙ: Ειδικό Μέρος, εκδ. 2001, παρ. 64, σελ. 764.

³⁸⁷ Ν. Νίκας, ό.π., σελ. 667

περίπτωση της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου. Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου δεν εμπόδιζε την επιβολή δεύτερης, τρίτης κ.λπ. κατασχέσεως (συντηρητικής ή αναγκαστικής) από άλλον δανειστή του καθ' ου ή και από τον ίδιο, που επέβαλε την πρώτη, για άλλη³⁸⁸ όμως απαίτηση. Αυτό προέκυπτε όχι μόνον από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του ΚΠολΔ³⁸⁹ και την απουσία σχετικής απαγορεύσεως, αλλά και από τη ρητή αναφορά συγκεκριμένων διατάξεων (985 παρ. Ι εδ. α', 988 παρ. Ι ΚπολΔ) στην ύπαρξη περισσότερων κατασχέσεων³⁹⁰. Το επιτρεπτό των πολλαπλών κατασχέσεων επιλέχθηκε³⁹¹ στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου, ως υποκατάστατο της αναγγελίας (προκειμένου δηλαδή να επιτευχθεί ικανοποίηση από την ίδια απαίτηση περισσότερων δανειστών που διαθέτουν εκτελεστό τίτλο)³⁹², δεδομένης της αδυναμίας προσαρμογής της αναγγελίας στο σύστημα της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου, όταν το αντικείμενο της κατασχέσεως αυτής είναι απαιτήσεις³⁹³. Με τις νέες τροποποιήσεις του Ν. 4335/2015, η δυνατότητα επιβολής περισσότερων κατασχέσεων (συντηρητικών ή αναγκαστικών), καθίσταται πλέον ξεκάθαρα δυνατή, προς εξυπηρέτηση των συμφερόντων των δανειστών και επίσπευση της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτελέσεως. Σημειώνεται ωστόσο, ότι η δυνατότητα επιβολής νέας κατασχέσεως στην ίδια απαίτηση από άλλους δανειστές του καθ' ου η εκτέλεση περιορίζεται, σε κάθε περίπτωση, μέχρι το χρόνο συντελέσεως της μεταβιβάσεως στον κατασχόντα της απαιτήσεως που κατασχέθηκε με την ex lege εκχώρηση της τελευταίας κατά τις διατάξεις του άρθρου 988 παρ. Ι ΚπολΔ, για την οποία θα γίνει λόγος παρακάτω. Επιβολή δεύτερης κατασχέσεως μετά την παρέλευση της προθεσμίας προσβολής της αρνητικής δηλώσεως του τρίτου³⁹⁴ ή και μετά την άσκηση της κατ' άρθρο 986 ανακοπής³⁹⁵, θα πρέπει να θεωρηθεί ανεπίτρεπτη.

Α.1 Δυνατότητα ασκήσεως αγωγής ή επισπεύσεως αναγκαστικής εκτελέσεως

Μολονότι η κατάσχεση στα χέρια τρίτου αφαιρεί από τον καθ' ου η εκτέλεση την εξουσία διαθέσεως του κατασχεθέντος αντικειμένου (απαιτήσεως ή κινητού), εν τούτοις επιτρέπει σ' αυτόν τη δικαστική επιδίωξη ή την αναγκαστική εκτέλεση επί του αντικειμένου της κατασχέσεως (984 παρ. 4 εδ. α' ΚπολΔ). Η ευχέρεια αυτή παρασχέθηκε στον καθ' ου προς αποτροπή καταδολιευτικών ενεργειών των οφειλετών³⁹⁶, οι οποίοι, διαφορετικά, θα μπορούσαν να

³⁸⁸ Δεν αποκλείεται βέβαια και η (νέα) κατάσχεση της ίδιας απαιτήσεως από τον ίδιο δανειστή, αν παραιτηθεί ρητά από την προηγούμενη (βλ. ΕφΑθ 6431/1975, Αρμ 1976, σελ. 518, 519) ή θεωρηθεί ότι με την επιβολή της νέας παραιτήθηκε από την προηγούμενη κατάσχεση βλ. ΜΠΠειρ 5/1975, ΝΔ 1975 σελ. 163- 164. Αμφισβητείται πάντως η δυνατότητα σιωπηρής παραιτήσεως, βλ. Αρβανιτάκη, Αρμ 2002, ό.π., σελ. 1126 αριθμ. ΙΙ

³⁸⁹ ΣχΠολΔ VIII, σελ. 188.

³⁹⁰ Βλ. Μπρίνια ΙΙΙ άρθρο 984 σελ. 1353. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., § 64 αριθ. 165, την ίδια, «Αφιέρωμα Αστ. Γεωργιάδη», σελ. 93. Αρβανιτάκης, Αρμ 2002, ό.π., σελ. 1126 Ι μ.π.π.

³⁹¹ Βλ. ΣχΠολΔ VIII, σελ. 188.

³⁹² Γέσιου-Φαλτσή ΙΙ, ό.π., § 64 αριθ. 165.

³⁹³ Το σύστημα της αναγγελίας επιβίωσε, πάντως, στην περίπτωση της κατασχέσεως κινητών στα χέρια τρίτου (988 ΙΙ ΚΠολΔ).

³⁹⁴ Βλ. Αρβανιτάκη, Αρμ 2002, σελ. 1127. ΜΠΑ 1962/2002, Αρμ 2002, σελ. 1062 επ.

³⁹⁵ Αρβανιτάκης, ό.π., σελ. 1127 ΙΙ

³⁹⁶ Ράμμος Γ., ΙΙΙ, ό.π., § 466 σελ. 1633 σημ. 5. Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 984 σ. 1363/1364.

παρεμποδίσουν τους πραγματικούς δανειστές στην άσκηση των δικαιωμάτων τους, με την εμφάνιση εικονικών δανειστών, που επιβάλλουν κατάσχεση στα χέρια τους ως τρίτων³⁹⁷. Η διάταξη του άρθρου 984 παρ. 4 εδ. α΄ ΚΠολΔ αποτελεί επιβεβαίωση της θεωρητικής εκδοχής, της δεχόμενης ότι η νομιμοποίηση των διαδικών, ως διαδικαστική προϋπόθεση τόσο της διαγνωστικής δίκης όσο και της αναγκαστικής εκτέλεσης, δεν εξαρτάται από την ύπαρξη εξουσίας διάθεσης των κατ' αρχήν ή κατ' εξαίρεση νομιμοποιούμενων προσώπων επί του αντικειμένου της διεξαγόμενης δίκης ή της επισπευδόμενης αναγκαστικής εκτέλεσης³⁹⁸. Η προκείμενη διάταξη δεν θέτει κανέναν ειδικότερο χρονικό περιορισμό σε σχέση με την νομιμοποίηση του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη. Ο τελευταίος δικαιούται επομένως τόσο να συνεχίσει την προ της επιβολής της κατάσχεσης εκκρεμή, όσο και να διανοίξει νέα μετά την κατάσχεση διαγνωστική δίκη προς προστασία του κατασχεθέντος στοιχείου της περιουσίας του³⁹⁹.

Η ενεργητική ή παθητική νομιμοποίηση του καθ'ου διέπεται μεν από τον κανόνα της συνήθους νομιμοποίησης, της σύμπτωσης δηλ. στο αυτό πρόσωπο των ιδιοτήτων του φορέα της επίδικης έννομης σχέσης αφενός και του διαδικού σε τυπική έννοια αφετέρου⁴⁰⁰, δοθέντος ότι αυτός (ενν. ο καθ'ου) υφίσταται μεν περιορισμούς στο δικαίωμά του, δεν παύει όμως να είναι υποκείμενο της κατασχεθείσας απαίτησης. Καθώς πάντως ο καθ'ου δεν έχει –μετά την προς τον τρίτο επίδοση του κατασχετηρίου- την εκ του ουσιαστικού δικαίου εξουσία ελεύθερης διάθεσης του αντικειμένου της δίκης, δεν έχει και τη δικονομική δυνατότητα προς επιχείριση των διαδικαστικών εκείνων πράξεων, το κύρος των οποίων εξαρτάται από τη συνδρομή των προϋποθέσεων του ουσιαστικού δικαίου, όπως του δικαστικού συμβιβασμού, της παραίτησης, της αναγνώρισης της αγωγής και της συμφωνίας περί διαιτησίας (ΚΠολΔ 293, 296, 298 και 867). Εξάλλου, ορθότερο⁴⁰¹ είναι να γίνει δεκτό ότι ο μεν καθ'ου η κατάσχεση οφειλέτης υποχρεούται –σε περίπτωση άσκησης καταψηφιστικής εκ μέρους του αγωγής- να προσαρμόσει το αίτημα της μετά την επιβολή της κατάσχεσης ασκούμενης αγωγής ή να μετατρέψει το αίτημα της προ της επιβολής της κατάσχεσης ασκηθείσας αγωγής, ώστε να ζητεί αναλόγως είτε τη δημόσια κατάθεση του κατασχεθέντος ποσού είτε την παράδοση του κατασχεθέντος πράγματος σε μεσεγγυούχο (ΚΠολΔ 984 παρ. 4 εδ. β΄). Αλλά και το δικαστήριο, ανταποκρινόμενο στο νέο αγωγικό αίτημα, οφείλει να διατάξει τη δημόσια κατάθεση του ποσού ή την παράδοση του πράγματος στο μεσεγγυούχο. Αν ο καθ'ου δεν υποβάλλει ή δεν μετατρέψει κατά τα άνω το αίτημα της αγωγής, η τελευταία θα απορριφθεί ως αβάσιμη κατ'ουσία. Τούτο δε κατ'αντίθεση προς

³⁹⁷ Μπρίνιας Ι., προηγ. σημ., Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., § 64 αριθ. 169. Την ίδια, «Αφιέρωμα Αστ. Γεωργιάδη», ό.π. σελ. 95.

³⁹⁸ Πρβλ. Κολοτούρο Π., «Η απαλλοτριώσις του επιδικού αντικειμένου, ημιτ. Β΄: Αι δικονομικαί συνέπειαι της απαλλοτριώσεως», 2009, σελ. 54 έπ., Συνανιώτη Λ. «Η νομιμοποίησης των διαδικών εν τη πολιτική δίκη», 1965, σελ. 70 έπ.

³⁹⁹ ΑΠ 196/1982, ΕΕΝ 1983, σελ. 114, Βλ. εγγ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π. άρθρο 984 σελ. 1364, Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π. § 64 αριθ. 170

⁴⁰⁰ Για τη διάκριση μεταξύ της «συνήθους» ή «κατά κανόνα» και της «κατ'εξαίρεση» νομιμοποίησης, πρβλ. Κολοτούρο Π., «Δικαιοπρακτική θεμελίωσις της νομιμοποιήσεως», «Αφιέρωμα στην Π. Γέσιου-Φαλτσή», τομ. Ι, Θεσσαλονίκη 2007, σελ. 545 επ.

⁴⁰¹ Βλ. Κολοτούρο Π., ΕΠολΔ 2016, ό.π., σελ. 137

την κρατούσα στη θεωρία⁴⁰² αλλά και τη νομολογία⁴⁰³ εκδοχή, κατά την οποία ο καθ' ου θα εξακολουθήσει να ζητεί «... την παράδοση ή την απόδοση σε αυτόν του κατασχεμένου πράγματος ή την καταβολή σε αυτόν του κατασχεμένου ποσού, η οποία παρά την κατάσχεση θα διαταχθεί με την απόφαση που δέχεται την αγωγή, μόνον (δε) κατά την επίδοση της επιταγής του υποχρεούται να επιτάξει τη δημόσια κατάθεση ή την παράδοση του πράγματος στο διοριζόμενο⁴⁰⁴ μεσεγγυούχο⁴⁰⁵ ...». Η υπέρ ή κατά του καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη τελεσίδικη απόφαση αποτελεί δεδικασμένο και υπέρ ή κατά του κατασχόντος δανειστή λόγω ουσιαστικής εξάρτησης της έννομης θέσης του τελευταίου έναντι του πρώτου⁴⁰⁶.

Ερωτάται όμως αν η κατ' άρθρο 984 παρ. 4 εδ. α' ΚΠολΔ νομιμοποίηση του καθ' ου παρέχεται και μετά τη νόμιμη εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης στον κατασχόντα δανειστή (ΚΠολΔ 988 παρ. 1 εδ. α'). Και αν μεν η εκχώρηση της απαίτησης επήλθε διαρκούσης της μεταξύ του καθ' ου η κατάσχεση και του τρίτου υφιστάμενης δίκης, ζήτημα δεν γεννάται, καθώς εδώ εφαρμόζεται η περί ειδικής διαδοχής διάταξη του άρθρου 225 παρ. 2 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία η μεταβολή των υποκειμένων της επίδικης έννομης σχέσης δεν επιφέρει αντίστοιχη μεταβολή των υποκειμένων της έννομης σχέσης και διαδικασίας της δίκης: ο μεν καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτης εξακολουθεί τη δίκη, νομιμοποιούμενος εφεξής –και μάλιστα αποκλειστικά– υπό την ιδιότητα του μη δικαιούχου ή μη υποχρέου διαδίκου, ο δε κατασχών δανειστής δικαιούται να παρέμβει υπέρ του καθ' ου, νομιμοποιούμενος προς τούτο υπό την ιδιότητα του αυτοτελώς προσθέτως παρεμβαίνοντος (ΚΠολΔ 83). Με αυτήν δεν την αφετηρία πρέπει να γίνουν δεκτά και τα ακόλουθα: πρώτον, ότι ο καθ' ου οφείλει, σύμφωνα με την κρατούσα «θεωρία της επιρροής», να μεταβάλει το αίτημα της αγωγής και να ζητεί πλέον την έναντι του νέου δικαιούχου, δηλ. του κατασχόντος δανειστή, εκπλήρωση της αιτούμενης παροχής, δεύτερον, ότι ο καθ' ου δεν δικαιούται να επιχειρεί διαδικαστικές πράξεις, επιφέρουσες διάθεση του επίδικου αντικειμένου, δηλ. της ήδη εκχωρηθείσας απαίτησης⁴⁰⁷, τρίτον, ότι δυνατή είναι η άσκηση κύριας παρέμβασης εκ μέρους του κατασχόντος προς το σκοπό ανάληψης από τον ίδιο της συνεχιζόμενης δίκης (ΚΠολΔ 79)⁴⁰⁸ και τέταρτον, ότι η υπέρ ή κατά του καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη τελεσίδικη απόφαση αποτελεί

⁴⁰² Έτσι Νίκας Ν., ό.π., § 59 VII 2γ αρ. 103 σελ. 669 επ. Πρβλ. επίσης Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., § 64 VI 2γ αρ. 170, 171 σελ. 775, 776. Μπρίνια Ι., ό.π., άρθρον 984 παρ. 456 ΙΙ σελ. 1364, επ. Νικολόπουλο Γ., «Αναγκαστική Εκτέλεση», ό.π., σελ. 437.

⁴⁰³ Από τη νομολογία βλ. και ΑΠ 196/1982 ΕΕΝ 50 (1983), σελ. 114 (115), ΕφΑθ 141/2010 ΕφΑΔ 3 (2010), σελ. 594. ΕφΑθ 8423/2006 ΔΕΕ 13 (2007), σελ. 602 (604). ΠΠΑ 4001/2002, ΝοΒ 51 (2003), σελ. 1437 (1442).

⁴⁰⁴ Πρόκειται στην ουσία όχι για ορισμό, αλλά για αλλαγή του μεσεγγυούχου, αφού ο τρίτος είναι ήδη μεσεγγυούχος (984 ΙΙΙ ΚΠολΔ).

⁴⁰⁵ ΑΠ 196/1982, ΕΕΝ 1983, σελ. 114, ΕφΑθ 8423/2006, ΔΕΕ 2007, σελ. 602 (604 ΙΙ). ΕφΑθ 141/2010, ΕφΑΔ 2010, σελ. 596, ΠΠΑ 4001/2002, ΝοΒ 2003, σελ. 1437 (1442 Ι).

⁴⁰⁶ Πρβλ. Κολοτούρο Π., «Υπερχειλείς εκφάνσεις του δεδικασμένου –δεδικασμένον λόγω ουσιαστικής εξαρτήσεως και τριτενέργεια του δεδικασμένου», ΕλλΔνη 46 (2005), σελ. 975 επ.

⁴⁰⁷ Πρβλ. Κολοτούρο Π., ΕΠολΔ 2016, ό.π., σελ. 117.

⁴⁰⁸ Πρβλ. Κολοτούρο Π., ό.π., σελ. 117 επ.

δεδικασμένο και υπέρ ή κατά του κατασχόντος δανειστή (ΚΠολΔ 325 αρ. 1, 2)⁴⁰⁹.

Αν όμως η νόμιμη εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης στον κατασχόντα δανειστή έχει ήδη συντελεσθεί, χωρίς να υφίσταται εκκρεμής ήδη δίκη, ο καθ' ου η κατάσχεση δεν νομιμοποιείται να στραφεί διάγωγής ή αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του τρίτου οφειλέτη. Νομιμοποίηση θα είχε ο καθ' ου μόνον αν η μεταβίβαση της κατασχεθείσας απαίτησης χωρούσε όχι «αντί» αλλά «χάριν» καταβολής, οπότε η έναντι του κατασχόντος ευθύνη του καθ' ου, λόγω τυχόν αφερεγγυότητας του τρίτου, θα εξακολουθούσε να υπάρχει και μετά την προς αυτόν (ενν. τον κατασχόντα) εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης⁴¹⁰.

Β. Για το Τραπεζικό Πιστωτικό Ίδρυμα

Β.1 Απαγόρευση εξόφλησης της απαίτησης και συμψηφισμού με μεταγενέστερη ανταπαίτηση

Από την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου προς την τράπεζα, έστω και αν αυτό δεν επιδόθηκε στον καθού η κατάσχεση, αποκλείεται ρητώς και δεν παράγει έννομες συνέπειες έναντι του κατασχόντος δανειστή η από την τράπεζα εξόφληση της κατασχεθείσας απαίτησης⁴¹¹. Γίνεται δε ορθώς δεκτό, κατά διασταλτική ερμηνεία του όρου εξόφληση, ότι η σχετική απαγόρευση καταλαμβάνει -πέραν της καταβολής- οιονδήποτε αποσβετικό των ενοχών λόγο λ.χ. δόση αντί καταβολής, ανανέωση, άφεση χρέους, συμβιβασμός, αντίθετη συμφωνία κατάργησης της ενοχής⁴¹². Συνακόλουθα, από την επιβολή της κατάσχεσης υφίσταται εκ του νόμου αντικειμενική αδυναμία πληρωμής της κατασχεθείσας απαίτησης προς τον καθού η εκτέλεση, δίχως να περιέρχεται η τράπεζα σε κατάσταση υπερημερίας⁴¹³ έναντι του καθού η εκτέλεση ή του κατασχόντος δανειστή (ή των λοιπών κατασχόντων), τουλάχιστον μέχρι το χρονικό σημείο, κατά το οποίο υποχρεούται σε καταβολή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 988 ΚΠολΔ. Αν δε είχε περιέλθει σε υπερημερία ήδη προ της επιβολής της κατάσχεσης, οι συνέπειες της υπερημερίας αναστέλλονται για το ίδιο αυτό χρονικό διάστημα⁴¹⁴. Η κατά παράβαση της ως άνω απαγορευτικής διατάξεως γενόμενη καταβολή αποβαίνει αυτοδικαίως άκυρη⁴¹⁵ ενώ το τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα δύναται να αναζητήσει τα ακύρως καταβληθέντα βάσει των διατάξεων περί αδικαιολόγητου πλουτισμού (904 ΑΚ). Η

⁴⁰⁹ Πρβλ. και Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρον 984 παρ. 463 VI δ σελ. 1390. Αντίθ. όμως η πλειοψηφία ΕφΑθ 4127/1978 ΝοΒ 27 (1979), σελ. 223, με την εσφαλμένη αιτιολογία ότι ο κατασχών δεν είναι ειδικός διάδοχος του καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη.

⁴¹⁰ Αντίθ. όμως Μπρίνια Ι., ό.π., άρθρον 984 παρ. 456 IV σελ. 1365 επ., ο οποίος δέχεται τη νομιμοποίηση του καθ' ου, ακριβώς επειδή θεωρεί ότι η νόμιμη εκχώρηση γίνεται «χάριν» και όχι «αντί» καταβολής και συνεπώς «... δεν αποκλείεται να κληθί ο καθ' ου η κατάσχεση να εξοφλήση την απαίτησιν του κατασχόντος...».

⁴¹¹ Άρθρ. 984 παρ. 2 εδ. α' περ. α' ΚΠολΔ. Βλ. από τη νομολογία ΑΠ 1297/2011 ΕφΑΔ 2012, σελ. 173.

⁴¹² Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., παρ. 64, σελ. 777, Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρ. 984, παρ. 454, σελ. 1354, Νίκα Ν., ό.π., παρ. 59, σελ. 670

⁴¹³ άρθρ. 342 ΑΚ

⁴¹⁴ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., παρ. 64, σελ. 777, Μπρίνια Ι., ό.π., άρθρ. 984, παρ. 454, σελ. 1355

⁴¹⁵ Βλ. από τη νομολογία ΑΠ 1540/2000 Δ 2000, σελ. 530, ΠΠΘες 10250/2003 Αρμ 2003, σελ. 1323.

αντικειμενική αδυναμία πληρωμής υπάρχει για εκείνους μόνον από τους εις ολόκληρον συνοφειλέτες του καθ'ού, προς τους οποίους επιδόθηκε το κατασχετήριο⁴¹⁶. Επομένως, είναι έγκυρη η πληρωμή της κατασχεθείσας απαίτησης στον καθ'ού εκ μέρους άλλου τραπεζικού πιστωτικού ιδρύματος συνοφειλέτη, προς τον οποίον ο κατασχών δεν επέδωσε το κατασχετήριο⁴¹⁷.

Λόγο απόσβεσης των ενοχών συνιστά ωστόσο και ο μονομερής συμψηφισμός, την πρόταση του οποίου εν μέρει μόνον αποκλείει η διάταξη του άρθρου 984 παρ. 2 εδ. α' ΚΠολΔ: η τελευταία απαγορεύει μεν στην τράπεζα να συμψηφίσει μεταγενέστερη της επιβολής της κατάσχεσης ανταπαίτησή της έναντι της κατασχεθείσας απαίτησης, επιτρέπει όμως το συμψηφισμό προγενέστερης ανταπαίτησης της προς την κατασχεθείσα απαίτηση. Η εν λόγω ρύθμιση συμπορεύεται και συμπληρώνει, ιδίως ως προς την έναρξη της απαγορεύσεως, τη διάταξη του άρθρου 449 ΑΚ, που ορίζει ότι «αν απαίτηση έχει κατασχεθεί, ο οφειλέτης της δεν μπορεί να προτείνει κατά του προσώπου που επέβαλε την κατάσχεση σε συμψηφισμό ανταπαίτησης, που απέκτησε κατά του δανειστή μετά την κατάσχεση». Η απαγόρευση συμψηφισμού αφορά αποκλειστικά το ποσό της απαίτησης για το οποίο έγινε η κατάσχεση (984 παρ. 2 εδ. β' ΚΠολΔ)⁴¹⁸. Ο μεταγενέστερος (ή προγενέστερος) χαρακτήρας της ανταπαιτήσεως της τράπεζας κρίνεται με βάση τον χρόνο της επιδόσεως του κατασχετηρίου στην ίδια, σε συνδυασμό προς τον χρόνο της αποσβέσεως λόγω του συμψηφισμού των εκατέρωθεν απαιτήσεων (ΑΚ 441)⁴¹⁹. Επομένως, κρίσιμο χρονικό σημείο αναδεικνύεται εκείνο της συνυπάρξεως των αμοιβαίων απαιτήσεων, που τοποθετείται στον χρόνο που συνέτρεξαν οι προϋποθέσεις του συμψηφισμού. Αν οι αμοιβαίες απαιτήσεις συνηπέρξαν πριν από την επίδοση του κατασχετηρίου στην τράπεζα, επιτρέπεται ο συμψηφισμός της ανταπαιτήσεως της. Ο τρίτος (η τράπεζα εν προκειμένω) δικαιούται, λοιπόν, να προτείνει και μετά την κατάσχεση προς συμψηφισμό ανταπαίτησή του, η οποία είχε ήδη γεννηθεί πριν από τον χρόνο της επιδόσεως σε αυτόν του κατασχετηρίου, δεδομένου ότι μέχρι να προταθεί η δήλωση περί συμψηφισμού, οι εκατέρωθεν απαιτήσεις υφίστανται παραλλήλως και μόνο με την πρόταση της δηλώσεως επέρχεται αναδρομικώς απόσβεση των απαιτήσεων αυτών, από τότε που συνυπέρξαν⁴²⁰. Αντίθετα, είναι ανεπίτρεπτος ο συμψηφισμός αυτός, όταν ο χρόνος συναντήσεως των εκατέρωθεν απαιτήσεων του καθού η κατάσχεση και του τρίτου είναι μεταγενέστερος της επιδόσεως του κατασχετηρίου στον τρίτο⁴²¹. Προφανής σκοπός των ως άνω διατάξεων είναι ο ισόρροπος συγκερασμός αντίρροπων εν πολλοίς εννόμων θέσεων και συμφερόντων: του συμφέροντος του κατασχόντος

⁴¹⁶ Κολοτούρος Π., «Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου», ΕΠολΔ 2016, σελ. 139

⁴¹⁷ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ. 139

⁴¹⁸ Αν ακυρωθεί για οποιοδήποτε λόγο η κατάσχεση, ισχυροποιείται αναδρομικά ο ενδεχόμενος «απαγορευμένος» συμψηφισμός βλ. Πολυζωγόπουλο Ι., σε Γεωργιάδη/Σταθόπουλο, «Αστικός Κώδιξ», τομ. ΙΙ, Αθήναι 1979, άρθρο 449 αριθμ. 2, σελ. 555, Σταθόπουλος Μ., «Γενικό Ενοχικό Δίκαιο», ό.π., παρ. 24 αριθμ. 32
⁴¹⁹ βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 671 επ., Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 984, σελ. 1358, Πολυζωγόπουλος Ι., ό.π., άρθρο 449 αριθμ. 1^α, Βαθρακοκόιλης Β., ό.π., άρθρο 984, σελ. 79, Απαλλαγάκη Χ., «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας-Ερμηνεία κατ' άρθρο», 2013, 3^η έκδοση, σελ. 2272 επ., βλ. όμως Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 182, η ίδια, «Αφιέρωμα Αστ. Γεωργιάδη», ό.π., σελ. 99 επ.

⁴²⁰ ΑΠ 354/2010, ΕΠολΔ 2010, σελ. 744

⁴²¹ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 984, σελ. 1358

δανειστή, συνιστάμενου στην αποτροπή καταδολιευτικών συνεννοήσεων μεταξύ του καθού η εκτέλεση και του τρίτου μέσω της δημιουργίας δόλιων και εικονικών ανταπαιτήσεων⁴²², και του συμφέροντος του τρίτου οφειλέτη, κατατείνοντος στην άμεση εξόφληση της προς τον καθ'ού χρηματικής οφειλής του αλλά και στην άμεση ικανοποίηση της κατ'αυτού ομοειδούς ανταπαίτησής του⁴²³.

Ζήτημα γεννάται ως προς τη δυνατότητα συμψηφισμού των υπό αίρεση ή προθεσμία ανταπαιτήσεων της τράπεζας. Μια γνώμη, επικαλούμενη το γράμμα αλλά και το σκοπό του άρθρου 449 ΑΚ, το οποίο, προκειμένου να αποκλείσει το ενδεχόμενο δημιουργίας δόλιων ανταπαιτήσεων προς περιγραφή των δικαιωμάτων του κατασχόντος, θετεί ως μόνη προϋπόθεση του κύρους του συμψηφισμού την προ της επιβολής της κατάσχεσης γένεση της συμψηφιζόμενης ανταπαίτησης, χορηγεί στον τρίτο (εν προκειμένω την τράπεζα) το δικαίωμα να συμψηφίσει προς την κατασχεθείσα απαίτηση την μέλλουσα ή υπό αίρεση ή προθεσμία κατά το χρόνο της κατάσχεσης ανταπαίτησής του⁴²⁴. Και είναι βεβαίως ακριβές ότι το άρθρο 449 ΑΚ αναφέρεται μόνον στο χρόνο της γένεσης και όχι στο απαιτητό της ανταπαίτησης του τρίτου. Εντούτοις, η εν λόγω διάταξη πρέπει να συνδυασθεί προς εκείνη του άρθρου 441 εδ. β' ΑΚ, σύμφωνα με την οποία ο προτεινόμενος συμψηφισμός είναι επιτρεπτός και «... επιφέρει την απόσβεση των αμοιβαίων απαιτήσεων, από τότε που (αυτές) συνυπήρξαν». Επομένως, εφόσον ο χρόνος της συνύπαρξης των αμοιβαίων απαιτήσεων του καθ'ού η κατάσχεση και του τρίτου οφειλέτη, στον οποίο ανατρέχει το αποσβεστικό αποτέλεσμα του συμψηφισμού, είναι προγενέστερος της κοινοποίησης του κατασχετηρίου στον τρίτο, ο συμψηφισμός αυτός είναι πράγματι επιτρεπτός. Εφόσον όμως ο χρόνος της συνάντησης των εκατέρωθεν απαιτήσεων είναι μεταγενέστερος της κοινοποίησης προς τον τρίτο του κατασχετηρίου, ο συμψηφισμός είναι ανεπίτρεπτος⁴²⁵. Τούτου δεδομένου ορθότερη είναι η γνώμη, η δεχόμενη ότι ο τρίτος δεν δικαιούται να προτείνει προς συμψηφισμό της κατασχεθείσας απαίτησης τη μέλλουσα ή υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία τελούσα ανταπαίτησή του κατά το χρόνο της κοινοποίησης προς αυτόν του κατασχετηρίου⁴²⁶.

Τούτο όμως καταρχήν, διότι κατ'εξαίρεση επιτρεπτός είναι και ο συμψηφισμός

⁴²² Π. Γέσιου Φαλτσή, ό.π., II, παρ. 64 αριθμ. 179, Ν. Νίκα, «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως II (Ειδικό Μέρος)», 2012, παρ. 59, σελ. 671-674, Γ. Νικολόπουλο, «Αναγκαστική Εκτέλεση, 2012, Β' έκδοση, άρθρο 984, αρ. 3 και από τη νομολογία ενδεικτικά ΑΠ 1411/2011 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 354/2010 ΕΠολΔ 2010, σελ. 744, με σημ. Π. Γιαννόπουλου, ΑΠ 254/1973 ΝοΒ 21, σελ. 1088.

⁴²³ Βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., II, ό.π., παρ. 64 σελ. 779 έπ.

⁴²⁴ Πρβλ. Ανδρίτσο, «Ένδικα μέσα και βοηθήματα κατά τον ΚΠολΔ (επιμ. Κολοτούρου Π.)», Αθήνα 2013, § 11 VII Α αρ. 49 σελ. 745 σημ. 156. Γέσιου-Φαλτσή Π., II, ό.π., § 64 VI 3β αρ. 182 σελ. 781 επ. Σταθόπουλο Μ., ό.π., § 24 II 2β ββ αρ. 35 σελ. 1301. Φραγκίστα Ι., ό.π., άρθρον 449 I Α αρ. 1.

⁴²⁵ Επισημαίνεται ότι ο τρίτος μπορεί να προτείνει το συμψηφισμό και μετά την πτώχευση του καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη, εφόσον η κατασχεθείσα απαίτηση του τελευταίου και η ανταπαίτηση του τρίτου συνυπήρξαν μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης και της προηγηθείσας επίδοσης του κατασχετηρίου. Βλ. ad hoc Εφαθ 640 /1990 ΕλλΔνη 33 (1992), σελ. 605 (606).

⁴²⁶ Πρβλ. Κεραμέα Κ., «Αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου απαιτήσεως υπό αίρεση κ.λπ.», Αρμ 36 (1982), σελ. 278 (280) Μπρίνια Ι., III, ό.π., άρθρον 984 παρ. 455^α II 3 σελ. 1358 επ. Νίκα Ν., ό.π., § 59 VII 3β αρ. 107 σελ. 672 επ. Πολυζωγόπουλο Ι., σε Γεωργιάδη/Σταθόπουλο, «Αστικός Κώδιξ», τομ. II, 1979, άρθρον 449 I 1 αρ. 4 σελ. 555. Κατ'αποτέλεσμα έτσι και Καρακατσάνης, «Ο συμψηφισμός με μονομερή δικαιοπραξία», 1980, σελ. 120 επ. βλ. επίσης ΑΠ 354/2010 ΕΠολΔ 3 (2010), σελ. 744.

των υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία ανταπαιτήσεων, όταν: (α) η εξαίρεση συνάγεται από διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου, όπως λ.χ. από τα άρθρα 1210 και 1258 ΑΚ, τα οποία επιτρέπουν τη σύσταση ενεχύρου ή την εγγραφή υποθήκης προς εξασφάλιση μελλοντικών απαιτήσεων ή απαιτήσεων υπό αίρεση ή προθεσμία⁴²⁷, (β) η κατάσχεση επιβλήθηκε ομοίως επί μέλλουσας ή υπό αίρεση ή προθεσμία τελούσας απαίτησης, η γένεση ή το απαιτητό της οποίας έπεται χρονικά της γένεσης ή του απαιτητού της προτεινόμενης προς συμψηφισμό ανταπαίτησης του τρίτου⁴²⁸, και (γ) ο συμψηφισμός είναι εκούσιος, χωρεί δηλ. με βάση ειδική συμφωνία των μερών, συνήθως με την εκ μέρους του αντισυμβαλλόμενου πελάτη της τράπεζας αποδοχή όρου της σύμβασης κατάθεσης, δυνάμει του οποίου τίθενται εκποδών οι κατ'άρθρο 440 ΑΚ προϋποθέσεις του συμψηφισμού, κυρίως δε το ληξιπρόθεσμο της συμψηφιζόμενης ανταπαίτησης της τράπεζας⁴²⁹. Έτσι, όταν η απαίτηση του οφειλέτη κατά της τράπεζας απορρέει από τραπεζικό λογαριασμό που τηρείται από εκείνον σε αυτή και έχει ενεχυριαστεί υπέρ της τράπεζας κατά τις διατάξεις των άρθρων 1, 35, 36, 39, 44 του ΝΔ 17.7/13.8.1923, η τράπεζα έχει, και μετά την επιβληθείσα κατάσχεση, δικαίωμα είσπραξης του ποσού της απαίτησης που αντιστοιχεί στις ληξιπρόθεσμες και ασφαλιζόμενες με το ενέχυρο απαιτήσεις της⁴³⁰.

Εξάλλου, ως προς τις ανταπαιτήσεις, των οποίων ο συμψηφισμός προς την κατασχεθείσα απαίτηση δεν είναι δυνατός, διότι είτε γεννήθηκαν είτε κατέστησαν απαιτητές μετά την επίδοση του κατασχετηρίου στην τράπεζα, υπάρχει πάντοτε η δυνατότητα αυτής να επιβάλει, στα δικά της χέρια, νέα κατάσχεση της ήδη κατασχεθείσας απαίτησης, προκειμένου η απαιτητή πλέον ανταπαίτησή της να μετάσχει στη διαδικασία της διανομής του κατασχεθέντος ποσού. Βεβαίως, η δυνατότητα αυτή υφίσταται μέχρι του χρονικού σημείου,

⁴²⁷ Βλ. εγγυτ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρον 984 παρ. 455^α ΙΙ 4 σελ. 1360 επ. Νίκα Ν., ό.π., § 59 VII 3γ αρ. 108 σελ. 672 επ.

⁴²⁸ πρβλ. Μπρίνια Ι. και Νίκα Ν., ό.π.

⁴²⁹ Πρβλ. ΑΠ 1914/2011 ΝΟΜΟΣ.

⁴³⁰ Βλ. Χ. Φίλιο, «Ενεχύραση τραπεζικής κατάθεσης: νομική φύση και συνέπειες στην αναγκαστική εκτέλεση μετά από την ΑΠ 1065/2009», ΕΠολΔ 2010, σελ. 329 επ., ΑΠ 1065/2009, ΕφΑΔ 2010, σελ. 108, 111, με σχόλιο Ρεντούλη, ΠΠΘες 3088/ 2014, ΔΕΕ 2014, σελ. 522, ΧρηΔικ 2014, σελ. 330 Στην περίπτωση του τραπεζικού ενέχυρου, η σύσταση του οποίου «...συνεπάγεται εκχώρησιν...» της ενεχυρασθείσας απαίτησης (άρθρ. 39 του ν.δ. 17.7/13.8.1923), η εκχώρηση είναι, κατά την ορθότερη γνώμη (βλ. Παναγόπουλο Κ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου υπό την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου», ΕφΑΔ 2016, σελ. 21. Σταθόπουλο Ι., «Η απαίτηση ως μέσο χρηματοδότησης», ΕπισκΕΔ 3 (1997), σελ. 3 (9), Φίλιο Χ., «Οι εξασφαλιστικές μεταβιβάσεις», 2002, σελ. 25 επ. τον ίδιο, ΕΠολΔ 3 (2010), ό.π., σελ. 329 επ.), απλώς πλασματική, δεν συνιστά δηλ. ούτε πλήρη ούτε και καταπιστευτική εκχώρηση (Υπέρ αυτής της εκδοχής πρβλ. Μπαλή, «Ενεχύρασις απαιτήσεως και εκχώρησις *rigoris causa*», Τιμητικός τόμος Αντ. Ζηλήμονος, 1939, σελ. 199. Λυμπερόπουλο, Παρατηρήσεις υπό την ΕφΑθ 1735/1983, ΕλλΔνη 24 (1983), σελ. 1046. Βλ. και Παπανικολάου, «Η επιφύλαξη στον εκχωρητή της εξουσίας είσπραξέως (ιδίως επί εξασφαλιστικής εκχωρήσεως)», ΕλλΔνη 52 (2011), σελ. 326 επ. Από τη νομολογία βλ. ιδίως ΣτΕ 179/2014 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1191/2007 ΧριΔ 8 (2008), σελ. 800), αλλά γνήσιο ενέχυρο, με συνέπεια η ενεχυρασθείσα απαίτηση να υπόκειται σε κατάσχεση από τους δανειστές του ενεχυραστή στα χέρια της τράπεζας ως τρίτης (Πρβλ. αντί πολλών Παναγόπουλο Κ., ό.π., σελ. 19 επ. Από τη νομολογία βλ. ιδίως ΑΠ 1065/2009 ΕΠολΔ 3 (2010), σελ. 58, με παρατ. Ν. Κατηφόρη). Κατ'άλλη όμως εκδοχή, φορέας της ενεχυρασθείσας απαίτησης καθίσταται η τράπεζα ως εκ του νόμου εκδοχέας αυτής και συνεπώς δεν μπορεί να κατασχεθεί για χρέος του ενεχυραστή έναντι του κατασχόντος (Πρβλ. ΑΠ 1191/2007 ΧριΔ 8 (2008), σελ. 800. Βλ. επίσης ΓνωμοδΝΣΚ 629/1997, απόσπασμα της οποίας δημοσιεύει ο Καστριώτης Ι., ό.π., ΙΙΙ, σελ. 357 επ.)

κατά το οποίο η κατασχεθείσα απαίτηση εκχωρείται αναγκαστικά στον πρώτο κατασχόντα, καθώς μετά την εκχώρηση παύει η απαίτηση να ανήκει στον καθ' ου και συνεπώς παύει να υπάρχει αντικείμενο προς κατάσχεση (ΚΠολΔ 988 παρ. 1)⁴³¹.

Επί επιβολής πλειόνων κατασχέσεων της αυτής απαίτησης υπό πλειόνων δανειστών του καθ' ου στα χέρια του αυτού επίσης τραπεζικού πιστωτικού ιδρύματος, η μεταγενέστερη της πρώτης αλλά προγενέστερη της δεύτερης, τρίτης κ.λπ. κατάσχεσης ανταπαίτηση του αποκρούει τις επόμενες αυτές κατασχέσεις, υπό την έννοια ότι ο συμψηφισμός δύναται να αντισταχθεί έναντι των απαιτήσεων των επόμενων κατασχόντων δανειστών. Τούτο δε διότι, αν η συμψηφισθείσα ανταπαίτηση αποσβέσθηκε ήδη προ της επιβολής της δεύτερης, τρίτης κ.λπ. κατάσχεσης, αυτή (ενν. η ανταπαίτηση) επιβάλλεται σε βάρος ανύπαρκτου πλέον αντικειμένου⁴³². Κατά την αντίθετη εντούτοις εκδοχή, η εξαγγελόμενη με το άρθρο 984 παρ. 2 εδ. α' περ. β' ΚΠολΔ απαγόρευση του συμψηφισμού ισχύει έναντι όλων των δανειστών, και αυτών ακόμη που κατάσχουν μεταγενέστερα την ίδια απαίτηση, έστω και αν η ανταπαίτηση του τρίτου γεννήθηκε και κατέστη απαιτητή πριν από τις μεταγενέστερες αυτές κατασχέσεις⁴³³. Η ερμηνευτική αυτή εκδοχή ανταποκρίνεται καλύτερα στο αίτημα για ισότιμη μεταχείριση όσων δανειστών προχωρήσουν σε κατάσχεση της ίδιας απαιτήσεως και πάντος εντός της προθεσμίας του άρθρου 988 παρ. 1 ΚΠολΔ⁴³⁴, καθώς η δυνατότητα επιβολής νέας κατάσχεσης εκτείνεται μέχρι το χρονικό σημείο, κατά το οποίο επέρχεται η *ex lege*, σύμφωνα με το άρθρο 988 παρ. 1 ΚΠολΔ, μεταβίβαση της απαίτησης στον κατάσχοντα δανειστή⁴³⁵.

Σε κάθε πάντως περίπτωση η πρόταση του συμψηφισμού γίνεται με την υποβολή της κατ' άρθρο 985 ΚΠολΔ δήλωσης της τράπεζας, χωρίς ωστόσο να αποκλείεται ο συμψηφισμός να προταθεί είτε πριν είτε και μετά τη δήλωση αυτή⁴³⁶. Και αν μεν ο συμψηφισμός προταθεί πριν ή με τη δήλωση της, η δήλωση θα είναι αρνητική, προσδιορίζουσα τόσο το ποσό της συμψηφιζόμενης ανταπαίτησης όσο και την αιτία, το είδος και το χρόνο γένεσης αυτής. Τουναντίον, αν ο συμψηφισμός προταθεί μετά τη δήλωση, η τελευταία θα γίνει παρά την αρχική καταφατική δήλωση της τράπεζας⁴³⁷.

Τα άρθρα 984 παρ. 2 εδ. α' περ. β' ΚΠολΔ και 449 ΑΚ αφορούν στο συμψηφισμό ανταπαίτησης της τράπεζας έναντι του καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη, όχι όμως και στο συμψηφισμό ανταπαίτησης αυτής έναντι του κατασχόντος δανειστή. Αυτονόητο ωστόσο είναι ότι, αφ' ης στιγμής η τράπεζα

⁴³¹ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρον 984 παρ. 455^α ΙΙ 6 σελ. 1362. βλ. και Φραγκίστα, ό.π., άρθρον 449 Ι Β 4 αρ. 5.

⁴³² Πρβλ. Καστριώτη Ι., ΙΙ, ό.π., σελ. 139 επ. Μπρίνια Ι., ό.π., άρθρον 984 παρ. 455^α ΙΙ 5 σελ. 1361 επ.

⁴³³ Βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., § 64 VI 3β αρ. 185 σελ. 784, επ. Νίκα Ν., ό.π., § 59 VII 3γ αρ. 109 σελ. 673.

⁴³⁴ Νίκας Ν., ό.π., σελ. 673, Γέσιου Φαλτσή Π., ό.π., παρ. 64, αριθμ. 185, η ίδια, «Αφιέρωμα Αστ. Γεωργιάδη», ό.π., σελ. 103

⁴³⁵ Βλ. περαιτέρω Π. Αρβανιτάκη, «Κύρος δεύτερης κατασχέσεως εις χείρας του ιδίου τρίτου από τον ίδιο κατασχόντα για την αυτή απαίτηση», Αρμ 2002, σελ. 1125 επ., ΜΠρΑΘ 1962/2002 Αρμ 2002, σελ. 1062 επ.

⁴³⁶ Σίγουρα πάντως μετά από την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο. Αν η δήλωση συμψηφισμού έγινε πριν από την κατάσχεση, η απαίτηση κατά του τρίτου θα έχει αποσβεσθεί και ο τρίτος θα πρέπει απλώς να προβεί σε αρνητική δήλωση (Πολυζωγόπουλος Ι., στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, ό.π., άρθρο 449 αριθμ. 6).

⁴³⁷ Βλ. αντί πολλών Φραγκίστα Ι., ό.π., ΕρμΑΚ, άρθρον 449 Ι Β 1 αρ. 2.

καταστεί οφειλέτης του κατασχόντος δανειστή, υποχρεούμενη να καταβάλει προς αυτόν την κατασχεθείσα απαίτηση, δύναται και να συμψηφίσει την έναντι τούτου τυχόν υφιστάμενη ανταπαίτησή του. Και οφειλέτης του κατασχόντος δανειστή καθίσταται η τράπεζα, αν προβεί σε καταφατική δήλωση κατά το άρθρο 985 παρ. 1 ΚΠολΔ, παρέλθει δε και η προβλεπόμενη από το άρθρο 988 παρ. 1 εδ. α' ΚΠολΔ προθεσμία, χωρίς να έχει επιβληθεί στα χέρια του τρίτου νέα αναγκαστική κατάσχεση για το ίδιο χρηματικό ποσό εκ μέρους άλλου δανειστή του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη, εκτός αν το ποσό αυτό επαρκεί για την ικανοποίηση όλων των κατασχόντων δανειστών. Ωστόσο και αν η τράπεζα προβεί σε αρνητική δήλωση, είναι δυνατή εκ μέρους της και η επικουρική πρόταση του συμψηφισμού στο πλαίσιο της ανοιγόμενης με την ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ διαγνωστικής δίκης⁴³⁸.

B.2 Απαγόρευση απόδοσης του κατασχεθέντος πράγματος στον καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη

Οσάκις κατάσχονται ενσώματα κινητά πράγματα του καθ' ου στα χέρια της τράπεζας, η τελευταία καθίσταται μεσεγγυούχος αυτών, ευθυνόμενη κατά το άρθρο 984 παρ. 3 ΚΠολΔ για τη φύλαξή τους. Συνεπώς, η απαγόρευση της απόδοσης των κατασχεθέντων πραγμάτων στον καθ' ου, την οποία ρητώς εξαγγέλει η διάταξη του άρθρου 984 παρ. 2 εδ. α' περ. γ' ΚΠολΔ, θα προέκυπτε και εκ της καθιερούμενης με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου ευθύνης του τρίτου ως μεσεγγυούχου⁴³⁹. Η απόδοση, προσκρούουσα σε απαγορευτική διάταξη του νόμου, είναι άκυρη. Πρόκειται και εδώ για αυτοδικαίως χωρούσα ακυρότητα του ουσιαστικού δικαίου, την οποία μπορούν να επικαλούνται όλοι οι προ αυτής (ενν. της απόδοσης) κατασχόντες δανειστές.

B.3 Απαγόρευση διάθεσης του κατασχεθέντος πράγματος σε τρίτους

Το άρθρο 984 παρ. 2 εδ. α' περ. δ' ΚΠολΔ απαγορεύει και τη διάθεση του κατασχεθέντος πράγματος σε τρίτους. Και αν μεν το τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα, στα χέρια του οποίου επιβλήθηκε η κατάσχεση, είναι κύριος του κατασχεθέντος πράγματος, η σχετική απαγόρευση δεν το καταλαμβάνει, υπό την έννοια ότι η ακυρότητα της διάθεσης τελεί υπό τη διαλυτική αίρεση της αναγνώρισης του ως κυρίου του κατασχεθέντος⁴⁴⁰. Αν πάλι το κατασχεθέν αντικείμενο δεν αποτελεί στοιχείο της περιουσίας αυτού αλλά του καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη, η τράπεζα στερείται ούτως ή άλλως της εξουσίας ελεύθερης διάθεσης του κατασχεθέντος. Ακριβώς εδώ έγκειται όμως η αξία της απαγόρευσης: ως απαγόρευση, την οποία προβλέπει και επιβάλλει ο νόμος, αποτρέπει την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν στην καλόπιστη κτήση

⁴³⁸ Πρβλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρα 984 παρ. 455^α ΙΙ 7 σελ. 1362 επ., και 986 παρ. 468 VIII σελ. 1420 επ.

⁴³⁹ Βλ. και Νίκα Ν., ό.π., § 59 VII 3γ αρ. 111 σελ. 674.

⁴⁴⁰ Βλ. όμως Γέσιου-Φαλτσή Π., «Διάθεσις κατεσχημένου εις καλής πίστεως τρίτον», Αρμ 24 (1970), σελ. 762 (764), την ίδια, ό.π., ΙΙ, § 64 VI 3δ αρ. 189 σελ. 786, κατά την οποία, «... όταν το κατασχεμένο αντικείμενο ανήκει κατά κυριότητα στον τρίτο, η απαγόρευση του άρθρου 984 § 2β δεν έχει εφαρμογή...». Έτσι μάλλον και Νίκα Ν., ό.π., § 59 VII 3δ αρ. 112 σελ. 674.

κυριότητας από μη κύριο (ΑΚ 1036 επ.), καθώς οι τελευταίες καλύπτουν μεν την έλλειψη δικαιώματος κυριότητας του μεταβιβαζόμενου, όχι όμως και την έλλειψη εξουσίας αυτού προς διάθεση του μεταβιβαζόμενου κινητού πράγματος⁴⁴¹. Επομένως, η εκ μέρους της τράπεζας διάθεση του κατασχεθέντος δεν προσπορίζει κυριότητα ούτε και στον καλόπιστο έστω αντισυμβαλλόμενο του.

B.4 Η ευθύνη του τρίτου

Ο τρίτος – η Τράπεζα εν προκειμένω - από την επίδοση του κατασχετηρίου καθίσταται μεσεγγυούχος ώστε να επιτευχθεί, παράλληλα προς τη νομική, και η υλική δέσμευση του κατασχεθέντος αντικειμένου. Επομένως, πέρα της ιδιότητας του ως υποκειμένου της διαδικασίας ο τρίτος καθίσταται και όργανο της αναγκαστικής εκτέλεσης, κατέχοντας το κατασχεθέν αντικείμενο για λογαριασμό της Πολιτείας. Ο τρίτος λοιπόν ως μεσεγγυούχος δεν είναι συνεπώς απλός κάτοχος του κατασχεθέντος αντικειμένου, αλλά ασκεί δημόσια εξουσία απορρέουσα από τη δημοσίου δικαίου σχέση της μεσεγγύησης⁴⁴². Έτσι, τόσο ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του όσο και ως προς την ευθύνη του, εφαρμογής τυγχάνουν οι ισχύουσες διατάξεις για τη μεσεγγύηση των κατασχεθέντων κινητών (984 παρ. 3 και 5 ΚΠολΔ). Οι εξουσίες του μεσεγγυούχου παύουν με την κατά νόμον καταβολή στον κατασχόντα (ή τη νόμιμη παράδοση του πράγματος στον δικαιούχο) και προκειμένου για αρνητική (ρητή ή σιωπηρή) δήλωση με την καταδίκη του τρίτου ύστερα από άσκηση ανακοπής⁴⁴³. Η τράπεζα λοιπόν οφείλει να μην παραδώσει το κατασχεθέν αντικείμενο στον καθού η κατάσχεση⁴⁴⁴ ούτε σε κάποιον άλλον ούτε μπορεί να εκβιασθεί σε δημόσια κατάθεση⁴⁴⁵. Εάν έχει επιβληθεί κατάσχεση χρημάτων ή χρεογράφων στα χέρια τραπεζικής ανώνυμης εταιρείας, ως τρίτης, η τελευταία κατά τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ (984 παρ. 3 ΚΠολΔ), καθίσταται μεσεγγυούχος του ποσού που κατασχέθηκε και έχει όλες τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του μεσεγγυούχου, δεσμεύεται δε να μην αποδώσει το κατασχεθέν ποσό σε κανέναν άλλο, πλην του κατασχόντος δανειστή, ούτε δηλαδή στον καταθέτη και δικαιούχο του λογαριασμού, υποχρεούμενα να το διαφυλάττει έως το πέρας της δικαστικής διαφοράς που αφορά την οφειλή του καθού η εκτέλεση πελάτη της⁴⁴⁶.

⁴⁴¹ Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., § 64 VI 3δ αρ. 189 σελ. 786 επ. Νίκα Ν., ό.π., § 59 VII 3δ αρ. 112 σελ. 674.

⁴⁴² Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ, σελ. 142

⁴⁴³ ΜΠΑ 10400/1973, ΝοΒ 1974, σελ. 681

⁴⁴⁴ Υπέχει δε και ποινική ευθύνη για παραβίαση κατάσχεσης (177 ΠΚ), σε περίπτωση απόδοσης του κατασχεθέντος πράγματος ή απαίτησης στον καθού η κατάσχεση, βλ. ΑΠ 809/2004 ΠοινΛογ 2004, σελ. 1036

⁴⁴⁵ Βλ. Βαθρακοκοίλη Β., ό.π., άρθρο 984, σελ. 78. Δικαιούται όμως (όπως θα αναλυθεί παρακάτω), κατόπιν της θετικής της δηλώσεως ως τρίτης, να προβεί σε δημόσια κατάθεση κατά το άρθρο 87 του ν.δ. 17.7./13.8.1923 στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, οπότε και διά της παρακαταθέσεως, η τραπεζική ανώνυμη εταιρία, απαλλάσσεται από κάθε ευθύνη έναντι του δικαιούχου.

⁴⁴⁶ Βλ. σχετικά ΑΠ 1915/1999 ΝοΒ 2000, σελ. 1407, ΕφΑθ 5081/2006 ΕλλΔνη 2008, σελ. 252, ΜΠρΑθ 3966/2010 ΕΕμπΔ 2011, σελ. 426

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: Η ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Α. Αρμόδιο όργανο, τύπος και προθεσμία υποβολής της δηλώσεως

Κατά τους ορισμούς του ΚΠολΔ ο τρίτος (η τράπεζα εν προκειμένω) οφείλει να δηλώσει, μέσα σε οκτώ (8) ημέρες αφότου του επιδοθεί το κατασχετήριο, αν υφίσταται η απαίτηση που κατασχέθηκε (ή αν έχει στα χέρια του το κατασχεμένο πράγμα) και αν επιβλήθηκε στα χέρια του άλλη κατάσχεση, με μνεία του κατασχόντος και του ποσού για το οποίο αυτή επιβλήθηκε (985 παρ I εδ. α΄ΚΠολΔ). Μάλιστα, στην περίπτωση που τρίτο συνιστά τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα, αυτό, κατά ρητή διάταξη του νόμου (985 παρ. 1 εδ. β΄ΚπολΔ), θα πρέπει να δηλώσει, αν υφίσταται στα χέρια του ακατάσχετη απαίτηση κατά την έννοια του άρθρου 982 παρ. 2 στοιχ. γ΄και δ΄ ΚπολΔ. Η έλλειψη ρητής δηλώσεως (παράλειψη) υποβολής της δηλώσεως εξομοιώνεται κατά νόμον με αρνητική δήλωση (985 παρ. III εδ. α΄ ΚΠολΔ). Η υποχρέωση της τράπεζας να υποβάλλει δήλωση καθιερώνεται και όταν ακόμη δεν υφίσταται οφειλή (ή δεν κατέχει η ίδια το κινητό που κατασχέθηκε)⁴⁴⁷. Μόνον όταν η κατάσχεση στα χέρια της τράπεζας είναι ανυπόστατη⁴⁴⁸, δεν γεννάται υποχρέωση της προς υποβολή της δηλώσεως. Αντίθετα, η ακυρότητα απλώς της κατασχέσεως, χωρίς απαγγελία της ακυρότητας αυτής με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, δεν μπορεί να αναιρέσει υπό τον ΚπολΔ την υποχρέωση δηλώσεως του τρίτου⁴⁴⁹. Η αντίθετη γνώμη δεχόμενη ότι «...η δήλωσις προυποθέτει έγκυρον κατάσχεσιν...»⁴⁵⁰, προσκρούει στην φύση της ακυρότητας ως δικονομική, η οποία μόνον μετά τη σύννομη απαγγελία της επάγεται το ανίσχυρό της ως άκυρης προσβληθείσας διαδικαστικής πράξης (159 ΚΠολΔ). Η εγκυρότητα επομένως της κατάσχεσης δεν συνιστά προϋπόθεση της υποχρέωσης του τρίτου προς δήλωση⁴⁵¹. Η δήλωση ανάλογα με το περιεχόμενό της χαρακτηρίζεται ως θετική, αρνητική ή ανακριβής. Ανακριβής είναι η δήλωση, όχι μόνον όταν ο τρίτος (δηλαδή το τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα) αποκρύπτει την ύπαρξη οφειλής του έναντι του καθ'ού, αλλά και όταν εκθέτει αναληθώς ή ατελώς πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν τη μεταξύ αυτού και του καθ'ού η εκτέλεση υφιστάμενη έννομη σχέση⁴⁵². Κατά μία μεν γνώμη, η ανακρίβεια εκτείνεται και στο νομικό ακόμη

⁴⁴⁷ Ράμμος, III, παρ. 467, σελ. 1346, Μρίνιας Ι., III, ό.π. άρθρο 985, σελ. 1369, Γέσιου Φαλτσή Π., ό.π., II, παρ. 64 αριθμ. 192, σελ. 203

⁴⁴⁸ βλ. ΑΠ 1078/2008 Δ 2008, σελ. 912, ΕφΑθ 6431/1975, Αρμ. 1976, σελ. 518, ΕφΠειρ 870/2006, ΠειρΝ 2006, σελ. 484

⁴⁴⁹ Βλ Μπρίνια Ι., III, ό.π., σελ. 1370, Π. Γέσιου- Φαλτσή, ό.π., II, αριθμ 197

⁴⁵⁰ Έτσι Μητσόπουλος Γ., «Κατάσχεση στα χέρια τρίτου», Γνωμοδότηση ΕλλΔνη 25 (1984), σελ. 22. Σύμφωνοι και οι Μάζης Π., «Κατάσχεση στα χέρια τρίτου με βάση τις διατάξεις του ΚΕΔΕ», ΕλλΔνη 47, 2006, σελ. 724, Νικολόπουλος Γ., «Αναγκαστική Εκτέλεση», Β΄έκδοση, 2012, ό.π., σελ. 441. Από τη νομολογία βλ. ΑΠ 1241/2008 Ισοκράτης, ΑΠ 612/1976, ΝοΒ 25 (1977), σελ. 5, ΜΠΑ 3292/2008, ΕΠολΔ 2 (2009), σελ. 97

⁴⁵¹ Γέσιου Φαλτσή Π., II, ό.π., παρ. 64, σελ. 791, Καστριώτη Ι., II, ό.π., σελ. 249, Μπρίνια Ι., III, ό.π., σελ. 1370, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 678, Κολοτούρο Π., ό.π., σελ. 143, Πλιάτσικα Κ., «Η θετική δήλωση του τρίτου στο πλαίσιο κατάσχεσης εις χείρας τρίτου», ΕλλΔνη 2014, σελ. 349 έπ., δεχόμενοι ορθώς ότι μόνον η ανυπόστατη κατάσχεση δεν γεννά για τον τρίτο υποχρέωση προς υποβολή της κατ'άρθρον 985 ΚΠολΔ δήλωσης.

⁴⁵² Βλ. Κολοτούτρο Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016, σελ. 143, υποσημ. 112

χαρακτηρισμό των περιστατικών αυτών⁴⁵³, κατά δε την ορθότερη γνώμη⁴⁵⁴, η ανακρίβεια περιορίζεται μόνον στην έκθεση των πραγματικών γεγονότων, καθώς δεν είναι εύλογο ο τρίτος να βαρύνεται με το καθήκον του προσήκοντος νομικού χαρακτηρισμού της κατασχόμενης απαίτησης. Εφόσον η δήλωση παραλειφθεί ή αποδειχθεί ανακριβής, θεμελιώνεται και ευθύνη της τράπεζας προς αποζημίωση του κατασχόντος (985 παρ. 3 εδ. β΄ΚπολΔ⁴⁵⁵).

Η δήλωση της τράπεζας δεν απευθύνεται σε δικαστήριο ούτε και λαμβάνει χώρα «επί τη προόψει» ορισμένης δίκης⁴⁵⁶. Πρόκειται, επομένως, για εξώδικη κατ' αρχήν πράξη, η οποία, όμως, αποτελεί συνέχεια της επιδόσεως του κατασχετηρίου, γι' αυτό και εντάσσεται στις διαδικαστικές πράξεις της αναγκαστικής εκτελέσεως⁴⁵⁷, ως προς τις οποίες εφαρμόζονται ανάλογα οι ρυθμίσεις των διαδικαστικών πράξεων της διαγνωστικής διαδικασίας, εφόσον, εννοείται, δεν αντιτίθενται στη λειτουργική τους αποστολή⁴⁵⁸. Με τη δήλωσή της η τράπεζα προβαίνει σε ανακοίνωση γνώσεως ως προς την αλήθεια ή αναλήθεια των πραγματικών περιστατικών, που στηρίζουν την κατασχεθείσα απαίτηση⁴⁵⁹. Συνιστά, λοιπόν, η εν λόγω δήλωση, υποχρέωση («οφείλει να δηλώσει») της τράπεζας που καθιερώνεται από το νόμο, προς ειλικρινή απάντηση έναντι του κατασχόντος, για τη διασφάλιση της έννομης τάξης⁴⁶⁰. Η σχετική δικονομική υποχρέωση έρεισμα έχει το γενικό κοινωνικό καθήκον έναντι της έννομης τάξης και είναι ανάλογη προς την υποχρέωση οποιουδήποτε που καλείται να εξεταστεί ως μάρτυρας (άρθρ. 398 ΚΠολΔ, 209 ΚΠΔ)⁴⁶¹.

Με τη δήλωσή της η τράπεζα προβαίνει σε ανακοίνωση γνώσεως ως προς την αλήθεια ή αναλήθεια των πραγματικών περιστατικών, που στηρίζουν την κατασχεθείσα απαίτηση. Υπάγεται, επομένως, η δήλωση αυτή καθεαυτή στην κατηγορία των πράξεων δικαίου υπό στενή έννοια⁴⁶². Αφού πρόκειται για εξώδικη πράξη, δεν είναι απαραίτητη η σύμπραξη δικηγόρου για την υποβολή της δηλώσεως του τρίτου. Επιτρέπεται να γίνει αυτή⁴⁶³ και μέσω οποιουδήποτε άλλου πληρεξουσίου, εφοδιασμένου με γενικό ή ειδικό πληρεξούσιο, που μπορεί να χορηγηθεί και με ιδιωτικό έγγραφο αλλά και ατύπως⁴⁶⁴. Ως διαδικαστική πράξη προϋποθέτει η ίδια τη συνδρομή ικανότητας δικαστικής παραστάσεως (63 ΚΠολΔ), όχι, όμως και εξουσία διαθέσεως, αφού η τράπεζα δεν είναι φορέας της έννομης σχέσεως του ουσιαστικού δικαίου, ενώ εξάλλου τα πραγματικά περιστατικά τα οποία καλείται να αναφέρει δεν αποτελούν διάθεση, αλλά εξώδικη ομολογία. Περαιτέρω, δεν υπόκειται η δήλωση της τράπεζας σε

⁴⁵³ βλ. ΑΠ 249/2011 ΝΟΜΟΣ

⁴⁵⁴ Νίκας Ν., ό.π., σελ. 694, Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, σελ. 819

⁴⁵⁵ Βλ. Νικολόπουλο σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ΚπολΔ ΙΙ, 2000, άρθρο 985 παρ. 2

⁴⁵⁶ βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 678

⁴⁵⁷ βλ. Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 985, σελ. 1375, ΕφΑΘ 5526/2006, ΝοΒ 2007, σελ. 1363

⁴⁵⁸ Μητσόπουλος Γ., ό.π., ΕλλΔνη 1984, σελ. 18 έπ.

⁴⁵⁹ Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π. σελ. 1375, Βλ. και Κολοτούρο Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016, σελ. 142 υποσημ. 109, ως διαδικαστική πράξη εμπίπτει στην κατηγορία των «ανακοινώσεων γνώσης», με περαιτέρω παραπομπές σε γερμανική βιβλιογραφία

⁴⁶⁰ Βλ. ΕιρΑΘ 5139/2015 ΤΝΠ.

⁴⁶¹ Ράμμος Γ., ΙΙΙ, ό.π., παρ. 467, σελ. 1635/1636

⁴⁶² ΕφΑΘ 5526/2006, ΝοΒ 2007, σελ. 1363

⁴⁶³ στην περίπτωση που τρίτο συνιστά φυσικό πρόσωπο και αυτοπροσώπως

⁴⁶⁴ Βλ. Βαθρακοκοίλη Β., ό.π., άρθρο 986, σελ. 91, Γέσιου Φαλτσή Π., ό.π. ΙΙ, παρ. 64, αριθμ. 201

προσβολή για ελαττώματα βουλήσεως (ΑΚ 140, 147, 150)⁴⁶⁵, είναι, όμως, υπό προϋποθέσεις ανακλητή, εφόσον δεν δημιουργήθηκε ευνοϊκή δικονομική κατάσταση για τον κατασχόντα⁴⁶⁶.

Αρμόδιο όργανο για την υποδοχή της δηλώσεως του τρίτου είναι η γραμματεία του Ειρηνοδικείου του τόπου της κατοικίας εκείνου που προβαίνει στη δήλωση (985 παρ. ΙΙ ΚΠολΔ) και στην περίπτωση νομικών προσώπων, κρίσιμη είναι η πραγματική έδρα τους⁴⁶⁷. Και στην περίπτωση του τραπεζικού πιστωτικού ιδρύματος⁴⁶⁸, η δήλωση της Τράπεζας θα πραγματοποιηθεί στην γραμματεία του Ειρηνοδικείου της πραγματικής της έδρας, έστω και αν το κατασχετήριο επιδόθηκε σε υποκατάστημα κατά το άρθρο 983 παρ. 4 ΚΠολΔ. Η εν λόγω δήλωση της τράπεζας γίνεται προφορικά και συντάσσεται έκθεση (985 ΙΙ ΚΠολΔ)⁴⁶⁹. Δεν αποκλείεται ωστόσο η τράπεζα να χρησιμοποιήσει ή να καταθέσει έγγραφα σημειώματα, όπως και συμβαίνει συνήθως στην πράξη. Στην περίπτωση αυτή ο Γραμματέας οφείλει, μνημονεύοντας τα έγγραφα αυτά, να επαναλάβει το περιεχόμενό τους ως προφορική δήλωση της τράπεζας⁴⁷⁰.

Η δήλωση της Τράπεζας, που υποβάλλεται σε καθ' ύλην ή κατά τόπον αναρμόδιο όργανο, θεωρείται ανυπόστατη και ισοδυναμεί με παράλειψή της⁴⁷¹. Το ίδιο συμβαίνει και όταν η δήλωση αυτή δεν έγινε με τον τρόπο και τον τύπο που προβλέπει ο νόμος⁴⁷². Επιπλέον, όταν υποβάλλονται περισσότερες κατασχέσεις στο ίδιο αντικείμενο από περισσότερους δανειστές ή από τον ίδιο δανειστή για διαφορετική απαίτησή του, πρέπει να υποβληθούν ξεχωριστές δηλώσεις, κάθε μία δε από αυτές κρίνεται ως προς το κύρος της αυτοτελώς⁴⁷³.

Η Τράπεζα οφείλει να υποβάλει τη δήλωσή της μέσα σε οκτώ ημέρες αφότου της επιδοθεί το κατασχετήριο (άρθρο 985 παρ. 1 ΚΠολΔ). Η ανωτέρω προθεσμία, ως δικονομική προθεσμία ενέργειας, αρχίζει να τρέχει από την επόμενη (άρθρο 144 παρ. 1 ΚΠολΔ) ημέρα από εκείνη κατά την οποία έλαβε χώρα η επίδοση του κατασχετηρίου στον καθού η εκτέλεση⁴⁷⁴. Η ρύθμιση αυτή, που επιλέχθηκε για λόγους επιταχύνσεως της διαδικασίας, αντιστοιχεί με εκείνες που καθορίζουν τις συνέπειες της κατασχέσεως (άρθρο 984 παρ. 1 και 2 ΚΠολΔ). Η άπρακτη παρέλευση αυτής να επιφέρει έκπτωση του τρίτου από το δικαίωμά του να προβεί στη σχετική δήλωση (άρθρο 151 ΚΠολΔ), εκτός αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την υποβολή της κατ' άρθρο 152 ΚΠολΔ αίτησης⁴⁷⁵.

⁴⁶⁵ ΜΠΑ 2314/1982, ΝοΒ 1982, σελ. 1512

⁴⁶⁶ Βλ. Γέσιου Φαλτσή Π., ό.π. ΙΙ, παρ. 64, αριθμ. 201, Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 985 σελ. 1735, Ν. Νίκας, ό.π., σελ. 679, Αντίθετη ΑΠ 161/2011 ΕφΑΔ 2011, 673

⁴⁶⁷ Βλ. από τη νομολογία ενδεικτικά ΑΠ 1183/2015 ΝΟΜΟΣ

⁴⁶⁸ βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 684

⁴⁶⁹ Δεν αποκλείεται, ωστόσο, ο τρίτος να χρησιμοποιήσει ή να καταθέσει έγγραφα σημειώματα – όπως γίνεται συνήθως στην πράξη – όμως και τότε ο Γραμματέας οφείλει, μνημονεύοντας τα έγγραφα αυτά, να επαναλάβει το περιεχόμενό τους ως προφορική δήλωση του τρίτου.

⁴⁷⁰ Μπρίνιας Ι., ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 985, σελ. 1377

⁴⁷¹ ΕφΑθ 5193/2004 ΕλλΔνη 2005, σελ. 218, ΕφΑθ 5525/1981, ΕλλΔνη 1981, σελ. 647

⁴⁷² ΕφΑθ 5737/1974, Αρμ. 1976, σελ. 520

⁴⁷³ Βλ. Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 985, σελ. 1377, Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., ΙΙ, παρ. 64, αριθμ. 198

⁴⁷⁴ Βλ. Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 985, σελ. 1374, Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., ΙΙ, παρ. 64, αριθμ. 217

⁴⁷⁵ Η οποία θα κριθεί από το δικαστήριο που είναι αρμόδιο για την ανακοπή κατά της δηλώσεως της τράπεζας (άρθρο 986 ΚΠολΔ), βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 985, σελ. 1374, σημ. 12

επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση⁴⁷⁶.

B. Περιεχόμενο δηλώσεως της Τράπεζας

B.1. Επί καταφατικής δηλώσεως

Σε γενικές γραμμές το περιεχόμενο της δηλώσεως του τρίτου πρέπει να ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του κατασχετηρίου και σε συσχετισμό πάντοτε με ενδεχόμενη ζημία, που μπορεί να προκληθεί στον κατασχόντα από την ανακρίβεια ή ασάφεια των ιστορούμενων στοιχείων. Κατά πρώτο λόγο, σε περίπτωση κατάσχεσης απαιτήσεων ή κινητών στα χέρια τράπεζας⁴⁷⁷, η δήλωση πρέπει να αναφέρει αν υφίσταται ή όχι η απαίτηση, ή ανάλογα το κατασχεμένο κινητό. Σε καταφατική περίπτωση, η δήλωση της τράπεζας θα πρέπει να περιγράφει κατά τρόπο σαφή και ορισμένο τη δικαιολόγητη σχέση και όλα εν γένει τα ουσιώδη περιστατικά από τα οποία προκύπτει η οφειλή (π.χ. το είδος και το ποσό της τραπεζικής κατάθεσης έως όμως και το ύψος της απαίτησης του κατασχόντος δανειστή⁴⁷⁸, τον αριθμό των δικαιούχων⁴⁷⁹ ή την τραπεζική θυρίδα). Για να είναι η δήλωση καταφατική, απαιτείται επιπλέον η επισήμανση ότι η απαίτηση δεσμεύεται και παρακρατείται από τον τρίτο υπέρ του κατασχόντος δανειστή⁴⁸⁰. Μάλιστα, όταν επισπεύδεται εκτέλεση κατά τράπεζας ως τρίτης για απαίτηση του ενεχυραστή, που έχει κατ' αυτής από κατάθεση χρημάτων σε τηρούμενο σε εκείνη λογαριασμό, η τράπεζα οφείλει να συμπεριλάβει στην δήλωσή της (985 ΚΠολΔ) τη συγκεκριμένη απαίτηση, κάνοντας μνεία και του υπέρ αυτής συσταθέντος ενεχύρου⁴⁸¹, περαιτέρω δε και τη διαβεβαίωση ότι θα παρακρατήσει υπέρ του κατασχόντος την οφειλή, που ενδέχεται να προκύψει στο μέλλον από την μεταξύ του ενεχυραστή και της ίδιας έννομη σχέση⁴⁸². Με βάση την καταφατική αυτή δήλωση μπορεί να εκβιασθεί εκτέλεση κατά της Τράπεζας (989 ΚΠολΔ), αφού πληρωθεί η αίρεση της αποσβέσεως του ενεχύρου υπό την

⁴⁷⁶ Βλ. ΑΠ 1764/2014 ΧρΙΔ 2015, σελ. 288.

⁴⁷⁷ Βλ. σχετικά ΑΠ 1241/2008 Αρμ 2009, σελ. 1187, ΜΠρΑθ 733/2011, ΝΟΜΟΣ

⁴⁷⁸ Βλ. άρθρο 985 παρ. 5 εδ. β' ΚΠολΔ και άρθρο 24 εδ. β' ν. 2915/2001, όπου ρητά ορίζουν ότι «Το απόρρητο αίρεται μόνο για το χρηματικό ποσό που απαιτείται για την ικανοποίηση του δανειστή».

⁴⁷⁹ Δεδομένου ότι βάσει του άρθρου 4 Ν 5638/1932, σε περίπτωση κατάσχεσης απαίτησης από κοινό λογαριασμό, κατάσχεται μόνο το μέρος της κατάθεσης που αναλογεί στον οφειλέτη-καθού η εκτέλεση-καταθέτη, αφού κατά ex lege αμάχητο τεκμήριο, το κατατεθειμένο ποσό ανήκει στους δικαιούχους του λογαριασμού κατά ίσα μέρη. Με την εν λόγω διάταξη καθιερώνεται ειδική περίπτωση ακατάσχετου ως προς τον οφειλέτη ΑΠ 785/1999 Δ 31, σελ. 33, 34, με παρατ. Κ Μπέη. ΜΠρΘες 8588/2012 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΕιρΛαμ 423/2015 ΝΟΜΟΣ.

⁴⁸⁰ Βλ. σχετικά ΑΠ 1540/2000 ΕΛΛΔνη 42, 1297-1298, ΠΠΘες 10250/2003, Αρμ Ζ', σελ. 1323. Κατά το άρθρο 1 παρ. 5 του ν. 3816/2010 για τη ρύθμιση επιχειρηματικών και επαγγελματικών οφειλών προς τα πιστωτικά ιδρύματα, μέχρι την 31-07-2010, δεν επιτρέπεται η έναρξη ή η συνέχιση της κύριας διαδικασίας της έμμεσης αναγκαστικής εκτέλεσης για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για οποιαδήποτε αιτία οφειλής, υπό τον όρο ότι ο οφειλέτης έχει υποβάλει εμπρόθεσμα σχετική αίτηση υπαγωγής στη ρύθμιση. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, ο τρίτος οφείλει να μην προβεί σε καταφατική δήλωση, της τελευταίας εκλαμβανόμενης ως πράξης έμμεσης αναγκαστικής εκτέλεσης.

⁴⁸¹ Αν δεν κάνει την μνεία αυτή, ο κίνδυνος της προσβολής της δηλώσεως ως ανειλικρινούς με την ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ είναι άμεσος, βλ. ΑΠ 1065/2009, ΕπολΔ 2010, σελ. 60, ΕφΑΔ 2010, σελ. 108

⁴⁸² Βλ. ΑΠ 1065/2009 με παρατ. Κατηφόρη Ν., ΕΠολΔ 2010, σελ. 60 έπ. (65) και ΕφΑΔ 2010, με παρατηρήσεις Ρεντούλη Π., σελ. 108 έπ. (113)

οποία τελεί η ενεχυρασμένη απαίτηση υπό τους όρους του άρθρου 915 ΚπολΔ⁴⁸³. Έτσι, αν πληρωθεί η αίρεση της λήξεως του ασφαλιζόμενου χρέους, η τράπεζα εξακολουθεί να διατηρεί το δικαίωμα να εισπράξει την ενεχυρασμένη απαίτηση κατά το μέρος που είναι απαραίτητο για την ικανοποίησή της, έχει, ωστόσο, την υποχρέωση να αποδώσει το τυχόν υφιστάμενο υπόλοιπο όχι στον ενεχυραστή, αλλά στον κατασχόντα⁴⁸⁴.

B.2. Επί αρνητικής δηλώσεως

Το τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα αζημίως αρκείται σε αρνητική δήλωση όταν δεν έχει προϋπάρξει κάποια συναλλακτική έννομη σχέση μεταξύ αυτού και του καθού η εκτέλεση. Εάν, όμως, αυτό υπήρξε οφειλέτης, αλλά η οφειλή του έχει με οποιονδήποτε τρόπο αποσβεσθεί (εξόφληση, συμψηφισμός κλπ.) ή έπαυσε να υπάρχει (εκχώρηση, στερητική αναδοχή χρέους) κατά τον χρόνο επιδόσεως σε αυτό του κατασχετηρίου, οφείλει να συνοδεύσει την άρνησή του με τα θεμελιούντα την απόσβεση και γενικώς την κατάργηση περιστατικά⁴⁸⁵. Όταν λ.χ. έχει μεσολαβήσει εκχώρηση, θα πρέπει να αναφέρει στη δήλωσή του τον χρόνο που πραγματοποιήθηκε η αναγγελία σε αυτό, όταν δε έχει χωρήσει συμψηφισμός, οφείλει να διευκρινίσει με σαφήνεια όλα τα περιστατικά που οδήγησαν στην απόσβεση, συμπεριλαμβανομένων και των στοιχείων της ανταπαιτήσεως (ύψος, χρόνος αποκτήσεως κλπ.)⁴⁸⁶. Επίσης, η τράπεζα δικαιούται να υποβάλλει και δικονομικές ακυρότητες της κατασχέσεως, που μπορεί να προβάλλει σύμφωνα με το άρθρο 987 ΚΠολΔ κατ'ένσταση στην δίκη της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ ή με την ανακοπή του 583 έπ. ΚΠολΔ (όπως θα αναλυθεί παρακάτω), όπως λ.χ. ότι το κατασχετήριο δεν κοινοποιήθηκε στον καθού η εκτέλεση ή ότι δεν περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 983 ΚΠολΔ. Σε κάθε περίπτωση, η έλλειψη πληρότητας μπορεί ευχερώς να οδηγήσει στην ευθύνη της τράπεζας προς αποζημίωση (985 παρ. ΙΙΙ ΚΠολΔ), όχι, όμως και σε έκπτωσή του από το δικαίωμα να προβάλλει ενστάσεις στη δίκη της ανακοπής⁴⁸⁷. Ευθύνη σε αποζημίωση μπορεί αν γεννηθεί και όταν η τράπεζα παρέλειψε να υποβάλει, όπως όφειλε, τη σχετική δήλωση ή όταν ο ίδιος υπέβαλε ανακριβή δήλωση⁴⁸⁸.

⁴⁸³ Βλ. Ρεντούλη Π., ό.π. σελ. 113

⁴⁸⁴ Βλ. σχετικά Νίκα Ν., ό.π., σελ. 682 επ., Ρεντούλη Π., ΕφΑΔ, ό.π., σελ. 113, Κατηφόρη Ν., ΕΠολΔ 2010, σελ. 65

II

⁴⁸⁵ Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙΙ άρθρο 985, σελ. 1378, Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 210, Βαθρακοκόιλη Β., ό.π., άρθρο 985, σελ. 93, Νικολόπουλος Γ., «Αναγκαστική Εκτέλεση», 2012, β' έκδοση, σελ. 438 έπ. ΑΠ 276/1973 ΝοΒ 1973, σελ. 1100. Οφείλει δηλαδή ο τρίτος να εκτιμήσει και να εκθέσει όλα εκείνα τα ουσιώδη περιστατικά που είναι ικανά να καταστήσουν ευχερέστερη την ικανοποίηση της απαίτησης του κατασχόντος

⁴⁸⁶ Τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να περιέχονται βεβαίως στη δήλωση του τρίτου και όταν ο συμψηφισμός προτείνεται με αυτήν. Βλ. Πολυζωγόπουλο Ι., , ό.π., στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 449 αριθμ. 6

⁴⁸⁷ ΕφΑΘ 5193/2004, ΕλλΔνη 2005, σελ. 218, ΕφΑΘ 9000/2005, ΧρίΔ 2006, σελ. 724

⁴⁸⁸ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., 682 επ., Απαλλαγάκη Χ., ό.π., 2277 επ., Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 986, σελ. 1422, Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., ΙΙ, παρ. 64, αριθμ. 211, Βαθρακοκόιλη Β., ό.π., άρθρο 985, σελ. 94

B.3. Επί μελλοντικών απαιτήσεων

Ιδιαίτερες δυσχέρειες ανακύπτουν στην πράξη ως προς την μορφή και το περιεχόμενο της δηλώσεως του τρίτου, όταν κατάσχονται απαιτήσεις υπό αίρεση ή προθεσμία όπως και μελλοντικές απαιτήσεις. Κατά την επικρατέστερη άποψη⁴⁸⁹, στη δήλωση αυτή θα πρέπει να προσδιορίζεται επαρκώς η μνημονεύομενη και στο κατασχετήριο βασική έννομη σχέση, που αποτελεί τη δικαιολόγο αιτία της οφειλής, οι τυχόν οφειλόμενες από αυτή (βέβαιες και εκκαθαρισμένες) απαιτήσεις και τελικώς να παρέχεται η διαβεβαίωση του τρίτου ότι θα παρακρατήσει υπέρ του κατασχόντος όποιες οφειλές πρόκειται να προκύψουν από τη βασική αυτή έννομη σχέση. Ο τρίτος παρόλο βρίσκεται σε αδυναμία να εκθέσει λεπτομερώς τη μελλοντική πορεία της απαιτήσεως, δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση υποβολής δηλώσεως. Στην περίπτωση αυτή, η δήλωσή του είναι δυνατόν να είναι αρνητική ως προς την ενεστώσα οφειλή και θετική ως προς τη μελλοντική⁴⁹⁰, χωρίς να παρέχει αμέσως εκτελεστότητα αλλά τη διαβεβαίωση ότι θα παρακρατήσει οτιδήποτε προκύψει στο μέλλον υπέρ του καθού η κατάσχεση. Αυτό δικαιολογείται από τη σκέψη ότι ο κατασχών δανειστής, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να προσβάλει τη δήλωση με ανακοπή, μπορεί να την εκτελέσει αργότερα με τη συνδρομή των προϋποθέσεων των άρθρων 915, 916 και 921 παρ.6 ΚΠολΔ⁴⁹¹. Αν πρόκειται βέβαια για μη ληξιπρόθεσμες πλην όμως εκκαθαρισμένες οφειλές του τρίτου (λ.χ. μελλοντικά μισθώματα ορισμένου ύψους), η εκτέλεση δεν παρουσιάζει δυσχέρειες. Αντίθετα, στις οφειλές υπό αίρεση θα χρειασθεί απόδειξη με δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο, που έχει αποδεικτική δύναμη (915 ΚπολΔ)⁴⁹².

Σημειωτέον ότι το ζήτημα της κατασχέσεως των μελλοντικών απαιτήσεων συνδέεται με εκείνο του ακριβούς χρόνου επελεύσεως των κατ' άρθρο 984 παρ. 2 ΚΠολΔ εννόμων συνεπειών, αναφορικά με την τράπεζα και το περιεχόμενο της (ειλικρινούς) δηλώσεώς του. Έτσι, με δεδομένη την κατ' άρθρο 984 παρ. 2 εδ. α' ΚΠολΔ τοποθέτηση της απαγόρευσης εξοφλήσεως από τον τρίτο της εις χείρας του κατασχεθείσης απαιτήσεως στον χρόνο επιδόσεως του κατασχετηρίου σε αυτόν (τρίτο), εάν κατά το διάστημα από την επίδοση του κατασχετηρίου στην τράπεζα μέχρι την εκ μέρους της υποβολή της δηλώσεως του άρθρου 985 ΚΠολΔ, η οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί εμπρόθεσμα ακόμα και οκτώ ημέρες μετά την επίδοση, μεταβληθεί η κατάσταση, η τράπεζα προβαίνει σε

⁴⁸⁹ Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 985, σελ. 1379, ο ίδιος, Δ 1974, σελ. 72, Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., ΙΙ, παρ. 64, αριθμ. 209, Βαθρακοκόιλη Β., ό.π., άρθρο 985, σελ. 93, ΑΠ 1540/2000, ΕΕΝ 2002, σελ. 299, ΕφΑθ 3416/1990, ΕλλΔνη 1991, σελ. 1026

⁴⁹⁰ Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙΙ άρθρο 985, σελ. 1379, Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 209, σελ. 93, ΑΠ 1540/2000, ΕΕΝ 2002, σελ. 299

⁴⁹¹ Προβληματική, πάντως, είναι η εκτέλεση της δηλώσεως αυτής, όταν πρόκειται για μελλοντικές οφειλές, που δεν μπορούν να προκύψουν από τη δήλωση του τρίτου π.χ. μελλοντικά κέρδη εταιρείας. Συμπλήρωση του τίτλου με άλλα έγγραφα, προκειμένου να προσδιορισθεί το εκκαθαρισμένο (το ποσό) της απαιτήσεως, ως γνωστόν, αποκλείεται. Η εκδοχή της υποβολής νέας, σε συνέχεια της προηγούμενης, δηλώσεως από τον τρίτο, μόλις η οφειλή καταστεί βέβαιη και εκκαθαρισμένη, δεν βρίσκει κανένα έρεισμα στο νόμο βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 683 και ΕφΑθ 4335/1991, ΕλλΔνη 1993, σελ. 215

⁴⁹² Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙΙ άρθρο 985, σελ. 1379, Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., ΙΙ, παρ. 64, αριθμ. 209, σελ. 93, ΑΠ 1540/2000, ΕΕΝ 2002, σελ. 299

ειλικρινή δήλωση, όταν αναφέρεται στα δεδομένα που υπήρχαν κατά τον χρόνο κοινοποιήσεως σε αυτήν του κατασχετηρίου, ο οποίος είναι και ο μόνος κρίσιμος εν προκειμένω⁴⁹³. Η διατύπωση του άρθρου 985 παρ. 1 ΚΠολΔ, όπου γίνεται λόγος, σε χρόνο ενεστώτα, για δήλωση περί του αν «υπάρχει» η απαίτηση, δεν φαίνεται να απαγορεύει την παραπάνω ερμηνεία καθώς ο νομοθέτης είχε ίσως υπόψιν την απλούστερη περίπτωση, κατά την οποία είτε συμπίπτει ο χρόνος επιδόσεως του κατασχετηρίου και υποβολής της δηλώσεως είτε, εάν τέτοια σύμπτωση δε συμβαίνει, δεν υπάρχει μεταβολή των δεδομένων στο μεταξύ, κρίσιμο διάστημα. Κατά συνέπεια, εάν λ.χ. εμφανισθεί στο μεσοδιάστημα από την επίδοση του κατασχετηρίου μέχρι την υποβολή της δηλώσεως πιστωτικό υπόλοιπο στον ήδη κατά την ημερομηνία επιδόσεως υπάρχοντα λογαριασμό, η τράπεζα δεν υποχρεώνεται σε καταφατική δήλωση, εάν ο λογαριασμός εμφάνιζε κατά την ημερομηνία επιδόσεως χρεωστικό μόνον υπόλοιπο. Ακόμη, πολύ περισσότερο, εάν, κατά το παραπάνω μεσοδιάστημα, δημιουργηθεί το πρώτον απαίτηση του καθού η εκτέλεση κατά της τράπεζας (λ.χ. με το άνοιγμα λογαριασμού καταθέσεως υπέρ του καθού από τρίτο), η τελευταία δεν υποχρεώνεται σε καταφατική δήλωση, διότι η κατάσχεση μελλοντικών απαιτήσεων δεν μπορεί να περιλαμβάνει απαιτήσεις που δεν απορρέουν καν από έννομη σχέση υπαρκτή κατά τον χρόνο κατασχέσεως. Κρίσιμο, επομένως, είναι το εάν υφίσταται έννομη σχέση υπαρκτή κατά τον χρόνο επιβολής της κατασχέσεως⁴⁹⁴.

Διαφορετικά είναι, ωστόσο, τα πράγματα, όταν η κατάσχεση αφορά και μελλοντικές απαιτήσεις του καθού η κατάσχεση, οπότε αναμφίβολα η δήλωση της τράπεζας θα πρέπει να ανταποκρίνεται και σε μεταγενέστερα της ημερομηνίας επιδόσεως δεδομένα. Έτσι, απαιτήσεις που εμφανίζονται μετά την

⁴⁹³ Βλ. το ιστορικό της υποθέσεως που κρίθηκε με την ΑΠ 1540/2000, Δ 2001, σελ. 529 (με σημ. Μπέη Κ.), όπου αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι «...όπως προκύπτει από την παρ. 1 του άρθρου 984 ΚΠολΔ, η επίδοση αντιγράφου του κατασχετηρίου εγγράφου από τον κατασχόντα στον καθού η εκτέλεση έχει ως έννομη συνέπεια την αποστέρηση του δικαιούχου της κατασχεθείσας απαίτησης από την εξουσία της ελεύθερης διάθεσης του περιουσιακού στοιχείου του που κατασχέθηκε. Κρίσιμος χρόνος για την επέλευση των ανωτέρω συνεπειών ως προς τον καθού η εκτέλεση και τον τρίτο είναι η επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου σε καθένα από τα πρόσωπα αυτά. Με τη συντέλεση και των δύο ως άνω επιδόσεων της κατασχετήριας έκθεσης επέρχεται και μια τρίτη έννομη συνέπεια της κατάσχεσης στα χέρια του τρίτου, η αναγκαστική και αυτόματη εκχώρηση της απαίτησεως που έχει κατασχεθεί από το μέχρι τότε δικαιούχο της (καθού η εκτέλεση οφειλέτη) στον κατασχόντα δανειστή. Σε αντίθεση προς το άρθρο 30 παρ. 3 ΚΕΔΕ, το οποίο ρητώς ορίζει ότι η επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον τρίτο έχει τα αποτελέσματα αυτοδικαίως χωρούσης αναγκαστικής εκχώρησεως, ο ΚΠολΔ δεν αναφέρεται ρητώς σε αυτή την αναγκαστική εκχώρηση. Από το συνδυασμό, όμως, των διατάξεων των άρθρων 983 παρ. 3, 988 παρ. 1 και 990 ΚΠολΔ συνάγεται ότι στο χώρο της πολιτικής δικονομίας την αυτοδικαίη εκ του νόμου εκχώρηση στον κατασχόντα της απαίτησεως που κατασχέθηκε συνεπάγεται η εμπρόθεσμη υποβολή καταφατικής δηλώσεως από τον τρίτο και η πάροδος της προβλεπόμενης από το άρθρο 988 παρ. 1 προθεσμίας (ΟΛΑΠ 3/1993). Τυχόν αποδοχή της άποψης, ότι η αναγκαστική εκχώρηση συντελείται αναδρομικώς από το χρόνο της επίδοσης του κατασχετηρίου εγγράφου στον τρίτο, θα είχε ως συνέπεια την εκμηδένιση των κατασχέσεων που θα είχαν επιβάλει άλλοι δανειστές του ίδιου οφειλέτη μετά το χρονικό σημείο της κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου στον τρίτο, αφού θα επρόκειτο για κατάσχεση απαίτησεως που δεν θα ανήκε, κατά το χρόνο αυτό στον οφειλέτη. Ανεξάρτητα απ' αυτό, μια τέτοια λύση δεν ανταποκρίνεται ούτε στη σαφή νομοθετική βούληση, όπως έχει εκφρασθεί με τις ρυθμίσεις του άρθρου 988 παρ. 1 εδ. β ΚΠολΔ, να ρυθμισθεί η περίπτωση που η κατασχεμένη απαίτηση δεν επαρκεί για να ικανοποιηθούν όλοι όσοι επέβαλαν κατάσχεση με την προσφυγή στη διαδικασία των άρθρων 974 επ. ΚΠολΔ».

⁴⁹⁴ Για την αοριστία του κατασχετηρίου, το οποίο αφορά σε πιστωτικά υπόλοιπα μελλοντικών λογαριασμών βλ. Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», σελ. 170

κοινοποίηση του κατασχετηρίου και μέχρι την υποβολή της δηλώσεως πρέπει να περιλαμβάνονται στην τελευταία, εφόσον η έννομη σχέση ήταν γεννημένη ήδη κατά τον χρόνο κοινοποίησης του κατασχετηρίου. Εξάλλου, στην περίπτωση κατασχέσεως μελλοντικών απαιτήσεων, εάν γίνει αρχικά δήλωση με περιεχόμενο, αφενός την ανυπαρξία απαιτήσεως του καθού η εκτέλεση από υφιστάμενη, ωστόσο, έννομη σχέση μεταξύ αυτού και της τράπεζας και, αφετέρου, τη δέσμευση – διαβεβαίωση της τράπεζας να μην εξοφλήσει τυχόν μελλοντική οφειλή της από την εν λόγω έννομη σχέση⁴⁹⁵ και στη συνέχεια εμφανισθεί όντως απαίτηση του καθού η εκτέλεση κατά της τράπεζας, η τελευταία οφείλει να προβεί σε συμπληρωματική δήλωση⁴⁹⁶. Σε περίπτωση τέλος, που ο τρίτος, λόγω πολυπλοκότητας των σχέσεων και συναλλαγών του με τον οφειλέτη (καθού η κατάσχεση), αδυνατεί προς το παρόν να συνάγει συμπεράσματα, οφείλει να εκθέσει τα περιστατικά που θεμελιώνουν την αδυναμία του, άλλως κινδυνεύει η δήλωσή του να θεωρηθεί ανακριβής και να υποχρεωθεί σε καταβολή αποζημίωσης⁴⁹⁷.

B.4. Αναφορά προηγούμενων κατασχέσεων

Αναγκαίο κατά νόμον περιεχόμενο της σχετικής δηλώσεως αποτελεί και η μνεία προγενέστερων συντηρητικών ή αναγκαστικών κατασχέσεων⁴⁹⁸, είτε έλαβαν χώρα μετά την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου και εντός οκτώ (8) ημερών από την επίδοσή του στην τράπεζα, οπότε η τελευταία υποχρεούται να προβεί σε δήλωση, είτε έλαβαν χώρα πριν από την επίδοσή του, εφόσον, όμως, στην τελευταία περίπτωση, επενεργούν στην αξίωση ικανοποίησης του κατασχόντος δανειστή, ήτοι στην επάρκεια της κατασχεθείσας απαίτησης (δεν απαιτείται λ.χ. αναφορά των κατασχέσεων που έχουν παύσει, αρθεί ή τελεσιδίκως ακυρωθεί). Ο νόμος επιβάλλει την υποχρέωση στην τράπεζα να αναφέρει στη δήλωσή του και τις άλλες κατασχέσεις (αναγκαστικές ή συντηρητικές) που έχουν επιβληθεί στα χέρια της, ώστε ο κατασχών να έχει ακριβή εικόνα των προοπτικών ικανοποίησής του και να στραφεί ενδεχομένως σε άλλα μέσα. Εκτός από την επιβληθείσα κατάσχεση, θα πρέπει να αναφέρονται το όνομα εκείνου που την επέβαλε, το ποσό για το οποίο επιβλήθηκε αλλά και ο χρόνος της επιβολής της⁴⁹⁹. Αναφορά προηγούμενης κατασχέσεως απαιτείται και όταν αυτή επιβλήθηκε από τον ίδιο τον κατασχόντα δανειστή, εφόσον, όμως αφορά σε άλλη απαίτησή του⁵⁰⁰.

⁴⁹⁵ Βλ. για τον καταφατικό, ουσιαστικά, χαρακτήρα μίας τέτοιας δηλώσεως Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθ. 209, σελ. 799, επίσης ΑΠ 1540/2000, Δ 2001, σελ. 529, ΠΠΘες 10250/2003, Αρμ 2003, σελ. 1323.

⁴⁹⁶ Ωστόσο υποστηρίζεται, ότι η εκδοχή της υποβολής νέας (συνέχειας της προηγούμενης) δήλωσης από τον τρίτο μόλις καταστεί η οφειλή βέβαιη και εκκαθαρισμένη, δεν έχει κανένα έρεισμα στον νόμο και δυσκολεύει έτσι την θέση του αμέτοχου τρίτου Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 683, ΕφΑΘ 4335/1991, ΕΛΛΔνη 1993, σελ. 215

⁴⁹⁷ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1378-1380, Βαθρακοκοίλη Β., ό.π. παρ. 11, σελ. 93-94, ΕφΑΘ 5740/2011 ΔΕΕ 2012, σελ. 131.

⁴⁹⁸ Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, άρθρο 985, παρ. 462, σελ. 1381.

⁴⁹⁹ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1381 επ., Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 213, ΕφΑΘ 640/1990, ΕΛΛΔνη 1992, σελ. 605

⁵⁰⁰ Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., ΙΙ, παρ. 64, αριθμ. 212

B.5. Αναφορά περί ακατασχέτου

B.5.I. Γενικώς για την έννοια των ακατασχετών

Στην παρ. 2 του άρθρου 982 ΚΠολΔ καθιερώνονται εξαιρέσεις από τον κανόνα του επιτρεπτού της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου. Αξίζει να επισημανθεί ότι κρίσιμος ως προς τη συνδρομή της ιδιότητας κατασχόμενου αντικειμένου ως ακατάσχετου είναι ο χρόνος επιβολής της κατάσχεσης⁵⁰¹, ενώ επί μέλλουσας ή υπό αίρεση απαίτησης λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος πλήρωσης της αίρεσης⁵⁰² ή ο χρόνος γένεσης της απαίτησης⁵⁰³. Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 982 ΚΠολΔ περί ακατασχετού των εκεί αναφερομένων απαιτήσεων συνιστούν εξαιρετικό και επομένως στενώς ερμηνευτέο δίκαιο⁵⁰⁴. Αποτελούν εκδήλωση στοιχειώδους ανθρωπισμού. Η εκτέλεση δεν πρέπει να οδηγεί, όπως ήδη εισαγωγικά τονίστηκε, στην εξόντωση του οφειλέτη, προέχει συνεπώς η προστασία του. Ζήτημα εναρμονίσεως των ρυθμίσεων για το ακτάσχετο με το Σύνταγμα δεν τίθεται⁵⁰⁵. Πιο συγκεκριμένα, εξαιρούνται της κατάσχεσης:

α) Πράγματα που μπορούν να υποστούν άμεση φθορά⁵⁰⁶ καθώς και η εταιρική μερίδα σε προσωπικές εταιρείες⁵⁰⁷.

⁵⁰¹ ΑΠ 712/1976, ΝοΒ 1977, σελ. 58, ΕφΑθ 5590/1978, ΕλλΔνη 1978, σελ. 814

⁵⁰² ΑΚ 209.

⁵⁰³ Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρ. 982, σελ. 1304, ΑΠ 285/1978, ΝοΒ 1973, σελ. 1106

⁵⁰⁴ Βλ. ΑΠ 1812/2007 ΝοΒ 2008, σελ. 706.

⁵⁰⁵ Βλ. Καστριώτη Ι., «Κατάσχεσεις εις χείρας τρίτου», τομ. Ι, 2008, έκδοση Β', σελ. 251 έπ.

⁵⁰⁶ Στην κατηγορία αυτή ακατάσχετων ανήκουν τα κινητά που υπόκεινται όχι σε απλή, αλλά σε άμεση φθορά. Η αντιδιαστολή αυτή δεν είναι τυχαία, καθώς τα υποκείμενα σε απλή φθορά κινητά κατάσχονται πάντοτε στο επίπεδο της κατασχέσεως στα χέρια του οφειλέτη και απλώς ο πλειστηριασμός τους είναι άμεσος. Στο πλαίσιο, όμως, της κατασχέσεως εις χείρας τρίτου, τα μεν υποκείμενα σε άμεση φθορά δεν κατάσχονται καθόλου, τα δε υποκείμενα σε απλή φθορά κατάσχονται απεριόριστα και απλώς ο πλειστηριασμός τους ακολουθεί τη διαδικασία του άρθρου 962 ΚΠολΔ. Το κριτήριο διακρίσεως της άμεσης φθοράς των κινητών από την απλή αναζητείται στην διαδικασία και ιδίως στον χρόνο, που απαιτείται για την ρευστοποίησή τους κατά τη διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου, ενώ υποκείμενο σε άμεση φθορά μπορεί να θεωρηθεί κάθε κινητό που υφίσταται φυσική αλλοίωση με το πέρασμα του χρόνου. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 628 Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1308, Π. Γέσιου-Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 91

⁵⁰⁷ Η απαγόρευση κατασχέσεως της εταιρικής μερίδας επί προσωπικών εταιρειών αποτελεί άμεση απόρροια των κρατούντων στο εμπορικό δίκαιο αρχών ότι η εταιρική ιδιότητα των εταίρων προσωπικής εταιρείας είναι αμεταβίβαστη (ΑΚ 761). Ο στενός σύνδεσμος των εταιρειών αυτών με τα πρόσωπα των εταίρων τους δεν επιτρέπει την ανάμιξη τρίτων στις εταιρικές υποθέσεις. Το ακατάσχετο, μάλιστα, εξακολουθεί να ισχύει ακόμη και όταν με ρήτρα του καταστατικού ή συμφωνία των μερών προβλέφθηκε κατ' εξαίρεση το μεταβιβάστο της εταιρικής συμμετοχής, βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 629-630, Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 94. Εταιρική μερίδα στις προσωπικές εταιρείες με νομική προσωπικότητα είναι το ποσοστό της οικονομικής συμμετοχής του εταίρου στην εταιρεία, βλ. Αντωνόπουλο, «Δίκαιο Προσωπικών Εταιριών», 2012, παρ. 20 αριθμ. 2 έπ. Αμιγώς προσωπική είναι η ομόρρυθμη εταιρεία, προσωπική εταιρεία, όμως, θεωρείται και η ετερόρρυθμη εταιρεία, αλλά και ο συνεταιρισμός, καθώς και η αστική εταιρεία. Το ακατάσχετο, από την άλλη, δεν αφορά τις κεφαλαιουχικές εταιρείες (Α.Ε. και Ε.Π.Ε.), ενώ ειδικά για την κατάσχεση της εταιρικής ιδιότητας στην ανώνυμη εταιρεία, αυτή δεν είναι εφικτή παρά μόνο μέσω της κατασχέσεως των μετοχών της (ως κινητών), που συνιστούν αξιόγραφα και συνδέουν τον μέτοχο με την εταιρεία, πρλβλ. ΕιρΛαμ 1201/2014 (ΝΟΜΟΣ), κατά την οποία είναι κατασχετή η εταιρική περιουσία των ανώνυμων αναπτυξιακών εταιρειών. Τέλος, δεν υπάγονται στην κατηγορία της εταιρικής μερίδας και επομένως κατάσχονται κανονικά, οι απαιτήσεις των εταίρων έναντι της εταιρείας για τα κέρδη, όπως και το προϊόν της εκκαθάρισης.

β) Απαιτήσεις διατροφής που πηγάζουν από τον νόμο ή από διάταξη τελευταίας βούλησης, καθώς και απαιτήσεις για συνεισφορά των συζύγων στις ανάγκες της οικογένειας. Οι απαιτήσεις αυτές είναι ακατάσχετες, ανεξάρτητα από τον φορέα τους (τέκνο, σύζυγος κλπ.)⁵⁰⁸, από το ύψος τους ή από την δικαστική τους διάγνωση, ενώ ακατάσχετες είναι αποκλειστικά οι απαιτήσεις διατροφής που απορρέουν από τον νόμο ή από διάταξη τελευταίας βούλησης. Δεν είναι, συνεπώς, ακατάσχετες οι απαιτήσεις διατροφής, που προέρχονται από σύμβαση ή από άλλη μονομερή δικαιοπραξία⁵⁰⁹,

γ) Απαιτήσεις μισθών, συντάξεων ή ασφαλιστικών παροχών, εκτός αν πρόκειται να ικανοποιηθεί απαίτηση για διατροφή που στηρίζεται στο νόμο ή σε διάταξη τελευταίας βούλησης ή για συνεισφορά στις ανάγκες της οικογένειας, οπότε επιτρέπεται να γίνει κατάσχεση έως το μισό, αφού ληφθούν υπόψη τα ποσά που εισπράττει ο υπόχρεος, το μέγεθος των υποχρεώσεων που του δημιουργεί ο γάμος του για αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών και ο αριθμός των δικαιούχων (άρθρο 982 παρ. 2 περ. δ')⁵¹⁰. Την εν λόγω ρύθμιση υπαγόρευσε η ανάγκη εξασφάλισης στους εργαζομένους κάθε κατηγορίας των αναγκαίων για την επιβίωσή τους μέσων. Πρόκειται, ειδικότερα, για διατάξεις δημόσιας τάξης, οι οποίες θεσπίστηκαν για τη θεραπεία γενικότερου δημόσιου συμφέροντος και ως εκ τούτου αποκλείεται η παρέκκλιση από το περιεχόμενό τους δυνάμει της ιδιωτικής βούλησης⁵¹¹.

Η έννοια του μισθού προσδιορίζεται από το ουσιαστικό δίκαιο και θεωρείται κάθε παροχή, που οφείλει ο εργοδότης κατά τον νόμο ή κατά την σύμβαση στον μισθωτό, ως αντάλλαγμα για την παρεχόμενη εργασία του⁵¹². Κατά τις σύγχρονες όμως αντιλήψεις⁵¹³ ο μισθός, εκτός από το αντάλλαγμα για την παροχή εργασίας, αποτελεί συγχρόνως και μέσο βιοπορισμού του εργαζομένου και της οικογενείας του. Υπό το γενικό αυτό πρίσμα θα πρέπει επομένως να αντιμετωπισθεί και η οριοθέτηση του ακατασχέτου του μισθού. Αφού ο μισθός αποβλέπει στην εξασφάλιση και των μέσων επιβίωσης γενικά των εργαζομένων, η προστασία των τελευταίων θα πρέπει να χωρεί ανεξαρτήτως του προσώπου του εργοδότη και της φύσεως της σχετικής σύμβασης. Δεν πρέπει κατά συνέπεια το ακατάσχετο του μισθού να περιορισθεί στην (ατομική ή συλλογική) σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, αλλά να περιλάβει και τους εργαζόμενους με σύμβαση δημοσίου δικαίου, είτε αυτοί παρέχουν υπηρεσίες στο Δημόσιο είτε σε ν.π.δ.δ.⁵¹⁴. Καλύπτονται περαιτέρω όχι μόνον απαιτήσεις μισθών που έχουν ως βάση εξαρτημένη εργασία, αλλά και σύμβαση παροχής ανεξάρτητων

⁵⁰⁸ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 630 έπ., με περαιτέρω παραπομπές

⁵⁰⁹ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 631 έπ.

⁵¹⁰ Βλ. ΜΠΠειρ 24/2014 ΕλλΔνη 2014, σελ. 894, ΜΠΘες 6550/2013, ό.π., ΜΠΡοδ 89/2011 ΝΟΜΟΣ.

⁵¹¹ ΜΠΠατρ 2112/2009 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΠατρ. 5704/2008, ΕφαΔ 2009, σελ. 351, ΕφαΘ 6710/1980, ΝοΒ 1980, σελ. 808

⁵¹² ΑΚ 655 σε συνδυασμό με τα άρθρα 648 και 649 ΑΚ

⁵¹³ βλ Νίκα Ν., ό.π., σελ. 632 με περαιτέρω παραπομπές σε Κουκιάδη, «Εργατικό Δίκαιο», 2011, σελ. 643 έπ., Ζερδελής, «Εργατικό Δίκαιο», 2011, αριθμ. 1038 έπ.

⁵¹⁴ Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1311 έπ., Π. Γέσιου-Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 111

υπηρεσιών⁵¹⁵. Ευθύς εξ αρχής πρέπει να σημειώσουμε ότι ο μισθός είναι ακατάσχετος ανεξαρτήτως της μορφής⁵¹⁶, της ονομασίας, του είδους, και της νομικής του βάσεως. Δεν έχει, επίσης, καμία σημασία για το ακατάσχετο εάν ο μισθός καθορίζεται, ως συνήθως, σε συνάρτηση με τον χρόνο ή με την απόδοση, το αποτέλεσμα της εργασίας (ΑΚ 648) ή πρόκειται για μισθό σε ποσοστά στα κέρδη (ΑΚ 654). Το ακατάσχετο του μισθού καλύπτει τόσο τον βασικό μισθό, δηλαδή την κύρια αντιπαροχή για την εργασία όσο και τις υπόλοιπες μισθολογικές παροχές, τα επιδόματα, τα δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα, τις προσαυξήσεις για νυκτερινή εργασία κλπ⁵¹⁷. Με το ακατάσχετο προστατεύεται φυσικά και ο οφειλόμενος μισθός εξαιτίας υπερημερίας ή ανυπαίτιου κωλύματος του εργοδότη προς αποδοχή της εργασίας ή άκυρης καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας ή από υπερεργασία ή από νόμιμη υπερωριακή απασχόληση⁵¹⁸. Τέλος, κατά την ορθότερη γνώμη⁵¹⁹ θα πρέπει να αποκλεισθεί και η κατάσχεση όχι μόνον αμοιβής για παράνομη υπερωριακή εργασία αλλά και οποιασδήποτε άλλης οφειλής του εργοδότη από αδικαιολόγητο πλουτισμό. Ο μισθός παραμένει ακατάσχετος και όταν ακόμη δεν είναι αναγκαίος ή δεν χρησιμοποιείται σε συγκεκριμένη περίπτωση για την διαβίωση του οφειλέτη και της οικογένειάς του. Η ρύθμιση, επομένως, του άρθρου 664 I-III ΑΚ, που απαγορεύει την κατάσχεση του οφειλόμενου μισθού από τον εργοδότη στα χέρια του για την απαίτησή του κατά του εργαζομένου, μόνον όταν ο μισθός αυτός είναι απολύτως αναγκαίος για τη διατροφή του τελευταίου και της οικογένειάς του, αντίκειται στο άρθρο 982 παρ. 2δ ΚπολΔ και θα πρέπει να θεωρηθεί καταργημένη⁵²⁰. Ανεκχώρητο και ακατάσχετο είναι και το επίδομα ανεργίας (εκτός εάν πρόκειται περί διατροφής συζύγων, ανιόντων ή κατιόντων), σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 7 του ν.δ. 2961/1954.

Αντιθέτως, δεν αποτελούν μισθό και μπορούν να κατασχεθούν⁵²¹: Παροχές του εργοδότη που χορηγούνται για την αντιμετώπιση των λειτουργικών αναγκών της επιχειρήσεως ή για τη διευκόλυνση εκτελέσεως της εργασίας (λ.χ. μεταφορά του εργαζομένου στον τόπο εργασίας, χορήγηση συσιτίου, αυτοκινήτου, στολής κλπ.), παροχές του εργοδότη προς αποκατάσταση δαπανών που έγιναν από τον εργαζόμενο χάριν της εργασίας του και με τις οποίες βαρύνεται ο εργοδότης (λ.χ. οδοιπορικά έξοδα, αποζημίωση λόγω διανυκτερεύσεως εκτός έδρας κλπ.), απαιτήσεις αποζημίωσης λόγω καταγγελίας της εργασιακής σχέσεως⁵²², η αποζημίωση για μη παροχή άδειας αναψυχής κ.λπ⁵²³. Η απαγόρευση

⁵¹⁵ βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 633

⁵¹⁶ βλ. ΜΠρΘες 6550/2013 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΠατρ 2112/2009 ΝΟΜΟΣ, κατά την οποία στην έννοια του μισθού περιλαμβάνονται οι τακτικές και έκτακτες αποδοχές.

⁵¹⁷ βλ. εγγ. Μακρίδου, «Δικονομία Εργατικών Διαφορών», 2009, σελ. 277 έπ.

⁵¹⁸ ΕφΠειρ. 1160/2003, ΔΕΕ 2005, σελ. 77

⁵¹⁹ στηριζόμενη στην απόφαση ΑΠ 1269/2005, κατά την οποία η απαγόρευση συμψηφισμού καταλαμβάνει όχι μόνον την νόμιμη αμοιβή αλλά και την αποζημίωση από παράνομη υπερωριακή εργασία βλ. Μακρίδου, ό.π., σελ. 278 έπ. και Ζερδελή, ό.π., αριθμ. 1166 σημ. 247

⁵²⁰ ΕισΝΚΠολΔ 1 ε, στ. βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 635, Κεραμέα/ Κονδύλη/ Νίκα (-Ορφανίδη Γ.), ΚΠολΔ, Τόμος Ι, 2000, σελ. 1911 επ., Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1307, Π. Γέσιου-Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 113

⁵²¹ βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 636

⁵²² βλ. ΑΚ 673-675

⁵²³ Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 113, Β. Βαθρακοκόιλης, ό.π., σελ. 53, βλ. όμως Καστριώτη Ι., ό.π., σελ. 284 έπ., ΜΠΑΘ 2227/1986, ΝοΒ 1987, σελ. 1070

κατασχέσεως του μισθού στα χέρια του εργοδότη ως τρίτου δεν ισχύει περαιτέρω, όταν πρόκειται ικανοποιηθεί απαίτηση «που έχει ο εργοδότης λόγω ζημίας που του προξένησε ο εργαζόμενος με δόλο κατά την εκτέλεση της σύμβασης εργασίας» (ΑΚ 664 παρ. 2 σε συνδ. με 3). Η δόλια ενέργεια του εργαζομένου, που προκάλεσε την ανταπαίτηση του εργοδότη, δεν είναι απαραίτητο να συνιστά και ποινικό αδίκημα, αρκεί ο αστικός δόλος⁵²⁴.

Το ακατάσχετο του άρθρου 982 παρ. 2δ ΚΠολΔ ισχύει κατ' αρχήν και για την περίπτωση των συντάξεων και των ασφαλιστικών παροχών⁵²⁵. Ως προς τις συντάξεις και τις ασφαλιστικές παροχές, που χορηγούν οι κάθε είδους οργανισμοί κοινωνικής ασφαλίσεως, υπερισχύει η ειδική ρύθμιση της παρ. 1 του άρθρου πρώτου του ν.δ. 91/1969 «Περί αστικής προστασίας των παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως», η οποία παραγκωνίζει πλήρως το άρθρο 982 παρ. 2δ ΚΠολΔ⁵²⁶. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, «Αι εις χρήμα και εις είδος παροχές προς τους ασφαλισμένους και συνταξιούχους των οργανισμών κοινωνικής ασφαλίσεως δεν εκχωρούνται ούτε κατάσχονται». Η εν λόγω διάταξη τέθηκε για λόγους προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και έχει κριθεί σύμφωνη με τις συνταγματικές επιταγές⁵²⁷. Από τη διατύπωση του νόμου προκύπτει ότι καλύπτονται οι παροχές οργανισμών, που λειτουργούν ως ν.π.δ.δ. και όχι των ιδιωτικών ασφαλιστικών επιχειρήσεων, όπως δεν καλύπτονται από το ακατάσχετο και οι οφειλές των οργανισμών κοινωνικής ασφαλίσεως προς τρίτους (λ.χ. νοσήλεια προς κλινικές)⁵²⁸.

Ωστόσο, το ακατάσχετο των μισθών αλλά και των συντάξεων ή ασφαλιστικών παροχών δεν είναι απόλυτο. Επιτρέπεται, με άλλα λόγια, η κατάσχεσή τους προκειμένου να ικανοποιηθούν απαιτήσεις διατροφής ή συνεισφοράς για τις ανάγκες της οικογένειας, όπως και απαιτήσεις ορισμένων προσώπων (εργοδοτών, Δημοσίου)⁵²⁹. Συγκεκριμένα, ο νομοθέτης προστατεύει διττά τον δικαιούχο της διατροφής: Καθιστά απολύτως ακατάσχετες τις απαιτήσεις αυτές στα χέρια του υπόχρεου υπέρ του δικαιούχου, αλλά και επιτρέπει στον δικαιούχο της διατροφής να επιβάλει κατάσχεση των κατά τα λοιπά ακατάσχετων απαιτήσεων⁵³⁰. Επιτρέπει, λοιπόν, την κατάσχεση «έως το μισό» των απαιτήσεων από μισθούς, συντάξεις και ασφαλιστικές παροχές όταν πρόκειται να ικανοποιηθεί απαίτηση από διατροφή, στηριζόμενη στον νόμο ή σε διάταξη τελευταίας βουλήσεως ή για συνεισφορά στις ανάγκες της οικογένειας «αφού

⁵²⁴ Η ανωτέρω ρύθμιση, που επιτρέπει την κατάσχεση ολόκληρου του μισθού όταν δανειστής – τρίτος είναι ο εργοδότης, δεν έχει ασφαλή δικαιοπολιτικά θεμέλια. Γι αυτό και σε αρμονία με τη ρύθμιση του άρθρου 10 παρ. 2 της Διεθνούς Συμβάσεως Εργασίας 95/1949, υποστηρίζεται ότι μπορεί να κατάσχεταί μόνον το ποσό που απομένει μετά την κάλυψη των αναγκών συντηρήσεως του εναγομένου και της οικογένειάς του, βλ. Νίκα Ν. ό.π. σελ. 638 με περαιτέρω παραπομπές

⁵²⁵ ΜΕΦΘες 32/2014 ΕλλΔνη 2014, σελ. 1455, με σημ. Ι. Κατρά, ΕιρΠατρ 269/2014 ΝΟΜΟΣ, ΕιρΛαυρ 371/2014 ΝΟΜΟΣ

⁵²⁶ Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., σελ. 738, ΕφΑΘ 5986/1993 ΕλλΔνη 35, σελ. 459

⁵²⁷ ΕφΑΘ 9379/2005 ΕλλΔνη 47, σελ. 861-862.

⁵²⁸ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 640, Σγουρίτσα, «Κατάσχεση στα χέρια τρίτου συντάξεων, μισθών κλπ.», Δ 1987, σελ. 863-865, Τριανταφυλλάκη Γ., «Οι πρόσφατες εξελίξεις στη νομολογία σε σχέση με το τραπεζικό απόρρητο», ΕλλΔνη 1993, σελ. 1445-1451.

⁵²⁹ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 636

⁵³⁰ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 636 και Απαλαγάκη Χ., ό.π., «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας-Ερμηνεία Κατ' άρθρο», 3^η έκδοση, 2013, σελ. 2262 επ.

ληφθούν υπόψη τα ποσά που εισπράττει ο υπόχρεος, το μέγεθος των υποχρεώσεων που του δημιουργεί ο γάμος του για την αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών και ο αριθμός των δικαιούχων»(άρθρο 982 παρ. 2 εδ. δ'). Από την διατύπωση ήδη της ανωτέρω διατάξεως «έως το μισό» προκύπτει εναργώς ότι το κατασχετέο ποσό αποτελεί πάντως συνάρτηση του ύψους της διατροφής, η δε κατάσχεση μπορεί να περιορισθεί και κάτω από το μισό του ανωτέρω ποσού⁵³¹. Όταν, επομένως, το ύψος της διατροφής δεν φτάνει το μισό, κατάσχετα το ανάλογο μικρότερο τμήμα. Ο νόμος θέτει ανώτατο όριο, μέχρι το οποίο μπορεί να επιβληθεί η κατάσχεση μισθών και συντάξεων ή ασφαλιστικών παροχών. Διατυπώνει, όμως, ο ίδιος και ορισμένα κριτήρια προσδιορισμού του κατασχετέου ποσού σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση: ύψος του μισθού που εισπράττει ο υπόχρεος, μέγεθος των υποχρεώσεων που του δημιουργεί ο γάμος, αριθμός των δικαιούχων της διατροφής. Με την βοήθεια των κριτηρίων αυτών καθοδηγείται ο δικαστής στην αξιολόγηση και εξισορρόπηση των εκατέρωθεν συμφερόντων του δικαιούχου και του υπόχρεου της διατροφής, ώστε να περιορίζεται αυτή και σε ποσοστό κάτω από το μισό του μισθού, αν αυτό επιβάλλεται από τις περιστάσεις⁵³².

Η απαίτηση από μισθούς, συντάξεις ή ασφαλιστικές παροχές είναι ακατάσχετη κατ'αρχήν στα χέρια του εργοδότη ή του ασφαλιστικού φορέα αντίστοιχα (ΚΠολΔ 982 παρ. 2 στοιχ. δ'). Με την κατάθεση όμως του αντίστοιχου ποσού σε τρεχούμενο λογαριασμό ή ταμιευτηρίου τράπεζας όπου ο δικαιούχος έχει υποδείξει, η έναντι του εργοδότη ή του ασφαλιστικού φορέα απαίτηση του δικαιούχου αποσβέννυται (ΑΚ 416), γεννάται δε απαίτηση του τελευταίου έναντι της τράπεζας να του χορηγήσει το κατατεθέν ποσό δυνάμει της σύμβασης ανώμαλης παρακαταθήκης που τους συνδέει. Το ποσό της κατάθεσης αποβάλλει κατά συνέπεια το χαρακτήρα του ως προϊόντος μισθού κ.λπ., εντεύθεν δε και την ιδιότητα του ακατασχετού⁵³³. Ωστόσο, με τη διάταξη του άρθρου 3 του Ν

⁵³¹ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 637, Π. Γέσιου-Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., σελ. 64, αριθμ. 117, Βαθρακοκοίλης Β., ό.π., σελ. 53

⁵³² Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 637. Προϋποτίθεται φυσικά ότι αυτό θα μπορεί να συμβεί σε δίκη της ανακοπής κατά του κύρους της κατασχεσεως (933 ΚΠολΔ). Έτσι, βέβαια, ανοίγεται διάπλατα ο δρόμος στον υπόχρεο της διατροφής, ο οποίος, επικαλούμενος τη μη λήψη υπόψη των ανωτέρω κριτηρίων κατά την κατάσχεση, θα μπορεί να παρεκκεί τη διαδικασία και εντεύθεν την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, προκαλώντας περαιτέρω και αβεβαιότητα στον τρίτο, που καλείται να καταβάλει στον δικαιούχο. Πάντως, αν έχει ήδη εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση για την διατροφή, τα ανωτέρω περιστατικά θα πρέπει να έχουν ανακύψει μετά την έκδοσή της, αφού, διαφορετικά, καλύπτονται από το δεδικασμένο της (330 ΚΠολΔ), βλ. ΕφΠατρ 135/2003, ΑρχΝομ 2004, σελ. 211

⁵³³ Πρβλ. ενδεικτ. Μάζη Π., «Κατάσχεση Τραπεζικών καταθέσεων μετά την θέση σε ισχύ του άρθρου 24 του ν. 2915/2001», ΝοΒ 50 (2002), σελ. 656 επ. Ταμαμίδη, ο.π., σελ. 93 επ. Βλ. όμως και Κουζιώρη, «Κατάσχεση στα χέρια τράπεζας ως τρίτης», ΕπιστΕπετΔΣΘ 1994, σελ. 225 (241 επ.), η οποία δέχεται το ακατάσχετο των μισθών, συντάξεων και άλλων παροχών, καλυπτόμενων από σύμβαση γύρου. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρον 982 παρ. 447 σελ. 1313, κατά τον οποίο «... ο νομοθετικός λόγος του ακατασχετού εξακολουθεί να υφίσταται, (οσάκις) το οφειλόμενον ποσόν κατετέθη εις το Ταμείον Παρακαταθηκών και Δανείων...». Ψυχομάνη Σ., «Η κατάσχεση των καταθέσεων», ΔΕΕ 8 (2002), σελ. 473 (475), δεχόμενο ότι εξαιρούνται του κατασχετού «... οι ακατάσχετες απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 982 ΚΠολΔ, για την ικανοποίηση των οποίων η τράπεζα ενήργησε ως απλός εντολοδόχος του οφειλέτη ή του δικαιούχου. Η κατάσχεση τέτοιων απαιτήσεων –π.χ. από καταβολή μισθού σε τραπεζικό λογαριασμό- δεν είναι δυνατή, ακόμα και αν ο λογαριασμός χρησιμοποιείται ως λογαριασμός καταθέσεως, ... το ίδιο (δε) και στην περίπτωση που η ακατάσχετη απαίτηση καθίσταται κονδύλιο τρέχοντος λογαριασμού...».

3714/2008 επεκτάθηκε το ακατάσχετο των απαιτήσεων από μισθούς, συντάξεις ή ασφαλιστικές παροχές, ακόμη και όταν η καταβολή του ποσού γίνεται με κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του οφειλέτη σε πιστωτικό ίδρυμα. Συγκεκριμένα, η παρ. 3 του άρθρου 982 ΚΠολΔ αναφέρει: «Η εξαίρεση της περίπτωσης δ΄ της παραγράφου 2 ισχύει και όταν η καταβολή του ποσού γίνεται με κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του οφειλέτη σε πιστωτικό ίδρυμα. Η εξαίρεση ισχύει μόνο στην έκταση που ο λογαριασμός παρουσιάζει υπόλοιπο που δεν υπερβαίνει, κατά το χρονικό διάστημα από την επιβολή της κατάσχεσης έως την επόμενη ημέρα της καταβολής, το ποσό της εξαιρούμενης από την κατάσχεση απαίτησης»⁵³⁴. Κατά την αιτιολογική έκθεση του νόμου⁵³⁵, ο σκοπός της νομοθετικής ρύθμισης συνίσταται στη διασφάλιση των μέσων επιβίωσης των εργαζομένων κάθε κατηγορίας για λόγους δημοσίου συμφέροντος⁵³⁶. Εν τούτοις, ακόμη και προ της εν λόγω νομοθετικής παρέμβασης, γινόταν δεκτό από τη νομολογία ότι είναι παράνομη η δέσμευση τραπεζικού λογαριασμού, στον οποίο κατατίθεντο συντάξεις⁵³⁷. Συγκεκριμένα, έχει επικρατήσει σχεδόν απόλυτα η πρακτική να κατατίθενται οι μισθοί, οι συντάξεις (και οι ασφαλιστικές παροχές) σε τραπεζικούς λογαριασμούς, ενώ με την κατάθεση αυτή (σε τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου), ο οφειλέτης απαλλάσσεται από την αντίστοιχη υποχρέωσή του⁵³⁸. Ανέκυψε, εν προκειμένω, το πρόβλημα αν είναι επιτρεπτή η

⁵³⁴ Όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με το άρθρο 3 του ν. 3714/2008. Σχετική είναι η υπ' αριθμ. 331/2004 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, η οποία εκδόθηκε επί αιτήσεως του καθού η κατάσχεση περί αναστολής της εκτελέσεως που επισπευδόταν με την κοινοποίηση κατασχετηρίου εις χείρας τράπεζας στην οποία ο οφειλέτης τηρούσε λογαριασμό μισθοδοσίας, πιθανολόγησε την απόρριψη της ανακοπής και θεώρησε έγκυρη την κατάσχεση, με το σκεπτικό ότι με την κατάθεση του μισθού στην τράπεζα ο εργοδότης απαλλάσσεται από την υποχρέωσή του για καταβολή στον εργαζόμενο του οφειλόμενου σε αυτόν ποσού. Ο εργαζόμενος – δικαιούχος του λογαριασμού αποκτά πλέον απαίτηση έναντι της τράπεζας να του χορηγήσει το κατατεθέν ποσό δυνάμει της συμβάσεως ανώμαλης παρακαταθήκης που τους συνδέει. Κατά συνέπεια, το ποσό της καταθέσεως αποβάλλει τον χαρακτήρα του ως προϊόντος μισθού και συνακόλουθα, την ιδιότητα του ακατασχετού. Η κατάσχεση της καταθέσεως είναι πλέον εφικτή σύμφωνα με τα όσα ισχύουν γενικά για την κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων. Βλ. σχετικά Μάζη Π., ό.π., «Θέματα αστικού, εμπορικού και δικονομικού δικαίου», 2003, τόμος ΙΙ, σελ. 267 επ., 294, Ψυχομάνη Σ., ό.π., ΔΕΕ 2002, σελ. 473, 475 επ., τον ίδιο, «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», ό.π., σελ. 195 επ., σύμφωνα με τον οποίο η ακατάσχετη απαίτηση που εισάγεται σε τρέχοντα λογαριασμό καθίσταται κατασχετή, όταν από απαίτηση μισθού κλπ μετατραπεί σε απλή απαίτηση από κατάθεση, μετατροπή που επέρχεται όταν το ποσό που αντιστοιχεί στην απαίτηση δεν αναληφθεί μέσα στο χρονικό διάστημα, για το οποίο παρέχεται το ποσό λ.χ. του μισθού. Η τελευταία αυτή άποψη, ωστόσο, αν και υποστηρίζει όντως τη διαφύλαξη του κοινωνικού σκοπού που θεραπεύεται με το ακατάσχετο των συγκεκριμένων απαιτήσεων, δεν είναι πρακτικά εύκολο να εφαρμοσθεί. Ο διαχωρισμός των απαιτήσεων αυτών από το συνολικό ποσό της καταθέσεως δεν είναι πάντοτε ευχερής με βάση το προτεινόμενο χρονικό κριτήριο. Επιπλέον, η εν λόγω άποψη δε φαίνεται να λαμβάνει υπόψιν τις συνέπειες της εισαγωγής των (ακατάσχετων) απαιτήσεων σε τρέχοντα λογαριασμό. Για τα χαρακτηριστικά των τρεχόμενων λογαριασμών καταθέσεων βλ. Ψυχομάνη Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο», σελ. 246 επ., Βελέτσα Ι., «Δίκαιο Τραπεζών και Τραπεζικών Συμβάσεων», 2004, 3^η έκδοση, σελ. 572 επ.

⁵³⁵ υπό το άρθρο 3.

⁵³⁶ Βλ. Απαλαγάκη Χ. (- Σ. Σπυρόπουλος / Ι. Μιχαηλίδης) «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο», Έκδοση 3η, 2013, σελ. 2264.

⁵³⁷ ΜΠρΡοδ 2059/2006 ΝΟΜΟΣ.

⁵³⁸ Συγκεκριμένα, η εκ μέρους του οφειλέτη κατάθεση του οφειλόμενου χρηματικού ποσού σε τραπεζικό λογαριασμό του δανειστή θεωρείται δόση αντί καταβολής (άρθρο 419 ΑΚ). Σχετικά βλ. Καρακατσάνη Ι., σε Γεωργιάδη Α. / Σταθόπουλο Μ., ΑΚ, Τόμος ΙΙ, άρθρο 416 αριθ. 8, 464, άρθρο 419 αριθ. 5, σελ. 475.

κατάσχεση των σχετικών απαιτήσεων στα χέρια του πιστωτικού ιδρύματος ως τρίτου, αφού στον λογαριασμό αυτό κατατίθενται συνήθως και άλλες, κατασχετές, ενδεχομένως, απαιτήσεις. Η εντεύθεν συγχώνευση κατασχετών και ακατάσχετων απαιτήσεων καθιστά προφανώς δυσχερή ή και αδύνατη τη μεταξύ τους διάκριση⁵³⁹. Τον γόρδιο δεσμό στο εν λόγω πρόβλημα αποφάσισε να κόψει ο νομοθέτης με το άρθρο 3 του ν. 3741/2008, με το οποίο προστέθηκε νέα παράγραφος στο άρθρο 982 ΚπολΔ (παρ. 3) και σύμφωνα με το οποίο το ακατάσχετο των μισθών, συντάξεων ή ασφαλιστικών παροχών ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι ο λογαριασμός παρουσιάζει υπόλοιπο που δεν υπερβαίνει, κατά το χρονικό διάστημα από την επιβολή της κατασχέσεως έως την επόμενη ημέρα της καταβολής, το ποσό της εξαιρούμενης από την κατάσχεση απαιτήσεως, όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε παραπάνω. Προϋποτίθεται, δηλαδή, συγκεκριμένα ότι το ποσό αυτό δεν υπερβαίνει τον έναν μισθό και η ανάληψη του ποσού θα γίνει το αργότερο την επόμενη ημέρα της καταβολής. Οι περιορισμοί αυτοί, ωστόσο, δύσκολα προάγουν, όπως υποστηρίζεται τον εκπεφρασμένο σκοπό της ρυθμίσεως για προστασία των εργαζομένων⁵⁴⁰.

B.5.II. Ειδικές ρυθμίσεις

Τα τελευταία έτη και δεδομένης της κοινωνικής και οικονομικής κρίσης που διανύει η χώρα παρατηρείται μία εντονότερη μέριμνα του νομοθέτη προκειμένου να εξασφαλίσει ένα ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης για τις ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες. Στα πλαίσια αυτά, ο νομοθέτης επενέβη εκ νέου για τη ρύθμιση του ακατάσχετου με το άρθρο 20 του Ν. 4161/2013: «Απαιτήσεις από καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα είναι ακατάσχετες μέχρι του ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ και των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ σε περίπτωση κοινού λογαριασμού. Από το προηγούμενο εδάφιο εξαιρείται ως δανειστής το Δημόσιο, για το οποίο ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 31 του ν.δ. 356/1974 (Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, Α' 90). Με δήλωση του καταθέτη προς ένα εκ των πιστωτικών ιδρυμάτων προσδιορίζεται ο λογαριασμός για τον οποίο θα ισχύει το ακατάσχετο. Καταθέσεις που αφορούν σε μισθούς ή συντάξεις ή ασφαλιστικές παροχές προσδιορίζονται υποχρεωτικά ως τέτοιες και κατά το υπερβάλλον του ποσού του ανωτέρου εδαφίου άκαταλαμβάνονται από τις διατάξεις του άρθρου 982 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985 Α'182)». Το παρόν ρυθμιστικό πλαίσιο αναφέρεται σε ιδιώτες, εξαιρουμένων όλων των φορέων του Δημοσίου για τους οποίους ισχύουν περιοριστικά οι διατάξεις του ΚΕΔΕ. Ειδικότερα υπάγονται σε αυτό καταθετικοί λογαριασμοί μόνον φυσικών προσώπων αφού στην αιτιολογική έκθεση του Ν. 4161/2013 σημειώνεται ότι οι νέες ρυθμίσεις «θα διευκολύνουν και θα ανακουφίσουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες

⁵³⁹ Βλ. Ν. Κατηφόρη στον Τόμο της ΕΕΔ: Ζητήματα του Δικαίου αναγκαστικής εκτελέσεως, 2010, σελ. 131

⁵⁴⁰ Βλ. σχετικά Νίκα Ν., ό.π., σελ. 643, Ν. Κατηφόρη, ό.π., σελ. 132. Επίσης, σχετικές είναι οι υπ' αριθμ. 509/2014 Ειρ/Λαμ, ΜΠΘες 1042/2012 ΜΠΘες 89/2011 ΝΟΜΟΣ

διαβίωσης» και θα διασφαλίζουν την «πρόσβαση των καταναλωτών σε τραπεζικές συναλλαγές». Έχοντας δε υπόψη, ότι η διαβίωση αφορά μόνον σε φυσικά πρόσωπα, ότι αναφορά γίνεται σε επιχειρήσεις και όχι σε νομικά πρόσωπα και ότι ο καταναλωτής είναι μόνον φυσικό πρόσωπο, είναι προφανές ότι η κατά τα ανωτέρω προστασία αφορά τις καταθέσεις μόνο φυσικών προσώπων, στην έννοια των οποίων βέβαια περιλαμβάνονται και οι ατομικές επιχειρήσεις. Συνεπώς επί καταθέσεως σε λογαριασμό εμπορικής επιχείρησης (Ο.Ε., Ε.Ε., Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε. κ.λπ.) εφαρμόζονται στο ακέραιο οι διατάξεις του ΚΠολΔ χωρίς να βρίσκει εφαρμογή το άρθρο 20 του Ν. 4161/2013.

Πριν την ψήφιση του ν. 4161/2013, όπως ήδη σημειώθηκε, η ως άνω εξαίρεση εφαρμοζόταν μόνο στην έκταση που ο λογαριασμός παρουσίαζε υπόλοιπο που δεν υπερέβαινε, κατά το χρονικό διάστημα από την επιβολή της κατάσχεσης έως την επόμενη ημέρα της καταβολής το ποσο της εξαιρούμενης από την κατάσχεση απαίτησης. Δηλαδή, πρακτικά, ο μισθός ή η σύνταξη όταν κατατίθετο σε τραπεζικό λογαριασμό, ήταν ακατάσχετος μέχρι την επόμενη ημέρα της καταθέσεως και για το ύψος στο οποίο (ο μισθός ή η σύνταξη) ανερχόταν. Επομένως, οι λογαριασμοί μισθοδοσίας ή οι συνταξιοδοτικοί λογαριασμοί εξαιρούνταν από την κατάσχεση, αλλά μόνο ως προς το ποσό του τελευταίου μισθού/σύνταξης και μόνο για μια μέρα μετά την καταβολή του στον λογαριασμό. Στην περίπτωση, δηλαδή, που παρέμενε εντός του λογαριασμού το ως άνω ποσό πέραν της τιθέμενης αποκλειστικής αυτής προθεσμίας, το πιστωτικό ίδρυμα δικαιούνταν να προβεί σε ολική κατάσχεσή του. Το αυτό ίσχυε και σε περίπτωση που προϋπήρχε στον λογαριασμό, προ του χρόνου επιβολής της κατάσχεσης, εναπομείναν υπόλοιπο από μισθούς ή συντάξεις, για το οποίο ήταν επιτρεπτή η κατάσχεση του εξ ολοκλήρου, ανεξαρτήτως της φύσης του, λόγω του αποταμιευτικού χαρακτήρα που λάμβανε από τη παραμονή του στο λογαριασμό πέραν της ημέρας.

Η ψήφιση του ως άνω νομοθετήματος και ειδικότερα του άρθρου 20 αυτού, δεν τροποποίησε το ως άνω καθεστώς, αλλά ανήγαγε την προστασία του καταθετικού λογαριασμού σε αναφαίρετο δικαίωμα όλων των καταθετών, αφενός ορίζοντας ως ες αεί προστατευτέο, χωρίς τον ανωτέρω χρονικό περιορισμό, ένα ελάχιστο ποσό μηνιαίας διαβίωσης, όμοιο για όλους τους καταθέτες και αφετέρου δίνοντας το δικαίωμα σε όλους τους καταθέτες και όχι μόνο στους μισθωτούς/συνταξιούχους, να προστατεύουν έναν συγκεκριμένο λογαριασμό ως ακατάσχετο. Συγκεκριμένα, με την εν λόγω διάταξη οι καταθέτες πλέον υποχρεούνται να υποβάλλουν ειδική δήλωση σε μια μόνο λειτουργούσα στην Ελλάδα Τράπεζα με την οποία προσδιορίζουν τον λογαριασμό που επιθυμούν να προστατέψουν από την τυχόν επιβολή κατάσχεσης σε αυτόν. Οι δε λογαριασμοί μισθοδοσίας/ συνταξιοδοτικοί, ανάγονται κατά λογική αναγκαιότητα υποχρεωτικά ως προστατευτέοι ακόμη και χωρίς τη δήλωση του καταθέτη. Κατ' ουσίαν λοιπόν, στην ως άνω δήλωση πρέπει να προβούν όσοι δεν έχουν λογαριασμό μισθοδοσίας/συνταξιοδοτικό σε κάποια Τράπεζα και όσοι έχουν τέτοιους λογαριασμούς σε περισσότερες τράπεζες. Ενώ όμως κάποιος

μπορεί να διατηρεί περισσότερους του ενός λογαριασμούς μισθοδοσίας, δεν μπορεί να τύχει για όλους τη προστασία από το ακατάσχετο των 1.500 ευρώ ή 2.000 ευρώ αντίστοιχα⁵⁴¹.

Περαιτέρω, με την ως ανω ρύθμιση το ακατάσχετο των λογαριασμών αποκτά ενιαία ποσοτικά όρια, καθώς η εκ του νόμου προστασία εκτείνεται μέχρι του ποσού των 1.500 ευρώ για όλους τους ατομικούς καταθετικούς λογαριασμούς και 2.000 ευρώ για κοινούς καταθετικούς λογαριασμούς, σε αντίθεση με την πρότερη ρύθμιση. Σημειώνεται, λοιπόν, ότι καταργείται η κατά τα ανωτέρω χρονικά περιορισμένη (ημερήσια) προστασία του μισθού, καθώς το ακατάσχετο των δηλωμένων λογαριασμών για το ποσό των 1.500 ευρώ ισχύει εφεξής ες αεί. Εάν όμως στον προστατευτέο λογαριασμό κατατίθεται μισθός/σύνταξη ή ασφαλιστικές παροχές που υπερβαίνουν το κατά τα ανωτέρω ελάχιστο ακατάσχετο ποσό, τότε το υπερβάλλον αυτού ποσό προστατεύεται κατά τις διατάξεις του άρθρου 982 ΚΠολΔ, δηλαδή εάν ο μισθός υπερβαίνει το ποσό των 1.500 ευρώ, το επιπλέον αυτού ποσό, προστατεύεται για μία μόνο μέρα, με την παρέλευση της οποίας το μέρος αυτό του μισθού και μόνο, κατά το μέτρο που υπερβαίνει τα 1.500 ευρώ, δύναται να κατασχεθεί. Κατά συνέπεια, ο μισθός προστατεύεται ολόκληρος, όπως και πριν από την ψήφιση του Ν. 4161/2013, απλώς η προστασία αυτή διαλαμβάνει διαφορετικό χρονικό εύρος αφού για τα πρώτα 1.500 ευρώ είναι ακατάσχετος χωρίς χρονικό περιορισμό, ενώ για το επιπλέον αυτού ύψους προστατεύεται μόνο για μία ημέρα. Τα ανωτέρω προκύπτουν ευθέως από το τρίτο εδάφιο του ως άνω άρθρου 20 του νόμου αυτού, σύμφωνα με το οποίο μισθοί, συντάξεις και ασφαλιστικές παροχές «κατά το υπερβάλλον του ποσού του ανωτέρου εδαφίου ἀκαταλαμβάνονται από τις διατάξεις του άρθρου 982 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας»⁵⁴². Όπως ήδη σημειώθηκε, τόσο από το γράμμα όσο και από το πνεύμα του νόμου, προκύπτει ότι κάθε φυσικό πρόσωπο μπορεί να τηρεί μόνον έναν (1) προστατευτέο καταθετικό λογαριασμό σε όλο το τραπεζικό σύστημα της χώρας. Δικαιολογητική βάση τούτου είναι ότι δεν είναι δυνατό ο μισθωτός να έχει διπλή

⁵⁴¹ Για το λόγο αυτό άλλωστε και στη δήλωση που καλείται να συμπληρώσει, βεβαιώνεται ότι δεν έχει υποβάλει παρόμοια δήλωση για άλλο λογαριασμό στο ίδιο ή σε έτερο πιστωτικό ίδρυμα. Μάλιστα, η συγκεκριμένη δήλωση υπογράφεται υπό τη μορφή υπεύθυνης δήλωσης του ν. 1599/86, προκειμένου να περιβληθεί των απαραίτητων έννομων συνεπειών, παρόλο που δεν απευθύνεται έναντι του Δημοσίου και δεν επισύρει τις αναγραφόμενες κυρώσεις, προς αποφυγή της υποβολής ανεπιβεβαιωμένων δηλώσεων σε πλείονα πιστωτικά ιδρύματα εκ μέρους του καταθετικού κοινού.

⁵⁴² Από τον συνδυασμό των ως άνω διατάξεων, προκύπτει ακόμη ότι σε περίπτωση που ένας λογαριασμός δεν είναι χαρακτηρισμένος ως μισθοδοτικός/συναξιοδοτικός, ο νόμος μετακλύει την ευθύνη της προληπτικής προστασίας του λογαριασμού στον καταθέτη. Σε περίπτωση, δηλαδή, που ο λογαριασμός δεν έχει ανοιχθεί ως μισθοδοσίας, αλλά είναι τρεχούμενος, όψεως κλπ. και κατόπιν υπόδειξης στον εργοδότη καταβάλλονται στον προσωπικό λογαριασμό που διαθέτει ο εργαζόμενος μισθοί ή επιδόματα κλπ., η Τράπεζα δεν δύναται, ούτε υποχρεούται να τον προστατεύσει, άνευ άλλου τινός. Συνεπώς, προς αποφυγή σύγχυσης και αμφιβολιών, οι καταθέτες πρέπει να προβαίνουν στην υποβολή της ως άνω δήλωσης, ώστε να διασφαλίζεται η παρεχόμενη εκ του νόμου προστασία, ελλείψει της οποίας η Τράπεζα μπορεί να δεσμεύσει και να αποδώσει στον επισπεύδοντα την κατάσχεση, οποιοδήποτε ποσό του λογαριασμού αυτού ανεξαρτήτως εάν πρόκειται ή όχι για μισθό/σύνταξη κλπ.

προστασία σε δύο λογαριασμούς (μισθοδοσίας/σύνταξης+όψεως/ταμιευτηρίου), ενώ ο μη μισθωτός να προστατεύεται για έναν μόνο λογαριασμό (καταθετικό)⁵⁴³.

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, η προστασία του χαρακτηρισμένου μισθοδοτικού/συνταξιοδοτικού λογαριασμού είναι εκ του νόμου υποχρεωτική, μη απαιτούμενης ως αναγκαίας της δήλωσης του καταθέτη. Στην περίπτωση λοιπόν που υπάρχει κοινός λογαριασμός μισθοδοσίας ή σύνταξης αυτός προστατεύεται ακόμη και αν δεν έχει δηλωθεί από κανέναν από τους συνδικαιούχους. Επιπροσθέτως δε, αυτή η προστασία αφορά στον λογαριασμό και συνεπώς εκτείνεται σε όλους τους συνδικαιούχους, ανεξαρτήτως αν ο καθ'ού η κατάσχεση είναι ο δικαιούχος του μισθού ή της σύνταξης. Όσον αφορά τις ειδικότερες διατάξεις περί κατάσχεσης επί κοινού λογαριασμού, το άρθρο 4 του Ν. 5638/1932 αναφέρει ότι επιτρέπεται η κατάσχεση της κατάθεσης σε κοινό λογαριασμό. Έναντι όμως των κατασχόντων τεκμαίρεται αμάχητα ότι η κατάθεση αυτή ανήκει σε όλους τους δικαιούχους κατ' ίσα μέρη. Κατά συνέπεια, προκειμένου να διενεργηθεί κατάσχεση σε κοινό λογαριασμό, ο οποίος είτε έχει δηλωθεί ως προστατευτέος, είτε είναι χαρακτηρισμένος ως μισθοδοτικός/συνταξιοδοτικός και συνεπώς εκ του νόμου προστατευτέος, θα πρέπει πρώτα αφαιρεθεί το ακατάσχετο ποσό των 2.000 ευρώ και ύστερα να εφαρμοστεί η διάταξη του Ν. 5638/1932 περί ιδανικών μεριδίων.

Τέλος, κατά το άρθρο 1 παρ. 5 του Ν 3816/2010 για τη ρύθμιση επιχειρηματικών και επαγγελματικών οφειλών προς τα πιστωτικά ιδρύματα, μέχρι την 31.7.2010, δεν επιτρέπεται η έναρξη ή η συνέχιση της κύριας διαδικασίας της έμμεσης αναγκαστικής εκτέλεσης για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για οποιαδήποτε αιτία οφειλής, υπό τον όρο ότι ο οφειλέτης έχει υποβάλει εμπρόθεσμα σχετική αίτηση υπαγωγής στη ρύθμιση. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, ο τρίτος οφείλει να μην προβεί σε καταφατική δήλωση, της τελευταίας εκλαμβανόμενης ως πράξης έμμεσης αναγκαστικής εκτέλεσης.

Παράλληλα, με την παρ. 8 της υποπαρ. Δ1 του άρθρου 2 Ν. 4336/2015 τροποποιήθηκε η περίπτωση ε' του άρθρου 31 ΚΕΔΕ⁵⁴⁴, ορίζεται δε πλέον ότι εξαιρούνται της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου « οι απαιτήσεις από μισθούς, συντάξεις και κάθε είδους ασφαλιστικά βοηθήματα που καταβάλλονται περιοδικά, εφόσον το ποσό αυτών μηνιαίως είναι μικρότερο από χίλια (1.000) ευρώ, στις περιπτώσεις δε που υπερβαίνει το ποσό αυτό επιτρέπεται η κατάσχεση για τα χρέη προς το Δημόσιο επί του 1/2 του υπερβάλλοντος ποσού των χιλίων (1.000) ευρώ και μέχρι του ποσού των πεντακοσίων (1.500) ευρώ, καθώς και επί του συνόλου του υπερβάλλοντος ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ».

⁵⁴³ Σημειώνεται ότι όπου υπάρχουν ειδικές διατάξεις που προβλέπουν ως ακατάσχετα συγκεκριμένα κονδύλια, λόγω του ιδιαίτερου χαρακτήρα τους, καθώς απονέμονται με τη μορφή της παροχής οικονομικής ενίσχυσης στους δικαιούχους τους, αυτές ισχύουν και εφαρμόζονται ως ειδικότερες, με συνέπεια να καθίστανται ανενεργές στις περιπτώσεις αυτές οι ως άνω παρατιθέμενες διατάξεις και να μην είναι δυνατή η κατάσχεση, εκχώρηση ή ο συμψηφισμός των ποσών αυτών, ανεξαρτήτως του ύψους τους ή της καταβολής του ως αναδρομικών, εφάπαξ καταβαλλόμενων κλπ. (π.χ. αγροτικές ενισχύσεις, επιδοτήσεις ΕΣΠΑ).

⁵⁴⁴ ΝΔ 356/1974.

Εάν επιβάλλεται κατάσχεση επί του κατασχετού ποσού, τόσο από το Δημόσιο όσο και από άλλο ΝΠΔΔ, θα πρέπει να υπάρξει σύμμετρη ικανοποίηση των κατασχόντων⁵⁴⁵. Περαιτέρω, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 31 ΚΕΔΕ, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 8β της υποπαρ. Δ1 του άρθρου 2 Ν 4336/2015 και εν συνεχεία αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 11 του Ν. 4484/2017, «καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα σε ατομικό ή κοινό λογαριασμό ή τοποθετήσεις σε λογαριασμό πληρωμών στα εγκατεστημένα στη χώρα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και ιδρύματα πληρωμών είναι ακατάσχετες μέχρι του ποσού των χιλίων διακοσίων πενήντα (1250) ευρώ μηνιαίως για κάθε φυσικό πρόσωπο και σε ένα μόνο ίδρυμα»⁵⁴⁶⁵⁴⁷⁵⁴⁸.

⁵⁴⁵ Σγουρίτσας, ό.π., σελ. 863-864.

⁵⁴⁶ Βλ. περαιτέρω Γνμδ. ΝΣΚ 41/2016.

⁵⁴⁷ Ομοίως, δεν κατάσχονται κατά το άρθρο 982 παρ. 2 περ. ε' ΚΠολΔ (όπως προστέθηκε με το άρθρο 29 παρ.2 του Ν. 3147/2003), κάθε είδους κοινοτικές ενισχύσεις ή επιδοτήσεις στα χέρια του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. [=Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων] ως τρίτου, μέχρι την κατάθεσή τους στον τραπεζικό λογαριασμό των δικαιούχων ή την με άλλο τρόπο καταβολή τους σε αυτούς (Βλ. ΑΠ 1580/2008 ΝΟΜΟΣ). Οι ενισχύσεις αυτές (χρηματοδοτήσεις) δεν μπορούν να θεωρηθούν οφειλές της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τους δικαιούχους, οι οποίοι αντίστοιχα δεν εκλαμβάνονται ως δανειστές της, με αποτέλεσμα να μην είναι δεκτικές κατάσχεσης ή συμψηφισμού στα χέρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του αρμόδιου ενδιάμεσου εθνικού φορέα Βλ. ΕφΛαρ 395/2007 Δικογραφία 2007, σελ. 342 επ. ΠΠΠειρ 493/2004 ΕπισκεΔ 2004, σελ. 523. Καθίσταται, όμως, επιτρεπτή η κατάσχεσή τους όταν κατατεθούν σε τραπεζικό λογαριασμό των δικαιούχων, οπότε χάνουν την ιδιότητά τους ως ενισχύσεων και αποτελούν κατασχετή τραπεζική κατάθεση. Εξαιρούνται της κατάσχεσης απαιτήσεις κατά του Δημοσίου, των ΟΤΑ και λοιπών ΝΠΔΔ που πηγάζουν από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου (λ.χ. φόροι, τέλη, πράγματα εκτός συναλλαγής) και απαιτήσεις χρηματικού ή μη αντικειμένου, που έχει ταχθεί για την εξυπηρέτηση ειδικού δημόσιου σκοπού(Άρθρο 4 παρ. 1 εδ. β' Ν 3068/2002, π.χ. για την κατασκευή δημόσιου έργου ή για την καθαριότητα ή φωτισμό χώρων από ΟΤΑ ή, lato sensu, για τη μισθοδοσία των υπαλλήλων). Έχει κριθεί, κατά τα ανωτέρω, ότι τα έσοδα ΟΤΑ γενικά από φόρους και τέλη δεν είναι ακατάσχετα Βλ. από τη νομολογία ενδεικτικά ΜΠρΒολ 522/2014, ΧριΔ 2014, σελ. 743, ΜΠρΘες 1042/2012 ΝΟΜΟΣ. Κατάσχετα, επίσης, κανονικά η ιδιωτική περιουσία τους, βλ. άρθρο 4 παρ.1 εδ. α' Ν 3068/2002, , ΕΦΑΘ 6082/2010 ΕλλΔνη 2011, σελ. 866, ΜΠρΖακυνθ 147/2011 ΕΦΑΔ 2012, σελ. 175, ΜΠρΧαλκ 996/2010 ΧρηΔικ 2010, σελ. 259, ΜΠρΘηβ 50/2008 Δ 39, σελ. 532, με παρατ. Κ Μπέη. Με το άρθρο 60 παρ. 9β' του Ν 4370/2016 «Συστήματα Εγγύησης καταθέσεων» (ΦΕΚ Α' 37/7.3.2016) εισήχθη νέα κατηγορία ακατάσχετων απαιτήσεων αναφορικά με την κατάσχεση εις χείρας τρίτου (άρθρ. 982 παρ. 2 περ. στ' ΚΠολΔ). Σύμφωνα με τη νέα διάταξη, από την κατάσχεση στα χέρια τρίτου εξαιρούνται πλέον και « απαιτήσεις που επιδικάζονται σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 41 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, λόγω διαπίστωσης παραβιάσεων της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, λόγω διαπίστωσης παραβιάσεων της Σύμβασης αυτής ή των Πρωτοκόλλων της, εξαιρουμένων των απαιτήσεων που επιδικάζονται για την παραπάνω αιτία προς αποκατάσταση της υλικής ζημίας. Το εν λόγω ακατάσχετο ισχύει όταν η κατάσχεση επισπεύδεται για την ικανοποίηση απαίτησης δανειστή, που ανήκει στο δημόσιο τομέα, όπως ορίζεται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν 4270/2014 « Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις (Α' 143)». Παράλληλα, το άρθρο 60 του Ν 4370/2016 τροποποιεί προς την ίδια κατεύθυνση και το άρθρο 83 του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.), ορίζοντας ότι «δεν επιτρέπεται ο αυτεπάγγελτος συμψηφισμός χρηματικών απαιτήσεων, που επιδικάζονται σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ε.Δ.Δ.Α.), κατ' εφαρμογή του άρθρου 41 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.), λόγω διαπίστωσης παραβιάσεων της Σύμβασης αυτής ή των Πρωτοκόλλων της, εξαιρουμένων των απαιτήσεων που επιδικάζονται για την παραπάνω αιτία προς αποκατάσταση της υλικής ζημίας».

⁵⁴⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 4 Ν 4694/1930, απαγορεύεται σε όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου και ένα μήνα μετά την περάτωσή του η κατάσχεση του οφειλόμενου στον εργολάβο ανταλλάγματος για την κατασκευή

Κατά ρητή λοιπόν πρόβλεψη του νόμου (άρθρο 985 παρ. 1 εδ. β' 8ΚΠολΔ) και λαμβάνοντας υπόψη τα ως άνω εκτεθέντα, σε περίπτωση επιβολής κατάσχεσης εις χείρας πιστωτικού ιδρύματος, αυτό θα πρέπει να δηλώσει αν υφίσταται στα χέρια του ακατάσχετη απαίτηση κατά την έννοια του άρθρου 982 παρ. 2 στοιχ. γ' και δ' ΚΠολΔ, προβαίνοντας στην περίπτωση αυτή σε αρνητική δήλωση. Συγκεκριμένα οφείλει να δηλώσει αν οι εν λόγω απαιτήσεις συνιστούν απαιτήσεις διατροφής που πηγάζουν από τον νόμο ή από διάταξη τελευταίας βούλησης, καθώς και απαιτήσεις για συνεισφορά των συζύγων στις ανάγκες της οικογένειας (άρθρο 982 παρ. 2 στοιχ. γ' ΚΠολΔ) ή απαιτήσεις από μισθούς συντάξεις ή ασφαλιστικές παροχές (άρθρο 982 παρ. 2 στοιχ. δ' ΚΠολΔ). Η κατάσχεση ακατάσχετης απαίτησεως είναι δικονομικά άκυρη. Δεν πρόκειται φυσικά για αυτοδίκαιη ακυρότητα⁵⁴⁹. Προυποτίθεται άσκηση ανακοπής κατά της εκτελέσεως (άρθρο 933 έπ. ΚπολΔ), που ευδοκιμεί με την επίκληση και απόδειξη βλάβης, έστω και περιουσιακής (άρθρο 159 αριθμ. 3 ΚπολΔ)⁵⁵⁰. Παραίτηση από το ακατάσχετο πριν την κατάσχεση⁵⁵¹ δεν είναι δυνατή ούτε και οι συμφωνίες που το περιορίζουν. Είναι έγκυρη όμως η συμφωνία για επέκταση ή διεύρυνση των ακατασχέτων⁵⁵².

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΣΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΗΣ ΑΡΝΗΤΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Η αρνητική και η εξομοιούμενη προς αυτήν παραληφθείσα ή εκπρόθεσμη καθώς και η ανακριβής δήλωση δικαιολογούν την άσκηση ανακοπής εκ μέρους του κατασχόντος δανειστή κατ' άρθρον 986 ΚΠολΔ, επισείουν δε υπό προϋποθέσεις και ευθύνη προς αποζημίωση για το τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα κατ' άρθρον 985 παρ. 3 ΚπολΔ. Ειδικότερα:

του έργου, για την εκτέλεση του οποίου ο εργολάβος χρησιμοποιεί την εργασία τρίτων ή προμηθεύεται για αυτό υλικά ή μηχανήματα από τρίτους, εκτός αν πρόκειται για απαιτήσεις από παροχή εργασίας ή προμήθειας υλικών για το έργο. Η εν λόγω απαγόρευση αποβλέπει στην απρόσκοπτη εκτέλεση και περάτωση του έργου και τάσσεται υπέρ του εργολάβου και του εργοδότη Βλ. σχετικά Καστριώτη Ι., «Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου», ό.π., Τόμος ΙΙ, σελ. 423, Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., παρ. 447, σελ. 1311, σημ. 272. ΑΠ 1948/2014 ΝΟΜΟΣ, κατά την οποία στην ως άνω εξαίρεση δεν εμπίπτουν εκείνοι που ανέλαβαν την εκτέλεση μέρους ή όλου του έργου ως υπεργολάβοι, ΑΠ 725/1989 ΝοΒ 1990, σελ. 1009. Του νόμου μη διακρίνοντος, η απαγόρευση καταλαμβάνει κάθε είδους οφειλόμενης στον εργολάβο αμοιβής ΜΠρΛαρ 440/2001 Δικογραφία 2001, σελ. 364. Δεν ισχύει, όμως, αυτό για τις αμοιβές δικηγόρων και συμβολαιογράφων, για το εργολαβικό αντάλλαγμα καθώς και για τις αμοιβές μεσιτών Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, 982, παρ. 447, σελ. 1311, σημ. 272.

⁵⁴⁹ Βλ. όμως Μπέη Κ., Δ 1976, ό.π., σελ. 750 έπ.

⁵⁵⁰ Απολύτως κρατούσα άποψη, Βλ. Νίκα Ν., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, Ειδικό Μέρος», εκδ. 2012, τομ. ΙΙ, παρ. 59, σελ. 628, Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1308, Π. Γέσιου-Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 91, ΕιρΠατρ 269/2014 ΝΟΜΟΣ

⁵⁵¹ Μετά την κατάσχεση η παραίτηση αυτή είναι έγκυρη, αφού στον οφειλέτη εναπόκειται αν θα προσβάλει ή όχι την κατάσχεση

⁵⁵² Βλ. Νίκα Ν, ό.π. σελ. 628

Α. Η αξίωση αποζημίωσης κατ' άρθρο 985 παρ. 3 ΚΠολΔ

Ο ΚΠολΔ απομακρύνθηκε από τις ρυθμίσεις του προϊσχύσαντος δικαίου και εξομοίωσε την παράλειψη δηλώσεως προς αρνητική δήλωση (985 III παρ. 1 ΚΠολΔ)⁵⁵³. Σύμφωνα με το άρθρο 931 ΠολΔ/1835 η παράλειψη δήλωσης εξομοιώνεται με καταφατική δήλωση, ο δε τρίτος θεωρούνταν «οφειλέτης της όλης ποσότητας, δι' ην εγένετο παρ' αυτώ κατάσχεσις». Η εξομοίωση αυτή επέφερε τις συνέπειες νόμιμου αμάχητου τεκμηρίου. Ως αντιστάθμισμα της καταργήσεως του αμάχητου τεκμηρίου υπάρξεως της οφειλής, συνδέθηκε η παράλειψη της δηλώσεως όπως και η ρητή αρνητική, αλλά σε κάθε περίπτωση ανακριβής δήλωση, με την ευθύνη του τρίτου να αποζημιώσει τον επισπεύδοντα την κατάσχεση δανειστή, για τις όποιες ζημιές υπέστη συνεπεία της παραλείψεως της δηλώσεως ή της ανακριβούς δηλώσεως⁵⁵⁴. Η ευθύνη προς αποζημίωση και γενικά οι προϋποθέσεις της αποζημίωσης συμπίπτουν τόσο στην περίπτωση που ο τρίτος παρέλειψε να υποβάλει δήλωση⁵⁵⁵ όσο και όταν η δήλωσή του ήταν ανακριβής⁵⁵⁶. Εξάλλου, ευθύνη γεννάται ακόμη και στην περίπτωση που ο τρίτος να μην δεν οφείλει το κατασχεθέν ποσό ή πράγμα⁵⁵⁷, παραλείπει όμως να προβεί σε αρνητική δήλωση ή παραλείπει να δηλώσει με πληρότητα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά, των οποίων ο κατασχών, αν είχε ακριβή και έγκαιρη γνώση, θα επετύγχανε την ικανοποίηση της απαίτησης του⁵⁵⁸. Στην περίπτωση αυτή, ο τρίτος ευθύνεται από μόνον τον λόγον αυτόν σε αποζημίωση του κατασχόντος δανειστή προς αποκατάσταση της προκληθείσας σε αυτόν ζημίας⁵⁵⁹. Η ανακρίβεια της αρνητικής δηλώσεως κρίνεται αντικειμενικά⁵⁶⁰, δίχως να λαμβάνεται υπόψη η υποκειμενική αντίληψη του δηλούντος και η καλή ή η κακή του πίστη⁵⁶¹. Προϋποθέσεις για την ευθύνη του τρίτου είναι να υφίσταται το ζημιογόνο γεγονός της παράλειψης ή ανακρίβειας της υποβληθείσας δήλωσης, έστω και αν ο τρίτος δεν βαρύνεται με υπαιτιότητα⁵⁶², η πρόκληση ζημίας στον κατασχόντα δανειστή και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ ζημιογόνου

⁵⁵³ βλ. εγγ. Γέσιου-Φαλτσή Π., II, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 193

⁵⁵⁴ Βλ. από τη νομολογία ΑΠ 1065/2009 ΕΠολΔ 2010, σελ. 60, ΕφΑΘ 5740/2011 ΔΕΕ 2012, σελ. 131, ΕιρΑΘ 5139/2015 ΝΟΜΟΣ.

⁵⁵⁵ Το ίδιο θα ισχύσει και εάν την υπέβαλε εκπρόθεσμα. Με παράλειψη ισοδυναμεί όπως τονίστηκε και η υποβληθείσα δήλωση ενώπιον αναρμόδιου κατ' ύλην ή κατά τόπον αναρμόδιου οργάνου βλ. ό.π., ΕφΑΘ 5193/2004, ΕλλΔνη 2005, σελ. 218

⁵⁵⁶ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), ό.π., II, άρθρο 985 αριθμ. 7

⁵⁵⁷ Βλ. και ΠρακτΑναθΕπιτρ, σελ. 661: «...η καθιερούμενη υποχρέωσις αποζημιώσεως υφίσταται και αν ο παραλιτών την δήλωσιν δεν οφείλει, εφ' όσον, εννοείται, συντρέχουν αι κατά το ουσιαστικόν δίκαιον προϋποθέσεις αποζημιώσεως...».

⁵⁵⁸ Γέσιου Φαλτσή Π., II, ό.π., σελ. 813

⁵⁵⁹ Βλ. σχετικά ΑΠ 1065/2009 ΕΠολΔ 2010, σελ. 60, ΕφΑΘ 5740/2011, ΔΕΕ 2012, σελ. 131, ΕιρΑΘ 5139/2015 ΝΟΜΟΣ

⁵⁶⁰ Βλ. ΣχΠολΔ VIII, σελ. 191: «...ο τρίτος ευθύνεται εκ μόνου του λόγου της παραλείψεως ή της ανακρίβειας (της δηλώσεως), χωρίς να απαιτείται απόδειξις υπαιτιότητος...».

⁵⁶¹ Βλ. ΠΠΘες 11603/2014 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

⁵⁶² Βλ. σχετικά ΕφΑΘ 2810/2005, ΝοΒ 2006, σελ. 81. Η ευθύνη προς αποζημίωση μπορεί να περιορισθεί ή και να αποκλεισθεί αν προβληθεί ένσταση συντρέχοντος πταισματος κατ' άρθρον 300 ΑΚ βλ. Μπρίνια Ι., III, ό.π., άρθρο 985, σελ. 1396, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 687 σημ. 5

γεγονότος και ζημίας⁵⁶³. Ενόψει τούτων, η ιστορική βάση της αγωγής προς αποζημίωση διαφοροποιείται αναλόγως αν ο τρίτος παρέλειψε να υποβάλει δήλωση ή υπέβαλε αρνητική δήλωση ή δεν περιέλαβε στη δήλωσή του τα αναγκαία για την ικανοποίηση του κατασχόντος πραγματικά περιστατικά: στην πρώτη και δεύτερη περίπτωση, αρκεί το αγωγικό δικόγραφο να περιέχει μνεία του ζημιογόνου γεγονότος, δηλαδή της παραληφθείσας ή της αρνητικής δηλώσεως, προσδιορισμό της ζημίας και του ύψους αυτής καθώς και αναφορά του αιτιώδους σύνδεσμου μεταξύ ζημιογόνου γεγονότος και ζημίας⁵⁶⁴. Στην τρίτη περίπτωση προσαπαιτείται και ειδική αναφορά των παραλειφθέντων πραγματικών περιστατικών⁵⁶⁵, συνεπεία των οποίων ο ανύποπτος κατασχών δεν μπόρεσε να ικανοποιήσει την απαίτησή του, λ.χ. ότι ο καθού η εκτέλεση οφειλέτης έχει καταστεί αναξιόχρεος και δεν είναι πλέον δυνατή η ικανοποίηση του κατασχόντος δανειστή από την περιουσία του⁵⁶⁶. Τα περιστατικά αυτά καθώς και το περιεχόμενο της ζημίας θα κριθούν κατά το αστικό δίκαιο (914 έπ. ΑΚ)⁵⁶⁷. Εξάλλου, αίτημα της αγωγής είναι η αποκατάσταση κάθε ζημίας, θετικής και αποθετικής, απότοκος της συμπεριφοράς του τρίτου (και εν προκειμένω του τραπεζικού πιστωτικού ιδρύματος). Η εν λόγω ζημία του κατασχόντος δανειστή και η αντίστοιχη αποζημίωση του τρίτου φθάνει έως και το ύψος της απαιτήσεώς του⁵⁶⁸, για την οποία επιβάλλει κατάσχεση, ενώ περιλαμβάνονται σε κάθε περίπτωση και οι τόκοι της απαίτησης⁵⁶⁹. Έχει υποστηριχθεί ότι είναι δυνατή και η καταβολή υπέρτερου ποσού για την ανόρθωση περαιτέρω ζημίας του κατασχόντος δανειστή⁵⁷⁰. Επομένως, ο κατασχών δικαιούται να αναζητήσει λόγω αποζημίωσης ολόκληρη την απαίτησή του, προς ικανοποίηση της οποίας επιβλήθηκε η κατάσχεση⁵⁷¹, αρκεί να επικαλείται και να αποδεικνύει ότι η μη είσπραξη της οφειλής αυτής οφείλεται στην παραπλανητική δήλωση ή στην

⁵⁶³ ΠΠΠειρ 2447/2014 ΝΟΜΟΣ, ΠΠΑ 3661/2011 ΕφΑΔ 2013, σελ. 265, ΕφΑΘ 1050/2008, ΕλλΔνη 2008, σελ. 847 έπ., ΕφΑΘ 5526/2006, ΝοΒ 2007, σελ. 1365, ΕφΑΘ 2810/2005, ΝοΒ 2006, σελ. 81, ΕφΑΘ 5193/2004, ΕλλΔνη 2005, σελ. 218

⁵⁶⁴ ΕφΑΘ 1050/2008, ΕλλΔνη 2008, σελ. 847 έπ., ΕφΑΘ 5526/2006, ΝοΒ 2007, σελ. 1365. Αναφορά άλλων περιστατικών, λ.χ. ότι, συνεπεία της παραληφθείσας ή αρνητικής δήλωσης, δεν έλαβε ο κατασχών άλλα εναλλακτικά και κατάλληλα για την ικανοποίησή του διαδικαστικά μέτρα, δεν είναι εδώ αναγκαία, έτσι και ΕφΑΘ 7318/2006 ΕλλΔνη 2008, σελ. 1710

⁵⁶⁵ Άλλως το δικόγραφο αυτό καθίσταται αόριστο και το σχετικό αίτημα απορρίπτεται ως απαράδεκτο.

⁵⁶⁶ Βλ. από τη νομολογία Εφίλων 45/2013 ΕΠολΔ 2013, σελ. 386, ΝοΒ 2014, σελ. 332, ΕφΑΘ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 228, ΠΠΑ 3498/2011 ΧρΙΔ 2012, σελ. 135, ΠΠΑ 3661/2011 ΕφΑΔ 2013, σελ. 265, ΕφΑΘ 5139/2015 ΝΟΜΟΣ, Π. Γέσιου Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., σελ. 813

⁵⁶⁷ Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 223, ΑΠ 15/1993 ΕλλΔνη 36, σελ. 1089, ΕφΑΘ 5193/2004, ΕλλΔνη 46, σελ. 218-219, Για να θεμελιωθεί πάντως η κατ' άρθρο 919 ΑΚ αδικοπρακτική ευθύνη, δεν αρκεί η συνδρομή οποιασδήποτε αποσιωπήσεως ουσιωδών πληροφοριών ή παραλείψεως ενημερώσεως για επικείμενο κίνδυνο, αλλά θα πρέπει ο αποσιωπήσας ή αποκρύψας να είχε την υποχρέωση είτε από τον νόμο είτε από σύμβαση είτε από την καλή πίστη να παράσχει πληροφορίες ή να ενημερώσει τον ζημιωθέντα επισπεύδοντα την κατάσχεση Βλ. ΠΠΧαλκ 102/2009 ΕφΑΔ 2010, σελ. 299

⁵⁶⁸ Νίκας Ν., ό.π., σελ. 687, ΕφΑΘ 9000/2005, ΧρΙΔ 2006, σελ. 724

⁵⁶⁹ ΠΠΠειρ 3563/2014 ΝΟΜΟΣ

⁵⁷⁰ Βλ. αντί πολλών Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ. 809. Βλ. και νομ. ΕφΑΘ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 228, ΕφΑΘ 2810/2005, ΝοΒ 2006, σελ. 81 έπ. ΕφΑΘ 5193/2004, ΕλλΔνη 2005, σελ. 218 Αντιθ. Όμως Ψαρράκης, «Περί της δηλώσεως του τρίτου εις χείρας του οποίου ευρίσκονται τα κατασχεθέντα αντικείμενα», ΕλλΔνη 1974, σελ. 366, σύμφωνα με τον οποίο η αποζημίωση δεν πρέπει να υπερβαίνει το ύψος του ποσού της κατασχεθείσας απαίτησης.

⁵⁷¹ ΕφΑΘ 9000/2005, ΧρΙΔ 2006, σελ. 724

παράλειψη του τρίτου να υποβάλει δήλωση (λ.χ. ότι απώλεσε τη δυνατότητα να κατάσχει άλλα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη, από τα οποία θα μπορούσε να ικανοποιηθεί πλήρως)⁵⁷².

Η αποζημίωση επιδιώκεται από τον κατασχόντα κατ' αρχήν μέσω αγωγής, που ασκείται με βάση τις κοινές δικονομικές διατάξεις και δικάζεται κατά την τακτική διαδικασία. Η σχετική αγωγή αποζημιώσεως, η οποία δεν ανοίγει δίκη περί την εκτέλεση, καθόσον δεν βάζει κατά πράξεως της εκτελεστικής διαδικασίας, πρέπει, κατά διαδεδομένη, ιδίως, στην αρεοπαγιτική νομολογία⁵⁷³ άποψη, να ασκηθεί εντός της 30ήμερης προθεσμίας του άρθρου 986 ΚΠολΔ. Στο πλαίσιο αυτής υποστηρίχθηκε⁵⁷⁴, ειδικότερα, ότι, εάν παρέλθει άπρακτη η ως άνω προθεσμία, επέρχεται έκπτωση από το δικαίωμα άσκησης της κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ ανακοπής, με συνέπεια την αδυναμία του κατασχόντος δανειστή να αμφισβητήσει την ανελικρίνεια της δήλωσης του τρίτου ή τις συνέπειες που επάγεται η παράλειψη της δήλωσης και να ζητήσει να καταβληθεί σε αυτόν ή το ποσό που κατασχέθηκε ή η αποζημίωση του άρθρου 985 παρ. 3 εδ. β' ΚΠολΔ. Προβάλλεται δε ως πρόσθετο επιχείρημα ότι η υιοθέτηση της αντίθετης ερμηνευτικής εκδοχής, σύμφωνα με την οποία η προηγούμενη και εμπρόθεσμη άσκηση της κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ ανακοπής δεν αποτελεί όρο του παραδεκτού της ασκούμενης κατά το άρθρο 985 παρ. 3 εδ. β' ΚΠολΔ αγωγής αποζημιώσεως, καθιστά τη διάταξη του άρθρου 986 ΚΠολΔ και την εκεί προβλεπόμενη προθεσμία ανενεργή, καθώς, αφού με την παρέλευση άπρακτης της 30ήμερης προθεσμίας, παύει και η κατάσχεση⁵⁷⁵, δεν μπορεί να ασκηθεί η κατ' άρθρο 985 παρ. 3 ΚΠολΔ αγωγή, η οποία επίσης προϋποθέτει παράλειψη ή ανακρίβεια της υποβληθείσας δήλωσης. Σταθμίζοντας, ωστόσο, και άλλες ουσιώδεις παραμέτρους της προβληματικής, η κρατούσα⁵⁷⁶ και ορθότερη άποψη υποστηρίζει ότι η έκπτωση του κατασχόντος δανειστή από το δικαίωμα άσκησης της κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ ανακοπής δεν έχει ως συνέπεια την έκπτωση αυτού και από το δικαίωμα της κατ' άρθρο 985 παρ. 3 εδ. β' ΚΠολΔ αγωγής προς αποζημίωση, ενόψει, ιδίως, του διαφορετικού αντικειμένου των ένδικων αυτών βοηθημάτων. Κατά συνέπεια, η αποζημιωτική αγωγή του της παρ. 3 εδ. β' του παρόντος άρθρου ασκείται παραδεκτά είτε πριν, είτε και μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας για την άσκηση ανακοπής κατά της δηλώσεως του τρίτου. Επισημαίνεται, τέλος, ότι η υποχρέωση αποζημίωσης υφίσταται μόνο απέναντι στον κατασχόντα δανειστή και όχι στον καθού η εκτέλεση οφειλέτη,

⁵⁷² Βλ. Μπρίνια Ι., ό.π., ΙΙ άρθρο 985 σελ. 1395, ΕφΑθ 2810/2005, ΝοΒ 2006, σελ. 81/82

⁵⁷³ ⁵⁷³ Βλ. ΑΠ 15/1993 ΝοΒ (41) 1993, σελ. 1069

⁵⁷⁴ Βλ. και Αρβανιτάκη Π., «Κύρος Δεύτερης Κατασχέσεως εις χείρας του ίδιου τρίτου από τον ίδιο κατασχόντα για την αυτήν απαίτηση», Γνωμοδότηση, Αρμ. ΣΤ', σελ. 1127, Βαθρακοκόιλης Β., ό.π., τομ. ΣΤ', άρθρο 985, σελ. 18.

⁵⁷⁵ Έτσι ήδη Κεραμεύς Κ., «Κατάσχεσις συντηρητική κινητών εις χείρας τρίτου», Γνωμοδότηση, ΝοΒ 19, σελ. 1095-1096.

⁵⁷⁶ Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, σελ. 811 επ., Καστριώτη Ι., «Κατάσχεσις εις χείρας τρίτου», τόμ. ΙΙ, σελ. 665-666, Μπρίνια Ι., τομ. ΙΙΙ, ό.π., άρθρ. 985, παρ. 464, σελ. 1373, 1396 επ., Νίκα Ν., ό.π., παρ. 60, σελ. 688, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), ό.π., άρθρο 985, σελ. 7. Βλ. χαρακτηριστικά από τη νομολογία την ΑΠ 505/2003, ΑρχΝ (55) 2004, σελ. 564, κατά την οποία, αν η δήλωση του τρίτου δεν προσβληθεί με ανακοπή, «...επέρχεται μεν έκπτωση του κατασχόντος από το δικαίωμα να αμφισβητήσει την ειλικρίνειά της, το εντεύθεν όμως συναγόμενο νομικό πλάσμα δεν λειτουργεί και ως λόγος απαλλαγής του τρίτου από την υποχρέωσή του να καταβάλει την απαίτηση στον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη, την οποία ουδόλως επηρεάζει...».

ώστε η προσεπίκληση του τελευταίου ως δικονομικού εγγυητή να καθίσταται απαράδεκτη⁵⁷⁷.

B. Η προσβολή της αρνητικής δηλώσεως

B.1. Φύση και περιεχόμενο της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ

Σύμφωνα με το άρθρο 986 ΚΠολΔ « Μέσα σε τριάντα ημέρες από τη δήλωση του άρθρου 985 όποιος επέβαλε την κατάσχεση έχει δικαίωμα να την ανακόψει ενώπιον του κατά τα άρθρα 12 επ. και 23 επ. δικαστηρίου⁵⁷⁸. Με την ανακοπή μπορεί να ζητηθεί και αποζημίωση κατά το άρθρο 985 παρ. 3. Η συζήτηση της ανακοπής προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εκατόν είκοσι (120) ημέρες από την κατάθεσή της, μπορεί δε να επιδοθεί και στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε την προσβαλλόμενη δήλωση⁵⁷⁹». Πριν προχωρήσουμε στην περαιτέρω επεξήγηση του ως άνω άρθρου σημειώνουμε ότι εάν η δήλωση του τρίτου είναι καταφατική (985 ΚΠολΔ), δεν είναι αναγκαία και δεν μεσολαβεί καμία δικαστική διάγνωση ως προς το αντικείμενο της κατασχέσεως. Η περαιτέρω διαδικασία, δηλαδή, προχωρεί σύμφωνα με τις διατυπώσεις του άρθρου 988 ΚΠολΔ.

Το ένδικο βοήθημα της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ αποτελεί ειδικότερη μορφή της γενικής ανακοπής των άρθρων 583 επ. ΚΠολΔ⁵⁸⁰. Κατά των συνεπειών της αρνητικής ή της εξομοιούμενης⁵⁸¹ με αυτή δηλώσεως του τρίτου, ο κατασχών δύναται να αμυνθεί με το ειδικό ένδικο βοήθημα της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ, με το οποίο ο ανακόπτων – δανειστής⁵⁸² μπορεί να αμφισβητήσει εν όλω ή εν μέρει τη ρητή ή πλασματική δήλωση, δηλαδή τα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται σε αυτή και να επιδιώξει την καταδίκη του τρίτου στην καταβολή του κατασχεθέντος ποσού, εφόσον η παράλειψη, ανακρίβεια ή απόκρυψη των περιστατικών συνδέεται με τη μη ικανοποίηση της απαίτησής του, θεωρώντας αυτόν ως οφειλέτη του κατασχεμένου αντικειμένου⁵⁸³. Με το ειδικό αυτό ένδικο βοήθημα ο κατασχών αποβλέπει στην

⁵⁷⁷ βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ. 807, σημ. 788, με αναφορά στη ΜΠΠειρ 5/1975.

⁵⁷⁸ Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας ασκήσεως της ανακοπής προκαλεί έκπτωση από το δικαίωμα ασκήσεώς της, χωρεί, όμως, επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση κατά τα άρθρα 152 επ. ΚΠολΔ.

⁵⁷⁹ Όπως προστέθηκε εδ. γ' με το άρθρο 19 παρ. 12 του Ν. 4055/2012. Έναρξη ισχύος 2.4.2012 – άρθρο 113 του Ν. 4055/2012

⁵⁸⁰ βλ. ΑΠ 1065/2009, ΕφΑΔ 2010, σελ. 1008, με σχόλιο Ρεντούλη, ΑΠ 73/1995, ΕλλΔνη 1997, σελ. 809, ΕφΑΘ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 228 με παρατ. Ποταμίτη, ΕφΑΘ 3060/2007, ΕλλΔνη 2007, σελ. 1709

⁵⁸¹ Με αρνητική δήλωση εξομοιώνεται και η απλή δήλωση του τρίτου ότι το κατασχετήριο είναι μη νόμιμο και ανυπόστατο βλ. ΕφΑΘ 1837/2007, ΝοΒ 2007, σελ. 1143

⁵⁸² Ο καθού η κατάσχεση οφειλέτης δεν νομιμοποιείται ενεργητικά, δικαιούμενος να προσβάλει την κατάσχεση μόνο με την κατ'άρθρο 933 ΚΠολΔ ανακοπή κατά της εκτελέσεως βλ. ΜΠρΡοδ 381/2013 ΝΟΜΟΣ.

⁵⁸³ βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 691, Γέσιου- Φαλτσή Π., ό.π., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, Ειδικό Μέρος (II)», 2001, σελ. 822 έπ. και 853 έπ. βλ. ακόμη ΑΠ 480/2012 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1182/2009, ΧριΔ2010, σελ. 558, ΑΠ 1065/2009 ΝΟΜΟΣ, ΕφΠειρ 226/2012 ΝΟΜΟΣ, ΕφΑΘ 5740/2011 ΔΕΕ 2012, σελ. 131, ΕφΑΘ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 228, ΕφΑΘ 2780/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 233, ΕφΑΘ 3060/2007 ΝΟΜΟΣ, ΕφΑΘ 3407/1999, ΕλλΔνη 2000, σελ. 774, ΜΠρΧαλκιδικής 20/2015 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

εξουδετέρωση των συνεπειών της αρνητικής δηλώσεως⁵⁸⁴. Στρέφεται λοιπόν κατά της εξώδικης και βλαπτικής για τον ίδιο πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης, στην επιχείρηση της οποίας ο τελευταίος δεν συμμετείχε ούτε προσκλήθηκε να συμμετάσχει⁵⁸⁵. Η άσκηση της εν λόγω ανακοπής χωρεί εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την επόμενη της υποβολής της δήλωσης του τρίτου ή της άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας των οκτώ (8) ημερών, εντός της οποίας όφειλε ο καθού η ανακοπή-τρίτος να προβεί στη δήλωσή του⁵⁸⁶. Η δυνατότητα ασκήσεως της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ αναγνωρίζεται και όταν η δήλωση της τράπεζας είναι δικονομικά άκυρη, αφού κατά το σύστημα του ΚΠολΔ η άκυρη διαδικαστική πράξη παράγει τις συνέπειές της μέχρι να ακυρωθεί με δικαστική απόφαση (άρθρα 159 έπ, 933 έπ. ΚΠολΔ)⁵⁸⁷. Το ίδιο ισχύει και όταν έχει υποβληθεί εκπρόθεσμη ή παράτυπη δήλωση, αφού αυτές ισοδυναμούν με παράλειψη υποβολής δήλωσης και άρα με αρνητική δήλωση (άρθρο 985 παρ. 3 ΚΠολΔ), η οποία πρέπει να αντιμετωπισθεί με ανακοπή⁵⁸⁸. Επομένως, σε περίπτωση εκπρόθεσμης, ανειλικρινούς ή αναρμοδίας υποβληθείσας δήλωσης εκ μέρους του τρίτου, η προθεσμία αρχίζει από την επομένη της λήξης της δήμερης προθεσμίας του άρθρου 985 παρ. 1 ΚΠολΔ⁵⁸⁹. Το χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου δεν υπολογίζεται για την προθεσμία του παρόντος άρθρου⁵⁹⁰. Η συζήτηση της ανακοπής προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εκατόν είκοσι (120) ημέρες από την κατάθεσή της⁵⁹¹. Αποκλειστικά νομιμοποιούμενος σε άσκηση της εν λόγω ανακοπής είναι ο επισπεύδων δανειστής⁵⁹². Με την ανακοπή αυτή ο επισπεύδων δανειστής ασκεί

⁵⁸⁴ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 691, Γέσιου- Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, Ειδικό Μέρος (ΙΙ), 2001, σελ. 822 έπ. και 853 έπ. Βλ. ακόμη ΑΠ 480/2012 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1182/2009, ΧρΙΔ2010, σελ. 558, ΕφΑΘ 3407/1999, ΕλλΔνη 2000, σελ. 774, ΕφΑΘ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 228, ΕφΑΘ 2780/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 233

⁵⁸⁵ Γέσιου Φαλτσή Π., «Η ανακοπή κατά της δηλώσεως του τρίτου στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου», Τόμος προς τιμήν Παν. Α. Καργάδου, 2004, σελ. 53 έπ., Ράμμο Γ., ό.π., «Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου», τομ. ΙΙΙ, 1982, παρ. 469 ΙΙ Β, σελ., 1638

⁵⁸⁶ Άρθρ. 985 παρ. 1 εδ. α', 986 εδ. α', 144 παρ. 1 ΚΠολΔ

⁵⁸⁷ Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 986, σελ. 1400, Νίκας Ν., ό.π., σελ. 694

⁵⁸⁸ Π. Γέσιου Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., 64 αριθμ. 246

⁵⁸⁹ ΕφΘες 1433/1977, Αρμ. 1978, σελ. 275, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), ΙΙ, ό.π., άρθρο 986, αριθμ. 4

⁵⁸⁹ Μπρίνιας Ι., ό.π., ΙΙΙ, άρθρο 986, σελ. 1400

⁵⁹⁰ Άρθρ. 147 παρ. 2 ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 άρθρο πρώτο παρ. 2 του Ν 4335/2015.

⁵⁹¹ Άρθρ. 986 παρ. 3, όπως προστέθηκε με το άρθρο 19 παρ. 12 Ν 4055/2012.

⁵⁹² Ο καθού η κατάσχεση νομιμοποιείται σε άσκηση τακτικής αγωγής για την απαίτησή του κατά του τρίτου και μετά την κατάσχεση (984 παρ. 4 ΚΠολΔ) όπως επίσης και ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, εφόσον αμφισβητεί τον εκτελεστό τίτλο, την απαίτηση κ.λπ. και συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις βλ. ΣχΠολΔ VIII, σελ. 186, Μπρίνια Ι, ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 982, σελ. 1227, Γέσιου- Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 26

τα δικαιώματα του καθού η εκτέλεση οιονεί⁵⁹³ πλαγιαστικώς⁵⁹⁴. Οι πρόσθετοι λόγοι της ανακοπής κατά της δηλώσεως της τράπεζας προβάλλονται με τις προϋποθέσεις του άρθρου 585 παρ. 2β⁵⁹⁵ ΚΠολΔ, δηλαδή με πρόσθετο δικόγραφο, που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου, στο οποίο δικάζεται η ανακοπή και κοινοποιείται στον αντίδικο (δηλαδή το τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα) μέσα σε εξήντα ημέρες από την κατάθεση της ανακοπής, ή όταν πρόκειται για ειδικές διαδικασίες οκτώ, τουλάχιστον, ημέρες πριν από τη συζήτηση.

Οι διατάξεις για την άσκηση της αγωγής, την εισαγωγή της προς συζήτηση και τη συζήτησή της στο ακροατήριο εφαρμόζονται και επί της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ, της τελευταίας εκλαμβανομένης ως εισαγωγικού της δίκης δικογράφου⁵⁹⁶. Οι λόγοι της ανακοπής συναρτώνται αμέσως μεν προς το περιεχόμενο της δηλώσεως του τρίτου, εμμέσως δε προς το περιεχόμενο του κατασχετηρίου. Όπως συμβαίνει και με το ορισμένο της απαίτησης, που αναφέρεται στο κατασχετήριο έγγραφο, έτσι και στην ανακοπή η κατασχεμένη απαίτηση πρέπει να προσδιορίζεται επακριβώς κατά ποσό, έστω και αν αποτελείται από κεφάλαιο, τόκους και έξοδα. Απαιτείται δηλαδή και εδώ να καθορίζεται συνολικά το κατασχεμένο ποσό κατ' ανώτατο όριο ώστε να είναι σε θέση το δικαστήριο να ορίζει το καταβλητέο ποσό με τους τόκους του και τα έξοδα μέχρι το ανώτατο όριο της κατασχέσεως⁵⁹⁷. Στην ανακοπή του κατασχόντος λοιπόν, πρέπει να περιγράφονται όλα τα πραγματικά γεγονότα, που απαιτούνται κατά το νόμο για τη γένεση της κατασχεμένης απαιτήσεως, δηλαδή τα παραγωγικά της κατασχεμένης απαίτησης γεγονότα, άλλως η ανακοπή είναι αόριστη και επομένως απαράδεκτη, ελάττωμα το οποίο δεν μπορεί να αναπληρωθεί με τις προτάσεις, ούτε με παραπομπή σε άλλα έγγραφα της δίκης ή από την εκτίμηση των αποδείξεων ή της τυχόν ομολογίας του καθού η

⁵⁹³ Ράμμος ΙΙΙ, ό.π., παρ. 469, σελ. 1638-1639, Νίκας Ν., ό.π., σελ. 693, Πλεύρη Α. «Μη δικαιούχοι και μη υπόχρεοι διάδικοι στην πολιτική δίκη», 2014, σελ. 90 έπ., Χριστοδούλου, «Η έννοια της καταθέσεως και το ζήτημα του ακατασχέτου κατά το νόμο του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων», ΔΕΕ 1998, σελ. 232, ΕφΠειρ 678/1987, ΝοΒ 1987, σελ. 1265. Αντίθετος ωστόσο είναι ο Κολοτούρος Π., «Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου», ΕΠολΔ 2016, σελ. 150, θεωρώντας ότι η ενεργητική νομιμοποίηση του κατασχόντος δανειστή προς άσκηση της κατ' άρθρον 986 ΚΠολΔ ανακοπής διέπεται από τον κανόνα της συνήθους και όχι της κατ' εξαίρεση νομιμοποίησης, δοθέντος (και σύμφωνα με την βασική του θέση ότι κύριο αντικείμενο της κατ' άρθρον 986 ΚΠολΔ ανακοπής είναι το δικονομικό διαπλαστικό δικαίωμα του κατασχόντος δανειστή προς ακύρωση της -ρήτης ή πλασματικής- αρνητικής δήλωσης του τρίτου) ότι ο ανακόπτων δεν ασκεί αλλότριο αλλά ίδιο διαπλαστικό δικαίωμα προς ακύρωση της αρνητικής ή ανακριβούς δήλωση του τρίτου και συνεπώς δεν συνιστά μη δικαιούχο διάδικο.

⁵⁹⁴ Όχι πλαγιαστικώς, βλ. Νίκας Ν., ό.π., σελ. 693, Γέσιου- Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 232, ΕφΑθ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 228, αφού αίτημα της ανακοπής δεν είναι η καταβολή της παροχής στον καθού η κατάσχεση αλλά στον ίδιο τον ανακόπτοντα (άρθρο 72 ΚπολΔ), ΕφΑθ 1837/2007 ΝοΒ 55, σελ. 1143-1144, με παρατ. Κωνσταντόπουλου, ΕφΠατρ 254/2004, ΑχΝομ2005, σελ. 243, ΠΠΠειρ 3563/2014 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΧαλκιδικής 20/2015 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

⁵⁹⁵ Όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο τρίτο του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015

⁵⁹⁶ Άρθρ. 585, 986 ΚΠολΔ. Βλ. ΑΠ 738/2006 ΧρίΔ ΣΤ', σελ. 734 και ΣχΠολΔ ΙΙ,52: πρόκειται «περί αγωγών κατ' ουσίαν, φερουσών το όνομα των ανακοπών». Διαφέρει επομένως ουσιωδώς η ανακοπή αυτή από την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ

⁵⁹⁷ βλ. ΕφΑθ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 228

ανακοπή⁵⁹⁸. Ο ανακόπτων υποχρεούται να προσδιορίσει με την ανακοπή του (και να αποδείξει) κατά πρώτο λόγο όχι μόνον την κατασχεθείσα απαίτηση κατά τα ουσιώδη στοιχεία της αλλά και την αιτία οφειλής του τρίτου προς τον καθού η κατάσχεση⁵⁹⁹. Δεν απαιτείται να προσδιορίζεται το είδος αυτής και τα περαιτέρω στοιχεία της⁶⁰⁰. Απλή πάντως μνεία ότι ο τρίτος οφείλει το ποσό που κατασχέθηκε δεν αρκεί⁶⁰¹ και οδηγεί στην αοριστία της ανακοπής⁶⁰². Απαράδεκτη σε κάθε περίπτωση είναι και η προβολή λόγων ανακοπής, με τους οποίους επιχειρείται η διεύρυνση ή επέκταση της κατάσχεσης επί απαιτήσεων που δεν έχουν περιληφθεί στο κατασχετήριο και στη δήλωση τρίτου⁶⁰³.

Στην περίπτωση κατάσχεσης απαιτήσεων στα χέρια Τράπεζας, ως τρίτης, πρέπει, για το ορισμένο το δικογράφου της ανακοπής, να περιγράφεται η κατασχεθείσα απαίτηση κατά τα ουσιώδη στοιχεία της, να αναφέρεται, δηλαδή, η αιτία της οφειλής του τρίτου προς τον καθού η κατάσχεση⁶⁰⁴, λ.χ. οι καταθετικοί λογαριασμοί του καθού η κατάσχεση⁶⁰⁵. Όταν πρόκειται για κατάσχεση στα χέρια της τράπεζας κινητού, που ανήκει στον οφειλέτη, αρκεί η αναφορά ότι σ' αυτό έχει δικαίωμα κυριότητας ο οφειλέτης, αφού μόνον με τη συνδρομή του στοιχείου αυτού, παρέχεται δικαίωμα στον οφειλέτη να διεκδικήσει το πράγμα κατά του κατέχοντος αυτό τρίτου (1094 ΑΚ)⁶⁰⁶. Αν η τράπεζα έχει ισχυρισθεί απόσβεση, με την ανακοπή θα πρέπει να αμφισβητηθεί η απόσβεση αυτή⁶⁰⁷, ενώ όταν πρόκειται για κατάσχεση μέλλουσας απαιτήσεως ή απαιτήσεως υπό αίρεση ή προθεσμία, ο ανακόπτων θα πρέπει να εκθέσει στο δικόγραφο της ανακοπής τα παραγωγικά αίτια της βασικής έννομης σχέσεως (λ.χ. μισθώσεως, εταιρείας κ.λπ.) και όσα γεγονότα απαιτούνται αναγκαία για την γένεση της κατασχεθείσας απαιτήσεως⁶⁰⁸.

Β.2. Σώρευση με την αγωγή αποζημίωσης του άρθρου 985 παρ. 3 ΚΠολΔ

Εφόσον στην ανακοπή σωρεύεται και αίτημα καταβολής της κατ' άρθρο 985 παρ. 3 εδ. β' ΚΠολΔ αποζημιώσεως, ο ανακόπτων οφείλει να επικαλεστεί περιστατικά, τα οποία, αληθή αποδεικνυόμενα, τελούν σε αιτιώδη σύνδεσμο με την αιτούμενη αποζημίωση, αλλιώς το δικόγραφο της ανακοπής πάσχει από

⁵⁹⁸ Βλ. σχετικά πλούσια νομολογία ΕφΑθ 150/1997, ΕλλΔνη 38, σελ. 1625, ΑΠ 73/1995 ΕλλΔνη 38, σελ. 809, ΕφΑθ 1022/2000, ό.π., ΕφΚερκ 97/2001, ΙονΕπιθΔ 2001, σελ. 93, ΕφΑθ 7319/1998, ΕλλΔνη 40, σελ. 1128.

⁵⁹⁹ ΑΠ 10/1995, ΕλλΔνη 1996, σελ. 105, ΑΠ 73/1995, ΕλλΔνη 1997, σελ. 809, ΕφΑθ 3407/1999, ΕλλΔνη 2000, σελ. 774, ΕφΑθ 7318/2006, ΕλλΔνη 2008, σελ. 1711.

⁶⁰⁰ ΑΠ 1065/2009, ΧριΔ 2010, σελ. 274

⁶⁰¹ ΕφΑθ 6153/1984, Δ 1984, σελ. 867

⁶⁰² Εφθ 150/1997, ΕλλΔνη 1997, σελ. 165, ΕφΑθ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 228

⁶⁰³ Κολοτούρος Π., ΕΠολΔ 2016, ό.π., σελ. 147, ΕφΑθ 1930/2007, ΕφΑΔ 2008, σελ. 809 έπ.

⁶⁰⁴ βλ. ΑΠ 1065/2009, ό.π.

⁶⁰⁵ βλ. ΕιρΚαλ 433/2005 (ΝΟΜΟΣ) κατά την οποία το είδος του τραπεζικού λογαριασμού, εάν δηλαδή είναι κοινός ή ατομικός, αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της απαίτησης που πρέπει να μνημονεύεται στο δικόγραφο της ανακοπής.

⁶⁰⁶ ΑΠ 73/1995, ΕλλΔνη 1997, σελ. 809

⁶⁰⁷ Το βάρος της αποδείξεως επωμίζεται ο καθ' ού η ανακοπή βλ. ΑΠ 1914/2011 ΝΟΜΟΣ, ΕφΑθ 9000/2005, ΧριΔ 2006, σελ. 724, ΕφΑθ 3407/1999, ΕλλΔνη 2001, σελ. 775 ΕφΑθ 5525/1981, ΕλλΔνη 1981, σελ. 647

⁶⁰⁸ Διαφορετικά η ανακοπή θα κριθεί ως αόριστη βλ. ΕφΠειρ 678/1987, ΝοΒ 1987, σελ. 1265 και ΕφΑθ 3416/1990, ΕλλΔνη 1991, σελ. 1026 έπ., ΠΠΑ 10250/2003, Αρμ 2003, σελ. 1323 (1324)

αοριστία⁶⁰⁹. Τέτοια περιστατικά αποτελούν λ.χ. ότι δεν είναι δυνατό πλέον να ασκηθεί κατά του οφειλέτη αγωγή εξαιτίας της μη έγκαιρης, ήτοι μετά την πάροδο της κατά το άρθρο 985 παρ. 1 ΚΠολΔ οκταήμερης προθεσμίας, ενημέρωσης του κατασχόντος δανειστή από τον τρίτο (τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα)⁶¹⁰, είτε όταν από την ανειλικρινή δήλωση του τρίτου ο κατασχών δανειστής απώλεσε τη δυνατότητα κατάσχεσης περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, από τα οποία θα ικανοποιείτο πλήρως⁶¹¹. Περαιτέρω, ορθώς επισημαίνεται⁶¹² ότι «...η αξίωση αποζημίωσης είναι προτιμώτερο να ασκείται με τις προϋποθέσεις της επικουρικής σώρευσης, υπό την ενδοδιαδικαστική αίρεση απόρριψης της ανακοπής, (καθώς) τα πραγματικά περιστατικά, επί των οποίων στηρίζεται η αποζημίωση του κατασχόντος, δεν αποκλείεται να αντιφάσκουν προς τα περιστατικά που απαρτίζουν την ιστορική βάση της ανακοπής»⁶¹³. Κατά την ίδια άποψη⁶¹⁴, αν αναγνωρισθεί η ύπαρξη της κατασχεθείσας απαίτησης και ευδοκιμήσει η ανακοπή, ο κατάσχων καμία ζημία δεν θα έχει υποστεί από την παράλειψη υποβολής δήλωσης ή την υποβολή ανειλικρινούς δήλωσης. Αυτό βέβαια προϋποθέτει την **υιοθέτηση της άποψης**⁶¹⁵ ότι το ύψος του ποσού της κατ'άρθρον 985 παρ. 3 αξίωσης αποζημίωσης μπορεί να φτάσει έως το σύνολο του ποσού της κατασχεμένης απαίτησης.

B.3. Αντικείμενο ανακοπής

Σύμφωνα με την πάγια θέση της νομολογίας⁶¹⁶, η ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ συνιστά το «... ειδικό ένδικο βοήθημα, με το οποίο ο κατασχών μπορεί να αμφισβητήσει την τυχόν αρνητική ή εξομοιούμενη με αυτή ανακριβή δήλωση του τρίτου, ήτοι τα πραγματικά περιστατικά που τη συγκροτούν, και να επιδιώξει την καταδίκη του τρίτου στην καταβολή του κατασχεθέντος ποσού ή την παράδοση του κατασχεθέντος πράγματος, θεωρώντας αυτόν ως οφειλέτη του κατασχεθέντος». Έχει υποστηριχθεί η άποψη⁶¹⁷ ότι, η πρόσδοση αναγνωριστικού απλώς χαρακτήρα στην προκείμενη ανακοπή, προσκρούει πρώτον, στη διαπλαστική ενέργεια της δεχόμενης την ανακοπή και ακυρώνουσας τη δήλωση δικαστικής απόφασης, συνεπεία της οποίας επέρχεται η σκοπούμενη νομική μεταβολή στο πλαίσιο της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης και δεύτερον, στο καθιερούμενο με τα άρθρα 159 έπ. ΚΠολΔ σύστημα των

⁶⁰⁹ Βλ. από νομολογία Εφαθ 9000/2005 ΧριΔ ΣΤ', σελ. 724, Εφαθ 5193/2004, ΕλλΔνη 46, σελ. 218-219, ΕφΚερκ 97/2001, ΙονΕπιθΔικ 2001, σελ. 93, Εφαθ 9587/1978, ΝοΒ 27, σελ.807-808.

⁶¹⁰ Βλ. Εφαθ 5193/2004, ό.π.

⁶¹¹ Βλ. Εφαθ 1022/2008 ΕφαΔ 2009, 228, 229, με παρατ. Δ. Ποταμίτη.

⁶¹² Βλ. Π. Κολοτούρο (-Σπ. Ανδρίτσο), «Ένδικα μέσα και βοηθήματα κατά τον ΚΠολΔ», εκδ. 2013, παρ. 11 ΙΧ, αρ. 63, σελ. 753, Εφαθ 1022/2008 ΕφαΔ 2009, σελ. 228

⁶¹³ βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 698, Εφαθ 1022/2008, ΕφαΔ 2009, σελ. 228

⁶¹⁴ Σπ. Ανδρίτσος, ό.π., σελ. 228

⁶¹⁵ βλ. παραπάνω υποσημ. 534

⁶¹⁶ Βλ. από νομολογία ενδεικτικά ΑΠ 1065/2009 ΕΠολΔ 2010, σελ. 60 με παρατ. Ν. Κατηφόρη, Εφαθ 6325/2008, ΕλλΔνη 2010, σελ. 184, Εφαθ 1837/2007, ΝοΒ 2007, σελ.1143, Εφαθ 1022/2008, ΕφαΔ 2009, σελ. 228, ΜΠρΕυρυτ 157/2013, ΕΠολΔ 2013, σελ. 829, με σημ. Π. Γιαννόπουλου.

⁶¹⁷ Βλ. Κολοτούρο Π., «Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου», ΕΠολΔ 2016, σελ. 145

δικονομικών ακυροτήτων, το οποίο επιβάλλει τη διαπλαστική επέμβαση του δικαστηρίου, προκειμένου να κηρυχθεί η ακυρότητα της ως άκυρης προσβαλλόμενης διαδικαστικής πράξης. Το αίτημα⁶¹⁸ λοιπόν, της παρούσας ανακοπής και αντίστοιχα το περιεχόμενο της εκδιδόμενης επ' αυτής δικαστικής απόφασης είναι σύνθετο, συνίσταται δε αφενός μεν στη διάγνωση της ύπαρξης του διαπλαστικού δικονομικού δικαιώματος προς ακύρωση της ανακριβούς δηλώσεως του τρίτου, ως εξώδικης διαδικαστικής πράξης⁶¹⁹, αφετέρου δε στην αναγνώριση του καθού ως δικαιούχου της κατασχεθείσας απαίτησης ή ως κυρίου του κατασχεθέντος κινητού⁶²⁰. Δεν ζητείται λοιπόν μόνον η αναγνώριση της υπάρξεως της οφειλής⁶²¹ της τράπεζας και ενδεχομένως η καταδίκη της στην καταβολή του οφειλόμενου ποσού (ή απόδοση του κατασχεθέντος κινητού) στον ανακόπτοντα⁶²², αλλά και η ακύρωση της δηλώσεως της τελευταίας λόγω της ανειλικρίνειάς της. Περαιτέρω, έχει διατυπωθεί η γνώμη⁶²³, ότι κύριο αντικείμενο της κατ' άρθρον 986 ΚΠολΔ ανακοπής και της δι' αυτής ανοιγόμενης δίκης είναι το δικονομικό διαπλαστικό αίτημα⁶²⁴ του κατασχόντος προς ακύρωση της αρνητικής δήλωσης του τρίτου, προδικαστικό δε ζήτημα η αναγνώριση του τρίτου ως οφειλέτη της κατασχεθείσας απαίτησης ή του καθ' ού η εκτέλεση ως κυρίου του πράγματος. Κατά την κρατούσα⁶²⁵ πάντως άποψη, κύριο αντικείμενο αυτής και της ανοιγόμενης δι' αυτής διαγνωστικής δίκης είναι η αναγνώριση του

⁶¹⁸ Ράμμος, ΙΙΙ, ό.π., παρ. 469, σελ. 1638, ΕφΘες 1433/1977, Αρμ 1978, σελ. 275, ΕφΠειρ 678/1987, ΝοΒ 1987, σελ. 1265, ΠΠΑ 4305/1972, Δ 1972, σελ. 382, και ιδίως Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., ΙΙ, παρ. 64, αριθμ 231,

⁶¹⁹ Πρόκειται για διαπλαστικό αίτημα. Βλ. ειδικότερα Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. παρ. 64, σελ. 822 επ. κ' σελ. 853 επ., Βλ. από τη νομολογία ΟΛΑΠ 10/1997, Δ 1998, σελ. 179, ΑΠ 480/2012 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1182/2009 ΧρΙΔ 2010, σελ. 558, ΕφΑΘ 9374/2000, ΕλλΔνη 2002, σελ. 1073.

⁶²⁰ Αναγνωριστικό αίτημα. Βλ. από τη νομολογία ΑΠ 1092/2015 ΝΟΜΟΣ.

⁶²¹ Μπορεί να ζητηθεί και καταδίκη του τρίτου σε πληρωμή τόκων, αξίωση, όμως που αρχίζει όχι από την επιβολή της κατασχέσεως, αλλά μόλις περάσει η προθεσμία του άρθρου 988 παρ. 1 ΚΠολΔ, από τότε δηλαδή που ο τρίτος είναι υποχρεωμένος να καταβάλει την απαίτησή του στον κατάσχοντα βλ. ΕφΑΘ 9000/2005, ΧρΙΔ 2006, σελ. 724 και ΠΠΑ 2405/2003, ΑρχΝ 2003, σελ. 850

⁶²² Βλ. Γέσιου Φαλτσή, ό.π., ΙΙ, παρ. 64 αριθμ. 231, Νικολόπουλος Γ., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως», ό.π., σελ. 238, Μπέη Κ., ό.π., Δ 1997, σελ. 398 έπ.

⁶²³ Βλ. Κολοτούρο Π., ό.π., σελ. 146. Έτσι ήδη Παναγόπουλος Κ., «Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου υπό την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου», ΕφΑΔ 2016, σελ. 17: Η δίκη της ανακοπής αποτελεί: «...δίκη περί την εκτέλεση με διαπλαστικό μάλιστα κύριο αντικείμενο την ακύρωση της δηλώσεως του τρίτου, ως προδικαστικό δε απλώς ζήτημα (όχι κύριο αντικείμενο της δίκης και της αποφάσεως) θα πρέπει να θεωρείται η διάγνωση της απαιτήσεως του κατασχόντος..» Βλ. και Π. Γέσιου Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., σελ. 816 έπ., η οποία δέχεται μεν ότι πρόσθετο αντικείμενο της δίκης της ανακοπής είναι και η ακύρωση της ανακοπτόμενης δήλωσης του τρίτου, ως κύριο όμως αντικείμενο θεωρεί, και υπ' αυτήν την εκδοχή, τη διάγνωση της απαίτησης του κατασχόντος.

⁶²⁴ βλ. όμως και Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 986, σελ. 1405, Μπέη Κ., ό.π., Δ 1997, σελ. 399 που αρνούνται τον διαπλαστικό χαρακτήρα της ανακοπής αυτής. Βλ. και ΕφΑΘ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 228 : «Η αναγνώριση της ανειλικρίνειας της αρνητικής δηλώσεως αποτελεί αυτόθροη συνέπεια του αναγνωριστικού χαρακτήρα της αποφάσεως, που εκδίδεται απί της ανακοπής. Βλ. και ΕφΑΘ 150/1997, ΕλλΔνη 1997, σελ. 1627

⁶²⁵ Βλ. Αρβανιτάκη, «Κύρος δεύτερης κατασχέσεως εις χείρας του ίδιου τρίτου από τον ίδιο κατασχόντα για την αυτήν απαίτηση», Αρμ. 2002, σελ. 1125, Δημητρίου, «Σκέψεις περί του αντικειμένου της ανακοπής κατά της δηλώσεως του τρίτου επί κατασχέσεως εις χείρας του», ΕΠολΔ 2013, σελ. 759 (761, 763), Μπέη Κ., ό.π., Δ 1987, σελ. 399 (403), Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1399 και 1405, Νικολόπουλο Γ., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως», ό.π., σελ. 448, βλ. από νομ. ΑΠ 1065/2009 ΕΠολΔ 2010, σελ. 60 με παρατ. Ν. Κατηφόρη, ΑΠ 73/1995, ΕλλΔνη 1997, σελ. 809, ΑΠ 10/1995, ΔΕΕ 1995, σελ. 326, ΕφΑΘ 1930/2007, ΕφΑΔ 2008, σελ. 356, ΕφΑΘ 9374/2000, ΕλλΔνη 2002, σελ. 1071, ΕφΑΘ 3407/1999, ΕλλΔνη 2001, σελ. 774

καθ' ου ως δικαιούχου της κατασχεθείσας απαίτησης ή ως κυρίου του κατασχεθέντος πράγματος, ενδεχομένως δε και η καταδίκη του τρίτου στην καταβολή της απαίτησης ή στην παράδοση του πράγματος. Επιτρεπτή καθιστάται, εξ άλλου, και η αντικειμενική σώρευση πλειόνων αιτημάτων, όταν ο κατασχών δανειστής υποβάλλει και αίτημα για την καταβολή του ποσού της κατασχεθείσας απαίτησης, ακόμη και μελλοντικής ή υπό αίρεση ή προθεσμία⁶²⁶ (ή την παράδοση του κατασχεθέντος πράγματος ή αίτημα περί καταδίκης του τρίτου σε δήλωση βουλήσεως για τη μεταβίβαση της κυριότητας του πράγματος⁶²⁷). Σε περίπτωση κατασχέσεως μελλοντικής, υπό αίρεση ή υπό προθεσμία απαίτησης, το αίτημα για την καταδίκη της τράπεζας να καταβάλει την κατασχεθείσα απαίτηση μπορεί να θεμελιωθεί στο άρθρο 69 παρ. 1 περ. α' και ε' ΚπολΔ⁶²⁸, ενώ αν η απαίτηση από την βασική έννομη σχέση γεννηθεί ή αίρεση πληρωθεί ή η προθεσμία συμπληρωθεί κατά τη διάρκεια της δίκης της ανακοπής, το αίτημα για άμεση καταδίκη του τρίτου μπορεί να υποβληθεί με παρεμπίπτουσα αγωγή⁶²⁹.

Όταν η απαίτηση του οφειλέτη κατά της τράπεζας απορρέει από τηρούμενο στην τελευταία τραπεζικό λογαριασμό και έχει ενεχυριαστεί υπέρ της τράπεζας κατά τις διατάξεις των άρθρων 1, 35, 36, 39, 44 του ΝΔ 17.7/13.8.1923, το αίτημα της ασκούμενης ανακοπής και το διατακτικό επ' αυτής της αποφάσεως περιορίζεται στην αναγνώριση της ύπαρξης της αίτησης του καθού η εκτέλεση κατά της τράπεζας, με τη μνεία του υπέρ αυτής ενέχυρου, χωρίς καταψήφιση της κατασχεθείσας απαίτησης του καθού η εκτέλεση, η οποία δεν είναι ακόμη απαιτητή και δικαστικώς επιδιώξιμη. Σε περίπτωση μεταγενέστερης απόσβεσης του ενέχυρου, δικαιολογείται η διατύπωση αιτήματος για καταψήφιση της κατασχεθείσας απαιτήσεως, εφόσον η τράπεζα εμμένει στην αρνητική της δήλωση⁶³⁰.

B.4. Αρμοδιότητα και εφαρμοστέα διαδικασία

Σύμφωνα με την κρατούσα άποψη⁶³¹, η κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ ανακοπή κατά της δηλώσεως του τρίτου δεν εισάγει δίκη περί την εκτέλεση, με αποτέλεσμα να

⁶²⁶ άρθρ. 69 παρ. 1^{α'} και ε' ΚΠολΔ. Βλ. από τη νομολογία ΕφΑθ 3416/1990 ΕλλΔνη (32) 1991, σελ. 1026, ΠΠΘες 11603/2014 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΠΠΒερ 17/2006 ΝΟΜΟΣ, ΠΠΑ 259/2000 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΒερ 5/2010 ΕφΑΔ (3) 2010, σελ. 598.

⁶²⁷ καταψηφιστικό αίτημα. Βλ ΑΠ 256/2011 ΝΟΜΟΣ, ΠΠΑ 259/2000 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΡοδ 134/2013 ΝΟΜΟΣ.

⁶²⁸ Βλ. ΕφΑθ 3416/1990, ΕλλΔνη 1991, σελ. 1026, ΠΠΒερ 17/2000 ΝΟΜΟΣ, ΠΠΑ 259/2000 ΝΟΜΟΣ, Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1414, 1415 δεχόμενο ορθώς ότι, αν από του χρόνου επιβολής της κατάσχεσης και μέχρι τη συζήτηση της ανακοπής, πληρώθηκε η αίρεση ή παρήλθε η προθεσμία ή γεννήθηκε η απαίτηση, «...είναι δυνατόν να ευσταθήση αίτημα περί αμέσου καταβολής του τρίτου, όχι όμως κατ' εφαρμογήν των περί ανακοπής ειδικών διατάξεων των άρθρων 986 και 990 ΚΠολΔ, αλλά κατά τας γενικές διατάξεις...».

⁶²⁹ Βλ. Νίκας Ν. ό.π., σελ. 692

⁶³⁰ βλ. Ν. Νίκα, ό.π., παρ. 61, σελ. 707-708, Από τη νομολογία ενδεικτικά ΑΠ 1065/2009 ΕΠολΔ 2010, σελ. 60, με παρατ. Ν. Κατηφόρη, ΧρΙΔ 2010, σελ. 274, ΕλλΔνη 2010, σελ. 995 επ., ΕφΑΔ 2010, σελ. 108 επ., με παρατ. Π. Ρεντούλη.

⁶³¹ Ράμμος Γ., ΙΙΙ, ό.π., παρ. 469, σελ. 1639, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλο Γ.), ΙΙ, ό.π., άρθρο 986, αριθμ. 17, Γέσιου - Φαλτσή Π., ό.π., παρ. 64, σελ. 847, Νίκα Ν., ό.π., παρ. 61, σελ. 699 επ. Σύμφωνα και ο

αποκλείεται επ'αυτής η (συν)εφαρμογή των ειδικών κανόνων των άρθρων 933 επ. ΚΠολΔ που διέπουν τη διαδικασία των δικών περί την εκτέλεση⁶³². Η καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα καθορίζεται με βάση τις γενικές διατάξεις των άρθρων 12 επ. και 22 επ. ΚΠολΔ. Επομένως, στο πλαίσιο της ίδιας άποψης, η εν λόγω ανακοπή δεν υπάγεται⁶³³ στην αποκλειστική δικαιοδοτική βάση του τύπου της εκτελέσεως κατά το άρθρο άρθρ. 24 σημείο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012. Προσδιοριστικά της υλικής αρμοδιότητας στοιχεία είναι η αξία και το είδος της κατασχεθείσας απαίτησης και όχι το οφειλόμενο στον κατασχόντα δανειστή ποσό⁶³⁴. Η γενική δωσιδικία προσδιορίζεται με βάση τον τόπο της κατοικίας ή της έδρας του τρίτου, ο οποίος εκλαμβάνεται ως εναγόμενος, ενώ εφαρμογής τυγχάνουν και οι τυχόν προβλεπόμενες για την οφειλή του τρίτου συντρέχουσες⁶³⁵ ή αποκλειστικές ειδικές δωσιδικίες⁶³⁶. Η επίδοση του αντιγράφου της ανακοπής, που ολοκληρώνει την άσκησή της, μπορεί να γίνει και στον πληρεξούσιο δικηγόρο, ο οποίος υπέγραψε την προσβαλλόμενη δήλωση⁶³⁷. Το είδος της εφαρμοστέας επί της ανακοπής διαδικασίας προσδιορίζεται από τη φύση της κατασχεθείσας απαίτησης⁶³⁸. Έτσι, η εκδίκαση της ανακοπής διέπεται είτε από τις διατάξεις της τακτικής διαδικασίας, είτε από τις διατάξεις ειδικής διαδικασίας των περιουσιακών διαφορών⁶³⁹, ενώ δεν αποκλείεται και η εφαρμογή των διατάξεων περί μικροδιαφορών⁶⁴⁰. Για την εν λόγω συζήτηση δεν είναι απαραίτητη η καταβολή τέλους δικαστικού ενσήμου⁶⁴¹. Η θέση⁶⁴² αυτή

Κολοτούρος Π. (ΕΠολΔ 2016, ό.π., σελ. 148), με την αιτιολόγηση (και σε συνέπεια με την βασική θέση του ότι κύριο αντικείμενο της δίκης είναι το δικονομικό διαπλαστικό αίτημα περί ακύρωσης της -πλασματικής ή ρητής- αρνητικής δηλώσεως του τρίτου) ότι προδικαστικό αντικείμενο της ανακοπής είναι η αναγνώριση του τρίτου ως οφειλέτη της κατασχεθείσας απαίτησης ή του καθ'ού η εκτέλεση ως κυρίου του κατασχεθέντος πράγματος, ζητήματα δηλαδή για τα οποία δεν έχει κατά κανόνα υπάρξει προηγούμενη δικαστική διάγνωση και κρίση. Βλ. όμως αντίθετη γνώμη Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 986, σελ. 1407, Μπέη Κ., Δ 1997, σελ. 399, Παναγόπουλο Κ., ό.π., σελ. 19 και αντίθετη νομολογία ΕφΑθ 5526/2006 ΝοΒ 2007, σελ. 363, ΜΠρΧαλκιδικής 20/2015 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠΘες, 2429/1981, ΕλλΔνη 1982, σελ.182

⁶³² ΕφΘες 1433/1977, Αρμ. 1978, σελ. 275, ΕφΑθ 3286/1986, ΕλλΔνη 1986, σελ. 1182, ΠΠΑ 11212/1972, ΑρχΝ 1973, σελ. 149, ΠΠΑ 4929/1995, Δ 1998, σελ. 73

⁶³³ Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., ΙΙ, παρ. 64, αριθμ. 255 αναφερόμενη στο άρθρο 22 σημείο 5 του Κανονισμού ΕΚ 44/2001 τον οποίον αντικατέστησε ο ως άνω κανονισμός

⁶³⁴ Πρβλ. Κεραμέυ/Κονδύλη/Νίκα (-Νικολόπουλο Γ.), ό.π., άρθρο 986, αριθμ. 6, ΠΠΑ 11212/1972, ΑρχΝ 1973, σελ. 149, ΜΠρΧαλκιδικής 20/2015 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

⁶³⁵ ΕφΠατρ 117/1972, ΕΕΝ 1972, σελ. 322

⁶³⁶ Βλ. ΠΠΠειρ 3563/2014, ΝΟΜΟΣ, ΠΠΑθ 3661/2011 ΕφΑΔ 2013, σελ. 265.

⁶³⁷ Άρθρ. 986 παρ. 3, όπως προστέθηκε με το άρθρο 19 παρ. 12 Ν 4055/2012.

⁶³⁸ Πρβλ. Μπρίνια Ι., ό.π., τόμ. ΙΙΙ, άρθρο 986, παρ. 467^α, σελ. 1408, σύμφ. Γέσιου – Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., σελ. 832, 846.

⁶³⁹ Λ.χ. κατάσχεση μισθωμάτων στα χέρια του μισθωτή ως τρίτου.

⁶⁴⁰ Πρβλ. Δημοσθένους, Έκτασις εφαρμογής των περί μικροδιαφορών ειδικών διατάξεων, ΑρχΝ (20) 1969, σελ. 409 επ. (438).

⁶⁴¹ Παρά την πρόσφατη νομοθετική επιβολή του δικαστικού ενσήμου και στις αναγνωριστικές αγωγές, βλ. άρθρο 70 Ν. 3994/2011 και άρθρο 21 παρ. 1 Ν. 4055/2012

⁶⁴² Πρβλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 699, Νικολόπουλο Γ., ό.π., άρθρο 986, αριθμ. 16, με αναφ. στην ΕφΘες 1433/1977, Μ. Μαργαρίτη- Α. Μαργαρίτη, «Ερμηνεία Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», εκδ. 2012, τόμ. ΙΙ, άρθρ. 986, σελ. 777. Δεν απαιτείται η καταβολή δικαστικού ενσήμου, εκτός αν σωρεύεται και αίτημα καταδίκης του τρίτου στην καταβολή του ποσού της κατασχέσεως. Βλ. από τη νομολογία ΠΠΠειρ 3563/2014, ΝΟΜΟΣ, ΜΠΠειρ 2773/2015, ΝΟΜΟΣ

εδράζεται στη φύση της ανακοπής ως παρεμπόπτουσα διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης, η οποία τείνει στην ικανοποίηση απαίτησης, για την οποία έχει ήδη καταβληθεί δικαστικό ένσημο. Όπως τονίζεται⁶⁴³, με την προκείμενη ανακοπή δεν εκδικάζεται απαίτηση του κατασχόντος, αλλά αναγνωρίζεται η υποχρέωση του τρίτου να την καταβάλει στον κατασχόντα, η δε καταδίκη του τρίτου κρίθηκε αναγκαία για την παροχή εκτελεστού τίτλου προς διευκόλυνση της εκτελέσεως κατά του τελευταίου. Άλλωστε, ο κατασχών έχει ήδη καταβάλει το προσήκον για την απαίτησή του δικαστικό ένσημο κατά τη συζήτηση της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση, με την οποία επισπεύδεται η κατάσχεση στα χέρια του τρίτου.

B.5. Συμμετοχή τρίτων στη δίκη της ανακοπής και απόδειξη των εκατέρωθεν ισχυρισμών

Διάδικοι, νομιμοποιούμενοι προς διεξαγωγή της δίκης, όπως σημειώθηκε, είναι ο κατασχών δανειστής ως ανακόπτων και ο τρίτος οφειλέτης ως καθ'ού η ανακοπή⁶⁴⁴. Στη δίκη της ανακοπής δικαιολογούν έννομο συμφέρον να παρέμβουν⁶⁴⁵ προσθέτως υπέρ του κατασχόντος έτεροι δανειστές του καθού η εκτέλεση, ανεξάρτητα, μάλιστα, από την τυχόν επιβολή κατασχέσεως εκ μέρους τους⁶⁴⁶. Δικαιούται, ακόμη, να παρέμβει προσθέτως και ο καθού η εκτέλεση οφειλέτης για να υποστηρίξει, αναλόγως των περιστάσεων, τον κατασχόντα ή τον τρίτο⁶⁴⁷. Στη δίκη της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ δεν αποκλείεται ακόμα και κύρια παρέμβαση⁶⁴⁸ λ.χ. εκ μέρους του εκδοχέα της απαιτήσεως, που κατασχέθηκε αργότερα⁶⁴⁹, από τον αποκτήσαντα την κυριότητα του πράγματος προ της επιβολής της κατάσχεσης.

Η αποδεικτική διαδικασία της ανακοπής κατά της δηλώσεως του τρίτου προβαίνει κατά τις γενικές διατάξεις. Το βάρος απόδειξης των εκατέρωθεν προβαλλόμενων ισχυρισμών στο πλαίσιο της δίκης επί της ανακοπής του παρόντος άρθρου κατανέμεται σύμφωνα με τους ορισμούς της γενικής διάταξης του άρθρου 338 ΚΠολΔ. Συνεπώς, ο μεν ανακόπτων -κατασχών δανειστής (έχοντας θέση ενάγοντος) φέρει το βάρος αποδείξεως αναφορικά με την

⁶⁴³ Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 986, σελ. 1418

⁶⁴⁴ Βλ. ΑΠ 73/2005, ΕλλΔνη 1998, σελ. 811, ΕφΑΘ 8540/1999, ΔΕΕ 2000, σελ. 287. Τούτο δε κατ' αποκλεισμόν της ενεργητικής και παθητικής νομιμοποίησης του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη καθώς και των λοιπών δανειστών του.

⁶⁴⁵ ΕφΘες 1433/1977, Αρμ. 1978, σελ. 275, ΜΠΘες 2429/1981, ΕλλΔνη 1982, σελ. 182, ΜΠΛιβ 91/1999, ΑρχΝ 2000, σελ. 418, ΠΠΑΘ 2405/2003, ΑρχΝ 2003, σελ. 850

⁶⁴⁶ Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1407, Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 277, σελ. 849, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 700. Για το έννομο συμφέρον των δανειστών προς παρέμβαση βλ. εγγυτ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1421

⁶⁴⁷ Νίκας Ν., ό.π., σελ. 700, Αντίθετος Ανδρίτσος, «Ενδικο μέσα και βοηθήματα κατά τον ΚΠολΔ», εκδ. 2013, ό.π., σελ. 736, Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 276, σελ. 848 έπ. κατά την οποία «...η πρόσθετη παρέμβαση του καθ'ού μπορεί να είναι αυτοτελής... (ενώ) εξαιτίας και της έναντι όλων διαπλαστικής ενέργειας που παράγει η απόφαση που ακυρώνει τη δήλωση του τρίτου...ο προσθέτως παρεμβαίνων δανειστής αποκτά εξουσίες αναγκαίου ομοδίκου (83 ΚΠολΔ)...». Βλ. επίσης ΠΠΑ 2405/2003, ΑρχΝ 2003, σελ. 850, ΜΠΛιβαδ 91/1999, ΑρχΝ 200, σελ. 418, ΜΠΘες 2429/1981, ΕλλΔνη 1982, σελ. 182

⁶⁴⁸ Βλ. ΕφΑΘ 938/2004, ΝοΒ 2005, σελ. 1792

⁶⁴⁹ Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 986, σελ. 1421, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 700, Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., σελ. 849

αναλήθεια του περιεχομένου της δηλώσεως του τρίτου ή της παραλείψεώς της, της ύπαρξης δηλαδή της κατασχεθείσας απαίτησης⁶⁵⁰ ή την κυριότητα του καθού η εκτέλεση επί του κατασχεθέντος κινητού⁶⁵¹, ενώ ο καθού η ανακοπή- τρίτος φέρει το βάρος της αποδείξεως των ενστάσεων του κατά της απαιτήσεως⁶⁵². Φέρει ασφαλώς ο ανακόπτων και το βάρος αποδείξεως των αντενστάσεων κατά των ενστάσεων του τρίτου⁶⁵³. Ο κατασχών δανειστής αποδεικνύει τους θεμελιωτικούς της ανακοπής ισχυρισμούς του, όπως και τις αντενστάσεις του, με εκείνα τα μέσα αποδείξεως, που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει και ο καθού η εκτέλεση οφειλέτης, εάν είχε ασκήσει τη σχετική αγωγή⁶⁵⁴. Ο τρίτος μπορεί να προτείνει κάθε ένσταση που θα μπορούσε να προβάλλει κατά του δανειστή του καθού η κατάσχεση- οφειλέτη, εάν εναγόταν από αυτόν, και αφορά στην οφειλή του, όπως την εικονικότητα ή ακυρότητα αυτής⁶⁵⁵.

B.6. Η άμυνα της Τράπεζας

Ο Τράπεζα αμύνεται κατ' αρχήν κατά της ανακοπής με όλες τις ενστάσεις⁶⁵⁶, που αφορούν στην οφειλή της και θα μπορούσαν να αντιταχθούν κατά του καθού η κατάσχεση⁶⁵⁷, π.χ. εξόφληση⁶⁵⁸, ακυρότητα της δικαιοπραξίας από την οποία απορρέει η κατασχεθείσα απαίτηση⁶⁵⁹, συμψηφισμός⁶⁶⁰ κλπ. Μπορεί, ακόμη, η τράπεζα να επικαλεσθεί και μείωση του ποσού που ζητείται με την ανακοπή, λόγω ύπαρξης περισσότερων κατασχέσεων κατ' άρθρον 988 παρ. 1 ΚΠολΔ⁶⁶¹. Περιορισμένο, από την άλλη, είναι το δικαίωμα του της να προτείνει ενστάσεις, τις οποίες έχει ο καθού η κατάσχεση κατά του κατασχόντος⁶⁶². Ανεπίτρεπτη καθίσταται, έτσι, η επίκληση από την Τράπεζα όλων των (γνήσιων) ενστάσεων,

⁶⁵⁰ ΑΠ 73/1995, ΕλλΔνη 1997, σελ. 809, ΕφΑθ 3060/2007, ΕλλΔνη 2007, σελ. 1709, ΕφΑθ 6153/1984, Δ 1984, σελ. 867

⁶⁵¹ Βλ. ΑΠ 1065/2009, ΧρΙΔ 2010, σελ. 274, ΠΠΠειρ 3563/2014, ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΧαλκιδικής 20/1015 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

⁶⁵² Βλ. ΕφΑθ 5525/1981 ΕλλΔνη (22) 1981, σελ. 647, ΕφΑθ 1194/1972, Αρμ. 1972, σελ. 752

⁶⁵³ ΕφΑθ 10484/1984, Δ 1985, σελ. 420, ενημ. σημ. Σταματόπουλου

⁶⁵⁴ Ο ανωτέρω βασικός κανόνας, ωστόσο, υποχωρεί όταν ο ανακόπτων προσβάλλει πράξη του οφειλέτη του ως εικονική. Στην τελευταία αυτή περίπτωση ασκεί δικό του δικαίωμα και συνεπώς μπορεί να χρησιμοποιήσει απεριόριστα όλα τα αποδεικτικά μέσα που χορηγούνται σε τρίτους. Βλ. σχετικά Νίκα Ν., ό.π., σελ. 704 επ.

⁶⁵⁵ Βλ. ενδεικτικά από τη νομολογία ΕφΑθ 1837/2007, ό.π., σελ. 1145, ΠΠΑ 3498/2011 ΕφΑΔ 2012, σελ. 143, ΜΠρΘες 20091/2013 ΝΟΜΟΣ.

⁶⁵⁶ Ακόμη και με ενστάσεις, που δεν περιέχονταν στη δήλωσή του.

⁶⁵⁷ Βλ. Γέσιου-Φαλτσή ΙΙ άρθρο 64 αριθ. 263, Κεραμέα Κ., « Συντηρητική κατάσχεσις κινητών εις χείρας τρίτου και αρνητική δήλωση του τρίτου», ΝοΒ 1971, σελ. 1093 επ. (1095), Νίκα Ν., ό.π. σελ. 700. Από τη νομολογία ΕφΑθ 1837/2007, ΝοΒ 2007, σελ. 1143, ΕφΑθ 3407/1999, ΕλλΔνη 2001, σελ. 774, ΕφΑθ 10484/1984, Δ 1985, σελ. 420 (422/423) με παρατηρ. Σταματόπουλου

⁶⁵⁸ ΕφΘεσ 1825/1993, ΕλλΔνη 1994.682. Απαραδέκτως (λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος) προτείνεται από τον τρίτο και ο ισχυρισμός ότι υφίσταται μεταξύ του κατασχόντος και του καθ' ου η εκτέλεση συμφωνία για τμηματική εξόφληση της απαιτήσεως. Βλ. ΠολΠΑθ 4552/1973, Δ 1974, σελ. 70.

⁶⁵⁹ ΠΠΑ 6672/1994, ΕΝαυτΔ 1995, σελ. 126

⁶⁶⁰ Αν η ανταπαίτησή του γεννήθηκε ή αποκτήθηκε και έγινε ληξιπρόθεσμη ως την επίδοση στον τρίτο του κατασχετηρίου. ΕφΑθ 640/1990, ΕλλΔνη 1992, σελ. 605.

⁶⁶¹ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 986 σ. 1422.

⁶⁶² Αντίθετα, ο ανακόπτων μπορεί να προτείνει τις ενστάσεις, αντενστάσεις και τους ισχυρισμούς εν γένει του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη (ασκεί τα δικαιώματά του άλλωστε), όπως και την εικονικότητα των πράξεων μεταξύ του τρίτου και του καθ' ου η εκτέλεση. Βλ. ΕφΑθ 10484/1984, Δ 1985, σελ. 420 (423).

που περιέχουν άσκηση δικαιώματος του καθού η εκτέλεση, σύμφωνα με το άρθρο 262 παρ. 2 ΚΠολΔ. Αντίθετα, δεν αποκλείεται η επίκληση καταχρηστικών ενστάσεων⁶⁶³, που λαμβάνονται σε κάθε περίπτωση αυτεπαγγέλτως υπόψη από το δικαστήριο⁶⁶⁴. Παράλληλα, ενώ η συμφωνία για το ανεκχώρητο της απαιτήσεως μεταξύ του καθού η εκτέλεση και της Τράπεζας (ΑΚ 466) δεν μπορεί να δεσμεύσει τον κατασχόντα δανειστή⁶⁶⁵, το δεδικασμένο, που παράγεται από τη δίκη μεταξύ του καθού η εκτέλεση και αυτής, δεσμεύει και μπορεί να προταθεί κατά του κατασχόντος δανειστή (άρθρο 325 παρ. 2 ΚΠολΔ)⁶⁶⁶, υπό την προϋπόθεση φυσικά ότι η μεταξύ αυτών δίκη άρχισε πριν από την κατάσχεση και ακριβέστερα πριν από την πάροδο της προθεσμίας του άρθρου 988 παρ. 1 ΚΠολΔ⁶⁶⁷.

Έπειτα από έντονη αμφισβήτηση σχετικά με το ζήτημα εάν ο τρίτος δικαιούται να προτείνει ακυρωτικές της κατασχέσεως ενστάσεις, που αφορούν όχι μόνο στα τυπικά αλλά και στα ουσιαστικά στοιχεία της κατασχέσεως (και συνεπώς στην υφιστάμενη σχέση μεταξύ κατασχόντος δανειστή και καθ'ού η κατάσχεση), η Συντακτική Επιτροπή⁶⁶⁸ κατέληξε στη διατύπωση του άρθρου 987 ΚΠολΔ, το οποίο ορίζει ότι «ο τρίτος δεν έχει δικαίωμα να προσβάλει το κύρος της κατάσχεσης παρά μόνον αν το κατασχετήριο δεν περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 983 ή δεν κοινοποιήθηκε σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση». Από το γράμμα του νόμου, επομένως, προκύπτει ότι ο τρίτος (και εν προκειμένω το τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα) δικαιούται να προσβάλει την κατάσχεση για λόγους ακυρότητας μόνον: α) όταν το κατασχετήριο δεν περιέχει τα στοιχεία που αξιώνει το άρθρο 983 ΚΠολΔ, ιδίως, μάλιστα, περιγραφή του εκτελεστού τίτλου και της απαιτήσεως, όπως και το ποσό για το οποίο επιβάλλεται η κατάσχεση. Ο σχετικός ισχυρισμός πρέπει να συνοδεύεται με επίκληση και απόδειξη δικονομικής βλάβης⁶⁶⁹, β) όταν το κατασχετήριο δεν κοινοποιήθηκε στον καθού η εκτέλεση. Στην τελευταία αυτή περίπτωση δεν είναι απαραίτητη η επίκληση και απόδειξη του στοιχείου της δικονομικής βλάβης⁶⁷⁰. Αυτονόητο είναι, σε κάθε

⁶⁶³ Βλ. ΑΠ 1614/1990, ΕΕργΔ 1992, σελ. 498, 499 Ι: το άρθρο 262 ΙΙ αφορά μόνον τις γνήσιες ενστάσεις.

⁶⁶⁴ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1408 επ., Γέσιου – Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., σελ. 832, 846 και Νικολόπουλο Γ. σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ΚΠολΔ ΙΙ, 2000, άρθρο 986 με νομολογιακές παραπομπές. Αντίθετος ο Κολοτούρος Π., ΕΠολΔ 2016, ό.π., υποστηρίζοντας ότι ο περιορισμός των ενστάσεων, των δυνάμενων να προβληθούν από τον τρίτο κατά του ουσιαστικού κύρους της κατάσχεσης οφείλονται στο λόγο ότι «...ο τρίτος ουδέν πραγματικό συμφέρον έχει να προσβάλει την παρ'αυτώ κατάσχεσιν δι'ουσιαστικούς λόγους, οι οποίοι ενδιαφέρουν τον οφειλέτην..ούτω θα δύναται να προτείνει τους λόγους οι οποίοι θίγουν αμέσως το κύρος της εκτελέσεως, εν σχέσει προς αυτόν τούτον τον τρίτον..» βλ. ΣχΠολΔ, τομ. ΙΙΙ, σελ. 194 Πρλβλ Καστριώτη Ι., ό.π., Τομ. Ι, σελ. 34, Μητσόπουλο Γ., Δ 1976, παρατηρήσεις υπό την ΑΠ 221/1976, σελ. 759, ο οποίος επικαλούμενος τα πρακτικά της Συντακτικής Επιτροπής του ΚΠολΔ, δέχεται ότι «...ο τρίτος δεν δύναται να προσβάλει την κατάσχεσιν δι'ουσιαστικόν λόγον αυτής, ούτε και εις ας ακόμη περιπτώσεις ο νόμος παρέχει την δυνατότητα προβολής ωρισμένων ενστάσεων και εις τρίτα πρόσωπα, ως λ.χ. την εκ του άρθρου 278 ΑΚ ένστασιν παραγραφής...».

⁶⁶⁵ Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., § 64 αριθ. 263.

⁶⁶⁶ Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 986 σελ. 1419-1420. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 263

⁶⁶⁷ ΕφΑΘ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 228 ΙΙ.

⁶⁶⁸ ΣχΠολΔ VIII, σελ. 192-195.

⁶⁶⁹ Άρθρ. 159 αριθ. 3 ΚΠολΔ. Βλ. από τη νομολογία ΠΠΑ 5489/2002, αδημ. ΠΠΑ 2037/1972, Αρμ 1973, σελ. 635, με παρατ. Καστριώτη Ι., Βλ. και Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 987 σελ. 1427

⁶⁷⁰ άρθρ. 159 αριθ. 1 ΚΠολΔ, ΑΠ 221/1976, Δ 1976, σελ. 748 Εδώ δεν είναι απαραίτητη επίκληση και απόδειξη δικονομικής βλάβης. Μπρίνια Ι., προηγ. σημ.

περίπτωση, ότι ο τρίτος μπορεί να επικαλεσθεί την έλλειψη⁶⁷¹ ή την ακυρότητα⁶⁷² της επιδόσεως του κατασχετηρίου στον ίδιο. Σύμφωνα με τα ως άνω εκτεθέντα, ο τρίτος δεν νομιμοποιείται, κατ' αρχήν, να προσβάλλει το κύρος της κατάσχεσης για λόγους, αναγόμενους είτε στον εκτελεστό τίτλο⁶⁷³, είτε στην υπόσταση και την έκταση της κατασχεθείσας απαίτησης. Κατ' εξαίρεση, γίνεται δεκτό, κατά διασταλτική ερμηνεία του άρθρου 987 ΚΠολΔ, ότι ο τρίτος δύναται να επικαλεστεί και λόγους, που ανάγονται στην ουσιαστική ακυρότητα της κατάσχεσης στα χέρια του, αν παρέχεται σε αυτόν τέτοιο δικαίωμα δυνάμει ειδικής διάταξης του νόμου ή αν οι προβαλλόμενες εκ μέρους του ουσιαστικές ενστάσεις προκύπτουν από παράβαση διατάξεων, που θεσπίζονται για το δημόσιο συμφέρον ή και για το δικό του συμφέρον⁶⁷⁴.

Είναι προφανές ότι οι ανωτέρω αιτιάσεις συνιστούν λόγους που θα μπορούσε ο καθού η εκτέλεση (και όχι ο τρίτος) να προβάλλει μέσω της ανακοπής κατά του κύρους της εκτελέσεως (933 ΚΠολΔ). Από τον τρίτο οι λόγοι αυτοί μπορούν να προβληθούν όχι μόνον κατ' ένσταση στη δίκη της ανακοπής κατά της δηλώσεως του (986 ΚΠολΔ)⁶⁷⁵ ή στη δίκη επί της αγωγής αποζημιώσεως (985 παρ. 2β ΚΠολΔ) εναντίον του, αλλά και με την αρνητική του δήλωση (985 παρ. 1 ΚΠολΔ), όπως επίσης και με τη γενική ανακοπή του άρθρου 583⁶⁷⁶ ΚΠολΔ. Με την προκείμενη διάταξη παρέχεται στον τρίτο η δυνατότητα προβολής ακυρωτικών της κατάσχεσης ενστάσεων με ανακοπή, ως ειδικότερη μορφή της

⁶⁷¹ Η κατάσχεση είναι βέβαια, τότε, ανυπόστατη, πλην όμως τίποτε δεν εμποδίζει την επίκληση του ανυπόστατου αυτού από τον τρίτο. Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθ. 270.

⁶⁷² Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 987 σελ. 1427.

⁶⁷³ Βλ. από τη νομολογία ΑΠ 161/2011 ΝοΒ 2011, σελ. 1253, ΕφΑθ 6488/2008, ΕφΑΔ 2009 σελ. 859, ΕφΑθ 2780/2008 ΕφΑΔ 2009, σελ. 233.

⁶⁷⁴ Βλ. σχετ. Μητσόπουλο Γ., ό.π., Δ 1976, σελ. 758 επ., ο οποίος θεμελιώνει τη νομιμοποίηση του τρίτου στην τελεολογική ένταξη του άρθρου 987 ΚΠολΔ στο όλο σύστημα της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου. Βλ. από τη νομολογία ΑΠ 1162/2013 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 117/2011, ΧρηΔικ 2011, σελ. 151, ΑΠ 1182/2009 ΕφΑΔ 2009, σελ. 1243, ΑΠ 141/2004 ΝοΒ 2004, σελ. 747, ΕΕΝ 2004, σελ. 540, ΑΠ 1235/1984, ΕΕΝ 1985, σελ. 591, ΕφΑθ 3407/1999 ΕΛΛΔνη 2001, σελ. 775, ΕφΘες 1433/1977, Αρμ 1978, σελ. 275 (276), ΕφΑθ 10484/1984, Δ 1985, σελ. 420 (423), ΠΠΑ 3498/2011 ΕφΑΔ 2012, σελ. 143, ΧρΙΔ 2012, σελ. 135, ΜΠρΘηβ 103/2013 ΝΟΜΟΣ. Νομιμοποιείται, έτσι, ο τρίτος να προτείνει την ένσταση ακυρότητας της κατασχέσεως, επειδή απαγορεύεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος η κατάσχεση των συντάξεων που χορηγεί ο ίδιος (ΑΠ 221/1976, ανωτ., ΕφΑθ 10389/1982, ΕΛΛΔνη 1983.297. Νομιμοποιείται ακόμη ο τρίτος να προβάλλει την ακυρότητα της κατασχέσεως μισθωμάτων στα χέρια του, για τον λόγο ότι το ακίνητο, και κατ' επέκταση και τα μισθώματα, είχαν ήδη κατασχεθεί κατά τον χρόνο επιβολής της κατασχέσεως στα χέρια του (βλ. ΑΠ 1235/1984, ανωτ.). Κατά την ορθότερη γνώμη (Μητσόπουλος, Δ 1976, σελ. 759. βλ. όμως Βαθρακοκόιλη Β., ό.π., άρθρο 987 σελ. 126. Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθ. 267) δεν δικαιούνται να προβάλλει την ένσταση παραγραφής με βάση το άρθρο 278 ΑΚ. Συναφώς δε κρίθηκε ότι σε περίπτωση κατάσχεσης εις χείρας του εργοδότη, ως τρίτου, των οφειλόμενων από αυτόν προς τον εργολάβο ως ανταλλάγματος της παροχής του έργου, δεν ισχύουν οι εκ των άρθρων 987 και 262 παρ. 2 ΚΠολΔ περιορισμοί των ενστάσεων του τρίτου που δύνανται να προταθούν κατά της κατάσχεσης για τον εργοδότη, στον οποίο παρέχεται το δικαίωμα να προσβάλλει την κατάσχεση αυτή για ουσιαστική ακυρότητα, που προκύπτει από το ακατάσχετο της αντίστοιχης απαίτησης, εξ ιδίου δικαίου, αφού η σχετική απαγόρευση θεσπίστηκε και προς το συμφέρον του εργοδότη βλ. ΑΠ 1948/2014 ΝΟΜΟΣ.

⁶⁷⁵ Βλ. από τη νομολογία ΑΠ 467/2005 ΕΛΛΔνη 2005, σελ. 1431, ΑΠ 1235/1984, ΕΕΝ 1985, σελ. 591 (592) ΠΠΠειρ 3563/2014 ΝΟΜΟΣ, ΕιρΑθ 2044/2014 ΝΟΜΟΣ. Θέμα εφαρμογής του άρθρου 934 ως προς τον χρόνο προσβολής της κατασχέσεως δεν τίθεται. Βλ. ΜονΠΡόδου 572/1987, ΕΕΝ 1988, σελ. 67.

⁶⁷⁶ Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθ. 268. Βαθρακοκόιλης Β., ό.π., άρθρο 987 σελ. 125, ΕφΑθ 7917/1974, ΝοΒ 1975, σελ. 767, ΜΠρΘεσ 20091/2013 ΝΟΜΟΣ, ΠΠΠειρ 24/1982, ΕΛΛΔνη 1982, σελ. 340.

διατάξεως του άρθρου 262 παρ. 2 ΚΠολΔ⁶⁷⁷. Επισημαίνεται ότι ο τρίτος, μπορεί να προβάλει τις ακυρωτικές της κατάσχεσης ενστάσεις του και αν ακόμη αυτές δεν περιέχονται στη δήλωσή του⁶⁷⁸. Τέλος, ενδεχόμενες αξιώσεις του τρίτου κατά του κατασχόντος μπορούν να εισαχθούν στη δίκη της ανακοπής ανταγωγικώς (268 ΚΠολΔ) ή και μέσω ενστάσεως συμψηφισμού (440 έπ. ΑΚ)⁶⁷⁹.

B.7. Απόφαση επί της ανακοπής

Τόσο η απορρίπτουσα όσο και η δεχόμενη την κατ'άρθρο 986 ΚΠολΔ ανακοπή δικαστική απόφαση παράγει με την τελεσιδικία της τις γνωστές –κύριες και δευτερεύουσες- συνέπειες των δικαστικών αποφάσεων. Κατά της απόφασης, της δεχόμενης ή απορρίπτουσας την ανακοπή, χωρούν όλα τα τακτικά και έκτακτα ένδικα μέσα, δοθέντος ότι η διάταξη του άρθρου 937 παρ. 1 στοιχ. β' ΚΠολΔ, δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω. Εξάλλου, η απόφαση η απορρίπτουσα την ανακοπή τελεσιδικώς, επιφέρει την αυτοδίκαιη παύση των συνεπειών της κατάσχεσης, οι οποίες δεν αναβιούν ούτε με την επιβολή νέας τυχόν κατάσχεσης⁶⁸⁰. Με την ισχύ του ουσιαστικού δεδικασμένου περιβάλλεται το αντικείμενο της δίκης, όπως αυτό οριοθετήθηκε ανωτέρω⁶⁸¹. Η τελεσιδική απόφαση, που κάνει δεκτή την ανακοπή, εκλύει ενέργεια δεδικασμένου ως προς την κριθείσα έννομη σχέση ως κύριο ζήτημα της δίκης (322 παρ. 1 ΚΠολΔ) και συγκεκριμένα ως προς την ύπαρξη της χρηματικής απαιτήσεως⁶⁸². Αν έχει σωρευθεί και αίτημα αποζημιώσεως (άρθρο 986 παρ. 2 ΚΠολΔ), παράγεται ασφαλώς δεδικασμένο όπως και εκτελεστότητα ως προς την ύπαρξη της αξιώσεως αυτής⁶⁸³. Παράλληλα ενέργεια δεδικασμένου εκλύεται και για το ζήτημα της βασιμότητας ή μη του ασκηθέντος δικονομικού διαπλαστικού δικαιώματος του κατασχόντος προς ακύρωση της αρνητικής δήλωσης του τρίτου. Από το εν λόγω δεδικασμένο καλύπτονται όλες οι ενστάσεις, που ανάγονται στο κύρος της κατάσχεσης είτε προτάθηκαν στη δίκη της ανακοπής, είτε όχι⁶⁸⁴. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται, ωστόσο, σχετικά με την χάραξη των αντικειμενικών ορίων. Αν πρόκειται για μέλλουσα οφειλή ή οφειλή υπό αίρεση ή προθεσμία, το δεδικασμένο καταλαμβάνει τη βασική έννομη σχέση (μίσθωση, εταιρεία, παρακαταθήκη, χρησιδάνειο κ.λπ.), από την οποία αναμένεται να προκύψει η συγκεκριμένη χρηματική απαίτηση⁶⁸⁵.

⁶⁷⁷ Πρβλ. Γέσιου - Φαλτσή Π., «Προστασία του τρίτου στη διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου του ΚΕΔΕ- Αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 33 ΚΕΔΕ», Γνωμοδότηση, ΝοΒ 55, σελ. 7. Βλ. από τη νομολογία ΑΠ 161/2011 ΕφΑΔ 2011, σελ. 673, ΑΠ 1077/2008 ΝΟΜΟΣ, ΕφΑΘ 2780/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 233.

⁶⁷⁸ ΕφΑΘ 2780/2008 ΕφΑΔ 2009, σελ. 233.

⁶⁷⁹ Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 986 σελ. 1420/1421. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθ. 273.

⁶⁸⁰ Βλ. Κεραμέα Κ., «Κατάσχεσις συντηρητική κινητών εις χείρας τρίτου», ΝοΒ 19 (1971), σελ. 1093-1094, Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1464

⁶⁸¹ Άρθρ. 322,324 ΚΠολΔ. Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., παρ. 64, σελ. 853,856, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 705.

⁶⁸² είτε ως προς την ύπαρξη απαιτήσεως για την μεταβίβαση της κυριότητας του κινητού του καθ'ού η εκτέλεση κατά του τρίτου (982 παρ. 1 α ΚΠολΔ) είτε ως προς την ύπαρξη της κυριότητας του καθ'ού η εκτέλεση στο κινητό που κατασχέθηκε (982 παρ. 1 β ΚΠολΔ).

⁶⁸³ βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 705

⁶⁸⁴ Βλ. Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., σελ. 856, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 705, ΕφΑΘ 2750/2008 ΕφΑΔ 2009, σελ. 233 επ.

⁶⁸⁵ Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., σελ. 853, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 705, ΕφΑΘ 3416/1990, ΕΛΛΔνη 1991, σελ. 1026 (1030) Αφού η κατασχεθείσα απαίτηση εκχωρείται αυτοδικαίως εκ του νόμου στον κατασχόντα, η τυχόν μεταξύ του

Η κατά το άρθρο 990 ΚΠολΔ απόφαση ως προς την κριθείσα έννομη σχέση, παράγει δεδικασμένο μεταξύ των διαδίκων, δηλαδή του κατασχόντος-ανακόπτοντος και της Τράπεζας και δεν καταλαμβάνει και τις σχέσεις των άλλων δανειστών ή του καθού η εκτέλεση με τον τρίτο, εκτός αν οι τελευταίοι παρενόησαν κυρίως⁶⁸⁶ ή προσεπικλήθηκαν νομότυπα και εμπρόθεσμα⁶⁸⁷. Αντίθετα, η διαπλαστική ενέργεια της δεχόμενης την ανακοπή αποφάσεως και ακυρώνοντας τη δήλωση του τρίτου, αναπτύσσει, από το χρόνο της τελεσιδικίας της, ισχύ έναντι πάντων (*erga omnes*)⁶⁸⁸.

Με την τελεσιδικία της αποφάσεως που δέχεται την ανακοπή δεν διαγιγνώσκεται μόνον ότι το τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα οφείλει την κατασχεθείσα απαίτηση και συνεπώς η (θετική ή αρνητική) δήλωσή του υπήρξε ανακριβής, αλλά, συγχρόνως, επέρχεται και αυτοδίκαιη εκ του νόμου εκχώρηση της κατασχεθείσας απαιτήσεως στον κατασχόντα⁶⁸⁹. Η εκχώρηση αυτή ανατρέχει στον χρόνο, κατά τον οποίο η Τράπεζα θα υποχρεωνόταν να καταβάλει την κατασχεθείσα απαίτηση, στον χρόνο δηλαδή κατά τον οποίο θα συντελούνταν η εκχώρηση αυτή, αν είχε λάβει χώρα καταφατική δήλωση της⁶⁹⁰. Αποφεύγεται έτσι και η φαλκίδευση των δικαιωμάτων του κατασχόντος από τυχόν καταφατική δήλωση της ίδιας Τράπεζας, στα χέρια της οποίας άλλοι δανειστές του ίδιου οφειλέτη θα επέβαλαν μεταγενέστερη κατάσχεση της ίδιας απαιτήσεως⁶⁹¹.

Εφόσον μετά την τελεσιδικία της αποφάσεως που αποφαινεται ότι η Τράπεζα οφείλει την κατασχεθείσα απαίτηση, επέρχεται αυτοδίκαιη μεταβίβαση της κατασχεθείσας απαιτήσεως στον κατασχόντα, λογική συνέπεια είναι και η καταδίκη της να καταβάλει στον κατασχόντα αυτό που κατασχέθηκε⁶⁹². Σύμφωνα δε με το άρθρο 990, το δικαστήριο υποχρεώνει με την απόφασή του τον τρίτο να καταβάλει το κατασχεμένο ποσό ή, ανάλογα, να παραδώσει το κατασχεμένο κινητό πράγμα στον κατασχόντα. Εφόσον δεν υπάρχει άλλη κατάσχεση, η καταδίκη του τρίτου απαγγέλλεται με την απόφαση υποχρεωτικής και αυτεπαγγέλτως, ανεξάρτητα από την υποβολή ή όχι σχετικού αιτήματος από

καθού η κατάσχεση-οφειλέτη και τρίτου τελεσιδικία απόφαση δεσμεύει με δύναμη δεδικασμένου και τον κατασχόντα, υπό την προϋπόθεση, όμως, ότι η σχετική δίκη μεταξύ του καθού η κατάσχεση-οφειλέτη και του τρίτου άρχισε πριν από την επιβολή της κατάσχεσης και μάλιστα πριν από την πάροδο της προβλεπόμενης στο άρθρο 988 παρ. 1 ΚΠολΔ προθεσμίας. Άρθρ. 325 εδ. 2 ΚΠολΔ, ΕφΑθ 1022/2008 ΕφΑΔ 2009, σελ. 228, με παρατηρ. Δ. Ποταμίτη.

⁶⁸⁶ Αν οι άλλοι δανειστές παρενόησαν προσθέτως, καταλαμβάνονται από την ενέργεια της παρεμβάσεως στις σχέσεις τους με τον υπερ ου παρενόησαν κύριο διάδικο (άρθρο 84 ΚΠολΔ), βλ. Γέσιου- Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 286, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 705, Κολοτούρο Π., ΕΠολΔ 2016, ό.π., σελ. 150

⁶⁸⁷ Πρβλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 990, παρ. 486, σελ. 1467, Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 286, Βαθρακοκόιλης Β., ό.π., άρθρο 990, σελ. 143

⁶⁸⁸ Βλ. και ΑΠ 44/1990 ΕλλΔνη 1991, σελ. 81, ΕφΑθ 3060/2007, ΕλλΔνη 2007, σελ. 1709.

⁶⁸⁹ ΟΛΑΠ 3/1993, ΝοΒ 1995, σελ. 223, ΕφΑθ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 228

⁶⁹⁰ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος) ΙΙ, ό.π., άρθρο 986, αριθ. 23

⁶⁹¹ Νίκας Ν., ό.π., σελ. 706, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος) προηγ. σημείωση

⁶⁹² Σχετικά βλ. Σπυρόπουλο Σ./Μιχαϊλίδη Ι. σε Απαλλαγάκη Χ., ό.π., 2278 επ., Νίκα Ν., ό.π., σελ. 705, ΑΠ 44/1990, ΕλλΔνη 1991, σελ. 81, ΕφΑθ 3060/2007, ΕλλΔνη 2007, σελ. 1709, ΕφΑθ 3416/1990, ΕλλΔνη 1991, σελ. 1026 (1030)

τον ανακόπτοντα⁶⁹³. Ο αδιαμφισβήτητος καταψηφιστικός⁶⁹⁴ χαρακτήρας της απόφασης αυτής σηματοδοτεί και την άμεση εκτελεστότητά της έναντι της Τράπεζας, εφόσον βεβαίως δεν υπάρχει άλλη κατάσχεση. Συνιστά επομένως η ανωτέρω απόφαση εκτελεστό τίτλο κατά της Τράπεζας για την καταβολή του κατασχεμένου ποσού (ή ανάλογα για την παράδοση του κινητού πράγματος)⁶⁹⁵.

Τέλος σημειώνεται ότι, σε περίπτωση ενεχυράσεως⁶⁹⁶ από Τράπεζα απαιτήσεως του ενεχυραστή κατ' αυτής από κατάθεση χρημάτων σε τηρούμενο σε εκείνη τραπεζικό λογαριασμό, είναι επιτρεπτή η κατάσχεση της απαιτήσεως που ενεχυριάσθηκε στα χέρια της τράπεζας ως τρίτης από δανειστή του ενεχυραστή⁶⁹⁷, αφού δικαιούχος της απαιτήσεως παραμένει ο καταθέτης⁶⁹⁸. Το διατακτικό της απόφασης επί της ανακοπής κατά της δηλώσεως του τρίτου (986 ΚΠολΔ) περιορίζεται, όμως, τότε, στην αναγνώριση της υπάρξεως της απαιτήσεως του καθού η εκτέλεση κατά της τράπεζας, με τη μνεία του υπέρ αυτής ενεχύρου, χωρίς καταψήφιση της κατασχεθείσας απαιτήσεως του καθού η εκτέλεση, η οποία δεν είναι ακόμα απαιτητή και δικαστικά επιδιώξιμη⁶⁹⁹. Σε περίπτωση μεταγενέστερης αποσβέσεως του ενεχύρου, δικαιολογείται η διατύπωση αιτήματος για καταψήφιση της απαιτήσεως που κατασχέθηκε, εφόσον η τράπεζα εμμένει στην αρνητική της δήλωση⁷⁰⁰. Υιοθετείται έτσι η άποψη⁷⁰¹, ότι η ανωτέρω ενεχύραση δεν αποτελεί εκχώρηση κατά την έννοια του άρθρου 455 ΑΚ, αλλά απλώς παρέχει στην τράπεζα το δικαίωμα «εισπράξεως» της απαιτήσεως (πλασματική εκχώρηση), αφού δεν ενεχυράζεται απαίτηση του καταθέτη κατά του τρίτου⁷⁰².

Ζήτημα γεννάται αν η απόφαση, η δεχόμενη την ανακοπή και καταδικάζουσα το τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα στην καταβολή του κατασχεθέντος ποσού, δύναται να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή κατά τις γενικές διατάξεις των άρθρων 907 έπ ΚΠολΔ. Σε αντίθεση προς την κρατούσα καταφατική εκδοχή υπό

⁶⁹³ Κατ' απόκλιση της αρχής της διαθέσεως (106 ΚΠολΔ) βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1466, Βαθρακοκόιλη Β., ό.π., σελ. 142, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 706, ΕφΑθ 1837/2007, ΝοΒ 2007, σελ. 1143. Αν παραλειφθεί η καταδίκη, μπορεί ο κατασχών να οπλισθεί με εκτελεστό τίτλο μέσω διαταγής πληρωμής βλ. ΑΠ 2347/2009, ΕΛΛΔνη 2010, σελ. 55, ΕφΑθ 1837/2007 ανωτ. σημ.

⁶⁹⁴ ΑΠ 44/1990, ΕΛΛΔνη 1991, σελ. 81

⁶⁹⁵ Στις περιπτώσεις μελλοντικών και υπό αίρεση ή υπό προθεσμία απαιτήσεων δεν επιτρέπεται καταδίκη του τρίτου παρά μόνον υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 69 παρ. 1 α και 69 παρ. 2 ΚΠολΔ, αναγκαστική δε εκτέλεση υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 915 ΚΠολΔ βλ. Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 287, σελ. 854, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος) ΙΙ, ό.π., άρθρο 990, αριθμ. 2, Κολοτούρος Π., ΕΠολΔ 2016, ό.π., σελ. 151

⁶⁹⁶ Το ενέχυρο αυτό προβλέπεται από τα άρθρα 36, 39 και 44 ν.δ. 1923, που διατηρήθηκαν σε ισχύ με το άρθρο 41 ΕισΝΑΚ και ακολούθως με το άρθρο 52 αιρθμ. 3 ΕισΝΚΠολΔ

⁶⁹⁷ ΑΠ 1065/2009, ΕΠολΔ 2010, σελ. 60 με παρατ. Κατηφόρη Ν., ΧρΙΔ 2010, σελ. 274, ΕΛΛΔνη 2010, σελ. 995, ΕφΑΔ 2010, σελ. 108 με παρατ. Ρεντούλη

⁶⁹⁸ ΕφΑθ 1050/2008, ΕΛΛΔνη 2008, σελ. 847

⁶⁹⁹ ΑΠ 1065/2009, ΕΠολΔ 2010, σελ. 63

⁷⁰⁰ ΑΠ 1065/2009 ανωτ.

⁷⁰¹ ΑΠ 1915/1999, ΧρΙΔ 2001, σελ. 127, ΑΠ 857/2004, ΕΛΛΔνη 2004, σελ. 1634, Μάζης Π., «Εμπράγματη εξασφάλιση τραπεζών και ανωνύμων εταιρειών», 1993, παρ. 56 αριθμ. 459 σελ. 400 έπ.

⁷⁰² Βλ. Ταμαμίδη, «Η κατάσχεση των τραπεζικών κατασχεσεων ιδιωτών», 2005, σελ. 46 έπ., Ν. Κατηφόρη, ΕΠολΔ 2010, ό.π., σελ. 64 έπ., Ρεντούλη, ΕφΑΔ 2010, ό.π., σελ. 112

το προ του Ν. 4335/2015 καθεστώ⁷⁰³, προσήκει πλέον αρνητική απάντηση, καθώς το διαπλαστικό αποτέλεσμα της απόφασης επί της ανακοπής, που ακυρώνει τη δήλωση τρίτου, επέρχεται στο χρόνο, κατά τον οποίο η τελευταία καθίσταται τελεσίδικη και επομένως ζήτημα προσωρινής εκτελεστότητας δεν μπορεί να προκύψει⁷⁰⁴.

Β.8. Συνέπειες από την παράλειψη ασκήσεως εμπρόθεσμης ανακοπής

Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία ασκήσεως ανακοπής κατά της δηλώσεως της Τράπεζας, επέρχεται έκπτωση από το δικαίωμα ασκήσεώς της κατά το άρθρο 151 ΚΠολΔ. Η έκπτωση αυτή αποτρέπεται, μόνον αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της επαναφοράς στην προηγούμενη κατάσταση (152 επ. ΚΠολΔ)⁷⁰⁵. Ο κατασχών δεν μπορεί πλέον να αμφισβητήσει την ειλικρίνεια της δηλώσεως της τράπεζας ή τις συνέπειες της δηλώσεως αυτής⁷⁰⁶ ή να επιδιώξει την καταβολή του κατασχεθέντος ποσού σ' αυτόν και γενικά να επικαλεσθεί τις συνέπειες της κατασχέσεως. Η κατάσχεση και οι συνέπειές της παύουν, χωρίς να χρειάζεται οποιαδήποτε ενέργεια της Τράπεζας ή κήρυξη της κατασχέσεως ως άκυρης⁷⁰⁷. Αναβίωση του δικαιώματος του κατασχόντος μετά την έκπτωση δεν είναι δυνατή ούτε με νέα κατάσχεση ούτε με άσκηση αναγνωριστικής αγωγής⁷⁰⁸. Η μη άσκηση ή η μη εμπρόθεσμη άσκηση της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ επιφέρει μεν έκπτωση του κατασχόντος από το δικαίωμα να αμφισβητήσει την ειλικρίνεια της δηλώσεως της Τράπεζας, το εντεύθεν όμως συναγόμενο νομικό πλάσμα δεν λειτουργεί και ως λόγος απαλλαγής της από την υποχρέωσή του να καταβάλει την απαίτηση στον καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη, την οποία ουδόλως επηρεάζει⁷⁰⁹.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο: ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΦΑΤΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΠΟΛΔ

Α. Η ex lege εκχώρηση της απαίτησης

Πρώτη και βασική συνέπεια της καταφατικής δηλώσεως του τρίτου είναι η

⁷⁰³ Πρβλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 708, Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1467, ΠΠΑ 6615/1978, Αρμ 1979, σελ. 414, Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., σελ. 855, Μπέη Κ., Δ 19887, ό.π., σελ. 399 (403)

⁷⁰⁴ Arg. άρθρ. 937 παρ. 1 στ. β' ΚΠολΔ το οποίο όριζε ότι: «η προθεσμία και η άσκηση των ενδίκων μέσων δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης», όπου με αναλογική εφαρμογή θεωρούνταν ότι η ακυρώνουσα την ανακοπτόμενη δήλωση οριστική απόφαση επέφερε το διαπλαστικό της αποτέλεσμα αμέσως, με μόνη δηλαδή την έκδοσή της. Ενόψει όμως του λόγου ότι, το νέο άρθρο 937 παρ. 1 στοιχ. β' ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 άρθρο όγδοο παρ. 2 του Ν 4335/2015, όρίζει ακριβώς το αντίθετο, δηλαδή ότι «η άσκηση ενδίκων μέσων δεν αναστέλλει (όχι την εκτέλεση) αλλά την πρόοδο της εκτέλεσης», το διαπλαστικό αποτέλεσμα της ακυρωτικής απόφασης τοποθετείται πλέον στο χρονικό σημείο, κατά το οποίο αυτή καθίσταται τελεσίδικη.

⁷⁰⁵ Βλ ΑΠ 15/1993, ΝοΒ 1993, σελ. 1069

⁷⁰⁶ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος) ΙΙ, ό.π., άρθρο 986, αριθ. 24, ΕφΑΘ 5526/2006, ΝοΒ 2007, σελ. 1363, ΠΠΑ 6286/1994, Αρμ 1994, σελ. 1189

⁷⁰⁷ Βλ. Κεραμέα, ΝοΒ 1971, σελ. 1093 (1094 επ.). Γέσιου-Φαλτσή ΙΙ § 64 αριθ. 294.

⁷⁰⁸ ΑΠ 15/1993, ΝοΒ 1993, σελ. 1069. Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος) ΙΙ άρθρο 986 αριθ. 24 μ.π.π.

⁷⁰⁹ ΑΠ 505/2003, ΝοΒ 2003, σελ. 2123 (2124).

εκχώρηση της απαιτήσεως στον κατασχόντα. Παρόλο που η συνέπεια αυτή δεν ορίζεται ρητά στον νόμο, συνάγεται αβίαστα από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 983 παρ. 3, 988 παρ. 1 και 990 ΚΠολΔ ότι η εμπρόθεσμη υποβολή καταφατικής δηλώσεως από τον τρίτο και η πάροδος της προθεσμίας οκτώ ή, ανάλογα, τριάντα ημερών, αφότου η κατάσχεση κοινοποιήθηκε στον καθού η εκτέλεση, επιφέρει αυτοδικαίως⁷¹⁰, εκ του νόμου εκχώρηση στον κατασχόντα της απαιτήσεως που κατασχέθηκε, λαμβανομένων υπόψη και των τυχόν άλλων, εντός της ως άνω προθεσμίας, γενομένων κατασχέσεων. Στην περίπτωση που η επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο γίνεται μετά την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ'ού η κατάσχεση, αφετηρία της προθεσμίας είναι η επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο⁷¹¹. Πρόκειται για προπαρασκευαστική προθεσμία, αφού η υποχρέωση του τρίτου να καταβάλει στον κατασχόντα γεννάται μετά την πάροδο των οκτώ ή ανάλογα των τριάντα ημερών. Προβλέφθηκε⁷¹² μάλιστα αυτή για να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο επαρκής προθεσμία προς άσκηση αντιρρήσεων, ανακοπής κ.λπ. Η προθεσμία αυτή επιδρά πολλαπλώς στη διαδικασία της κατασχέσεως αφού προσδιορίζει αφενός τη γέννηση της υποχρεώσεως προς καταβολή και την αυτοδικαίως επερχόμενη αναγκαστική εκχώρηση της απαιτήσεως στον κατασχόντα και αφετέρου αποτελεί το τέρμα του χρόνου, εντός του οποίου οφείλουν να επακολουθήσουν, για να συνυπολογισθούν, άλλες κατασχέσεις της ίδιας απαιτήσεως⁷¹³. Αυτό σημαίνει, περαιτέρω, ότι από το χρονικό αυτό σημείο και πέρα δεν είναι πλέον δυνατή άλλη κατάσχεση στα χέρια του τρίτου, αφού η απαίτηση ανήκει στον κατασχόντα. Ο πρώτος κατασχών λοιπόν, καθώς και οι υπόλοιποι εντός της κατ'άρθρον 988 παρ. 1 εδ. α' ΚΠολΔ προθεσμίας κατασχόντες δανειστές, αποκτούν νόμιμο δικαίωμα να ζητήσουν ως εκδοχείς της κατασχεθείσας απαίτησης, την καταβολή του ποσού, για το οποίο έκαστος επέβαλε κατάσχεση, αντιστοίχως δε γεννάται και νόμιμη υποχρέωση του τρίτου να καταβάλει το ποσό για το οποίο επιβλήθηκαν οι κατ'ίδίαν κατασχέσεις⁷¹⁴. Προϋποτίθεται, ασφαλώς, κατά το νόμο (άρθρο 988 παρ.1 εδ. α' ΚΠολΔ) ότι η κατασχεθείσα απαίτηση επαρκεί για την ικανοποίηση του επισπεύδοντος δανειστή και των τυχόν άλλων δανειστών, που έχουν επιβάλει κατάσχεση για την ίδια απαίτηση στα χέρια του

⁷¹⁰ Απολύτως κρατούσα γνώμη, ΟΛΑΠ 3/1993, ΝοΒ 1995, σελ. 223, ΑΠ 1764/2014, ΧρΙΔ 2015, σελ. 288, ΑΠ 1297/2011 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1540/2000 ΕΕΝ 2002, σελ. 299, ΕφΑΘ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 228, ΕφΑΘ 5916/1978, ΝοΒ 1979, σελ. 791. Βλ. Καστριώτη Ι., «Η καταφατική ή αρνητική δήλωση ως και η παράλειψη υποβολής δηλώσεως, του κατ'άρθρο 982 επ τρίτου, στα πλαίσια των διατάξεων του άρθρου 988 ΚΠολΔ», Δ 1995, σελ. 497-504, ο ίδιος, «Προβλήματα περί την εφαρμογή του άρθρου 988 ΚΠολΔ», ΑρχΝ 1996, σελ. 958-978, Μπρίνια Ι., «Γενικά θέματα της εκτελεστότητας και της διαδικασίας εκτελέσεως της καταφατικής δηλώσεως του κατ'άρθρο 982 επ τρίτου», Δ 1979, σελ. 460-466.

⁷¹¹ Κρατούσα γνώμη και ορθή βλ. Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 298, σελ. 860, Καστριώτη Ι., «Η έναρξιν της προθεσμίας προς υποβολήν δηλώσεως του τρίτου», Αρμ. 33 (1979), σελ. 214, τον ίδιο, «Η καταφατική ή αρνητική δήλωση ως και η παράλειψιν υποβολής δηλώσεως κ.λπ.», Δ 26 (1995), σελ. 497 επ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π. σελ. 1436, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 714, Πλιάτσικα Κ., ό.π., σελ. 359, ΕφΑΘ 5916/1978 ΝοΒ 27 (1979), σελ. 791. Αντίθετος Μπέης Κ., «Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας-Αναγκαστική Εκτέλεση», Β' έκδοση, 1984, σελ. 234

⁷¹² ΠρΑν σελ. 455

⁷¹³ Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 988, σελ. 1438

⁷¹⁴ Βλ. Καστριώτη Ι., Προβλήματα περί την εφαρμογή του άρθρου 988 ΚΠολΔ, ΑρχΝ 47 (1996), σελ. 129, Μπέης Κ., παρατηρήσεις υπό την ΜΠΑ 11410/1976, Δ 1978, σελ. 562

ίδιου τρίτου. Εφόσον η κατασχεθείσα απαίτηση δεν επαρκεί για την ικανοποίηση των απαιτήσεων όλων των κατασχόντων δανειστών ακολουθείται η διαδικασία των εδ. β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 988 ΚΠολΔ. Η επερχόμενη υποκειμενική αλλοίωση της κατασχεθείσας απαίτησης δεν ανατρέχει στον χρόνο της κοινοποίησης του κατασχετηρίου στον τρίτο⁷¹⁵, αλλά χωρεί με την παρέλευση των ως άνω οκτώ ή τριάντα ημερών, δηλ. την ένατη ή τριακοστή πρώτη –δήλη- ημέρα από την προς τον καθ'ού (ή τρίτο, ανάλογα σε ποιον κοινοποιήθηκε τελευταίο) κοινοποίηση του κατασχετηρίου, οπότε ο τρίτος καθίσταται υπερήμερος αν δεν καταβάλει⁷¹⁶ την εκχωρηθείσα απαίτηση στον κατασχόντα δανειστή⁷¹⁷. Εξάλλου, με την πάροδο της προθεσμίας των οκτώ ή των τριάντα ημερών συντελείται η εκχώρηση και των υπό αίρεση ή προθεσμία ή μελλουσών απαιτήσεων, χωρίς βεβαίως να υποχρεούται ο τρίτος να εξοφλήσει την υπό αίρεση ή προθεσμία τελούσα ή μέλλουσα απαίτηση. Υποχρέωση πληρωμής γεννάται μόνον με την πλήρωση της αίρεσης, την πάροδο της προθεσμίας ή τη γέννηση της απαίτησης⁷¹⁸. Συνεπώς, αυτό που στην πραγματικότητα εκχωρείται, είναι το δικαίωμα προσδοκίας του κατασχόντος να καταστεί εκδοχέας της κατασχεθείσας απαίτησης⁷¹⁹.

Περαιτέρω, όπως ήδη σημειώθηκε, αυτοδίκαιη εκ του νόμου εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης επέρχεται και στην περίπτωση υποβολής αρνητικής - ρητής ή πλασματικής- δηλώσεως εκ μέρους του τρίτου, εφόσον, όμως, ασκηθεί από τον κατασχόντα δανειστή εμπρόθεσμα η ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ και αυτή γίνει τελεσίδικα δεκτή⁷²⁰. Γίνεται δεκτό, με σκοπό την προστασία του κατασχόντος δανειστή έναντι άλλων δανειστών του ίδιου οφειλέτη, οι οποίοι επιβάλουν κατάσχεση στα χέρια του ίδιου τρίτου, ότι στην τελευταία αυτή περίπτωση η νόμιμη εκχώρηση της απαίτησης ανατρέχει στο χρονικό σημείο που θα επερχόταν, εάν η δήλωση του τρίτου ήταν εμπρόθεσμη και καταφατική⁷²¹. Η κατασχεθείσα απαίτηση δηλαδή, λογίζεται ως εκχωρηθείσα από του χρόνου της κατ' άρθρον 988 παρ. 1 εδ. α' ΚΠολΔ γένεσης της υποχρέωσης ου τρίτου προς πληρωμή, δηλαδή την ένατη ή τριακοστή πρώτη ημέρα από την προς τον καθ'ού κοινοποίηση του κατασχετηρίου, οπότε από του χρόνου τούτου θεωρείται ο μεν κατασχών ως εκδοχέας της κατασχεθείσας απαίτησης, ο δε τρίτος ως οφειλέτης

⁷¹⁵ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 689 με την ορθή επισήμανση ότι τούτο θα είχε ως συνέπεια «...την εκμηδένιση των κατασχέσεων που θα είχαν επιβάλλει άλλοι δανειστές του ίδιου οφειλέτη μετά το χρονικό σημείο της κοινοποίησής του κατασχετηρίου στον τρίτο, αφού θα επρόκειτο για κατάσχεση απαιτήσεως που δεν άνηκε κατά τον χρόνον αυτόν στον οφειλέτη...».

⁷¹⁶ Αν όμως δεν έχει προηγηθεί η επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ'ού, ο τρίτος νομίμως αρνείται την πληρωμή βλ. και άρθρο 987 ΚΠολΔ, διότι ελλείπει η βασική προϋπόθεση της εκχώρησης και ο κατασχών δεν καθίσταται εκδοχέας της κατασχεθείσας απαίτησης βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1440

⁷¹⁷ Βλ. Καστριώτη Ι., Δ 1994, σελ. 958 έπ., Γέσιου- Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 302, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 713, Μάζη Π., ό.π., σελ. 644, Πλιάτσικα Κ., ό.π., ΕλλΔνη 20014, σελ. 358

⁷¹⁸ Πρβλ Π. Γέσιου Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 300 σελ. 862 και Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π. σελ. 1391, όπου επισημαίνεται ότι τα θέματα μεν που αφορούν στην υπό αίρεση ή μέλλουσα απαίτηση κρίνονται με βάση το χρόνο πλήρωσης της αίρεσης ή της γένεσης της απαίτησης, τα θέματα δε που αφορούν στο πρόσωπο του καθ'ού η κατάσχεση κρίνονται με αφετηρία το χρόνο της εκχώρησης.

⁷¹⁹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016, σελ. 153. Έτσι και ΕφΑθ 7709/2005 ΝοΒ 54 (2006), σελ. 231

⁷²⁰ Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, σελ. 877, Νίκα Ν., ό.π., παρ. 61, σελ. 705. Βλ. από τη νομολογία ΑΠ 480/2012 ΝΟΜΟΣ, Εφ Αθ 5582/2011 ΝΟΜΟΣ.

⁷²¹ Πρβλ. Νικολόπουλο Γ. σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ΙΙ, ό.π., άρθρο 986, 23, σελ. 991.

του κατασχόντος⁷²². Υπάρχει όμως και η γνώμη ότι η εκ του νόμου εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης επέρχεται με την τελεσιδικία της δεχόμενης την ανακοπή δικαστικής απόφασης⁷²³. Ορθότερο⁷²⁴ είναι να γίνει δεκτό ότι η νόμιμη εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης προϋποθέτει μεν την τελεσιδικία της απόφασης, με την οποία γίνεται δεκτή η κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ ανακοπή και ακυρώνεται η δήλωση του τρίτου, ανατρέχει όμως στο χρόνο, κατά τον οποίο αυτή θα έπρεπε να καταβάλει σύμφωνα με το άρθρο 988 παρ. 1 εδ. α' ΚΠολΔ, αν είχε προβεί σε καταφατική δήλωση⁷²⁵.

Με την εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης ο κατασχών υπεισέρχεται στην θέση του καθ'ού ως ειδικός διάδοχος αυτού και συνεπώς ως νέος δανειστής του τρίτου. Υπό την ιδιότητά του αυτή δικαιούται να επιδιώξει την αναγκαστική είσπραξη της εκχωρηθείσας απαίτησης με τίτλο την καταφατική δήλωση του τρίτου ή την εκδοθείσα, επί της ανακοπής απόφαση του άρθρου 986 ΚΠολΔ, τελεσιδική δικαστική απόφαση (άρθρο 990 ΚΠολΔ)⁷²⁶. Σημειώνεται ότι η υποχρέωση του τρίτου προς καταβολή στον κατασχόντα μετά την πάροδο των ανωτέρω προθεσμιών υφίσταται όχι μόνον όταν το ποσό της κατασχεμένης απαιτήσεως επαρκεί για την πλήρη ικανοποίηση του κατασχόντος δανειστή, αλλά και όταν αυτό επαρκεί για να καλύψει μέρος μόνον της απαιτήσεως, για την οποία επιβλήθηκε η κατάσχεση⁷²⁷.

Ο δανειστής δικαιούται πλέον να εκχωρήσει περαιτέρω την απαίτηση, να προβεί στο συμψηφισμό αυτής προς απόσβεση τυχόν οφειλής του έναντι του τρίτου κ.λπ. Συνεκχωρούνται, μάλιστα, στον κατασχόντα και οι μέχρι τον χρόνο της κατασχεσεως καθυστερούμενοι τόκοι⁷²⁸. Επιπλέον, ενώ με τη συμβατική εκχώρηση μεταβιβάζονται και όλα τα παρεπόμενα δικαιώματα που ασφαλίζουν την εκχωρούμενη απαίτηση (ΑΚ 458), με την προκειμένη εκ του νόμου εκχώρηση μεταβιβάζονται αυτοδικαίως μόνον η υποθήκη (και η προσημείωση υποθήκης) και το συμβατικό ενέχυρο κατ' άρθρο 991 ΚΠολΔ⁷²⁹.

⁷²² Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, σελ. 877, Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 938 σελ. 1385 έπ., Νίκα Ν., ό.π., παρ. 61, σελ. 705, Βλ. Αντίθετα Μπέη Κ., Δ 1997, σελ. 399 επ. (404), κατά τον οποίο «... η αναγκαστική εκχώρηση στον κατασχόντα δανειστή ενεργοποιείται αναδρομικώς με μόνη την έκδοση της οριστικής –όχι τελεσιδικής– απόφασης που δέχεται ως βάσιμη την ανακοπή ...».

⁷²³ Βλ. πλειοψ. ΟΛΑΠ 3/1993, ΝοΒ 43 (1995), σελ. 223

⁷²⁴ Έτσι Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, σελ. 877, σελ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 705, Νικολόπουλος Γ., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσεως», ό.π., σελ. 452

⁷²⁵ Τούτων δεδομένων βάσιμο είναι και το συμπέρασμα ότι η κατασχεθείσα απαίτηση δεν αποτελεί στοιχείο της πτωχευτικής περιουσίας του καθ'ού, εφόσον η πτώχευση του τελευταίου κηρύχθηκε μετά την επελθούσα εκχώρηση της απαίτησης στον κατασχόντα, έστω και αν ο κρίσιμος χρόνος της εκχώρησης εμπίπτει στην ύσταση περίοδο βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 680 σημ. 68, Κολοτούρο Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016, σελ. 154. Μάλιστα, η εν λόγω εκχώρηση δεν υπόκειται σε προσβολή, καθώς δεν επήλθε με τη βούλησή του καθ'ού αλλά εκ του νόμου αυτοδικαίως βλ. ΑΠ 1540/2000, ΕλλΔνη 2001, σελ. 1297

⁷²⁶ Βλ. Κολοτούρο Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016, σελ. 154 πρβλ. και Νικολόπουλο Γ., ό.π., σελ. 447 δεχόμενο ότι : «... δημιουργείται με τον τρόπο αυτό νόμιμη απαίτηση του κατασχόντος κατά του τρίτου για το αναφερόμενο στη δήλωση ποσό, με συνέπεια αυτός να μην καθίσταται με την είσπραξη της πλουσιότερος άνευ νομίμου αιτίας...».

⁷²⁷ Βλ. Νίκα Ν., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως ΙΙ-Ειδικό μέρος», 2012, σελ. 715, Γέσιου- Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π. παρ. 64, αριθμ. 303, Μπρίνια Ι, ΙΙΙ, ό.π., Δ 1979, σελ. 460-466, Καστριώτη Ι, ό.π., Δ 1995, σελ. 497-504.

⁷²⁸ ΕφΑθ 7709/2005, ΕλλΔνη 2006, σελ. 554

⁷²⁹ Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1471, Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 σελ. 861, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- Νικολόπουλος), ΙΙ, ό.π., άρθρο 991, Βαθρακοκοίλης Β., ό.π., σελ. 145/146. Ορθώς πάντως επισημαίνεται ότι,

Η συμμεταβίβαση αυτή των ανωτέρω εμπραγμάτων ασφαλειών συντελείται έστω και αν δεν έγινε ειδική αναφορά στο κατασχετήριο και ανεξάρτητα από την γνώση του κατασχόντος για την ύπαρξή τους⁷³⁰. Επίσης, η μεταβίβασή τους λαμβάνει χώρα αυτομάτως, με μόνη την εκχώρηση της κατασχεμένης απαιτήσεως, χωρίς να απαιτείται και παράδοση του ενεχυρασμένου πράγματος στον κατασχόντα δανειστή ή σχετική εγγραφή στα βιβλία υποθηκών⁷³¹. Η επιβαλλόμενη με τη φροντίδα του εκδοχέα σημείωση στο βιβλίο υποθηκών της εκχωρήσεως της ενυπόθηκης απαιτήσεως, μετά την καταφατική δήλωση ή την τελεσιδικία της αποφάσεως που δέχεται την ανακοπή, δεν αποτελεί όρο της εκχωρήσεως αλλά προστατεύει απλώς τους καλόπιστους τρίτους και απαλλάσσει τον κατασχόντα δανειστή από την ευθύνη για αποζημίωσή τους⁷³². Ο εξοπλισμός του ενεχυρούχου δανειστή με τα ανωτέρω εμπράγματα δικαιώματα σημαίνει μεταξύ άλλων ότι κατατάσσεται προνομιακά κατά την οικεία τάξη και σειρά της υποθήκης ή του ενεχύρου. Αν με επίσπευση του ίδιου ή άλλων δανειστών του κατ' άρθρα 982 επ. ή του κατ' άρθρο 993 παρ.1β τρίτου πλειστηριάζεται το αντικείμενο της υποθήκης ή του ενεχύρου, δικαιούται αυτός να αναγγελθεί και να καταταχθεί προνομιακώς⁷³³.

Ζήτημα γεννάται αν η νόμιμη εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης γίνεται «αντί καταβολής», οπότε η κατά του καθ'ού η κατάσχεση απαίτηση του κατασχόντος αποσβέννυται, ή «χάριν καταβολής», οπότε η ίδια αυτή απαίτηση διατηρείται. Κρατούσα είναι η δεύτερη εκδοχή, διότι η πρώτη «καθιστά χειροτέραν την θέσιν του κατασχόντος, ο οποίος θα εξαρτάται εκ της φερεγγυότητας του τρίτου... καίτοι δεν συμπράττει κατά την εκχώρησιν... καίτοι επίσης δικαιούται να χρησιμοποιή ένα ή πλείονα μέσα εκτελέσεως προς ικανοποίησιν της απαιτήσεώς του... (άρθρο 951 ΚΠολΔ)»⁷³⁴.

Η επιβληθείσα αναγκαστική κατάσχεση δεν δημιουργεί προνόμιο υπέρ του κατασχόντος δανειστή. Σε αντίθεση με το σύστημα αλλοδαπών κατασχέσεων, λ.χ. της γερμανικής και της αυστριακής, κατά τις οποίες η επιβολή της κατάσχεσης συνεπάγεται την κτήση δικαιώματος ενεχύρου επί του κατασχεθέντος αντικειμένου, εντεύθεν δε και την προνομιακή ικανοποίηση του πρότερου κατασχόντος δανειστή. Επομένως, τόσο ο πρώτος κατασχών όσο και

για την ταυτότητα του νομοθετικού λόγου, η εκχώρηση καταλαμβάνει επίσης την προσημείωση και την ναυτική υποθήκη, όχι όμως και το νόμιμο ή πλασματικό ενέχυρο που συνάπτεται κατά κανόνα με το πρόσωπο του εκχωρητή και είναι αμεταβίβαστο βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 712

⁷³⁰ Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1472, Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, αριθμ. 299

⁷³¹ Σταθόπουλος Ι., «Γενικό Ενοχικό Δίκαιο», 2004, παρ. 27 αριθμ. 53 σημ. 54, Απ. Γεωργιάδης, «Ενοχικό Δίκαιο-Γενικό Μέρος», 1^η Έκδοση, 1999, παρ. 42 αριθμ 47

⁷³² Σταθόπουλος, ό.π., παρ. 27 αριθμ. 53 σημ. 54, Απ. Γεωργιάδης, ό.π., παρ. 42 αριθμ 47, Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1472

⁷³³ Γέσιου – Φαλτσή Π., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά τον ν. 2915/2001», Δ 2002, σελ. 421-454, η ίδια, Τιμ.Τομ. Μπέη ΙΙΙ, 2003, σελ. 2101-2143, Ψυχομάνης Σ., «Η κατάσχεση των καταθέσεων», Αρμ 2002, σελ. 987-996, ΔΕΕ 2002, σελ. 473-479, Βαθρακοκοίλης Β., ό.π., σελ. 146-147, Μπρίνια Ι., «Γενικά θέματα της εκτελεστότητας και της διαδικασίας εκτελέσεως της καταφατικής δηλώσεως του κατά το άρθρο 982 επ. τρίτου», Δ 1979, σελ. 460-466, Ράμμο Γ., «Κατάσχεσις εις χείρας τρίτου», Γνωμοδότηση, Δ 1970, σελ. 752-758.

⁷³⁴ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1386. Αντίθετος ο Κολοτούτος Π., βλ. ΕΠολΔ 2016, ό.π., σελ. 154-155 με την εκεί επιχειρηματολογία και υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι η εκχωρηθείσα απαίτηση του καθ'ού κατά του τρίτου οφειλέτη καλύπτει την έναντι του καθ'ού η κατάσχεση απαίτηση του κατασχόντος.

οι επόμενοι, οι εντός της προθεσμίας του άρθρου 988 παρ. 1 ΚΠολΔ κατασχόντες δανειστές μετέχουν της διαδικασίας της κατάταξης και διανομής του κατασχεθέντος ποσού κατά την καθοριζόμενη στο άρθρο 977 ΚΠολΔ τάξη και σειρά, δηλ. προνομιακώς μόνον, εφόσον η εκτελούμενη απαίτηση εξοπλίζεται με προνόμιο, συμμέτρως δε εφόσον η απαίτηση δεν ασφαλίζεται διά προνομίου⁷³⁵. Δανειστές του καθ'ού, οι οποίοι δεν επέβαλαν κατάσχεση εντός της κατ'άρθρον 988 παρ. 1 ΚΠολΔ προθεσμίας ή δεν ανέκοψαν την αρνητική –ρήτη ή πλασματική- δήλωση του τρίτου στα όρια της κατ'άρθρον 986 εδ. α' ΚΠολΔ προθεσμίας, αποκλείονται της διαδικασίας της κατάταξης, στερούμενοι και του δικαιώματος της αναγγελίας έστω και αν οι απαιτήσεις τους είναι προνομιούχες⁷³⁶.

B. Πλείονες κατασχέσεις

B.1. Επάρκεια της κατασχεμένης απαιτήσεως

Αν επιβλήθηκαν στα χέρια του ίδιου τρίτου περισσότερες κατασχέσεις της ίδιας απαιτήσεως του καθού η εκτέλεση οφειλέτη από περισσότερους δανειστές του, η περαιτέρω εξέλιξη της διαδικασίας διαφοροποιείται ανάλογα προς την επάρκεια ή ανεπάρκεια της κατασχεμένης απαιτήσεως να καλύψει όλες τις απαιτήσεις των δανειστών υπέρ των οποίων επιβλήθηκε η κατάσχεση. Προκειμένου να εξακριβωθεί η επάρκεια της απαιτήσεως, δεν συνυπολογίζονται παρά μόνο εκείνες οι κατασχέσεις που επιβλήθηκαν μέχρι την εκπνοή της οκταήμερης (ή τριακονθήμερης) προθεσμίας, που σηματοδοτεί την εκχώρηση της απαιτήσεως του οφειλέτη κατά του τρίτου στον κατασχόντα (άρθρο 988 παρ.1α ΚΠολΔ)⁷³⁷. Σημειωτέον ότι όλες οι κατασχέσεις, που επιβάλλονται μετά την εκπνοή της ανωτέρω προθεσμίας, είναι ανενεργοί και δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τη διανομή του κατασχεθέντος ποσού, αφού επιβλήθηκαν σε αντικείμενο, που δεν ανήκει πλέον στον καθού η εκτέλεση οφειλέτη⁷³⁸. Προϋπόθεση για τον συνυπολογισμό των περισσότερων κατασχέσεων είναι το υποστατό τους, να έχουν, δηλαδή, μεσολαβήσει για αυτές επιδόσεις του κατασχετηρίου τόσο στον τρίτο όσο και στον καθού η εκτέλεση οφειλέτη⁷³⁹. Συνυπολογίζονται, επομένως και οι κατασχέσεις που αφορούν μέλλουσες ή υπό αίρεση ή προθεσμία τελούσες απαιτήσεις⁷⁴⁰, ακόμα και οι άκυρες κατάσχεσεις,

⁷³⁵ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1447, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 718

⁷³⁶ Βλ. Καστριώτη Ι., «Προβλήματα περί την εφαρμογή του άρθρου 988 ΚΠολΔ», ΑρχΝ 1996, σελ. 129, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 717

⁷³⁷ Η ανωτέρω προθεσμία λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό των περισσότερων κατασχέσεων, ακόμη και όταν έχει κατασχεθεί απαίτηση μελλοντική ή απαίτηση υπό αίρεση ή προθεσμία. Γέσιου-Φαλτσή ΙΙ § 64 αριθ. 305, σελ. 865

⁷³⁸ Σχετικά βλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 712, Γέσιου – Φαλτσή Π., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά τον ν. 2915/2001», Δ 2002, σελ. 421-454, Τιμ.Τομ. Μπέη ΙΙΙ 2003, σελ. 2101-2143, η ίδια προηγ. σημ., Ψυχομάνη Σ., «Η κατάσχεση των καταθέσεων», Αρμ 2002, σελ. 987-996, ΔΕΕ 2002, σελ. 473-479, Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 988 σελ. 1442 επ. Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), ΙΙ, ό.π., άρθρο 988 αριθ. 2, 3, ΕφΑθ 7332/1976, Αρμ 1977, σελ. 139 (140/141), ΕφΑθ 5916/1978, ΝοΒ 1979, σελ. 791, ΕφΑθ 10153/1984, ΕλλΔνη 1985, σελ. 1150 (1151) μερ παρατ. Σταθέα, ΠΠΑ 10084/1974, ΝοΒ 1975, σελ. 220.

⁷³⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, σελ. 865

⁷⁴⁰ Π. Γέσιου Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., παρ. 64, σελ. 865

εφόσον δεν ακυρώθηκαν δικαστικά⁷⁴¹, καθώς και οι συντηρητικές κατασχέσεις με κρίσιμο, σε κάθε περίπτωση, τον χρόνο της επιβολής τους κατ' άρθρο 712 ΚΠολΔ⁷⁴².

Εφόσον διαπιστωθεί ότι η κατασχεθείσα απαίτηση επαρκεί για την ικανοποίηση όλων των εμπροθέσμως κατά τα ανωτέρω κατασχόντων, χωρούν ισάριθμες προς τις επιβληθείσες κατασχέσεις εκχωρήσεις της κατασχεθείσας απαίτησης. Στην περίπτωση αυτή, ο τρίτος υποχρεούται να καταβάλει στον καθέναν από αυτούς το ποσό για το οποίο επιβλήθηκε η κατάσχεση μετά την πάροδο της οριζόμενης κατ' άρθρο 988 παρ.1α ΚΠολΔ⁷⁴³, προθεσμίας των οκτώ ή τριάντα ημερών, δηλαδή την ένατη ή την τριακοστή πρώτη ημέρα από την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ' ου. Η εξόφληση επομένως, σε καθέναν από τους κατασχόντες, πραγματοποιείται ξεχωριστά με βάση τον χρόνο της επιδόσεως του κατασχετηρίου προς τον καθού η εκτέλεση και άρα ο χρόνος καταβολής σε κάθε κατασχόντα είναι διαφορετικός⁷⁴⁴, ενώ η επάρκεια κρίνεται για κάθε κατασχόντα δανειστή αυτοτελώς κατά τον χρόνο αυτό⁷⁴⁵. Αν προκύψει αμφιβολία ως προς τους δικαιούχους, ο τρίτος δικαιούται να προβεί σε δημόσια κατάθεση (ΑΚ 434), οπότε διορίζεται συμβολαιογράφος προς σύνταξη του πίνακα διανομής, κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 988 παρ.1β ΚΠολΔ⁷⁴⁶.

B.2. Ανεπάρκεια της κατασχεμένης απαίτησης

Αν η κατασχεμένη απαίτηση δεν επαρκεί για την πλήρη ικανοποίηση των κατασχόντων δανειστών, οι οποίοι έχουν επιβάλει κατάσχεση μέσα στην προθεσμία του άρθρου 988 παρ.1α ΚΠολΔ, ο τρίτος υποχρεώνεται να προβεί σε δημόσια κατάθεσή της στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ώστε να ακολουθήσει στη συνέχεια η διαδικασία της κατατάξεως των δανειστών και της διανομής του καταθέματος, όπως ρητά προβλέπει το άρθρο 988 παρ.1 β ΚΠολΔ. Η κατάταξη και η διανομή γίνεται από συμβολαιογράφο, που διορίζεται από τον ειρηνοδίκη του τόπου της εκτελέσεως, του τόπου, δηλαδή, της κατοικίας (έδρας) του τρίτου⁷⁴⁷, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (686 έπ. ΚΠολΔ, ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δικαιολογεί έννομο συμφέρον (άρθρο 988 παρ.1β ΚΠολΔ)⁷⁴⁸.

⁷⁴¹ Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 988 σελ. 1442.

⁷⁴² Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθ. 305.

⁷⁴³ Οι καθ'έκαστον απαιτήσεις των κατασχόντων εξοφλούνται από τον τρίτο, χωρίς αυτός να ερευνήσει τους τίτλους τους και τα προνόμιά τους. Ο τρίτος δεν δικαιούται, άλλωστε, να προτείνει ενστάσεις κατά του τίτλου των κατασχόντων (987). Ενστάσεις κατά του τίτλου νομιμοποιείται να προβάλει μόνον ο καθ' ου η εκτέλεση, ασκώντας ανακοπή κατά της εκτελέσεως (933). Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 938 σελ. 1442. Γέσιου-Φαλτσή, προηγ. σημ. αριθ. 306. Βλ. και § 59 αριθ. 114.

⁷⁴⁴ Γέσιου-Φαλτσή, ανωτ. Αριθ. 307

⁷⁴⁵ Βλ. Μπέη Κ., ό.π., Δ 1978, σελ. 562 έπ. (564), Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1440

⁷⁴⁶ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., 715, Γέσιου – Φαλτσή Π., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά τον ν. 2915/2001», Δ 2002, σελ. 421-454, η ίδια, Τιμ.Τομ. Μπέη ΙΙΙ, 2003, σελ. 2101-2143, Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 988 σελ. 1444.

⁷⁴⁷ Μπρίνιας, προηγ. σημ.

⁷⁴⁸ Έννομο συμφέρον αναγνωρίζεται στον καθ' ου η εκτέλεση, στον τρίτο και στους δανειστές, που επέβαλαν κατάσχεση μέσα στην προθεσμία του άρθρου 988 Ι 1. Η αίτηση απευθύνεται κατά των υπολοίπων δανειστών,

Αφού η απαίτηση επί του κατασχεθέντος προορίζεται για την ικανοποίηση αποκλειστικά των δανειστών, που επέβαλαν κατάσχεση μέσα στην προθεσμία του άρθρου 988 παρ.1α ΚΠολΔ, μόνον αυτοί μετέχουν νομίμως στη διαδικασία κατατάξεως και διανομής του κατατεθέντος ποσού. Αναγγελίες, συνεπώς, των άλλων δανειστών του καθού η κατάσχεση ή του τρίτου δεν γίνονται δεκτές⁷⁴⁹. Στην περίπτωση αυτή βέβαια λόγος για νόμιμη εκχώρηση της κατασχόμενης απαίτησης δεν μπορεί να γίνει⁷⁵⁰. Για τη σύνταξη λοιπόν, του πίνακα και την κατάταξη καθενός από τους κατασχόντες δανειστές, των οποίων οι απαιτήσεις συνυπολογίζονται, ο συμβολαιογράφος θα πρέπει να λάβει υπόψη τον χρόνο κατά τον οποίον ο τρίτος υπείχε υποχρέωση προς καταβολή στον καθένα από τους κατασχόντες αυτούς δανειστές. Καθώς δε η επάρκεια της κατασχεθείσας απαίτησης κρίνεται για κάθε κατάσχοντα δανειστή χωριστά, με βάση την ένατη ή την τριακοστή πρώτη ημέρα από την επίδοση κατασχετηρίου στον καθ'ού, το ποσό της απαίτησης διανέμεται καταρχάς μεταξύ του πρώτου κατασχόντος και των, εντός της οριζόμενης στο άρθρο 988 παρ. 1 εδ. α' ΚΠολΔ οκταήμερης ή τριακονθήμερης προθεσμίας, κατασχόντων δανειστών. Εφόσον δε υπάρξει υπόλοιπο, ακολουθεί νέα διανομή του υπολοίπου μεταξύ του δεύτερου, τρίτου κ.λπ. κατασχόντος και όσων δανειστών επέβαλαν κατάσχεση εντός της ως άνω προθεσμίας των οκτώ ή τριάντα ημερών από την επιβολή της δεύτερης, τρίτης κ.λπ. κατάσχεσης. Ορθώς κατά συνέπεια, σημειώνεται⁷⁵¹ ότι: «...η αρχή της σύμμετρης ικανοποίησης... διασπάται σε ορισμένο βαθμό από την αρχή της προλήψεως: οι κατασχόντες δανειστές ομαδοποιούνται με βάση τον χρόνο επιδόσεως του κατασχετηρίου στον τρίτο και στον καθ'ού. Αν μέσα στο πλαίσιο της κάθε ομάδας ισχύει η σύμμετρη ικανοποίηση, εντούτοις το κριτήριο συγκρότησης των ομάδων υπακούει στην ιδέα της προλήψεως...». Ο συμβολαιογράφος θα προχωρήσει, δηλαδή, στη διανομή του αντιστοιχούντος σε κάθε ομάδα δανειστών ποσού μεταξύ των μετεχόντων στην ομάδα αυτή δανειστών, με βάση τον χρόνο καταβολής σε καθέναν από τους κατασχόντες δανειστές⁷⁵². Σε κάθε περίπτωση λαμβάνονται φυσικά υπόψη και τα προνόμια των άρθρων 975-977 ΚΠολΔ⁷⁵³. Εφόσον το ποσό που κατατέθηκε δεν επαρκεί για την ικανοποίηση των δανειστών μίας ομάδας, γίνεται ανάλογη προς το προνόμιο καθενός, διαφορετική σύμμετρη κατάταξη κατ' άρθρα 975-978

υπέρ των οποίων έγινε η παρακατάθεση του διανεμητέου ποσού. Βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., § 64 αριθ. 308 σημ. 1106.

⁷⁴⁹ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος) ΙΙ άρθρο 988 αριθ. 4, Μπέης Κ., ό.π., Δ 1978, σελ. 565 επ. Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 988 σελ. 1145, Γέσιου-Φαλτσή Π., προηγ. σημ. αριθ. 309. ΕφΠατρ 723/1981, ΝοΒ 1981, σελ. 1300 (1301).

⁷⁵⁰ Βλ. Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016, σελ. 155 υποσημ. 222, Νίκας Ν., ό.π., σελ. 689, Νικολόπουλος Γ., ό.π., σελ. 447, Πλιάτσικας Κ., «Η θετική δήλωση του τρίτου στο πλαίσιο της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου», ΕΛΛΔνη 2014, σελ. 356

⁷⁵¹ Ποδηματά, «Ζητήματα από την κατάσχεση στα χέρια τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ», ΕΛΛΔνη 2000, σελ. 1517 επ. (1529)

⁷⁵² Βλ. Μπρίνια, ανωτ. σελ. 1448 επ., όπου και αναλυτική επεξεργασία παραδειγμάτων του τρόπου κατατάξεως.

⁷⁵³ Βλ. Νίκα Ν., ό.π., 858, Γέσιου – Φαλτσή Π., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά τον ν. 2915/2001», Δ 2002, σελ. 421-454, Τιμ.Τομ. Μπέη ΙΙΙ 2003, σελ. 2101-2143, Μπρίνια Ι., «Γενικά θέματα της εκτελεστότητας και της διαδικασίας εκτελέσεως της καταφατικής δηλώσεως του κατ' άρθρα 982 επ. τρίτου» Δ 1979, σελ. 460-466.

ΚΠολΔ⁷⁵⁴. Οι δανειστές που έχουν επιβάλει συντηρητική κατάσχεση μέσα στο οκταήμερο του άρθρου 988 παρ. 1 α ΚΠολΔ, μετέχουν προσωρινά στη διανομή και κατατάσσονται τυχαία κατά τις διατάξεις του άρθρου 978 ΚΠολΔ (όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου ογδού του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015)⁷⁵⁵, υπό την αίρεση, δηλαδή, της τελεσιδικίας της απόφασης που δέχεται την αγωγή για την κύρια υπόθεση, ήτοι την τροπή της συντηρητικής κατάσχεσης σε αναγκαστική⁷⁵⁶. Σε περίπτωση δε που δεν ευδοκιμήσει η αγωγή ή με την τελεσιδικία απόφαση επιδικαστεί μικρότερο ποσό από αυτό, για το οποίο επιβλήθηκε η συντηρητική κατάσχεση, εφαρμογής τυγχάνει η διάταξη του άρθρου 978 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Η διανομή, κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 988 παρ. 1 εδ. γ' ΚΠολΔ, γίνεται με βάση τις γενικές ρυθμίσεις για την κατάταξη των άρθρων 974 επ. ΚΠολΔ, η δε πενθήμερη προθεσμία του άρθρου 974 παρ.1 αρχίζει, αφότου γνωστοποιηθεί στον συμβολαιογράφο η απόφαση του ειρηνοδίκη που τον διορίζει. Εφαρμογή εν προκειμένω διεκδικούν ασφαλώς και οι ρυθμίσεις για την γνωστοποίηση του πίνακα και των ανακοπών, γεγονός που συνεπάγεται τις συνέπειες του άρθρου 980 ΚΠολΔ (άρθρα 979 και 980 ΚΠολΔ όπως αυτά αντικαταστάθηκαν με την παρ. 2 του άρθρου ογδού του άρθρου 1 του Ν. 4335/2015), . Η καθ' ύλη αρμοδιότητα του δικαστηρίου, που θα δικάσει την ανακοπή, αναζητείται με βάση τον τίτλο του αρχικώς κατασχόντος⁷⁵⁷.

Γ. Η περαιτέρω διαδικασία όταν ο τρίτος αρνείται να συμμορφωθεί προς το περιεχόμενο της καταφατικής δηλώσεώς του

Ο νόμος απονέμει στην καταφατική δήλωση του τρίτου την ιδιότητα του εκτελεστού τίτλου (άρθρο 989 ΚΠολΔ). Σε περίπτωση υποβολής καταφατικής δήλωσης εκ μέρους τρίτου, ο κατασχών δανειστής, εφόσον ο τρίτος αρνείται ή δυστροπεί να εκπληρώσει τις απορρέουσες από το άρθρο 988 παρ. 1 ΚΠολΔ υποχρεώσεις του⁷⁵⁸, μπορεί να επισπεύσει αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του τρίτου κατά τις γενικές διατάξεις των άρθρων 904 επ. ΚΠολΔ, προσφεύγοντας στα μέσα εκτελέσεως που προβλέπονται για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων⁷⁵⁹, αιτούμενος στην έκδοση εκτελεστού απογράφου από τη γραμματεία του Ειρηνοδικείου, όπου έλαβε χώρα η δήλωση του τρίτου⁷⁶⁰. Τον εκτελεστήριο τύπο περιάπτει, εν προκειμένω, ο ειρηνοδίκης, στη γραμματεία του οποίου έλαβε χώρα η δήλωση. Κατά τη χορήγηση του απογράφου, ερευνάται το

⁷⁵⁴ Μπρίνιας προηγ. σημ.

⁷⁵⁵ Με την προσκόμιση δηλαδή ισόποσης εγγυητικής επιστολής σε πρώτη ζήτηση τράπεζας που είναι νόμιμα εγκατεστημένη στην Ελλάδα, κατά το άρθρο 978 παρ. 1 ΚΠολΔ. Σε περίπτωση δε που δεν πληρωθεί ο όρος υπό τον οποίο τελεί η τυχαία κατάταξη, ο δανειστής υποχρεούται να επιστρέψει εντόκως το ποσό που εισέπραξε. Βλ. και ΑΠ 1478/2011 ΕφΑΔ 2012, σελ. 281.

⁷⁵⁶ Άρθρ. 723,722 παρ. 2 ΚΠολΔ.

⁷⁵⁷ Μπρίνιας ΙΙΙ άρθρο 988 σελ. 1447.

⁷⁵⁸ Βλ. ΑΠ 1297/2011 ΕφΑΔ 2012, σελ. 173, ΕφΘες 250/2015 ΕλλΔνη 2015, σελ. 1075, ΕφΑθ 1536/2013, σελ. 909, με παρατ. Ι. Μιχαηλίδη, ΕφΑθ 5081/2006 ΕλλΔνη 49, σελ. 252.

⁷⁵⁹ Άρθρ. 951 ΚΠολΔ. Πρβλ. Μπρίνια Ι., Δ 10, σελ. 461, ΑΠ 1297/2011 ΧρηΔικ 2012, σελ. 166, ΕφΑΔ 2012, σελ. 173.

⁷⁶⁰ Πρβλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 989, παρ. 483, σελ. 1461.

βέβαιο και εκκαθαρισμένο της κατασχεθείσας απαίτησης, όπως προκύπτει από τη δήλωση του τρίτου, καθώς και η τήρηση της προθεσμίας του άρθρου 988 παρ. 1 ΚΠολΔ⁷⁶¹. Με την παρούσα νομοθετική πρόβλεψη, που ανυψώνει την καταφατική δήλωση του τρίτου σε εκτελεστό τίτλο, διευκολύνεται η επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του τρίτου, χωρίς να υποχρεούται ο κατασχών δανειστής να ασκήσει εναντίον του καταψηφιστική αγωγή, προκειμένου να προσδώσει στην απαίτησή του την ιδιότητα του εκτελεστού τίτλου. Σε περίπτωση που ο δανειστής προχωρήσει σε εκτέλεση κατά τα ανωτέρω, η τελευταία γίνεται με τα μέσα εκτέλεσεως προς ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων (άρθρο 951 ΚΠολΔ) στην ατομική περιουσία του τρίτου ή των νομιμοποιούμενων παθητικώς προς τούτο (άρθρο 919 ΚΠολΔ), οπότε δεν αποκλείονται αναγγελίες των ατομικών δανειστών του τρίτου⁷⁶². Αν έχει κατασχεθεί μελλοντική απαίτηση ή απαίτηση υπό αίρεση ή προθεσμία, η εκτέλεση της καταφατικής δηλώσεως του τρίτου θα γίνει σύμφωνα και με το άρθρο 915 ΚΠολΔ⁷⁶³. Παράλληλα, ο κατασχών δικαιούται να ασκήσει κατά του τρίτου αγωγή, ζητώντας την καταβολή σε αυτόν του ποσού που κατασχέθηκε ή την παρακατάθεση αυτού σε συμβολαιογράφο, αν φυσικά δικαιολογεί έννομο συμφέρον. Ο τρίτος δικαιούται να προβάλλει αντιρρήσεις κατά της επισπευδόμενης από τον κατασχόντα δανειστή αναγκαστικής εκτέλεσης, ασκώντας την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ⁷⁶⁴, χωρίς να δεσμεύεται από τους περιορισμούς που θέτει το άρθρο 987 ΚΠολΔ, εκτός αν πρόκειται να κριθεί το κύρος της κατάσχεσης στα χέρια του⁷⁶⁵.

Επομένως, εάν ο τρίτος, παρά την καταφατική του δήλωση, αρνείται ή δυστροπεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, που του επιβάλλονται από το άρθρο 988 ΚΠολΔ, υπάρχει δυνατότητα να “εκβιασθεί” κατά της περιουσίας του αναγκαστική εκτέλεση, η οποία, ωστόσο, παρουσιάζει αρκετές δυσχέρειες, αν ληφθεί υπόψη ότι από την καταφατική δήλωση του τρίτου δεν εξάγεται κατά τρόπο σαφή και αναμφίβολο η απαίτηση του δανειστή, ενώ τα πράγματα περιπλέκονται έτι περισσότερο όταν στην διανομή πρόκειται να συμμετάσχουν περισσότεροι δανειστές⁷⁶⁶. Δεν ανακύπτει απολύτως κανένα πρόβλημα, αν είχε επιβληθεί, μία μόνον κατάσχεση χρηματικής απαιτήσεως στα χέρια τρίτου μέχρι τη συμπλήρωση της οκταήμερης ή τριανκονθήμερης ανάλογα προθεσμίας από την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον καθ’ού η εκτέλεση. Ο τρίτος οφείλει να καταβάλει τότε στον κατασχόντα (άρθρο 988 παρ. 1 ΚΠολΔ) την εκχωρηθείσα ήδη αυτοδικαίως απαίτηση και εκβιάζεται με την κατά το άρθρο 989 εκτέλεση της καταφατικής του δηλώσεως⁷⁶⁷. Τριβές δεν ανακύπτουν ούτε όταν επιβλήθηκαν κατασχέσεις από περισσότερους δανειστές μέσα στην

⁷⁶¹ Μπρίνιας Ι., Δ 10, σελ. 464-465, ο ίδιος, ΙΙΙ, ό.π., άρθρο 989, παρ. 483, σελ. 1461.

⁷⁶² Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1457

⁷⁶³ Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 317

⁷⁶⁴ Βλ. ΕφΑΘ 5081/2006, ό.π.

⁷⁶⁵ Πρβλ. Βαθρακοκόιλη Β., Στ’, άρθρο 989, αριθμ. 5.

⁷⁶⁶ Μπρίνιας Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1456

⁷⁶⁷ ΜΠΑ 11410/1976, Δ 1978, σελ. 560, με παρατ. Μπέη Κ. Είναι προφανές ότι η εκχώρηση της απαιτήσεως του οφειλέτη στον κατασχόντα και η απόκτηση από τον τελευταίο εκτελεστού τίτλου χρονικά συμπίπτουν, συντελούνται δηλαδή, αμφότερες μετά την πάροδο της κατ’άρθρον 988 παρ. 1 οκταήμερης ή τριακονθήμερης προθεσμίας βλ. Κεραμέα/Κονδύλη/ Νίκα (-Νικολόπουλο Γ.), ό.π., άρθρο 989 αριθμ. 2

οκταήμερη (ή τριακονθήμερη, ανάλογα) προθεσμία του άρθρου 988 παρ. 1 και η κατασχεθείσα απαίτηση επαρκεί για την ικανοποίηση όλων. Κάθε δανειστής με βάση την αντιστοιχούσα στην κατάσχεσή του καταφατική δήλωση, μπορεί να επισπεύσει αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος της ατομικής περιουσίας του τρίτου, μόλις περάσει η ανωτέρω οκταήμερη (ή ανάλογα, τριακονθήμερη) προθεσμία του άρθρου 988 παρ. 1 ΚΠολΔ⁷⁶⁸.

Διαφέρουν, ωστόσο, τα πράγματα όταν η κατασχεμένη απαίτηση δεν επαρκεί για να καλύψει τις απαιτήσεις των περισσότερων κατασχόντων δανειστών. Στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να προκύψει από την κάθε καταφατική δήλωση του τρίτου το ακριβές ποσό, που δικαιούται να εισπράξει ο κάθε κατασχών και άρα απουσιάζει η προϋπόθεση του εκκαθαρισμένου της εκτελούμενης απαιτήσεως (916 ΚΠολΔ)⁷⁶⁹, η οποία πρέπει να προκύπτει अपαρειγκλίτως από τον ίδιο τον εκτελεστό τίτλο. Υφίσταται, επομένως, αδυναμία αναγκαστικής εκτελέσεως της καταφατικής δηλώσεως του τρίτου⁷⁷⁰ και ο τρίτος οφείλει στην περίπτωση αυτή να προβεί σε δημόσια κατάθεση της κατασχεμένης απαιτήσεως, ώστε να ακολουθήσει διανομή της από συμβολαιογράφο. Αν ο ίδιος αρνηθεί να προβεί στην κατάθεση αυτή, παρέχεται σε οποιονδήποτε κατασχόντα το δικαίωμα ασκήσεως αγωγής⁷⁷¹, με αίτημα την κατάθεση της κατασχεμένης απαιτήσεως στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ώστε να ακολουθήσει η διανομή της κατά το άρθρο 988 παρ.1β ΚΠολΔ⁷⁷².

Σε περίπτωση που ο τρίτος αρνηθεί να εξοφλήσει την κατασχεθείσα και ήδη εκχωρηθείσα απαίτηση κατά το ποσοστό που αναλογεί στις καθ' έκαστον κατασχέσεις, χωρεί αναγκαστική εκτέλεση κατά της ατομικής περιουσίας του με τίτλο την καταφατική του δήλωση (989 ΚΠολΔ)⁷⁷³. Η δήλωση εμπίπτει συνεπώς στις πράξεις στις οποίες ο νόμος προσδίδει εκτελεστότητα κατ' άρθρον 904 παρ. 2 περ. ζ' ΚΠολΔ. Για τον λόγο αυτό, η άσκηση καταψηφιστικής ή αναγνωριστικής αγωγής εναντίον του τρίτου οφειλέτη επιτρέπεται μόνον αν ο κατασχών, τον οποίο ο τρίτος αρνείται να πληρώσει, επικαλείται και αποδεικνύει

⁷⁶⁸ Βλ. Μπρίνια Ι., Δ 1979, σελ. 461, Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 αριθμ. 318

⁷⁶⁹ Ο σχετικός καθορισμός προαπαιτεί διαδικασία διανομής από τον συμβολαιογράφο (988 παρ. 1 εδ. β' ΚΠολΔ), βλ. Γέσιου Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64 σημ. 318, Καστριώτη Ι., ό.π., «Κατασχέσεις εις χείρας Τρίτου» ΙΙΙ, σελ. 16

⁷⁷⁰ Αφού αυτή δεν συνιστά τότε εκτελεστό τίτλο κατά του τρίτου. Όταν η κατασχεμένη απαίτηση είναι ανεπαρκής, δεν συντελείται και εκχώρηση προς τον κατασχόντα της απαιτήσεως του καθ'ού η εκτέλεση κατά του τρίτου βλ. Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (-Νικολόπουλο Γ.), ό.π., άρθρο 989 αριθμ. 3

⁷⁷¹ Το αρμόδιο καθ'ύλιν δικαστήριο προσδιορίζεται από το συνολικό ποσό της παρακαταθέσεως, βλ. Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (-Νικολόπουλο Γ.), ό.π., άρθρο 989 αριθμ. 4

⁷⁷² Βαθρακοκοίλης Β., άρθρο 989 σελ. 140, . Κεραμέυς/Κονδύλης/ Νίκας (-Νικολόπουλος Γ.), ό.π., άρθρο 989 αριθμ. 3, ΜΠΑ 11410/1976, Δ 1978, σελ. 560. Η άποψη (Μπρίνιας Ι., ό.π., Δ 1979, σελ. 462, Μπέης Κ., Δ 1978, σελ. 562, Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., ΙΙ, παρ. 64, αριθμ. 320, βλ. και Καστριώτη Ι., ό.π., Δ 1994, σελ. 968 έπ. τον ίδιο, ό.π., «Κατασχέσεις εις χείρας τρίτου», ΙΙΙ, σελ. 6 έπ. 31-32, η δημόσια κατάθεση του ποσού που κατασχέθηκε δεν αποτελεί προϋπόθεση της διαδικασίας διανομής και άρα δεν εμποδίζεται η εφαρμογή του άρθρου 988 παρ. 1 εδ. β' και γ') ότι το ακριβές ποσό της εκτελούμενης απαιτήσεως θα μπορεί να προσδιορίζεται αρχικά στην επιταγή (924 ΚΠολΔ) με βάση τον συνδυασμό των περισσότερων κατασχέσεων (που θα συνέτρεχαν στη διανομή 988 παρ. 1 εδ. β' ΚΠολΔ) και τελικά να ελέγχεται δικαστικά ύστερα από άσκηση ανακοπής, μόνον de lege ferenda θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή.

⁷⁷³ Βλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., παρ. 64, σελ. 872 έπ., Μπρίνιας Ι., ΙΙ, ό.π., σελ. 1458, ΟΛΑΠ 3/1993, ΝοΒ 1995, σελ. 223, Νικολόπουλο Γ., ό.π., σελ. 447, ΕφΑθ 5081/2006, ΕλλΔνη 49 (2008), σελ. 252

ειδικό προς τούτο έννομο συμφέρον⁷⁷⁴.

Αν η καταφατική δήλωση αφορά στην ύπαρξη μέλλουσας, υπό αίρεση ή προθεσμία απαίτησης του καθ'ού η κατάσχεση κατά του τρίτου οφειλέτη, αυτή (ενν. η δήλωση) καθίσταται εκτελεστή μόνον με τη γένεση της απαίτησης ή την πλήρωση της αίρεσης ή την πάροδο της προθεσμίας⁷⁷⁵. Εξάλλου η υποχρέωση του τρίτου να καταβάλει το ποσό της κατασχεθείσας και ήδη εκχωρηθείσας απαίτησης στους κατασχόντες δανειστές δεν εκπληρώνεται με τη δημόσια κατάθεση του κατασχεθέντος χρηματικού ποσού, πλην αν ο τρίτος αμφιβάλλει ως προς του δικαιούχου τούτου (434 ΑΚ) ή συνιστά τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα (στην περίπτωση που ακολουθείται η διαδικασία των άρθρων 87 έπ. του ν.δ. 17.7./13.8.1923, όπως θα εξετάσουμε παρακάτω) ή η κατασχεθείσα απαίτηση δεν επαρκεί για την ικανοποίηση των απαιτήσεων όλων των κατασχόντων δανειστών. Τη δημόσια κατάθεση ακολουθεί η σύνταξη πίνακα διανομής κατ'άναλογο εφαρμογή του άρθρου 988 παρ. 1 εδ. γ'ΚΠολΔ⁷⁷⁶.

Αρνούμενου δε του τρίτου να παρακαταθέσει το ποσό της κατασχεθείσας απαίτησης, δύναται οιοσδήποτε δανειστής να ασκήσει καταψηφιστική αγωγή με αίτημα την καταδίκη του τρίτου σε ενέργεια υλικής πράξης (ΚΠολΔ 946 παρ. 1), στη δημόσια –εν προκειμένω- κατάθεση του κατασχεθέντος ποσού, ώστε να καταστεί στη συνέχεια εφικτή η διανομή του⁷⁷⁷. Η κρατούσα γνώμη, δεχόμενη ότι οι κατασχόντες δανειστές δικαιούνται να επιδιώξουν την αναγκαστική είσπραξη της απαίτησής τους με τίτλο την καταφατική δήλωση του τρίτου⁷⁷⁸, προσκρούει, πρώτον μεν, στο ότι από τη σχετική δήλωση δεν προκύπτει το ακριβές ποσό που δικαιούται έκαστος κατασχών να εισπράξει και συνεπώς δεν πληρούται η επιβαλλόμενη με το άρθρο 916 ΚΠολΔ προϋπόθεση του εκκαθαρισμένου της εκτελούμενης απαίτησης, και δεύτερον, στο ότι η κατασχεθείσα απαίτηση, εφόσον δεν επαρκεί για την πλήρη ικανοποίηση των κατασχόντων δανειστών, δεν εκχωρείται κατ'άρθρο 988 παρ. 1 εδ. α'ΚΠολΔ και συνεπώς δεν υπάρχει αντικείμενο προς εκτέλεση⁷⁷⁹. Στην περίπτωση λοιπόν αυτή η καταφατική δήλωση του τρίτου εκφεύγει του κύκλου των «πράξεων», τις οποίες ο νόμος χαρακτηρίζει ως εκτελεστές (ΚΠολΔ 904 παρ. 2 περ. ζ')⁷⁸⁰.

⁷⁷⁴ Μπέης Κ., «Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας- Αναγκαστική Εκτέλεση», 2^η έκδοση, 1984 παρ. 25.6.γ, σελ. 235, Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1458, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 724, Πλιάτσικα Κ., ΕλλΔνη 2014, ό.π., σελ. 356

⁷⁷⁵ Βλ. Μάζη Π., «Κατάσχεση τραπεζικών καταθέσεων μετά τη θέση σε ισχύ του άρθρου 24 του ν. 2915/2001», ΝοΒ 2002, σελ. 637 (646 σημ 30)

⁷⁷⁶ Βλ. Μπρίνια Ι.,ΙΙΙ, ό.π., σελ. 1444, Νίκα Ν., ό.π., σελ. 716, Πρβλ. Καστριώτη Ι., «Η καταφατική ή αρνητική δήλωση ως και η παράλειψη υποβολής δηλώσεως κ.λπ.», Δ 1995, σελ. 497, Καστριώτη Ι. «Η αποσβεστική λειτουργία της καταβολής σε θέματα αστικού δικαίου και αναγκαστικής εκτέλεσης», ΑρχΝ 2010, σελ. 1 (23).

⁷⁷⁷ Πρβλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 725, Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (-Νικολόπουλο), Ερμηνεία ΚΠολΔ ΙΙ, ό.π., άρθρο 989 αρ. 3, 4 σελ. 1927. Έτσι και ΕφΑθ 1086/1969 Αρμ 23 (1969), σελ. 927 (928), ΜΠΑ 11410/1976 Δ 9 (1978), σελ. 560 επ., με αντίθ. παρ. Μπέη.

⁷⁷⁸ Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή, ΙΙ, ό.π., § 64, σελ. 874, Μπέη Κ., ό.π., Δ 9 (1978), σελ. 562 (570), τον ίδιο, «Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας –Αναγκαστική Εκτέλεση», Β' έκδοση, 1984 σελ. 240, Μπρίνια Ι., ό.π. άρθρα 988, σελ. 1435, και 989 παρ. 482 ΙΙΙ 2β σελ. 1458 επ. τον ίδιο, «Γενικά θέματα της εκτελεστότητας και της διαδικασίας εκτέλεσης της καταφατικής δηλώσεως του κατά τα άρθρα 982 επ. τρίτου», Δ 10 (1979), σελ. 460 (462 επ.). Πίψου, «Η αναγγελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση», 2001, σελ. 56 επ. Βλ. επίσης Καστριώτη Ι., «Η δημόσια κατάθεση της πολιτικής δικονομίας», Δ 25 (1994), σελ. 958 (963 επ.).

⁷⁷⁹ Πρβλ. Νίκα Ν., ό.π., σελ. 725 επ.

⁷⁸⁰ Τα ανωτέρω ισχύουν και στην περίπτωση των μεριδίων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, κυρίως αμοιβαίων κεφαλαίων, η κατάσχεση των οποίων στα χέρια της εκδότριας εταιρείας διαχείρισης θεωρείται ως

Δ. Ειδικότερα η διαδικασία επί κατασχέσεως απαιτήσεως στα χέρια Τράπεζας ως τρίτης

Οι υποχρεώσεις του τρίτου μετά την καταφατική του δήλωση, όπως διαγράφονται στο άρθρο 988 παρ.1 ΚΠολΔ, διαφοροποιούνται όταν η κατάσχεση έχει επιβληθεί εις χείρας Τραπέζης ως τρίτης. Κατ' αρχήν, είναι νοητή η εφαρμογή των γενικών διατάξεων του ΚΠολΔ, αναφορικά με την κατάσχεση εις χείρας τρίτου και ιδίως του άρθρου 988 παρ.1α του ΚΠολΔ, σύμφωνα με το οποίο, εάν ο τρίτος δηλώσει πως η απαίτηση που κατασχέθηκε υπάρχει και είναι επαρκής για να ικανοποιηθούν εκείνος ή εκείνοι που επέβαλαν την κατάσχεση, ο τρίτος οφείλει, αφού περάσουν οκτώ ημέρες από το η κατάσχεση κοινοποιήθηκε σε εκείνον κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση, αν αυτός κατοικεί στην Ελλάδα και από το περάσουν τριάντα ημέρες, αν αυτός κατοικεί στο εξωτερικό ή είναι άγνωστη η διαμονή του, να καταβάλει στον καθένα από εκείνους που επέβαλαν την κατάσχεση το ποσό για το οποίο έγινε η κατάσχεση. Κατά συνέπεια, αν ακολουθήσει το γενικό διαδικαστικό πλαίσιο του ΚΠολΔ, η τράπεζα οφείλει να καταβάλει απευθείας το ποσό, για το οποίο έγινε η καταφατική δήλωση, στον κατασχόντα δανειστή, ο δε τελευταίος διατηρεί έως τότε εναντίον της τη σχετική αξίωση εισπράξεως του εν λόγω ποσού.

Ωστόσο, στην περίπτωση του τραπεζικού πιστωτικού ιδρύματος εφαρμογή βρίσκει και το ν.δ. 17.7./13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών», που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 52 αρ. 3 ΕισΝΚΠολΔ. Σ' αυτό τέθηκαν, μεταξύ άλλων, και οι δικονομικές διατάξεις (αρ. 87 έπ.) που διέπουν την κατάσχεση στα χέρια ανώνυμης εταιρίας. Στην προαναφερόμενη περίπτωση υπάγεται και η κατάσχεση στα χέρια οποιασδήποτε Τράπεζας, ως τρίτης, δεδομένου ότι, οι τραπεζικοί οργανισμοί που λειτουργούν υπό την εταιρική μορφή ανώνυμης εταιρίας, έχουν ήδη υπαχθεί στις διατάξεις του νομοθετικού αυτού διατάγματος. Οι διατάξεις του τελευταίου, είναι πράγματι «ειδικές», καθόσον εισάγουν δικαστικά και ουσιαστικά προνόμια, με σκοπό την προώθηση της πιστωτικής κίνησης. Κυρίως δε με τις ως άνω δικονομικές φύσεως διατάξεις εισήχθη ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσεως υπέρ των ανωνύμων εταιριών προς ικανοποίηση απαίτησης προερχόμενης από πιστωτικές συναλλαγές (αρ. 25-67). Η εν λόγω διαδικασία είναι γνωστή στην πράξη ως αναγκαστική εκτέλεση με το σύστημα του ΝΔ της 17 Ιουλίου 1923⁷⁸¹. Όπως γίνεται κατ' αρχήν δεκτό, εφαρμόζονται τα άρθρα 87⁷⁸² επ. του ν.δ.

κατάσχεση της απαίτησης του καθ' ου η κατάσχεση επενδυτή προς εξαγορά των μεριδίων (ΚΠολΔ 991B εδ. β', γ').

⁷⁸¹ Βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., αρ. 982 ΚΠολΔ παρ. 444 2^α. Από τη νομολογία ενδεικτικά ΑΠ 1183/2015, Ε7 2016, σελ. 277, ΜΠρΠρεβ 69/2013 ΔΕΕ 2013, σελ. 614, ΜΠρΚορινθ 564/2012 ΕφΑΔ 2013, σελ. 661, με παρατ. Α Παπασπυρόπουλου.

⁷⁸² Σύμφωνα με το άρθρο 87 ν.δ. 17.7./13.8.1923, «1. Ε[αν] εγένετο κατάσχεσις χρημάτων ή χρεωγράφων παρ' ανωνύμω εταιρεία, ως Τρίτη, η εταιρεία δικαιούται, είτε να καταθέση τα κατασχεθέντα δικαστικώς, απαλλασσόμενη δια της τοιαύτης καταθέσεως πάσης ευθύνης προς τε τον κατασχόντα και τον δικαιούχον, είτε να αιτησεται παρά του προέδρου την άρσιν της κατασχέσεως, ήν ούτος δύναται να χορηγήσει μετά ή άνευ εγγυήσεως. 2. Εάν η κατάσχεσις εγένετο εις χείρας της Εθνικής Τραπέζης, ως τρίτης, αυτή δικαιούται ίνα καταθέση τα κατασχεθέντα παρ' αυτή κατά τους όρους των εις την πρώτην ζήτησιν αποδοτέων καταθέσεων».

17.7./13.8.1923 και συμπληρωματικά μόνον οι γενικές ρυθμίσεις των άρθρων 982 επ. ΚΠολΔ⁷⁸³. Αμέσως μετά την καταφατική της δήλωση η τράπεζα δικαιούται⁷⁸⁴ να προχωρήσει σε κατάθεση του ποσού της κατασχεμένης απαιτήσεως στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων⁷⁸⁵⁷⁸⁶. Αν πρόκειται για την Εθνική Τράπεζα (Ε.Τ.Ε.), η κατάθεση μπορεί να γίνει σε ειδικό λογαριασμό καταθέσεως όψεως, τηρούμενο στην ίδια⁷⁸⁷. Έκτοτε, η τράπεζα απαλλάσσεται από κάθε ευθύνη έναντι του δικαιούχου⁷⁸⁸. Η δικαστική κατάθεση γίνεται επ'ονόματι του δικαιούχου και εάν αυτός απεβίωσε, επ'ονόματι των κληρονόμων αυτού, χωρίς να απαιτείται να κατονομάζονται ρητά⁷⁸⁹. Η ανάληψη δε από τον κατασχόντα του ποσού που κατασχέθηκε, γίνεται μόνο με άδεια του Προέδρου Πρωτοδικών, ήδη δε, ενόψει της διατάξεως του άρθρου 3 παρ. 2 του ΕισΝΚΠολΔ, κατόπιν αδείας του Μονομελούς Πρωτοδικείου, δικάζοντος κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων⁷⁹⁰. Από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι νομιμοποιείται να ζητήσει από το δικαστήριο την ανάληψη του εις χείρας ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας, ως τρίτης, κατασχεθέντος χρηματικού ποσού, ο

Σύμφωνα με την επόμενη διάταξη του άρθρ. 88, «1. [η] ανάληψις των κατά το προηγούμενον άρθρον κατατεθέντων γίνεται μόνον αδεία του προέδρου. 2. Η Εθνική Τράπεζα, εκτελούσα την απόφασιν του προέδρου, απαλλάσσεται πάσης ευθύνης». Τέλος, κατά το άρθρο 89, «1. [η] δικαστική κατάθεσις γίνεται επ'ονόματι του δικαιούχου και, εάν ούτος απεβίωσεν, επ'ονόματι των κληρονόμων αυτού άνευ ρητής αυτών κατονομασίας. 2. Εάν η ειδοποίησις του δικαιούχου περί της καταθέσεως είναι δυσεπίτευκτος, παραλείπεται αδεία του προέδρου». Οι ανωτέρω ρυθμίσεις εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την εισαγωγή του ΚΠολΔ (βλ. ΕισΝΚΠολΔ 52 αριθ. 3. ΕφΑθ 938/2004, ΝοΒ 2005, σελ. 1792, με αντιθ. παρατ. Μάζη Π, ΜονΠΘβ 367/2002, ΝοΒ 2002, σελ. 1893 Ι/ΙΙ, Δ 2003, σελ. 230, παρατ. Μπέη). Ο πρόσφατος μάλιστα νομοθέτης (άρθρο 73 ν. 3994/2011) κατάργησε ρητά μόνον την παρ. 1 του άρθρου 90 του ανωτέρω νομοθετικού διατάγματος, αφού με τον ίδιο διαφοροποιήθηκε ο τρόπος κατασκέσεως στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος (βλ. ήδη άρθρο 983 IV, όπως προστέθηκε δυνάμει του άρθρου 57 ν. 3994/2011). Προφανώς και ο πρόσφατος νομοθέτης δεν ήθελε να θίξει την προνομιακή μεταχείριση των τραπεζών, όπως διαγράφεται στα άρθρα 87 επ. του ανωτέρω διατάγματος. Κρίθηκε μάλιστα (ΜονΠΘβ 367/2002, ανωτ.) ότι ειδικά η διάταξη του άρθρου 88 του ν.δ. 17.7./13.8.1923 δεν παραβιάζει το άρθρο 4 του Συντάγματος, το άρθρο 6 ΕΣΔΑ και τις διατάξεις των άρθρων 2 ΙΙΙ και 14 Ι του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, που κυρώθηκε με το άρθρο 1 ν.2462/1997.

⁷⁸³ ΜονΠΘβ 367/2002, προηγ. σημ.

⁷⁸⁴ Σύμφωνα με τον Κοτσίρη (Τιμ.τομ. Μπέη IV, 2003, σελ. 2931 επ., 2942), ευχέρεια αυτή παρέχεται μόνον, αν υπάρχουν περισσότερες κατασχέσεις και η κατάθεση επαρκεί.

⁷⁸⁵ Το άρθρο 87 Ι ν.δ. 1923 κάνει λόγο για «δικαστική» κατάθεση, εννοείται όμως προφανώς η δημόσια κατάθεση στο ΤΠΔ (το οποίο είναι και αποκλειστικά αρμόδιο για παρακατάθεση), η απόδοση της οποίας εξαρτάται από την έκδοση δικαστικής αποφάσεως. Βλ. Ψυχομάνη Σ., ό.π., Αρμ 2002, σελ. 994 ΙΙ, τον ίδιο, ΔΕΕ 2002, ό.π., σελ. 473-478, τον ίδιο, «Τραπεζικές Δραστηριότητες δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», ό.π., σελ. 203, Ζαλοχώρη, «Η δημόσια παρακατάθεση τραπεζικών καταθέσεων και κατασχεμένων εις χείρας των τραπεζών ως τρίτων και η δικαστική άδεια για την ανάληψή τους», Δ 2003, σελ. 603 επ. (605). Ταμαμίδα, «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων ιδιωτών» (2005) σελ. 119 μ.π.π. Για το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ως δημόσιο θεματοφύλακα, δηλαδή ως αρχή που είναι αρμόδια για τη δημόσια κατάθεση κατά την έννοια του άρθρου 430 εδ. α' ΑΚ βλ. αναλυτικά Καστριώτη Ι., «Η δημόσια κατάθεση ως αποσβεστικός λόγος των ενοχών», 1992, σελ. 137 επ.

⁷⁸⁶ Ακόμη δύναται, κατά την παρ. 1 του ίδιου άρθρου, να ζητήσει από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών την άρση της κατάσχεσης, με ή και χωρίς εγγύηση, δυνατότητα βέβαια η οποία μάλλον προσιδιάζει σε περίπτωση που έχει προηγηθεί αρνητική δήλωση της Τράπεζας και εν συνεχεία ευδοκίμηση της κατά αυτής ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ εκ μέρους του κατασχόντος δανειστή.

⁷⁸⁷ (άρθρο 87 ΙΙ ν.δ. 17.7./13.8.1923). Βλ. όμως Ψυχομάνη Σ., Αρμ 2002, ό.π., σελ. 987 επ. (994/995).

⁷⁸⁸ ΕφΑθ 937/2004, ΧρΙΔ 2004, σελ. 547, ΕφΑθ 938/2004, ΝοΒ 2005, σελ. 1792 (1793 Ι).

⁷⁸⁹ Βλ. άρθρ. 89 παρ. 1 του άνω ν.δ/τος

⁷⁹⁰ Άρθρ. 686 επ. ΚΠολΔ.

δυνάμει νομίμου τίτλου δικαιούχος της απαιτήσεως, εάν δε συνεπεία της κατασχέσεως έγινε παρακατάθεση του κατασχεθέντος ποσού στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, από και διά της παρακαταθέσεως, η τραπεζική ανώνυμη εταιρία, απαλλασσόμενη διά της καταθέσεως πάσης έναντι του δικαιούχου ευθύνης, δεν νομιμοποιείται παθητικώς στη σχετική δίκη, αντικείμενο έχουσα την ανάληψη των κατασχεθέντων, αλλά η σχετική αίτηση στρέφεται μόνον κατά του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, το οποίο με δικαστική διαταγή θα υποχρεωθεί σε απόδοση των κατασχεθέντων. Αντικείμενο της ανοιγόμενης σχετικής δίκης δεν μπορεί να αποτελέσει η διάγνωση του δικαιώματος του αιτούντος, το οποίο έχει ήδη εξοπλισθεί με τίτλο εκτελεστό, αλλά είτε η τυχόν επιγενόμενη της κατασχέσεως απόσβεση της απαιτήσεως, είτε η εκτελεστότητα του τίτλου κατά τον χρόνο επιβολής της κατασχέσεως εις χείρας τρίτου⁷⁹¹.

Η διατύπωση αυτή δεν απέχει εκ πρώτης όψεως και πολύ από τις ρυθμίσεις του άρθρου 988 παρ. 1 ΚΠολΔ, απλώς εξοικονομεί για την τράπεζα την έρευνα της νομιμοποίησεως του προσώπου, που αξιώνει την είσπραξη του ποσού για λογαριασμό του κατασχόντος δανειστή⁷⁹². Ωστόσο, η θέση του τελευταίου επιβαρύνεται σημαντικά, οικονομικά και κυρίως χρονικά, αφού είναι υποχρεωμένος να απευθυνθεί στο δικαστήριο προκειμένου να αναλάβει το ποσό που παρακατατέθηκε (άρθρο 88 παρ. 1 ν.δ.17.7./13.8.1923). Και είναι μιν ακριβές ότι η χορήγηση της άδειας αναλήψεως του κατατεθειμένου ποσού δικάζεται από το μονομελές πρωτοδικείο⁷⁹³ της γενικής δωσιδικίας του τρίτου⁷⁹⁴ με την ταχυσκίνητη διαδικασία των ασφαλιστικών μερών⁷⁹⁵, δεν παύει όμως η δίκη αυτή να ανήκει στον κύκλο των ρυθμιστικών μέτρων της αναγκαστικής εκτελέσεως⁷⁹⁶, ώστε να επιτρέπεται και η άσκηση εφέσεως κατά της σχετικής αποφάσεως⁷⁹⁷, που μεταφράζεται σε διαιώνιση της διαδικασίας. Αν ληφθούν υπόψη και τα σύνθετα ζητήματα παθητικής νομιμοποίησεως⁷⁹⁸, που ανακύπτουν στην ανωτέρω δίκη⁷⁹⁹, εύλογες είναι οι τάσεις απεγκλωβισμού από τις ανωτέρω ρυθμίσεις των άρθρων 87 και 88 ν.δ. 1923⁸⁰⁰. Λύσεις, που απομακρύνονται από το ειδικό καθεστώς του ν.δ. 1923, μόνον de lege ferenda θα μπορούσαν όμως να

⁷⁹¹ Βλ. από τη νομολογία ΕφΑθ 937/2004 ΧρΙΔ 2004, σελ. 547, ΜΠΘες 8718/2014 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠΘες 9415/2014 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠρΘες 11203/2014 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠΘες 3543/2013 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠΘες 599/2012 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠΑ 3966/2010 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

⁷⁹² Βλ. Ταμαμίδη, ό.π., σελ. 120.

⁷⁹³ Σύμφωνα με το άρθρο 3 ΙΙ ΕισΝΚΠολΔ.

⁷⁹⁴ Βλ. Ζαλοχώρη, Δ 2003, ό.π., σελ. 606.

⁷⁹⁵ Βλ. ΕφΑθ 937/2004, ΧρΙΔ 2004, σελ. 547. Ταμαμίδη, ό.π., σελ. 124 επ. Ζαλοχώρη, Δ 2003, ό.π., σελ. 603 επ. (606).

⁷⁹⁶ Βλ. Ζαλοχώρη, ό.π., σελ. 608. Ταμαμίδη, ό.π., σελ. 124 επ. μ.π.π.

⁷⁹⁷ ΕφΑθ 937/2004, ΧρΙΔ 2004, σελ. 547, ΕφΑθ 938/2004, ΝοΒ 2005, σελ. 1792 (1793, 1794 Ι/ΙΙ). Βλ. πάντως και Ταμαμίδη, ό.π., σελ. 125/126.

⁷⁹⁸ ΕφΑθ 937/2004, ΧρΙΔ 2004, σελ. 547 Βλ. και Ταμαμίδη, ό.π., σελ. 127 επ.

⁷⁹⁹ Όπως σημειώθηκε, κατά την κρατούσα γνώμη, η σχετική αίτηση στρέφεται κατά του ΤΠΔ. Η τράπεζα δεν νομιμοποιείται παθητικώς. ΕφΑθ 937/2004, ΧρΙΔ 2004, σελ. 547, ΕφΑθ 938/2004, ΝοΒ 2005, σελ. 1792 (1793 Ι)

⁸⁰⁰ Ιδίως Μάζης Π., ΝοΒ 2002, «Κατάσχεση Τραπεζικών καταθέσεων μετά την θέση σε ισχύ του άρθρου 24 του ν. 2915/2001», ΝοΒ 50 (2002), σελ. 637 επ. (649 επ.). Ψυχομάνης Σ., Αρμ 2002, ό.π., σελ. 987 επ. (995 Ι), Ζαλοχώρη, ό.π., σελ. 604. Βλ. και Γέσιου-Φαλτσή, Δ 2002, ό.π., σελ. 421 επ. (453/454). Καστριώτη Ι., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων», Δ 2007, σελ. 68 επ.

υιοθετηθούν⁸⁰¹. Κρίσιμη, εν προκειμένω, είναι η διαπίστωση ότι, στα πλαίσια του Κοινοτικού Δικαίου, καταβάλλεται η προσπάθεια να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της αναγκαστικής εκτελέσεως, ώστε να ικανοποιείται ο δανειστής όσο το δυνατόν αμεσότερα, χωρίς την παρεμβολή του δικαστηρίου, η οποία ενέχει, τουλάχιστον καταρχήν, κατασταλτικό μόνον χαρακτήρα⁸⁰². Η παραπάνω τάση μείωσης της παρεμβολής του δικαστηρίου στη διαδικασία της (αναγκαστικής εκτελέσεως και κατ'επέκταση) κατασχέσεως εις χείρας τρίτου θα μπορούσε να οδηγήσει ευχερώς στο συμπέρασμα ότι πλέον δεν απαιτείται η προσφυγή στις διατάξεις του ν.δ. και ότι εφαρμογής τυγχάνουν οι οικείες διατάξεις του ΚΠολΔ. Στη νομολογία, ωστόσο, είχε μέχρι πρόσφατα επικρατήσει η άποψη ότι εφαρμοστέα είναι η διαδικασία του ν.δ. 1923. Έτσι, για παράδειγμα, με την ΜονΠρΘηβ 367/2002⁸⁰³ κρίθηκε ότι η κατάσχεση εις χείρας τράπεζας ως τρίτης ρυθμίζεται ειδικότερα από τα άρθρα 87-94 του ν.δ. 1923, του οποίου η ισχύς διατηρήθηκε με το άρθρο 52 αριθ. 3 ΕισΝΚΠολΔ, ενώ οι διατάξεις των άρθρων 982 επ. ΚΠολΔ εφαρμόζονται μόνο συμπληρωματικά και ισχύουν άμεσα, μόνο όπου υπάρχουν κενά, σύμφωνα με τα άρθρα 42 παρ.3 και 53 παρ. 2 του ν.δ. του 1923. Συνεπώς, κατά την απόφαση, η ανάληψη του ποσού που κατασχέθηκε γίνεται από τον κατασχόντα δανειστή μόνο με άδεια του Προέδρου Πρωτοδικών. Συνίσταται απλώς στα τραπεζικά ιδρύματα να προσφεύγουν στη διαδικασία της παρακαταθέσεως του ποσού της κατασχεμένης απαιτήσεως μόνον, όταν διακυβεύονται πραγματικά συμφέροντά τους⁸⁰⁴. Διαφορετικά θα πρέπει να επιλέγουν τη συνήθη διαδικασία του άρθρου 988 παρ. 1 ΚΠολΔ. Όπως υπογράμμισε άλλωστε ο Άρειος Πάγος⁸⁰⁵, οι ρυθμίσεις του ν.δ. 1923 «ουδόλωσ αποκλείουν την εφαρμογή των κοινών περί εκτελέσεως διατάξεων του ΚΠολΔ, των οποίων ο επισπεύδων δανειστής έχει την ευχέρεια επιλογής, η άσκηση της οποίας υποδηλώνει επιτρεπτή παραίτηση από την εφαρμογή των προαναφερόμενων ειδικών διατάξεων».

Τέλος, να σημειώσουμε σε σχέση με τις αποφάσεις που αναφέρθηκαν, ότι πρόκειται για αποφάσεις που εκδόθηκαν επί αιτήσεων των κατασχόντων δανειστών που οδηγήθηκαν από τις αντίστοιχες τράπεζες στη διαδικασία της λήψεως δικαστικής άδειας προκειμένου να εισπράξουν τα κατασχεμένα ποσά. Επομένως, εάν ληφθεί υπόψη και το γεγονός ότι οι αντίστοιχες δίκες εμφανίζουν συχνά χαρακτήρα εντελώς τυπικό, με την έννοια της ελλείψεως ουσιαστικής αντιδικίας, πρέπει ίσως να διαπιστωθεί ότι τα δικαστήρια που εκδίδουν τις εν

⁸⁰¹ Κατά την Γέσιου – Φαλσή Π., ό.π., Δ 2002, σελ. 421, 453 επ., επί καταφατικής δηλώσεως της τράπεζας, εφαρμόζεται το άρθρο 87 του ν.δ. 1923, που θα πρέπει, όμως, να προσαρμοσθεί ερμηνευτικά στο σύστημα των διατάξεων του ΚΠολΔ μετά το άρθρο 24 ν. 2915/2001. Κατά τον Ψυχομάνη Σ., ό.π., ΔΕΕ 2002, σελ. 473, 478 επ., οι διατάξεις των άρθρων 87 επ. του ν.δ. 1923 δεν ισχύουν πλέον αλλά αντικαταστάθηκαν σιωπηρά από τις διατάξεις του ΚΠολΔ. Βλ. τον ίδιο, «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», ό.π., σελ. 201 επ. Σύμφωνα με τον Κοτσίρη Λ., ό.π., Τιμητικός Τόμος Κ. Μπέη, τόμος Δ', σελ. 2931 επ. (2942), το άρθρο 87 του ν.δ. 1923 εφαρμόζεται σε περίπτωση πλειονότητας κατασχέσεων.

⁸⁰² Βλ. Ταμαμίδη, ό.π., σελ. 118, Κολοτούρο Π., ΕΠολΔ 2016, ό.π., σελ. 144

⁸⁰³ Δημοσιευμένη στο ΝοΒ 2002, σελ. 1893.

⁸⁰⁴ Κατά μία πάντως εκδοχή, η προβλεπόμενη στο άρθρο 87 του ν.δ. 17.7/13.8/1923 δημόσια κατάθεση δεν συνιστά απλή δυνατότητα αλλά υποχρέωση του πιστωτικού ιδρύματος βλ. Καστριώτη Ι., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων», Δ 38 (2007), σελ. 66 επ., Ταμαμίδη, ό.π., σελ. 129

⁸⁰⁵ ΑΠ 1389/1991, ΕλλΔνη 1992, σελ. 1187.

λόγω αποφάσεις οδηγούνται ακόμη και από λόγους επιείκειας στη χορήγηση της αιτούμενης άδειας, η οποία προϋποθέτει με τη σειρά της την κατάφαση της νομιμότητας της αιτήσεως. Άλλωστε, το κύρος της εκ μέρους της τράπεζας διαδικασίας δημοσίας παρακαταθέσεως ποσού κατ' άρθρο 87 παρ.1 του ν.δ. 1923 θα μπορούσε να ελεγχθεί δικαστικά στο πλαίσιο δίκης επί ανακοπής που θα ασκούσε η τράπεζα κατά της εις βάρος της – και βάσει της γενομένης από αυτήν καταφατικής δηλώσεως – αναγκαστικής εκτελέσεως επισπεύσει του κατασχόντος δανειστή, ο οποίος θα θεωρούσε ότι η τράπεζα δεν απαλλάσσεται μέσω της δημοσίας παρακατάθεσης από τον κίνδυνο που συνεπάγεται η ρητή, κατ' άρθρο 989 εδ. α' ΚΠολΔ, αναγωγή της καταφατικής δηλώσεως σε εκτελεστό τίτλο κατά του τρίτου⁸⁰⁶.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο: ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ

Ανατροπή των συνεπειών της κατάσχεσης επέρχεται με την απαγγελία της ακυρότητας αυτής ως διαδικαστικής πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης. Οι λόγοι της ακυρότητας ανάγονται είτε στο ουσιαστικό είτε στο δικονομικό δίκαιο, πλήττοντας, οι μεν πρώτοι την εκτελούμενη απαίτηση του κατασχόντος δανειστή ή την κατασχεθείσα απαίτηση του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη, οι δε δεύτεροι τη διαδικασία επιβολής της αναγκαστικής κατάσχεσης. Η ακυρότητα προτείνεται τόσο υπό του καθ' ου η κατάσχεση όσο και υπό του τρίτου οφειλέτη κατά τις ακόλουθες διακρίσεις:

Α. Υπό του καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη

Το κύρος της κατάσχεσης δικαιούται εν πρώτοις να προσβάλει ο οφειλέτης του κατασχόντος, ασκώντας την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ. Οι υποβαλλόμενες με την προκείμενη ανακοπή «αντιρρήσεις» δύνανται να αφορούν: (α) στην εγκυρότητα του εκτελεστού τίτλου, και δη στην ύπαρξη τυπικών ή ουσιαστικών ελαττωμάτων αυτού, όπως λ.χ. στη μη περιαφή του εκτελεστήριου τύπου ή στην ακυρότητα του συμβολαιογραφικού εγγράφου τα πρώτα (ενν. τα τυπικά ελαττώματα), στην καταχρηστικότητα της επισπευδόμενης εκτέλεσης ή στην έλλειψη ενεργητικής και παθητικής νομιμοποίησης τα δεύτερα (ενν. ουσιαστικά ελαττώματα), (β) στην εγκυρότητα των πράξεων της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως λ.χ. στην σύνταξη και την επίδοση επιταγής προς εκτέλεση, στη

⁸⁰⁶ Για τα ζητήματα της εφαρμοστέας διαδικασίας, της παθητικής νομιμοποίησης στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων και του επιτρεπτού της ασκήσεως ενδίκων μέσων βλ. αναλυτικά Απαλαγάκη Χ., «Η εφαρμογή της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων στις ιδιωτικού δικαίου διαφορές που δε συνιστούν ασφαλιστικό μέτρο», Τιμητικός Τόμος Κ. Μπέη, Τόμος Γ', 2003, σελ. 1969 επ., Δ 2003, σελ. 646, 651 επ., Καλαβρό Κ., «Η παράλειψη παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας στο πλαίσιο της πολιτικής δίκης», Δ 2003, σελ. 679, 685 επ., Κράνη Δ., «Λειτουργικές Δομές των ασφαλιστικών μέτρων», Δ 2003, σελ. 685 επ., Ταμαμίδη Α., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων ιδιωτών», ό.π., σελ. 124 επ., Μητσόπουλο Γ., «Η έννοια της εκούσιας δικαιοδοσίας», ΝΔικ 1971, σελ. 333 επ. Βλ. επίσης ΜΠΑ 1678/2002, ΜΠΑ 744/2003 (ΝΟΜΟΣ), Εφαθ 937/2004, ΧριΔ 2004, σελ. 547

μη επίδοση ή την εκπρόθεσμη επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ' ου, στο περιεχόμενο του κατασχετηρίου κ.λπ., και (γ) στην αμφισβήτηση τόσο της απαίτησης του κατασχόντος δανειστή, λ.χ. ως προς το ύψος ή τα επιμέρους κονδύλια αυτής, όσο και της κατασχεθείσας απαίτησης του οφειλέτη του κατασχόντος, η οποία μπορεί για παράδειγμα να είναι ακατάσχετη, να εξαρτάται από αντιπαροχή κ.λπ. Τις αντιρρήσεις αυτές δικαιούνται να προτείνουν και οι δανειστές του καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη, οι οποίοι νομιμοποιούνται προς άσκηση της κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ ανακοπής, εφόσον δικαιολογούν έννομο συμφέρον⁸⁰⁷. Λόγους όμως ανακοπής που αφορούν στον τρίτο οφειλέτη (ΚΠολΔ 987), όπως επί παραδείγματι ελαττώματα της προς αυτόν κοινοποίησης του κατασχετηρίου, δεν δικαιούται ούτε ο καθ' ου ούτε οι δανειστές του να προτείνουν (arg. ΚΠολΔ 262 παρ. 2)⁸⁰⁸.

Η ανακοπή ασκείται εντός της καθοριζόμενης στο άρθρο 934 ΚΠολΔ προθεσμίας. Πρόκειται για γνήσια δικονομική προθεσμία ενέργειας, η οποία ανέρχεται: (α) σε σαράντα πέντε ημέρες από την επιβολή της κατάσχεσης, δηλ. από την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο, εφόσον οι λόγοι της ανακοπής αφορούν στο κύρος του εκτελεστού τίτλου και των πράξεων της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης από τη σύνταξη της επιταγής προς εκτέλεση έως και την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ' ου. Η ίδια αυτή προθεσμία ισχύει και για τους λόγους της ανακοπής που αφορούν στην απαίτηση του κατασχόντος ή στην κατασχεθείσα απαίτηση (παρ. 1^α εδ. α')^{809 810}. (β) σε τριάντα ημέρες από τη διενέργεια της τελευταίας διαδικαστικής πράξης της εκτέλεσης, εφόσον αμφισβητείται το κύρος αυτής (παρ. 1^α εδ. β', 2). Ποια

⁸⁰⁷ Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., § 64 XV 2 αρ. 412 σελ. 942. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρον 987 παρ. 471 σελ. 1424. Νίκας Ν., ό.π., σελ. 675. Παρόλα αυτά, ο τρίτος δεν νομιμοποιείται σε άσκηση της ανακοπής αυτής βλ. Νίκα Ν., ό.π., 835 επ., Γέσιου – Φαλτσή Π., «Συνέπειες της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου», Αφιέρωμα στον Αστ. Γεωργιάδη, 2005, σελ. 85 επ, η ίδια, «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά τον ν. 2915/2001», Δ 2002, σελ. 421-454, Τιμ.Τομ Μπέη ΙΙΙ, σελ. 2003, 2101 επ.

⁸⁰⁸ Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., § 64 XV 2 αρ. 410 σελ. 941. Την ίδια, «Παραδεκτό και βάσιμο των λόγων ανακοπής κατά της εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως με κατάσχεση τραπεζικής καταθέσεως», ΝοΒ 51 (2003), σελ. 2095 (2105). Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρον 987 παρ. 471 σελ. 1424. Από τη νομολογία βλ. και ΜΠΘεσ 3812/1987 Αρμ 42 (1988), σελ. 1141. ΕιρΠατρ 652/1979 ΕΛΛΔνη 21 (1980), σελ. 72 (73).

⁸⁰⁹ Με την αιτιολογική έκθεση του ν. 4335/2015 διευκρινίζεται ότι: «... Όταν επισπεύδεται κατάσχεση στα χέρια τρίτου, ... το ανωτέρω χρονικό πλαίσιο (ενν. των σαράντα πέντε ημερών από τη επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο) επεκτείνεται μέχρι και την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον καθ' ου...». Συνεπώς, ενόσω το κατασχετήριο δεν έχει επιδοθεί στον καθ' ου, ο τελευταίος δεν εκπίπτει του δικαιώματός του είτε να προσβάλει τον εκτελεστό τίτλο και τις πράξεις της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας της εκτέλεσης είτε να προβάλει αντιρρήσεις κατά της απαίτησης του κατασχόντος και της κατασχεθείσας απαίτησης.

⁸¹⁰ Ειδικότερα ο οφειλέτης, μπορεί να ασκήσει, σύμφωνα με το άρθρο 934 παρ. 1α ΚΠολΔ, ανακοπή προβάλλοντας λόγους ακυρότητας της κατάσχεσης, διότι κατασχέθηκε ακατάσχετη απαίτηση ή δεν υφίσταται η σε βάρος του εκτελούμενη αξίωση. Υποστηρίζεται όμως και η άποψη ότι, το αψώτερο χρονικό σημείο, μέχρι του οποίου μπορεί να ασκηθεί ανακοπή για τους άνω λόγους, πρέπει να συνδεθεί με την εκπνοή της προβλεπόμενης από το άρθρο 988 παρ. 1 ΚΠολΔ προθεσμίας, οπότε συντελείται η αναγκαστική εκχώρηση της απαίτησης του οφειλέτη προς τον κατασχόντα δανειστή και ο τελευταίος αποκτά τον κατ' άρθρο 989 ΚΠολΔ εκτελεστό τίτλο σε βάρος του τρίτου βλ. Κεραμέα-Κονδύλη-Νίκα, «Ερμηνεία του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», ΙΙ, ό.π., άρθρο 934, σημ. 24β, και από νομ. ΕφΘεσ 250/2015 ΕΛΛΔνη 2015, σελ. 1075, ΕφΑθ 1536/2013 ΕφΑΔ 2013, σελ. 909, με παρατ. Ι. Μιχαηλίδη, ΜΠρΛαρ 535/2014 ΕΠολΔ 2014, σελ. 773, με σημ. Ν. Κατηφόρη.

είναι η τελευταία πράξη της εκτέλεσης, εξαρτάται αφενός από το αντικείμενο της κατάσχεσης και αφετέρου από το είδος της δήλωσης του τρίτου και την -συνέπεια αυτής- περαιτέρω εξέλιξη της εκτελεστικής διαδικασίας: αν λ.χ. ο κατασχών αναγκασθεί να εκτελέσει την καταφατική δήλωση του τρίτου, τελευταία πράξη της διαδικασίας είναι ο κατ' άρθρο 988 παρ. 2 ΚΠολΔ πλειστηριασμός. Αν πάλι ο κατασχών δεν ανακόψει την αρνητική δήλωση του τρίτου, η διαδικασία περατώνεται με την παρέλευση της τριακονθήμερης προθεσμίας της κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ ανακοπής⁸¹¹.

Το άρθρο 938 ΚΠολΔ, το οποίο προέβλεπε την προληπτική επέμβαση του δικαστηρίου, οσάκις καλείτο να κρίνει –με βάση την πιθανότητα ευδοκίμησης της ασκηθείσας ανακοπής- επί αιτήματος αναστολής της εκτέλεσης μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης επί της ανακοπής, καταργήθηκε δυνάμει του άρθρου 1 άρθρου ογδού του ν. 4335/2015. Υπό το προ του Ν 4335/2015 νομοθετικό καθεστώς, γινόταν δεκτό ότι η έκδοση προσωρινής διαταγής ή δικαστικής απόφασης ασφαλιστικών μέτρων περί αναστολής της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου από τον κατασχόντα ή αναστολής της εκτελεστότητας του τίτλου, δυνάμει του οποίου επισπεύδεται η κατάσχεση στα χέρια του τρίτου (λ.χ. διαταγή πληρωμής), δεν επέφερε άρση της υφιστάμενης δέσμευσης. Συνεπώς, δεν μπορούσαν να αποδεσμευθούν οι λογαριασμοί του οφειλέτη από την τράπεζα, παρά μόνο εάν γινόταν τελεσίδικως δεκτή η ανακοπή του οφειλέτη⁸¹² ή του τρίτου⁸¹³ κατά του κατασχόντος ή αρθεί η κατάσχεση, λ.χ. λόγω εξόφλησης του κατασχόντος, ή παύσει η κατάσχεση, λόγω της άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας άσκησης της κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ ανακοπής του κατασχόντα, σε περίπτωση υποβολής αρνητικής δηλώσεως εκ μέρους του τρίτου⁸¹⁴. Με την αναστολή της εκτέλεσης αναστελλόταν και η προβλεπόμενη στο άρθρο 988 παρ. 1 εδ. 1 ΚΠολΔ προθεσμία προς υποβολή δηλώσεως του τρίτου, με αποτέλεσμα ο τελευταίος να υποχρεούται στην υποβολή της, με την έκδοση απορριπτικής επί της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων απόφασης. Ήδη, υπό το πρίσμα των νέων ρυθμίσεων και την εντεύθεν κατάργηση του άρθρου 938 ΚΠολΔ δυνάμει του άρθρου 1 άρθρου ογδού του Ν 4335/2015 ελλείπει το αναγκαίο νομοθετικό υπόβαθρο για τη δυνατότητα αναστολής της εκτελέσεως⁸¹⁵. Και είναι βεβαίως ακριβές ότι ο εξοβελισμός της δυνατότητας αναστολής της εκτελέσεως δυνατόν

⁸¹¹ Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., § 64 XV 2 αρ. 411 σελ. 942. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρον 982 παρ. 441 V σελ. 1233.

⁸¹² Άρθρ. 933 ΚΠολΔ.

⁸¹³ Άρθρ. 987 ΚΠολΔ.

⁸¹⁴ Για την παύση της κατάσχεσης βλ. Κεραμέα Κ., Γνωμοδότηση, ΝοΒ 19, ό.π., σελ. 1093 επ.

⁸¹⁵ Εγγύτερα ως προς το ζήτημα της κατάργησης του άρθρου 938 ΚΠολΔ πρβλ. Ε. Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη, «Ζήτηματα από το δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης μετά τις τροποποιήσεις του Ν 4335/2015», εισήγηση στην Εθνική Σχολή Δικαστών (1.12.2015), σε ιστοσελίδα <dikastis.blogspot.gr>, Στ. Πανταζόπουλο, «Οι τροποποιήσεις του ΚΠολΔ στα ένδικα μέσα, στις ειδικές διαδικασίες και στο γενικό μέρος της αναγκαστικής εκτέλεσης βάσει του Ν 4335/2015», ΕΠολΔ 2015, σελ. 266 επ. (275), Α. Πλεύρη, «Οι τροποποιήσεις του Ν 4335/2015 σε ζητήματα του δικαίου της αναγκαστικής εκτελέσεως», Ελλην (1) 2016, σελ. 152 επ. (158), Χαμηλοθώρη Ι., Ασφαλιστικά Μέτρα (Ερμηνεία-Νομολογία-Υποδείγματα), 2^η εκδ. (2016), παρ. 10, σελ. 537-542.

να δημιουργεί, ενίοτε, σοβαρό έλλειμμα δικαστικής προστασίας των εννόμων συμφερόντων των εμπλεκομένων στη διαδικασία της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου προσώπων, εντούτοις το τελευταίο δεν μπορεί, τουλάχιστον *de lege lata*, να αρθεί ούτε μέσω της αναλογικής εφαρμογής της ρύθμισης του άρθρου 937 παρ. 1 εδ. γ' ΚΠολΔ, η εμβέλεια της οποίας περιορίζεται ρητά στην αναστολή επί άμεσης εκτελέσεως, ούτε μέσω των άρθρων 731 και 732 ΚΠολΔ περί προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης⁸¹⁶. Δόκιμα μεθοδολογικά εργαλεία, προκειμένου να γίνει ερμηνευτικά δεκτή η δυνατότητα αναστολής της εκτέλεσης, δεν φαίνεται συνεπώς να υπάρχουν⁸¹⁷ ενώ και υπό την αντίθετη εκδοχή, θα καταστρατηγούνταν η σαφώς εκπεφρασμένη βούληση του πρόσφατου δικονομικού νομοθέτη περί αποκλεισμού του συγκεκριμένου ρυθμιστικού μέτρου εκτελέσεως.

B. Υπό του τρίτου οφειλέτη

Όπως ήδη τονίστηκε στο οικείο κεφάλαιο, σύμφωνα με το άρθρο 987 ΚΠολΔ, το κύρος της κατάσχεσης δικαιούται να προσβάλει και ο τρίτος οφειλέτης μόνον όμως «... αν το κατασχετήριο δεν περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 983 ή δεν κοινοποιήθηκε σε κείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση». Και αν μεν το κατασχετήριο δεν περιέχει τα κατά το νόμο αναγκαία στοιχεία, η απαγγελία της ακυρότητας χωρεί μόνον με τη συνδρομή του στοιχείου της βλάβης (ΚΠολΔ 159 αρ. 3), ενώ, αν το κατασχετήριο δεν κοινοποιήθηκε στον καθ' ου ή κοινοποιήθηκε εκπρόθεσμα, η κατάσχεση ακυρώνεται έστω και αν ο τρίτος δεν υπέστη καμία βλάβη (ΚΠολΔ 159 αρ. 1 σε συνδ. με 983 παρ. 2)⁸¹⁸. Προσβολή χωρεί είτε με την άσκηση της γενικής και απρόθεσμης ανακοπής του άρθρου 583 ΚΠολΔ⁸¹⁹, είτε και κατ'ένσταση, οσάκις ο τρίτος διώκεται υπό του κατασχόντος με την ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ για την ακύρωση της αρνητικής του δήλωσης, με τις αγωγές των άρθρων 989 ή 988 παρ. 1 ΚΠολΔ για την εκτέλεση της καταφατικής δήλωσης ή την καταβολή του κατασχεθέντος ποσού καθώς και με την αγωγή του άρθρου 985 παρ. 3 ΚΠολΔ για την καταβολή αποζημίωσης σε

⁸¹⁶ Ανάλογη μεν εφαρμογή του άρθρου 937 παρ. 1 στοιχ. γ' ΚΠολΔ αποκλείεται, διότι εδώ δεν απαντά το βασικό γνώρισμα της άμεσης εκτέλεσης, δηλ. ότι αυτή συντελείται με τη διενέργεια μίας μόνον διαδικαστικής πράξης, η οποία ακολουθεί την επιταγή προς εκτέλεση και εξαντλεί την κύρια εκτελεστική διαδικασία. Προσφυγή δε στα άρθρα 731 και 732 ΚΠολΔ επίσης αποκλείεται, διότι το αντίθετο θα σήμαινε την υποκατάσταση ενός γενικού ασφαλιστικού μέτρου της διαγνωστικής δίκης στη θέση ενός ειδικού ρυθμιστικού μέτρου της αναγκαστικής εκτέλεσης, τη λήψη του οποίου ηθελημένα και ενσυνείδητα απέκλεισε ο ν. 4335/2015. Βλ. Κολοτούρο Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016, σελ. 159

⁸¹⁷ Τούτο δε παρά το γεγονός ότι το άρθρο 724 παρ. 2 ΚΠολΔ προβλέπει δυνατότητα αναστολής στην περίπτωση της επιβολής συντηρητικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου.

⁸¹⁸ Πρβλ. αντί πολλών Νίκα Ν., ό.π., σελ. 702 σημ. 66, 67.

⁸¹⁹ Όχι συνεπώς με την ασκούμενη κατά το άρθρο 933 ΚΠολΔ ανακοπή κατά των πράξεων της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης, η οποία υπόκειται στις προθεσμίες του άρθρου 934 ΚΠολΔ, καθώς ο τρίτος δεν έχει την ιδιότητα των αναφερόμενων στην ως άνω διάταξη προσώπων. Βλ. σχετ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., § 64 XV 3 αρ. 414 σελ. 943, Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρον 987 παρ. 472 Ι σελ. 1425. ΜΠΡοδ 572/1987 ΕΕΝ 55 (1988), σελ. 67.

περίπτωση αρνητικής δήλωσης⁸²⁰. Την ακυρότητα της κατάσχεσης μπορεί ο τρίτος να επικαλεσθεί και στο πλαίσιο της μεταξύ κατασχόντος δανειστή και καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη διεξαγόμενης δίκης, στην οποία αυτός (ενν. ο τρίτος) δικαιούται να παρέμβει υπέρ του οφειλέτη⁸²¹. Εννοείται ότι, σε όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις, η εκ μέρους του τρίτου επίκληση της ακυρότητας μπορεί να γίνει μόνον για τους αναφερόμενους στο άρθρο 987 ΚΠολΔ τυπικούς λόγους⁸²², τούτο δε ανεξαρτήτως του αν οι λόγοι αυτοί παραλείφθηκαν να περιληφθούν ή περιλαμβάνονται ήδη στην υποβαλλόμενη κατά το άρθρο 985 παρ. 1 και 2 ΚΠολΔ δήλωση του τρίτου⁸²³. Αναστολή της εκτέλεσης υπό το καθεστώς του ν. 4335/2015 δεν είναι δυνατόν να χωρήσει⁸²⁴. Ο τρίτος δεν υπόκειται πάντως στους περιορισμούς του άρθρου 987 ΚΠολΔ, οσάκις ο ίδιος επέχει τη θέση του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη, λ.χ. διότι επισπεύδεται σε βάρος του η εκτέλεση της κατ' άρθρο 989 ΚΠολΔ καταφατικής δήλωσης ή η εκτέλεση της κατ' αυτού εκδοθείσας κατ' άρθρο 990 ΚΠολΔ δικαστικής απόφασης κατόπιν ανακοπής του κατασχόντος. Τυχόν ακυρότητες της κατ' αυτού διενεργούμενης διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης δικαιούται ο τρίτος να προτείνει με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ⁸²⁵. Εξάλλου, το κύρος της κατάσχεσης δικαιούται ο τρίτος να προσβάλει και με την ανακοπή του άρθρου 936 ΚΠολΔ, επικαλούμενος λόγους δυνάμενους να αποτελέσουν τη νομική και ιστορική αιτία της προκείμενης ανακοπής⁸²⁶. Οι λόγοι αυτοί, στους οποίους ενσωματώνονται τα αντιτάξιμα έναντι του καθ' ου ουσιαστικά δικαιώματα του τρίτου οφειλέτη, λ.χ. το δικαίωμα κυριότητας επί του κατασχεθέντος πράγματος⁸²⁷, μπορούν βεβαίως να προταθούν και στη δίκη της κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ ασκούμενης ανακοπής κατά της δήλωσης του τρίτου.

⁸²⁰ Πρβλ. ενδεικτ. Ανδρίτσο, ό.π., «Ένδικα μέσα και βοηθήματα κατά τον ΚΠολΔ (επιμ. Κολοτούρου Π.), Αθήνα 2013, § 11 VII Γ αρ. 55 σελ. 749. Επίσης ΑΠ 141/2004 ΝοΒ 52 (2004), σελ. 1559. ΕφΑθ 2780/2008 ΕφΑΔ 2 (2009), σελ. 233.

⁸²¹ Πρβλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρον 987 παρ. 472 σελ. 1425 επ. ΕφΑθ 4123/1974 ΝοΒ 23 (1975), σελ. 60.

⁸²² Και για τους λόγους επίσης, τους οποίους δύναται ο τρίτος να αντιτάξει, σύμφωνα με τη διασταλτική ερμηνεία του άρθρου 987 ΚΠολΔ, κατά της κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ ανακοπής του κατασχόντος.

⁸²³ Βλ. και ΕφΑθ 2780/2008 ΕφΑΔ 2 (2009), σελ. 233 (234).

⁸²⁴ Και μάλιστα για τους ίδιους λόγους, για τους οποίους ούτε και ο αμέσως θιγόμενος, ο καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτης μπορεί να ζητήσει την αναστολή.

⁸²⁵ Πρβλ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., § 64 XV 5 αρ. 416 σελ. 944. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρον 987 παρ. 472 Ι σελ. 1425 σημ. 3.

⁸²⁶ Γενική γνώμη, για την οποία πρβλ. αντί πολλών Γέσιου-Φαλτσή Π., ΙΙ, ό.π., § 64 XV 4 αρ. 415 σελ. 944. Για το ότι επίσης την κατ' άρθρο 936 ΚΠολΔ ανακοπή νομιμοποιείται να ασκήσει, πέραν του τρίτου οφειλέτη, και «... οιοσδήποτε τρίτος, διεκδικών ως ίδιον το κατασχεθέν πράγμα ή ισχυριζόμενος εαυτόν δικαιούχον της κατασχεθείσας απαιτήσεως... και επικαλούμενος δικαιώματα επί του αντικειμένου της εκτελέσεως που προσδιορίζονται υπό του άρθρου 936 και αντιτάσσονται κατά του καθ' ου η εκτέλεσις...», βλ. Μπρίνια Ι., ΙΙΙ, ό.π., άρθρον 987 παρ. 471 σελ. 1424.

⁸²⁷ Για το ζήτημα, ποια δικαιώματα συνιστούν τη βάση της κατ' άρθρο 936 ΚΠολΔ ανακοπής, βλ. αναλυτ. Σταματόπουλο, «Η δικαστική προστασία του τρίτου στην αναγκαστική εκτέλεση κατά την ΚΠολΔ 936», 1994, σελ. 196 επ.

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) **Αντωνόπουλος Γ., «Δίκαιο Προσωπικών Εταιριών»,** Ε΄ Έκδοση, 2012, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 2) **Απαλαγάκη Χ., «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνεία Κατ' Άρθρο»,** Τομ. ΙΙ, 4^η έκδοση, 2016, Νομική Βιβλιοθήκη
- 3) **Απαλαγάκη Χ., «Η εφαρμογή της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων στις ιδιωτικού δικαίου διαφορές που δε συνιστούν ασφαλιστικό μέτρο»,** Τιμητικός Τόμος Κ. Μπέη, σελ. 1969 επ., Τόμος Γ', 2003, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 4) **Απαλαγάκη Χ., «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας- Ερμηνεία κατ' άρθρο»,** Τομ. ΙΙ, 2013, 3^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη
- 5) **Απαλαγάκη Χ., «Η διαγνωστική δίκη και η αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ»,** Συμπλήρωμα Ερμηνείας του ΚΠολΔ μετά τις τροποποιήσεις του Ν. 3994/2011, Ά Έκδοση 2011, Νομική Βιβλιοθήκη
- 6) **Βαθρακοκόιη Β., «ΚΠολΔ, Ερμηνεία-Νομολογιακή ανάλυση (κατ' άρθρο)»,** τόμος ΣΤ΄, Ά Έκδοση, 2001
- 7) **Βελέντζας Ι., «Δίκαιο τραπεζών και Τραπεζικών Συμβάσεων»,** 3^η έκδοση, 2004 Ιus Θεσσαλονίκη
- 8) **Γέσιου- Φαλτσή Π., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως –Γενικό μέρος, Τόμος Ι»,** Ά Έκδοση, 1998, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 9) **Γέσιου- Φαλτσή Π., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης- Ειδικό Μέρος, Τόμος ΙΙ»,** Ά Έκδοση, 2001, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 10) **Γέσιου-Φαλτσή Π., στον τόμο: «Ζητήματα των δικών περί την εκτέλεση»,** 2004, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη
- 11) **Γέσιου – Φαλτσή Π., «Η συμβολή της θεωρίας στην αναγκαστική εκτέλεση»,** σελ. 43 επ. στον τομ. «30 χρόνια εφαρμογής του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», 2001, Εκδ. Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα
- 12) **Γέσιου – Φαλτσή Π., «Συνέπειες της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου»,** σελ. 85 επ., «Αφιέρωμα στον Αστ. Γεωργιάδη», 2005, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη
- 13) **Γέσιου-Φαλτσή Π., «Εγχειρίδιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, Γενικό και Ειδικό Μέρος»,** 2011, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 14) **Γέσιου Φαλτσή Π., «Η ανακοπή κατά της δηλώσεως του τρίτου στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου»,** σελ. 53 επ., στον «Τόμος προς τιμήν Παν. Α. Καργάδου», 2004, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα
- 15) **Γέσιου-Φαλτσή Π., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά τον ν. 2915/2001»,** σελ. 2101 επ. (= Δ 2002, σελ. 421-454) στον Τιμητικό Τόμο Κ. Μπέη, Τομ. ΙΙΙ, 2003, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα
- 16) **Γεωργακόπουλος Λ., «Χρηματιστηριακό και Τραπεζικό Δίκαιο»,** 1999, Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα
- 17) **Γεωργιάδης Απ./ Σταθόπουλος Μ., «Αστικός Κώδιξ»,** τομ. ΙΙ, Εκδοτικός Οίκος Αφοί Π. Σάκκουλα, 1979, Αθήνα
- 18) **Γεωργιάδης Απ., «Η εξασφάλιση των πιστώσεων»,** Ά Έκδοση, 2001, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα
- 19) **Γεωργιάδης Απ., «Ενοχικό Δίκαιο - Γενικό Μέρος»,** Ά έκδοση, 1999, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα

- 20) Γεωργιάδης Αστ., «Ενοχικό Δίκαιο - Γενικό Μέρος», 4^η Έκδοση, 2003, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 21) Γιδόπουλος Λ., «Το Δίκαιον της Αναγκαστικής εκτελέσεως», 1933
- 22) Γκούσκου, «Η εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση», 1995, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 23) Δεληκωστόπουλος Στ./ Σινανιώτης Λ., «Ερμηνεία ΚπολΔ Α' Τόμος», 1968
- 24) Διαμαντόπουλος Γ., σε Μακρίδου/Απαλαγάκη/Διαμαντόπουλος, «Πολιτική Δικονομία, υπό το ν. 4335/2015», σελ. 52, 2016, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 25) Δούβλης Β., «Η μεταβίβαση τραπεζικής πίστωσης με αλληλόχρεο λογαριασμό», 1994, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 26) Ζερδελής, «Εργατικό Δίκαιο», 2011, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλας
- 27) Θεμέλη Χ., «Η ανεξάρτητη τραπεζική εγγυητική επιστολή», 1999, Θεσσαλονίκη
- 28) Καρακατσάνης Ι., «Ο συμψηφισμός με μονομερή δικαιοπραξία», 1980, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή
- 29) Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας, «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας - Τόμος II», 2000, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 30) Καστριώτης Ι., «Η δημόσια κατάθεση ως αποσβεστικός λόγος των ενοχών», 1992, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 31) Καστριώτης Ι., «Η κατάσχεσις εις χείρας τρίτου», τομ. III, Β' έκδοση, 2008
- 32) Κατράς Ι., «Σύστημα Ασφαλιστικών Μέτρων- Αναγκαστικής Εκτέλεσης-Διαταγών πληρωμής και απόδοσης μισθίου», 3^η έκδοση, 2013, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 33) Κιάντου – Παμπούκη Α., «Ζητήματα τινά της συμβάσεως τρέχοντος λογαριασμού», 1956, Θεσσαλονίκη
- 34) Κιάντου-Παμπούκη, «Δίκαιο Αξιογράφων», 1997, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 35) Κλαμαρής Ν./ Κουσούλης Στ. / Πανταζόπουλος Στ., «Πολιτική Δικονομία», Α' έκδοση, 2012, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 36) Κλαμαρής Ν., «Το δικαίωμα δικαστικής προστασίας κατά το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος του 1975», 1989, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 37) Κλαμαρής Ν. (σελ. 84 επ.) στον τόμο της ΕΕΔ: «Το Δημόσιο και η Πολιτική Δίκη», 2006, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή
- 38) Κολοτούρος Π., «Ένδικα μέσα και βοηθήματα κατά τον ΚΠολΔ», 2013, Νομική Βιβλιοθήκη
- 39) Κολοτούρος Π. (σελ. 545 επ.), «Δικαιοπρακτική θεμελίωσις της νομιμοποιήσεως», «Αφιέρωμα στην Π. Γέσιου-Φαλτσή», τομ. Ι, 2007, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 40) Κολοτούρος Π., «Η απαλλοτριώσις του επιδίκου αντικειμένου, ημτ. Β': Αι δικονομικά συνέπειαι της απαλλοτριώσεως», 2009, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 41) Κονδύλης Δ., «Έννοια, λειτουργία και αποτελέσματα του αλληλόχρεου λογαριασμού», 1995, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 42) Κοντογεωργακόπουλος Π., «Κατάσχεση στα χέρια τρίτου: η δήλωση του τρίτου κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ», 2010, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 43) Κορδή-Αντωνοπούλου, «Το νομικό πλαίσιο των αγορών χρηματοπιστωτικών μέσων και η αγορά αξιών της Χρηματιστήριο Αθηνών ΑΕ», 2010, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα
- 44) Κοτσίρης Λ. (σελ. 2931 επ.), «Τραπεζικό απόρρητο και κατάσχεση τραπεζικών καταθέσεων», Τιμητικός Τόμος Κ. Μπέη, τομ. Δ', 2003, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα

- 45) Κουσουλής Στ., «Η κύρια παρέμβαση στην πολιτική δίκη», 1987, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 46) Κουσουλής Στ. (σελ. 103), στον τόμο της ΕΕΔ: «Το Δημόσιο και η Πολιτική Δίκη», 2006, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή
- 47) Κουτσούκης Δ., «Τραπεζικό Απόρρητο (Νομοθεσία – Νομολογία)», 1998, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή
- 48) Μάζης Π., «Θέματα αστικού, εμπορικού και δικονομικού δικαίου», τομ. ΙΙ, 2003, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 49) Μάζης Π., «Εμπράγματη εξασφάλιση τραπεζών και ανωνύμων εταιριών», 2^η έκδ., 1993, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 50) Μακρίδου, «Δικονομία Εργατικών Διαφορών», 2009, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 51) Μαργαρίτης Μ./ Μαργαρίτη Α., «Ερμηνεία ΚπολΔ», τόμ Ι, 2012, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας
- 52) Μαριδάκη Γ., «Η εκτέλεσις αλλοδαπών αποφάσεων», 3^η έκδοση, 1970, Αθήνα
- 53) Μητροπούλου Σ., «Ο κοινός λογαριασμός στο ελληνικό Δίκαιο», 2002, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 54) Μητσόπουλος Γ., «Η επίδρασις του Συντάγματος επί της Πολιτικής Δικονομίας, Μελέται γενικής θεωρίας και αστικού δικονομικού δικαίου,» 1983, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα
- 55) Μητσόπουλος Γ., «Πολιτική Δικονομία Α΄», 1972, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα
- 56) Μούζουλας, «Το αμοιβαίο κεφάλαιο (οικο)νομική οντότητα», 2009, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 57) Μπέης Κ., «Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη», 3^η Έκδοση, 1981, Εκδόσεις Αφοι Π. Σάκκουλα, Αθήνα
- 58) Μπέης Κ., «Πολιτική Δικονομία - Γενικές αρχές και ερμηνεία των άρθρων», Τομός 3^{ος} Α Έκδοση, 1973, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα
- 59) Μπέης Κ., «Πολιτική Δικονομία - Γενικές αρχές και ερμηνεία των άρθρων», Τόμος 1^{ος}, Β΄ έκδοση, 1983, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα
- 60) Μπέης Κ./ Καλαβρός Κ./ Σταματόπουλος Σ., «Δικονομία των ιδιωτικών διαφορών-Γενικό μέρος», τόμος Α΄, 1999, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή
- 61) Μπέης Κ., «Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, Αναγκαστική εκτέλεση», Β΄ έκδοση, 1984, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα
- 62) Μπέης Κ. (σελ. 195-207), «Αφιέρωμα στον Γ. Οικονομόπουλο», 1981, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή
- 63) Μητσόπουλος Γ. (σελ. 625-671), «Διαδικαστικά πράξεις», Τιμ. Τομ. Ράμμου ΙΙ, 1979, Εκδόσεις Αφοί Π. Ν. Σάκκουλα
- 64) Μπρακατσούλας Β., «Αναγκαστική εκτέλεση, Θεωρία-Νομολογία-Πράξη», Γ΄ έκδοση, 2014, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή
- 65) Μπρίνιας Ι., «Αναγκαστική Εκτέλεσις», Μέρος Ι, Β΄ Έκδοση, 1979, Αθήνα
- 66) Μπρίνιας Ι. «Αναγκαστική Εκτέλεσις », Μέρος ΙΙ, Β΄ Έκδοση, 1980, Αθήνα
- 67) Μπρίνιας Ι., « Αναγκαστική Εκτέλεσις», Μέρος V, Έκδοση Β΄, 1982, Αθήνα
- 68) Νίκας Ν., «Ο δικαστικός συμβιβασμός», 1984, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 69) Νίκας Ν. «Πολιτική Δικονομία Ι», 2003, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 70) Νίκας Ν. «Πολιτική Δικονομία ΙΙ», 2005, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 71) Νίκας Ν., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως Ι - Γενικό Μέρος», 2010, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη

- 72) Νίκας Ν., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως II- Ειδικό μέρος», 2012, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 73) Νίκας Ν., «Εγχειρίδιο Πολιτικής Δικονομίας», 2012, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 74) Νικολόπουλος Γ., «Αναγκαστική Εκτέλεση», Β' Έκδοση, 2012, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 75) Οικονομίδης- Λιβαδάς- Γιδόπουλος, «Εγχειρίδιον Πολιτικής Δικονομίας», τομ. ΙΙΙ, 7^η Έκδοσις, 1926, Τζάκας-Δελαγραμμάτικας, εν Αθήναις
- 76) Ορφανίδης Γ., «Σύγκρουσις συμφερόντων δανειστών στην αναγκαστική εκτέλεση», 2004, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 77) Παμπούκης Κ., «Τραπεζικαί πιστωτικαί συμβάσεις», 1962, Εκδόσεις Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη
- 78) Πίψου, «Η αναγγελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση», 2001, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 79) Πλεύρη Α. «Μη δικαιούχοι και μη υπόχρεοι διάδικοι στην πολιτική δίκη», 2014, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 80) Ράμμος Γ., «Στοιχεία Ελληνικής Πολιτικής Δικονομίας», τομ. 1^{ος}, Ε' έκδοσις, 1961, Εκδόσεις Βιβλιοπωλείου «Το Νομικόν», Ν.Α. Σάκκουλα, Αθήναι
- 81) Ράμμος Γ., «Στοιχεία Ελληνικής Πολιτικής Δικονομίας», τομ. 2^{ος}, Ε' έκδοσις, 1961, Εκδόσεις Βιβλιοπωλείου «Το Νομικόν», Ν.Α. Σάκκουλα, Αθήναι
- 82) Ράμμος Γ. «Συμβολαί εις την ερμηνείαν της Πολιτικής Δικονομίας», Τόμος Α', 1948
- 83) Ράμμος Γ., «Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου», τ. Γ', 1982, Εκδοτικός Οίκος Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα
- 84) Σούρλος, «Το δίκαιον του αλληλοχρέου λογαριασμού», 1975, Αθήναι
- 85) Σταθόπουλος Μ., «Γενικό Ενοχικό Δίκαιο», 4^η Έκδοση, 2004, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 86) Σταματόπουλος Στ., «Η δικαστική προστασία του τρίτου στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚπολΔ», 1994, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 87) Συνανιώτης Λ. «Η νομιμοποίησις των διαδίκων εν τη πολιτική δίκη», 1965, Αθήναι
- 88) Ταμαμίδης, «Η κατάσχεση των τραπεζικών κατασχέσεων ιδιωτών», 2005
- 89) Τσάτσος Κ., «Το πρόβλημα της ερμηνείας του δικαίου», 1978, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- 90) Τσικρικάς Δ. (σ. 108 έπ.), στον τόμο της ΕΕΔ: «Το Δημόσιο και η Πολιτική Δίκη» (2006), Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή
- 91) Τσικρικάς Δ., «Ζητήματα από την επίδοση πράξεων της αναγκαστικής εκτελέσεως», 2002, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή
- 92) Φίλιος Χ., «Οι εξασφαλιστικές μεταβιβάσεις», 2002, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή
- 93) Φραγκίστας Χ., «Δίκαιον Αναγκαστικής εκτελέσεως Α'», 1961
- 94) Χαμηλοθώρης Ι., «Ασφαλιστικά Μέτρα μετά τον ν. 4335/2015 (Ερμηνεία-Νομολογία-Υποδείγματα)», 2^η εκδ., 2016, Νομική Βιβλιοθήκη
- 95) Χαμηλοθώρης Ι., Κλουκίνας Χ., Κλουκίνας Θ., «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης-Κατάσχεση» Τ. 3^{ος}, 2007, Νομική Βιβλιοθήκη
- 96) Ψυχομάνης Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο-Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων Τόμος Ι (Γενικό Μέρος) », Στ' έκδοση, 2008, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- 97) Ψυχομάνης Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο-Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων Τόμος Ι (Γενικό Μέρος) », 2001, Ε' έκδοση, σελ. 202 επ.

- 98) Ψυχομάνης Σ., «Τραπεζικό Δίκαιο-Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων Τόμος II (Προστασία Καταναλωτή-Καταθέσεις-Πιστώσεις-Πρακτορεία)», ΣΤ΄ Έκδοση, 2010, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη**
- 99) Ψυχομάνης Σ., «Τραπεζικές Δραστηριότητες αμφισβητούμενης νομιμότητας», Α΄ έκδοση, 2002, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη**
- 100) Ψυχομάνης Σ., «Εγχειρίδιο Τραπεζικού Δικαίου», Β΄ Έκδοση, 2016, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη**

ΑΡΘΡΑ-ΜΕΛΕΤΕΣ

- 1) Αρβανιτάκης Π., «Κύρος δεύτερης κατασχέσεως εις χείρας του ίδιου τρίτου από τον ίδιο κατάσχοντα για την αυτή απαίτηση (γνωμ.)», Αρμ 2002, σελ. 1125-1126**
- 2) Βασιλακάκη Γ., «Οι τροποποιήσεις του ν. 3994/2011 στο βιβλίο του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περί αναγκαστικής εκτελέσεως – μεταβατικές διατάξεις», ΕΠολΔ 2013, σελ. 28**
- 3) Βενιέρης Ι., «Έξοδα κίνησης και τήρησης τραπεζικού λογαριασμού καταθέσεως, η επιβάρυνση του καταναλωτή και ο έλεγχος του σχετικού όρου κατά τον ν. 2251/1994», ΕΕμπΔ 2004, σελ. 717 έπ.**
- 4) Γέσιου- Φαλτσή Π., «Η Αναγκαστική Εκτέλεση κατά του Δημοσίου ή των άλλων ΝΠΔΔ με κατάσχεση στα χέρια τρίτου μετά το Σ/2001 και τον ΚΔιοικΔ», ΕλλΔνη 2002, σελ. 1243**
- 5) Γέσιου-Φαλτσή Π., «Δικαίωμα αποδείξεως και Τραπεζικό απόρρητο», ΕλλΔνη 2009, σελ. 419 επ.**
- 6) Γέσιου- Φαλτσή Π., «Παραδεκτό και βάσιμο των λόγων ανακοπής κατά της εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως με κατάσχεση τραπεζικής καταθέσεως», ΝοΒ 51 (2003), σελ. 2095**
- 7) Γέσιου-Φαλτσή Π., «Διάθεσις κατεσχημένου εις καλής πίστεως τρίτον», Αρμ 24 (1970), σελ. 762**
- 8) Γέσιου– Φαλτσή Π., «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά τον Ν 2915/2001», Δ 2002, σελ. 421**
- 9) Δεληκωστόπουλος Ι./ Κοπακάκης Γ., «Κατάσχεση εις χείρας τετάρτου», ΧρΙΔ ΙΖ/2017 σελ. 248**
- 10) Δημητρίου Δ., «Σκέψεις περί του αντικειμένου της ανακοπής κατά της δηλώσεως του τρίτου επί κατασχέσεως εις χείρας του», ΕΠολΔ 2013, σελ. 759 έπ.**
- 11) Ζαλοχώρης, «Η δημόσια παρακατάθεση τραπεζικών καταθέσεων και κατασχεμένων εις χείρας των τραπεζών ως τρίτων και η δικαστική άδεια για την ανάληψή τους», Δ 2003, σελ. 603 επ.**
- 12) Καλαβρός Κ., «Παρατηρήσεις τινές εξ αφορμής της πλαγιαστικής αγωγής», Δ 1977, σελ. 483**
- 13) Καλαβρός Κ., «Η παράλειψη παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας στο πλαίσιο της πολιτικής δίκης», Δ 2003, σελ. 679**
- 14) Κασιμάτης Γ., «Τα συνταγματικά όρια της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του ελληνικού Δημοσίου», Δ 2003, σελ. 1075**
- 15) Καστριώτης Ι., «Αι πλημμέλειαι των διατάξεων του ΚΠολΔ περί των συνεπειών της κατασχέσεως εις χείρας τρίτου κ.λπ.», Αρμ 37 (1983), σελ. 450**
- 16) Καστριώτης Ι., «Επί κατασχέσεως του δανειστού εις τας ίδιας εαυτού χείρας ως τρίτου απαιτείται επίδοσις του κατασχετηρίου και εις εαυτόν», Αρμ 36 (1982), σελ. 471**

- 17) Καστριώτης Ι.,** «Η έναρξιν της προθεσμίας προς υποβολήν δηλώσεως τρίτου», Αρμ 33 (1979), σελ. 214
- 18) Καστριώτης Ι.,** «Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων», Δ 2007, σελ. 67 επ.
- 19) Καστριώτης Ι.,** «Η δημόσια κατάθεση της πολιτικής δικονομίας», Δ 25 (1994), σελ. 958
- 20) Καστριώτης Ι.** «Η αποσβεστική λειτουργία της καταβολής σε θέματα αστικού δικαίου και αναγκαστικής εκτέλεσης», ΑρχΝ 2010, σελ. 1
- 21) Καστριώτης Ι.,** «Η καταφατική ή αρνητική δήλωση ως και η παράλειψη υποβολής δηλώσεως κ.λπ.», Δ 1995, σελ. 497
- 22) Καστριώτης Ι.,** «Η έναρξιν της προθεσμίας προς υποβολήν δηλώσεως του τρίτου», Αρμ. 33 (1979), σελ. 214
- 23) Κατηφόρης Ν.,** «Ικανοποίηση δανειστών και κατάσχεση στα χέρια τρίτου», ΕΠολΔ 2014, σελ. 274 έπ.
- 24) Κεραμείς Κ.,** « Συντηρητική κατάσχεσις κινητών εις χείρας τρίτου και αρνητική δήλωση του τρίτου», ΝοΒ 1971, σελ. 1093 έπ.
- 25) Κεραμείς Κ.,** «Είδη εκτελέσως για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεως από συγκριτική άποψη», Αρμ. 1996, σελ. 1301-1308
- 26) Κεραμέας Κ.,** «Αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου απαιτήσεως υπό αίρεση κ.λπ.», Αρμ 36 (1982), σελ. 278
- 27) Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη Ε.,** «Ζήτηματα από το δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης μετά τις τροποποιήσεις του Ν 4335/2015», εισήγηση στην Εθνική Σχολή Δικαστών (1.12.2015), σε ιστοσελίδα <dikastis.blogspot.gr>,
- 28) Κολοτούρος Π.,** «Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου», ΕΠολΔ 2016, σελ. 139
- 29) Κολοτούρος Π.,** «Υπερχειλείς εκφάνσεις του δεδικασμένου –δεδικασμένον λόγω ουσιαστικής εξαρτήσεως και τριτενέργεια του δεδικασμένου», ΕλλΔνη 46 (2005), σελ. 975 επ.
- 30) Κοτσίρης Λ.** σε Λ. Κοτσίρη/Γ. Τριανταφυλλάκη/ Γ. Γραμματικά/, ό.π., Συνήγορος 2001, σελ. 259 επ.
- 31) Κοτσίρης Λ.,** «Εθνικό και Κοινοτικό Δίκαιο: Η εναρμόνιση στον τομέα των πιστωτικών ιδρυμάτων», ΕΤραπΔ 1993, έκδοση 3^η, σελ. 26
- 32) Κουσούλης Κ.,** «Απόρρητο και δυνατότητες κατασχέσεως», ΕλλΔνη 39 (1998), σελ. 768 έπ.
- 33) Κουζιώρης,** «Κατάσχεση στα χέρια τράπεζας ως τρίτης», ΕπιστΕπετΔΣΘ 1994, σελ. 225 (241 επ.)
- 34) Κράνης Δ.,** «Λειτουργικές Δομές των ασφαλιστικών μέτρων», Δ 2003, σελ. 685
- Κράνης Δ.,** «Συντηρητική κατάσχεση χρηματικής απαίτησης στα χέρια τρίτου με τίτλο διαταγή πληρωμής», ΕλλΔνη 4/2015, σελ. 975 έπ.
- 35) Κριμπάς,** «Προς πληρεστέραν νομοθετικήν ρύθμισιν του αλληλοχρέου λογαριασμού», ΕΕμπΔ 18 (1976), σελ. 321
- 36) Κρουσταλάκης Ε.,** «Σκέψεις για την αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του Δημοσίου», Δ 2003, σελ. 1092 έπ.
- 37) Λιακόπουλος,** «Ο αλληλόχρεος λογαριασμός de lege lata και de lege ferenda», ΕΕμπΔ 39 (1988), 238
- 38) Μάζης Π.,** «Σχετικά με την εισαγωγή στον ΚΠολΔ με τον ν. 4335/2015 του συστήματος πολλαπλών κατασχέσεων», ΕλλΔνη 1/2016, σελ. 57 έπ.
- 39) Μάζης Π.,** «Ο τραπεζικός αλληλόχρεος λογαριασμός και η αντιμετώπισή του από τη νομολογία», ΝοΒ 1997, σελ. 182

- 40) Μάζης Π.,** «Η ρύθμιση του αλληλόχρεου λογαριασμού με το σχέδιο του Εμπορικού Κώδικα», ΕπισκεΔ 1997, σελ. 836 επ.
- 41) Μάζης Π.,** «Κατάσχεση τραπεζικών καταθέσεων μετά τη θέση σε ισχύ του άρθρου 24 του ν. 2915/2001», ΝοΒ 2002, σελ. 637
- 42) Μάζης Π.,** «Μερικές σκέψεις για την κατάσχεση σε χέρια τρίτου (και ιδιαίτερα σε Τράπεζα ως Τρίτη)», ΔΕΕ 3 (1997) σελ. 455 επ.
- 43) Μητσόπουλος Γ.,** «Κατάσχεση στα χέρια τρίτου κ.λπ.» (γνμδ), ΕΛΛΔνη 25 (1984), σελ. 18
- 44) Μητσόπουλος Γ.,** «Η έννοια της εκούσιας δικαιοδοσίας», ΝΔικ 1971, σελ. 333 επ.
- 45) Μητσόπουλος Γ.,** «Ιστορική και δικανική γνώσις», ΝοΒ 36 (1988), σελ. 273 έπ
- 46) Μητσόπουλος Γ.,** «Η επίδρασις του Συντάγματος επί της Πολιτικής Δικονομίας, Μελέται γενικής θεωρίας και αστικού δικονομικού δικαίου,» Δ 1975, σελ. 673-678
- 47) Μοσχούρη – Τοκμακίδου,** «Τραπεζικό απόρρητο. Ένας θεσμός υπό διωγμόν», ΕπισκεΔ 2004, σελ. 578 επ.
- 48) Μούζουλας Σ.,** «Η τύχη της κατάθεσης σε κοινό λογαριασμό μετά τον θάνατο ενός από τους συνδικαιούχους της και τα δικαιώματα των κληρονόμων του επί του ποσού της κατάθεσης», ΕτραξΧρΔ 1998, σελ. 37 επ.
- 49) Μούζουλας Σ.,** «Αμοιβαία κεφάλαια, κατάθεση σε κοινό λογαριασμό και τραπεζικό απόρρητο», ΔΕΕ 2001, σελ. 84 επ.
- 50) Μπέης Κ.,** «Οι διαδικαστικές πράξεις», Δ 1981, σελ. 504-535
- 51) Μπέης Κ.,** «Τα συνταγματικά όρια της αναγκαστικής εκτέλεσης», Δ 1985, σελ. 581
- 52) Μπέης Κ.,** «Θεμελιακά ζητήματα της κατάσχεσης χρηματικών απαιτήσεων στα χέρια τρίτου», Δ 28 (1997), σελ. 399
- 53) Μπέης Κ.,** «Κατάσχεση του δικαιώματος συμμετοχής στα μελλοντικά κέρδη εμπορικής εταιρείας» Δ 1980, σελ. 131 επ.
- 54) Μπρίνιας Ι.,** «Το τραπεζικόν απόρρητον εν σχέσει προς την κατάσχεσιν εις χείρας τρίτου», ΝοΒ 1973, σελ. 1054-1055
- 55) Μπρίνιας Ι.,** «Γενικά θέματα της εκτελεστότητας και της διαδικασίας εκτελέσεως της καταφατικής δηλώσεως του κατ' άρθρα 982 επ. τρίτου», Δ 1979, σελ. 460-466
- 56) Νίκας Ν.,** «Το παραδεκτό της αιτήσεως αναστολής εκτελέσεως (ΚπολΔ 938) ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου», Αρμ. 1995, σελ. 552 έπ.
- 57) Παμπούκης Κ.,** «Αμοιβαίο εφάλαιο και μερίδιο αμοιβαίου κεφαλαίου», ΕπισκεΔ 2002, σελ. 641 επ.
- 58) Παμπούκης Κ.,** «Κατάσχεση του μεριδίου αμοιβαίου κεφαλαίου», ΕπισκεΔ 2003, σελ. 639 επ.
- 59) Παναγόπουλος Κ.,** «Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου», ΕφΑΔ 2016 τεύχος 1, σελ. 17 επ.
- 60) Πανταζόπουλος Στ.,** «Οι τροποποιήσεις του ΚΠολΔ στα ένδικα μέσα, στις ειδικές διαδικασίες και στο γενικό μέρος της αναγκαστικής εκτέλεσης βάσει του Ν 4335/2015», ΕΠολΔ 2015, σελ. 266 επ.
- 61) Παπανικολάου,** «Περί του ακατασχέτου της απαιτήσεως του δανειολήπτη του οφειλόμενου από την Τράπεζα ποσού από δάνειο συναινετικό (σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως)», ΧρΙΔ 16 (2016), σελ. 321 επ.
- 62) Παπανικολάου,** «Η επιφύλαξη στον εκχωρητή της εξουσίας εισπράξεως (ιδίως επί εξασφαλιστικής εκχωρήσεως)», ΕΛΛΔνη 52 (2011), σελ. 326 επ.
- 63) Πλεύρη Α.,** «Οι τροποποιήσεις του Ν 4335/2015 σε ζητήματα του δικαίου της αναγκαστικής εκτελέσεως», ΕΛΛΔνη (1) 2016, σελ. 152 επ.

- 64) Πλιάτσικας Κ.**, «Η θετική δήλωση του τρίτου στο πλαίσιο της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου», ΕλλΔνη 2014, σελ. 349
- 65) Ποδηματά**, «Ζητήματα από την κατάσχεση στα χέρια τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ», ΕλλΔνη 2000, σελ. 1517 έπ.
- 66) Σαμαρτζής Β.**, «Περί αλληλοχρέου λογαριασμού», ΕΕ 1982, σελ. 445
- 67) Σγουρίτσας**, «Κατάσχεση στα χέρια τρίτου συντάξεων, μισθών κλπ.», Δ 1987, σελ. 863-865
- 68) Σταθόπουλος Ι.**, «Η απαίτηση ως μέσο χρηματοδότησης», ΕπισκεΔ 3 (1997), σελ. 3
- 69) Σταματόπουλος Σ.**, «Το αντικείμενο της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του ελληνικού Δημοσίου και των ν.π.δ.δ.», Δ 2003, σελ. 1107
- 70) Σταματόπουλος Σ.**, «Το αντικείμενο της αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος του ελληνικού Δημοσίου», ΧρΙΔ 2001, σελ. 108
- 71) Τριανταφυλλάκης Γ.**, «Οι πρόσφατες εξελίξεις στη νομολογία σε σχέση με το τραπεζικό απόρρητο», ΕλλΔνη 1993, σελ. 1445-1451
- 72) Τριανταφυλλάκης Γ.**, «Σύμβαση τραπεζικού γύρου και εντολή μεταφοράς πίστωσης, Νομικά προβλήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου», Δ 1992, σελ. 401
- 73) Τσαντίνης Σ.**, «Η αναστολή εκτέλεσης μετά τον ν. 4335/2015», ΝοΒ 65 (2017), σελ. 18 έπ.
- 74) Τσαντίνης Σ.**, «Κατάσχεση στα χέρια τράπεζας ως τρίτης μετά τον Ν. 2915/2001: Ισχύει ακόμη σήμερα το άρθρο 90 ν.δ. 17.7. – 13.8.1923 «Περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών»;», ΧρΙΔ 2002, σελ. 307 επ.
- 75) Τσικρικάς Δ.**, «Τα θεμελιώδη δικονομικά δικαιώματα κατά την πρόσφατη νομολογία των πολιτικών δικαστηρίων», ΤοΣ 2006, σελ. 351 έπ.
- 76) Φανός**, «Τινά περί κατασχέσεως ακινήτων», ΝΔικ 32 (1976), σελ. 345
- 77) Φίλιος Χ.**, «Ενεχύραση τραπεζικής κατάθεσης: νομική φύση και συνέπειες στην αναγκαστική εκτέλεση μετά από την ΑΠ 1065/2009», ΕΠοΔ 2010, σελ. 329 επ.
- 78) Φιλιώτης**, «Κατάσχεσις των απαιτήσεων των προερχόμενων εκ φορτωτικών εις διαταγήν και αποθετηρίων», Δ 1975, σελ. 90 επ.
- 79) Φουντεδάκης Ι.**, «Κατάθεση σε κοινό λογαριασμό και προστασία του νομίμου μεριδούχου (με αφορμή την ΕφΑθ 5774/1995)», Αρμ 1997, σελ. 593 επ.
- 80) Φραγκίστας Χ.**, «Στοιχεία κατασχετηρίου εγγράφου επί αναγκαστικής κατασχέσεως εις χείρας τρίτου», γνωμ., Δ 1970, σελ. 174 επ.
- 81) Χριστοδούλου**, «Η έννοια της καταθέσεως και το ζήτημα του ακατασχέτου κατά το νόμο του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων», ΔΕΕ 1998, σελ. 232
- 82) Ψαρράκης**, «Περί της δηλώσεως του τρίτου εις χείρας του οποίου ευρίσκονται τα κατασχεθέντα αντικείμενα», ΕλλΔνη 1974, σελ. 366
- 83) Ψυχομάνης Σ.**, «Η κατάσχεση των καταθέσεων», ΔΕΕ 8 (2002), σελ. 473 έπ.
- 84) Ψυχομάνης Σ.**, «Η κατάσχεση των καταθέσεων», Αρμ 2002, σελ. 987-996

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΕΔΔΑ: ΕΔΔΑ 27.7.2006 (Ευσταθίου κατά Ελλάδος), ΝοΒ 2006, σελ. 1170, ΕΔΔΑ 14.2.2006 (Ζουμπουλίδης κατά Ελλάδος), ΝοΒ 2007, σελ. 206 έπ., ΕΔΔΑ 12.12.2002 (Καλογεροπούλου κατά Ελλάδος) Δ 2003, σελ. 292, παρατ. Μπέη Κ. ΝΙΩ 2004, σελ. 273, ΕΔΔΑ 19.3.1997 (Hornsby κατά Ελλάδος), ΕΔΚΑ 1997, σελ. 556 έπ., Reports - II σελ. 510-511, σκέψεις 40 επ.

ΟΛΑΠ: ΟΛΑΠ 21/2001, ΕλλΔνη 2002, σελ. 83 ΟΛΑΠ 1224/1975, ΝοΒ 1976, σελ. 188, ΟΛΑΠ

19/2001, Δ 2002, σελ. 133 με παρατηρήσεις Μπέη Κ., ΝοΒ 2002, σελ. 685, ΕλλΔνη 2002, σελ. 79, ΑρχΝ 2002, σελ. 212, ΔΕΕ 2002, σελ. 190 με σημ. Κουτσούκη Δ., ΕΕΝ 2002, σελ. 420 και ΕΕργΔ 2002, σελ. 489, ΟΛΑΠ 3/1993, Δ 1994, σελ. 497, ΕΤραπΔ 1993, σελ. 410, ΝοΒ 43 (1995), σελ. 223 (224), ΟΛΑΠ 1225/1975, ΝοΒ 1976, σελ. 189, ΟΛΑΠ 302/1959, ΝοΒ 7, σελ. 1021, ΟΛΑΠ 10/1997, Δ 1998, σελ. 179

ΑΠ: ΑΠ 1081/2015 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 347/2013 ΕφΑΔ 2013, σελ. 796, ΧριΔ 2013, σελ. 595, ΑΠ 1383/2012 ΧριΔ 2012, σελ. 459, ΑΠ 480/2012 ΝΟΜΟΣ ΑΠ 1914/2011 ΕλλΔνη 53, σελ. 1271, ΑΠ 1022/2011 ΧριΔ 2012, σελ. 288 επ. ΑΠ 256/2011 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 341/2010 ΕΕμπΔ 2010, σελ. 773, ΕφΑΔ 2010, σελ. 108, με σχόλιο Ρεντούλη, ΑΠ 1241/2008 Δ 39, σελ. 1068, ΑΠ 358/2004 ΕΕΝ 2004, σελ. 582, ΕΕμπΔ 2004, σελ. 581, Δ 2005, σελ. 149 με παρατηρήσεις Μπέη Κ., ΝοΒ 2005, σελ. 476 (478), ΑΠ 508-9/2001, ΕλλΔνη 2001, σελ. 1576 επ., ΕΕΝ 2002, σελ. 589, ΑΠ 108/97, ΔΕΕ 1997, σελ. 223, ΑΠ 1125/1987 ΕΕμπΔ 1990, σελ. 222, ΑΠ 580/1990, ΕΕ 1991, σελ. 169, ΑΠ 622/1975, ΝοΒ 1976, σελ. 39, ΑΠ 368/1971, ΝοΒ 1971, σελ. 993, ΑΠ 172/1994, ΕλλΔνη 37, σελ. 63 ΑΠ 1561/1991, ΕλλΔνη 1993, σελ. 315, ΑΠ 974/1992, Δ 1993, σελ. 369, ΑΠ 785/1999 ΕΕμπΔ 1999, σελ. 477 με παρατ. Κουτσούκη Δ., Δ 31, σελ. 33-34 με παρατ. Κ Μπέη, ΑΠ 809/2004, ΠοινΛογ 2004, σελ. 1036 ΑΠ 1915/1999 ΝοΒ 2000, σελ. 1407, ΑΠ 1540/2000, Δ 2001, σελ. 529 επ. με παρατηρ. Κ. Μπέη, ΕλλΔνη 2000, σελ. 42 ΕΕΝ 2002, σελ. 299, ΑΠ 197/2005, ΕλλΔνη 2006, σελ. 477, ΑΠ 884/2010 ΕλλΔνη 2011, σελ. 758, ΝοΒ 2011, σελ. 754 ΑΠ 285/1973, ΝοΒ 21, σελ. 1106, , ΑΠ 1078/2008, Δ 2008, σελ. 912, με παρατηρ. Μάρκου και Κ. Μπέη κ' Γ. Μωράτη, ΑΠ 196/1982, ΕΕΝ 1983, σελ. 114, ΑΠ 196/1982 ΕΕΝ 50 (1983), σελ. 114, ΑΠ 1297/2011, ΕφΑΔ 2012, σελ. 173, ΑΠ 1411/2011 ΝΟΜΟΣ ΑΠ 354/2010 ΕΠολΔ 2010, σελ. 744, με σημ. Π. Γιαννόπουλου ΑΠ 254/1973 ΝοΒ 21, σελ. 1088, ΑΠ 1004/2010, Αρμ 2010, σελ. 1390 με σημ. Ταμαμίδα, ΕπισκεΔ 2010, σελ. 1031, με παρατ. Παμπούκη ΝοΒ 2011, σελ. 105, με σημ. Α. Ταμαμίδα, ΑΠ 1182/2009 ΕφΑΔ 2009, σελ. 1243, ΧριΔ 2010, σελ. 558, ΑΠ 1191/2007 ΧριΔ 8 (2008), σελ. 800, ΝΟΜΟΣ ΑΠ 844/2006, ΝοΒ 2007, σελ. 423, ΑΠ 707/2009, Δελτίο ΑΕ και ΕΠΕ, 2010, σελ. 286 ΑΠ 1195/2009 ΝΟΜΟΣ. ΕλλΔνη 42, σελ. 1298, ΑΠ 530/1988, ΕλλΔνη 1989, σελ. 962, ΑΠ 907/1989, ΝοΒ 1991, σελ. 59, ΕΕμπΔ 1991, σελ. 425, ΑΠ 1183/1985, ΝοΒ 1985, σελ. 1257, ΑΠ 660/1975, ΑρχΝ 1976 σελ. 185, ΑΠ 116/1957 ΝοΒ 5, σελ. 637, ΑΠ 379/1974 ΑρχΝ 1974 (ΚΕ'), σελ. 791 Α, ΑΠ 249/2011 ΝΟΜΟΣ ΑΠ 1183/2015 ΝΟΜΟΣ ΑΠ 1764/2014 ΧριΔ 2015, σελ. 288 ΑΠ 1241/2008 Αρμ 2009, σελ. 1187, ΑΠ 276/1973 ΝοΒ 1973, σελ. 1100, ΑΠ 712/1976, ΝοΒ 1977, σελ. 58, ΑΠ 1812/2007 ΝοΒ 2008, σελ. 706, ΑΠ 1269/2005, ΑΠ 1580/2008 ΝΟΜΟΣ ΑΠ 1948/2014 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 725/1989 ΝοΒ 1990, σελ. 1009, ΑΠ 1065/2009 ΕΠολΔ 2010, σελ. 60 με παρατ. Ν. Κατηφόρη ΕφΑΔ 2010, σελ. 1008, με σχόλιο Ρεντούλη, ΧριΔ 2010, σελ. 274, ΑΠ 15/1993 ΕλλΔνη 36, σελ. 1089, ΝοΒ (41) 1993, σελ. 1069, ΑΠ 73/1995, ΕλλΔνη 1997, σελ. 809, ΑΠ 738/2006 ΧριΔ ΣΤ', σελ. 734, ΑΠ 10/1995, ΕλλΔνη 1996, σελ. 105, ΑΠ 73/2005, ΕλλΔνη 1998, σελ. 811, ΑΠ 161/2011 ΝοΒ 2011, σελ. 1253, ΑΠ 141/2004 ΝοΒ 2004, σελ. 747, ΕΕΝ 2004, σελ. 540, ΑΠ 1235/1984, ΕΕΝ 1985, σελ. 591, ΑΠ 467/2005 ΕλλΔνη 2005, σελ. 1431, ΑΠ 1077/2008 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 44/1990 ΕλλΔνη 1991, σελ. 81, ΑΠ 505/2003, ΝοΒ 2003, σελ. 2123, ΑΠ 1478/2011 ΕφΑΔ 2012, σελ. 281, ΑΠ 1389/1991, ΕλλΔνη 1992, σελ. 1187

Εφετεία: ΕφΑΘ 1050/2008 ΕλλΔνη 2008, σελ. 847, ΕφΑΘ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 288 επ., με παρατ. Δ. Ποταμίτη ΕφΑΘ 1837/2007, ΝοΒ 2007, σελ. 1143, ΕφΑΘ 2056/1990, ΕλλΔνη 1990, σελ. 1516, ΕφΑΘ 5867/1982, Δ 1987, σελ. 562 (565), ΕφΑΘ 10417/1978 ΝοΒ 27, σελ. 1501 ΕφΑΘ 557/1970, Αρμ 1970, σελ. 717 ΕφΘες 165/1958, Αρμ. 12, σελ. 367 ΕφΑΘ

6431/1975, Αρμ 1976, σελ. 518, ΕφΑθ 2883/1979, ΝοΒ 1979, σελ. 1134, ΕφΑθ 3416/1990, ΕλλΔνη 1991, σελ. 1026 (1029 ΙΙ), ΕφΑθ 4345/1991, ΕλλΔνη 1993, σελ. 615 (616 ΙΙ), ΕφΔωδ 287/1996, ΕπισκεΔ 1997, σελ. 204, ΕφΘες 3043/2007, ΕΠολΔ 2008, σελ. 587 με παρατηρ. Π. Γιαννόπουλου, ΕφΘες 1013/2011, ΕΠολΔ 2012, σελ. 395 ΕφΑθ 6431/1975, Αρμ 1976, σελ. 518, ΕφΑθ 2883/1979, ΝοΒ 1979, σελ. 1134 ΕφΑθ 1786/1994, ΕλλΔνη 1996, σελ. 401, ΕφΑθ 7224/2000, ΔΕΕ 2001, σελ. 288, ΕφΑθ 5378/2003, ΔΕΕ 2003, σελ. 1344. ΕφΑθ 7269/2004 ΕλλΔνη 2006, σελ. 237, ΕφΑθ 1473/2002 ΕλλΔνη 43 σελ. 795, ΕφΘες 702/2005 Αρμ 2006, σελ. 1226, με παρατ. Δ Χατζημιχαήλ ΕφΑθ 640 /1990 ΕλλΔνη 33 (1992), σελ. 605, ΕφΑθ 5081/2006 ΕλλΔνη 2008, σελ. 252, ΕφΑθ 141/2010 ΕφΑΔ 3 (2010), σελ. 594 , ΕφΑθ 6431/1975, Αρμ 1976, σελ. 518 ΕφΑθ 450/1979, ΝοΒ 1979, σελ. 983 ΕφΑθ 640/1990 ΕλλΔνη 33, σελ. 605 ΕφΑθ 6281/2007, ΕλλΔνη 2008, σελ. 850, ΕφΘες 1189/2014 ΕλλΔνη 55 (2014), σελ. 1453, ΕφΑθ 5494/2008 ΕΠολΔ 3 (2010), σελ. 538 , ΕφΑθ 937/2004 ΝοΒ 52 (2004), σελ. 1411, ΕφΠειρ 727/1984, ΠειρΝ 1984, σελ. 283, ΕφΠειρ 869/2006 Δ 39 (2008), σελ. 82-83 με παρατηρ. Μπέη Κ., ΕφΑθ 5616/1978 ΝοΒ 27 (1979), σελ. 791, ΕφΑθ 6431/1975 Αρμ. Λ', σελ. 518, ΕφΑθ 5916/1978 ΝοΒ 27, σελ. 791 ΕφΑθ 8423/2006, ΔΕΕ 2007, σελ. 602, ΕφΠειρ 870/2006, ΠειρΝ 2006, σελ. 484, ΕφΑθ 2819/2005 ΝοΒ 2006, σελ. 81 επ., ΕφΑθ 2689/2008, ΔΕΕ 2009, σελ. 206 , ΕφΑθ 2408/2010, ΔΕΕ 2010, σελ. 1321 ΕφΑθ 7654/1986, Δ 1987, σελ. 174 , ΕφΑθ 6325/2008, ΕλλΔνη 2010, σελ. 182, ΕφΘες 3043/2007, ΕΠολΔ 2008, σελ. 587 επ., με σημ. Π. Γιαννόπουλου, ΕφΑθ 5419/1983, ΑρχΝ 1985, σελ. 76 , ΕφΠατρ 135/2003, ΑχΝομ 2004, σελ. 211 ΜΕφΑθ 1536/2013, ΕφΑΔ 2013, σελ. 909 επ., με παρατ. Ι. Μιχαηλίδη, σελ. 912 επ., ΕφΑθ 5526/2006, ΝοΒ 2007, σελ. 1363, ΕφΑθ 5525/1981, ΕλλΔνη 1981, σελ. 647 ΕφΑθ 5737/1974, Αρμ. 1976, σελ. 520 ΑΠ 785/1999 Δ 31, σελ. 33, 34, με παρατ. Κ Μπέη ΑΠ 1065/2009, ΕπολΔ 2010, σελ. 60 με παρατ. Κατηφόρη, ΕφΑΔ 2010, σελ. 108 με παρατηρ. Ρεντούλη Π., ΕφΑθ 3416/1990, ΕλλΔνη 1991, σελ. 1026 ΕφΑθ 4335/1991, ΕλλΔνη 1993, σελ. 215 ΕφΑθ 640/1990, ΕλλΔνη 1992, σελ. 605, ΕφΑθ 5590/1978, ΕλλΔνη 1978, σελ. 814, ΕφΑθ 6710/1980, ΝοΒ 1980, σελ. 808, ΜΠρΘες 6550/2013 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΠατρ 2112/2009 ΝΟΜΟΣ, ΕφΠειρ. 1160/2003, ΔΕΕ 2005, σελ. 77, ΕφΑθ 5986/1993 ΕλλΔνη 35, σελ. 459, ΕφΠατρ 135/2003, ΑρχΝομ 2004, σελ. 211, ΕφΛαρ 395/2007 Δικογραφία 2007, σελ. 342 επ., ΕφΑθ 6082/2010 ΕλλΔνη 2011, σελ. 866, ΕφΑθ 5740/2011 ΔΕΕ 2012, σελ. 131, ΕφΑΔ 2013, σελ. 265, ΕφΑθ 2810/2005, ΝοΒ 2006, σελ. 81, ΕφΑθ 7318/2006 ΕλλΔνη 2008, σελ. 1710, Εφίωαν 45/2013 ΕΠολΔ 2013, σελ. 386, ΝοΒ 2014, σελ. 332, ΕφΑθ 9000/2005, ΧρΙΔ 2006, σελ. 724, ΕφΑθ 3060/2007, ΕλλΔνη 2007, σελ. 1709, ΕφΠειρ 226/2012 ΝΟΜΟΣ, ΕφΑθ 2780/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 233, ΕφΠειρ 678/1987, ΝοΒ 1987, σελ. 1265, ΕφΠατρ 254/2004, ΑχΝομ2005, σελ. 243, ΕφΑθ 7319/1998, ΕλλΔνη 40, σελ. 1128, ΕφΑθ 6153/1984, Δ 1984, σελ. 867, Εφθ 150/1997, ΕλλΔνη 1997, σελ. 165, ΕφΑθ 5525/1981, ΕλλΔνη 1981, σελ. 647, ΕφΠειρ 678/1987, ΝοΒ 1987, σελ. 1265 και ΕφΑθ 3416/1990, ΕλλΔνη 1991, σελ. 1026 επ., ΕφΚερκ 97/2001, ΙονΕπιθΔικ 2001, σελ. 93, ΕφΑθ 9587/1978, ΕφΑθ 5193/2004, ΕλλΔνη 2005, σελ. 218, ΝοΒ 27, σελ. 807-808, ΕφΘες 1433/1977, Αρμ 1978, σελ. 275, ΕφΑθ 3286/1986, ΕλλΔνη 1986, σελ. 1182, ΕφΠατρ 117/1972, ΕΕΝ 1972, σελ. 322, ΕφΑθ 8540/1999, ΔΕΕ 2000, σελ. 287, ΕφΑθ 6488/2008, ΕφΑΔ 2009 σελ. 859, , ΕφΑθ 3407/1999 ΕλλΔνη 2001, σελ. 775, ΕφΘες 1433/1977, Αρμ 1978, σελ. 275 (276), ΕφΑθ 10484/1984, Δ 1985, σελ. 420, ΕφΘες 250/2015 ΕλλΔνη 2015, σελ. 1075, ΕφΑθ 1536/2013, σελ. 909, με παρατ. Ι. Μιχαηλίδη, ΕφΑθ 5081/2006 ΕλλΔνη 49, σελ. 252, ΕφΑθ 937/2004, ΧρΙΔ 2004, σελ. 547, ΕφΑθ 8423/2006 ΔΕΕ 2007, σελ. 602

Πολυμελή Πρωτοδικεία: ΠΠΑ 259/2000 ΝΟΜΟΣ, ΠΠΑ 10084/1974, ΝοΒ 20, σελ. 220, ΠΠΘες 10250/2003, Αρμ 2003, σελ. 1323 ΠΠΑ 4552/1973, Δ 1974, σελ. 70, με παρατηρ. Μπρίνια Ι.,

ΠΠΘες 24377/2003, Αρμ 2004, σελ. 1282, ΠΠΠειρ 2447/2014 ΝΟΜΟΣ ΠΠΘες 2080/1973 ΝοΒ 21, σελ. 1248, ΠΠΑ 5164/1974, ΝοΒ 1975, σελ. 69, ΠΠΘες 3088/ 2014, ΔΕΕ 2014, σελ. 522, ΧρηΔικ 2014, σελ. 330, ΠΠΑ 4001/2002, ΝοΒ 51 (2003), σελ. 1437 ΠΠΑ 4305/1972, Δ 1972, σελ. 382 ΠΠΑ 8765/1975, ΕΕμπΔ 1975, σελ. 593, ΠΠΑ 4552/1973, Δ 1974, σελ. 70 ΠΠΠειρ 493/2004 ΕπισκεΔ 2004, σελ. 523, ΠΠΘες 11603/2014 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΠΠΑ 3498/2011 ΧρΙΔ 2012, σελ. 135, ΠΠΑ 3661/2011, ΕφΑΔ 2013, σελ. 265, ΠΠΧαλκ 102/2009 ΕφΑΔ 2010, σελ. 299, ΠΠΑ 4305/1972, Δ 1972, σελ. 382, ΠΠΑ 2405/2003, ΑρχΝ 2003, σελ. 850, ΠΠΒερ 17/2006 ΝΟΜΟΣ, ΠΠΑ 11212/1972, ΑρχΝ 1973, σελ. 149, ΠΠΑ 4929/1995, Δ 1998, σελ. 73, ΠΠΑ 2037/1972, Αρμ 1973, σελ. 635, με παρατ. Καστριώτη Ι.

Μονομελή Πρωτοδικεία: ΜΠΘες 3188/2016 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΘες 2005/2016, ΕλλΔνη 2015, σελ. 1702 με παρατηρήσεις Α. Πλέυρη σελ. 1703 έπ., ΜΠΘες 20091/2013 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΑιγ 10/2012 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΘες 11328/2011 ΤΝΠ-ΔΣΑ, ΜΠΘες 9546/2010, Αρμ 2011, σελ. 474, ΜΠΘες 6516/2010 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΙωαν 181/2008 ΕφΑΔ 1, σελ. 1121 ΜΠΘες 9473/2011 ΕΕμπΔ 2012, σελ. 108, ΜΠΚαρδ 136/2015 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΒολ 522/2014, ΧρΙΔ 2014, σελ. 743, ΜΠΒερ 5/2010, ΕφΑΔ 2010, σελ. 598 (599 Ι), ΜΠΘες 6516/2010 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΘηβ 50/2008, Δ 2008, σελ. 532, με παρατηρ. Κ. Μπέη ΜΠρΠατρ 5704/2008 ΕφΑΔ 2009, σελ. 351 επ., ΜΠΙωαν 2808/2007 ΕφΑΔ 2008, σελ. 1122 επ., ΜΠΑ 31951/1996 Αρμ. 1997, σελ. 1500, ΜΠΑ 6043/1994 ΤΝΠ ΔΣΑ, , ΜΠΑ 6043/1994, Δ 1994, σελ. 728, παρατ. Μπέη ΜΠΠειρ 820/1994, ΕΤΡΑΞΧρΔ 1994, σελ. 502, ΜΠΑ 22493/1994 ΕλλΔνη 37, σελ. 8, ΜΠΠειρ 3510/1993, ΕΤΡΑΞΧρΔ 1994, σελ. 505 με παρατ. Βελέντζα, ΜΠΘες 3812/1987, Αρμ. 1988 σελ. 1141 με παρατηρ. Αρβανιτάκη, ΜΠΑ 2530/1985, ΕλλΔνη 1986, σελ. 373, ΜΠΑ 957/1979 ΝοΒ 1980, σελ. 556, ΜΠΑ 8491/1976, ΝοΒ 1976, σελ. 1119, ΜΠΑθ 5436/1975, Δ 7, σελ. 830, με σχόλια Κ. Μπέη, ΜΠΘες 315/1974 ΕΣυγκΔ 3, σελ. 358 ΜΠΕυρ 46/1971, Δ 1972, σελ. 299 με παρατηρήσεις Παπακαρυά, , ΜΠΤρικ 738/2002, ΔΕΕ 2002, σελ. 1006, ΜΠΑ 2227/86 ΝοΒ 35, σελ. 1070, ΜΠΕυρ 157/2013 ΕΠολΔ 2013 , σελ. 829 με σημ. Π. Γιαννόπουλου, ΜΠΘες 9473/2011 ΕΕμπΔ 2012, σελ. 108, ΜΠΠειρ 3510/1993, Δ 1994, σελ. 863, ΜΠΑ 6338/2000, ΔΕΕ 2001, σελ. 83 με παρατηρ. Μούζουλα Σ., ΜΠΠρεβ 69/2013 ΔΕΕ 2013, σελ. 614, ΕΠολΔ 2013, σελ. 541, ΜΠΑ 11410/1976, Δ 9 (1978), σελ. 562 (567), με παρατηρ. Μπέη Κ., ΜΠΑ 1056/2003 ΕλλΔνη 46 (2005), σελ. 286 ΕΠολΔ 2010, σελ. 538, ΜΠΑθ 7438/1992, ΑρχΝ 1994, σελ. 318, ΜΠΡοδ 2616/2006 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΑ 1450/2003 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΡοδ 618/2013 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΘες 30152/2002, ΝοΒ 2004, σελ. 284, ΜΠΘες 8702/2015 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ ΜΠΑ 700/2013 ΝοΒ 2013, 1265, Αρμ 2014, σελ. 1717, με παρατ. Χ. Ευθυμίου, ΜΠΛιβ 144/2012 ΕφΑΔ 2013, σελ. 1127, ΜΠΛιβ 62/1984, ΑρχΝ 37 (1986), σελ. 59 (60) ΜΠΑ 3966/2010 ΕΕμπΔ 2011, σελ. 426, ΜΠΑ 1962/2002 Αρμ 2002, σελ. 1062 επ., ΜΠΑ 10400/1973, ΝοΒ 1974, σελ. 681, ΜΠΠειρ 5/1975, ΝΔ 1975 σελ. 163- 164, ΜΠΘες 9473/2011, ΕΕμπΔ 2012, σελ. 108, ΕΠολΔ 2013, σελ. 541, με παρατ. Π. Κοντογεωργακόπουλου, ΜΠΑ 2314/1982, ΝοΒ 1982, σελ. 1512 ΜΠΑθ 733/2011, ΝΟΜΟΣ ΜΠΘες 8588/2012 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ ΜΠΠειρ 24/2014 ΕλλΔνη 2014, σελ. 894, ΜΠΘες 6550/2013, ό.π., ΜΠΡοδ 89/2011 ΝΟΜΟΣ ΜΠΠατρ 2112/2009 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΠατρ 5704/2008, ΕφΑΔ 2009, σελ. 351, ΜΠΑθ 2227/1986, ΝοΒ 1987, σελ. 1070 ΜΕφΘες 32/2014, ΕλλΔνη 2014, σελ. 1455, με σημ. Ι. Κατρά, ΜΠΡοδ 2059/2006 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΘες 1042/2012 ΝΟΜΟΣ ΜΠΖακυνθ 147/2011 ΕφΑΔ 2012, σελ. 175, ΜΠΧαλκ 996/2010, ΧρηΔικ 2010, σελ. 259, ΜΠΘηβ 50/2008 Δ 39, σελ. 532, με παρατ. Κ Μπέη, ΜΠΛαρ 440/2001 Δικογραφία 2001, σελ. 364, ΜΠΧαλκ 20/2015 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠΒερ 5/2010 ΕφΑΔ (3) 2010, σελ. 598, ΜΠΡοδ 134/2013 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΘες 2429/1981, ΕλλΔνη 1982, σελ.182, ΜΠΘες 2429/1981, ΕλλΔνη 1982, σελ. 182, ΜΠΛιβ 91/1999, ΑρχΝ 2000, σελ. 418, ΜΠΘηβ 103/2013 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΚορινθ

564/2012, ΕΦΑΔ 2013, σελ. 661, με παρατ. Α Παπασπυρόπουλου, ΜΠΘες 8718/2014 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠΘες 9415/2014 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠρΘες 11203/2014 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠΘες 3543/2013 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠΘες 599/2012 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠΑ 3966/2010 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜΠΑ 1678/2002, ΜΠΑ 744/2003 ΝΟΜΟΣ, ΜΠΛαρ 535/2014 ΕΠολΔ 2014, 773, με σημ. Ν. Κατηφόρη, ΜΠΘες 3812/1987 Αρμ 42 (1988), σελ. 1141, ΜΠΡοδ 572/1987 ΕΕΝ 55 (1988), σελ. 67.

Ειρηνοδικεία: ΕιρΑθ 5139/2015 ΝΟΜΟΣ, ΕιρΛαμ 423/2015 ΝΟΜΟΣ, ΕιρΠειρ 319/2013 ΝΟΜΟΣ, ΕιρΑθ 5740/2011, ΔΕΕ 2012, σελ. 131, ΕιρΚαλαυρ. 21/2007, ΑρχΝ 41, σελ. 224, ΕιρΑθ 7269/2004, ΕλλΔνη 2006, σελ. 237, ΕιρΑθ 1908/1988, Δ 19 (1988), ΕλλΔνη 33, σελ. 611, ΕιρΑθ 5867/1982, Δ 18, σελ. 562, σελ. 584, με αντίθ. παρατ. Ασημάκη-Χαρτοκόλλη, ΕιρΑθ 2883/1979 ΝοΒ 27, ΕιρΑθ 6580/1976, σελ. 1134 ΕΕΝ 43, σελ. 885, ΕιρΛαμ 1201/2014 ΝΟΜΟΣ ΕιρΠατρ 269/2014 ΝΟΜΟΣ, ΕιρΛαυρ 371/2014 ΝΟΜΟΣ, ΕιρΛαμ 509/2014 ΝΟΜΟΣ ΕιρΚαλ 433/2005 ΝΟΜΟΣ, ΕιρΠατρ 652/1979 ΕλλΔνη 21 (1980), σελ. 72.
